

శ్రీరస్తు.

—:0:—

శ్రీ జా న కీ జా న యే న మ కి.

ఓం నమః పరమహింభ్యో ధర్మైశ్చమర్తపారగేభ్యశ్చి.

నిఖిలదురిత నిచయతమః ప్రసరప్రచండ మాతాండ మండలాయితః

శ్రీమత్పండితపారిజాతకతారిమల్లేత్పాపిరు దావశీవిరాజమాన శ్రీమన్నదన

భూపాలశిరోమణి తిలూఢువా, నిమిషద్యుతాహంసీనముపజాతాండాయిత

రవిశశిమండలేన, శ్రీమన్నాంధాశ్చ నహీభుజా విరచితః-

కర్తవిపాకాభ్యేయంగ్రన్ధః

నిరవధికసగమాగమ పయోరాశిపారదృశ్యభిః

బెంగళూరు ఇతిషర్యాయనామధేయ కల్యాణనగర వాస్తవ్యైః

బ్రహ్మశ్రీ- శ్రీ ని వా న శా స్త్రి భిః,

దొడ్డబేలి. నారాయణశాస్త్రిణాచ.

గిరికారదనరంధ్రనివసితావశిష్టబహుప్రయత్న లబ్ధనానాదేశీయ

పుస్తకావలోకనేనయథామతిపరిశోధితః.

బెంగళూరు.

వా || కృష్ణయ్యశమణా

బూదంగుడి|| నారాయణార్యాణామ్

శ్రీమతకల్యాణనగరస్థ సత్సంప్రదాయకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయామ్-

ముద్రాపితశ్చవిజయతేతరామ్.

౧౮౯౦ సంవత్సరే||

All Right Reserved.

శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకి జానయేనమః.

శ్లో॥ నీలనీరజనీకాశం నిగమాంతైక గోచరమ్ |

జయోదధిమ్మ దేనాబుజానకీజానిమన్వహమ్ ||

కమకవిపాక గ్రంథస్థ విషయానుక్రమ ప్రకాశికా.

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
—* ప్రథమతరంగే. *		—* తురీయతరంగే. *	
౧ మంగళావరణమ్. ... ౧		౧ వ్యాధివిపర్యయః. ... ౧౧	
౨ గ్రంథకర్తృప్రశంసా. ... *		౨ సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. ... ౧౨	
౩ ఏతద్గ్రంథావతారకథనమ్. ... *		౩ వేదికాపరిమాణాచార్యవరణప్రతిమాదానాది	
౪ కమకస్వరూప, పాపకమక, తజ్జన్యరోగాది,		విచారః. ... *	
తన్నాశావశ్యకర్తవ్యప్రాయశ్చిత్తాదినిరూపణం. ౨		౪ ఘోషశాంతిః. ... ౧౪	
—* ద్వితీయతరంగే. *		—* పంచమతరంగే. *	
౧ శాతాతపీయపరిభాషా. ... ౩		౧ కర్తృజదోషజాదిభేదేనరోగవిభాగాః. ౧౬	
౨ కుష్టరాజయత్నోదిరోగనామాని. ... *		౨ రోగానగుణ్యేనప్రతికృతిప్రకారం. ... ౧౭	
౩ రోగనిదానాని. ... *		౩ వేదపారాయణవిధిః. ... *	
౪ తత్ప్రాయశ్చిత్తాని. ... *		౪ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. *	
౫ శాంతియః. ... ౪		౫ పౌరమంత్రః. ... ౧౮	
౬ ప్రాయశ్చిత్తప్రకమప్రకారం. ... *		—* షష్ఠతరంగే. *	
౭ ప్రత్యామ్నయాః. ... *		౧ రుద్రవిధిః. ... *	
౮ ప్రతాంగదానాని. ... *		౨ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౦	
౯ ప్రాజాపత్యాదికరణమ్. ... *		౩ ప్రకారాంతరేణరుద్రవిధిత్రైవిధ్యమ్ ౨౨	
౧౦ సర్వపాపప్రణాశ్యధాన్వ్యాధివిపర్యయః. *		౪ తస్యైవరుద్రవిధేః పోడశధా విభాగాః. *	
౧౧ కృష్ణలక్షణమ్. ... ౫		౫ విధ్యంగ హేమామాదిప్రకారః. ... ౨౪	
౧౨ కూశ్మాండగణ హేమామః. ... *		౬ నమకాదిభేదేనజపహేమామప్రకారః. ౨౯	
—* తృతీయతరంగే. *		౭ స్థండిలకుండనిమాణవిధిః. ... *	
౧ మతభేదేనగణ హేమామః. ... ౮		౮ బోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః. ౩౦	

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౯ పంచాంగరుద్రశబ్దార్థవిచారః.	... *	౩౬ అతికృచ్ఛలక్షణమ్.	... *
౧౦ పంచాంగరుద్రన్యూసపూర్వకజపహేమామార్చనా		౩౭ కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్	... ౬౮
భిషేకాదివిధిః.	... *	౩౮ తప్తకృచ్ఛలక్షణమ్.	... *
౧౧ నమకాంగన్యూసమంత్రాః.	... ౩౨	౩౯ సాంతపనకృచ్ఛలక్షణమ్.	... ౬౯
౧౨ న్యూసభేదః.	... *	౪౦ యతిసాంతపనకృచ్ఛస్వరూపనిరూపణమ్.	*
౧౩ నమకైతవాంతరవాక్యానాంప్రయోగః.	౩౪	౪౧ మహాసాంతపనలక్షణమ్.	... *
౧౪ గభకరోగనాశవిధిః.	... ౩౫	౪౨ పరాకలక్షణమ్.	... ౭౦
౧౫ ప్రకారాంతరేణతన్నాశక్రమః.	... ౩౬	౪౩ యావకవ్రతనిరూపణమ్,	... *
౧౬ రుద్రకల్పః.	... ౪౦	౪౪ చాంద్రదాయణనిరూపణమ్.	... *
౧౭ పురుషసూక్తవిధిః.	... ౪౨	౪౫ పిపీలికామధ్య, యవమధ్యచాంద్రదాయణనిరూ	
౧౮ పుత్రకామస్యకర్తవ్యవైష్ణవాదికమకర్తవ్యభేదః.	౪౪	పణమ్.	... ౭౨
౧౯ అపామాజకనస్తోత్రాదిః.	... ౪౭	౪౬ యతి చాంద్రదాయణమ్.	... *
౨౦ విష్ణుహృదయస్తోత్రమ్	... ౪౮	—* సప్తమతరంగ. *	
౨౧ వినాయకశాంతిక్రమః.	... ౪౯	౧ గోవధవ్రతమ్.	... ౭౩
౨౨ యాజ్ఞవల్క్యైక్తనవగ్రహయాజ్ఞః.	౫౨	౨ విష్ణురహస్యైక్తమాసోపవాసవృతమ్.	*
౨౩ నవగ్రహయాజ్ఞప్రయోగః	... ౫౩	౩ కృచ్ఛచాంద్రదాయణ సాధారణైతికర్తవ్యతా	౫
౨౪ తత్రసంగ్రహకార చింతావణి మతభేదేన ప్ర		౪ ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	*
యోగభేదః.	... ౫౬	౫ అతికృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః	... ౭౭
౨౫ అశ్వమేధావాహనమంత్రః.	... ౫౮	౬ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాః.	... ౭౮
౨౬ గంగాద్యవాహనాదిమంత్రః.	... *	౭ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	*
౨౭ హేమామమంత్రాః.	... ౬౦	౮ మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.	౭౯
౨౮ ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః	... ౬౧	౯ పరాకృచ్ఛ ప్రత్యామ్నయాః.	... *
౨౯ వినాయకాదిపంచమంత్రాః.	... ౬౨	౧౦ యావకవ్రతగోమూత్ర యావకవ్రతపయోప్ర	
౩౦ కర్తవ్యతావిధివిభాగః.	... ౬౩	తానాంప్రత్యామ్నయాః.	... *
౩౧ అథనిష్కాదిప్రకరణమ్.	... ౬౪	౧౧ చాంద్రదాయణప్రత్యామ్నయాః	... *
౩౨ రూప్యప్రకరణమ్.	... *	౧౨ గోవధప్రత్యామ్నయాః.	... ౮౦
౩౩ ధాన్యధూమ్యూదిమానమ్.	... ౬౬	౧౩ మాసోపవాసప్రత్యామ్నయాః.	... ౮౧
౩౪ అథకర్మవిపాకప్రకరణోన్ముక్త కృచ్ఛాదిల		౧౪ ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.	... *
క్షణాని.	... *	౧౫ భస్మస్నానమంత్రాంతర వి	... ౮౨
౩౫ ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛలక్షణమ్.	... ౬౭	౧౬ గోమయస్నానమంత్రాః	... *

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౭ అంబుత్రిమూర్తిచంద్రావతి ...	౮౩	
—* అష్టమతరంగే. *—		
౧ అభంగ బహుకాణి. ...	౮౪	
౨ రాజయ్య పుష్కతి. ...	౮౫	
౩ అంబుత్రిమూర్తి ...	*	
౪ అంబుత్రిమూర్తి ...	౮౬	
౫ శాతాతపోక్త రాజయ్యహరమ్. ...	*	
—* నవమతరంగే. *—		
౧ శూలగోగహరాణి. ...	౮౮	
౨ శూలగోగహరత్రిశూలదానమ్. ...	*	
౩ అథారుచిశూలహరమ్ ...	౮౯	
౪ ప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్ ...	*	
౫ జీర్ణశూలహరమ్ ...	*	
౬ స్త్రీహరమ్. ...	౯౦	
౭ జవహరమ్. ...	*	
౮ కటిశూలహరమ్. ...	*	
౯ హస్తశూలహరమ్. ...	*	
౧౦ కణశూలహరమ్. ...	౯౧	
౧౧ నయనశూలహరమ్. ...	*	
౧౨ శాతాతపోక్తశూలగోగహరమ్. ...	*	
౧౩ శూలప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౨	
—* దశమతరంగే. *—		
౧ జ్వరహరాణి. ...	౯౩	
౨ ఉష్ణజ్వరహరమ్. ...	*	
౩ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. ...	౯౪	
౪ సర్వజ్వరహరమ్. ...	*	
౫ జ్వరతప్తహరమ్. ...	*	
౬ జ్వరప్రతికృతిదానమ్. ...	౯౫	
౭ కఫజ్వరయుతశ్వాసఖాసహరాణి. ...	*	
౮ ప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరాణి. ...	౯౬	

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య.	
౧౦ శ్వాసఖాసహరద్వైపాశదానమ్. ...	౯౭	
౧౧ శ్వాసఖాసహరతీకదానమ్. ...	*	
౧౨ శోభహరాణి. ...	*	
౧౩ కమలవిపాకసంగమోక్తశోభహరమ్. ...	*	
౧౪ శోభహరవస్త్రదానమ్. ...	౯౮	
౧౫ శోభహరప్రమాదానమ్. ...	*	
౧౬ పాండుగోగహరమ్. ...	౯౯	
౧౭ శిరోవదనాసహితపాండుగోగహరమ్. ...	*	
౧౮ పాండుగోగహరస్పర్శీదానమ్ ...	*	
౧౯ శాతాతపోక్తపాండుగోగహరమ్. ...	౧౦౦	
౨౦ పాండుగోగహరప్రతిమాదానమంత్రః. ...	*	
౨౧ ఆంత్రికీదాహరమ్. ...	*	
౨౨ ఆంత్రికవృద్ధిహరమ్. ...	౧౦౧	
౨౩ ఆంత్రికవృద్ధిమూర్తిదానమ్. ...	*	
౨౪ వ్రణహరాణి. ...	౧౦౨	
౨౫ నాసికావ్రణహరమ్ ...	*	
౨౬ ప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్. ...	*	
౨౭ హృదయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౩	
౨౮ ఉరోవ్రణహరమ్. ...	*	
౨౯ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౦ అంగుళీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౧ భగవ్రణహరమ్ ...	*	
౩౨ భగంధరహరమ్. ...	౧౦౪	
౩౩ ప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. ...	*	
౩౪ పూయవ్రణహరమ్. ...	౧౦౫	
౩౫ నాడీవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౬ గండమాలాహరమ్. ...	*	
౩౭ ప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్ ...	౧౦౬	
౩౮ సపిత్రవ్రణహరమ్. ...	*	
౩౯ వ్రణఘ్నగజదానమ్. ...	౧౦౭	

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య	
౪౨ పాశ్చాత్యసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౧ హస్తపాదసౌఖ్యహారమ్	...	౧౦౮
౪౨ శ్రీస్తనసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౩ నానాస్థానగతిసౌఖ్యహారమ్.	...	*
౪౪ భగంధర్రోగమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౫ గండమాలాహరప్రతిమాదానమ్.	...	౧౯
౪౬ నరణమూర్తిదానమ్.	...	*
౪౭ వాతరోగహరాణి.	...	*
౪౮ ప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్.	...	*
౪౯ ఉన్నాదవాతహరమ్.	...	౧౧౦
౫౦ ధనుర్వాతహరమ్	...	*
౫౧ పక్షవాతహరమ్.	...	*
౫౨ హిక్కావాతహరమ్.	...	౧౧౧
౫౩ వాతవ్యాధిహరమృగదానమ్.	...	*
౫౪ రక్తవాతహరమ్.	...	*
౫౫ వాతపిత్తహరలక్ష్మీనారాయణదానమ్.	...	౧౧౨
౫౬ వాతపిత్తహరం.	...	*
౫౭ వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.	...	*
౫౮ వాతరోగహరమ్.	...	౧౧౩
౫౯ పిత్తహరాణి.	...	*
౬౦ ప్రకారాంతరేణరక్తపిత్తహరమ్.	...	*
౬౧ పిత్తరోగహరప్రతిమాదానమ్	...	*
౬౨ శ్లేష్మహరాణి.	...	*
౬౩ ప్రకారాంతరేణశ్లేష్మహరమ్	...	౧౧౪
౬౪ చికిత్సావ్యాధిహరమ్.	...	*
౬౫ శ్లేష్మరోగహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౬౬ అపస్తంభహరాణి.	...	*
౬౭ ప్రకారాంతరేణాపస్తంభహరమ్.	...	*
౬౮ అపస్తంభహరవినియోగదానమ్	...	౧౧౫
౬౯ అపస్తంభమూర్తిదానమ్.	...	౧౧౬

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య	
౭౦ శిరోరోగహరమ్.	...	*
౭౧ ప్రకారాంతరేణశిరోరోగహరమ్.	...	*
౭౨ కమకవిపాకొక్తశిరోరోగహరమ్.	...	*
౭౩ ఆధకశిరోరోగహరమ్.	...	*
౭౪ సూర్యాకతహరమ్.	...	౧౧౭
౭౫ శిరోరోగఘ్నగజ్జీవవీతదానమ్.	...	*
౭౬ శిరోరోగఘ్నప్రతిమాదానమ్	...	*
౭౭ ముఖరోగహరాణి.	...	*
౭౮ ప్రకారాంతరేణముఖరోగహరమ్.	...	*
౭౯ ముఖరోగహరాంతరమ్.	...	౧౧౮
౮౦ ముఖరోగహరగజదానమ్.	...	*
౮౧ జిహ్వారోగహరమ్.	...	౧౧౯
౮౨ ప్రకారాంతరేణజిహ్వారోగహరమ్.	...	*
౮౩ ఛదికారోగహరమ్.	...	*
౮౪ దంతపీడాహరమ్.	...	*
౮౫ దంతురత్వహరమ్.	...	౧౨౦
౮౬ శ్యావదంతత్వహరమ్.	...	*
౮౭ నిమ్మరభాషిత్యహరమ్.	...	*
౮౮ మూకత్వహరమ్.	...	*
౮౯ మూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.	...	*
౯౦ స్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహరమ్.	...	౧౨౧
౯౧ గద్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్.	...	*
౯౨ ఏడమూకత్వహరమ్.	...	౧౨౨
౯౩ స్థలద్వాక్యహరమ్.	...	*
౯౪ ముఖరోగప్రతిమాదానమ్.	...	*
౯౫ నాసికారోగమూర్తిదానమ్.	...	౧౨౩
౯౬ నాసికారోగహరముఖికదానమ్.	...	౧౨౪
౯౭ నేత్రరోగహరాణి.	...	*

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౯౮ సేత్రపూయహరమ్
౯౯ ప్రకారాంతరేణసేత్రపూయహరమ్-	౧౨౪
౧౦౦ అంధత్వహరమ్-
౧౦౧ నీలజననత్వహరమ్-
౧౦౨ కపిలాక్షత్వహరమ్-
౧౦౩ మందదృష్టిత్వహరమ్- ...	౧౨౫
౧౦౪ తిమిరహరమ్-
౧౦౫ వేదనాహరగరుడదానమ్-
౧౦౬ నక్షాంధ్యహరగోపాలదానమ్- ...	౧౨౬
౧౦౭ కామిలాహరమ్- ...	౧౨౭
౧౦౮ కేశశుభ్రత్వహరమ్- ...	౧౨౮
౧౦౯ పింగాక్షత్వహరమ్-
౧౧౦ సేత్రరొగహరశర్పణమ్-
౧౧౧ సాధారణ్యేనసేత్రరొగహరమ్-	...
౧౧౨ కర్ణరొగహరణి
౧౧౩ క్రిమికర్ణరొగహరమ్-
౧౧౪ బధిరత్వహరమ్- ...	౧౨౯
౧౧౫ కుబ్జత్వహరమ్-
౧౧౬ కర రొగహరప్రతిమాదానమ్-
౧౧౭ కంఠరొగహరణి-
౧౧౮ దీర్ఘగంధస్వహరమ్-
౧౧౯ వికృతస్వరత్వహరమ్-
౧౨౦ కంఠరొగహరప్రతిమాదానమ్-	౧౩౦
౧౨౧ పాణిరొగహరేమపీతపాణిత్వహరమ్-	...
౧౨౨ పూర్ణపాణిత్వహరమ్
౧౨౩ స్వీన్నపాణిత్వహరమ్-
౧౨౪ భుజగంధ వనమ్-
౧౨౫ కునఖిత్వహరమ్-
౧౨౬ పాణిరొగహరప్రతిమాదానమ్-
౧౨౭ హృదయరొగహరణి-

విషయసంఖ్య.	పుటసంఖ్య
౧౨౮ హృదయగ్రమ్భిత్వహరమ్-
౧౨౯ క్రిమికుషీత్వహరమ్- ...	౧౩౧
౧౩౦ కృశీకంఠ హరమ్-
౧౩౧ ఉదరగల్గిత్వహరమ్-
౧౩౨ వాతగల్గిత్వహరమ్-
౧౩౩ గుల్మహనివినాయకదానమ్-	...
౧౩౪ యకృత్స్వీహజ్వలదరహరమ్-	౧౩౨
౧౩౫ పీశ్చలదరహరమ్-
౧౩౬ ఉదరవాధిహరమ్-	...
౧౩౭ జలోదరహరమ్- *	...
౧౩౮ ప్రకారాంతరేణజ్వలదరహరమ్-	౧౩౩
౧౩౯ గుల్మప్రళిమాదానమ్-	...
౧౪౦ యకృత్స్వీహప్రతిమాదానమ్-	...
౧౪౧ మహాదరత్వహరమ్-	...
౧౪౨ మందాగ్నిహరణి-	...
౧౪౩ ప్రకారాంతరేణమందాగ్నిహరమ్-	౧౩౩
౧౪౪ కర్మ విపాకొక్తమందాగ్నిహరమ్	...
౧౪౫ బోధాయనోక్తమందాగ్నిహరమేషదానమ్-	...
౧౪౬ అజీర్ణ హరమ్- ...	౧౩౫
౧౪౭ అన్యప్రకారేణాజీర్ణ హరమ్-	...
౧౪౮ మందాగ్నిప్రళిమాదానమ్
౧౪౯ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరణి-
౧౫౦ ప్రజ్ఞావాద్యత్వహరఘంటాదానమ్-	౧౩౬
౧౫౧ చేనాహీనత్వహరమ్
౧౫౨ ప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమాదానమ్-	...
౧౫౩ మూత్రకృచ్ఛ హరణి- ...	౧౩౭
౧౫౪ ప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛహరమ్-	...
౧౫౫ మూత్రకృచ్ఛహరంతిలపద్మదానమ్-	...
౧౫౬ మూత్రకృచ్ఛహరంతిలపద్మదానమ్-	...
౧౫౭ అశ్మరీహరమ్-

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౧౫౮ బహుమూత్రహరమ్.	...	౧౮౭ వక్రపాదత్వహరమ్.	...
౧౫౯ ప్రకారాంతరైః బహుమూత్రహరమ్.	౧౩౮	౧౮౮ అధికాంగత్వహరమ్.	...
౧౬౦ మూత్రకృచ్ఛహరప్రతిమాదానమ్.	౧౩౯	౧౮౯ పాదరొగహరమ్.	...
౧౬౧ ప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౦ కల్మషపాదత్వహరమ్.	...
౧౬౨ సశూలప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౧ శ్వేపదరొగహరమ్.	...
౧౬౩ వాతప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౨ శ్వేపదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౪ మధుప్రమేహహరాణి.	...	౧౯౩ పాదరొగప్రతిమాదానమ్.	...
౧౬౫ ప్రమేహఘ్నసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౦	౧౯౪ త్వగ్గోషహరాణి.	...
౧౬౬ ప్రకారాంతరైః ప్రమేహహరమ్.	...	౧౯౫ దుశ్శయితత్వహరమ్.	...
౧౬౭ ప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్.	...	౧౯౬ పామాహరమ్.	...
౧౬౮ లింగహానికరవృషణవ్యాధిహరాణి.	...	౧౯౭ దదూకహరమామహేశ్వరదానమ్.	...
౧౬౯ మండస్యహరమ్.	...	౧౯౮ లూతకత్వహరమ్.	...
౧౭౦ వృషణవ్యాధిహరమ్.	...	౧౯౯ చఙ్గరాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౧ లింగహానిప్రతిమాదానమ్.	...	౨౦౦ కృష్ణాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౨ గుదరొగహరాణి.	...	౨౦౧ కంఠూతిరొగహరమ్.	...
౧౭౩ ప్రస్రవద్దుదరొగహరమ్.	...	౨౦౨ శీఘ్రాంగత్వహరమ్.	...
౧౭౪ అశోకరొగహరమ్.	...	౨౦౩ దధ్యమండలహరమ్.	...
౧౭౫ అశోకరొగహరసువణకథేనుదానమ్.	౧౪౨	౨౦౪ గజవమత్వహరమ్.	...
౧౭౬ గుదరొగహరాశోకరొగహరప్రతిమాదానమ్.	...	౨౦౫ బభ్రుమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౭ అతిసారరొగహరాణి.	...	౨౦౬ కృష్ణమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౮ అతిసారహరవహ్నిమూర్తిదానమ్.	...	౨౦౭ శ్వేతమండలత్వహరమ్.	...
౧౭౯ శాతాత్మోక్తాతిసారహరమ్.	...	౨౦౮ విసపకహరమ్.	...
౧౮౦ రక్తాతిసారహరాణి.	...	౨౦౯ విసపకహరనాగదానమ్.	...
౧౮౧ గ్రహణీరొగహరమ్.	...	౨౧౦ దుగ్ధాంగత్వహరమ్.	...
౧౮౨ గ్రహణీహరథేనుదానమ్.	...	౨౧౧ విసగంధత్వహరమ్.	...
౧౮౩ అతిసారరొగహరప్రతిమాదానమ్.	౧౪౫	౨౧౨ త్వగ్గోషప్రతిమాదానమ్.	...
౧౮౪ గ్రహణీరొగప్రతిమాదానమ్.	...	౨౧౩ కుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౫ పాతరొగహరాణి.	...	౨౧౪ ప్రకారాంతరైః కుష్ఠహరమ్.	...
౧౮౬ బ్రత్వహరం. శుభ్రత్వహరం.	...	౨౧౫ అపరంకుష్ఠహరమ్.	...
	...	౨౧౬ కుష్ఠరొగహరవృషధదానమ్.	...

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౧౭	హీనుకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౪
౨౧౮	రక్తకన్యహరమ్.	...	*
౨౧౯	పీతకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౦	గుల్మకృష్ణహరమ్.	...	౧౫౫
౨౨౧	కటికృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౨	నేత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౩	శ్వేతోష్ణహరమ్.	...	౧౫౬
౨౨౪	చిత్రకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౫	బౌదుంబరకృష్ణహరమ్.	...	*
౨౨౬	కుష్మరౌగహరప్రతిమాదానమ్.	...	*
౨౨౭	స్త్రీచామపుష్పవతీత్వహరాణి.	...	౧౫౭
౨౨౮	వంధ్యాత్వహరసువర్ణధేనుదానమ్.	...	*
౨౨౯	గర్భకాసాగ్రహరయజ్ఞోపవీతదానమ్.	...	*
౨౩౦	స్రవద్యోనిశోణితహరమ్.	...	౧౫౮
౨౩౧	స్త్రీస్తన్యాక్షరహరమ్.	...	*
౨౩౨	మృతపుత్రత్వహరమ్.	...	౧౫౯
౨౩౩	అనపత్యత్వహరమ్.	...	*
౨౩౪	మృతపుత్రత్వచమకీలకత్వహరమ్.	...	*
౨౩౫	చతుర్విధవంధ్యాత్వస్నానవిధి:-	...	*
౨౩౬	ఎకవస్త్రస్నానమ్.	...	౧౬౦
౨౩౭	అపరమేకవాసస్నానమ్.	...	౧౬౧
౨౩౮	జలపాక్షానా.	...	౧౬౩
౨౩౯	బోషధిస్నానమ్.	...	*
౨౪౦	పుంసోహతవీర్యత్వహరమ్.	...	౧౬౪
౨౪౧	కైబర్హరమ్.	...	౧౬౫

విషయసంఖ్యా. పుటసంఖ్యా.

౨౪౨	అపరంక్లిబత్వహరమ్.	...	*
౨౪౩	మృతభార్యత్వహరమ్.	...	*
౨౪౪	స్త్రీవిరక్తిహరమ్.	...	౧౬౭
౨౪౫	దోషసంస్కారోద్భవహరాణి.	...	*
౨౪౬	తత్రబ్రహ్మరాక్షసయాపవిశాచత్వహరమ్.	...	*
౨౪౭	గ్రహహరాణి.	...	*
౨౪౮	స్రజాగ్రహహరమ్.	...	*
౨౪౯	ఏకాహికాదిజ్వరహరమ్.	...	౧౬౮
౨౫౦	వృత్తగ్రహహరమ్.	...	౧౬౯
౨౫౧	మహాజ్వరగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౨	కుంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౩	జంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౪	కపిలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౫	శివపాదగ్రహహరమ్.	...	౧౭౦
౨౫౬	ఊర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౭	విష్టంభగ్రహహరమ్.	...	*
౨౫౮	మహాజిహ్వగ్రహహరమ్.	...	౧౭౧
౨౫౯	నవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౦	వాసవగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౧	వాయుగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౨	క్షేత్రపాలగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౩	అచలగ్రహహరమ్.	...	౧౭౨
౨౬౪	హస్తపాదగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౫	కణకగ్రహహరమ్.	...	*
౨౬౬	ధనగ్రహహరమ్.	...	*

విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.	విషయసంఖ్యా.	పుటసంఖ్యా.
౨౭౭ అవతారగ్రహహరమ్.	... ౧౭౩	౧ విశేషవిధానాని.	... ౧౮౦
౨౭౮ కృతగ్రహహరమ్.	— *	౨ రుద్రకలశస్నానవిధి.	... *
౨౭౯ శిశుగ్రహహరమ్.	* *	౩ సవకారోగహరస్తృచాఘ్నదానవిధి.	* *
౨౮౦ మేషగ్రహహరమ్.	— *	౪ తృచాఘ్నదానప్రయోగి.	౧౮౧
౨౮౧ స్కందగ్రహహరమ్.	— ౧౮౪	౫ రామేశ్వరభట్టసుతమాధవభట్టకృతకారికా.	* *
౨౮౨ స్కందాపస్తాగ్రహహరమ్.	* *	౬ సవకారోగహరత్వరితరుద్రప్రయోగి.	౧౮౨
౨౮౩ ప్రకారాంతరెణస్కందగ్రహహరమ్.	* *	౭ హేమాద్రీయాశ్వదానమ్.	౧౮౪
౨౮౪ రీత్యంతరెణస్కందగ్రహహరమ్.	౧౮౫	౮ నానారోగహరతులాదానాని.	* *
౨౮౫ శ్రీనీలకంఠాత్మజ భట్ట నీలకంఠకృతే కమలా విపాకారెగ్రహహరణి.	* *	౯ సూర్యారుణసంవాదీయోగహరణి.	౧౮౫
౨౮౬ మృత్యుంజయవిధి.	— *	౧౦ వ్రతాదిహరణి.	... *
౨౮౭ కల్పాంతరాణి.	... *	౧౧ పృథ్వీచంద్రోదయోక్తధనుర్వాతహరమ్.	౧౮౬
౨౮౮ శౌనకాక్రమృత్యుంజయజపవిధి.	౧౮౮	౧౨ కంపవాతహరమ్.	... ౧౮౬
౨౯౯ మంత్రన్యాసక్రమః.	... ౧౮౯	౧౩ ఆక్షిపవాతహరమ్.	...
— ఇతిదశమస్తరంగః.		౧౪ గృధ్రసీసంజ్ఞికవాతరోగహరమ్.	౧౮౭
		ఇతివిశేషవిధి.	

ఓం, నమోవాసుదేవగురభ్యః.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గణాధిపతయే నమః.

కర్మవిపాకగ్రంథప్రారంభః.

నమస్సకలకల్యాణ భాజనాయపినాకినే | నమోలక్ష్మీవిలాసాయ దేవతాయైగిరేనమః || ప్రవాళా
 ద్రిప్రస్థస్థుతినిచయపర్యాయః పుషేనమోః ఘ్నశ్రేణీవిఘటననినోదాయమహాసే | జగత్ప్రభావస్థివిల
 యనిరాయాసరచనానినోదాసక్తాయప్రణతిఫలసిద్ధిప్రతిభువే || యదిందిరానాథపురందరాచ్యైరాచాధితం
 భక్తిభరానతాంగైః | శ్రీచండికాయాశ్చరణారవిందం వందామహేమశ్శులదేవతాయాః || ప్రకృష్టచల
 కుండలస్తంభకమృష్టగండస్థలంహహామణిమేఖలంమరకతాంకురశ్యామలమ్ | కరోతుకరుణాంసదాకలి
 తపంచషాబ్జక్రమంచహఃకిమపిమోహనంకలటశైశవంతైశవమ్ || శంభాకృతాగ్నికషాయకషంబువాణా
 కూణీకృతాధరసనాథసియంత్రణేన | మానేనమానమభిగచ్ఛతియాదదాతుసాపార్వతీహరవిషక్తతస్మస్మిన్
 వః || ఆసీదసీమగుణలాటకులాంబరాశా పుద్యత్ప్రభూతశుభకీర్తి నయప్రకాశః | ధీరస్సదాహృదిభ్యతో
 గుణసన్నివిష్టశ్రీరశ్మపాలనృపతిర్భవనైకరత్నమ్ || తస్మాత్తతోభరతపాలఇతిప్రసిద్ధస్సిద్ధాంగనాజనసమా
 జసమిద్ధకీర్తిః | దానేనయస్సుకృతినాంతీప్రజైస్త్వం నైస్త్వంచనైస్త్వసదృశః ప్రతిభూపతీనామ్ || సుతో
 న్యజాతస్సుకృతోన్మతస్త్వనతస్త్వకశ్చిత్సదృశోబభూవ | యమశ్వలస్తుల్యమవేత్సితాతో నామ్నా హరిశ్చంద్ర
 ఇతివ్యధత్ || తస్మాత్తజ్జోభూదతులప్రతాపస్సాధారణోభూమిపతిర్వదాన్యః | అభూతపూర్వమవసీ
 శ్వరాణామజీగద్యోజగత్స్వకీర్తిమ్ || బంధచ్ఛిదాచిరుదకీర్తిమహాన్వితాథాంకృత్యాపరత్రచిత్రదైవవిధా
 తుమిచ్చుః | కీనాశపాశచయబంధవిమోచనాధికం తీర్థత్రయీ కరవిముక్తిమచీకరద్యుః || అస్మాశ్చజ
 శ్శీమదనేనరాజ్ఞానామ్నాచరూపేణచసంగతాథః | రోమారుణేదత్సుమియద్విపక్షస్త్యైకవ్యరూపత్వమ
 వాపకామః || సర్వాన్యఃకూపారామాన్ధమాకాయతనాని సేతుబంధాంశ్చక్రత్వాస్వకీర్తి మాక్రామదీ
 ద్యశీంచూర్తిభదేన || పరిశీలయతాకళాకలాపంవిధధానేనచభూరిశఃప్రధానమ్ | మదనేనమహీభృతా
 థతేనప్రథితానుతనభోజరాజకీర్తిః || పుత్రేషుసత్స్వపికశత్రయగేథతస్య పుత్రాజగత్ప్రయవిస్మత్సరకీర్తి
 పూరా | దక్షాప్రియావతితరాంప్రథమ ప్రసూతా సీతామహాన్నతిమనల్పగుణావిసీతా || ఉదారశీలౌ
 సుమనోవిలాసమనోజ్ఞహృష్టావనకేళిలౌలౌ | యశోదయావధితమంగళాంగౌ యారామకృష్ణావివసంప్ర
 తీతౌ || యచ్చైశవాసుకరణంచయువాన వృద్ధశ్శక్తి కతుమితరః కృతసద్గుణోపి | దానాన్నిదానమఖిలా
 ధిజన్మాసిద్ధః కీర్తిదిగంతవిలతాచయతస్తదీయా || అప్రతివల్లపృథివ్యాం పృథ్వీవల్లస్తయో ర్భూశ్చే
 ష్టః | అపిరోమాంధాశ్శగుణోమాంధాతాగియతేజగతి || సోయంసుకృతవిధాతారిపుకులజేతాతనోతిమాంధా
 తౌ | విద్వన్మృభేనమతిమాన్సత్కృతిరత్నంచహంకావంనామ || మాతాపుత్రపరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాం

వికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తికార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టపితా । సోయంకౌశికవంశభూషణమణి శ్రీభట్టవి
శ్వేత్వరోవేదేస్తాతకమతేనయేచసపదేవా క్యేకృతీవధతే ॥ మతిర్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృ
తిస్సుటాశీలంక్షాఘ్యంప్రకృతిరుజవస్తైకతిపయే । చిరందిత్రేతేషాంముకురతలభూతెస్థితిమియా దియంవ్యా
సానారణ్యప్రచురమునిశిష్యస్సభణిః ॥ శ్రుతిస్త్వక్తిపురాణాని సమాలోక్యయథామతి । నిబధ్యతేసమాసే
వనిబంధోయంషహణిః ॥ దుష్కరమపాకజనితామయకస్మితానాం సత్కరమశమకరమిత్యదితంము
సింద్రైః । సత్సంగజాతమితరోక్తివిధానపేక్షంవత్స్యమిరోగినిఖిలాత్మ నిబహణాయ ॥ తత్రతావద్వ
త్వయాణసకలకమోపయోగిత్యేనకమశిపాకరూపరోగాదినివృత్త్యథంప్రాయశ్చిత్రాదేరవశ్యకతావ్యతా
ప్రతిపాద్యతే ॥ తద్యథా ॥ బ్రహ్మహుతయరోగీన్యాదిత్యాదిరోగనిదానకథనాన్నిదానోచ్ఛేదేవ్యాధినితృప్తై
రవగతత్వాత్తత్తన్నిదానోచ్ఛేదాయక్షయిత్యాది లక్షణరోగయుక్తైద్వాదశ వాషికాదిప్రాయశ్చిత్త
వ్యాధిప్రతికృతిదానాదికతావ్యం ॥ ఇతి ॥ అత్రకేచివ్యవశ్యంతే ॥ తథాహ ॥ పాపానాంపూర్వస్య
క్షయాయప్రాయశ్చిత్తాదికతావ్యమితి ॥ యదుచ్యతేనైశ్చాంప్రతం ॥ నహిపారబ్ధఫలస్యాపూర్వస్య నాశ
నేకిమప్రయోజనమస్తి - ఫలస్యప్రారబ్ధత్వాత్ - లక్ష్యవేధయిత్యుపాప ఫలాయ చాపస్సిస్మృత శ్చరోభేత్తు
స్తద్వ్యాపారస్యవాకారణరూపస్యాస్తిత్వంవాపేక్షతే ॥ తథారోగరూపఫలంప్రారబ్ధంసత్త్వకారణంఘ్న
తస్యపాపాపూర్వస్యసత్త్వంవాపేక్షతే ॥ అథరోగాదిరూపఫలనాశస్యేప్రత్నాత్తన్నిదానదురితా పూర్వనా
శాయప్రాయశ్చిత్తాది కతావ్యమితిచేన్న ॥ సమవాయికారణ శరీర నాశేనైవ తస్య రోగాదేర్నాశ నిమి
త్తకారణదురితాపూర్వవినాశేనయథామృదాదినాశేనైవఘటాదినాశోనదండవక్రాదిరాశేన ॥ నచసభక్ష
సిద్ధంకౌనఖ్యాదికంప్రత్యాదెష్టుం శక్యతే-అపిచ॥నరకతీర్థగోన్యాదిజన్మదుఃఖపరంపరామనుభూతవతఃకౌన
ఖ్యాదికౌవికారశ్చరమంఫలంతత్యత్తన్నమాత్రేణఫలేనస్వకారణదురితాపూర్వనాశోచన్యతే । వంధకజనితా
శుశుక్షణిదైవారణిచాశః తస్మాన్నపాపవినాశాయవ్రతవర్జ్యతే ॥ అత్రబూమిః ॥ నతావచ్ఛరమ ఫలమితిని
శ్చేతుంశక్యతే ॥ యదేవస్తిన్నేవజన్తనికౌనఖ్యాదికమితినిశ్చయశ్చరమ ఫలత్వ నిశ్చయోభవేత్ ॥ నచతథా॥
అనేకజన్మోపభోగ్యత్వస్యతథాతుశాతాతపీయ కమశిపాకే ॥ మహాపాతకజంచిహ్నంసప్రజన్తానిజాయ
తే - ఉపపాదోద్భవంపంచత్రీణిపాపసముచ్ఛరమితిసప్రజన్తాభివ్యాప్తైర్వత్సథః॥ ననుసప్రస్వపి జన్తస్వేక
మేవఫలమనుగతమితితస్యచరమఫలత్వాదుత్పన్నేచరమఫలేనమిత్రకారణస్యదురితాపూర్వస్యస్వయమేవ నప్ర
త్నాత్తదథంప్రాయశ్చిత్తాదివిఫలమితిచేదుత్పన్నోహి ఘటోనిమిత్రకారణంవాపేక్షతే ॥ నతూత్పద్యమానః
సప్రమంబజన్తస్యత్పన్నమిత్యభిధీయతే - కౌనఖ్యాదికంతతః పూర్వతూత్పద్యమానమేవ అవశ్యాంతరాభా
వాత్ - అథనాప్రతిజన్తభిన్నమేవ కౌనఖ్యాదికమత్పద్యతే- తత్తథానిమిత్రందురితా పూర్వమను వతాశే॥
అతశ్చేదాసప్రమంబజన్తప్రథమాదిజన్తైర్వత్సథిధానాత్పక్షే సంధావిత దురితాపూర్వ నివృత్త్యథం ప్రాయ
శ్చిత్తాదికంవిధేయమేవ - అతఏవశాతాతపీయకమశిపాకే ॥ ప్రతిజన్మభవేదేషాంచిహ్నం తత్పాపనూచ
కంప్రాయశ్చిత్తైకృతేతేషాంపశ్చాత్తాపగతామిత్యాది ॥ యదుక్తం ॥ నచకౌనఖ్యాదికం ప్రత్యాకేష్యం
శక్యతే ॥ తద్వహ్నిశ్చేత్పానుమానమతే, ఛిన్న తత్ప్రాయశ్చిత్తానంతరమేవ తత్తద్రోగ నివృత్త్యేర్థవత్
త్వాత్ ॥ యత్రవానివృత్తిస్మత్రకమశివైగుణ్యంతరమజన్మత్వం నకల్ప్యంనిమిత్తభూషదురితాపూర్వస్య
ప్రాయశ్చిత్తాదిభిర్నివృత్తై సమవాయికారణభూత విషయథాత్వార్బభేరిరావగమేన కార్యస్య రోగాదేరపి
నివృత్తిః ఏతదేవ పాపాపూర్వస్యవినాశేప్రయోజనం॥ యత్రచవడంగుళత్వాదేర్ననివృత్తిః ॥ తత్రానేక

జన్మోపభోగ్య మదంగుళత్వా దేర్షన్యాంతరేనవృత్తిః ప్రాయశ్చిత్తాదికే కృతేనతీత్యవగంతవ్యం తస్మాదోగని
వృత్త్యథాంతకవ్యం ప్రాయశ్చిత్తాదికం॥ మాతాపుత్రచరిత్రతీతికారిత్వాది ॥ మహాగణవాభ్యే సహితేనబం
ధే మాంధాతృవామ్నోబంధభాత్మజస్య । సత్కమణామూర్తికైర్జేనపూర్ణే పూర్ణా స్మరంగః ప్రథమో
మనోజ్ఞః॥ ఇత్ర శ్రీ పండితపారిజాతకారినిష్టత్వాది బిరుద గాజి విరాజనాన ప్రమదనభూషాల
పుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధేమహాగణవాభిధానే కమణవిపాకే ప్రథమస్తరంగః. ... *

—* శాతాతపీయ పరిభాషా. *—

అథపరిభాషా॥ శాతాతపీయకమణవిపాకే ॥ ప్రాయశ్చిత్తః హీనానామహాపాతకీనాంకృతాం ।
నరకాంతేభవజన్మచిహ్నంతిత శరీరీదాం ॥ స్రుతిజన్మభవతైషాం చిహ్నంతత్వాపసూచకమ్ । వ్రాయ
శ్చిత్తైకృతేవాపి పశ్చాత్తపతాంపునః॥ మహాపాతకదంచిహ్నం సప్తజన్మానిజాయతే । ఉపపాదోద్భవం
పంచప్రీతిపాపసముద్భవం ॥ దుష్కమణా నృణాంరోగా యాంతిచైవ క్రమాచ్ఛమ్ । జప్తేస్సురా
చనై హేమమైదానైస్తైషాంశ మోభవేత్ ॥ పూర్వజన్మకృతంపాపంనరకస్యపరిక్షయే । బాధతేవ్య

—* అథరోగనామాని. *—

ధిరూపేణ తస్యకృచ్ఛాదిభిశ్శుః ॥ కుష్టశ్చరాజయత్రాచప్రమేహాగ్రహణీతథా । మూత్రకృచ్ఛాత్తరి
భాసాఅతిసారభగంధరా ॥ దుష్టవణంగండమాలాపక్షిభూతోక్షీనాశనమ్ । ఇత్యేవమాదయోరోగా మ
హాపాదోద్భవాప్రూతాః ॥ జలోదరపీహగుల్మశల్మశోకవ్రకానిచ । శ్వాసాజీర్ణజ్వరచ్ఛర్దికా భ్రమమో
హగళగ్రహః ॥ రక్తబుణ్డవిసర్పిణ్యద్భూఉపపాదోద్భవాగదాః । దండాపాతానికసిత వపుఃకంపవిచచి
కాః ॥ వల్మీకపుండరీకాద్యాఃరోగాః పాపసముద్భవాః । తథార్కాద్యాన్యథాంరోగా అభిశాపాద్భవంతి
హి ॥ అశ్వేచబహవోరోగాజాయంతేదోషసంకరాః । ఉద్యంతేభనిదానాని ప్రాయశ్చిత్తానిచక్రమాల్ ।
మహాపాపేమసవణంస్యాత్తదధికంతుపపాతకైదద్యాత్పాపేషుషస్తాంశం కల్పం వ్యాధిబలాబలమ్ ॥ మ
హాపాపేమసర్వంస్యాదిత్యాదిసమథావిషయోయోజ్యమ్ । అసమథాస్యతుషడ్వాషికంవత్కృతి ॥ అథసాధారణం
తంత్రంగోదానాదిషుకథ్యతే । గోదానేవత్సయుక్తాగౌన్ముశీలాసుపయస్వినిః । వృషదానెశుభోనడ్వాకసుశు
ద్ధాంబరకాంచనః । నివతనాః పూదానెదశదండాద్విజాతయే ॥ నివతనస్వరూపం పరిమాణప్రకరణే వ
త్కృతే ॥ సువణపరిమాణమపి ॥ సువణాంత్యధానిషరంతుతదధాధాప్రమాణతః । మహిషీంమహిషీ
దానేదద్యాత్స్వణాంబరావృతమ్ ॥ సువణశ్చాంబరంచెతివిగ్రహః - దద్యాదజామజాదానేసువణా
పలసంయుతమ్ ॥ పలలక్షణమపిపరిమాణప్రకరణవివలక్ష్యతే ॥ లక్షమచ్చావచంపుష్పంప్రదద్యాద్దేవతా
చనే । దద్యాద్ద్విజసహస్రాయ మృష్టాన్నంద్విజభోజనే ॥ బాహ్యభోజనేసహస్రసంఖ్యా ॥ పుష్పేషు
లక్షమిత్యాదిసవణంశక్తవిషయమ్ । అశక్తస్యతుశక్త్యనుసారేణకల్ప్యమ్ ॥ రుద్రప్రోక్తలక్షపుష్పైః పూజయి
త్యాత్కృంబకమ్ ॥ ఎకాదశజపేరుద్రదశాంశంగుగ్గులేనతు । హుత్వాభిక్షేదనుకుర్యాన్మంత్రైరేకరుణై
వత్రైః ॥ శాంతికెగణశాంతిశ్చ గ్రహశాంతికపూజకమ్ । ధాన్యదానెశుభంధాన్యం భారీవష్టిసమన్వితమ్ ।
వస్త్రదానేశుకూలంచ దేయంకర్పూరసంయుతం । రుద్రజపిత్యాది- రుద్రస్వరూపమృషితైవతాది చ్యుగవ
త్కృతే ॥ దశాంశేనగుగ్గులహోమానంతరంవారుడైమంత్రైరపియజమానమగ్నించేత్ ॥ యత్రేకాదశవా
రంరుద్రంజపేత్ తత్రైవారరుద్రావృత్త్యాహోమఃకార్యః ॥ అమమేవదశాశహూషకై తద్వప్రతిమంత్రం
స్వాహాశబ్దముచ్చార్యజాహుయాదన్నంసకలంరుద్రావృత్త్యైకవారమేవజహుయాత్ ॥ మంత్రవిచ్ఛేదశ్చస్వా

ధ్యాయనాదేవఅపిగమ్యతే || అథచాగ్రేపిప్రదత్మకతే || గణశాంతిగణేశ్వరశాంతిః || నాచాగ్రేభిధాన్యతే || గ్రహశాంతిః || గ్రహశాంతిః - ఇయమప్యగ్రేపునఃప్రదత్మకతే || ఖారీలక్షణంతుపరిమాణప్రకరణే వత్సతే || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారమాహ || దశపంచత్రయోవాపిచాహ్మణాస్సుస్సభాసదః | తేషామనుజ్ఞయాసజప్రాయశ్చిత్తముపకమేత్ || విధాయవైష్ణవంశ్రాద్ధంసంకల్పం నిజకామ్యయా ! ధేనుందద్యాద్విజాయాభదశీణాంచస్వశక్తితః || తేషామనుజ్ఞయేత్వాదితేషాం బ్రాహ్మణానామనుజ్ఞయా ప్రాయశ్చిత్తంభవతీతిభవతేరధ్యాహరః || ఉపక్రమేప్రాయశ్చిత్తసౌఖ్యపక్రమేవిష్ణుముద్దిత్యప్రాయశ్చిత్తంవిధాతా శ్రద్ధయాదీయతఇతి శ్రాద్ధంతచ్చసాంకల్పికంపిండదానరహితం || ధేనుందద్యాత్సభాయా ముపవేశితానాంబ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మదండత్వేనదక్షిణాదకం శ్రాద్ధాంగత్వేనబ్రహ్మదండత్వేనచయాధేనుదీయతే - సాచప్రత్యక్షధేనుః || అపితుప్రత్యామ్నాయ ద్వారా బహుభ్యశ్చేదేకాదీయతే - తదాత్రైస్సాన్క్రయాస్యాత్ || విక్రయశ్చేషిద్ధాంగిరసా - బహుభ్యోనప్రదేయానిగౌగ్ధాహంశయనం స్త్రీయః - విభక్తదక్షిణాహ్యేతాబ్రాహ్మణంతారయంతిహి || ఎకాహ్యేకస్యదాతవ్యాబహుభ్యోనకదాచన|| సాతువిక్రయమాపన్నాదహత్యాసప్తమంకులమితి || ధేనుందద్యాద్విజేభ్యోభదశీణాంచస్వశక్తితః || ఇత్యుక్తం || తదనంతరకృత్యమాహ || అలంకృత్యయథాశక్త్యావస్త్రాలంకరణైర్దివజాః | యాచేతదండవన్నత్యాప్రాయశ్చిత్తంయథోదితమ్ || తేషామనుజ్ఞయాకృత్యాప్రాయశ్చిత్తం యథావిధి | పునస్తాన్మరిపూత్య

—* వ్రతాంగదానాని. *

థామదయేద్విధివద్విజాః || దద్యాద్వ్రతాంగదానాని తేభ్యశ్చౌద్ధా సమన్వితః || వ్రతాంగదానానిః || గోభూహిరణ్య రజత వాసో ఘృత గుడ ధాన్యాన్యన్యాన్యపవిశేష విహితానిదానాని వ్రతాంగ దానానిత్యవ్యంతే || సంతుష్టాబ్రాహ్మణాదద్యురచ్ఛిద్రంవ్రతకారిణే | అచ్ఛిద్రమస్త్రీదంవాక్యందద్యుబ్రూకయురిత్యథః || వత్సమాణవచనమేవాచ్ఛిద్రంవాక్యం-వ్రతచ్ఛిద్రంతథాచ్ఛిద్రంయచ్ఛిద్రంవ్రతకమణి || సవకం భవతుతేచ్ఛిద్రంయస్యచేచ్ఛంతివైద్విజాః | బ్రాహ్మణాయానిభాషంతేమన్యంతేతానిదేవతాః || సవకదేవ మయావిప్రాఃనతద్వచనమన్యథా | ఉపవాసోవ్రతంచైవస్నానంతీథకఫలంతపః || విప్రైస్సంపాదితంయస్యసంపన్నంతస్యతద్భవేత్ | బ్రాహ్మణాజంగమంతీథకంనిమకలంసార్వకాలిఃమ్ || తేషాంవాక్యోనకైవైవశుద్ధ్యంతిమలినాజనాః | సంపన్నమితియద్వాక్యంవదంతీతిదేవతాః || ప్రణమ్యశిరసాధార్య మగ్నిష్టోషఫలంభేత్ | తేభ్యో నుజ్ఞామితిసాప్య ప్రతిపద్యతథాశిషః || భోజయిత్వా ద్విజాం చృక్వా భుంజీత సహ బంధుభిః || ఇతిశాతాతపీయకమకవిసాకోక్తపరిభాషా, అథకర్మ విపాకోక్తపరిభాషా || అథకర్మక్షయోపాయాక్రూరవ్యాధివిపర్యయా || క్రియసహ త్వాత్తత్రాద్యేగాంద ద్యాద్వాధికర్మితః || క్రూరశబ్దేనప్రాజాపత్యకృచ్ఛాచాంద్రాయణాదీన్యవ్యంతే || తేషాంసవేకాంక్లేశసాధ్యత్వాత్ || తల్లక్షణానిచాభిధాన్యంతే || ప్రాజాపత్యాదికరణమేకాకోటిః - వ్యాధివిపర్యయోనామవ్యాధిప్రతికృతదానం || ఇదంత్యపరాకోటిః - ఎవంద్వాఃక్షౌ || కృచ్ఛాద్యాచరణస్యక్లేశకమక త్వాద్రుగ్ధస్యచక్లేశాసహత్వాత్ - కృచ్ఛప్రత్యామ్నాయశ్వేర గాంద ద్యాత్ | కృచ్ఛాదిషుప్రత్యామ్నాయత్వేనగావోదాతవ్యాభిత్సృథః - తత్రకన్తికృచ్ఛేకాసంఖ్యాకాగావోదాతవ్యాభిత్సృతఆహ || ఎకాంకృచ్ఛేతికృచ్ఛేద్వితీసశ్చంద్రాయణేవ్రతే - గవామభావేనిషుంహాసాశీతత కృచ్ఛదః || జపదానైవితత్సంక్తంకూశ్మాండగణహోమకృత్ || సవకపాపప్రణుత్యథకమధవ్యాధివిపర్యయః || ఎకాంగాంకృచ్ఛిత్తిత్యాది || ఎకాంగాంకృచ్ఛేప్రాజాపత్యే || కృచ్ఛీలక్షణంపరిమాణప్రకరణేఅభిధాన్యతే || సాశీతత

కృచ్ఛింః పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తమశీత్యుత్తరం కృచ్ఛాదాంశతంభవతి || పద్మాక్షికప్రాయశ్చిత్తప్రవ
శానంచ ప్రాయోగ కమపపాకే తీగవాపత్వేన పద్మాక్షిక ప్రాయశ్చిత్తాపేక్షయా అధిక ప్రాయ
శ్చిత్త ప్రాప్త్యభావాత్ | శాశీత శతకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేన గవాదికం చ చాతి సాశీత శతకృచ్ఛ
దః || అథవా || కృష్ణార్వాగ్భృష్టాకా త్యాజ్యక్షుద్ధబ్ద కృచ్ఛిమాచరేదితి సంభావితవాప నిన్యత్యథః సా
శీతశతకృచ్ఛః | షడ్బ్రహ్మత్యామ్నాయత్వేన గవాది దాతాభవేదిత్యథః | జపదానేపీతి || జపకృదానంచ
జపదానే లేపికుర్వీత- తత్రజపేతత్సూక్ష్మత తద్వ్యాధ్యుసశమన సమథాసారాది సూక్ష్మం భవతీత్యథః-
దానంగోభూహిరణ్మదీనాంతానచల్పార్హవభిహితాని | సవపాపనివృత్త్యథః కూశ్మాండగణ హేమామృ
ద్భవేత్ || అథవ్యాధినిపగ్యయః వత్స్యశతిశేషః || కషాక్షయోపాయత్వేనోపాయద్వయమభిహితమ్ కృ
చ్ఛానికరణం వ్యాధిప్రతికృతిదానంచేతి || తత్రకృచ్ఛశబ్దః తపఃప్రధానంకమ - వషాకూర్మాండగణహేమా
మావపితపః ప్రధానాతితావపి ప్రాజాపత్యాదికృచ్ఛకోటావేవాంతర్భవతః - అతస్సమగ్రాంకృచ్ఛకోటిమ
భిధాయవ్యాధిప్రతికృతిదానంచ క్రవ్యం || తత్కాత్మాండ్గగణహేమావభిధియ్యేతి త్రకమణి || ఇదే

—* కూశ్మాండగణహేమః *—

వాచేవ హేడకమిత్యాదయోమంత్రానైతత్తరీయారణ్యకే సమామ్నాతాః || సకూశ్మాండగణహేమః || యస్మిం
శ్చాగ్నేనయనుపథేతిద || తథాగ్నేమః సేవప్రధమస్యప్రచేతసభిత్వాద్యాముపసైతత్తరీయశాఖాయాంనగణ
హేమః || తత్రజామదగ్న్యభిహితకూశ్మాండగణహేమవిధిః || అథాగ్నేస్సంప్రవత్సామిమాశ్మాండగణము
త్తవమ్ | ఎవసాంస్థూలసూక్ష్మాణాంప్రాయశ్చిత్తంతువైదిఃమ్ || అశుర్వస్విహితంకర్తృనిందితంచ సమాచ
రత్ | ప్రసజ్జంశ్చేంద్రియాథేమ ప్రాయశ్చిత్తీకరవేద్విజః || చతుర్వింశతి రాత్రిన్తు పరివెత్తాపి దీక్షితక
ద్వాదశత్వగ్రవిధిమ వృషాదాశ్చావదన్నపి || అగ్రదిధిమః- జ్యేష్ఠే ఆకృతాధానేసతికనీయాన్యస్త్యగ్నిమాద
ధాతితదాజ్యేష్ఠ స్త్యగవిధిమరిశ్యుద్యతే- పరివత్తిత్యథః || తిసో రాత్రిమనభిశ్చభవతిదీక్షితోద్విజః - స
మాంసమర్చమశ్విశానోపేయాతామినిమపి || నోపర్యాసీకనద్దాయాంజిగుప్సేతాన్యతాద్విజః- పయో
వతంబ్రాహ్మణ్యమవాగూక్షతి మస్యచ || ఆమితాచాపివైశ్యస్యప్రాయశ్చిత్తాథిమివ్యతే | సానిశ్రీంచ
జపేష్ఠ్యంపసగ్రాణేదశక్రీతః | సవేష్యవప్రలేష్ఠ్యంప్రాయశ్చిత్తాథమివ్యతే || ఇతిజామదగ్న్యప్రో
క్తకూశ్మాండగణహేమవిధిః || అథబోధాయనోక్తకూశ్మాండగణహేమవిధిః || ఎనోధూగిహిత్యాన్యస్త
స్తాన్యన్యశతి || అథకూర్మాండైజాహుయద్యోహుతభవమస్యేత- భూగిహిత్యాన్యస్తాన్యచ్యుతభతి ||
అయోనారేతస్సేకః స్వప్నానసూక్ష్మన్న- భూగిహిత్యాబ్రహ్మహిత్యా - యోవా పవిత్రకామోవా మా
వాప్యం పాణిమాస్యాంవా కతశ్చక్రలోమ నఖానివాపయిత్యా బ్రహ్మచారి కల్పేన ప్రతమపైతి నంచ
త్సరంమాసం చతుర్వింశతి ద్వాదశవత్ప్రిసో రాత్రీర్నమాం సమశ్చియా న్నస్త్రీయ ముపేయానోపర్యాసీ
తఖానస్సేతాన్యతాత్ - పయోవతీప్రథమఃకల్పః || యావకంచోపఘంజీతకృచ్ఛంద్వాదశరాత్రేవాల్పకైత
వాతద్విధిస్త్వితి || తద్విధిభుక్తకైతభక్తా ము విధిమ ఎకభక్తాదీని నిష్పాదయేదిత్యథః || యవాశూం
రాజన్యఆమితా-వైశ్యః - యవిమస్యేతోపసాగ్ని- పదాసాయేతి చాగ్నిః | పాకయజ్జిక ధమేకాగ్ని
ము సమాధాయసంపరిస్రేయపరిధానప్రభుశ్చగ్నిముఖాంతం కృత్వాసానిశ్రీంపురోసువాగ్యామసూక్ష్మ సాది
త్యాపకాజ్జహోతిఅభ్యేష్టకృతంహవ్యవాహమభిమాతిసాహమిత్యసూచ్యస్విష్టుమగ్నేఅభితత్ప్రకాహితియా
జ్యయచరుశేషంజహోతిఅథకూర్మాండైర్వజ్జేవాచేవ హేడనంయదదీవ్యంస్యగ మహామాయుష్టే భూవాయు

ప్రేవిశ్వతోదధః శ్చైత్రైస్త్రిభిరనువాతైః పతిమంత్రమాజ్యః హుత్వాహ-సింహ్యైవ్యాఘ్రిభిః చతస్రోః స్పవాహు
తీః అగ్నేభ్యోఆవతః న్నగ్నే అంగిరః పురూరూజానహర య్యైతివ హుత్వా హుత్వాఞ్చిర్యజమాన లోకేవస్యా
యావైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామితి ద్వాదశచేదనసూక్తేనాపతిప్రతే-యస్మైమనసావాచాకృత మేః య
భాతిథంస్వాహాథవరందదాతి జయప్రభృతిసిద్ధమాధేనువరప్రదానాత్-ఇతిబోధాయనోక్తకూర్కాండః ౧౩॥
అథ కూర్కాండహోమవిధిమంత్రపాదానుష్ఠానక్రమసహితః ప్రదశ్యతే ॥ తత్రైకోదమదగ్నిప్రోక్తః పక్వ
హోమాదిరహితో లఘుకల్పః ప్రదశితః - అపరశ్చపక్వహోమాదిరహితో గురుకల్పబోధాయన ప్రోక్తో
రూపితః - సర్వశాఖాదికరణ తయైవబహుభిర్నిరూపితః - కూర్కాండహోమ ఏకవివేతిగుణోపసంహారన్యాయే
నలవిరుద్ధసకలాంగోపసంహారకతవ్యః ॥ అథవై నసిగురుణి గురుణి లఘుని లఘునితి గౌతమస్తర
ణాత్ ॥ అపనోద్యపాపాల్పత్వేనలఘుపక్షస్వీకార్యః - ఇతరధాగురు పక్షాదరభివ్యవస్థా యోషహపా
తకాదిదోష రూపితః కృతప్రాయశ్చిత్తాపి మనః పరితోషం నప్రతిపద్యతే - యశ్చాగమ్యా యోనా
వారెతస్సిందతి-యశ్చబ్రహ్మహత్యావజ్ఞాంసాత్ ద్వాదశవాపి కాదిప్రాయశ్చిత్తానామ విషయాణి మహా
పాతకాదీని కరోతి॥ యోషవివేతకామస్సకూర్కాండహోమంకుర్వీత-యశ్చాధానాదీనికమాణిచికిషతి-
సోపికమాదిమ కూర్కాండీభిజ్ఞాహుయాత్ ॥ అథప్రయోగః - అమావాస్యాయాంపౌర్ణిమాస్యాంవా
న్యత్రవివాహితకాలేపూర్వాహ్లాకేశత్వశ్రునఖాదివాపయిత్యాతీథావగాహోదమన మంత్రప్రోక్షణ పుష్యా
హవాచనాని కృత్వాస్థుడిలముపకల్ప్య స్వగృహ్యాక్తవిధినాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాణాయామా నగ్నిప్రతి
ష్ఠాతః పూర్వంపశ్చద్వావిధాయఅముకప్రయోజనాథం కూర్కాండహోమంకురిత్యితిసంకల్ప్యచరుహో
మపక్షేయథాశాఖంసనితాదేవతాచరుహావిరాఘారంచతంత్రమిత్యాద్యభిలమప్యపరిస్తీర్య పాత్రాసాదన
పాకాన్నంచయథాగృహ్యం విధాయచరుంపక్వమభిఘాత్యోద్వాస్యప్రతిష్ఠితమభిఘాత్యావదాన ధర్మకావదా
యసావిత్రిపురోనువాక్యామనూచ్యసావిత్రైవ యాజ్యయాజుహుయాత్ ॥ గాయత్ర్యాః శ్వామిశ్రఋషి
స్సనితాగాయత్రీచ్ఛందశ్చరుహోమేవినియోగః - ఓంతత్సవితృవరై-వచోదయాత్ - ఓమితి సావిత్రేపు
రోనువాక్యామనూచ్య పునరపి సావిత్రీమేవయాజ్యాంతీత్యాస్వాహా సావిత్ర్యాఞ్చిజుహూతి- తతస్సిన్వప్తే
కృతమవదాయహవ్యవాహమితి పురోనువాక్యామనూచ్యస్విష్టమగ్నైతి యాజ్యాం స్వాహాంతం పరిత్వాజు
హూతి ॥ ద్వయోరనయోర్విశ్వేదేవాఋషయః అగ్నిస్విష్టకృద్దేవతా- అనుష్టుప్ - విరాట్ఛందః - స్విష్టకృ
ద్ధోమేవినియోగః - అత్రాగ్నేయస్విష్టకృత్యుద్దేశత్యాగః - హుతశేషమగ్నేః పురస్తాదశ్వత్థపక్షేమనిద
ధాతి - అథయద్దేవాదేవహేడనమితిత్రిభిరనువాతై రాజ్యహోమః - కేవలసావిత్త్యా పక్వహోమానంతరం
స్విష్టకృతమవదాయస్థాపయిత్యా యద్దేవత్యాదిభిరనువాతై రాజ్యహోమంవిధాయస్విష్టకృద్ధోమమిచ్ఛంతియే
చపక్వహోమంనకుర్వతేతేషామాజ్యభాగానంతరమేవత్రిభిరను వాతై రాజ్య హోమః - తత్రయద్దేవాదేవ
హేడనమిత్యేకవింశత్యవశ్యబ్రహ్మస్వయంభూరుషిః - లింగోక్తాదేవతా ఆదితతరభ్యవతస్మాదా మనుష్టు
చ్ఛందః - షష్ఠీషడవసానాతిజగతీసప్తమీజగతీ అష్టమీత్రిష్టుప్ - నవమీటప్పదాజగతీ - దశమీబృహతీ- త
తోద్దేవదృపదేశ్వర్యా త్రయోదశీత్రిష్టుప్ - చతుదశీసప్తపదా - పంచదశ్యనుష్టుప్ - షోడశ్యనుష్టు
బ్విరాట్ - సప్తపదీగాయత్రీ-తతస్త్రిసప్త్రైమ్వభిః - ఎకవింశత్యనుష్టుప్ - ఆజ్యహోమేవినియోగః - అథ
మంత్రాః - మద్దేవాదేవత్యనువాకః యదదీవ్యమిద్వితీయానువాకస్య త్రయోదశచవశ్య బ్రహ్మ స్వయంభూ
రుషిః - లింగోక్తాదేవతా- ఆద్యాప్రస్తారపక్షిః - ద్వితీయ్యాద్యాశ్చ త్రైసప్త్రైమ్వభిః - షష్ఠీగాయత్రీ

సప్తమ్యాస్త్రీమృత్యుభిః - దశమ్యనుమృత్యు - ఎకాదశీకనుః - పదోష్టిక్ - ద్వాదశ్యనుమృత్యు - ఆజ్యహేమామేవిని
యోగః - యదిచవ్యంన్యణమితిద్వితీయోనువాకః - ఆయుష్టభిత్తితి యానువాకస్యసప్త దశచక్రస్య బ్రహ్మస్య
యంధూఋషిః - లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమృత్యు - ద్వితీయాత్యంతియేఃమృత్యుభా - తతస్సదనుమృత్యుభిః
పంచదశీకకుద్ధతి - షోడశ్యనుమృత్యు - సప్తదశీపంచపదా - శక్వగ్యత్యప్తివాక్ - ఆజ్యహేమామేవినియోగః -
ఆయుష్టభిత్తితియోనువాకః - ఇత్యనువాకత్రియేణస్మచాప్రతిమంత్రంహుత్వా-యజమానోగ్నేదకషేణతస్య
మిత్యాణిరుదమృత్యుస్తిష్ఠవైశ్వానరాయప్రతివేదయామ ఇతి ద్వాదశశ్చేనసూక్తేన అగ్నిముపస్థాయ యన్తేమ
నసేత్యనయాస్వాహంతయా సమిధమగ్నప్రక్షేప్యజయాదిహేమామంకుర్వీత-ఎతచ్చజమదగ్నిమ తేజోధాయన
మతేనువాకత్రయేణాజ్యహేమామానంతరం సిహేవ్యాఘ్నీ ఇత్యాద్యాభిశ్చతస్సభిస్సచాహుతీ రాజ్యంప్రత్యే
కంహుత్వాయజమానః పూర్వాక్షత్వంత్రేణాగ్నప్రక్షేప్య జయాదిభిహుత్వాప్రణేతామోక్ష బ్రహ్మవిస
జనాంతంకమకంకుర్వీత - యోవాజ్యహేమామానంతరంకుర్వీతయోవాజ్యహేమామానంతరంస్విమృత్యుకృద్ధామం
మన్వేతే-సమిధమా దాయానంతరంతైః పూర్వాంతంహుత్వాజయాదికంకుర్వీత-ఎతచ్చపాప తారకమ్యాను సా
రేణపూర్వోక్తత్రైరాత్రాదిసంవత్సరాంతపక్షాణాంమధ్యేన్యతమపక్షాశ్రయజేనకతత్వం-యావత్తర్కసమా
ప్తిపయోవ్రతంబ్రాహ్మణస్యయవాగూరాజన్యస్య ఆమిత్రావ్రతంవైశ్యన్యదిమన్వేతపయోవ్రతాదిభిఃక్షేణోభ
వామితితదాదనాదిభిఃపూర్వోక్తైశ్శరీరధారణంకుర్వీతపయోవ్రతమిత్యాదేరయవధాః॥పయంనబ్రాహ్మణ
స్సకృద్భుంజీత-తథాక్షత్రయాయవాగూం - వైశ్యస్తామిత్రామితి-అథసిహేవ్యాఘ్నీఇత్యాదయోమంత్రాఋ
ష్యాదినహేతాఃప్రదృశ్యంతే-సిహేవ్యాఘ్నీఇతిచతస్మాణాంసోమఋషిః -త్విషిదేవతాత్రిమృత్యుభండః- ఆ
జ్యహేమామేవినియోగః - అగ్నేభ్యఆవతి-న్నితి - చతస్మాణామగ్నిఋషిః - అగ్నిరభ్యావతిదేవతా-ఆ
ద్యాపంచపదోష్టిక్ ద్వితీయాపంచపదామహాబృహతీ-ఇతరే ద్వెగాయత్యో-ఆజ్యహేమామేవినియోగః-అథసమి
ధమాదాయోపస్థానంకుర్వీత-వైశ్వానరాయత్యసేనసూక్తేనాస్యసూక్తస్య ద్వాదశశ్చస్యబ్రహ్మస్యయంధూ
ఋషిః - వైశ్వానరాథా-లింగోక్తాదేవతా - ఆద్యైత్రిమృత్యుభా - తతస్త్రిసప్తమృత్యుభిః॥అప్తమిపక్షిః-తతోద్వే
త్రిమృత్యుభా - ఎకాదశీద్వాదశీపంచ పదేశక్వగ్యా ఉపస్థానేవినియోగః - వైశ్వానరాయ ప్రతి వేదయామ ఇ
త్యుపస్థాయ యన్త్ర ఇత్యనయాచ్యాకసవిధమగ్నవాదధ్యాత్ - ఆస్యారుచోపి బ్రహ్మ స్యయంధూ ఋషిః-
అగ్నిదేవతా అనుమృత్యుభండః - సమిధోమేవినియోగః ॥ అథజయాది హేమామ ॥ ఆజ్యహేమామాత్పూ
ర్వవస్త్విష్టకృద్ధోమాకరణేపక్షేపూర్వం తేనహవిషాస్విష్టకృతంబాహేమాతి - హవ్యవాహమితి పురోనువా
క్యామనుష్యస్విష్టమగ్నఇతియాజ్యయా అథహుతశేవమగ్నైః పురస్తాదశ్వత్థపణేమనిధాయ - కమకసమృ
ధ్యథాంజయాదిహేమామంకరిష్యఇత్యభిలప్యజయాది హేమామంకుర్వీత - తత్రత్రయోదశానాయజ్జరూపా
ణాంజయమంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః ప్రతిమంత్రం ప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా ఆజ్యహేమామేవి
నియోగః - కమకసమృద్ధేవావినియోగః ॥ చిత్తందస్వాహ- చిత్తాయేత్యుద్దేశత్యాగః - ఎవమేనస్వాహప్ర
భృత్యుత్తరత్రాపిద్రవ్యం ॥ అథాభ్యాంతానాః- అష్టాదశానామభ్యాతానానాం విశ్వేదేవా ఋషయః ప్రతి
మంత్రంప్రథమపదోక్తగుణవిశిష్టాదేవతా - యజమాంనచ్చందోనియమః - ఆజ్యహేమామేకమకసమృధ్యథే
వావినియోగః - ఇత్యభ్యాతానానధరాష్ట్రభృతః॥ అత్రామ్నాయ పాదేన ద్వాదశమంత్రా అథత స్తంత్ర
ఎవద్వావింశతిః ॥ ఎహం ద్వావింశతేర్మణాం విశ్వేదేవాఋషయః - స్వస్వ మంత్రోక్తగుణ విశిష్టాగంధ
ర్వాపురస్సదేవతాః - ఆమ్నాయపాదేనసప్తమస్యద్వాదశస్యచ భువనస్సుతిదేవతా - ఆజ్యహేమామేవి

యోగః - కర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః - ఋతాసాదృతధామాగ్నిగంధవశస్సత్తవం బహు క్షత్రం సా
తుతస్మై స్వాహా ॥ ఋతాసాహేయుతధామైగృధర్వాయస్యాషధయోష్సర సడోకోనా సత్తవం బ్రహ్మ
క్షత్రం సాతు తాతదంబహ్మక్షత్రం పాంతుతాభ్యస్వాహా - ఓషధీభ్యోస్సరసోభ్యగ్భ్యో ఇత్యాది - జయా
భ్యతానానారాక్ష్యభ్యచ్చేతిగుణత్రయమంత్రహేరాచ ఉచ్యంతే - తథాసమంతరివక్ష్యమాణాః ప్రజాపత
యథ్యైరభ్యస్విష్టకృదంతాః పంచావృషహామఅభిధీయంతే - ఎతేపంచసాయశ్చిత్రాధామపి- తత్రపం
చాచాంపంత్రాణాం ప్రజాపతయథిత్యాదీనాంమధ్యేప్రథమాంత్యయోగశ్చేదేవాఋషయః ఆదితలరభ్యప్ర
జాపలిగగ్నిర్వాయుస్సూర్యస్విష్టకృద్దేవతాః- ప్రజాపతయథిత్రిమ్బువ్-ఆవ్యావ్యాహృతిదేవీగాఋత్రీ । ద్వే
ఉష్ణిహవా- యదస్యేతిద్రాష్ట్రాయజుః - ఆజ్యహేరామకర్మకసమృద్ధ్యథేవానియోగః- అనూయాజసమిధ
మగ్నయేస్వాహేత్సాగ్నావాధాయపక్వహేరామపక్షేబహిరంజనపరిధిసాహారగసగ్గ స్రావహోమాంతంకు
ర్వీత - విశ్వేభ్యోదేవభ్యస్సగ్గస్రావంజుహేరాతి- అథవాప్రజాపత్యువ్వస్సగ్గస్రావ భాగాస్థేయజుః పతి
త్వాజుహుయాత్ - అనాజ్ఞాతత్రయస్య విశ్వేదేవాఋషయః - అగ్నిదేవతా - ఆద్యేత్రిమ్బుధా - తృతీయా
నుమ్బువ్- అనాజ్ఞాతదోషనివృత్యథేజపేనియోగః ॥ అథయశ్శేషపరిహారాథకం భువస్వాహేతిజుహు
యాత్ - అత్రఋష్యాదిప్రాగేవాభిహితం॥ అథయతంత్రస్వస్తిదేవీచాభ్యాం జుహుయాత్ - ఎతయోవిశ్వే
దేవాఋషయః- అనుమ్బుష్ఠందః- న్యూనాతిరేకపరిహారాథేవినియోగః - అథయన్త్రాత్తనః పురరగ్నిత్యోద్వే
ఆహుశీజుహుయాత్ - క్రమేణమంత్రయారెతయోర్విశ్వేదేవా ఋషయః - ఆద్యస్యాగ్నిజాత వేదాదేవ
తా- ద్వితీయస్యాగ్ని బృహస్పత్యశ్వినౌ దేవతేః - కర్మకసమృద్ధత్యే వినియోగః - అథేవం ఋష్టస్త్రియం
బకమిత్యాభ్యాం హేరామః - తత్రక్రమేణవిశ్వేదేవాఋషయః - ఋష్యురుద్రావదేవతే - యథాక్రమం- క్ర
మేణగాయత్ర్యోనుమ్బుష్ఠందః- సమూధమస్యపాగ్ంసురే- విష్ణవే॥ అథాభిగీర్భిఃరిత్యచయాజుహుయాత్-
అస్యావిశ్వేదేవాఋషయః - ఇంద్రోహరిర్వాదేవతా - త్రిమ్బుష్ఠందః - వశకాల స్వస్థానలోప పరిహ
రాథేవినియోగః- అథపునస్త్రవనయావ్యస్తవ్యాహృతిభిశ్చ హేరామః - వ్యాహృతీనామ్మస్యాదీని ప్రాగభి
హితాని - పునస్త్రైత్యస్యఅగ్నిరుషిః - వసురుద్రాదిత్యాదేవతాః- త్రిమ్బుష్ఠందః - మంత్రచక్రప్రయస్యానఘా
తదోషపరిహారాథేవినియోగః - అత్రవ్యాహృతిభిర్ముత్వా- పునస్త్రైత్యనయావమాత్వాధనమస్త్రవ్యాహృ
తిభిజుహుయాత్ ॥ పరిషేవనాదిబ్రహ్మనిసజ్జనాంతంకర్మకుర్వీత - ఎతద్భయవంతప్రతతినానితేమప్ర
తిదినమావతంసీయం ॥ అథకూశ్మాండహేరామే త్రైత్రీయశాఖాసమామ్నాయ గృహీతాషంతా అంగభా
వంభజంతఇతితత్రకాండానుక్రమేణావకమభిహితం - అథశాఖాంతరానుసారే శావకాభేదేపి ననిరొధః॥ ఎవ
మేహోత్తరగుణహేరామేష్యవగంతవ్యం ॥ మహాణవాభ్యేమహీతేప్రబుధేమాంధాత్మనామ్నామదనాన్తజ
స్య - సత్కర్మకమాణీక్యగణేనపూణేనపూణోద్వితీయఃప్రధితస్తరంగః. ఇతిశ్రీ పండితపారిజాతక
తారిమల్లేత్యాదివిరుదరాజవిరాజమాన శ్రీమదనఘాపాలపుత్రస్య మాంధాతుర్నిబంధే షహాణవాభిధానే
కర్మకవిపాకే ద్వితీయస్తరంగః.

—* అథగణహేరామః. *

సచాపస్తంబమతానుసారేణతావదభిధీయతే॥ అథానైవాకామ్యూహం కర్మకాండాంబాదాపత్ర
త్యాదికామోనాయదాతదైతత్కర్మకతవ్యం- ఎవకర్మకసుపతిపత్నీస్సహాదికాని తేమామాధానాదీ
నామాదాపత్నీసహితోన్యత్రపవిత్రశామః స్వయం యజమానోదర్భేష్వాసీనో దభావకాంబాదాపత్నీమాణః-

ప్రాణానాయమ్యముకప్రత్యాయనాథః సప్తహంసవనత్రయంగణహోమంహం హ్యమితి సంకల్ప్య-స్వస్వగృ
హ్యనుసారైః శాస్త్రాస్థాపనప్రభృతిస్థావీ పాకప్రకృష్టికంచర్వభిఘృణాంతంకృత్వాపాత్రిప్రయోగకాలే ప్రోక్ష
ణపాత్రేణసహప్రణీతా పాత్రంతంతు పేష్టితంకలశంచప్రయుజ్యప్రణీతాప్రణయనకాలే ప్రణీతామాసాద్యకల
శేసపః ప్రేషణియ్యోత్పాదయనదధాతి॥ ఆజ్యవిలాపనప్రభృత్యగ్నిముఖాంతేకమకణిక్వతేచరౌ ఘృతమన్నః
వ్యాఘ్రముపస్తీర్ష్యద్విరవదాయాభిఘృర్యాగ్ననయేతివడచేన సహస్రశీషేత్యష్టాదశచేన అగ్నేమన్వేతి
ద్వావింశత్యుచేనమృగారసూక్తైరయావామింద్రావరుణేతి చతుషకాంత్రేణయోవామింద్రావరుణేత్యనేన
చాప్తమంత్రేణపవమానస్సువరిత్యనేనానువాకేన సప్తదశచేనయద్దేవాదేవ హేడనమితి వింశత్యుచేన అ
చ్ఛిద్రపరితేనానువాకేనవైశ్వానరోనడత్యేత్యష్టమంత్రేణైతమష్టభిగుణైః ప్రతిమంత్రంజహోఽపివాసక్వద
పహత్యజహుయాదద్యాత్ - తతోజయాదయః - జయాదిహోమపతేజయాదీకృత్వాస్సిష్టకృతంజహూ
తి - తత్రసక్వదుపస్తరణసక్వదనదానం ద్విరభిఘృణంచ - తతశ్చావశిష్టంకమయథాగృహ్యంకుర్వీత - అ
న్యకమణః ప్రాయశ్చిత్తాథః త్వేతమ్యః పరిథయః ప్రకారాంతరే త్వేపరిధిప్రహరణంభవతి - తతఃకలశ
మాదాయచతుష్పథంగత్వాపాదప్రత్యోశనకృత్వాచమ్యప్రాజ్ఞుఖిలసీనః కలశమాదాయ సీహే వ్యాఘ్రృగ్ని
త్యనువాకేనకలశస్థాంస్సాత్త్వనశ్చాయాంద్వష్టాపత్నీభిస్సకలకర్తృత్వేస్సాత్త్వనశ్చాయాంద్వష్టా - సుమిత్రా
నఆపఃపదధయస్సంత్వితీభూమ్యాంకించజ్జలమాసీయదుష్కతాస్తస్మై భూయాసురిత్యాదినాపుష్కలః కలశం
షి. షత్ ॥ యస్యామస్యదిశి ద్వయోభవతితత్రాహ-ఉపస్పృశ్యగృహంవజేత్-ఎవంసప్తహంతిమసవశేష కృ
త్వాశీషేచనంకారయేత్ - బ్రాహ్మణభోజనంకుర్వీత- సప్తహంసవనత్రయేమానవ్రతీ సక్వద్ధవిష్యాశీనియ
తేంద్రియశ్శభవేత్ ॥ ఇత్యాపస్తంబీయగణహోమః. అథబోధాయనగణహోమః. కామ్యానాం కమక
ణామాధానస్యవాచదా యదా వాపవిత్రకామనాతదా గణహోమం కుర్యాత్ ॥ పూర్వాష్టోపతిష్ఠాప
నాంతంకృత్వాప్రాణానాయమ్యసకలపాపక్షయార్థమశేషకమానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యథంవా గణహో
మంకరిష్యతిసంకల్ప్య॥ తత్రసవితాదేవతా-ఆజ్యాంతం తంత్రమిత్యాదినంకల్ప్యపక్షహోమాంతంకృత్వా
అవశిష్టచరౌప్రభూతమాజ్యమాసీయమేక్షణేనోదఘాతంజహోతి ॥ అగ్ననయేతివడచేన పవిత్ర సూక్తైన
సహస్రశీషేతి పురుషసూక్తేన అష్టాదశచేన అగ్నేమకన్వేతి మృగారసూక్తైన
ద్వావింశత్యుచేన చతుష్ప్రతీకేన యావామింద్రావరుణేతిచత్వారోమంత్రాస్సానుషంగాః -యోవామింద్రా
వరుణావగ్నావిత్వష్టామంత్రాః ॥ ఇత్యంహ్నాముచాభ్యాంగణాభ్యాంపవమానస్సువరిత్యేతేవ అనువాకేన స
ప్తదశర్యేయద్దేవాదేవ హేడనమిత్వచ్ఛిద్రపరితేనానువాకేనవింశత్యుచేనవైశ్వానరోన డత్యేత్యష్టాభిరి
ష్టాభిగుణైస్సూత్రరంశతంవారుణంజపిత్యా - స్సిష్టకృతమాదాయవ్యాఘ్రృత్యాస్సిష్టకృతాదివరదానాం
తంకృత్వా ఉడకపాత్రమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వాచతుష్పదే ఉపవిశ్యోదపాత్రంపురొనిధాయతత్రా
త్సనోరూపమవేక్షమాణః పాప్తునోపనిధిన్నాప్తానంఃవిచ్యతత్రనిధాయవినీధీకమంత్రాసిహే మేమస్సురిత్యా
ద్యంతమనువాకంనిగద్యవినీయావఃపరాస్యపాత్రమనవేక్షమాణ ఆగత్యహస్తాపాదౌ ప్రత్యోశ్యతేనైవావసధ
మేత్యస్నానంకుర్యాత్ - ఎవమేవసప్తహంసవనత్రయేకృత్వాసప్తహంతేపాయసేనసపిషాబ్రాహ్మణా
న్భోజయిత్వాతేభ్యోగోభూమితిలహిరిచ్ఛానిదత్వాసవభ్యపాప్తుభ్యఃమహతఃపాతకాక్రమ్యానాంకర్తృణా
మాధానాదికమకణాంజయోగ్యోభవతి - ఇమాంక్రియామాచార్యపితృమాతృనాన్తనక్షకుర్యాత్-నాన్యస్య
కుర్వన్నశ్యతి - కారయిత్వాసపస్తాత్పాత్పమువ్యతే - అబ్ధాయనతుకమాసపతే అనికల్పితాః కాలాః

అష్టానాంగణానాం హోమమాత్రమపి కుర్యాత్ || ఎకంవాగణంజుహుయాత్ - జపేద్వాదశ పూర్వాదశాపరానాత్మానంచైకవింశతయోవచ్చపశ్యతితావత్పునాతి - యేనతద్భావయతియశ్చైతదాహాయస్తానతదాహేత్యాహ భగవాన్సోధాయనః|| ఇతిబోధాయనోక్తగణహోమవిధిః. అథ వంద్రహాసానుష్ఠానక్రమ సూత్రంప్రదశ్యతే- అత్రాపిగురులఘుకల్ప్యాచారేకూక్మాండహోమోక్తైవ గ్రాహ్యవ్యవస్థా ఆధానం వాచికీఘటః కామ్యకమాణివాచికీఘటస్తదాదాయదాహసాక్షాద్వాదశవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తా విషయ మృతపాపనివృత్తికామనాతదాహాయజమానస్సాన్నిత్యానిత్యకమకసుపత్నాస్సహాధికారః - స్వపత్నిసహితః పత్ని బహుత్వే అసిషిద్ధాభిస్తాభిశ్చ సహితః పాపతయాథక మన్యకమకః స్వయమైవైకః పవిత్రపాణి దశభేద్యావసీనః ప్రాణానాయమ్యాముకప్రయోజనాథకంసప్తాహంసవనత్రయేగణహోమం హోమ్యమి తిసంకల్ప్య సంకల్పత్పూర్వంపశ్యాద్వాదాధ్యావ్యుత్పత్తిప్రతిష్ఠాప్య- యథాశాఖంప్రధానచరు హోమాత్పూర్తిగభూతహోమనూకరణపక్షేనపితాదేవతా- ఆహారవత్తంత్రమిత్యాద్యభిలప్యస్థాలీపాకవత్సత్త్వాద్య వహంతీత్యాప్రతిష్ఠితచర్మభిఘాతాంతంకృత్వాపాశ్రప్రయోగసమయేప్రోక్షణీపాత్రేణ సహప్రణీతాపాత్రంతథాఘాతంతంతువేష్టితంకలకంచ ప్రయుజ్య ప్రణీతాప్రణయనకాలే ప్రణీతాద్యాచాద్యతతస్సపవిత్రే స్థపఱియోర్పుయప్రణీతాపాత్రస్యోత్తరతోనిదధీత - తతశ్చబ్రహ్మపతిష్ఠాపనాద్యవిలాపన ప్రభృత్యగ్ని ముఖాంతంకృత్వాంగభూతపక్వహోమగణపక్షేచరుషవదానధమేకణ బోధాయన కూక్మాండహోమోక్తరీత్యాగాయత్రీపురోసువాక్యావనూద్యతమేవయాజ్యాంపరిత్యాస్వాహేతిపవిత్రత్యక్త్యద్దేశిత్యాగః - ఆవస్తంబమతే - అగ్నిముఖానంతరమేవప్రధానచరుహోమః - బోధాయనమతేత్వంగభూతపక్షహోమానంతరంఅథవాచరాగ్రభూతంఘృతమానీయదర్వామృపస్తీర్యద్విరవదాయాభిఘాత్యాగ్నైవయేతిసూక్తేనావైశ్చే వక్ష్యమాణైఃపురుషసూక్తాదిభిస్తూత్తరంశతంప్రతిచంద్రం జుహుయాత్ బోధాయనమతేత్వవదానధర్మేణాదాయ పూర్వోక్తైరేవమంత్రేమేక్షణేనోపభూతంజుహుయాత్ అగ్నైవయేతిపద్యస్యపవిత్రస్యవిశ్వేదేవారుషయః - అగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - చరుహోమేవినియోగః - సహస్రశీషేత్వస్థాదశదశస్యపురుషసూక్తస్యప్రజాపతిఋషిః - జగద్భిజపురుషో నారాయణోదేవతా- ఆవ్యాః పంచదశానుష్టుభః అంత్యాస్తీన త్రిష్టుభః - చరుహోమేవినియోగః - అయమపరోగణః అగ్నైమకస్తేతిద్వాదశదశవ్యస్య హృగారసూక్తస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - అంగీక్తాదేవతా - ఆతస్సప్తోపరిష్టాజ్జ్యోతిషః అష్టమీవతుష్పదావచ్చిః - తతఃపంచోపరిష్టాజ్జ్యోతిషః చతుదశశీపంచదశీబోదశశ్శీనమృభః - సప్తదశీగాయత్రీ - తత త్రిష్టుపూదేశకౌన వింశీచోపరిష్టాజ్జ్యోతిషాఅస్యేద్యేత్రిమృభాచరుహోమేవినియోగః - అయంతృతీయోగః - యాచామంద్రావరుణేద్యేషాంచతుర్ణాంయజుర్మంత్రాణాంవిశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- చరుహోమేవినియోగః- అయంచతుర్ణోగణః - యాచామంద్రావరుణామిత్యష్టానాంయజుషకంత్రాణాం విశ్వేదేవాఋషయః-ఇంద్రావరుణోదేవతే- అయంపంచమోగణః- పవనూనస్సనజనశితిసప్తశచాకనూకస్యసోమఋషిః-లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యేద్యేగాయత్ర్యో-తృతీయానుష్టుప్ - చతుర్థీపంచమ్యాగాయత్ర్యో - తతోత్రిమృభా- అష్టమీగాయత్రీ - తతోష్టావనుష్టుభః - సప్తదశీ త్రిమృప్ చరుహోమే వినియోగః - అయంతుషమ్యోగణః- యదేనాదేవహేదవమిత్యచ్చిద్రవశితస్య వింశత్యుర్పస్యానూకస్యవిశ్వేదేవాఋషయః - లింగీక్తాదేవతా- ఆద్యాత్రిమృప్ - ద్వితీయాషడవ సానాజగతి - షహపశ్చాత్పూర్వోత్రియానుష్టుప్ - చతుర్థీ త్రిమృప్ - పంచమీసప్తపదాశక్వరీ - షష్ఠీత్రిమృప్ - సప్తమీషడవసానాజగతి- అష్టమీషట్పదాతిజగతి - నవమీబృహతి

తతో ద్వేషట్పదేద్వైశశ్చిత్త్యవ్ శ్రయోదశీసప్తపదా - అష్టిశ్చతుదశశ్చనుష్టవ్ - పంచదశశ్చనుష్టవ్ - విరాట్పదశీ - గాయత్రీ - తతస్త్రిశ్చస్త్రిష్టభః - వింశత్యనుష్టవ్ - చరుహోమేవినియోగః - అయమనువాక స్సప్తమోగణః ॥ వైశ్వానరోనటూత్మే - తృతీయాజగతీ - తతస్త్రిష్టభః - సప్తమీజగతీ - అష్టమిత్రిష్టవ్ - చరుహోమేవినియోగః. తతస్సప్తమీరుగస్తాకమగ్నై వసువత్సధారయాత్తత్ర మన్తరం సువీర్ణం - వసుజయేమశతి - తవోభిః - వైశ్వానరస్య - మభిశ్రీః ఇతో జాతో విశ్వమిదం స్వాహేతి స్విష్టకృజ్ఞుహుయాత్ ॥ జయాద్యకరణపక్షైః ప్రధాన హోమానంతరం స్విష్టకృతం జుహుయాదిత్యాపస్తంబ మతం - బోధాయన మలేతు ప్రధాన చరుహోమానంతర మవదాన ధమేస్విష్ట కృత మవదాయ పూర్వాక్రపృశా రెణపురోనువాక్యమనూచ్యయాజ్ఞయాజుహుయాత్ - ఏవం స్విష్టకృతం హుత్వా బ్రహ్మవరప్రదానాంతరికమకర్మీత - ఆపస్తంబమలేతు స్విష్టకృతం హుత్వా నూయాజమిధ్మనన్నహనం చాగ్నౌ ప్రహృత్య తతో స్సగమణః ప్రాయశ్చిత్తార్థే పరిధిప్రహరణాభావః ॥ ప్రకారాంతరత్వేతు బహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తా హుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారిస్తు సమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సగ్ ప్రావహాగేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేతుబహిరంజనపరిధిప్రహరణ సగ్ ప్రావహోమాంతం కమకృత్వా తతః ప్రాయశ్చిత్తా హుతీజుహుయాత్ - సగ్ ప్రావాహోమప్రకారోపి సమంత్రకోవిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇత్యాదితా గ్రంథేషయాది హోమానంతరం కూశ్మాండ ప్రకారేణ దశికతః - అథమతద్వయేపి బ్రహ్మవిసజ్జానాంతేకమణి కృత్యూర్వాదికాస్థితకలశమాదాయ నైఋతీందిశంగత్వా వత్సమధంప్రవిశ్య పాదోప్రత్యక్ష్యాదమ్య ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్య కలశంపురోనిధాయ తత్రపత్నీభీస్సహకర్తృత్వే తాభిస్సహజైకస్యైకత్వేత్వేస్వయమేవ యజమానః కలశఆత్మనోరూప మవేక్ష్యమాణోవినిధి సంజ్ఞికమంత్రసముదాయాత్మకంసింహ మేమన్యరిశ్యమనా కేబోధాయనాచార్యప్రణీతకల్పనూత్రస్థంపలేత్ - ఆస్యానువాకస్యసాత్రత్వాద్దేవతాబుష్మాదయో నదశికతాః - సిహస్మానువాకంజపేత్ - సిహ్మామేమన్యూ - బ్రహ్మజ్ఞే ఘేకిల్విషం - ఆపేహీపాప్యకపురవనాశితోభవానః పాప్యకసుకృతస్యలోకే | పాప్యకదేహ్యాధే విహృతోయోనః పాప్యన్నజహంతితముక్త్వా జహీనోవయం అన్యత్రాప్తన్నివిశతాం సహస్రాగ్నో అమత్యోయో నో ద్వేష్టిసరివ్యతుణ్ముద్వత్సప్తమజహీత్పభిమంత్య - యస్యాచస్యదిశి ద్వేష్ట్యోభవతి తాందిశమేతా ఆపశవ సించేత్ - పృథతస్సుమిత్రాన ఆపటవధయస్సంతర్మిత్రా - వయందివ్యృతి - అథాఉపస్పృశ్య - పాత్రమ నవేక్షమాణోయథేదం దేవయజనంప్రవిశేత్ - తతస్సాయిత - ఏవంసప్తహంసవనేమత్రమకృత్వాంతే ఆశీర్వచనంకారయిత్వా పాయసేన సపికేషా యథాశక్తిబాహ్మణాన్భోజయిత్వా తేభ్యోగోభూతిల హిరణ్యానిదద్యాత్ - యావద్భృతంసవనత్రయేమానీసకృద్ధామ్యాశీయతేంద్రియశ్చభవేత్ - ఏవంకుర్వక్ సవేభ్యః పాపేభ్యః ప్రముచ్యతే - వహోవాభ్యేచహీతే ప్రబంధేమాంధాశ్చనామోమదనాత్తజస్య - సత్కమణ మాణిక్యగణేనపూజేత్ పూర్ణాస్తృతీయః ప్రథిత స్తరంగః. ఇతికమవిపాకపరిధామాయంప్రాసంగికంపరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః.

—* అథవ్యాధివిపర్యయః. *

అథకమక్షయోపాయకృచ్ఛివ్యాధివిపర్యయః ॥ క్షేణసమాత్వాత్తతాద్యేగాం దద్యాద్వ్యాధిక శికతః - ఏకాకృచ్ఛీతి కృచ్ఛేద్వైతస్సచ్చంద్రాయజేత్రతే - గవామభావేషుంవా సాశీతికతకృచ్ఛిః - జపదానేపితత్సుకంకూశ్మాండగణహోమకృత్ - సవకపాపప్రణత్యథేక మథవ్యాధివిపర్యయః । ఎతేశ్చ

కాఃకూశ్మాండమూమాత్ప్రగ్వ్యాఖ్యాతాః-తత్రతాథవ్యాధిపపర్యయత్యసేనవ్యాధిప్రతికృతదానంవత్సరే
 తిప్రతిజ్ఞాతం-తదానీనివత్సరస్తుపయుక్తంకించిదామాప్రతిమాయామాతంకనామ్నిదేవతాభవతి-తత్రపూ
 జ్యాధిదేవతాతత్రవ్యాధిప్రతికృతిపూజాకర్మణ్యధిదేవతాసూర్యమూర్తిః పూజ్యాఅధునావ్యాధిప్రతికృతి
 ద్రవ్యపరిమాణమధిదేవతాపరిమాణంచాహ || హేమ్నుః పలాత్తవర్థా వ్యాప్రకల్పయేత్ - సూర్యప్రతిమా

—* సూర్యప్రతిమాలక్షణమ్. *

లక్షణమాహ || సూర్యంద్విలోచనం పద్మేక్షేదధానంకరద్వయే | వ్యాధిప్రతిమాలక్షణం తత్ర ద్వాదశాధికార్త
 ప్రకణేపృథక్పృథగధిధాన్యతే-వ్యాధిభదాత్ప్రతిమా లక్షణాన్యపిచిహ్నాని - మంటపపరిమాణం వెదికాపరి
 మాణంచాహ - షోడశద్వాదశాష్టావాహస్తాస్త్రైమకంటపెకృతే | తత్త్వాదేవోత్తరప్రాచ్యంహస్తోఽఞ్చ
 యాంచవేదికాం || షోడశవాద్వాదశవా అష్టావాహస్తాత్పరిమిత్యాశక్తికవకభూభవతి | త్రైవేన్ద్రై
 స్సంఖ్యాకమాస్తపరిమితమంటపోభవేత్ | తస్మిన్మంటపేకృతేత్వాదేవమంటపస్యచతుర్థాంశేన వెదికా
 మేకహస్తోన్నతాంకుర్వీత మంటపస్యచతుర్థాంశాయామశ్చతుర్థాంశశ్చవ్యాయామోవేదికాయా భవతి
 త్యథః || ఉత్తరప్రాచ్యంమంటపాంతరీశానదిశి - బ్రాహ్మణంవెదశాస్త్రజ్ఞం దాంతంశాంతంకుటుంచి
 నం | సత్యసంధం సదాచారం నివృత్తం ప్రతిగ్రహేత్ || ఆచార్యం వృణుయాద్భక్తిన్మ్రస్సతాగ్రపూజకా
 కాత్ - యథాశక్త్యను సారేణ వస్త్రాలంకార దానాన్యాచార్యాయ వరణకాలేదత్వాచార్యాధీనోభవేత్ -
 భక్తిన్మ్రుణేవ్యతే || సతాగ్రోగంధపుష్పదిభిః పూజనం || ఆచార్యకృత్యమాహ || కృతోపచారసత్కారాం
 రాత్రాప్రత్యధివాస్యచ | తాంప్రతిమా మధిదేవతా రూపసూర్యప్రతిమా మాతంకనామ్ని మమకవ్యా
 ధిదేవతా మధివాసయామితి వెదికాయా ఉపరిప్రతిమాం గంధపుష్పద్యైరధివాస్యాలంకనామైస్త్రి అముక
 వ్యాధిదేవతాయైనమగ్గపిపస్యోపచారపూజాంవిదధీత - ఆథసారాష్టాక్షరమంత్రేణ పూజయేత్ - ఏవంరో
 గదేవతామధివాస్యధిదైవతంసూర్యమశివాసయేత్ - తతస్సారాష్టాక్షరైః పూజయేత్ - తదనంతరకృ
 త్యమాహ || అథరాత్రేసపూతోవైశ్చతుర్భిఃకంటపాద్భువః | ప్రాచ్యం పాయసమాంసాది బలింసి
 త్షిప్యమంత్రః || విష్ణోఃపూతఆచార్యఃబలిదానమంత్రః-ఆశ్వానసహృదా దేవాభూతాని పన్నగాః | బలినా
 సేనదత్తైనశాంతింకుర్వంతునర్వశఃఇతిజాగరితోవసినీస్తాత్వాధారయన్వాససేనవేనివకలేవంద్రవచ్ఛక్లేశు
 క్లమాల్యానులేపనః సాలంకారేస్యపర్యంతమంటపస్యపర్యంతత్యత్సన్వయః - ఆథవేదికాంవేదికాయా ఉపరి
 చతురశ్రంవామండలం || తన్మధ్యేష్టదశాంబుజంలిఖితాపిష్టచూణేనతతోపర్యుపరిక్రమాత్ - తిలనాంపంచ
 చతురైస్త్రిభిఃకోణైస్తథాష్టభిః-పల్లవశ్చతుర్భిద్వాభ్యాంవాతామ్రపాత్రంభవేన్నవం || శాలీయైరక్షత్రైఃపూ
 జంసారాష్టాక్షరైః || స్నాపితాంపంచగవ్యేనవస్త్రాలంకారశాలినిం || మండలంచతురశ్రం, వెత్వాది
 గోమయేనమండలాకారంచతుర్భుజంవోపలింపేత్ || వెదికాయ ఎవోపరితతో పర్యుపక్రమాత్ - తత్రాష్ట
 దశాంబుజేవత్సమాణద్రవ్యాణ్యేకశ్యోపర్యుక్తాద్యైవరిక్రమాద్భవంతిత్యథః - పంచవాచత్వరోవాపంచవ
 తురాఃత్రైపంచచతురైఃత్రయోవాచత్వరోవాపంచవాష్టా వెతితిలదోడానాంసంఖ్యా || అత్రాయంక్రమః ||
 ఉపలిప్తవేదికాప్రదేక్షేష్టదశపద్మస్యోపర్యుక్తసంఖ్యాకాస్త్రిస్థాపనియాః - తస్మిన్స్థితాశాపలద్వయేనచ
 తుష్టయేనవాఘటితంతామ్రపాత్రంసిక్షిపేత్ - తత్పాత్రమక్షత్రైః పూరయేత్, ఇతిసారాష్టాక్షరైః || తాంప్రతిమాంరోగప్రతిమా మధిదే
 వతాప్రతిమాంచపంచగవ్యేనాష్టాక్షరైఃమంత్రేణస్నాపితాంవస్త్రాలంకారేణ పూజితాంతామ్రపాత్రస్యో

పరితపతమధ్యేష్టదశంపద్మలిఖిత్యావత్కృమాణంకుపీతేతి || ఓంఘృణిస్సూరియతీత్య ఇత్యస్తాక్షరస్య మం
త్రస్య దేవభాగముషిః- గాయత్రీచ్ఛందః- సూర్యోదేవతా- అనంతరకృత్యమాహ - ప్రతిమామపివిన్యస్యతత్ర
దేవందివాకరం దీప్యమానం ప్రభావతంసాంద్ర సిందూరభూషితం | పద్మేదధానంహస్తాభ్యాంస్తైరవక్త్రం
త్రిలోచనం || దివ్యాభరణసంపన్నం గ్రంథం రక్తవాససం | సాంగ హేమారవిందస్య కణికాయాం ని
షేదుషం || మూలేఘ్రావాది పత్రాణాం శుక్రాంగార బుధాంస్తతః | గురుమండేందు కేతూంశ్చ న
క్షత్రాణితిశస్త్రీశః || మధ్యతః పూర్వ పత్రాగై రేవత్యంతానివిన్యసేత్ || ప్రతిమామపీత్యాది || అపి
శబ్దస్సముచ్చయే || అతఏవ రోగ ప్రతిమాం దివాకర ప్రతిమాం విన్యసేదిత్యర్థః || సిద్ధోభవతి || సాం
గ హేమారవింద స్యేతి || అంగానిదశాన్యవృద్ధిశోపేత సౌవణికమలస్య కణికాయాం మధ్యభాగే ని
షేదుషం || దివాకరం విన్యసేదిత్యన్వయః || మూలే ఆదిభాగే తమః రాహుర్మధ్యతః
పూర్వపత్రాగైవధ్యతః కణికామధ్యే పూర్వపత్రస్యాగ్రే పూర్వదశస్యాంతే అయమర్థః || సౌవణిక
కమలస్యపూర్వదశ ప్రథమభాగై శుక్రంస్థాపయేత్ | ఎవమాగ్నయదిదశాదిష్వంగారబుధ లోక వాలాన్
క్రమేణస్థాపయేత్ || కణికామధ్యే సూర్యసమీపే అశ్వినీ భరణి కృత్తికాచేతి త్రిణినక్షత్రాణిస్థాపయేత్ |
పూర్వదశస్యాగ్రోహిష్యాదితీణి | ఎవముత్రరత్రాపి ప్రదక్షిణాకారం త్రిణితీణి నక్షత్రాణి విన్యసేదితి
తతః కిమిత్యత్రాహ | యథాస్వనామమంత్రేణ గంధపుష్పాక్షతాదిభిః | సవోపచారైశ్చాప్యచ్యవశీరాహరంని
వేదయేత్ - నామమంత్రేణి సూర్యపూజాత్వస్వాక్షరైః సౌరమంత్రేణ వ్యాధిప్రహరణాయాశ్శుక్రాదిగహ
ణామశ్విన్యాదినక్షత్రాణాం చతుర్థ్యంతేననమోయుక్తేన తత్తద్దేవతానామమంత్రేణ చతుర్వి ఋత్విగ్నిస్స
హిత ఆచార్యస్తత్రైవ తిలరాశి సమీపే వెదికాయాం పూర్వస్యాందిశి ఛాన్యరాశౌ వత్కృమాణ గుణోపే
తాన్యాం స్థాపయేదిత్యత్రాహ || తత్రైవసహితో విప్రేశ్చతుర్విలోహితాంశ్చతాన్ - సప్రణాంశ్చ వహార
త్నైర్మృక్తాంశ్చామిక కేణవ | అశ్వస్థానాద్గజస్థానాద్వత్త్రికాశ్చిథఃసంగమాత్ || రాజద్వా రాచృశకత్రైమృక
త్రికానాంసదందనైః | మృత్రికానాంశకత్రైఃఖండైరత్యర్థః || అశ్వస్థానాదిభ్య ఆహ్వాత్రైమృక త్రికానాంశక
త్రైశ్చుంససహితైర్ముక్తానిత్యన్వయః || రోచనాగుగ్గులుభ్యాంచ పుణ్యతీర్థేనపూరితాన్ | పల్లవాలంకృత
ముఖాంచ్యేతవస్త్రేణవేష్టితాన్ || పంచాభిషేకకలశాన్తాన్యరాశౌవినిషేపేత్ || తతఃకింకుర్యాదిత్యత ఆహ ||
ఆహోహిష్యాదిభిమంత్రే హిరణ్యేత్యాదిభిస్త్రీభిః | పవమానానువాకేనశన్నయిందానువాకతః | శన్నోవా
కానువాకేన ఘోషయేచ్ఛాంతివాచనం | ఆహోహిష్యేకింకుర్యాదీపముషిః- ఆహోదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః
శాంతిపారేనియోగః హిరణ్యవర్ణా ఇత్యౌచస్యాగ్నికాండంతః పాతిత్యేన అగ్నిముషిః | ఆహోదేవతా-త్రి
మృచ్ఛందః- శాంతిపారేనియోగః- పవమానస్సృచజకన ఇత్యనువాకోగణపూజాప్రకరణే ప్రదశికతః- శ
న్నైర్మందానువాకేనత్యనయా ఆశ్వలాయనశాఖా పరివతీతాఘోషశాంతిః- శాంతిల్పకృతే- అత్రచ వేదిత
క్రమేణ ప్రథమతత్తమం శాంతిఃపఠనీయాపశ్చాద్భాజిశాంతిః || అథాశ్వలాయన ఘోషశాంతౌ ఋష్యాది
ప్రథమమభిధీయతే || ఆహోభద్రెదశవత్సూక్తం గౌతమేన వైశ్వదేవమాద్యా పంచసప్తమిజగతీ - వష్టి వి
రాట్స్థానా శేషాస్త్రైమృభః- స్వస్తివోమిమితామితిపంచహోవగ్ అత్రయేన స్వస్త్వాత్రేయేనదృష్టః - వై
శ్వదేవస్త్రైమృభోద్వేఅనమ్మభౌ- శన్నైర్మందాగ్నీతి పంచదశవత్సూక్తం వసిష్ఠార్థం వైశ్వదేవం త్రి
మృభౌప్రత్యోభిమితిత్యుచం సూక్తం అరిష్టనేమినాతాప్యేణోక్తం- ఆద్యంత్రైమృభం- సవేషా మే
త్రేషాం శాంతిపారేనియోగః- ఎవమాహాదివిదిత్వా శాంతిపాఠంపఠత్ భద్రమశ్నుతే - ఇత్యాశ్వలాయనీ

—* ఘోషశాంతిః. *

యః ఘోషశాంతిః॥ అథ తైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః॥ తత్ర శనోవాకః పవతామిత్యనువాకస్య సోమ
కాండంతరి పాతిత్వాత్సోమకాండముషిః - తాదయోలింగోక్తా దేవతాః బ్రహ్మపట్నదాజగతి - ద్వితీయా
గాయత్రీ - ఇదాయైవాన్వసేవద్వేయజుషీ - ఆపాతవాహీ ద్వలనుష్టాభా - యతో నాతతత్తతి త్రిష్టుప్ - శ
నోవాతేతిద్వేగాయతో - సుమిత్రానభిత్వంతరిక్షంమగతి ప్రాణాపానావలీచ బ్రీణి యజాంషిమ్యభిరక్తు
భిరితిత్రిష్టుప్ - కయానశ్చిత్రగతి తిస్రో గాయత్యైః - వయస్సుపణః ఇతితిష్టుప్ - శనోదేవీతిద్వేగాయత్ర్యా -
సుమిత్రానభితి దుమిత్రానభితి ద్వేయజుషీ - ఆపాహీమ్యైః తిస్రో గాయత్యైః - పృథివీశాంతిరంతరిక్షగంశాం
తిద్యాకాశాంతి తయాహంశాంతేతి యేహాశ్రీచైశిషడ్యజుంషి - ఉదాయుషేత్యనుష్టాప్ - తచ్చతు రీత్యా
కృతిః - యఉదగాదితి సజ్జిశ్చతుష్టదా - బ్రహ్మణశ్చైతన్యసీతియజురాదికా - మామద్వేధోదీతి ఎకపదాగాయ
త్రీ - మేధామనీశేతియజుః - ఆభిగీభిరీత్యనుష్టాప్ - బ్రహ్మప్రావాదిష్టేతి యజుశ్శాంతిపాఠేనియోగః -
ఇతితైత్తిరీయః ఘోషశాంతిః - అథప్రాసంగికం పరిసమాప్య ప్రకృతమనుసరామః - పంచాభిషేకకలశాధా
న్యరాశావినిష్టిపేత్ - అపాహీష్మాదిభిః - త్రైవికారణ్యైత్యాదిభిః॥ పవమానానువాకేన శన్నతంద్రానువాక
రః॥ శనోవాతానువాకేన ఘోషమేచ్ఛాంతివాచనమిత్యనువా తదనుకృతమాహ ॥ తతో విధాయకత్వేన
బ్రాహ్మణాంశ్చతురోజపేత్॥ ఆయుతేనామితైవాన్తరైరథేనచరణేనవా ॥ దేవతాలింగమంత్రాణాంబు
జ్మంత్రైఃపరివారితః॥ ఆగ్నేయాందిశికుండేవాన్ధండిలేవాహుతాశనం ॥ సాధ్యపయిత్యాస్యగృహ్యాకమయక్రో
కాసమిధోహవిః॥ తత్సంపాతాజ్యతఃపాత్యామివసిచ్యాభిఘోషార్చవ॥ చరుంతిలాశ్చస్వాహంతం మూలమంత్ర
ముదాహరణ॥ వారాంత్యవాన్సంవాప్తశతమస్తావించతిమేవచ॥ హుత్వాగ్రాణాంహుతించాంతే ప్రణీతామో
క్షమాచరేత్ ॥ విధాయకత్వేనబ్రాహ్మణమిత్యాది॥ విధాయకత్వేనబ్రాహ్మణంవృత్త్యాతథా దేవతాలింగమం
త్రాణాం జపేదశ్చతురోబ్రాహ్మణానాం ప్రత్యేత్యన్వయః॥ విధాయకత్వముపద్రష్టుశ్చ - బ్రహ్మహ్యుపద్రష్టా
భవతి - బ్రహ్మచరణంనకేవలం వక్ష్యమాణకర్మాధఃపశితు విశిష్టశకల కర్మాధఃపశి దేవతాలింగమం
త్రాణామితి బహువచనాన్తంత్ర బహుత్వమవగచ్ఛతే ॥ మూలమంత్రశ్చ ఘృణీస్సూర్యగ్నైక ఎవదశితః -
తస్మాదయమభిప్రాయః॥ రోగప్రతిమాదానై సర్వత్రసూర్యఎవ అధిదేవతా - వ్యాధిదేవతాచభిన్నా - వ్యా
ధీనాం భిన్నత్వాత్ - అతశ్చజలరోగాదిషు చరుణాదయో దేవతా భవంతీతి తవభిప్రాయేణ మంత్రాణామితి
బహుధా॥ కించ - ఎకస్మిన్నపి కర్మాణ్యాయతంక సూర్యాదిగ్రహనక్షత్రాణాం పూజ్యత్వాభిప్రాయేణాపి మం
త్రాణామపి బహువచనం - ఆతఎవ మూలమంత్రజపేన చతురోబ్రాహ్మణాన్ప్రణీత - ఇతరమంత్రజపేత్వేక
మేకం యథాసంభవం - తత్రజపసంఖ్యామాహ ॥ అయుతేనామితైరిత్యాదినా ॥ అయుతేనాన్తరయుతా
వృత్తైశ్చధాః ॥ అమితైవాన్తరతోధికైరేవశ్చధాః ॥ అధేనాయుతాధేన చరణేనాయుత పాదేన -
ఇయంచ సంఖ్యాప్రధానమంత్రజపే సూర్యవ్యతిరిక్తై తగ్రహనక్షత్రజపేతు శక్త్యనుసారేణ ప్రధానమం
త్రజపసంఖ్యాతో న్యూనసంఖ్యాకల్పయతైః పరివారితగతితై రాచాగ్నైః బ్రహ్మ ప్రభృతిభిః కుండేవాన్ధండిలే
వాపరివారితే తత్ర హుతాశనం స్థాపయేదిత్యన్వయః ॥ అకాసమిధోహవిః - తత్సంపాద్యతత్స్మిన్తోమే అ
కాసమిధోద్భవం హవిశ్చభవతి - హవి నాకామాజ్యం హవిశ్చతతః పాశానంతరం చరుణాల్యా మవసిచ్యా
భిఘోషార్చ తదనంతరం చరుముత్తరత ఉద్వాస్యాభిఘోషార్చ సమిధో హుత్వాజ్యంచ హుత్వా తతశ్చరుం
తిలాంశ్చజహుయాత్ - స్వాహంతంమూలమంత్రముదాహరిన్ములమంత్రః - వ్యాధిప్రతిమాదేవతా భూత

వాయువరుణాది దేవతా ప్రకాశకొమంత్రః - ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్చేతి పదనాంధిదేవతా రూపనూర్వ
 ప్రకాశకః - ప్రాగభిసితో మూలమంత్రః - హేమ సంఖ్యామాహ ॥ పారాశరాసం వాష్టనేత
 మస్తాపింశతిమేవచైత్ర - అత్రప్రధానహోమేవ్యాధిప్రతిమాదేవతోద్దేశేన హేమః - సూర్యోద్దేశేనహోమ
 శ్చ - తతస్సూర్యవ్యతిరిక్తగ్రహనక్షత్రహేమప్రధానహేమాయాన్యకసంఖ్యాపరికల్పా - హు
 త్వాపూర్వాహుతిసాంచాంతే ప్రణీతామోక్షణమాచరేత్ - ఎవంపూర్వోక్తప్రకారేణ హుత్వాంతేపూ
 ర్వాహుతిమపివత్సవమాణ మంత్రోహుత్యా ప్రణీతామోక్షణే పూర్వాహుత్రంవిమోచయిష్యాత్ - అథదే
 వతాఅంగమత్రాణామిత్యనేవపదేనసూచితా మంత్రాఃప్రదశ్యంతే - శుక్రాంగారకాదయః - యత్ర యాదే
 వతాః వాయువరుణాదిరూపాదేవతాఃతద్దేవతాప్రకాశకోద్దేశికొమంత్రోగ్రాహ్యః అథవాన్యాధిప్రతిమాదా
 నేసౌరమంత్రేనగ్రాహ్యః - సవపూజాభేదేనభువన-ఉద్యన్నద్యమిత్రమభిత్వాది - ద్విషతోఽభివ్యర్తంతేసౌర
 మంత్రః ॥ శుక్రమంత్రస్యభుద్వాజయుషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుప్ ఫంధః - పూజాదావినియోగః - అగ్నిరూ
 ఢేత్యంగారకమంత్రస్య - విరూపయుషిః - అంగారకోదేవతా - గాయత్రీఫంధః - బృహస్పతే అత్యుస్య
 మంత్రస్య గుర్వయుషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుఫంధః - శంసోదేవితీతనైశ్చరమంత్రస్య - సింధుద్విప
 యుషిః శనిదేవతా గాయత్రీఫంధః - కేతుంకృణ్వన్నితి కేతుమంత్రస్య - కేతుదేవతా త్రిష్టుఫంధః ఇతి
 గ్రహమంత్రాః ॥ అథశత్రుమంత్రాః ॥ తేషామ్యుష్యాదయః ప్రదశ్యంతే - అగ్నిరణిపాతుకృత్తికేత్వాదీ
 నామంత్రాణాంనక్షత్రేష్టిపరిపఠితానాం విశ్వేదేవాయుజయః - క్రమేణాగ్నిప్రజాపతిసోమోరుద్రోదితిబృ
 హస్పతిసర్వాఃపితరోర్యమా భగసవిత్వస్తావామురింద్రాగ్నిమిత్రఇంద్రః ప్రజాపతివిశ్వేషానియుజతిరాపోవిశ్వే
 దేవాబ్రహ్మవిష్ణురూపవఇంద్రాత్మకొవరుణోజవకపాదహిర్భుక్ష్యూపూషాశ్వినాయమభిదేవతాః - త్రిష్టుఫం
 ధః - అద్యానుష్టుప్ - పురందరాదేతిజగతి జపేవినియోగః - యత్రయత్రకమణిహోమాదికతకవ్యంభ
 పతి తత్రతత్రకమణిహోమాదావినియోగోనావాచ్యః - అథపూర్వాహుతిమంత్రః - సముదాదామికారి
 త్వచగ్యగౌతమోవామదేవయుషిః - అగ్నిదేవతాత్రిష్టుఫంధః - మూర్ధానందేవిత్యుస్య చాహుస్స
 త్యోభరద్వాజయుషిః - వైశ్వానరోదేవతా త్రిష్టుఫంధః పునస్తాదిత్యేత్యుస్య అగ్నియుషిః - వసురుదాది
 త్యాదేవతాః - త్రిష్టుఫంధః - పూర్వాదర్శిత్యుస్యమంత్రస్య - విశ్వేదేవాయుజయః - శతక్రమదేవతా అ
 నుష్టుఫంధః - సప్తతేత్యుస్యాగ్నియుషిః - సప్తవాన్నగ్నిదేవతా - జగతీత్రిష్టుఫంధః - సవేషాంమం
 త్రాణాంపూర్వాహుతో వినియోగః - ఎవంపూర్వాహుతేః ప్రణీతామోక్షస్యతనంతరంకిం కుర్వాదిత్య
 తతహ - అనులోమాన్యధాలింగ మభ్యవ్యకమనుపాదతః ప్రాజ్ఞుభస్యాష్టసంపాతైరభ్యర్చ్యాం గానిరోగిణిః॥
 అచ్చిన్నాగ్రేదభాణాంహేమగభేణముష్టినా । సంమృజ్యచతశ్శాంశిం వాచయేచ్ఛాహ్మజైస్సహ ॥
 గృహశాంతిందశివ్యత్కబధాయాంతువిమోక్షణం । పూర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యర్చ్యప్రతిమాంతుతామ్॥
 ప్రదద్యాద్దక్షిణాంశైత్రమధ్యాహ్నోసముపస్థితే॥ అనులోమాద్యధాలింగమిత్యాది - అనులోమాదానులో
 మ్యేనఅనుపాదతః పాదపర్యంతంశిరఃప్రభృతిపాదపర్యంతమిత్యథః ॥ యథాలింగంత్రవవయవస్థరోగని
 రాకరణద్యోతకః - మంత్రపదం లింగంతదనతిక్రమేణ - అక్షిభ్యాంలేనాసికాభ్యాం పతక అష్టసంపాతైర్నో
 మకాలే ప్రత్యాహుతిరేకస్త్రిన్నాత్రేష్టవిందవస్థాపనియాస్తేవిందవలప్తసంపాతాభివ్యవ్యంతే - అయమథః॥
 అష్టసంపాతైః ప్రాజ్ఞుభస్యరోగిణిలంగాన్యానులోమ్యేనఅభ్యర్చ్యాచార్యఅక్షిశ్చామేతత్సాక్షాత్ పఠన్నచ్చి
 న్నాగ్రేదభాణాంముష్టినానువణశలాకాదభేణశిరః ప్రభృతిపాదపర్యంతంరోగిణింగాని యథాలిం

గంత్రిః ప్రమృజ్యతతశ్శాంతిపాతం కుర్వత్ ఋత్విగాదిభిదాః - త్తైస్సహాః - పూర్వస్థాపితైః సానకతి
శాంభోభిరభిషిక్యస్వయమాచార్యః పునర్యథాపూర్వమానులోమ్యేనాషీభ్యామిత్యేతత్సాక్ష్యం పతనేనవదభేః
ణవాససాపరిఃపూజకయేదితి - అత్రాభిషేకకాలే పూర్వస్థాపితకలశస్థితమంత్రపూతం పాదః పరిశేషయేద
గ్రేమంగళస్నానార్థః మతఏవ పాత్రాంతరేమంత్రపూతం పయోగ్యహీత్యాస్వస్యశాఖాక్త శాంతిపాతం కుర్వ
న్నభిషేకః కార్యః - రుద్ధావృత్తితిగృహీణ్ణాః యాదిరుద్గస్యరోగిణ ఆచృత్తురిపాటిరోగశాంతిప్రతితియే శ్శుభ్రః ||
అథ సదక్షిణం వ్యాధిప్రతిమాదానం ప్రతిగృహీత - ఆచార్యాదియంత్రగృహీయాత్ - ఆశురోరోగిశ్వేత
వస్త్రాదిభిరలంకృతఉత్తరాభిముఖ స్సన్నుర్వాభిముఖమాచార్యమభ్యవృత్తతాం ప్రతిమాం వ్యాధిప్రతీమాం సూ
ర్యప్రతిమాంచదద్యాత్ || గ్రహశాంతింకారాగృహేబద్ధానాంచ పదబంధంమోచనం - సతీసంఘవేగహ
శాంతింనవగ్రహశాంతింసాచాగ్రేదశకయ్యతే - అత్రసూర్యప్రతిమాయా ఆసరణపూజారూపేణగ్రహపూ
జాప్రదశికతా - నప్రపాధాన్యేన || అతస్సమధఃశ్చేదేవం గ్రహపూజాం కవీతేతిముఖ్యః కర్మ - అనవర్థ
శ్చేదావరణపూజయేవగ్రహణంపూజాంనివర్తకయేదితిగోణఃపక్షః || తాంప్రతిమాంచదద్యాత్తిక్త్యక్తం - త
త్రప్రతిమాదానైమంత్రమాహ || పద్మోద్భవఃపద్మకరస్సప్తావ్వధివాహనః | ప్రితిమానేనదత్తైవ తుమ్యై
త్సర్వజగద్గురుః || ఇహజన్మనియత్పాపమన్యజన్మనినాకృతమ్ | సప్రత్యయాప్రత్యయాభ్యం తత్సర్వం శమ
యత్యసా || ప్రత్యయోజ్ఞానం - మంత్రేణానేనదత్వాతంప్రణివర్త్యప్రసాద్యచ || ఉమాప్యచ || ఆసీమాంతమ
నువ్రజ్యతన్మృఖంనావలోకయేత్ || తన్మృఖంగృహీత్యముఖం || ఆచార్యేణాభ్యున్మజ్ఞాతఃప్రహ్లోభవనంజం
ఆచార్యస్యప్రతిగృహీత్యత్వపక్షేతదనుజ్ఞయా || ఋత్విగ్భోగ్దక్షిణాందిత్వాకృత్వా రాధనమిశ్వినోః - ధన్వం
తరించసంతప్యేదీనానంధానుఃస్థితాత్ | మంగళధ్వనీనతోమౌస్సగర్వోవధిల్లవైః || మంత్రాభిషంత్రిత
స్నాతఃకృతకౌతుకమండనః | ప్రసన్నచేతఃపుణ్యాహంవాచయిత్వా శతంద్విజాత్ || తదధికంవాతదర్థం
వాక్రియాసాధ్యణ్యసిద్ధయే | మృష్టానైభోజయిత్వాధ్వయంఘంజీతబంధుభిః || యేయేరోగాః ప్రభా
ధంతేరాజయత్త్విజ్వరాదయః | తేహంప్రతిచ్ఛందదానైరిజ్ఞాప్రశ్యాదిష్టాపూజా || అక్షిభ్యామిత్యేనసూక్త
నరోగిణాంగాని మాజకయేదిత్యక్తం || అక్షిభ్యామిత్యస్యపదదశస్యసూక్తస్య - కాశ్యపోఃపృథాఃపిః -
యత్తశమనీదేవతా || అనుష్టుప్చందః - యత్తునిహారణేనినియోగః - అస్యసూక్తస్యాశ్వలాణనశా
ఖానుసారేణాయంపాఠఆవశ్య - తైత్తరీయశాఖానుసారేణత్వగ్నికాండంతః పాతిత్యేనాగ్నిరుషిః - ఊ
రుభ్యామిత్యస్యారుచీశ్చ - నస్వరవణయోధేదః - శేవంసమానం || మహాణకవాఖ్యేషహితే ప్రబంధే
మాంధాత్మనామోమదనాత్తజస్య సత్రు-మకమాణిక్యగణేనపూర్ణేపూణకశ్చతుర్థః ప్రథితస్తరంగః ||

ఇతి శ్రీపండితవారిజాత కథారిత్యైత్యాదికముఖవిపాక చతుర్థః ప్రంగః.

—* రోగ ప్రతిమాదానవిధిరుక్తః *—

రోగాశ్చ॥ త్రిపదాః॥ కర్మజాదోషజాడభయజాశ్చేః॥ అథాచాయువేదః॥ కర్మప్రకృపెనకదా
చిదేతే దోషప్రకృపెనభవంతిచాన్యే । తథాపరేప్రాణేమకర్మదోషప్రకృపజాఃకాయవనానికారాదితి ॥
ఎతేచరోగాదోషజాః కర్మజాడభయజాశ్చ- తత్రప్రథమతః ప్రాయశ్చిత్తం విధాయపశ్చాత్పృతికృతి చా
నాని కవీత - తథాచ కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ ప్రాయశ్చిత్తమకృత్వాశునకుగ్యాశుమకంఠన । అనిస్తీ
తామయంసిత్యం వధకతేద్విగుణంపునః ॥ దానైరకయాదిభిరపివైజడవతాగో వేదావకనాప్రణతిభిశ్చజ
డైస్తపోభిః। ఇత్యుక్తమన్యైఃపయైరుపనీయమానాః ప్రాగ్జన్మ పాత్యమశుభంప్రశంసయంతి ॥ గోచేవార్చనా

వేదవిశ్వానరపుత్రాః పూజాకేద పుస్తకావకానా ప్రణతిభిరేవతా నమసాకరైః కేవలస్సూర్యనమసాకరైః
అగ్నిగ్ం భాసూరాదిచ్చేదిః మసాకరప్రియస్సూర్య ఇత్యపిచ స్మరణాత్ - తథాప్రణతిశబ్దేన అశ్వత్థప్రద
క్షీణక్రియాదిలక్ష్మ్యతే - జపైవే. గపాదాయణ మహాసార శతరుద్ర పురుషసూక్త సమాసనామాపామాజకాన
విష్ణు హృదయాదిజపైరశుభంగం. దృష్టాపచారజఃకశ్చిత్తశ్చిత్తుర్వాపచారజఃతత్సంక రాద్యవత్సన్యోవ్యాధి
రేవం త్రిధామతః - పృష్ఠే పచారజోదోష్ఠ్యః పూర్వాపచారజః కర్మజః ॥ సంకరజ ఉభయజః - ఎతే
షాం భేదజ్ఞానోసాయ ॥ ౧ ॥ ధానిదానం దోషోష్ఠం కర్మజో హేతుభివినా ॥ మహారం
భోల్పకహేతావంతకోదోష ॥ ౨ ॥ యథానిదానం ॥ నిదానమనతిక్రమ్య ॥ సమనంతర దృశ్యమానమాహ
రదైవమ్యాచి నిదాన మనతిక్రమ్యయజ్ఞాణతేతద్దోషోష్ఠం - హేతుభివినా సమనంతర దృశ్యమాన హే
తుభివినా - యదాదోషస్య మహారంభః సకర్మజోదోషః - అల్పకహేతావంతకః - స్వల్పనిమిత్తైఅధిక
వ్యాధౌ అంతకః అంతియస్మతీయ్యః ॥ పక్షోభవత్ - తమేవాహ ॥ దోషకర్మజఇతి ॥ తథా ॥ నిష్కృత్యాదో
షజన్మాతు దోషజస్త్యావధేనహి ॥ ఉభయజ్ఞాయమానస్తు నిష్కృత్యైవధసేవయా ॥ అపగచ్ఛేదిత్యభః ॥
అదోషజస్త్యాకర్మోక్త్యై ఇత్యభః ॥ యత్రాపికర్మజత్వదోషజత్వ నిశ్చయస్తత్ర ప్రాయశ్చిత్తాద్యప్యావధం
చ కర్తవ్యం ॥ ప్రణతిశబ్దేన శ్వశ్థ ప్రదక్షిణ క్రియాలక్ష్మిత ఇత్యుక్తం ॥ తత్రాశ్వశ్థాభిమంత్రణమంత్రః ॥
ఆరాత్యిత్యస్యాగ్నికాండంతః - పాతేత్వేనాగ్నిఋషిః - వనస్సతిరేవతా - అనుష్టుప్భందః - వనస్సస్యాభిమం
త్రణేవినియోగః - తథాపారాణికశ్లోకేస్మర్యతే ॥ అక్షిన్నందంభుజస్సందం దుస్సప్తందుర్విచింతనం ॥ శ
త్రాణాంజనముత్పన్నమశ్వత్థశమయస్వమే ॥ శత్రూణాం సంబంధిత్యైవ సముత్పన్నభయంద శమయస్వేత్య
భః ॥ శత్రూణాంచ గముత్థానమిత్యపిపాఠః ॥ ఇత్యశ్వత్థాభిమంత్రణప్రకారః - అథవేదపారాయణవిధిః ॥

—* వేదపారాయణవిధిః. *

స్థండిలం కల్పయిత్వాగ్నిముపసమాధాయ సంపరిస్తీర్యాశ్చేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహూతి ॥ అగ్నయేసో
మాయేంద్రాయ విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఋషిభ్యో ఋగ్వేద్య యజుభ్యోసామభ్యోశ్శ్రీధాయై - సజ్జాయై - మేధా
యై - ధారణాయై - శ్రియై - హేయై - సాత్రై - సవిత్రై - ప్రజాపతయై కాండఋషయై సోమాయ
కాండఋషయై అగ్నయై కాండఋషయై విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండ ఋషిభ్యః సాహితీ దేవతాభ్యు
పనిషద్యో యజ్ఞికి దేవతాభ్య ఉప నిషద్యోవారుణీ దేవతాభ్య ఉపనిషద్యో హవ్యవాహాయ విశ్వే
భ్యో వరుణేభ్యోనుచత్రై స్విష్టకృతేదపృథక్స్వాహాకారేణ హుత్వా వ్యాహృతిభిశ్చ పునఃపరిషింబతి - స
మాప్తై యజుపాతపయతి - ఎవమృగ్వేదస్య కాండఋష్యాది వజ్రమా స్విష్టకృతస్తైషాంస్థానేశతచిభ్యో
మాధ్యమేభ్యో గృహ్యమదాయ విశ్వామిత్రాయాత్రయే భరద్వాజాయ జమదగ్నయై గౌతమానా వసిష్ఠా
యై ప్రగాయేభ్యః త్సుద్రసూక్తేభ్యో మహానామ్నిభ్యితి ॥ తతోవేదాది మారభ్య సంతతమధీయితేత్యాహ
భగవాన్బోధాయనః ॥ ఇతివేదపారాయణోపక్రమవిధిః. అథ వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః ॥

—* వేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనమ్. *

తీర్థే దేవాలయేగమే సకలైసుపరివహ్యతే ॥ కలశంసుదృఢంకత్ర సువిభక్తం సుభూషితం ॥ పుష్పపల్ల
వమాలాభిశ్చందనైః కుంకుమాదిభిః ॥ మృత్రికాయవసంబుక్ర వేదిమధ్యేన్యసేత్తతః ॥ పంచాశద్భిః కుశైః
కాశ్యో బ్రహ్మపశ్చాన్మృఖిభిః ॥ బ్రహ్మపరానేదత్వాతంతశస్సస్త్రయనంపరేత్ ॥ ప్రతిష్ఠాం కార
యేత్పూర్ణాత్పూజాద్రవ్యమథోద్యతే ॥ యజ్ఞోపవీతనై వేద్య వస్త్రుదండన కుంకుమైః ॥ స్రగ్ధాపదీపతాం

బూలైరక్షతైశ్చపితామహమ్ || బహుజజ్ఞానమితచగాయత్యావప్రపూజయేత్ || ఉపాధ్యాపంవసంపూజ్యయ
థాపోఽంపతేత్రతః || ఇతి నేదపారాయణకలశప్రతిష్ఠాపనాదిప్రకారః. అనశ్చన్పారాయణమ్. ఆధారశసపా
రాయణవిధిః || అథాతోనశసపారాయణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామహమామైనాశ్చీయాన్వధాశక్తివాసయః || ఫలాన్వో
దనంవాహవివ్యమూత్రమల్పంఘక్త్యతదాశేవమధీయాత - గ్రామాత్పాశ్చీముదీచీంవాదిశముపచిహ్నాహ్య
గ్నిముపసమాధాయ పరిశ్రీర్యేధ్యాక్ ప్రదాయాజ్యేనైతాభ్యో దేవతాభ్యోజుహోతి || అగ్నయేసోమా
యేంద్రాయపౌజాపతయేబృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్యో ఋగ్వేద్యంబుభ్యో
స్సామభ్యో శ్వేధ్యాయే మేధాయే ప్రజ్ఞాయే ధారణాయై సదసన్నతయేను మతయే శ్రియే హ్రియే సావి
త్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయే కాండముషయే సోమాయకాండముషయే అగ్నయే కాండముషయే
విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండముషభ్యస్సాంగహేతీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచిహ్నద్భ్యో యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య ఉపచ
భ్యోహవ్యవాహనాయ విశ్వేభ్యోవరుణేభ్యోనుమత్యై స్విష్టకృతేవ పృథక్సాన్వహాకారేహుత్వా వ్యాహృతి
భిశ్చ పునః పరిషింశతి సమాప్తేచైతాన్యజుషా తపయతి ఎవమృగ్యేదీనాంకాండముష్యాదివజమా స్విష్ట
కృతనైషాం స్థానేశతర్పిభ్యోగ్నిగృత్సమదాయ విశ్వామిత్రాయ వామదేవాయాత్రయే భరద్వాజాయజమద
గ్నయే గౌతమాయ వసిష్ఠాయ ప్రగాయేభ్యః పావమానీభ్యః త్సుద్రసూక్తేభ్యః మహాసూక్తేభ్యో మహా నా
మ్నిభ్య ఇతి || తతోవేదాదిమారభ్య సంతతమధీయాతనాస్యాంతరా నధ్యాయోనాస్యాంతరాజనన మరణే అశ
చిర్నాంతరావ్యాహరేత్ || నాంతరావిరమేత్ | యావదంతరపధీయాత - తదాంతరావిరమేత్తీర్న్వా
ణానాయమ్యప్రణవంచాత్రవిధాయ యావతాహలమధీయాత - తతస్సవాకాశోనిశాంతరం సంగ్రామాదర
ణ్యసలిలం లోద్యపరిదద్యాత్ || ఆదావంతేద చాగ్మణ భోజనం దక్షిణాదానం వింద్యాత్ - యఎతేన
విధానేన వెదమధీయాతసశతః పూతోవేదోభవతి || మనశ్శుద్ధిశ్చభవతి - ద్వాభ్యాంపారాయణాభ్యాం రుగ్భి
శ్చాభోజ ఇహధీతే అన్యతేభ్యః ప్రమువ్యతే త్రిభిర్బహుభ్యఃపతసియ పాతకేభ్యశ్శూద్రాయంరేతస్సిక్తాగ్రం
గావ్సుమజ్జంశ్చభవతి చక్షుభిశ్శూద్రాన్న భోజనాత్తత్సేవనాత్ - తత్తీర్స్సేవనాత్పంచభిరయాజ్యయాజ
నాత్పూతోభవతి - అగ్రాహ్యగ్రహణౌదసద్భ్యోపాసనాచ్చ వడ్ధిబ్రాహ్మణలోహిత కరణాన్వశహవ
నాత్తీర్స్సలోహితకరణాత్సవణానైయాత్పతితసంయోగాచ్చసప్తభిః ప్రాజాపత్యానాం హీనాచరణాద్యజ్ఞా
పవేదనాచ్చాప్తభిశ్చంద్రాయణస్యానాచరణాద్ధురుతల్పగమనాద్రజ స్వలాగమనాన్నవభిస్సురాపానాద్దశ
భిరశ్రోత్రాయయాజనాదసోమపానాద్యాణితశ్చైకాదశభిర్యాహ్మణహననాద్వాదశభిః పూర్వజన్మేహజ
న్మకృతైస్సదైః ప్రమువ్యతే - స్వగళలోకంచగచ్ఛతి - అగ్నిప్రోమాదీక్ క్రతున్యజతితైః క్రతుభిరిష్టంభవతి
వేదాధ్యాయాసదైవస్యాసపాస్తాసత్వవాక్కుచిః | యంయంకామయతేకామం తంతంవేదేన సాధయేత్ ||
ఆసాద్యంనాప్తియతిరాంచి ద్బ్రాహ్మణోపిఫలంచుహత్ || ఇతి సమాప్తేచైతాయజుషాతర్పయతీతి - సమాప్తే
వేదపారాయణేవితాదేవతాః పూర్వోక్తాః అగ్నిసోమాద్యా ఋజుషాతిర్పయతి - ఋజుర్వేదేన సహతపక
యతి - ఋజువేదపారాయణే తస్యవేదస్యాప్రామాణ్యమిత్యవ్యతే - ఆధవాధూరాదివ్యాహృతి జననచ
క్షాప్తయాత్మకంయజుశ్చభేదగృహ్యతే - తేనైతదుక్తంభవతి || భూదేవాంస్తపకయామిత్యేనేన ప్రకారేణత
ర్పయిత్వాగ్ని సోమాదీంస్తపకయేతి || ఉపక్రాంత వేద పారాయణ మధ్యే నవ్యాహరే న్నాధ్యాప
యేత్ || తథావాకికశచనమపిరబూయాత్ - హేతనిత్యనైమిత్తికకర్మానుసయక్తా ముక్తిం నకుర్యాది
త్యథాః || నిశోనిశాంతరంసంగ్రామార్యాసలిలంలోద్యపరిదద్యాదితి || లూప్యభిత్వాపరిహార్యవజాయిత్యే

తియవత్ - పరివర్తనమపయేత్ || శాంతిరసిభస్సంధ్యావాసలిలముదకం దృష్టిసమాభోధామికా
నిశాదికాలాన్ దేశాంశ్వవజయిత్యాసమాపయేత్తథః - సతతః పూతో వేదోభవతీతవేదోభవతివేదాత్త
కోభవతి - ఉత్పన్నానవాన్యవేదాత్తథః - స్వభావంపారాయణాభ్యాన్యగ్భిచ్ఛేరుగ్భిః || పారాయణీభిః
పావమానస్వయంపావమానీచ్ఛవిశిత్వోక్తఫలానుపరికల్ప్యిత్యర్థః || ఎవముత్తరంపారాయణత్రయేణగంగా
స్నానంవిశిత్వానాథః నివజ్జువృభవతి - పూతోభవతీత్యర్థః || పాజాపత్యాదీనాం చరణంప్రకాంతప్రాజాప
త్యానామనుస్మృతం ఎంచాదాయణస్యనీచాచరణంయజ్ఞోపవేధనంయజ్ఞవినాశః - ఇత్యనత్సన్పారాయణవిధిః ||

—* సారమంత్రః *—

అథ సారమంత్రానామ్యుక్త్యాద్యభిధీయతే || పూర్వాచార్యక్రమేణోదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశవణ
సూక్తం కాత్మేన ప్రసహణ్యేనదృష్టం గాయత్రమంత్రాంత్ర తస్రోనుష్టుభస్త్రేబోధనద్యాశ్చహోరోగ
మధ్య ఉపనిషదంత్యాద్విషన్నాశిని || చి తంజేవానాముదగాదితి వదృచం సూక్తం అంగిరసేన కృత్సేన దృ
ష్టంత్రైష్టుభమంద్రం మిత్రా వరుణయోరితి ద్వృతజౌతిధ్యవ దీఘ తమసా దృష్టం త్రైష్టుభో హంసశ్శు
చిషదిత్యేషా గౌతమపుత్రే వామదేవేన దృష్టా జగతీయత్వా సూర్యేత్యేషా భూమిపుత్రేణాత్రిణా దృష్టా
అనుష్టుప్ - యదవ్యసూర్యేత్యేతాత్సూర్యగతి తిగ్రహద్యేతీతిత తస్రోభ్యం ఉదుత్యద్దశితం వపురితియా ఎ
తాః మైత్రావరుణీనా వసిష్ఠేనదృష్టా ప్రైష్టుభః - ఉదుత్యద్దశితం వపురితి బృహతీశాజాస్సప్రాగ్గతి సతే
హబృహతీతతచృతంరితిపుర ఉష్ణిక్ బ్రహ్మహం అసిసిధ్రువేదభృగుపుత్రేణజమదగ్నినాదృష్టః పూర్వాబృహ
త్యుత్తరాసతో బృహతీనమో విత్రేత్యేతద్వాదశవణం శుక్లం సూర్య పుత్రేణాపి తపసా దృష్టజాతం శ
న్నోభవేనీతి త్రిష్టుప్ - సూర్యోనోదివః పాణ్వితి పంచవణం సూక్తం శుక్లం సూర్య పుత్రేణ చతుషా దృ
ష్టం గాయత్రం విభాద్యగ్నిహదితి చతురుదం శుక్లం సూర్యపుత్రేణవిభాజా దృష్టంజాగతం విభాజేజ్యోతి
షేత్యస్తారపజ్జిః ఆయంగౌరితిచం సూక్తం సాప సాత్సాయంగాయత్రం సవత్రేసూర్యో దేవతాం
త్యం సూక్తం కచిదాత్మస్తవంయన్యంతే || యజుషిస్సాహాయామితి ధ్యావోయ ఎతేన సూర్యేణ సూర్యమ
హరహరుపతివంతే || శేఅయువ్యవంత ఆరోగ్యవంతోభవంతి ఎతేసూర్య సాయుజ్యం గచ్ఛంతి || మహాణ
వాభ్యేచహితే పూర్ణస్తరంగోపి పంచమాఖ్యః.

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిమల్లత్వాది చిరుద రాజ విరాజమాన శ్రీమదన భూపాల పుత్రస్య మాం
థాత్మనిబంధే మహాణవాధిధానే కర్మవివాకే పంచమస్తరంగస్సమాప్తః.

—* అథరుద్రవిధిః *—

తత్ర తావదుపయుక్తేషు వినియోగాదికం చింత్యతే || వినియోగోనామాభిసంబంధః సర్వాంగాంగీ
భావరూపః ఎకస్యైవ మంత్రస్య విధివద్బలాదనైకేషు నియమియ్యేషు కర్మస్వంగత్వం || యస్మిన్కర్మణి
యదంగభావం భజతే తదా తస్మిన్కర్మణి వినియోగోజ్ఞేయః - ఎవంచ యద్యపి చరమాయామిష్టకాయం
శత రుద్రయం జహౌతీత్యాదిభి బ్రాహ్మణవాక్యైర్గర్హియనేచరమేష్టకాయా మేకాదశభిరుద్రానువాక్యై
హౌణమోహితఇతి హౌమాభ్యై కర్మజ్యంగత్వం || రుద్రానువాకానాం - తథాహ జాచాలిశ్రుతౌ || కింజ
శ్యేనామృతత్వంనోబూహీ శతరుద్రీయకనతి || తథారుద్రాధ్యాయాముచ్యతే సర్వప్రాప్తేరితి || తథారు
ద్రాణాం జపహౌమాచారవిధిం వ్యాఖ్యాన్యమితిత్వాది శ్రుతి స్మృతిపురాణ వాక్యైర్జప హౌమాభి
షేకేవినియోగా విజ్ఞేయాఇతి వినియోగః || అథరుద్రమంత్రవిధాగః || తత్ర మంత్రాంత్రైః కర్మాకరీం తస్మిన్

పాతయోగమునందుఁ బ్రసంగముఁ జేయుచును సమాప్తిభిః కర్మాదీకర్తృపక్షమాక సన్నిపాతయేద్యోజ
యేత్ ॥ ఇమగ్రమంత్రం పఠిత్యా కర్తవ్యమర్హదిత్యర్థః॥ తద్వధా-నమస్తేరుద్రమన్యః ఉతోతి ఇషవేనమః॥ బా
హుభ్యాముతతేనమస్త్వహేతి స్వాహాకారాంతే హవిరిగ్నో ప్రక్షిప్య రుద్రాయైత్యుద్దేశత్యాగః కార్యః ఇ
తి మంత్రవిభాగశ్చ రుద్రానువాకమనానావిధః - తత్రాత్రాతేర్మణి చరమాయామిష్టశాశాం జహేహతీత్యు
క్త్యాత్రేధావిభాగం జహోతి ॥ త్రయశ్చమేలోకాశ్చ త్రిధా రుద్రానువాకానామేకాదశానువాకా
నాం విభాగఉక్తః॥ తథా- తిస్రప్రహుతీర్జహోతి॥ వట్సపద్యంతే॥ వడ్వాబుశవశ్చ తి ఘోధా విభాగోపిదర్శి
తః- నమస్తేరుద్రమన్యవశ్చ త్యేతాననువాకాత్రేధావిభాగ్యాపితాక ప్రథమముపక్రమ్య ననుస్తాభ్యుత్తతి జాను
దక్షేధా యమాణో రథశారేభ్యశ్చవ ఇత్యుపక్రమ్య నమస్తాయుధాయేతి నాభిదక్షేనేషేణప్రాగవ
సానేభ్యః ఆస్త్వదక్షేహుత్వా సహస్ర్రాణి సహస్రశ్చ తి దశాభ్యాతానాక ఉత్వారోహం జహోతి ॥ నమో
రుద్రేభ్యోయేపృథివ్యామితి జానుదక్షేధారయమాణోనమోరుద్రేభ్యోయంతరిక్షాశ్చ తి నాభిదక్షేనమోరుద్రే
భ్యోయేదివీత్యాస్త్వదక్షే హుత్వేతి త్రేధాఘోధావిభాగో దశితో బోధాయనేన ॥ అపరః ప్రకారః తతః
ప్రథమేనువాకే పంచదశచైవ పంచదశ మంత్రాః ద్వితీయే త్రయోదశయజుఃషీతి త్రయోదశ- తృతీయచతు
ర్థాయోః ప్రత్యేకం సప్తదశ యజుఃషీ-షట్సుపంచస్వనువాకే ఘాథయతో నమస్కారమంత్రాః॥ పంచమ
షష్ఠానువాకయోః ప్రత్యేకం పంచదశయజుఃషీ - సప్తమేషోదశ- అష్టమేసప్తదశ- నవమవీకోనవంశంతిః॥
షట్సుపంచస్వనువాకేషు ఏకతోనమస్కారమంత్రాః- తత్రాపి పురస్తాన్నమస్కారః- నవమానువాకే నమో
వః కిరిభ్యోదేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యతోదేవానాం హృదయేభ్య ఇత్యుత్తరమంత్ర చతుష్టయే పృనుషజ
తి॥ తద్యథా॥ నమోవిక్షీణకేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యయంచానుషంగో యత్ర హేమామాదిష్వే తే
షాం మంత్రాణాం పృథక్పృథక్విభజ్య ప్రయోగస్తత్రైవ - యత్రతు జపాదౌపృథక్కరణం తత్రాపితు య
థాధ్యయనమేవ పాఠః- ఎవం సవత్త్రాప్యనుషంగస్థలేషుజ్ఞేయం- అత్రచ ద్వితీయాది నవమాం లేష్యచవాకే
షు నమస్కారాంతం - నమస్కారాద్యమేకంయజురితిశాకపాణిః-నమస్కారాద్యేకంయజురితియాస్కః॥
అష్టావనువాకావప్తయజుఃషీతికాశశ్శస్త్రిః- తత్రశాకపాణిః తై ఉభయతోనమస్కారేషుసుకరోమం
త్రవిభాగః - అన్యతరో నమస్కారేష్వేవ మూహ్యః - తద్యథా ॥ నమో భవామవ రుద్రాయచ నమశ్శ
ర్వాయచపశుపతయేచేత్యత్ర ద్వితీయోనమశ్శబ్దః - పూర్వమంత్రస్యచాంత్యేనోత్తర మంత్రస్యాచిత్వేనే
త్యభయత్త్రకమామ్నాతం . కాకాక్షీవదుభయత్రాపిసంబంధ్యతే ॥ తథాచ- నమోభవాయచ రుద్రాయచ
నమశ్చ త్యేకోమంత్రః - పునరపితమేవనమశ్శబ్దముపాదాయ నమశ్శర్వాయచ పశుపతయేచ నమశ్శర్వాయ
మంత్రః ॥ ఎవముత్తరత్రాపివిజ్ఞేయం - అథవా- నమోభవాయచ రుద్రాయచేత్యాది ॥ ఎవమాదిశబ్దోనమ
ప్రథమోనమశ్శబ్దానుకృత్యతే॥ ఎవముశయతో నమస్కారమంత్రాభవంతి-యాస్క-పత్యేత్వన్యతర నమస్కా
రేషు స్ఫుటోమంత్ర విభాగః - ఉభయతోనమస్కారేషుమూహ్యం-తద్యథా॥ నమోహిరణ్యభాహవే-పశూనాం
పతయే నమోనమ ఇత్యత్రనమోహిరణ్యభాహవేనేనాన్యే దిశాంచపతయేత్యేకోమంత్రః-పురస్తాదేవైవన
మస్కారఃయుక్తః - నమోవృక్షేభ్యోహరికే కేభ్యః పశూనాంపతయేత్యి ప్రథమతే ఎవస్త్వినమస్కారోద్వితీ
యోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపిచతుర్థానువాకేదరమమంత్రపఠణం - చరషస్త్యాదౌద్వినమస్కారః॥ ఆ
త్రైవనమస్కారఇత్యభయతోనమస్కారస్వీకారః ॥ ఎవంచాస్యవిభాగాబహుభిభావావ్యకారైరను పాతై
జ్జితముననుమతః - పూర్వోక్తవిభాగోగ్రాహ్యః ॥ తథాచ శాకపూర్వాదిభిః నవరోధః-తథాహ॥

ద్వితీయతృతీయచతుర్థానువాకాభిప్రాయం నమసామరాచికమేకంయజురితిశాకపూజేకరాహ ॥ అన్యోన్య
స్వస్యవాంతరమహావాక్యానివేదభాష్యేభట్టభాసరాచికదశితాని - తస్మాత్పూజోక్తన్యాయేనాదిత ఆర
భ్యనవస్యనువాకేషు చతుశ్చత్వారింశదధికంశతంశతంత్రాః - దశమేనువాకేద్వాదశేద్వాదశమంత్రాః - ఎ
కాదశానువాకేమంత్రేత్రియజుషేదశచైత్రీయోదశమంత్రాః - ఎకాదశస్వనువాకేమంత్రా ఎకోనస
ప్తశ్చత్తరంశతం - చమకానామేకమనువాక క్రమేణ హుత్వాంతేవసోధాకరాంజుహుయాత్ | అయంచ
హూమప్రకారః - సవద్రవ్యసాధారణః ॥ సర్వత్రవసుధారాచాశ్చేన - ఎవమేవరుద్రైకాదశిన్యాం షహ
రుద్రేతిరుద్రేవద్రవ్యం - శల్లఘ్నానాచాహా శాతాతః ॥ షడంగైకాదశీరుద్రోరుద్రైకాదశరుద్రతః
ఎకాదశభరేతాభిమహారుద్రశ్శక్త్యతే ॥ ఎకాదశమహారుద్రైతిరుద్రఇతిరత్యతి ॥ తద్యథా ॥ విధినానమ
కావృత్తిరుద్రస్యైకాదశాత్తికారుద్రస్యైకాదశావృత్తిరుద్రైకాదశసిన్ధృతా ॥ ఎకాదశభరేతాభిమహారు
ద్రస్తుకథ్యతే - ఎకాదశమహారుద్రైరుద్రఇతివ్యత్యతి ॥ ఆనయోరధః ॥ వత్సమాణ షడంగన్యాసా
దిపూర్వకమేకాదశ నమకానువాకానాంజపానంతరమేకందమక ప్రథమానువాకంజపేత్ - నమఃపూర్వకం
నమక జపానంతరం ద్వితీయం చమకానువాకంపఠేత్ - ఏవమేకాదశవారంనమకాన్పఠేత్ ॥ క్రమేణైకమే
కం చమకానువాకముదీరయేత్ | ఆసేనచప్రకారేణ నమక్రైకాదశానువాకానామేకాదశధా ఆవృత్తిష్
డంగైకాదశీత్యవ్యతే ॥ ఎవంరుద్రఇతిసంజ్ఞాంలభతే ॥ ఎకాదశరుద్రః - పూర్వోక్తస్యరుద్రస్యైకాదశసివే
తివ్యవదేశద్వయభాగ్యవతి ॥ ఎకాదశభరేతాభిరుద్రైకాదశసిభిరిపర్యాయనామ్నిభిరేకాదశసంఖ్యాకాభి
మహారుద్రః కథ్యతే ॥ షహరుద్రస్యైకాదశావృత్తిరతిరుద్రఇతి ॥ చమకనమకయోమంత్రవిభాగః - అ
త్రమంత్రవిభాగప్రకరణమతే తేషాందశితత్వాత్ - కస్త్విభాగైకతమంత్రాగ్నితి మంత్ర సంఖ్యా తథాకృ
త్వావిచ్ఛేదవతప్తృద్వ్యతే - తథాదశాంశహామాదికైకత్యాహుతయిత్యేతదభిధాన్యతే - తత్రస్తుత్వాప్రై
ధాసోధావవిభాగోదశితః - సోత్రతేధావిభాగంమనసిధాయబోధాయనోప్యాహ | నమస్తైరుద్రమస్య
వత్సయేతాఅనువాకాస్త్రైధావిభజ్యంతే - అత్రావిచ్చిన్నానామనువాకానాంత్రైధాకరణపక్షే ఆద్యాశ్చత్వా
రోనువాకాఎకాంశః ॥ ఎవంచానువాకమధ్యవిచ్ఛేదమంతరేణ త్రైవిధ్యంఘటతే - యథాగవాంశతం దక్షి
ణైత్యత్రయోదశత్విజాందక్షిణావిభాగః - తద్యథా ॥ ప్రధానఋక్సతుష్టయ స్సాధికనగ్నితిసంజ్ఞా | తద
నంతరమృక్సతుష్టయార్థికనగ్నేవంసంజ్ఞా ॥ తదనంతరాణాం చతుర్థామృత్విజాం తృతీయార్థికనగ్నితి
తతోవశిష్టానాంచతుర్థాం యజినగ్నితి - ఎహంశతంగావోవిభజ్యదాతవ్యాః - తత్రాస్యయనియమః - ఆ
ర్థికనామధికం తృతీయార్థికనాం ద్వితీయోంశః ॥ అర్థికనాంచతుర్థోంశగ్నితి ॥ అర్థికనాంచద్వాదా
సమ్యతప్రధమార్థికనాం గోశతార్థకంపంచాశగ్నావోభవంతి - ఎవంచక్రియమాణో ద్వితీయార్థికనాం
పంచాశతోధికంపంచవీంశతిః ॥ తృతీయార్థికనాంపంచదశ తృతీయాంశే క్రియమాణే షోడశభవంతి - గోద్వ
యమవశ్యతే ॥ తత్రప్రీషస్థలేషు విభజ్యస్థాపితమశక్యం ద్రవ్యద్వారాచ విభాగోసిద్ధః - తస్మాదర్థికనా
మష్టాదత్వారింశత్ ॥ ద్వితీయార్థికనాం చతుర్వింశతిః - తృతీయార్థికనాం షోడశ అర్థికనాం ద్వాదశే
తిగవాంపరిచ్ఛేదాయశతంగావోవిభక్తాః - అసేనన్యాయేన ప్రకృతే ష్యేకాదశానువాకానామనువాకస్వ
రూపవిచ్ఛేదాయ పూర్వోక్తరీత్యాచరమానువాకత్రయస్య ఎకంమంత్రమంగీకార్యం ॥ ఎవంచరమానువా
కానామేకావృత్త్యాజపాంతేయదిహూమంకతుకంచీకృతతి ॥ తదాహూమమాత్రమేవ - తదాతస్మిన్
పక్షేత్రయోమంత్రాస్మిన్ప్రతిహుతయోధవంతి - ఎవం చరమానువాకానామేకజపాంతేహోమచీకీర్ణాయాం

కెవలహోమత్వేచ్ఛాయాంవాచమకేషుప్రథమారుగకోమంత్రః - విశిష్టానువాకాఏకాదశమంత్రాః ॥ ద్వాదశభిమంత్రైస్తావత్యుతహుతయః - వసుధారాపూర్వోక్తరీత్యైవ ॥ ఇత్యేకః ప్రకారః ॥ అధాపరస్త్రై

—*† త్రేధావిభాగః †*

ధావిభాగోనమకేమ - అత్రచమూలంత్రేధావిభక్తంజుహూతీత్యేతదేవ శ్రుతివాక్యం - తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవత్సార్భ్య సభాపతిభ్యశ్చనమఇతిఎకోభాగః - నమోఅశ్వేభ్యఇత్సార్భ్యవార్జ్యాయచేశ్యంతో ద్వితీయః ॥ నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్య సమాప్తేస్తృతీయః ॥ ఎవంత్రయో మంత్రాఇతి జపాంగ హూమంగ హేతుభూతస్వతంత్రహూమేతిస్రుతహుతయః - ద్వితీయఃప్రకారః ॥ అథాన్యస్త్రేధావిభాగాత్త్యకతత్రసతతం పూర్వోక్తవిభాగప్రకారేణైవ ప్రథమద్వితీయా గ్రాహ్య ॥ తృతీయేవిభాగేతు నమఃప్రతరణాయచేత్సార్భ్యయేవతావంతఇత్సూచాసహిత ఎకోమంత్రః - నమోరుద్రభ్యోయే పృథివ్యామిత్యాభ్యత్రీణ్యజాంపి అత్రచనమోరుద్రేభ్యఇతిచఎహూమత్యేతత్పదంచఇదవస్తైభ్యఇత్సార్భ్యవిత్పతీయోమంత్రః - ఏవంపూర్వోక్తైస్త్రైభిమంత్రైస్సహపఙ్క్తంత్రాః ॥ అస్తింశ్చవిభాగేత్రేధావిభక్తంజుహూతీత్యుపక్రమ్యవట్సుంపద్యంత ఇశ్యంతాశ్రుతిప్రమాణత్వేన పూర్వందశికా - అధునావినియోగ సంగ్రహైశ్యం ప్రమాణీ క్రియతే ॥ ప్రశ్నేతు పంచమేస్త్రోక్తశ్చతరుద్రీయహోమే సభాపతిభ్యఇశ్యంత ఎకోమంత్రః ప్రకీర్తితః అవార్జ్యాయ చేశ్యంత ఎకస్తస్త్రనసీత్యంతత్తరః ॥ నమోరుద్రేభ్యిత్యేషపృథివ్యాదివిభాగతస్త్రైధాభిన్నస్తతోహూమే వఙ్క్తంత్రా ఇహకీర్తితాఇతి ॥ అస్తిన్విభాగే - వచాహుతయోభవంతి - జపాంగహోమస్వతంత్రహోమేన ॥ ఇతితృతీయః

—* షోడశధావిభాగః *

ప్రకారః ॥ అథషోడశధావిభాగవానన్యతరఃప్రకారః ॥ తత్రనమస్తేరుద్రమన్యవ ఇత్సార్భ్య నమస్తక్షభ్య ఇత్యంతప్రథమోవిభాగః - రథకారేభ్యశ్చవ ఇత్సూపక్రమ్య నమస్తాయుధాయ చేత్యంతో ద్వితీయో విభాగః - సుధన్వనేచేత్సార్భ్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇత్యేతద్వర్జ్యంతం తృతీయో విభాగః ॥ ఇతి త్రయోదశమంత్రాస్సహస్రాణిసహస్రశఇత్సార్భ్యనవమోదశమంత్రాః ॥ తత్రతాప్యేయజాంపికాశకృత్సమితేనేత్యాదిఎతేచపూర్వైస్సహస్రత్రయోదశమంత్రాః - యేపృథివ్యామిత్యవశిష్టేవాక్యంపూర్వోక్తరీత్యాత్రీణ్యజాంపి త్రయోమంత్రాః - పూర్వంపూర్వోక్తైస్సహస్రేషాషోడశమంత్రవిభాగబోధాయన వచనంప్రమాణం తచ్చాపిప్రథమోపక్రమేనమస్తక్షభ్య ఇత్సాది ప్రథమజపాంగ హూమే స్వతంత్రహోమేన ॥ షోడశాహుతయోభవంతి ॥ ఇతిచతుర్థఃప్రకారః ॥ అష్టాదత్వారింశన్తంత్రీ విభాగః - అథాష్టాదత్వారింశన్తంత్రీవిభాగాత్మకప్రకారః ॥ తత్రప్రథమానువాకేపంచదశర్చఃపంచదశమంత్రాః ॥ తత్రాష్టానువాకాఅష్టయజాంపి - కాశ కృత్సమితేత్యాదిత ఆరభ్య నవస్వనువాకేషు త్రయోవింశతిః ॥ దశమేనువాకేద్వాదశచేతి ద్వాదశ - ఎతేచపూర్వైస్సహస్ర పంచత్రింశతీ - ఏకాదశానువాకే దశచణస్త్రీణ్యజాంపి - త్రయోదశైవం - పూర్వైస్సహస్రేషాష్టాదత్వారింశదతోజపాంగ స్వతంత్రహూమేచతావశ్య ఏవాహుతయః ॥ ఇతి పంచమ ప్రకారః ॥ అధైకొనసప్రత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగయుక్తఅన్యశమః ప్రకారి ॥ సచవినియోగః - ప్రకరణానంతరమేవ ॥ తత్రప్రథమానువాకే పంచదశచణ ఇత్సాదివా గ్రంథేనదశికతః - అతశ్చ జపాంగహోమే ఎకొన సప్రత్యుత్తరశతమాహుతయః - ఇతివత్సఃప్రకారః ॥ ఇత్యేకవారంనమకావృత్తౌమంత్రవిభాగ భద్రేన వట్సుఃప్రదశికాః ॥ అథుచైకాదశిన్యాదిషు పూర్వోక్తపక్షసంఖ్యానావృత్తిభేదాంతసంఖ్యాభేదః ప్రదశ్యతే - నమకానామేకవారమావృత్తేదశాంతహూమప్రాప్తి రేవతాస్తి ॥ ఏకాదశధావృత్త్యాత్తి కేరుద్రాభ్యేదిత్యతే - తత్ర

దశాంశహోమకతావ్యేతేధా విభాగపక్షద్వయాశ్రయణేన నిస్ర ఆహుతయః - నమకస్యైకాదశేతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరం || తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంపూర్ణహోమపక్షేప్రతిరూపకం నిస్రస్తేన ఆహుతయ్యతి శ్రయస్త్రింశత్ - రూపకాంతే చమకానువాకే నైకాహుతీ రిత్యేకాదశ. పూర్వాభిస్సహచతుశ్చత్వారింశత్ - అంతేవసోధాఽరా - షోధా విభాగాశ్రయణ పక్షేతు దశాంశహోమపక్షాహుతయః - తతోవసోధాఽరా - సమగ్రహోమేతు ప్రతిరూపకంపట్నడితిషడుత్తరావష్టిః - పూర్వోక్తరీత్యా - చమకానువాకాహుతయ ఏకాదశేనస్త సప్తత్యాహుతయః || అంతేవసోధాఽరా - షోడశవిభాగపక్షాంగీకారే దశాంశహోమేషోడశాహుతయో వసోధాఽరాచ - సంపూర్ణహోమేతుప్రతివారం షోడశ షోడశేతిపట్నప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః పూర్వవ చ్చమకజ్యేష్ఠాదశశ్చైతి పూర్వాభిస్సహ సప్తాశీత్యుత్తరంశతం. తతోవసోధాఽరా - అష్టాదత్వారింశత్సంప్ర విభాగ పక్షాంగీకారేదశాంశహోమైకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదేవ || తదనంతరంవసోధాఽరా || సమగ్రహోమ ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారింశదిత్యష్టావింశత్యుత్తరాపంచశతీ భవత్యాహుతీనాం పూర్వవ చ్చమకాను వాకానామేకాదశేతిమిళిత్యైకోనచత్వారింశదుత్తరాణి పంచశతాని - తతోవసుధారాచ || ఎకొనసప్తత్యుత్తర శతమంత్రవిభాగపక్షాశ్రయణేతు దశాంశహోమ ఎకొనసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః - సమగ్రహోమేతు - ప్రతిరూపక మేకొనసప్తత్యుత్తరశతమిత్యేక సహస్రమష్టాశతాన్యేకోనపష్టిశ్చైత్యాహుతయోభవంతి. పూర్వవ చ్చమకానువాకానామేకాదశేతి మిళిత్యైక సహస్రమష్టాశతాని సప్తతిశ్చతతోవసోధాఽరాతిరుద్రేతహుతి సంఖ్యా || అథరుద్రైకాదశిన్యా మాహుతి సంఖ్యా || అధైకవింశత్యుత్తరం శతం రూపకం భవతి || అతశ్చతాంశహోమోష్యతాః శిష్టతే | అవకాశసంభవాత్ | యథావశతాంశహోమస్తదా శతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాహోమః - నతత్రాపి తేధాషోడత్యాది మంత్రవిభాగభేదేనానైక పక్షాస్సంభవెయః || తత్రత్రైవిభాగశతరూపకాణామేకరూపకావృత్యాతిస్ర ఆహుతయః - చమకానువాకై రేకాదశేషోడశాహుతయః - అంతేవసోధాఽరాచ - శతాంశహోమపక్షపవషోధావిభాగాశ్రయణేతరూపకాణామేక రూపకావృత్యాపక్షాహుతయః - అవశిష్టైకవింశతిరూపకాణాంకృతేనమస్తైరుద్రమన్యవ ఇత్యాదిభిస్సృభీ రుగ్భిః ప్రాతరితితినః - న మోరుద్రేభ్యో యేష్యథివ్యామిత్యాదిభిః పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైస్త్రిభిర్యజుభిః స్తిస్ర ఆహుతయ ఇతిపూర్వోక్తాభిస్సహ ద్వాదశచమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యాశ్రయోవింశతిః - అంతేవసోధాఽరాచశతాంశహోమపక్షపవషోడశభాగాంగీకారే రూపకశతస్యైకరూపస్యైకావృత్యాషోడశాహుతయః - అవశిష్టానారూపకాణామేకవింశతిః - కృతేప్రథమచైకాహుతిః పూర్వోక్తరీత్యా యజుషేకాహుతిః యజుషాపూర్వోక్తప్రకారేణసప్తత్యుత్తరశతమాహుతయః పునఃప్రథమాభిస్సృభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకేతి తిస్రః - అంత్యైస్త్రిభిః పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తైర్యజుభిః ప్రత్యేకమేకైకేతిస్ర ఇతి మిళిత్యాచతుర్వింశతిః || చమకానువాకై రేకాదశేతిపూర్వోక్తాభిరేకాంహుత్యా తిస్ర ఆహుతయః సహ పంచవింశత్యతో వసుధారా శతాంశహోమపక్షపవ అష్టాదత్వారింశ ద్రూపక విభాగాశ్రయణే తస్యరూపకాణా మేకావృత్యాష్టాదత్వారింశ దాహుతయః | త్రిభావిభాగమాశ్రిత్యపునరేవ రూపకావృత్యా తిస్ర ఆహుతయః || అవశిష్టపక్షాణాం కృతేప్రథమచైకాహుతిః - సమగ్రహోమేతి ప్రతిరూపకమేకేన యజుషా పూర్వోక్తప్రకారయ్యుక్తేనచైకాహుతి రిత్యేవం త్రిపంచాశత్ - చమకానువాకై రేకాదశేతిమిళిత్యా చతుష్షష్టిరంతేవ సుధారాచ శతాంశహోమపక్ష ఎకైకొన సప్తత్యుత్తరశతమంత్రవిభాగాశ్రయణే శతరూపకాణామేకరూపకా

వృత్త్యా ఏకాదశ ప్రభుత్వరీతి మాహుతయః - త్రేధావిభాగమాప్రిత్యపున రేశయాపకావృత్త్యా తిన్ ఆహూ
తః - అవశిష్టరూపకాణాం కృతే ప్రథమభిస్త్రిప్పబ్దిరుక్కిః పర్వోక్త మైకై కెతి తిస్రః అంత్యైః పూర్వోక్తప్ర
కారము కై స్త్రిభిర్యజుభిః ప్రత్యేక మైకై కెతి తిస్రః-ఎవం పూర్వోక్తాభిసమ్మహాధిక సప్తమ్యుత్తర శతమాహు
తయ శ్చమకానువాకై రే కాద శేతి మిళితై వ్కో నన వత్సుత్తర శతమాహుతయః రుద్దై) కాదశిన్యా మే కాదశ హూ
మపక్షా శ్రయ జేత్రే ధా విభా గాంగీ కా రే ఎక వింశత్యుత్తర శత మాహుతయ కాణాం ద్వందశ రూప కొదశో భాగాః- ద్వా
దశాహుతయః - ప్రథమ చైక్రా కాంత్యాయా ద్విరితిన ప్రతుత్తర శత రూప రైకై కెతి మిళిత్యా అష్టా వింశచ్ఛ
మకాను వాకై రే కాద శేతి పూర్వాభిస్స హే కో న పంచాశత్ . అంతే వ సంధా రాచ || దశా శ హూ మఏవ
పో థా మంత్ర విభాగే దశమాంశో ద్వాదశాంశో ద్వాదశ రూపక స్లేషు ప్రత్యావృత్తి పట్ | వడితి ద్విసప్తతి
రాహుతయః ప్రథమ చైక్రా కాంత్య యజుషా చేకై దశమ సప్తతిః - చమకానువాకై రే కాద శేతి మిళిత్యా
పంచాశతిస్తతో వ సంధా రా - దశాంశ హూ మఏవ పో థా మంత్ర విభాగే ద్వాదశ రూపకాణాం ప్రత్యావృ
త్తి యోడశ యోడ శేతి ద్వ్యధిక న వత్సుత్తరం శత మాహుతయః - ప్రథమ చైక్రా కాంత యజుషా చే కాద మకాను
వాకై రే కాద శేతి మిళిత్యా పంచోత్తరం శత మాహుతయః అంతే వ సంధా రాచ - దశాంశ హూ మఏవ నిష్టి
చత్వారింశన్త్ర విభాగే ద్వాదశ రూపకాణాం ప్రత్యావృత్త్యాష్టాదత్వారింశని వట్టు ప్రతుత్తర పంచ శతి
భవత్యాహుతినాం - ప్రథమ చైక్రా కాంత్య యజుషా చాపరా - చమకానువాకై రే కాద శేతి మిళిత్యా నవ
త్వుత్తర పంచ శతి అంతే వ సుధా రాచ- దశాంశ హూ మఏవ కే కో న సప్తమ్యుత్తర మంత్ర విభాగే ద్వాదశ రూప
కాణాం ప్రత్యావృత్త్యే కో న సప్తమ్యుత్తర శత మితి ద్వే సహస్రే అష్టా వింశతి శ్చాహుతయః - ప్రథమ చైక్రా కాం
త్యయజుషా చాపరాచ మకాను వాకై రే కాద శేతి పూర్వాభి స్సహ ద్వే సహస్రే ఒక చత్వారింశచ్చ - అఖరు
ద్దై) కాదశిన్యా మే వ సమగ్ర హూ మపక్షే తత్రాపిత్రే ధా మంత్ర విభాగ ఏక వింశత్యుత్తర శత రూపకాణాం ప్రతిరూప
కం తిస్ర స్త్రిస్రస్సౌత్తి త్రిణీ త్రివష్టీ శ్చాహుతయో భవంతి సమగ్ర హూ మపక్ష ఏవ పో థా మంత్ర విభాగ ఏక వింశ
త్యుత్తర శత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం వట్టుడితి సప్తశతాని వడ్వింశ శ్చాహుతయః సంపూర్ణ హూ మపక్ష
ఏవ పో థా మంత్ర విభాగ ఏక వింశత్యుత్తర శత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం పో డ శే త్యేక సహస్రం నవశతా
ని వట్టిం శత్యాహుతయః|| సంపూర్ణ హూ మపక్ష ఏవ అష్టాదత్వారింశన్త్ర విభాగ ఏక వింశత్యుత్తర శత
రూపకాణాం ప్రతిరూపక మష్టాదత్వారింశనితి పంచసహస్రాణ్యష్టా శతాన్యష్టా చాహుతయః| సమగ్ర హూ
మపక్షే కొన సప్తమ్యుత్తర శత మంత్ర విభాగ ఏక వింశత్యుత్తర రూపక పంచ శతానాం ప్రతిరూపక మే కో న సప్త
మ్యుత్తర శతం మంత్రా ఇంశ తి సహస్రాణి చత్వారింశతాని ఏక పంచాశ చాహుతయః - సమగ్ర హూ మ పక్షే
షు సర్వే ష్వే కాద శ రూపకాచ్చ మకస్య భవతి - సర్వత్ర చాంతే వ సంధా రాచ || ఇ' రుద్దై) కాదశిన్యాహుతినం
ఖ్యా || అథ మహారుద్రాహుతినం ఖ్యా || తత్రైః వింశత్యుత్తరస్యే కాద శ భిగుణ ఏక సహస్రం త్రిణీ దశ తాని ఏక
త్రింశచ్చ రూపకా భవంతి - అత్ర చ శతాంశ స్త్రయోదశ రూపకః - రూపకాణా మేక త్రింశద వనివ్యతే - శ
తాంశ హూ మ పక్షాంగీ కా రే త్రాపిత్రే ధా మంత్ర విభాగే శతాంశస్య త్రయోదశ రూపకాణాం ప్రతిరూపకం
తిస్ర స్త్రిస్ర ఇత్యే కో న చత్వారింశ దాహుతయః । అవశిష్టా నామేక త్రిశదు రూపకాణాం కృతే ఆచ్యాభిస్త్రిస్స
ఫ్బిరుక్కిః ప్రత్యేక మైకై కెతి తిస్రః || అంత్యైః పూర్వోక్త ప్రకారము కై స్త్రిభి ర్యజుభిః ప్రత్యేక మైకై కెతి తి
స్రః । అంత్యై స్త్రిస్సభి ర్యజుభిః ప్రత్యేక మేక వింశతి స్త్రిస్ర ఇతి మిళిత్యా పంచవత్వారింశ దాహుతయః ।
చమకానువాకై రే కై కాద శాను వాకై త్యే కాద శేతి పూర్వోక్తాభిస్సహ వట్టుంచాశల్ అంతే వ సంధా రాచ

శతాంశ హోమపక్ష ఏవ యోధామంత్రవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడిత్యుత్తరస్థ తిరాహుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ఆద్యాభిస్తిస్సభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - ఎవం మిళిత్యా చతురశీతిః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వాక్తాభిస్సహ పంచనవతిస్తతో వసోధాకారాచ ॥ పక్షఏవ యోధా మంత్రవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోధశేతి ద్వేతే అష్టచెత్వ్యా హుతయః ॥ అవశిష్టైకత్రింశతోరూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిస్తిస్ర అంత్యయజుభిః స్తిస్రైతివహః పూర్వవచ్చే చమకానువాకై రేకాదశేతి మిళిత్యా ద్వేతే పంచవింశతిశ్చాంతేవసోధాకారాచ ॥ శతాంశహోమపక్ష ఏవ అష్టచత్వారింశన్మంత్రవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పత్తాని చతుర్వింశత్యాహుతయోధవంతి ॥ అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే ప్రథమాభి స్తిస్సభీరుగ్భిః ప్రత్యేక మేకైకతీస్రః - పూర్వాక్తప్రకార యుక్తై ర్యజుభిః స్తిస్రః పూర్వవచ్చమకానువాకై రేకాదశేతి పూర్వాక్తాభిస్సహైకచత్వారింశదుత్తరావట్టుతాహుతీనాం తతోవసుధారాచ - శతాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్రత్యుత్తరశతవిభాగే త్రయోదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకొన సప్రత్యుత్తరశతమితి ద్వేసహస్రైకశతం సప్రవత్వ్యాహుతయః - అవశిష్టైకత్రింశద్రూపకాణాం కృతే పూర్వవచ్చమగ్నిభిరుగ్భిః స్తిస్రః అంత్యయజుభిః స్తిస్రః పూర్వవచ్చే చమకానువాకై రేకాదశేతి మిళిత్యా ద్వేసహస్రై ద్వేతే చతుర్దశచ - అథ మహారుద్ర ఏవ దశాంశహోమపక్షే ఏకసహస్రం త్రిణిశతాని ఏకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం దశహోమశతం శతం త్రయత్రింశచ్చేతి భవతి - ఏకఏవ రూపకొవశిష్యతే - అత్రచ త్రేధామంత్ర విభాగే త్రయస్త్రింశదధికస్త్యైక శతస్య రూపకాణాం ప్రతిరూపకం త్రిస్తిస్రై ఆహుతయ ఏకొన చతుశ్చ త్యాహుతీనాం అత్రచమకానాం దశాంశో ద్వాదశరూపకోభవతి - తత్రప్రతిరూపక మేకాదశానువాకై కాదశై కాదశమిళిత్యా త్రింశదుత్తరం శతమాహుతయః - ఎతచ్చ పూర్వాభిస్సహ పంచశతాన్యేక త్రింశచ్చ ॥ అంతేవసోధాకారా - దశాంశహోమపక్ష ఏవ యోధామంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశత రూపకాణాం ప్రతిరూపకం షట్పడితీన ప్రతతాన్యప్రవత్త్యాహుతయః - చమక ద్వాదశరూపకాణాం పూర్వవచ్చమగ్నిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశదుత్తరమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభిస్సహ నవశతాని త్రింశచ్చాహుతయః ॥ తతో వసోధాకారాచ - యోధశమంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోధశేతి ద్వేసహస్రై ఏకశతమష్టాంశశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకాభిద్వే సహస్రై ద్వేతే షష్టిశ్చాహుతయః - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవ అష్టాచత్వారింశన్మంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమష్టాచత్వారింశదితి షట్పత్తాని త్రిణిశతాని చతురశీతిశ్చాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకాదశై కాదశేతి ద్వాత్రింశ దధికమేకశతం ఏతాశ్చ పూర్వాభి స్సహ షట్పత్తాని త్రిణిశతాని యోధశవంతి - అంతేవసోధాకారాచ - దశాంశహోమపక్ష ఏవైకొనసప్రత్యుత్తరమంత్రవిభాగే త్రయస్త్రింశదుత్తరశతరూపకాణాం ప్రతిరూపకమేకొనశతిశ్చ తమేకొనసప్రత్యుత్తరమిళిత్యా ద్వాదశసహస్రాణి సప్రవత్త్యాహుతయః - పూర్వవచ్చమక ద్వాదశరూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశేతి ఏకశతం ద్వాత్రింశచ్చ పూర్వాభిస్సహైకాద్వావింశతీనాం సాణి షట్పత్తాని నవదశవంతి - అంతే వసోధాకారాచ - అథ మహారుద్ర ఏవ సమగ్రహోమపక్షే తత్రాపిత్రేధామంత్రవిభాగే ఏకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేక వింశతిశ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం త్రిస్తిస్ర ఆహుతయభి త్రిణిసహస్రాణి నవశతాని త్రినవతి శ్చాహుతయో

చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాని చతుష్షట్పాహుతయః - అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవయో
 ధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపకం షట్పడితి మి
 శిత్వాసప్తాశీతి సహస్రాణ్యష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రిం
 శచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశేతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చా
 హుతయః - ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రేచత్వారి శతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి సప్తాశీతి
 శ్చాహుతయః ॥ అంతే పంచాశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక సహస్రంత్రీణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతిమిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ।
 తతశ్చవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అష్టాచత్వారింశన్తంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యే
 కచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మష్టాచత్వారింశత్సప్తలక్షాణి ద్వేసప్తశతాన్యష్ట షష్టిశ్చాహు
 తయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణి శతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపక మేకాదశేతి మిశిత్వా చతుర్దశ సహస్రా
 ణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి షట్ప
 తాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవైకొనసప్తత్యుత్తరశతమం
 త్రవిభాగేచతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతిరూపకాణాంప్రతిరూపక మేకొనసప్తత్యుత్తరశత
 మితి మిశిత్వాచతుర్వింశతిలక్షాణిచతుస్సప్తతిసహస్రాణిత్రీణిశతాన్యేకొనత్రింశచ్చాహుతయః ॥ చమకన్యైక
 సహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకాణాంప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతిమిశిత్వాచతుర్దశసహస్రాణి
 షట్పతాన్యేకత్రింశశ్చసహస్రాణి నవశతాని త్రయోవింశతిశ్చాహుతయః - చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేక
 కత్రింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశేతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశ
 చ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తాభిస్సహేతాష్టత్పంచాశత్సహస్రాణి పంచశతాని చతుష్షష్టిశ్చాహుతయః ॥ అం
 తేవసోధాకరాచ ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధామంత్రవిభాగ చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారి
 ంశచ్చేతి రూపకం షట్పడితిమిశిత్వా సప్తాశీతిసహస్రాణి అష్టాశతాని షట్పత్వారింశచ్చాహుతయః - చమ
 కన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి మిశిత్వా చతుర్దశ
 శసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ ఏతాశ్చ పూర్వోక్తాభిస్సహ ఎకలక్షం ద్వేసహస్రే చత్వారి
 శతాని సప్తాశీతిశ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ యోధాశధామంత్రవిభాగచతు
 ర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూపకం యోడశయోడశేతి మిశిత్వాద్వేలక్షేచ
 తు స్త్రింశత్సహస్రాణి ద్వేశతేషట్పంచాశచ్చాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమగ్రహూమపక్ష ఏవ అ
 ష్టాచత్వారింశన్తంత్ర విభాగ చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చేతి రూపకాణాం ప్రతిరూప
 క మేకాదశైకాదశేతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి షట్పతాన్యేకచత్వారింశచ్చాహుతయః ॥ పూర్వోక్తా
 భిస్సహేతాస్సప్తలక్షాణి సప్తదశసహస్రాణి చత్వారిశతాని నవచాహుతయః ॥ అంతేవసోధాకరా ॥ సమ
 గ్రహూమపక్ష ఏవైకొన సప్తత్యుత్తరశతమంత్ర విభాగే చతుర్దశ సహస్రాణి షట్పతాన్యేక చత్వారింశచ్చే
 తిరూపకాణాం ప్రతిరూపకం ఏకొనసప్తత్యుత్తర శతమితి మిశిత్వా చతుర్వింశతి లక్షాణి చతుస్సప్తతిస
 హస్రాణి త్రిణిశతాన్యేకొనచింశత్యాహుతయః ॥ చమకన్యైకసహస్రం త్రిణిశతాన్యేకత్రింశచ్చేతి రూపకా
 ణాం ప్రతిరూపక మేకాదశైకాదశేతి మిశిత్వా చతుర్దశసహస్రాణి నవశతాని సప్తతిశ్చాహుతయః ॥ తతో
 వసోధాకరా ॥ ఇత్యతిరుద్రాహుతిసంఖ్యా ॥

—* నమకాదివిభజనజపమోమసిధిః. *

గురులక్షణుశ్చ ద్భవ్యోయంయోజ్యశ్చక్త్యాద్యపేక్షయా॥ ఇతినమకరుద్రైకాదశనీవహుద్రాతిరుద్రేషుమంత్ర
విచ్చేదప్రకార ఆహుతిసంఖ్యా విశేషశ్చ ॥ దశాంశహోమే స్థండిలకుండనిర్మాణవిధిః ॥ తతఃస్వల్పసంఖ్యాక
హోమస్థండిలం సమంతతోహస్తమాత్రం ద్విహస్తపరిమితం వాస్తుమోమానుసారేణ కల్పయేత్ ॥ అతికసం
ఖ్యాకహోమేతు కుండంచకల్పయేత్ ॥ తచ్చ నవగ్రహమథోచోక్తప్రకారేణ స్కందపురాణే నవగ్రహమథే
కుండంహస్తమాత్ర శమంభవేత్ ॥ చతురశ్రమథోహస్తంయోనివక్త్రంశమేబలం । చతురంగుళవిస్తారామేబ
లాతద్వదుచ్చితా ॥ హస్తంచతుషోణం అధోహస్తం అధఃఖాతమపి హస్తపరిమితం యస్యతతత్తథోక్తం
యోనివక్త్రంనక్షత్రమాణ లక్షణలక్షితా యోనివక్త్రస్య తత్రావృజ్జేఖలా ॥ మేఖలాప్రమాణమాహ ॥ చతు
రంగుళవిస్తారేత్యాదితా- తద్వదుచ్చితా- గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతావితత్సవేషుచింతామ
ణౌ - వితిస్తిమాత్రయోనిసాన్నిప్తుప్తాంగుళి విస్తృతా ॥ కూర్మపృష్ఠోన్నతామధ్యే పాశ్వయాశ్చాంగు
ళాచ్చితా ॥ గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్చిద్రసంయుతా ॥ ఏతస్సవేషు కుండేషా యోనిలక్షణముద్యతే॥
మేఖలోపరిసవత్ర అశ్వశ్ఛదశసన్నిభా - వితిస్తిమాత్రేతి ॥ ఏతత్ప్రయోనైవైఘ్నకంషత్పుప్తాంగుళివిస్తృ
తేతి - షడంగుళివిస్తృతా సప్తాంగుళివిస్తృతా - తావతివ్యాఘామేతికల్పా - తద్వదాయతేత్యనేనదైర్ఘ్య
శ్రేణాకాంతరమాహ ॥ డక్ష్మలక్షణలక్షితా ॥ గజోష్ఠసదృశీ అశ్వశ్ఛపత్ర సదృశివాయో నిర్భవతీశ్యధః ॥
ఇయంచయోనిః కుండస్య పశ్చిమదిగ్భాగేమేఖలోపరికార్యా ॥ మంటలక్షణం స్కందపురాణే ॥ గృహస్థో
త్తరశ్రావేణమంటపంకారయేద్యధః । రుద్రాయకనభూమావా చతురశ్రముదక్ష్లవమ్ ॥ దశహస్తమ
థాష్టావాహస్తాఃకార్యావిధానతః । తస్య వ్యారాణిచత్వారికతవ్యానినిభత్యైః ॥ ప్రాగుదక్షిణతాంఘ్రా
మంకాతమేద్యత్సలోనరః । ప్రాగుత్తరంసమాసాద్య ప్రదేశం మంటపస్యతు ॥ శోభనంకారయేతురండం
యథావల్లక్షణాన్నితం । అథప్రకారాంతరేణకుండనిర్మాణవిధిస్తదైవ ॥ ద్విహస్తవిస్తృతంతద్వచ్చతున్న
స్తాయితంపునః - లక్షమోమేభవేక్షకుండంయోనివక్త్రంతిమేఖలం - పూర్వపశ్చిమయోర్హస్తద్వయ
విస్తృతంవక్షిణోత్తరయోశ్చమహస్తాయితంచతుహస్తహేతంచతురశ్రంకుండంవిధేయమిత్యధః ॥ యోని
లక్షణంతప్రాగుక్తం ॥ ద్వరంగుళోచ్చితాకార్యాప్రథమామేఖలాబుధైః । త్రిరంగుళోన్నతాకార్యాన్వి
తీయాసముదాహృతా॥ఉచ్చాయవిస్తృతాభ్యంతర్యతీయాచతురంగుళా॥ త్వయ్యంగుళస్త్రాత్రనిస్తారఃపూర్వయో
నివిస్తృతా॥ పూర్వయోనిద్వితీయత్యతీయమేఖలయోనిః॥ చతుహస్తకుండేమంటప్రమాణమాహ॥ అథా
పోషకహస్తస్యాన్యంటపాచ్చచతుర్ముఖః॥మాత్స్యేన్నరీచాంసంగమేదైవసురాదామగ్రతస్తథా॥సంగమేభూ
మిభాగేవవేదతాథిస్థితేనృప॥ బుద్ధ్యగ్నిగుణాదానైవ సాధకంఘామంపరీక్షయేత్ ॥ ఖనదైవత్రాకుండంచ
సుసఖంహస్తమాత్రకం॥ ద్విగుణంలక్షిహోమేద కొటిమోమచతుగుణం॥యుగ్మశోబుత్విజఃప్రోక్తః అష్టా
త్రైవేదపారగాః- కందమూలభలాహారాః చర్ధక్షీరాశినోపివ॥ ఆష్టావృత్తిజగత్సృపలక్షణం॥ అత్ర ॥ యత్ర క
మాంతెవౌసనిర్వాహ్యాంభవతి- తత్రయావద్బిబుర్బిః కమావేగేననిర్వాహ్యతి- తత్ర బుద్ధిజోన్మణిత ॥
యద్యపిస్వత్వస్యనిః॥యజమానేనైవకార్యః॥తథాపిబహుకర్మకమోమేత్యాగత్యభిన్నకాలత్వేనత్యాగకాల
స్పష్టాతుమశ్యత్వాత్తోమోక్రమేవవేదేతాస్సృత్యాణుజనియద్ర్యంవమనసినిధాయేదంయథాదైవత
స్త్వేతిస్వత్వవక్షేతాంబహుమాత్రాంస్త్వచంకృత్యతత్ర స్కందద్వయోరపి - ఘృతధారాంతథాసమగ్రాముప
రిపాతయేత్ అత్ర వసుధారావంత్రాస్తమకనువాకాః - మంత్రాంతరాద్యపి ప్రాముతే॥ శాద్రవం

వైష్ణవంరౌద్రమైందవం - మహావైష్ణవసంసమ్యక్ జ్యేష్ఠం రామచ పాతయేత్ || ఇతిస్థంఢిలకుండనిర్మాణవిధిః ||

అథబోధాయనోక్తపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || పంచాంగరుద్రశబ్దస్యచాయమధః || పంచసకారా
అంగన్యాసాంత్యస్త్రీకపంచాంగరుద్రః - ఏవంషడంగరుద్రః - తత్రపంచాంగన్యాసేషశిఖాద్యస్వాహం
తమేకత్రింశదంగన్యాసః - ప్రథమః || మూర్ధాఽది - అంతఃకళాంగన్యాసోద్వితీయః - పాదాదిమూర్ధాం
తం పంచాంగన్యాసస్తృతీయః - గుహ్యదిమస్తకాంతంపంచాంగన్యాసశ్చతుర్థః - హృదయాద్యస్త్రాంతంపం
చాంగన్యాసః పంచమః - ఎవంపంచాంగన్యాసః - ప్రజననాదిసర్వాంగపర్యంతంషడశాంగన్యాసఅష్టః ||
అయంచవ్యోన్యాసః - పూర్వోక్తపంచప్రకారన్యాసహితః పంచాంగరుద్రః షట్ప్రకారసహితః షడంగ
రుద్రః || అథాతఃపంచాంగరుద్రాణాం న్యాసపూజకజహోమాచనాభిషేకవిధింవ్యాఖ్యాన్యామో -
మహాన్యాసఖండవత్ - యాతేరుద్రదేవశిఖాయాం - ప్రముంచధన్వనభిత్వస్త్రం - యవితావంతశ్చేతిదిగ్బంధః -
సంసమోభగవతేరుద్రాయేతి నమసాకరంన్యసేత్ || ఓంకారంమూర్ధ్నివిన్యస్య ముఖేతత్పురుషంన్యసే
త్ - ఈశానంమూర్ధ్ని - శివః || హంసహంసేతి || శివః || ఈశానంమూర్ధ్నివిన్యస్య దిత్వస్థాయమధః ||
ఎవంకృతేహంసోనామహంసభితి ప్రసిద్ధస్యదాశివోభవేత్ || త్రాతారమంద్రం త్వంనో అగ్నే - దితువిన్యస్య ||
ఎవమేవాత్మనిరాదీకరణంకృత్వా - త్వగస్థిగతైః - జ్వలంతంపశ్యంతు - మనోజ్యోతిరబోధ్యగ్నిస్యభిమంత్యై
ఆత్మరత్నాకరణవ్యా || శివసంకల్పగం - హృదయం - పురుషసూక్తగం - రథంకవచం - శతరుద్రీయమిత్వ
స్త్రం - పంచాంగగంసకృజ్ఞపేత్ - అష్టాంగంప్రజమ్న - అథాత్మానగంఎవం ధ్యాత్వాతతస్సమ్యక్తతోదేవయాజన
మారభేత్ - ఇతిపంచాంగరుద్రన్యాసవిధిః || అథరుద్రాభిషేకవిధిః || అభిషేకపూర్వోక్తన్యాసాలభిన
నుచ్ఛేయంతే - అథాతోరుద్రస్నానాచనాభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాన్యామో - స్థాపయేత్ || ప్రజననేబ్రహ్మ
శివతః - వాయుస్త్రివృతః || తతోబహిస్సవతో - స్త్రివృతః || సర్వేష్యంగేషు - వృతః || మాగ్ంరతుంతు
అగ్నిమేవాచిశ్రితభి - ఆత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ - ఆరాధితోమనుష్యైస్తు - మాంగృహణ మహేశ్వ
రః || త్య్రంబకంయజామహ - ధయేత్ || తత్రమంత్రాః - అగ్నిమేవాచిశ్రిత ఇత్యాదయః || ఎవమంగా
సంస్మృష్ట్వా || అధైవంగంధాదిభిరాత్మానంప్రత్యారాధయేత్ - రుద్రయాక్షి జీవాత్మానంస్వశరీరేపి యతే
త్యదః - తత్రావాహనమంత్రః - ఆరాధితఇత్యాది - ఆరాధనవ్యతిరిక్తతరోపచారేత్రియంబకంయజామ
హభిత్వయంమంత్రః - అత్రనైవేద్యమపిమానసంపరికల్పయేత్ || ఎవమాత్మయాజనేన తత్ర శివయాజనప్ర
కారమాహ || ఆత్వావహంతు - హవ్యాణశరోన్ || ఇత్యావాహ్య || సంస్థాపితేత్యావాహనం - సద్యో
జాతమిత్యాసనందదాతి || సద్యోజాతాయనైవ మోనమభిత్వావాహనందదాతి || భవేభవేనా - పాద్యంద
దాతి || భవోద్భవాయ - మనం || వామదేవాయ - అల్లిం - దదాతి || ఆపోహిష్మేత్యాద్యాః || అథాద్భిస్తపక
యతి || భవం దేవంతపకయమి - మహాంతం దేవంతపకయమితితపకయిత్వా || జ్యేష్ఠాయనమః - వస్త్రం ||
కాలేనైవేద్యంసమపకయమి || అధైభిమంత్రైః ప్రియైష్యేజిదదాతి || భవాయదేవాయనమః - మహాతే
వేదాయనమః || అథాఘోరతనూరుపతిష్ఠతే || అథాస్యాఘోరతనూతిత్యస్థాయమధః || అథపూర్వోక్త
పూజానంతరంసమ్యక్రసాఘోరతనూఘోరరాదిశరీరాణ్యుపతిష్ఠతే - కేనాఘోరేభ్య ఇత్యాద్యనువాక
తయేణ తేచానువాకాలగ్రేప్రదశ్యకయిష్యమాణాపిసౌకర్యార్థమత్రలిఖ్యంతే || అథాఘోరేభ్య ఇత్యాది ||
దశంతరకృత్యమాహ || అథోరస్యహిరణ్యేనమూర్ధ్నికలశేనసంతతంధారాఽభిషేచెత్తథునా సపేషా
మహాదేవ్యుర సేనవా ఆమ్రుర సేనతదభావాదుదకేనవా నమస్తేరుద్రభిత్వేకాదశానువాకానా మగ్నాఽహ్మ

అత్యంతాదానముగా - ఉత్తమారాధనే - తత్సత్త్వేన - అంతర్యామిని - అంతరపదంసహస్రకల
 శాభిషేకస్యాప్యసంపాదనం - అతదేవభూమిని సాధయేత్ - అతస్సత్త్వేన - ధాయాపిపూర్వోక్త పం
 చాంగన్యాసాదికం కార్యం - సర్వేషాంపారిత్రాణం - సర్వేషామభిలక్షితసమకావృత్తివేషాణాంపాత్ర
 సమప్రాప్తౌత్తరారాధనేనపునరారాధయేత్ - అభిషేకానంతరం దేవంపునః పూజయేత్ || పునరారాధ
 యేదుత్తరారాధనమితి వారే ఉత్తమారాధనాభిషేకానంతరంపూజాంపునః పశ్యాదాగ్రాధయేత్ || కుర్వీ
 తేత్యధః || ప్రథమపూజాపేక్షయా సత్సభిషేకాదిమప్రోక్తమిత్యపసంహారః || ఉత్తమారాధనం - తదత
 ద్విధానమిత్యుక్తం - అధునాన్యాధినిమోచనాథాన్యభిషేకముణివిశేషం దశకాయన్నధికారిభద్రాభిన్నా
 నిఫలాదిదశకాయంతి - తేనాభిషిక్తేనాదశక అక్షభ్యామిత్యనువాకేల్లింగాభిష్యాపాదాత్సంఘ్నప్రేషాపక్ష
 యార్థేన్యాధినిమోచనార్థే జీవితార్థే శ్రీకామశ్శాంతికామః - పుష్టికామోమోక్షార్థే చకుర్యాత్ || ఏవం
 కువంత్సిద్ధిమాప్నోతి - ఆచార్యానుదక్షిణాందదాతి - దశకావస్సవత్సస్వణం విభూషితామువభైకాదశ
 తదల్పవశాంగాందద్యాదిత్యాహుగవాన్ప్రభావనః - అక్షిభ్యామిత్యనువాకోగప్రతిమాదాన విధేరంత
 దశశివః - అహోహిష్మేత్యాదయశ్చాల్లింగాముచ ఆశ్వలాయన ఘోషశాంతోపదశితాః || ఇతిరుద్రాభి
 షేకవిధిః || అథరమకాంగన్యాసమంత్రాణాం ఋషిదేవతాచ్ఛందాః || తత్రాక్షం || యాతేరుద్ర సమస్తు
 శ్శాయనమోవః కిరికేభ్యోసున్వంతమయజమానం మనోజ్యోతిర్యమాయస్వాహేత్యేషాం ఆగ్నిరస్మిన్తహ
 త్యణ్వే సపాశ్రమో నీలగ్రీవః ఇతిద్వయోనః మోగణస్యేతిచైవమవాసాహంసచ్చుచివత్సవో అగ్నే ఇత్య
 నయోవామదేవః || త్రియంబకంయజామహ ఆనోనియుద్ధిరిత్యనయోవశివః || మానస్తోత్రేనమస్తే అస్తాన్
 యుధాయనమోశ్వినే నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యేషాం భగవానవతత్యధనుః ప్రముంచధన్వన ఇత్యనయో
 నానారదోయేతీథానియేథూతానాంయేపధాంయవీతావంతశ్చేత్యేషాందేవలః || సవ్యోజాతాది పంచాను
 వాకానాం తామగ్నింసఃపుతనాజితమితి ద్వయోశ్చసాహితీదేవతాగ్ంఉపనిషదోనమోహిరణ్యచాహవ ఇ
 త్యస్య మంచూకో హిరణ్యగర్భోయః ప్రాణత ఇత్యనయో హిరణ్యగర్భో మిథువృశుశివతమేత్యస్య చై
 రాజోజాతవేదసఇత్యస్యాశ్చహగ్నేత్వంపారయాగ్నేత్వనయోరగస్త్యో విశ్వానివోఇత్యస్యావశుశ్రుతోమనో
 మహంతమిత్యస్యాదేవతాః || ఎవతేరుద్రభాగస్సుగంసః పంధామిత్యనయోరద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యనువాకస్య
 బ్రహ్మజజ్ఞానం యాతే అగ్న ఇత్యనయో ఋశ్వేదేవా అధ్యవోచదిత్యస్యాః కణ్వస్త్రాతార మంద్రముపశ్వాస
 యేత్యనయోగగస్తత్వాయామిత్యస్యాశ్చున శ్చేభావయం సోమేత్యస్యబంధుస్సుబంధు శ్చేతబంధుశ్చేతమీశా
 నమిత్యస్యారాహుగణో రుద్రదేత్యస్యాగధః స్యోనాపుధివీషహీద్యౌరిత్యనయోమేధాతిథిరబోధ్యగ్నిరిత్య
 స్యాధుగః ఋష్యిరో మూర్ధానమిత్యస్యా విరూపోమమాణిత ఇత్యస్యా వాయుజాతవేద ఇత్యస్యా స్వ
 యంధూబ్రహ్మ || యజ్ఞాగ్రతః ఇతిసూక్తస్య శివసంకల్పం సహస్రశిషేత్యేష్వాదశదశస్య సూక్తస్య ప్రజా
 పతిః | యోదశదశస్యసచిత్త్యస్యనారాయణః ఆశుశ్శిశానఇత్యనువాకస్యాప్రతిధః | సత్వమగ్నేరుద్రఇత్యను
 వాకస్య హవ్యవాహిత్యాక్షం || అథచైవతం || హగ్ంస్సశ్చుచివదిత్యస్యా సూర్యోమానస్తోత్రే నమస్తే అ
 స్తాయుధాయయాతేహేతిరిత్యస్య భగవాన్ హిరణ్యగర్భోయః ప్రాణత ఇతి శంభుస్త్రాతారమిత్యస్యాశ్చ
 శుశానఇత్యనువాకస్య యేంద్రశ్చేత్రధ్యాన బృహస్పతిస్త్రయోదశ్యాః కణ్వస్త్వవో అగ్న అబోధ్యగ్నిరగ్నే
 నయయాతే అగ్న ఇత్యగ్నిః || సుగన్నంపంధాం యమాయస్వాహేతి యమోసున్వంతమినిఋతిస్తత్వాయా
 మితివరుణఆనోనియుద్ధిరితితాం మనోజ్యోతిర్యసోనివృహో మూర్ధానం జాతవేదా ఇతి చైశ్వానరో

మమూఁజీతివమూఁదయో లింగోక్తయజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తస్య నమస్సహస్రశీర్షేత్వస్య సూక్తస్య జగ్భుదీ
జం పురుషో నారాయణోవా అధ్యస్సంఘాత ఇత్యనువాకస్య నారాయణో మహేద్వారితి వ్యాఖ్యాపృథివాన్
ఉపశ్వాసయేతిరథోదూదభయశ్చావశిష్టానాం రుద్రస్త్రియంబకమితి మృత్యుంజయ రుద్ర స్త్యమగ్నేరుద్ర ఇ
త్యనువాకస్యాగ్నోత్పత్తౌ రుద్ర ఇతి చైవతం || అథద్భందః || శాంసశ్శుచిషడితిత్రై త్రిరీయతేజగతీ || మూన
స్త్రాకేమనో మహంతంతమిశానం త్యమగ్నే రుద్రమిధుశ్శమేతిజగత్ప్రతి || సద్యోజాతమితిబృహతీ || హిరణ్య
గభోః జాతవేదసే తామగ్నివనామగ్నేత్వంపారయ విశ్వానినః పృతనాజితంత్రాతాగింత్యంనమ్సుగన్నల
సూన్వంతం తత్వాయామి ఆనోనియ్యురన్తే రుద్రామనోజ్యోతిరబోధి మూఢానంమమూఁజీతే జాతవేదా
యజ్ఞాగ్రత ఇతి సూక్తం సహస్రశీర్షేత్వతాశ్వలాణున మతేచాపస్తంబానుమతాస్త్రిసోద్భవ్యస్సంఘాత ఇ
త్యాశుశ్శుశానఇతిసూక్తమాశ్వలాణునపారే బ్రహ్మజిజ్ఞాస ముపశ్వాసయాగ్నేనయ ఇత్యేతాస్త్రిష్టుభో మి
ధుశ్శమేతి పంచపదా స్త్రిష్టుభు జగతీశానస్యవవిద్యానామిత్తనువాకొవయంసోఽస్యోనా పృథివిద్వారితి
గాయత్రీఃయాతేఅగ్నిత్యతిశక్వరీ || అథశిష్టారుచోఽమృతభో యాతేరుద్రాఘోరేఇతి స్వరాడనుష్టుప్ ||
శిష్టానియజాంషి || ఇతిచ్ఛంఠః || ఇతి నమకాంగన్యాస మంత్రాణాం వృషిదేవతావృందాంసి || అథనమకాం

—* అథ నమకాంగన్యాసమంత్రాః *—

గన్యాసమంత్రాః || యాతేరుద్రదేతి శిఖాయామస్మిన్మహే యాతేహేతిరిత్యుపబాహ్వాః || ఉపబాహుమూఁ
జీబరథోపరిధాగః || యేతీథాః సీతీచహస్తయోః- యేథూతానామితి గుహ్యే- జాతవేదస ఇత్యగ్నేత్వం పా
రయేతి విశ్వానినఇతి పృతనాజితమిత్యేతైరపాసేమానోమహంతమిత్యుక్తోః || యంతావంతశ్చేతిఽగ్భంధః ||
ఇతి దిగ్బంధసహిత నమకన్యాసః || తత్ర ఓన్నమో భగవతే రుద్రాయేతి నమసాగరంన్యసేత్ || ఇతి శూ
యతే || అస్థాయమేకోఢః || నమసాగరమంత్రంపూర్వోక్తం పఠిత్వా నమసాగరంకుర్యాదితి || అథాన్యో
ధః || నమసాగరంన్యసేత్ || పూర్వోక్తమేకమంత్రం వక్ష్యమాణప్రకారేణ నమోంతంన్యసేదితి || శద్యథా ||
ఓంమూఁక్షేన్యకనమఇత్యాదితి || యంపాతాభ్యాంనమఇత్యంతంన్యసేత్ | అథాపరః ప్రకారః || ఇత్యేభిరక్షతైః-
క్రమేణ మూఢానంతం తత్తత్తదేనన్యసేదితి || శంస్సృజేదితి | అత్రచాయంక్రమః || పూర్వోక్తదిగ్బంధన్యాససహ
ితన్యాసం విధాయ- ఓంనమోభగవతే రుద్రాయేత్యుచ్చార్యప్రణమ్య మూఁక్షేన్యకనమఇత్యాదిన్యాసంతాకు
ర్యాత్ || అయంద్వితీయోన్యాసః || అథాన్యోన్యాసః || సద్యోజాతమితిపాదయోః- వాచదేవానునమఇత్యూరు
మధ్యే || అథూరేభ్యఇతి శ్లోదయే- తత్త్వరుషాయేతి ముఖే- ఈశాన ఇతి హంసకాంక్షేతి మూర్ధ్నిక- ఇ
త్యతీయోన్యాసః || అథసంపుటం కుర్వీత్ || ముద్రితాంబలిప్రదక్షణం సంపుటికరణం || తచ్చవక్ష్యమాణం చైవంకు
ర్యాత్ || త్రాతారమంద్రం త్వన్నోఅగ్నే స్యోనాపృథివీతి | ఇతిసంపుటికరణమంత్రాః || అథేంద్రాదినమసాగ-
రః || అత్రాపి పూర్వోక్తమంత్రాయేషప్రగాహ్యః || సంపుటికరణేనమసాగరే చంద్రాది ప్రకాశికాగ్రహాః ||
ఇతిపూవోక్తావన మంత్రాగ్రహాః ఇతి నియమః || అథగుహ్యోద్యభిమంత్రణం || అయమేవచతుర్థోన్యాసః ||
మనోజ్యోతిరితిగుహ్యే- బహోభ్యగ్నిరిత్యుదశే- మూఢానమితి హృదయే- మమూఁజీతిముఖే- జాతవేదా
ఇతిశిరసి- ఇతి చతుర్థోన్యాసః || ఇదమేవ గుహ్యోద్యభిమంత్రేణ ఇత్యాశ్రయోచితా వ్యపదిశ్యతే || ప్రవచం
శివసంకల్పన్యాసః || తత్రశివసంకల్పసూక్తం || యజ్ఞాగ్రతోదూరముపైతిత్రైవం జ్యోతిరేకం తత్త్వే మనస్సివసంక
ల్పమస్తు || యేకః- యేవసో- యదభూషణం- తస్మై మనశ్శివ || యస్మిన్జ్ఞానముచితో యస్తాన్త తస్మై మ
నశ్శివసంకల్పమస్తు || మునేం భూతం- యేనయస్మిన్జ్ఞం మస్తు || యస్మిన్మూఢాః- యస్మిన్మూఢాః- తస్మై మనః-

మస్తు || సుషారథి-హృస్పతిష్ఠంత-స్తు || ఇత్యైశత్సూక్తం పరిత్వాహృదయానమ ఇతిహృదయే || సహస్ర
 శీషేతిసూక్తం పరిత్వా శిరసేస్వాహేతిశిరసి || ఎతచ్చ సూక్తం గణహోమ ప్రకరణేదశితం తచ్చాప్తా
 దశశణం షోడశశణం వా || ఉత్తరనారాయణం || అద్భ్యుస్సంభూత ఇత్యాది || అనేనసూక్తైశ్చ యైవవట్ || అ
 థాప్రతిరథం || ఆశుశ్శుశాన ఇత్యాది || ఆనేనక వచాయహం || ఇతికవచం || అథ శతరుద్రయం || త్వమగ్నేరు
 ద్రస్తవమగ్నేరుద్ర ఇత్యనువాకౌ || అనేనాస్త్రియపథిత్యస్త్రం || ఇతి శివసంకల్పాద్విన్యాసః || అయంపంచ
 మోన్యాసః || అథవక్ష్యమాణమంత్రైరప్యంగం ప్రణామః || అథాభిషేకేష్యోన్యాసః || సచాభిషేక విధానవి
 వప్రసాక్ష్విపంచితః || ఎవం న్యాసవిధిం కృత్వా తతో యజనమారభేత్ || యజనంజపఃపూజాహోమశ్చ || అథ
 నమకస్యాపాద్యభిధియ్యతే | తత్రపూజామముకదేశే అముకకాలే నమకజపం తుద్రజపం రుద్రైకాదశినీజపం
 మహారుద్ర జపం వాకరిష్యే || తథానమకాదవ్యవ్యతమేనాభిషేకం వాకరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్ || పరబ్రహ్మ
 తశ్చేత్తత్రురిష్యామి త్యభిలషేత్ || తతశ్చాంగన్యాసాంతర మాపాదీజానీయాత్ || తద్యథా || అథ నమ
 కానువాకానా మృషీ దేవతాచ్చం దాంస్యపక్రమిష్యామో నమస్తైరుద్రయా తెరుద్రైత్యనయోః కాశ్యపోయా
 త ఇమరిత్యస్యాత్రేయో యామితి ద్వయోగౌతమో ధూమ్రమోవాధ్యవోచ దిత్వస్యాః కణ్వ అసాయస్త్రామ
 ఇతిద్వయోః కశోమరుర్వా - నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ యాతే హేతిరితి తృతీయ పంచమ వష్టాప్తమాను
 వాకానాం నవమానువాకే నమోవః కిరికేభ్య ఇతి యావన్తానస్తాకే పరిణో రుద్రస్య త్యైషాం భగవాన్
 తృతీయానువాకస్య దేవోవా నవమానువాకే శిష్టస్యాగ్నిః ప్రముంచ ధన్వన ఇతి తిస్రః || సహస్రాణి సహస్ర
 శేత్యాసాం నారదో ద్వితీయానువాకస్య సహస్రాణి సహస్రశ ఇతిచతస్మాదాంచ దువాపాః || సప్త
 మానువాకస్యసోమః || ద్రాపెఅంధసోవికిరిచైత్యనయోః పులస్త్యో యాతెరుద్ర శివత్యస్యాస్కంద ఇమాగ్ం
 రుద్రాయేతి ద్వయోర్మాకం దేయో మానోమహంత ఇత్యస్యా దేవరాజో రాత్ర ఇత్యస్యా వైయ్యక్తా మి
 ధుష్ట మేత్యస్యా వైరాజో యోవృక్షే త్యారభ్యాసమాప్తే దేవల ఇత్యుపయః || అథదేవతాః || అసో యస్త్రామ
 ఇతి ద్వయోరాదిత్య రుద్రా యాతెరుద్రైత్యస్యాస్కంద రూపీరుద్రో మానోమహంతమిత్త్యస్యా నందీశ్వరాత్మ
 కో రుద్రోయాత ఇత్యధ్యవోచన్తమో అస్తు నీలగ్రీవాయేత్యాసాం చతుర్థ పంచమ వష్టానువాకానాం ఆ
 రాత్రేమిధుష్టమేతి ద్వయోశ్చ శంభుర్యాస్త ఇతి తిస్మాదామవ్య మానువాకస్య నవమానువాకే నమోవః
 కిరికేభ్య ఇత్యతః ప్రాక్ మానస్తాకే పరిణయ ఇత్యేతేషాం భగవానవశిష్టానాం రుద్ర ఇతి దేవతాః || అథచ్చం
 దాంసి || అసాయస్త్రామ ఇత్యస్యద్రాపే అంధస ఇత్యస్యచాస్తారపశ్చిరసాయోవసపకతీతి వట్పదాజగతీ ||
 ఇమారుద్రాయేతిచతస్రోజగతి అరాత్ర ఇతి తిస్రస్త్రిమ్యభో మిధుమ్యమేతి పంచపదాత్రిష్టవ మహాబృహతీ
 అవశిష్టాబుచోనుష్టభో యాతెరుద్రేతి స్వరాట్ || త్రివృదనుష్టబధ్యవోచ ఇత్యనుష్టవ్ త్రివృద్వాశిష్టా
 నియజాంసి || తత్రాపరో విశేషోద్వితీయాద్వష్టానువాకేషు అత్ర క్రమేణ మహాగాయత్రీ బృహత్స్యస్తి గితిప్ర
 థమద్వితీయాత్వతీయేషు తతోద్వయోమహాహవిరాణ్మహాపశ్చిరత్రద్వయోమహానుష్టవ్ || ఇతిచ్ఛందాంసి ||
 ఇతివిశేషతో నమస్కుర్యాదితి || అథసామాన్యతస్సకలస్యాపి నమకసమదాయస్యాగ్నికాండంతఃపాతిత్వాద
 గ్నిఋషిః || రుద్రో దేవతా || మహావిరాట్కుండః || అథవాభగవాన్ ఋషిః - శంభుదేవతా - చ్ఛందోమహావిరాడేవ-
 అథదమక సమకానువాకానామగ్నికాండఋషిః - ఆద్యాగాయత్రీ - అగ్నావిష్ణవేశిష్ఠంయజుః యోజాదయోన్నా
 దివిశేషా దేవతాః || జపేనియోగః || హోమక్రియమాతే వినియోగ ఇతివాచ్యం || అథ తైత్తిరీయశాఖానుసా
 రేణ నమకానువాకాః ప్రబృశ్యంతే - నమస్తైరుద్ర - నమో హిరణ్యబాహవే నమస్సహమానాయేత్యాదయ

శ్రమకానువాకాః అగ్నివిష్ణుశైవ్యవ్యమిత్యాదయ ఏకాదశః । అథ నమకేచావాంతర వాక్యానాం ప్రయోగః ॥ భాస్కరాదివినిదికష్ట భావ్యదృష్ట్యాభిధాన్యతే । నమకాశ్రితమంత్రాణాం ప్రయోగః ఫలగోచరః ॥ నమస్తైరుద్రభిత్తస్యాస్యః పునశ్చరణసిద్ధయే । ప్రాజాపత్యంచరిత్యైవం జపేత్తంత్రమమంతతః । ఏకాదశ సహస్రాణి తస్మిన్కాలే నిరంతరం । ప్రదక్షిణనమస్కారౌ కుర్యాదీశస్యమంత్రతః । నిరంతరమితి నిత్యకర్తా విరుద్ధే- నిశేధాదివ్యతిరిక్తవకాలభిత్త్యభావః ॥ మంత్రతథా నమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్త్యనేనైవమంత్రేణ ప్రతిదినం ప్రదక్షిణనమస్కారౌ జపావిరోధికాలే పంచాష్ట్యవష్టావింశతిరష్టోత్తరశశంవా కుర్వీతేత్యభావః ॥ ఎవంచ కృత పునశ్చరణాభవతి ॥ ఎతచ్చ కర్మహవిష్యోశినా కల్పవ్యం ॥ హవిష్యోశిస్వంచోత్తర మంత్రేచాపి సమానం - తథానిత్యకర్తాదికమపి పురశ్చరణ సిద్ధస్య దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ ॥ ఏకాదశ సహస్రాణాం జపాత్సవాః ఘనాశనం । తతోలక్షజపాత్సప్తజన్మవాపంప్రణశ్యతి ॥ తత్ర గృహ్యవిధానైవ స్థాపయిత్వా హుతాశనం । పాయసంత్రపయిత్వాజ్యయుక్తంతజ్జహుయాద్ధవః ॥ దశాంశసంఖ్యయాపశ్య తస్మాద్దేవం ప్రపశ్యతి ॥ తత్రైతి దక్షిణామూర్తిః సన్నిధౌ ॥ సభతోరత్నిమాత్రేణ కుండంకృత్వాథవావకం । సంస్థాప్యజహుయాల్లక్షం కాపిలన్వైవసపిశా ॥ గాణాపత్యంసలభతే మంత్రేణాననవ్రత । అభైతదవాయో రాజాలస్య తేఫలమత్రమం ॥ పురశ్చరణసిద్ధేన శుచినాప్యగ్రజన్మనా । కారయేదవశంసంలింగ తతోలింగస్యదక్షిణే ॥ అగ్నికుండంబిభావాధుమధిత్వాగ్నిసంధాయద । అగ్నివత్స్యపయేత్తత్ర సపిశావావ్యంచ తండులాక ॥ శమిసమిధభిత్త్యేతత్ప్రత్యేకంజహుయాద్ధవః । సహస్రాణ్యత్రతత్సంఖ్యా జపోదేవస్యసన్నిధౌ ॥ దేవాలయేస్యతత్సంఖ్యాః ప్రదక్షిణవక్రియాః । తాండవంతనుయాదీశ సమిపేవానమస్కృతిః ॥ భవేత్తస్యైవ పురతస్సహస్రాక్షకసంఖ్యయా । ఎతైశ్చకమభిస్తస్య ప్రసన్నోభగవాన్సచ్చేత్ ॥ అకణకృష్టేధనుషిజ్వలంతీం దేవీమఘంభాస్వతినందధానం । ధ్యాయేన్మహేశంమహానీయజేవం విద్యాయుతంయోధతనుం యువానం ॥ ఇతినమస్తైరుద్రమన్యవ భిత్త్యస్యప్రయోగః ॥ అథయాతభిమరిత్యస్యప్రయోగః ॥ దినానిద్వాదశైవామం పక్వభోజీజపేన్మనుం । అనిషిద్ధేషుకాలేషు పురశ్చరణసిద్ధయే ॥ వినియోగ్యంభవేద్యోగ్యస్తతస్తస్త్రిన్నకామనా । తిలతండులసంవిశ్రం పావకంబుజకేసరం ॥ ఏకాదశసహస్రాణి జహుయాదన్నసిద్ధయే । రాజారాష్ట్ర సముత్పన్న దుభిక్షసోమశాంతయే ॥ కారయేద్విప్రవశ్యో హిమంలక్షాసంఖ్యయా । స్వాగ్మోహవిస్మత్రచరుం గుడయుక్తేనవిశ్రీతం ॥ ధ్యాయేద్దేవంసస్మితం స్యందనస్థం దేవ్యాసాధకం తేజసాదీప్యమానం । ఇష్టిష్వాసాలంకృతాభ్యాం కరాభ్యాం శూగాకాం మూయమానంసురౌఘైః ॥ ఇతియాత భిమరిత్యస్యప్రయోగః ॥ వాసరత్రితయంయావన్నిశంశరజవాత్పరంసత్త్విః మావిరోధేన పురశ్చరణవాన్సచ్చేత్ ॥ తతఃప్రయోగయోగ్యస్యాద్యధానాశాంతికమకా । గోవృహస్తమితంకుండం నిర్మాయాధహుతాశనం ॥ మధిత్వాత్రత్ర సంస్థాప్య జహుయాదయుతాహుతీః । వైకంకః అవాగూగఃస్యమిధోమధుసపిశా ॥ అక్రాస్తథాహవిః పోక్తాగవాంశాం కకమణి ॥ సమిక్షయాషధూకస్యసపిశావాం జపద్రవైః । అథాపరఃప్రకారోయం గవాంవైశాంతికమణి ॥ కలశేతిథకజంవాథః కృష్ణగుంధాదివాసితం । విప్రవర్యాజ్జపిత్వాథ మంత్రంలక్షాసంయుతం ॥ పోక్షయేద్వాభవేచ్ఛాంతిస్సవాకరిష్ట నిమాదనే ॥ స్నేహాననంచంద్రకళావతంసం గంగాధరం శైలసుతాసహాయం । త్రిలోచనంభస్మభుజంగధూషణం భ్యామేత్పశూనాంపశిమిశితారం ॥ ఇతి యాతేరుద్రస్యప్రయోగః ॥ అథయామిమంశివేనవదసత్త్వస్యప్రయోగః ప్రయోగః ॥ ఎతేరుద్వయమంత్రా ॥ నిరంతరం జపేత్తంత్రం దినానామేకవింశతిం ॥ పురశ్చరణమేవంవాత్ప్రయోగాహాస్తతోభవేత్ ॥ అకాల మరణా

ద్రావ్యసౌఖ్యమాపాదయేద్యదిమహీపతిశ్చాంతికర్మకారయేస్తుద్విజన్తనా||రుగ్భ్యాం ద్వాభ్యాంతిలప్రీహి గో
ధూమయవకల్పితం | హవిఃప్రజుహుయల్లతం వాసరేష్వేకవింశతా || అకాలమరణంజాతం సాధ్యసం శాం
తిమృచ్ఛతి || తత్రతిలాక్ సతినంభవే సముచ్చయః || అలాభేవికల్పః || సాంగ్రామికేన వపుషాప్రవిరాజమా
నం దృష్ట్యాపురత్రయతృదానిచమందహాసం | దైత్యాకదిధత్సుమవతేశ్వర చాపపాణిం ధ్యామైత్పురారి
మమరౌఘరథాధిరూఢం || ఇతియామిషుంశివేనవవసేత్యనయోః ప్రయోగః || అథార్థవోచదిత్యస్య ప్రయో
గః || ఆర్థకృత్రంబరిత్యాభ వాసరాన్తంవసంయతః | శాకమూలయవాన్నాశీ దివాతివృత్తినిరంతరం ||
జపస్మరశ్చరణకృత్ప్రియోగే కప్రయోజయేత్ | రక్షా పురస్కరం రాజా కారయం శ్చిరజీవితం || కార
యేద్విధినాకమన్ వత్సమాణం ద్విజన్తనా | శ్వేతసంహాపమార్యాగ్ర యవైస్తండులమిశ్రితైః | ఆజ్యసిక్తై
రాత్మనోగ్నా మధ్యేతివాచకయేద్దుతం | నిత్యంపంచసహస్రాష్ట్ర సహస్రగణనాన్వితం || తిలైగుణజయో
భ్యాంచ మిశ్రేణచరుణాపునః | హూమశ్చాప్తసహస్రంస్యా చ్చిరాయుజాయతేన్మవ || దక్షిణాంశక్తితో
దద్యాదాదావంతేత్రకమణి || దక్షిణామిత్యాది || అత్రాస్తికమణి ఆదావంతేద దక్షిణాముత్తమాం
మధ్యమాం కనిష్ఠాంవాశక్తితోదద్యా దిదమేవ పూవోక్తేమవత్సమాణేషువ కమణుశక్తితో దక్షిణా
దానం || కర్తాంతవివ || అత్రత్వాచార్య దక్షిణాదానంచాగ్రేవత్సమే || అథాపరఃప్రయోగోయం ప్రత్యే
కంప్రథమాక్రమాత్ || కాపాకసబీజలవణ సిద్ధాథానమునామునా | ఏకాదశవధాన్యాని అభిమంత్యశుచి
స్వయం || గమ్యాశాంవజకయైత్వకాం దిత్వన్యానుసరిషీషేత్ | రక్షఃప్రభృతిభూతేభ్యో ముచ్యతే నా
త్రసంశయః ||

—† అథగర్భరోగనాశవిధిః. †—

అథాన్యోగభరోగస్యనాశాయపోష్యతేవిధిః || సహస్రకృత్వోమనునాశతకృత్వోభవాపునః | అభిమం
శ్చృఫలంసవ్యగ్గంధంపయసిషీషేత్ || క్షాధయిత్వాతతశ్చాగ్నోహూమంకుర్యాద్విధానతః | తత్రసంఖ్యా
భవేదప్యేసహస్రాణిశతానిచ || శేషంకేచిత్ప్రియోగశ్చరోగవంప్రణశ్యతి | చంద్రాధామాశిం కాలా
రింవ్యాళయజ్ఞోపవీశనం || జ్వలత్పావకసంయుక్తంధ్యాయేద్దేవంత్రిలోచనమ్ || ఇత్యుభ్యవోచదిత్యస్యప్రయో
గః || ఆసాయస్తామో ఆసాయోవసంపఞ్చీత్యనయోః ప్రయోగః || అత్రాపిరుగ్ద్వయమేకచణః || కృచ్ఛమే
కంచ రేత్సూరకంతశ్చిష్టోడశవాసరాక్ || నిరంతరంజపేన్మంత్రంనిత్యకమావిరోధిని || కాలహవిష్యభుగ్భూ
త్వాపునశ్చరణసిద్ధయే | అచావృష్టిభయేఘోరసముత్పన్నైసమంతతః - అనేకవిధినారుద్రం పూజయేద్భా
సురాత్మకమ్ | పురశ్చరణసంసిద్ధౌపంచయశశాన్త్విజాక్ | కణకంఠకరభ్రాజ భూషోష్ణి సాంకుక్తే
శ్శుభైః || పూజయేత్తానధోకమన్ తెకుర్యత్కృష్టిసాధనమ్ | కమణౌపక్రమోవాస్యాత్తత్సమాప్తికృతా
ద్రోభే || హవీంషీనాయసంతత్రతండులాశ్చతిలాయవాః | వైత్యమిధశ్చాపిధవేయుస్తండులాదయః |
మధ్యక్తావాఘృతాక్తానాదుగ్ధాక్తాస్సమిధఃపునః | ఏతైస్సహస్రాణిహోమస్తేమలేషుపృథక్పృథక్ || సంశతి
ర్వాసహస్రాణి జహుయాత్పాయసాదినా | పంచానాంకుజపేదేశ్వత్వాగోజహుయుద్విజాః || ఏకాద
శదివైస్సాధ్యమఖిలంకమావృష్టిదమ్ | ఏకాంతికమలేరక్తకమలైః పూజయేద్రుమ్ || సహస్రాణ్యక్షపు
ష్పాణిసకృజ్జప్త్యాభిమంతితిమ్ | దేవమావాహ్యమాతాండ మైకేనాథపూజయేత్ | కమణకాలేచా
న్యచేతాః కమణుర్యాద్విధోదితమ్ || యదిస్థలితచిత్రస్యాదుపస్పృశ్యతదారవిమ్ | నిరీశ్యపునరాసీతప్రా
యశ్చిత్తీయత్యేథా | అసమాప్తైరిగ్నిరక్షాకతకవ్యవంకృతేతతః | అవసానదినేదేవోమహావృష్టిం ప్రముం

చతి || అరాపరప్రయోగాయం రఃప్రీతినకౌహతి | వైతనైః కుసుమైహేహామ అముతంస్యాత్తధార
విమ్ || జపెత్థిత్వాపరిత్యైతత్సంధ్యయోరుభయోరపి | నవనాసరసిష్పాద్యంప్రయోగమపరంవిదుః || కంఠద
ఘ్నజలేన్థిత్వాజలపూడాంజలౌరపిమ్ || ధ్యాయన్జపెత్ప్రీతినం మంత్రపుష్పసహస్రకమ్ | ఏవంకృతేమ
నఃకామందదాత్మావసరంరవిః || బంధూకకుసుమైఃకుర్యాన్మధ్యక్తంయావక్తేహావిః - హోమసంఖ్యాభవే
త్తత్రసహస్రాఙ్గ్యేకవింశతిః || జాతిస్మరోభవేదేవంచతుర్వేదకులేజః | మండలాంతరగతంహిరణ్మయంభౌ
జమానవపుషంశుచిస్త్రితం || చండదీధిశిఖంఢవిద్యుతిం చింతయెన్మృజనేనసేవితం | ఇత్యసాయస్తామ్రతి
సాయోవసపఃతితీత్యనయోః ప్రయోగః - సమోఅస్తుసిలగ్రీవాయేత్యస్సప్రయోగః || అలయేపశ్చిమద్వారే
మహేశస్య సమీపతః || జపిత్వాదివసాన్పంచసతతంసంయతస్మత్ | సమంశతోరత్నిమూత్రే కుండేతు మధి
తానలమ్ || సంస్థాప్యవిధితత్తత్రసమారభ్యోనేదినే | సహస్రంజుహుయాదరగ్రాపుష్పైశ్చదనావధి || నివే
దయెద్దశదినందేవాయఘృతపాయసమ్ | పురశ్చరణమేవంస్యాత్ప్రీయుంజీతతతోమనుం || పుత్రకామః పు
రారాతేరాలయోతోగౌష్ఠకే | నదీతీరేభవాకమక వక్ష్యమాణంసమాచరేత్ || నదీతీరేభగోష్ఠేచ దేవ
మావాహయెద్ధృటే | ఈశస్యపశ్చిమేభాగే సంస్థాప్యవిధినానలం || శమిసమిద్భిరరగ్రాభిశ్చధ్యాజ్యమధు
నాభ్యశమ్ | ఏకాదశసహస్రాణిహోమః కాలఃప్రతిపునః || దినానిత్రీణివాపంచకాలేచాస్తికాదినేదినే | అ
ష్టాసహస్రాణ్యధికంవా శతాన్యష్టాపివేశితుః || పంకెరుహాణి శిరసి విన్యసేత్తత్ర భావతః | శమిపత్రాణి
తావంతి విన్యసేదీశమూర్ధని || ఏవంకృత్వాత్రదివసేచాహ్మణాన్పుష్పసంఖ్యయా | శతంవాభోజయెద్ర
వ్యందద్యాద్భూరిస్వశక్తితః || ఏకాదశద్విజాన్రుద్ర రూపాంతం పూజ్యభోజయేత్ | తేభ్యశ్చదక్షిణాం
దద్యాదాచార్యావిశేషతః || ఆచార్య దక్షిణాభూస్యాదుప్రబీజాతుతన్త్రితిః | నవారత్నిప్రమాణేన దం
డేనాప్తశతాత్మికా || దినేదినే పాదనిష్క మేమతస్మైవినిధిశేత్ | నిమాణ్యకుండలేనేనతస్మాదీవనివే
దయేత్ || దద్యాత్తస్మై కాంస్యపాత్ర మేకాగారేవ మేవహి | ఏవంకృతే మహారుద్రః పుత్రమస్త్రై
ప్రయచ్ఛతి || వషమధ్యేభవేత్పంచ సప్తజన్తానుగంభలమ్ | యావచ్చదక్షిణాభూమిస్తావత్సంతతిసంతతిః ||
శరచ్చంద్రప్రకాశేన వపుషాశీతలద్యుతిం | ధ్యాయెత్సిహస్రసనాసీనముమయాసహితం శిషమ్ || ఇతిసమోఅ
స్తుసిలగ్రీవాయేత్యస్య ప్రయోగః || అథప్రముంచధన్వనశ్చత్వాదీనాంప్రయోగః || అయంచత్రిచః || ఏకొమం
త్రః || కృచ్చ్రమేకంచరిత్వాదాజపేన్నవమవాసరాక్ | ఎవంకృతేభవేత్సిద్ధిఃపురశ్చరణకమకా | మహూ
త్వాతేరాజధానీయుద్ధకాలేనమాగతే | అభిమంత్యోత్ప్రీచేనాథ జుహుయాత్కుశకంటకమ్ || *

ప్రముంచధన్వనస్త్రమిత్యాది తిస్మాణాం రుచాం చారదముషిః - అనుష్టుప్చందః - శ్రీరుద్రోదేవతా ||
ధ్యానం || దీప్యద్భాసరగ్రాంతిప్రకాశంసదీప్తదహనమూర్ధానం | భీషణసుజంగభూషణాధ్యంధ్యాయే
ద్వివిధాయుధంరుద్రం || ఇతి ఏకంకృచ్ఛంచరిత్వానవదినానిజపేత్ || సిద్ధిచ్ఛాన్యత్ || రాత్రౌ యుద్ధకాలేకుశ
కాండైః సహస్రంజుహుయాత్ || ఆయుధానిచాభిమంత్యోదద్యాత్ || సవశత్రవఃపలాయంతే || ౧౧ -
యాతేహేతిమీ ధుప్తమేత్వాది తిస్మాణాం రుచాం రుద్రముషిః || అనుష్టుప్చందః - రుద్రఏవదేవతా ||
ధ్యానం || ప్రణమదమరగ్రాంతిహాళిమాలాకుసుమరజోరుణపాదపద్మయుగ్మం | అనవరత మనుస్మగైర్భవా
న్యాసహజగతాంపితరంపినాకపాణిం || ఇతి పురశ్చరణం పూర్వవత్ | రాజావిజయం కాంక్షతేచేత్సజ
యతి || హేమామాచ్ఛజపాచ్ఛ || ఏతాభిస్సహస్రగుణజపః || త్రైలేన ఏకాదశశతసహస్రదీప మారోప్య రా
త్రౌ రాజ్ఞిప్రత్యాసన్నే రాజానంవినాసెనానీః పురోగచ్ఛేత్ || శత్రుసేనాభగ్నగచ్ఛతి || నశ్యతిచ | అన్యదపి ||

[illegible]

పంచశతానిసహస్రవాదయ్యః ॥ ప్రతిదినం చైత్రైకనిసహస్రేనుందయ్యః దేవమంతే కుంభజలెవాభిషిచేత్సో
 త్సుయిత్యాత్మయవ్యాధివికాశశ్యతి ॥ దేవప్రసాదాద్విఘ్నాఽయుభావతి ॥ మోహాంధఃస్వాగ్నో ప్రతినమస్కార
 మాజ్యేనాప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ మోహానశ్యతి ॥ కష్టవ్యాధిరామశ్శవమేవవిధిః ॥ జపిద్వావ్యాధ
 యోవినశ్యతి ॥ జ్వరేనన్నిపాతేనాభిమాత్రజలేస్థిత్యా సహస్రం పద్మాన్యనువాకేన దేవాణాప్రక్షిపేత్ ॥
 శేషేషాపూజాకతావ్యా ॥ జ్వరస్న్నిపాతా వినశ్యతి ॥ నమోభవాయచ - నమోజ్యేష్ఠాయచేత్యనువాక
 ద్వయస్య రుద్రఋషిః - మహావిరాట్పుండః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం ॥ గౌరీకరాంబజశ్శస్త్రస్వకా
 వైలకరాసనమ్ | ఇమహస్తౌ వృషారూఢం నరనారీతనుంస్మరేత్ ॥ ఇతి త్రిరాత్రంచరుభోజీ ఏకాద
 శదినానిరంతరంజపేత్ ॥ కృతపురశ్చరణోభవతి ॥ శ్వేతైః పద్మైః ప్రతినమస్కారమచయేత్ ॥ శ్రీ
 మాన్భవతి ॥ రాజ్ఞో జన్త నక్షత్రే అశ్వత్థసమిధాం దధ్యక్తానాం ఏవంశతి సహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూ
 ర్వా సహస్రంచ రాజ్ఞామాయుషధకతే ॥ యుద్ధేశత్రాప్రత్యాసన్నై మహానసాగ్నో అపరరాత్రా సోపదం
 శం దధి ఘృతమన్నం ప్రతి నమస్కారం అనువాకే నైకాదశకృత్సో హుత్వా హుతిశేషం పరసేనామధ్యే
 విశిరేత్ ॥ పరసేనానష్టాభవతి ॥ అనేనాయుధానిచ స్పృష్ట్యాసహస్రకృత్సోజపేత్ - తైర్యుద్ధంకుర్యాత్ ॥
 అప్రతిహతోభవతి ॥ అనేనభోజ్యమన్నచుభిమంత్యృభక్షయేత్ ॥ విషమప్యన్యతంభవతి ॥ పుత్రకామసోఽయ
 మంబరసమిద్ధిదకధ్యక్తాభిః ప్రతివమస్కారమప్తసహస్రంజుహుయాత్ ॥ నమస్కారగణితైః కలనైరేకాద
 శకృత్సోభిమంత్యృప్రియమభిషిచేత్ ॥ అనేనమంత్రే దేవస్యాభిషిచేత్ | సప్రఘటికా జపెత్ప్రదక్షిణం చ
 కుర్యాత్ ॥ అనేనహవ్యంషిష్టంవాభిమంత్యృపతింప్రాశయేత్ ॥ అనేనశమిపత్రైః చుల్కాం ప్రతినమస్కార
 మేకాదశకృత్సోజుహుయాత్ ॥ రుద్రసమఃపుత్రోభవతి ॥ అనేనపాయసంస్పృష్ట్యాజప్త్యాదేవాయ నివేద
 యేత్ ॥ శంకరోభవేత్ - అనేనతంతూనభిమంత్యృగభిః సైబంధయేత్ - గభాకరత్సాభవతి ॥ అనే
 నకుమారంగ్రహగ్రస్తంస్పృష్ట్యాజప్త్యాసిద్ధోభవతి ॥ రాత్రావనేనశిఖాంబధ్యాస్వాపయేత్ ॥ కుమార
 గ్రహభయంనస్యాత్ ॥ నమోదుమ్దుభ్యాయచేత్యనువాకస్య ॥ హేమకొశానలఋషిః || పక్షిశ్చందః ॥ రుద్రో
 దేవతా ॥ ధ్యానం ॥ జటాభిః కంబమానాభిర్వృత్తం తమభయప్రదం ॥ దేవంశుచిన్త్రితంధ్యాయేద్వాన్యఘ్న
 చమకపరిహరణం ॥ అన్యపురశ్చరణమేకముపవాసంకృత్వావృత్తశతం జపేత్ ॥ ఔదుంబరాశ్వత్థక్షన్యగ్రాధ
 సమిధామవృత్తసహస్రం జుహుయాత్ - మేధావీభవతి ॥ ఆరోగ్యకామిభూదితై దకధిస్సృతాకైష్ట సహ
 స్రంజుహుయాత్ ॥ దూర్వాంకురైః పంచసహస్రమిత్యన్యే ॥ శ్రీకామః శ్వేతకమలైరదకధ్యక్తైః పంచాశత్స
 హస్రైః అపూమైరాహుతిమాత్రైరష్టసహస్రంజుహుయాత్ ॥ తదన్వయేచాలక్ష్మీర్నశ్యతి ॥ వశ్యకామః
 కాపాకసబీజైర్మద్యక్తైరయుతంజుహుయాత్ ॥ పశుకామోమహాదేవాలయే ఎతమనువాక మవృత్తసహ
 స్రంజపేత్ ॥ ప్రదక్షిణంచకుర్యాదనువాకమేతంజపక గవాంప్రదక్షిణంకుర్యాత్ ॥ పుత్రకామః పలాశసమి
 ద్భిగుకధ్యక్తైరయుతం ॥ ఔదుంబరశమిసమిధాందధ్యక్తానాంఅష్ట సహస్రంజుహుయాత్ ॥ విద్యాభీష
 లాశాశ్వత్థ సమిద్ధిచుకధ్యక్తాభి రాజ్యాక్తైరిత్యన్యే ॥ శతసహస్రం జుహుయాత్ ॥ దూర్వాకాండైరా
 యుష్కామః ॥ ముక్తికామ ఎతమనువాకంజపకచాంద్రాయణంచరిత్యా అతశ్చరుభోజీఏకవింశతి సహస్రంజ
 పిత్యాశిః ప్రదక్షిణంపంచసహస్రంజపకకార్కః ॥ పంచసహస్రనమస్కారాః ॥ తతః ప్రదక్షిణంసర్వాంగప్ర
 దక్షిణం - తతః శివస్నిధౌ పలాశాశ్వత్థసమిధాందధ్యక్తానాంఅష్టత్రయంజుహుయాత్ ॥ ముక్తిభవతి ॥ రా

ర వెమజ్జనానాచాంధవాగ్నివపురేరమంతే—నమస్సామాయచెత్త్యాది - ప్రభృతతెచెత్త్యంతమేకొమంత్రః॥
 అస్యమంత్రస్య పూర్వవన్తహాకొశానలఋషిః ॥ పక్షిఃఛందః - రుద్రోదేవతా-ధ్యానం॥ పినాకపాణిం
 భూతేశముద్యత్సూర్యాయుతప్రథమ్ ॥ భూషితంభుజనైర్యోగయేతంరెకాలంకపదీనమ్ ॥ ఇతి అస్య
 పురశ్చణం కృత్వాం చశతంజపః - చాంద్రాయణ మమావాస్యాయాంకుర్యాత్ ॥ శత్రుజయ కామః-
 శత్రుంఖాదిరూపంకృత్వాఘటజలేదేవమావాహ్య శమీసమిద్ధి ర్పిదాలిరుధిరాక్రాభిశ్చతసహస్రంహూమః-
 యథాశక్తిః ప్రాన్యోజయేత్॥ రాజాతు - అనేనబ్రాహ్మణైఃజపంకారయేత్॥ ఆజ్ఞాహుతీశ్చహవయేత్॥ యా
 వదిచ్చతి తావద్రాజ్యంసిద్ధ్యతి—నమోవఃకిరికేభ్యశ్చత్యస్యమంత్రస్య ॥ రుద్రఋషిః - జగతీచ్ఛందః-రుద్రో
 దేవతా - ధ్యానం ॥ విశ్వతోవనిపాదాబ్జం విశ్వతోక్షీశిరోముఖమ్ । జ్వలంతం విశ్వమావృత్య లేవోరా
 శింశివంస్తరేత్ ॥ ఇతి అభ్యపురశ్చరణంపరాకంకృత్వావింశతిసహస్రంజపేత్ ॥ మంత్రశోధనాథం గురు
 సన్నిధౌఅష్టసహస్రంజపేత్ ॥ సిద్ధోభవతి ॥ దక్షిణాయాతిశస్నిధౌ తిలనాం శతసహస్రంజహూయాత్॥
 సువణంలభతే ॥ అపానూగఃవేణువీజయచానాంశతసహస్రంజహూయాత్ ॥ సువణముత్పత్యతే ॥—
 కన్యాకామో గల్ఫిలమయీం కన్యాం కృత్వా తాంస్పృష్ట్యా పంచాశత్సహస్రం జపేత్ జహూయాద్వా ॥
 కన్యాంలభతే ॥ పద్మోత్పల కుముదానాం శత సహస్రం జహూయాత్ ॥ శ్రీమాన్భవతి ॥ వంశం
 కురాణామష్టసహస్రంజహూయాత్ - యక్షరాక్షసపూతాభ్యో భయంనశ్యతి ॥— అభ్యువిల్వఫలానాంఅ
 యుతంజహూయాత్సువణసహస్రంలభతే ॥ శమీసమిధాందధ్యక్తానాం అయుతంజహూయాత్పుత్రం లభతే ॥
 శ్వేతపచాంపలాథం చూడీకృత్య రజిత పాత్రేనిధాయ కపిలాఘృతేనాలోడ్యస్పృష్ట్యామంత్రమయుతంజ
 ప్త్యా పిదేత్సమహాకవిభవతి - బౌదుంబర సమిధాం దధ్యక్తానామయుతంజహూయాన్త హామేధావీభవతి—
 ద్రాపేఅంధసస్మతే ఇత్యుచః పులహఋషిః॥ అనుష్టుప్ఛందః॥ రుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ ఆగుల్ఫాసితకంచు
 కీధమరుచిస్త్రిన్ధొల్లసచ్ఛేకర॥ శ్వేలీకుండలితక్రవాస్సతిఅకొ ధంధంకృణ్మువరః ॥ శ్రీమాన్మూలదంతప
 జ్జిఃకిరణైశ్శ్వేతాయమానాననో ధ్యేయోభైరవ వేషభూషితతనుదేవోమృదాసీపతిః ॥ ఇతి॥ అస్యపురశ్చర
 ణమేకోపవాసః ॥ అయుతంజపః॥ కపిలాజ్యేనాయుతం జహూయాత్సిద్ధోభవతి ॥ జ్వరసన్నిపాతే తస్యశిరో
 భాగే దూర్వాణాం పంచ సహస్రం జహూయాత్ ॥ జ్వరాన్ముక్తోభవతి॥ వైకంకతసమిధామయుతంజహూ
 యాదభిచారానభవంతి ॥ తిలలాజానామయుతం జహూయాత్సర్వేభ్యోభూతేభ్యోభయంనభవతి॥ ఆవదిచం
 త్రంజపేత్సత్తరే ద్వాఅపదోమక్తోభవతి ॥ యాతేరుద్రశివాతనూశ్చివేత్యస్య మంత్రస్య సకందోనామఋషిః॥
 అనుష్టుప్ఛందః॥ సకందరుద్రోదేవతా॥ ధ్యానం॥ తప్తచామీకరప్రఖ్యం శక్తిపాణింషడాననం । మయ్యా
 వాహనాయాథం సకందరూపం శివంస్తరేత్ ॥ ఇతి ॥ అస్య పురశ్చర్యా॥ అష్టశతం ప్రాణాయామాన్
 పంచసహస్రం జపేత్ సిద్ధోభవతి ॥ తృతీయేమాసి దూవాణామయుతం జహూయా ద్దగ్ధకారత్వా భవతి ॥
 ఇమాగ్ంరుద్రాయుతపసే కపడినఇతి ॥ మృదానోరుద్ర ఇతి రుద్వయమేకొమంత్రః ॥ మాండవ్యఋషిః॥
 జగతీచ్ఛందః ॥ రుద్రోదేవతా ॥ రుద్వ్యతిరిక్తపక్షేమంత్రాద్వా ॥ అనుష్టుప్ఛందః॥ ధ్యానం॥ దివ్యసింహాసనా
 రూథం స్థూయమానం మహావీరః ॥ ప్రసన్నవదనంధ్యాయో శ్శోభనోహృదఃకథారిణం॥ ఇతి ॥ అస్య
 పురశ్చరణంకృత్రంచరిత్వా సహస్రం జపేత్ ॥ మంత్రద్వయం కృత్రపరిత్యంతుం నవ సహస్రం జపేత్ ॥ సరర
 శాంతయే దూవాణాభిరయుతం జహూయాత్ ॥ తత్రవిశేషః ॥ అమావాస్యాయాం చతుష్పథేగ్నిమాధాయ

దధిధారయాష్టసహస్రం జుహుయాత్ || గవాశ్వాదీనాం శాంతిభావతి || గంధోదకపూరితకుంభం స్పృష్ట్వా
సహస్రం జపేత్ || తేన గవాశ్వాదీన్ప్రీక్షయేత్ || శాంతిభావతి || నవంజలం సహస్రకృత్సోభిమంత్యైవా
యయేచ్ఛాంతిభావతి || మానోమహంతమిన్యస్య - దేవరాతియుషిః - జగతీచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం ||
చాలేందుకుటం దేవం తరుణాదిన్యగ్రహం || ధ్యాయేన్నందీశ్వరాకాం గణైశ్చరసమాప్తం || ఇతి ||
అస్య పురశ్చర్యా || ఉపనానత్రయంస్య ద్వా పునసహస్రం జపేత్ || తిలాశ్చత్రాపామానైః అజ్యసిత్తైర
ప్రసహస్రం హునేత్ || చాలవృద్ధానాం శాంతిభావతి || ప్రతిసంవత్సరమాద్రాక్ష్యంతః పురే అనేనా
యుతంహునేత్ || రాజాసామాన్యోవధాతే || మానస్తోత్రస్యగుణః || రుద్రయుషిః - జగతీచ్ఛందః - రు
ద్రోదేవతా || ధ్యానం || దధానమేకాదవిభక్తదేహం కాంతాంవిసద్భృటికప్రకాశం || తేజోభింశూరిత
మిందమాళిం విచితయేదత్రసదైవరుద్రం || ఇతి || అత్ర పురశ్చర్యా || ఎకం కృత్సంఘరిత్వా ఉదంబరవా
త్రేగవ్యసపికరానీయ సహస్రకృత్సోభి మంత్యైస్సాగ్నో మధితాగ్నోవా దుంత్రేవాష్ట సహస్రం జుహుయా
త్ || తతో వ్యాహృతీహుతాన్యజ్యశేవం పేదేత్ || వ్రాశ్శీయాత్ || ఎకం త్రిరాతం కృత్వా సిద్ధోభవతి ||
అయుషాగ్రమస్తిలానామయుతం జుహుయాత్ || శ్వేతపదానామ హామాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూవాణా
ణామయుతంజుహుయాచ్ఛతాయుభావతి || దశవాతిష్ఠావింశతిర్వాశతంవా అష్టావింశతి శతంవా సహస్రం
వాఅపరిమితాన్వాకలశాణజలపూరాణా స్పృష్ట్వాప్రతికలశమభిమంత్యై ప్రయచ్ఛేత్ప్రీక్షయేద్వా - అగ
దోభవతి || అపమృత్యుశాంతికామః అహిమాగ్నానమిచ్ఛిః అష్టసహస్రం జుహుయాత్ || జన్మతత్రేఅను
షాగ్రామః తిలానామయుతంజుహుయాత్ - శ్వేతపదాయుత హామాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || దూర్వాణామ
యుతహామాచ్ఛ్రిరంజీవీభవతి || సర్వపారమిదంగుహ్యంపవిత్రం పాపహాశనం || నిత్యమష్టసహస్రమష్టశతం
వాజపేత్ || మహాపాతకైరుపపాతకైశ్చముచ్యతే || పలాశసమిధాంసహస్రంజుహుయాత్ || మోఢాప
భవతి || అస్యమంత్రస్యజపాదేవ సర్వవ్యాధయోనశ్యంతి || మంత్రేణానేనాసాధ్యంకార్యంనాస్తి || సర్వా
ధాసాధకాయుంజంత్రః || సంక్షేపతోవినియోగ ఉక్తః || ఆరాతైగోఘ్నైత్యస్యచంద్రస్య - అభియుషిః -
ప్రేక్ష్యప్రగతివాచ్ఛందః || శంభుదేవతా-ధ్యానం || కువాణంసన్నిధౌదేవ్యాః దేవమానంతాండః మహు
తాశంజునంధ్యా యేత్తప్రకాంచనసన్నిభమ్ || ఇత్యుపసృపురశ్చర్యాత్రిరాత్రముపావ్య త్రిరాత్రంజపేత్ || అయు
షాగ్రమస్యజన్మతత్రేసపికసహస్రం హుతాన్వాసహస్రంజపేచ్ఛతాయుభావతి || ఏకం సర్వకలప్రహ
వాకుర్యాదార్ద్రాయాందూవాణపామాగ్నాశమితిలానాంపత్యేకమష్టసహస్రంజుహుయాచ్ఛతాయుభావతి ||
శుభ్రితంతురష్టసహస్రంజుహుయాచ్ఛ్రిమాన్భవతి || పశ్చిమద్వాశివాలయేదేవ సమిహేష్టసహస్రం
పపెద్దీఘాణాయుభావతి || స్తుహిత్రతంగతానదమిత్యస్యచంద్రస్య || వ్యాఘ్రియుషిః || ప్రేక్ష్యచ్ఛందః - శం
భుదేవతా - ధ్యానం || ఉద్యద్భాగరకొటిప్రకాశనిలయమభిషేజమ్ || భీతిహానాభయ పరదంధ్యా
యేద్రుద్రంశిశాకం వతంసంః ఇతి అస్యపురశ్చర్యా || ఏకరాత్రముపావ్యత్రిరాత్రంజపేత్ || వైకంకటసమిధాంత్రే
లాభ్యక్తానాంఅయుతంసహస్రంవాజుహుయాత్ || సర్వేశత్రయంపలాయంతే || అష్టసహస్రంజపేత్ - సర్వ
వ్యాధిశాంతిర్భవతి || పరిణోరుద్రస్యహేతిశ్చాక్షివ్యస్యమంత్రస్య రుద్రయుషిః - రుద్రోదేవతా - త్రిష్టు
చ్ఛందః - ధ్యానమ్ || గజవమావృతతసుంస్ఫుత్ప్రహగణాజ్ఞమ్ || సర్వపాపహరంధ్యాయేదేవం కుం
జభేదేనమ్ || ఇతి కృత్సంఘరిత్వానవసహస్రంజపేత్ || కృతపురశ్చరణోభవతి || పుత్రకామఃపశ్చిమద్వా

రెళివాలయెపలాశఖాదిరాతాంచదధిమధుఘృతాక్షానాదుయుతంజహుయాద్దంపతీ పూర్వద్వ్యశ్చరుభోజనా
 స్యాతాం - కుంభునిధాయభగవంత మావాహ్యనవసహస్రం జపిత్వాభిషేచయేత్ || ఎక్తే కాహంబ్రాహ్మ
 ణానప్యసహస్రవప్తశతమేకాదశాంతంజహుయాత్ || హేమాశక్తౌపశ్చిమద్వారే శివాలయే అయుతంజ
 పెత్ || ప్రదక్షిణంకుర్వంశ్చాంతంజపేత్ || వీకవింశతిదినందీప్తిత్వా ప్రతిదినంజపేత్ - అష్టశతప్రదక్షిణం
 కుర్యాత్ - ధామికంపుత్రంలభతే - మిథుష్టమేత్యస్యమంత్రస్య || వైరాజఋషిః - అనుష్ఠచ్ఛందః -
 మహాదేవోదేవతా - ధ్యావమ్ || మంగళాయతనందేవం యువానమతిసుందరమ్ | ధ్యాయేద్దనచరాకార
 మాగచ్ఛంతంపినాకినమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణ మేకరాత్రముపోవ్యపంచ సహస్రం జపేత్సిద్ధిభవతి || అ
 భానా శైలత్త్రపాణనా శైవా ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || హోమాశక్తౌవతుగుణంజపేత్ || వికిరి
 దేత్యస్యమంత్రస్య || పులహఋషిః || అనుష్ఠచ్ఛందః || రుద్రోదేవతా || ప్రసన్నవదనంసౌమ్యంరచితోద్వా
 హమండః || అబయసహితంధ్యాయేత్సురసంఘైరభిష్టుతమ్ || ఇతి ధ్యానం || త్రిరాత్రవరభోజీ జపన్నప్తస
 హస్రంప్రదక్షిణంకుర్యాత్సిద్ధోభవతి || మహాజనవిరోధేఅష్టసహస్ర తిలహేమనసంప్రతపత్తిభవతి || సధాజయ
 కామంకపిలాఘృతాఢ్యక్తాధిర పామాగసమిద్భిరప్తసహస్రంజహుయాత్ || భయే - అహంసమిషే స్వాగ్ని
 మాధాయ కపిలాఘృతేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || అభయంభవతి || సహస్రాణి సహస్రధాచాహువో
 రిత్యస్యమంత్రస్య || నారదఋషిః || రుద్రోదేవతా || అనుష్ఠచ్ఛందః || ధ్యానం || సర్వపాప హరండే
 వంసర్వాభరణభూషిణమ్ | సర్వాయుధధరంధ్యాయేత్సర్వలోకమహేశ్వరమ్ || ఇతి అస్య పురశ్చరణా
 యపంచసహస్రజపః || శాల్మలీవైకంకతసమిద్భిరప్తసహస్రం జహుయాదుపద్రవానశ్యంతి || అపమృత్యు
 జయకామః శాల్మలీకమృదమాదాయలింగంకృత్వా దేవమావాహ్యసంపూజ్యదోశేన పయసాఢిషింజేత్తతో
 దేవముద్వాస్యచూదమాదాయ నద్యాంప్రక్షిపేత్తతస్తప్తైరెవాగ్నిముపసమాధాయాజ్యేనాష్టసహస్రంజ
 హుయాదపమృత్యుగ్న్యశ్యతి || మహాంతంపంచానంగచ్ఛే అష్టశతౌస్తాధిమంత్రస్యైస్సహృదయే విలిప్యగ
 చేత్ || మహాశక్తుకోపోపహతాచాంతత్సేన్ద్రా ఆజ్యేనాష్టసహస్రంజహుయాత్ || కుకుటచూంసేన
 బలిముపహరెత్ప్రసన్నోభవతి || తైత్రపాలకవినాయక వీరభద్రాదీనాంకోపేననచైవంహేమంబలిందద్యా
 తైవప్రసన్నాభవంతి || ఇతిదశమానువాకః || సహస్రాణిసహస్రశోయేతిత్యస్య చతస్రఋషిః || ఎకామం
 త్రః - అయిమావాసఋషిః - అనుష్ఠచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా - ధ్యానం || దంష్ట్రాకరాశవదనం జ్వల
 జ్వలవయాధః || చిహ్నాణంతిశిఖండిస్తుధ్యాయేద్భుజగభూషణమ్ || వ్యాధాకల్పావిషమనయనా వి
 ద్రుమాతాంఘ్రిసో జాయామిశ్రాజటిలశిరసశ్చంద్రశావతంసాః | నిత్యం చానియతలితాస్సిగ్ధక
 ల్మాషకంతాదేవారుద్రాధ్యతఃరశవస్తభవ్యంతిభక్తాః || ఇతి సహస్రాణిసహస్రశతైరేదశదశైరేదశావ
 తారసంక్షామంత్రాః - తేధనూవ్యవతతజ్యౌరపాథకయంతే || తేషాంసహస్రయోజనేతిసర్వత్రాప్య
 నుషజ్యతే || ఆవ్యంతయారుపదిప్తత్వాన్మధ్యవర్జితాంఘ్రిత్రాణాంసాకాంక్షత్వాత్ || పారాయణ గ్రహ
 నాధ్యయనవజ్రం || అన్యత్రజపాదావనుషంగమిచ్ఛంతి || తేషాంచతుర్థాంశాంబ్రాహ్మణంబరిత్యాపంచస
 హస్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || శాల్మలీవైకంకతానాంశతసహస్రహేమాచ్యత్రవః పలాయంతే || యార్వాణాం
 ఘృతాక్షానాష్టసహస్రంజహుయాత్పరాభిచారదోషానశ్యంతి || షష్టసహస్రంజపేత్సర్వ వ్యాధికాంతి
 భవతి || యెవృక్షేష్విత్యాదీనాంషణ్ణాంరుచాం || దేవలఋషిః - అనుష్ఠచ్ఛందః - రుద్రోదేవతా - ధ్యా
 నప్రయోగాదికం పూర్వవత్ - విశేషోపి || రుతుగమనకాలే కాపిలపయసా అష్టసహస్రం హుత్వాగచ్ఛే

ధామికరి పుత్రోభవతి || మతాంతరే - యేపథాంపథిరక్షయితి ఋగ్వయమేకొమంత్రః - అస్యపూర్వ
వత్ప్రియోగః - అస్యదేవతాఋషిః - అనుష్టుప్చందః రుద్రోదేవతా - నమోరుద్రేభ్య ఇతి శ్రీణియజుగ్ం
మేకొమంత్రః అస్యదేవరాతఋషిః - అనుష్టుప్చందః - రుద్రోదేవతా || ధ్యానం || వృషాధిరూఢందేవ
శంసర్వలోకైకకారణం || ధ్యాయేద్భృహ్మదిభిస్తుత్యం పావతీసహితంశివమ్ || ఇతి అస్యపురశ్చరణమేకొ
పవాసంకృత్వాఏకరాత్రంజపేత్సిద్ధోభవతి || యంయంకామంకామయతేతంతముద్దిశ్యత్రిరాత్రంజపేత్సిద్ధ్యతి ||
ఎతద్గజుస్త్రయంసమస్తంవ్యస్తంచ || వ్యస్తజపంయదియథాకామఫలప్రదమ్ || పురశ్చర్యానంతరంకృచ్ఛేద్వ
యంచరిత్వాఏకాదశసహస్రంజపేత్ || తత్సవణంపశ్చిమద్వారశివాలయకతవ్యం || నమోరుద్రేభ్యోయే
శృధివ్యాంయేషామన్నమిషసస్మిభ్యోయంతరితైయేషాంవాతఇషవస్తైభ్యోయేదివియేషాం వషణమిషవస్తైభ్య
ఇత్యాద్యనుషః - అస్యరుద్రసముదాయస్యకేవలజపమాత్రేణ సర్వసిద్ధిభవతి - శ్రవణంస్నాయా జపేత్స
పంచమహాపాతకాత్పూతోభవతి ||

ఇతి రుద్రకల్పంసమాప్తమ్.

—† పురుషసూక్తవిధిరంచ్యతే. †—

అగ్నికార్యంజపవిధిస్తోత్రంచైవతదాత్మకం | కుర్యాద్యథోక్తవిధినాప్రాజ్ఞుఃశుశ్రూధమానసః || ప్రథ
మాంవిన్యసేద్వామే ద్వితీయాందక్షిణేకరే | తృతీయాంవామపాదేతు చతుర్థీకందక్షిణేతిథా || పంచమీం
వామజానాతు షష్ఠీంచైదక్షిణేతథా | సప్తమీంవామకట్యాంతు దక్షిణాయాంతథావ్యమీం || నవమీంవాభి
మధ్యేతు దశమీం హృదివిన్యసేత్ | ఏకాదశీంకంతదేశే ద్వాదశీంవామచాపలకే || త్రయోదశీం దక్షిణేవ
ముఖమధ్యేచతుదశీం | అత్తోఃపంచదశీంచైవ షోడశీంమూర్ధ్నికవిన్యసేత్ || ఎవంన్యాసవిధిం కృత్వా
పశ్చాద్ధోమంసమాచరేత్ || హోమంసమాచరేత్పితృపలక్షణం || తస్మాజ్జప పూజాయాం హోమేచాయమే
వన్యాసప్రకారః || ఎవంన్యాసవిధింకృత్వా పంచాంగానిసమాచరేత్ || బ్రాహ్మణోస్యేత్యాదికాభీరుగ్భిఃపం
చాంగకల్పనా || బ్రాహ్మణోస్యముఖ మాసీదిత్యాద్యం పంచఋషిః పంచాంగన్యాసే గ్రాహ్యః || ఆశ్వలా
యనపాతక్రమయుక్తాః || హృదయం శిరశ్శిఖాకవచమస్త్రంచేతి పంచాంగాని || బ్రాహ్మణోస్యముఖమిక్కు
చంపతిత్వా హృదయాయనవత్తి హృదయే || చంద్రమామనత్తి పతిత్వా శిరసేస్సాహేతి శిరసి - నాభ్యా
అసీదితి శిఖాయైవోదడితి శిఖాయాం- స్పస్తాస్యాసన్నితి కవచాయహలం - యజ్ఞేర యజ్ఞమిత్యస్త్రం || ఎత
చ్చన్యాసద్వయం సంకల్పనంతరం కర్తవ్యం || తద్యథా || అముకదేశేఅముకకాలే అముకకామనయాపురు
షసూక్తస్య సూక్తేన హోమం ఆరాధనంవాకరివ్యతి సంకల్ప్య || పూర్వోక్తన్యాసద్వయం విధాయ-
ఋషిదేవతాచ్ఛందాంస్యపివిదిత్వా - జపాదికమసమాచరేత్ || తత్రచయదాజపోహోమోవాక్రియతే ||
తదాపి పరమేశ్వరం సమారాధ్య జపోహోమశ్చకార్యితి || ఆరాధనప్రకారోభిధియ్యతే || ఆద్యయావాహ
యేద్దేవ మృచాతుపురుషోత్తమం | ద్వితియ్యయాసనందద్యా త్వాద్యంచైవత్పతీయయా || చతుర్థ్యాక
ఘ్యకంప్రదాతవ్యం పంచమ్యాచమనంతథా | షష్ఠ్యాస్నానంప్రకుర్వీత సప్తమ్యావస్త్రమేవచ || యజ్ఞోపవీత

మహామ్య నవమ్యాభరణంతథా | దశమ్యాగంధదానంస్యా దేవాదశ్యాచమాల్యకం || ద్వాదశ్యాధూప
దానంస్యాత్రయోదశ్యాచదీపకం | చతుర్దశ్యాశునై వేద్యం పంచదశ్యానమసీగ్రియా || ఉద్వాసనంతు
షోడశ్యా ఉపచారాస్తుషోడశ | స్నానేవస్త్రీవనై వేద్యే ద్వాదశమసీయకం || ద్వాత్పరుష సూక్తైవ
యఃపుష్పాన్యపవచ | అపితంతేననైసవశం త్రైలోక్యంసచరాచరం || దక్షిణాంచయధాశక్త్యాపాడ
శేనప్రకారయేత్ | పూజాదిసాద్గుణ్యార్థంయా దక్షిణాదీయతే || తాంషోడశేనయజ్ఞేనయజ్ఞమిత్యనేన
మంత్రేణ ద్వాదశ్యర్థః | తతః ప్రదక్షిణంకృత్వా జపంకుర్యాత్సమాహితః || యథాశక్తిజపిత్యాతుసూ
క్తంచాస్తైనివేదయేత్ | దేవస్యదక్షిణేభాగే కుండంస్థంఢిలమేవవా || కారయేస్పృథుచాణు ప్రోక్షణం
తుద్వితియ్యయా | తృతీయయాగ్నిమాదధ్యాచ్ఛతుథ్యాణుసమింధనం || పంచమ్యాత్వాజ్యసంస్కారంచరో
శ్చత్రపణంతథా | షష్ఠ్యానలస్యమధ్యేతు కల్పయేత్పద్మమాసనం || చింతయేత్తత్రదేవేశం కాలానలసమ
ప్రభం | విష్ణుతాస్యంసహస్రశీషణం రక్తాస్యంరక్తవాహనం || వాహోహయః || ఎవంధ్యాత్వా సప్తమ్యాది
భిః పంచఋగ్భిః క్రమేణ గంధాదినై వేద్యాంతపంచోపచారపూజాం దేవస్యానుజ్ఞయా కుర్వాదిత్యత ఆహ ||
తతోగంధంచధూపంచదీపంచైవనివేదనం || అనుజ్ఞాప్యతతఃకుర్యాత్సప్తమ్యాదియథాక్రమంసమధః ప్రత్యృచం
పూజణం జహుయాదభిఘరితాః || తతోఘృతేనజహుయాచ్ఛరుణాచపునఃపునః | ఎవంహుత్వాతతస్నా
త్వా సమీకేస్త్రాత్రముచ్చేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష నమస్తైవిశ్వభావన | నమస్తైస్తుహృషీకేశ మహాపురుష
పూజణ || నమోహరణ్యగర్భాయ ప్రధానావ్యక్తరూపిణే | ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ శుద్ధజ్ఞాన
విభావినే || దేవానాందానవానాంచ సామాన్యమధిదైవతం | సర్వదాచరణద్వంద్వం వ్రజామిశరణంతథ ||
ఏకస్త్యమసిలోకస్య స్రష్టాసంహారకస్తథా | అధ్యక్షశ్చానుమంతాచ గుణమాయాసమావృతః || సంసా
సాగరింఘోరమనంతశ్లైశభాజనం | త్వామేవశరణంప్రాప్య నిస్తరంతిమనీషిణః || నతేరూపం నచాకారో
నాయుధానినచాస్పదం | తథాపిపురుషాకారో భక్తానాంత్వంప్రకాశసే || నైవకించిత్పరోక్షంతే ప్రత్యక్షోపి
నకస్యచిత్ | నైవకించిదసిద్ధంతే నచసిద్ధోసికస్యచిత్ || కాయాణాంకారణంపూర్వం వచసాంవాచ్య
ముత్తమం | యోగానాంపరమాంసిద్ధింపరమంతేపదంవిదుః || అహంభీతోస్మిదేవేశ సంసారేస్మి భయా
వహే | పాహిమాంపుండరీకాక్ష నజానేశరణంపరం || కాలేష్వపిచసర్వేషు సర్వావస్థాసుచాచ్యుత |
శరీరేపిగతాచాపి వతాతేమేమహద్భయం || త్వత్పాదకమలాదన్యన్నమేజన్మాంతరేష్వపి | నిమిత్తంకుశలస్యా
స్మి యేనగచ్ఛామిసద్గతిం || విజ్ఞానంయదిదంప్రాప్తం యదిదంజ్ఞానమాజితం | జన్మాంతరేపిమేదేవమా
భూతస్యపరిక్షయః || దుర్గాతావపిజాతాయాం త్వద్గతోమేమనోరథః | యదినాశం నవిందేత తావతాస్మి
కృతీసదా || నకామకలుషంచిత్రం మమతేపాదయోస్థితం | కామయేవైష్టవత్సంతా సర్వజన్మసుకేవలం ||
సర్వేషుదేశకాలేషు సర్వావస్థాసుచాచ్యుత | కింకరోస్మిహృషీకేశ భూయోభూయోస్మి కింకరః || ఇత్యేవం
మునయస్తుత్వాస్తుత్వాదేవందివేదే | కింకరోస్మితిచాత్మానందేవాయైవన్యవేదయేత్ || జితంతేపుండరీకాక్ష
త్యారభ్యంతావత్పర్యంతం స్త్రాత్రం || అథఫలవిశేషకతావ్య విశేష ప్రశంసాచ || పురుషస్య హరేస్సూక్తం
స్వగ్ధ్యంధన్యాయశసూరం | ఆత్మజ్ఞానమిదం పుణ్యం యోగజ్ఞానమిదంపరం || ఫలాహారోజపేన్నిత్యం ప
శ్యన్నాత్మానమాత్మని | ఫలాన్యభక్తిర్వైవసేన్నాసమద్భిశ్చవతాయేత్ || అరణ్యేస్మి నసేన్నిత్యం జపన్నిమ
మృషీముఖః | ఋగ్భిష్ట్రీషవణంకాలే స్నాయాదభ్యసమాహితః || ఋషిమంత్రః || ఇతిమృషీంపురుష
సూక్తాత్మకం ఋగ్భిష్ట్రీషవణమితి || పురుషసూక్తేనానేననిత్యశః || ఆభ్యాహుతీరసేనైవం హుత్వైవం చిం

తయేద్యపిం | అశ్రుముఖిస్సూక్ష్మద్రష్టా నారాయణవివ-శించితయేత్ .. ఎవంమా సంఖలాహంగం మానసు
 దకాహారంచకృత్వా త్రీణిపమాణి ఫలాహరస్సక్ పౌరుషంసూక్ష్మంజగేత్ || వాకశ్చేద్వాదశకమాణి ||
 ఎవం సాక్షీకృతేదేవో దృశ్యతఇత్యాహ || అథమాసఫలాహరస్త్రిభిషజైజకపేదిమం | తద్భక్తస్తన్తనా
 యుక్తో దశపమాణ్యనన్యభాక్ || సాక్షాత్పశ్యతితండేవం నారాయణమనామయం | జ్ఞానగన్యంపరంసూ
 త్త్యం వ్యాప్త్యసర్వమపస్థితం || గ్రాహ్యమత్యంతయత్నేన స్రష్టారం జగతోవ్యయం | అథనాసాద్య మానోపి
 భక్తింనపరిహరయేత్ || భక్తానుకంపీభగవాన్ జాయతేపురుషోత్తమః | యేనయేనచకామేనజపేత్తత్ప్ర
 యతస్సదా || ససకామస్సమృద్ధస్యాచ్ఛ్రద్ధధానస్యకుఃపః | హేమామంవాప్యథవాజన్యముపహరమ్మధైవతు ||
 కుఃపితయేనకామేన తత్సిద్ధిముపధారయేత్ | జాతిశ్రేష్ఠ్యంమహద్విత్తంయశోలోకపరాగః | వాశేన
 విప్రమోక్షశ్చ భవత్సర్వంనసంశయః || అథాభిధీయతేకమే పుత్రకామస్యవైష్ణవం | శుక్లపక్షేశుభవారే
 సునక్షత్రేసుగోచరే || ద్వాదశస్యాం పుత్రకామస్తు చరుంకుర్వీతివైష్ణవః | దంపత్యోరుపవాసస్యా దేకాద
 శ్యాంసురాలయే | ఋగ్విష్ణో డశభిస్సమ్యగచర్యత్యా జనాదకం | చరుంపురుషసూక్తేనశ్రవయేత్పుత్రకా
 మ్యయా | ప్రాపుయాద్వైష్ణవంపుత్రమచిరాత్సంతతితమం || చరుంపురుషసూక్తేన స్వగృహ్యాక్తవిధినాపా
 యసచరుంశ్రవయన్పురుషసూక్తంపరేత్ || ఎవంచరుంశ్రవయిత్వాపశ్చాత్పురుషసూక్తేనచరుంజహుయాత్ ||
 సూక్తేనేత్యేకవజనాత్సకలమపి సూక్తమపిచ్ఛిన్నంహేమామసాధనం-నతుప్రత్యేకమృచః- హేమామస్సహస్రం ||
 ఎతద్దశగుణితోజపః - అయషథః || కృష్ణే కాదశ్యాముపక్రమ్యజపిత్వా శుక్లే కాదశ్యాదంపతీ ఉపోవ్య
 ద్వాదశ్యాంచరుంశ్రవయిత్వాసహస్రసాహస్రీజుఃహుయాదితి || అథాపరః ప్రకారోయ మేకాదశ్యామభోజ
 నమ్ | దంపత్యోఃపురుషస్తత్రనిత్యకమావిరోధినీ || కాలజపేదిదంసూక్తమేకాదశ్యాం నిరంతరమ్ | ద్వా
 దశ్యాంప్రయతోఘాత్వా పాయసంనివపెచ్చరుం || ద్వాదశద్వాదశీష్వేవం పయసానివపెచ్చరుమ్ ||
 ఎవమిత్యేకాదశ్యాముపవాసాదికంకృత్యేత్యథః || హుత్వాజ్యంః ధివచ్చాత్రఋగ్విష్ణో డశభిరుధః | కృతాం
 జలిపుటోఘాత్వా నైవంతాభిఃప్రయోజయేత్ || తాభిరితిషోడశీభిరిత్యథః || సమిధోశ్వత్థవృక్షస్య హుత్వా
 జ్యంజుహుయాత్పునః || ఉపస్థానంహుతాశస్యధ్యాత్వాచమధుసూదనమ్ | ఉపస్థానంహుతాశస్యేతికృత్యేతి
 వాక్యశేషః - అగ్న్యూపస్థానంచఅగ్నేయైమంత్రైః హవిహేమామంతతః కుర్యాత్ప్రత్యవంచాగ్నితశ్శు
 చిః - హవిశ్శేషం తతఃకృత్వా నారీ నారాయణం పరేత్ || భక్షయిత్వా హవిశ్శేషం లఘ్వాశీసం విశేత్త
 తః || హవిశ్శేషంభక్షయిత్వేత్యనేనైవహుతావశిష్టప్రతిపత్తిం కమణిసిద్ధే లఘ్వాశీశ్యనేనైవ ద్యోతయతి-
 ద్వాదశ్యామాహారంతరపరిత్యాగేన పత్నీహవిశ్శేషమేవలఘ్నయథాతథాభుజ్యతి || సంవిశేదితితీక్షణంవా
 మశాయీఘాయాదిత్యథః || తతఃకృత్వాద్విదంకమకతకవ్యంద్విజతకణం - ద్వితీయాంస్త్రీం నివలేత
 యావద్గర్భకంనవిందతి || యయాభార్యయాసహ ఎతత్కమకృతంతాంముక్త్యాసతి సంభవేన్యాం భార్యాంన
 గచ్ఛేత్ || కియంతంకాలం - యావదేమాగభంనవిందతి || అనేకభార్యాభి స్సహ కత్కత్వే దోషోన్యభా
 ర్యాసంగమేపి || యథాయథాతస్త్రికకమాణ్యనసు ప్రవిష్టాభార్యాత్రతుస్యాత్ || తథాపికమాణ్యసుప్రవిష్టా
 యావద్గర్భకంనవిందతి తావదన్యాంనోపేయాన్తంత్రవతశ్శుక్లస్యాన్యత్ర గర్భాధానాక్షమత్వాత్ || వంత్ర
 సంహృతశుక్లస్యాన్యత్ర నిషేకేసహాధికారిణం గర్భానుదయాచ్చ || ఎవంచ సతిద్వప్తమేతు నిమిత్తత్వా
 దన్యస్త్రీగమనసిషేధస్య ఋతౌభార్యామితి నియమాతి క్రమదోషోన్యైవ || కింద || స్మృతిపురాణాదిషుస్మృ
 తేః ప్రాబల్యాదస్త్యైవ నియమాతిక్రమదోషః || తథాపి || వణికనాంపీవధాయిత్రసాక్షాత్కృతం భవేత్సనేన

స్వామేన స్వల్పవాణ్యుష్కృతం ॥ కులః - తదభిమేవాన్యభార్యగమననిషేధాత్ ॥ భూగోమాత్యా
 మృతావృతాః కింభూగోమాత్యాప్రాణశ్చిత్రస్యనిమిత్తి ॥ అపిశునియమాశిక్రమనాగ్రజనితదురితయోగా
 త్వల్పవాణ్యుష్కృతమితి - లలితప్రభృతైకమేకంప్రాజాపత్యంకల్పయేత్ ॥ శక్త్యుః అశక్తస్యశ్చిరాత్ర
 ద్విరాత్రాదిః - ప్రకృతమనుసరామః ॥ అపుత్రాశ్చపుత్రావయాచకన్యాః ప్రసూయతే ॥ క్షిప్రంసాజన
 యెత్ప్రతమృత్యుశ్చృంగోయథాబ్రవీత్ ॥ ఇతి ఋగ్వేదానోక్తపురుషసూక్తవిధిః - అథాపాదః పోడశక
 గ్యపురుషసూక్తగ్యనారాయణ్యుషః - పురుషోదజతా - అనుష్టుప్చందః - అంత్యోశ్చిష్ట్యుత్ - జపహో
 మాభిషేకేవినియోగః ॥ అగ్నివిష్ణుసహస్రనామాని - శ్రీవైశంపాయనః - శ్రుత్యానమానశేషేణ - పతః
 జపేవినియోగః - విశ్వంవిష్ణుకవటూరో - అంతంపరేత్ ॥ సర్వప్రహరణాయధః ॥ సహస్రప్రహరణా
 యుధోన్నమితి ॥ ఇతిపంచీతకసియస్య - చామ్రయాత్ప్రజాః ॥ భక్తిమాన్యగ్నవోడ్ధాయ - జాయతే ॥ ఇమం
 స్తవపదీయాః - జనాదకనాత్ ॥ ఏకవిష్ణు - సతేయాంతిపరాభవమ్ ॥ అథాపామాజనస్తోత్రం
 చాల్భ్యః ॥ భగవన్ప్రాణినస్సర్వేవిషరోగాద్యుపద్రవైః ॥ దష్టగ్రహాః ఘోరైశ్చచార్యకాలముపద్రుతాః ॥
 ఆభిచారికృత్యాభిస్సృశకరోగైశ్చదారుణైః ॥ సదాసంపీడ్యమానాస్తుతివృత్తిః మునిసత్తమ ॥ కేనకమేవిపా
 కేన విషరోగాద్యుపద్రవాః ॥ సభంశిశ్చణాంతస్తేయథావద్దత్తుమహసి ॥ పులస్త్యః ॥ ప్రతోపవాసై
 ర్దైర్విష్ణుర్నాన్యజన్మసతోషితః ॥ తేనరామః శామాకలగ్రహరోగాదిభాగినః ॥ యైర్మతత్ప్రవణంచిత్రం
 సర్వజేవరైః కృతమ్ ॥ విషవ్యగ్రహాశాంతే మనుష్యాద్యాభ్యాభాగినః ॥ అరోగ్యంపరమామృద్ధిమనసా
 యద్యదిచ్ఛతి ॥ తత్తవాప్నోత్యనంగుంపరత్రాచ్యుతతోపకృత్ ॥ నాధీచ్ఛాప్నోతీనవ్యాధీర్మవిషగ్రహబం
 చనమ్ ॥ కృత్యాస్పృశకభయంవాపితోషితేమధుసూదనే ॥ సహదుభిశమస్త్యసామ్యాస్త్యసదాగ్రహః ॥
 దేవానామప్యధ్యయోశాతుష్టోయస్యజనాదకనమ్ ॥ యస్సమస్సకభూతేమయథాత్మనితథాపరే ॥ ఉపవాసా
 దినైః తేనతోవ్యతేమధుసూదనః ॥ తోషితేతత్ప్రజాయంతేనరాః పూణకమనోహరా ॥ అరోగాస్సుభిరోభా
 గాన్చోక్తారోమునిసత్తమ ॥ సతేషాంశత్రవోనైవస్పృశకరోగాభిచారికమ్ ॥ గ్రహరోగాదికంచాపిపాప
 కార్యంజాయతే ॥ అవ్యాహత్యానికృష్ణస్య చక్రాదీవ్యాయుధాసితమ్ ॥ రక్షించిసకలాపద్యోయేనోష్టరు
 పాసితః ॥ చాల్భ్యః ॥ అనారాధితగోవిందాయేనరాదుఃఖభాగినః ॥ తేషాందుఃఖాభిసప్తాచాయతగ్
 తకవ్యందయాశుభిః ॥ పశ్యద్భిష్పృశకభూతస్థంవాసుదేవంమహామునే ॥ సమదృష్టిభిశ్చేశంస్తవబ్రాహ్మ
 శేషతః ॥ పులస్త్యః ॥ శ్రోతుకామోసివైచాల్భ్య శ్రుణువ్యసుఖమాహితః ॥ అపామాజనకంవత్సే
 న్యాసపూర్వమదంపః ॥ గృహీత్వాశుసమాలాగ్రాక కుశాంఘృద్ధానుష్ఠితాక ॥ మాజయేత్సవక
 గాత్రాణికుశాగ్రైదాల్భ్యశాంతికృత్ ॥ శరీరేయస్యశివంతిమశాగ్రజలబిందవః ॥ కుశాగ్రేశంకరించిద్యా
 స్త్రయోదేవావ్యవస్థితాః ॥ విష్ణుభక్తివిశేషేణకుచిస్తద్గతమానసః ॥ రోగగ్రహవిషాతానాం కుశ్యా
 చ్ఛాంతిమమాంశుభామ్ ॥ సౌవనకంరజితంతామ్రంపృల్లయంవానవంబద్ధమ్ ॥ అవణంలకం సప్తశ్లాస
 యేస్తంకులోపరి ॥ రత్రోదకంసమానీయశుద్ధంనిమకలమేవచ ॥ ఎకంశతంచదభాంశ్యస్థాపయేత్కల
 శోపరి ॥ నారసింహంసమభ్యర్చ్య వామనంప్రయత్నతః ॥ పూజయేత్తత్రినఃతైరుపచారైః స్సమంత
 కైః ॥ నారసింహంసమభ్యర్చ్య కుచాదేశేకుభాననమ్ ॥ మంత్రైరేత్రైర్వధాలింగం కుశ్యాద్భిష్పంభవంత
 థా ॥ ఎకంకృత్యాశుదిగ్బంధం విష్ణుంసర్వత్రసంస్తృక ॥ అన్యగ్రచిత్తాకుర్వీతన్యాసకమకయథావిధి ॥

వరాహం నారసిహ్మంచ వామనం విష్ణుమేవచ । ధ్యాత్వా సమాహితో భూత్వా దిక్షునామాని విన్యసేత్ ॥ పూ
ర్వేనా గాయత్రీః పాతు వారిజాక్షస్తు దక్షిణే । ప్రద్యుమ్నః పశ్చిమే పాతు వాసుదేవస్తోత్రరే ॥ ఈశాన్యాం
రక్షతాద్విష్ణు రాక్షేయ్యాంతు జనాదకానః । నైఋత్యాం పద్మనాభస్తు వాయువ్యాం మధుసూదనః ॥ ఉ
ద్భేదగోవర్ధనధరో హ్యుపరా యాంత్రవిక్రమః । ఎతాభ్యోదశదిగ్భ్యశ్చ సర్వతః పాతు కేశవః ॥ అంగు
ష్ఠాగ్రేతు గోవిందం తజన్యాంతు మహీధరమ్ । మధ్యమా యాం హృషీకేశ మనామిక్యాంత్రవిక్రమమ్ ॥ కని
ష్ఠాయాం న్యసేద్విష్ణుం కరమధ్యేతు మాధవమ్ । ఎవమేవాంగుళిన్యాసః శ్చాదంశేమవిన్యసేత్ ॥ శిఖా
యాం కేశవం న్యస్య మూర్ధ్నికా నారాయణం న్యసేత్ । మాధవంతులలాటేతు గోవిందంతు భువోన్యసేత్ ॥
చతుమకధ్యేన్యసేద్విష్ణుం కణకయోమకధుసూదనమ్ । త్రివిక్రమంకణకమూలెవామనంతుకపోలయోః ॥ నా
సారంభిద్వయేచాపి శ్రీధరంకల్పయెద్భుధః । ఉత్తరోమృహృషీకేశంపద్మనాభంతథాధరే ॥ దామోదరం
దంతపక్షావరాహంచుబుకేన్యసేత్ । జిహ్వాయాంవాసుదేవంచతాలోవ్యైవగదాధరమ్ ॥ వైకుంఠం
కంఠమధ్యేతు అనంతం నాసికోపరి । దక్షిణేతుభుజేవిప్రవిన్యసేత్పురుషోత్తమం ॥ వామేభుజేమహాయోగం
రాఘవంహృదివిన్యసేత్ । వక్షస్థతేమాధవంచ కక్షయోయోగశాయినమ్ ॥ పీఠాంబరంస్తనతటేహరింనా
భ్యాంతువిన్యసేత్ । దక్షిణేతుకరేవిప్రతస్సంకషణంన్యసేత్ ॥ వామేరిపుహరంవిద్యాతరటిమధ్యేజ
నాదకానమ్ । పృష్ఠేక్షీతిధరంవిద్యాదచ్యుతంసంధయోరపి ॥ వామకుక్షౌవారిజాక్షం దక్షిణేజలశాయీ
నమ్ । న్ద్యాయంఘ్రవంమేఘమధ్యే ఉగ్రోవ్యైవగదాధరమ్ ॥ చక్రాయుధంజానుమధ్యేజంఘ్రయో రచ్యుతం
న్యసేత్ । గుల్ఫయోర్పూరిసిహ్మాంతు పాదపుష్పేమితోజనమ్ ॥ అంగుళీమశ్రీధరంచ పద్మాక్షం సర్వసం
ధిమ । నభేఘమాధవంచైవ న్యసేత్పాదతలచ్యుతమ్ ॥ రోమకూపేగుడాకేశంశృంగంకృష్ణంకృష్ణంకృష్ణం
బుధ్యోరహంకారే చిత్రేన్యస్యజనాదకానమ్ ॥ ఏవంన్యాసవిధింకృత్వా యతాగర్భంద్విజతచ్ఛృణు । వైష్ణవేవ
తుకతావ్యంసర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ రక్షాకాలేతు దేవస్య సానకాలతథైవతు । హిమారంభేతుకతక
వ్యంత్రినంశ్యానుచరిత్యశః ॥ అథయస్సవఃభూతేభ్యోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ విష్ణులోకంసగచ్ఛతోన్మమ
ఇతి ॥ ఓమ్ నమః పరమాధాకయైత్యపామాజకనస్తోత్రస్య- పులస్త్యయుపిః - శ్రీశృంగేష్వాదేవతా - హ
రాముః స్వేచ్ఛీదమ్ - అచ్యుతానంతగోవిందేతికత్తిః - తప్తహంక కేశాంతేతికీలఃమ్ - సమ్యగభిషిత్వా
ధేః వినియోగః - ఓంనమఃపరమాధాకయైపురుషాయవహాత్తనే । అరూపాయవిరూపాయవ్యాపినేపరమా
త్తనే ॥ నిమగ్నమాయశుద్ధాయధ్యానయోగరతాయచ । నమస్కృత్వా ప్రవత్యోమయత్తస్మిన్మతు
మేవచః ॥ పరాహయన్మసిహ్మాయామనాయమహాత్తనే । నమస్కృత్వాప్రవత్యోమయత్తస్మిన్మతుమేవ
చః ॥ పరాహనారసిహ్మేశవామనేశత్రివిక్రమ । హయగ్రీవేశసవేశ హృహీకేశహరాశుభం ॥ అప
రాజితచక్రాద్యైశ్చతుభిః పరమాముక్తైః । అఖంకితానుభావైస్త్యంసర్వదోషహరోభవ ॥ హరాముక
స్యదరితం దుష్కృతందుష్కృతోదతమ్ । మృశ్యబంధారిభయదం దుర్నిష్ఠస్యచయత్ఫుమ్ ॥ పరాధిధ్యా
కసహిత్రైఃప్రయుక్తంచాభిచారికమ్ । గదస్తశకమహరోగప్రయోగంజలయాజర ॥ హరియే వాసుదేవా
యనమఃకృష్ణాయశుద్ధినే । నమఃపుహరనేత్రాయ కేశవాయాదిచక్రిణే ॥ నమఃకమలకింజల్క పీఠనివకాల
వాసినే । మహాహరిపుస్కంధ దృష్టచక్రాయశార్దిణే ॥ దంష్ట్రోద్భృతక్షీతిధరత్రయీమూర్తిక మతేనమః
మహాశుభవరాహయైవేవభోగానభోగినే ॥ తప్తహంక కేశాంశుభలత్పాదకలోచన । శ్చాదికనకస్పర్శ

దివ్యసిహ్నానమోస్తుతే || కాశ్యపాయాతిహస్వాయః ఋగ్యజుస్సామనరూపా
యత్రమతేగాన్మహాచమః || వరాహశేషదుష్టానిసర్వపాపఫలాః || మదకమదకమహాదంష్ట్రమదకమ
దకచయత్సమ్ || నారసింహకరాశస్యదంతప్రాంతానలోజ్వల || భంజనంజనినాదేనదుష్టస్యాతిశా
శన || ఋగ్యజుస్సామగర్భాభివాగ్నిర్వామనరూపభృత్ || శేత్రదుఃఖంశిరోదుఃఖందుఃఖంచోవరసంభ
వమ్ || అనుచ్ఛ్వాసమతిశ్వాసంపరితాపంసవేపథుం || గుదఘృకాంఘ్రిరొగాంశ్చకుక్షిరోగంతభాషయం ||
శ్విత్రాఽనఖజాకోగాన్వగస్థంతర్జహిస్థితా || కామిలాదీంస్తథారోగాన్ప్రమేహంశ్చాతిదారుణా ||
భగంధరాతిసారాంశ్చముఖరోగాంశ్చనల్లలం || అశ్వరీయాత్రకృచ్ఛాంశ్చరోగానన్యాంశ్చదారుణా ||
యేవాతప్రభవారోగాయేవాపితృసముచ్ఛవాః || కఫోద్భవాశ్చయెరోగాయేచాన్యేసన్నిపాతకాః || ఆగం
తుకాశ్యయేరోగాలూతావిస్ఫోటకాదయః || ప్రశమంయాంతులేసర్వేవాసుదేవాపమాజితాః || విలయం
యాంతులేసర్వేవిష్కోరుచ్ఛరణేనతు || తుయంగచ్ఛంతురోగాస్తేచత్రేణాభిహతాహరేః || అచ్యుతానం
తగోవిందనామోచ్ఛాగభేషజాత్ || నశ్యంతిసకలారోగాన్సశ్యంసత్యంపదామ్యహం || సత్యంసత్యంపునస్స
త్యముద్భృత్యఘజమవ్యతే || వెదాచ్ఛాస్త్రాత్పరంనాస్తివైషంకేశవాత్పరం || స్థావరంజంగమంచైవకృత్రి
షంచాధయద్విషం || దంతోద్భూతంకఫోద్భూతమాకాశప్రభవంవిషం || లూతాదిప్రభవంచైవవిషమ
త్యంతదుఃఖదం || శమనయతుతిత్సవంకీర్తితోస్యజనాదనః || గ్రహాన్ప్రేతగ్రహంశ్చైవతథావైదాకినీ
గ్రహా || బేతాశాంశ్చపిశాచాంశ్చగంధర్వాన్యక్షరాక్షసా || శాకినీపూతనాద్యాశ్చతథావైనాయక
గ్రహా || దుష్టమండలికాక్రూరాక్రేవతీన్వృద్ధరేవతీ || వృద్ధికాంక్షాగ్రహంశ్చగ్రాతథామా
త్యగ్రహానపి || బాలస్యఃష్ణోశ్చరితంహంతుబాలగ్రహానిమా || వృద్ధానాంయెగ్రహాఃకెచిద్భృతబాలగ్రహాః
క్వచిత్ || నారసిహ్నస్యతేవ్యప్యోద్ధామేచావియవ్వనే || సహకరాశవదనోనారసిహ్నామహారవః ||
గ్రహానశేషాన్నిశ్చేషాక్కరోతుజగతోహిసః || నారసిహ్నమహాసిహ్నజ్వాలామాలాజ్వలానన || గ్రహాన
శేషాంత్సర్వేశభాదభాదగ్నిలోవన || యేరోగాయేమహేలాత్పాతాయద్విషంయేమహాగ్రహాః || యానిచ
క్రూరభూతానిగ్రహపీడాశ్చదారుణాః || శస్త్రక్షతేమయేదోషాజ్వాలాగదభకాదయః || తానిసర్వా
ణిసర్వాత్మకపరమాత్మకజనాదన || కించిద్రూపంసమాస్థాయవాసుదేవాశునాశయ || క్షిప్త్వాసుదశా
నంవక్రంజ్యాలామాలావిఘ్నావణమ్ || సర్వదుష్టప్రశమనంకురుదేవపరాచ్యుత || సుదశకనమహాజ్వాల
చ్చింధిచ్చింధిచమారయ || సర్వదుష్టానిరక్షాంసిక్షయంయాంతుః || భీషణ || ప్రాచ్యాంప్రతిచ్యాంచదిశిదక్షిణో
త్తరయోస్తథా || రక్షాంకరోతుభగవాన్నారసిహ్నస్వగజితైః || భూమ్యంతరిక్షేచతథాపాశ్చతఃస్పృష్ట
తోగ్రహః || రక్షాంకరోతుభగవాన్ బహురూపిజనాదనః || యథావిష్టుజగత్సర్వంసదేవాసురమాను
వమ్ || తేనసత్యేనసకలందుష్టమస్యప్రశామ్యతు || పరమాత్మానుభావిష్టువేదాంతేష్వగీయతే - తేన
సత్యేనసకలంయన్తయోక్తంతథాస్తుతత్ || శాంతిరస్తుశివంచాస్తుప్రణశ్యత్సుఖంచయత్ || వాసుదేవశరీ
రోత్తైః || కుశైస్సమ్నాజితంయయా || అపామాజనగోవిందోనరొనారాయణస్తథా || తథాస్తుసవణ
దుఃఖానాంపశమోపవనార్ధరేః || శాంతాస్సమస్తారోగాస్తేజ్వరాస్సర్వేవిషాణిచ || భూతానిచప్రయాంతి
శేసంస్తుతేమధునూదనే || ఎతత్సమస్తరోగమఘాతగ్రహభయేషుచ || అపామాజనకంశస్త్రంవిష్టునా
మాభిమంత్రితమ్ || ఎతేషుకావిష్టుశరీరసంభవాజనాదనోహంస్వయమేవచాగతః || హంతుంమయాదుష్ట

మశేషమస్య చ స్థాభవత్త్వేవ యథావచోహరేః ॥ శాంతిరస్తు శివంచాస్తు దిష్టమస్య ప్రశామ్యమే ॥ యదస్య గురి
త్మకించి త్త్విత్తులవతాంభరే ॥ స్వాస్థ్యమస్తు శివంచాస్తు హృషీకేశస్స కీర్తనాత్ ॥ యతనివాగతం చాపంత
ప్రైవద్రతగచ్ఛతు ॥ ఎతన్లోగాదిపీజానుజంతూవాంహితమిచ్ఛతా ॥ విష్ణున కైంకరణవ్య మపామాజకం
కందరమ్ ॥ అనేన సవకదుఃఖాని ప్రశమయ్యాంశ్యసంశయః ॥ సవక భూతహితాథాకాదుకుర్యాత్తస్మాత్స
దైవహి ॥

ఇత్యపామాజకనస్మోత్ర సమాప్తమ్.

—† అధ్యైస్యం హృదయస్తోత్రమ్. †—

అస్య స్తోత్రస్య సంకర్షణముః - అనుష్టుప్ త్రిష్టుప్ గాయత్రీ చ యథాయోగం ఛందః - శ్రీమహావిష్ణుః పరమా
త్మాదేవతా - అభిలషితా ధౌజపెవినియోగః - సంకర్షణః - మమాగ్రతస్స దాః - పృథతశ్చాపి కేశ
వః ॥ గోవిందోదక్షిణేపాశ్వేవామేచమధుసూదనః ॥ ఉపరిష్టాక్షువైకుంఠో వరాహః పృథీవీతలః ॥ అ
వాంతరదిశోయాన్యుస్తాసుసర్వాసుమాధవః ॥ గచ్ఛతస్త్రినత్యోవాపిజాగ్రతస్స వ్యవతాపివా ॥ నరసిమ్హకృ
తాగుప్తివాసుదేవమయోహ్యహమ్ ॥ అవ్యక్తంచైవాస్యయోనౌవదంతివ్యక్తం తేహం దీక్షుమాముగఢ
తింద ॥ వహ్నింవక్త్రం దండమాన్యోవనేతేదిశశ్చోత్రే ప్రాణమాహుశ్చవాయుమ్ ॥ వాచంచేవాహృదయం
వై నభశ్చపృథ్వీపాదాతారకారోమకూపాః ॥ సాంగోపాంగాహ్యధిదేవతావ విద్యాహ్యుత్తం తేనవకం
తేనముద్రాః ॥ తందేవదేవంశరణం ప్రజానాంయజ్ఞాత్తకంసర్వలోకప్రతిష్ఠమ్ ॥ యజ్జంవరణ్యంవరదంవరి
ష్టంబ్రహ్మణమీశంపురుషంనమః ॥ ఆద్యంపురుషమీశానంపురుహూతంపురుష్కృతమ్ ॥ ఋతమేకాక్షరంబ్రహ్మ
వ్యక్తావ్యక్తంసనాతనం ॥ మహాభారతకాఖ్యానంకురుక్షేత్రంసరస్వతీం ॥ కేశవంగాంధగంగాంబకీర్తయ
న్నావసీదతి ॥ ఓంభూఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంభువఃపురుషాయపురు
షరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంసువఃపురుషాయపురుషరూపాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥
ఓంభూభువస్సువఃపురుషాయపురుషరూపాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంప్రద్యుమ్నాయపురుషాయ
వాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంఅనిరుద్ధాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంభవోద్భవాయపు
రుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఓంకేశవాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ నారాయణా
యపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ మాధవాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ గోవిం
దాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ వీష్ణవేపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ షధుసూద
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ త్రివిక్రమాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ వామ
నాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ శ్రీధరాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ హృషీకే
శాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ షర్మవాభాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ దా
మోదరాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥ సత్యాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ ఈ
శానాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః ॥ తక్షురుషాయపురుషాయ వాసుదేవాయనమోనమః ॥

సత్పురుషాయపురుషాయవాసుదేవాయనమోనమః॥ ప్రణవేంద్రవిష్ణుశతసహస్రనేత్రపురుషాయవాసుదేవాయ
నమోనమః॥ యశ్చపరిష్కృత్యహృదయమధీతేబ్రహ్మహత్యాః పూతోభవతి॥ పశితసంభాషణాత్పూతోభవతి॥
సురాపాచాత్పూతోభవతి - సువణకస్తైయాత్పూతోభవతి - పతితసంభాషణాత్పూతోభవతి - అనత్యభా
షణాత్పూతోభవతి - అగమ్యాగమనాత్పూతోభవతి - వృషలీగమనాత్పూతోభవతి - అభత్యభక్షణాత్పూ
తోభవతి - బ్రహ్మచారీనుబ్రహ్మచారిభవతి - అనేకక్రతుసహస్రేణైష్టంభవతి - గాయత్యాగ్రహప్రసహస్రాణి
జప్తాభవతి - చత్వారోవేదాశ్చార్ధితాభవతి - సవవేదెషుజ్ఞాతోభవతి - సర్వతీర్థేషుస్నాతోభవతి -
యదికస్యచిన్నబ్రూయాచ్ఛ్రీభవతి - అష్టాబాహ్మణాగ్రాహయిత్వావిష్టులోకమాప్నోతి - మానసే
నగతిభవతి - ననశ్యతిమంత్రిః॥ యత్రయత్రైచ్ఛేత్తతతత్రోపజాయతే - స్మరతీచాత్మానంభగవాన్మహావి
ష్ణురిత్యాహ॥

ఇతి శ్రీవిష్ణుహృదయస్తోత్రం సమాప్తం.

అథావినాయకశాంతిః .

తద్యథా॥ రుద్రంజపేల్లకుపుష్పైః పూజయిత్వాత్రియంబకమ్ । ఎకాదశజపేద్దుగ్రాక శతాంశంగుగ్గులేప
తు ॥ హుత్వాభిషేచనమకుర్యాత్సంత్రైవకరుణదైవతైః । శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతిక పూజకమ
తి॥ అథరొగప్రతిహదాన విధ్యంతరమపఃస్లోకః ప్రవశికతః । దానైర్దయాదిభిరపిద్విజదెవతాగోవేదాచక
నాప్రణతిభిశ్చజప్తైస్తపోభిః । ఇత్యుక్తపుణ్యనిచయైరపచీయమానాః ప్రాక్పాపజాతమశుభంప్రశమనయం
తీతి । ఎతద్ద్యోత్రయవ్యాఖ్యానప్రసంగేన వేదవారాయణవిద్యాదయోవిష్ణుహృదయస్తోత్రపర్యంతాః అథ
శాంతికేగణశాంతిశ్చగ్రహశాంతికపూర్వకమిత్యనేనవినాయకశాంతిర్నవగ్రహశాంతిశ్చేత్యుభయముపక్షిప్తం॥ త
త్రగణపతిశాంతిరభిధీయతే॥ యాజ్ఞవల్క్యః॥ వినాయకః శాంతికమసిద్ధధంవినియోజితి - గణానామభిషత్వే
చరుద్రైః బ్రహ్మణాతథా॥ ఎవంవినాయకస్యాది కారికంవ్యాపారమభిధాయతేనగృహీతస్యస్వన్నదశకానానిప్ర
త్యక్షదశకానానివాతేనోపస్మప్తోస్తస్యలక్షణాని నిబోధత॥ స్వప్నైవగాహతేత్యధంజలం ముందాంశ్చపశ్య
తి॥ కామాయవాససశ్చైవక్రవ్యాదాంశ్చాధిరోహతి । అంత్యజైగణదక్షభై రుష్మై స్సహతత్రావత్ప్రతే॥
ప్రజన్నపితథాత్మానమన్యతేనుగతంబరైః । విమనాః ఫలారంభరసీదత్యనిమిత్తతః ॥ తేనోపస్మప్తో లభతే
సరాజ్యంరాజనందనః । కుమారీచచభగ్రా మపత్యంగభకమంగనా ॥ ఆచార్యత్వం శ్రోత్రియశ్చ నిశిష్యో
ధ్యయనంతథా । వణిగ్లాభంనచాప్నోతికృషించాపి కృషీరళః ॥ ఏవంవినాయకగృహీతస్యచిహ్నస్యభిధాయ
వినాయకొపసగపరిహారకంకమాహ॥ స్నపనంతత్రతతవ్యంపుణ్యేహ్నివిధిపూర్వకమ్॥ గౌరసవకపలే
నసాజ్యేనోత్పాదితస్యచ । సవకవద్యేస్సవకంగదైర్విలిప్తశిరస్తదా ॥ భద్రాసనోపవిష్టస్యస్త్రివాచ్య ద్వి
జాంచ్యుభాక । మృత్తికాంరోచనాంగంధాగ్గుగ్గులంచాత్రనిక్షిపేత్॥ యాత్రాహృతాశ్చైవవజ్రైశ్చతుర్భిః
కలశైః క్రమాత్ । చక్రణ్యనమహోరక్తస్థాప్యంభద్రాసనంతతః ॥ సహస్రాక్షశతైర్ధారమృషిభిః పాదసంస్ప
తంతేనత్వామభిషించామిపావమాన్యః పునంతతు । భగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః ॥ భగ
మింద్రశ్చవాయుశ్చ భగంసంపదయోదదుః । యత్రైకశేషదార్భాగ్యంసీమంతేయచ్చమూర్ధనః । లలాటే
కణాయోర్జ్యోరాపస్తంభంతుసర్వదా । స్నాతస్యసావకపంత్రైలంసృవేణోదుంబరేణతు ॥ జహుయాస్త్తు
ధానికుశాక సవ్యేనపరిగృహ్యతు । వితిశ్చసమ్మితశ్చైవతథాసాలకీటంకటా ॥ కూశ్మాండ్రోరాజపుత్రశ్చ

త్యేతేసాహంతనామభిః | నామభిబలమంత్రైశ్చనమస్కారసమన్వితైః || అంతేస్వాహాసమంత్రైః మూఢా
 ధాని జహుయాదిత్యవ్యయః - ఎవంతథావిధైర్నలిమంత్రైః బలం దధ్యానిశ్యాహృత్యయోజ్యం || బలిపకా
 రమాహ || దధ్యాచ్చతుష్పథేనూర్యే కుశానాస్త్రీశ్చసర్వతః | కృతాకృతాం స్తండులాంశ్చ ఓటలాదనమేవ
 చ || మత్స్యోన్మక్వాంస్తథేవామాన్మాషమేతావదేవతు | పుష్పంచిత్రంసుగంధంద సురాంచక్రివిధామహి ||
 స్థూలకంపూరికాపూపాంస్తదైవోండేరకస్రజః | దధ్యన్మంపాయసంచైవ గుడపిష్టంసమోదకమ్ || ఏతాం
 త్సంర్వానుపాహృత్యభూమాకృత్వాతతశ్శివమ్ | వినాయకస్యజననీముఽతిష్ఠే త్తథాంబికామ్ || దూర్వాసర్వ
 పపుష్పాణాందత్వాఘ్నంపూర్వమంజలిమ్ | కృతాకృతాస్సకృదేవహతాః || పటహాదనంతిలపిష్టమిశ్రమో
 దనంతిమాఃఆపక్వాః - ఏతావదేవతు - పక్వమపక్వంబహంసమత్యథః || దూర్వాసషఃపపుష్పాణాం
 దత్వాఘ్నంపూర్వమంజలిమ్ | పుష్పంచిత్రంరక్తృష్ణపీతాది - సుగంధంగంధద్రవ్యం || త్రివిధాసురాగౌడి
 మాధ్వీత్యాది - మూలకంకందాకారోభక్త్యవిశేషోమూలంచ - ఉండేరకస్రజం - ఉండేరకాః పిష్టవికారానా
 నావిధాఃత్రైః ప్రోతాస్సృజిత్యుచ్యంతే - గుడపిష్టంగుడమిశ్రంశాల్యాది పిష్టంఅన్యత్ప్రసిద్ధం - ఉపస్థాన
 మంత్రమాహ || రూపందహియికోదహిభగంభవతిదహిమే | పుత్రాదహిధనందహిసర్వకామాంశ్చ దే
 హిమే || శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధమాల్యానులేపః | బ్రాహ్మణాన్భోజయెద్దద్యాద్యస్త్రయ్యుగ్మంగురొర
 పి || అసమథఃశ్చేద్గురొరాచార్యస్యవస్త్రయ్యుగ్మమాత్రందక్షిణాందద్యాత్ || అసమథఃశ్చేత్ || స్వసామ
 థ్యానుసారేణివిత్రశాత్యంనకారయేదితి || ఇతియాజ్ఞవల్క్యప్రోక్తవినాయకశాంతిః | అథాన్యైవప్రయో
 గః || అథోద్యంతేతత్రసంభారారోచనాపంచమృత్తికాః- అశ్వస్థానాద్గజస్థానా ద్వల్మికాశ్చంగమాద్వృజాత్
 చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరాజ్యాస్సుగంధయః || గౌరసషఃపకల్మశ్చగవాజ్యేనవిమిశ్రితః | గుగ్గులశ్చాపి
 సంశుద్ధః || సురమాంసివచాకుష్ఠంశైలేయంరజనీద్వయమ్ | సటీవంపకముస్తావసహాషధిగణస్త్పతః || చ
 త్పూరఃకలశావకవణోఅస్ఫుటాఅవ్రణాః || హ్రదోదకమధాపిస్యాన్నిచుగ్గసంగతోదకమ్ | సుగ్రీవాపు
 చ్చమారక్తందమకాచానడుహస్తథా || శ్రీవణీకాష్ఠపీతంవ సహకారస్య పల్లవాః | అశ్వత్థ పల్లవాస్సమ్య
 క్సుగంధకుసుమాన్యపి || అజశ్శోభనః || ఆచార్యదక్షిణార్థఃసంతు మహాహంవసనద్వయమ్ | పంచవణో
 నిపిష్టానిస్వస్తికస్యాపివిలేః || త్రైలంచ సాషఃపంతద్వదుదుంబర వినిమితః | స్పవః కుశాశ్చరుస్థా
 లీస్థాలీవాకాథఃతండులాః || కించిద్ధతాక్రియాన్లుప్తా స్తండులాశ్చాపరేతథా | తిలపిష్టేనసంయుక్తమో
 దనంశూర్పమేవచ || పక్వాశ్చమత్స్యోశ్చాపక్వా మాంసపక్వమపక్వమ్ | గౌడిపైష్టికమాధ్వీచేత్యేవంచై
 త్రివిధాసురా || మత్స్యోదికంసురాంతంచసిద్ధంయస్యయచ్చయత్ | నగ్రాహ్యంతువిశేషేణ ద్విజైస్త్ర్యా
 జ్యాసురాతథా || యజమానస్తుశూద్రశ్చే ద్విజస్తాన్నియోజయేత్ | ప్రత్యక్షమూలికంవాస్యాదుతథక్షం
 తదాకృతి || నిమిత్తాస్రజఉద్యంతే ఉండేరకసమఖ్యయా | దధ్యన్మంపాయసంచైవపిష్టంచగుడమిశ్రితం ||
 లమ్మికాశ్చోధాదూర్వాసర్వ వాగౌసన్నిభాః | గణేశప్రతిమాచైవగౌర్వాశ్చపతిమతథా || ఎవంసంభృతసం
 భారశ్శాంతింకుగ్యాచ్చుభదిసే | వినాయకశాంకింకరుకామస్యచంద్రతారాబలోపేతేశుభేదినేకృతచాహ్యం
 తరశాలైత్యః మూవంతరమముప్రయోజనార్థః మేతత్రార్తకరిమ్యగ్నిసంకల్ప్య || శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం
 బ్రాహ్మణమస్మిన్గ్రామకాండీత్యమాచార్యత్వంకుర్వతిగంధపుష్పక్షతాదిభివృణీత || తథాన్యాంశ్చతురుత్తిజో
 నృణీతి || అథముత్తిగ్నిస్సహితఆచార్యఃకరోతి- గోమయేనోపలితైత్వలంకృతే దేశేపంచ వజ్రైఃపిష్టైఃభ
 ద్రాసవాథఃమేకంస్వస్తికంవృసేత్ - తస్యస్వస్తికస్యపూర్వాదిమదిత్తువతుస్స్వస్తికంకారయేత్ || తేత

చృతుడికొడుస్వస్తి కేకలశస్థాపనార్థంతతమాద్రుముపల ప్రమానముంబ మోక్షార్థలోమప్రాచీనగ్రీవంసం
 స్థాప్య - తస్యోపరిగ్రీవణికాః శ్రుమిణతపీతం సుస్థాప్య తస్మిన్ శ్చైవ వస్త్రోపధ్యానయేత్ ॥ తతశ్చతుడిక
 డుస్వస్తి కేవలకాక్షురి తాకలశానేక వత్సాంతరస్పృందనమితాక స్రద్ధామవేష్టిత కంఠాన్నవా
 హతవస్త్రభూషితాకలశాకధాన్య గాక్షాః ధాయమావోదకేన నదీసంగమోదకేనవా కలశాన్సూరయిత్వా-
 తతః ధృతాసీతిమంత్రేణకలశేమసంబంధ్యుదస్సుస్థాప్య - గంధద్వారేతిమంత్రేణ చందనాగరుకస్తూరికపూర్ణ
 రాదీకగంధాకగోరొచనాంగుర్యుంజక్షివ్యసహకారాదివ్రతస్తలలవేష అన్యతమానిపల్లవాని కలశముఖ
 పృష్ఠే యథాయోగంనిషీదేత్ ॥ తతశ్చ త్వాంబుత్విజః పూర్వాదిదిగవస్థితః కేమగ్న్యవోఅగ్నే అగ్నేవరుణస్యే
 తిమంత్రేణవాస్వశాఖపరిపతితవరుణః ప్రకాశకైర్మంత్రాంతరైర్వాభూర్భువస్సువరితి వ్యాకృతిభిర్వావరుణా
 యనమితినామమంత్రేణవావరుణమూహాహ్యమోషశోపచారపూజాంనిర్వ్యక్తపూర్వోక్తామావోభద్రాంత్రత
 పోయంతివిశ్వతథత్యాదీకాంవాశంనోవాతః పవతామిత్యాదీకాంవాన్యాంవాస్వశాఖపరిపతి తాంవాశాంతింపరే
 యః - ఎతస్మిన్నేవసమయేతచార్యోభద్రాసనస్యోత్తరభాగ ఈశాన్యాంవాపి నాడుకంతజ్జననీమంబికాంచపీతా
 దిషుప్రతిష్ఠాప్యతేమపీతాదిమంబికాహనప్రభృతినివేదనపర్యంతాంపూజాంకుర్యాత్ - ఎకదంతాయువిక్రమోవక్ర
 తుండాయధీమహి తన్నోదంతింప్రచోదయాత్ ॥ ఇతివినాయకమంత్రః - సుభగామోచవిర్నహే కామమలినైశ్చచఢీ
 మహితన్నోగోరీప్రచోదయాత్ ॥ ఇత్యంబికామంత్రః - అథగృహ్యోక్తవిధినాఅగ్నింప్రతిష్ఠాప్యచరుంశ్రవయిత్వా
 తతోగవ్యాజ్యలోలికృతేనగౌరిసర్వపకలేనోద్వతీకతాంగంధర్వాపధిమాణైస్తథాచందనాగరుకస్తూరికా
 దిభిశ్చవిలిప్తశిరసంయజమానంభద్రాసనేఉపవేశ్యగృహ్యాక్తమాగౌణస్వస్తివాచనాదికుర్వీత ॥ ఋత్వి
 గ్నాగ్రీహ్మణసహితఆచార్యస్వస్తివాచనానంతరం జీవత్పతి పుత్రాభిశ్రీభిరుపగుణశాలిభి స్సవేషాభిఃకృత
 మంగళం యజమానమభిషించేదాచార్యః - తత్రపూజాదేశావస్థితంకలశందాయసహస్రాక్షంశతధారమ్మ
 పిభిః పావనంకృతంతేనత్వామభిషించామి పావమాన్యః పునంతుతే ఇన్యనేనమంత్రేణాభిషించేత్ ॥ తతో
 దక్షిణదిగవస్థితంకలశమాదాయభగంతేవరుణోరాజా భగంసూర్యోబృహస్పతిః । భగమంద్రశ్చ వాయుశ్చభ
 గంసప్రవక్తయోదదురిత్యనేనమంత్రేణ । తదనంతరం పశ్చిమదేశావస్థితంకలశంగృహీత్వాయత్రైకశేషదా
 భాగ్యంసీమంతేయచ్ఛూరణి ॥ లలాటేకణ్ఠయోరక్షో రాపస్తస్థంతుతే సచేత్యనేన మంత్రేణాభిషిం
 చేత్ - ఎవమభిషిచ్యసవ్యపాణినాకుశాంతరితేన యజమానస్యమూర్ధాసర్వపంత్రైలమోదుంబరేణస్పృశేదాదా
 యవత్కృమాణమంత్రేణాకమయత్ ॥ ఓంమితాయస్వాహా । ఓంమితాయస్వాహా । శాలాయస్వాహా । కటంక
 టాయస్వాహా । కూక్మాండాయస్వాహా । రాజపురుషాయస్వాహా । ఎవంపథ్యేర్మంత్రైర్ముఖ్యైః పూజితదనంత
 తరంపూర్వపక్ష్యచరుణాపూర్వోక్తైష్షష్ఠీరుకంత్రైస్తస్మిన్నేవగ్నోచరుంపూజ్యోగ్నే రిందాది వ్యభి
 షేకశాలాయా మంద్రాదిలోకవాలభ్యస్తామమంత్రైర్భులిదద్యాత్ - నామమంత్రాస్తు ॥ ఇంద్రాయ
 నమః । అగ్నయేనమః । వరుణాయనమః । సోమాయనమః । ఈశానాయనమః । బ్రహ్మణేనమః । అంత
 కాయనమః ॥ అథయజమానస్సూక్త్యా - శుక్లమాలాంబరధరోగురుణాసహితోవినాయకాయాంబికాయైవ
 కృతాకృతాంస్తుంబలాంస్పపటలోదనమేవచేత్వాదినాపినిడిక ప్రంకృత్యాకృతదవ్యజాతముషహారదశ్వాతత
 శ్శిరసాభూమింగత్వా - కుసుమసహితేనోదకేనప్రత్యేకంపూర్వోక్తవినాయకాంబికాగాయత్రీభ్యోమంత్రా
 భ్యమభ్యుక్తందత్వా - మూర్ధాసవకపపుష్పాంజలించదత్వావినాయకంబికాంచోపతిష్ఠేత - ఉం సోమయ
 త్రాస్తు ॥ రూపంజేహీయశోజేహీభగంధవతిజేహీమే । పుత్రాకదేహీధనంజేహీ సర్వకామాంస్సేహీమే ।

అత్రమంత్రేభగవత్ దేహిమే భగవత్సూక్ష్మహంస త్యాప్రథమతోనాయకముపస్థాయశ్చాద్యథాపరితేనమంత్రే
 ణాంబికాముపతిష్ఠేత || తతశ్చాచార్యశ్శూరైకుశానాస్త్రిగ్యఉపహారకేషం తత్రనిధాయచతుష్పథం గత్వా
 తత్ప్రసాదబలినిదధ్యాత్ || మంత్రస్తు || బలింగృహ్లాంత్యమందేవా ఆదిత్యావసవస్తథా | మరుతోవాశ్వినౌ
 రుద్రాస్సపతాఃపన్నగగ్రహః | అసురాయాతుధానాశ్చ పిశాచామాతరోగణాః || శాకిన్యో యతు బే
 తాశాయోగిన్యఃపూతనాశ్వికాః | భంజకాస్త్రిగ్ధగంధర్వానాగావిద్యాధరానగాః || దిక్పాలా లాకపాలా
 శ్చయేచవిఘ్నావినాయకాః | జగతాంసాధుకతాఃకరోబ్రహ్మద్యాశ్చమహావేదయాః || మవిఘ్నంమహామేపా
 పంమాసంతుపదిపంధినః | సైన్యాభవంతు తృప్తాశ్చ భూతప్రేతా సురాగ్రహః || ఇతిశతుష్పథబలిదాన
 మంత్రః || అనంతరంవస్త్రద్వయసహితాందక్షిణాంస్వశక్త్యనుసారేణదత్వాభివాదుసారేణభూరిదక్షిణామపి
 ఋత్విగాదిభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యః ప్రతిపాద్యబ్రాహ్మణాంభోజయేత్ ||

ఇతి వినాయకశాంతిప్రయోగః ||

అథ నవగ్రహయజ్ఞః.

శ్రీకామశ్శాంతికామోవాగ్రహయజ్ఞంసమారభేత్ | వృష్ట్యాయుః పుష్టికామోవా తథైవాభిచరన్నపి ||
 గ్రహానాహ || సూర్యస్సామోమహీపుత్రస్సామపుత్రోబృహస్పతిః | శుక్రశ్చనైశ్చరౌరాహుఃకేతుశ్చైతిగ్ర
 హాస్తస్సృతాః || గ్రహప్రతిమానిమాణద్రవ్యాణ్యాహ || తామ్రకాస్సాస్ఫటికారకంచదనాస్సర్వకాడభౌరా
 జతాఆయస్సీసాః కాంస్యాః కార్యాగ్రహఃక్రమాత్ || స్వజ్ఞైర్వస్త్రపటైశ్చోగంధైర్మండలకేషు
 వా || పూజావిధిమాహ || యథావణంప్రదేయాని వాసాంసికుసుమానిచ | గంధోపలయజజ్జైవధూపో
 దేయశ్చగర్గులమ్ || కతవ్యాగ్రహణేవైవచరవఃప్రతిదైవతమ్ | గ్రహమంత్రానాహ || ఆకృష్టేనగ్రమందే
 వాఅగ్నిర్మూర్ధాః ఉద్భుధ్యస్సేతిచఋచోయథాసంఖ్యంప్రకీర్తితాః || బృహస్పతేతితియదర్శస్తథైవాన్నా
 త్పరిఃస్మృతః | శన్నాదేవీస్తథాకుండాతేకతుంకృణ్వన్నిమాంస్తదా || షోణమీయసమిధాహ || అరగపా
 లాశఖదిరాస్త్యపామాగోధపిప్పలః | ఉదుంబరశ్శమీదుర్వా కుశాశ్చసమిధః క్రమాత్ || షోణమసం
 ఖ్యామాహ || ఎకైకస్యత్వస్వశతమష్టావింశతి రేవవా | హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాక్షీరేణ వాయుతాః ||
 నైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచద్రవ్యాణ్యాహ || గుడోదనంపాయసంచహవిషక్షీరపాప్తికమ్ | దధ్యో
 దనంహవిశ్చూకం మాంసంచిత్రాన్నమేవచ || దద్యాద్గ్రహక్రమాదేవద్విజేభ్యోభోజనంబుధః | శక్తితో
 వాయథాలాభంసతకృత్యవిధిపూర్వకమ్ || గుడమిశ్రమోదనంగుడోదనం - హవిష్యముశ్చన్నాది - క్షీరపా
 ప్తికంక్షీరమిశ్రంపిష్టమోదనం | హవిష్కతోదనం - చూణంతిలమిశ్రమోదనమ్ - మాంసంభక్ష్యమాంస
 మిశ్రమోదనమ్ - చిత్రాన్నంనానావిధాన్నమ్ || గుడోదనాదీనామభావేయథాలాభమోదనాది సన్నానపూ
 ర్వకంనైవేద్యాధణంబ్రాహ్మణభోజనాధణంచదద్యాదిత్యర్థః || దక్షిణామాహ || ధేనుశ్శంఖస్తథా నద్వాక్ హే
 మవాసోహయఃక్రమాత్ | కృష్ణాగౌరాయసంనాగవీతానైదక్షిణాస్తస్సృతాః | యశ్చయశ్చయథాదస్థస్తంతం
 యతేనపూజయేత్ | బ్రహ్మజైషాం పరోదత్తఃపూజితాః పూజయిష్యథ || గ్రహాధీనానరేంద్రాణాముభ్య
 యాఃపతనానిచ | భావాభావౌచజగత్స్తత్సత్పూజ్యతమాగ్రహః ||

ఇతియజ్ఞవల్క్యక్తాగ్రహశాంతిః.

—* అథవనగ్రహయజ్ఞప్రయోగః. *

శుక్లశివేనైత్యకమాకానంతరమముకప్రయోజనసిద్ధ్యథాం నవగ్రహముభేన యత్యుత్తి సంతకల్ప్యః || స్వగృహ్యోక్తివిధినాస్వస్తివాచనంవిధాయాచార్యవరణానంతరం బ్రహ్మణంవృణోత | అథవా చతురరుత్విజోవృణోత | తథాచస్కందపురాణేనవగ్రహముభేకుర్యాదృత్విజశ్చతురశ్శుభాత్ || అథవాచైకమధ్యచ్ఛేద్యో ద్విధినాబ్రహ్మణాసహేతి || ఎతచ్ఛాపల్లక్షణం || అతఏవాప్యోత్తరసహస్రసంఖ్యాయా హేమంకతుంయదిచీషణతి || తహేకమకానినిర్వాహయగ్రహసంఖ్యకాన్వృత్తిజోవృణోత | సర్వత్రాచార్య బ్రహ్మణోనియతే - అత్రచాయంవరుణప్రయోగః - వరుణకాలేవఃబుత్విగ్నేయవస్త్రాలంకారాదిద్విగుణముదబ్బుఖోపవేశితాయగుణ వత్తమాయైకస్మైబ్రాహ్మణాయదత్వాస్వయంపూర్వాభిముఖస్సన్నహంగ్రహయజ్ఞేనయత్యే | తత్రైభిశ్చందనపుష్పతాంబూలహేమాలంకారవాసోభిరహంవృణోతి - తతోవృతోస్త్రిత్యాచార్యోబూరియాత్ తదర్థాలంకారానితరైభ్యోదత్వాస్త్రికర్తృణిబుత్విగ్నేనత్వాచహంవృణోతివృణోత | తతఃచార్యదయఃకర్తృకుర్యుః - కుండాదిఃమాణిక్యకారస్తు - సాగ్రాంధేనవగ్రహముభేకుండంహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతురత్రమధోహస్తంయోనివక్త్రంసమేఖలమ్ | చతురంగుళవిస్తారమేఖలాతద్వదుచ్చితా || మానహీనాధికంకుండమనేకభయదంభవేత్ | చతుర్దిక్ష్యపికుండస్యహస్తమాత్రసమంభవేత్ || చతస్పష్పపిదిక్షుకుండస్యహస్తమాత్రకుండంభవతీత్యథః - అథోహస్తంభాతమపిహస్తమాత్రంభవతీతియావత్ - యోనివక్త్రంకుండస్యపశ్చిమదిగ్భాగేఉపరిమేఖలాయామధ్యేవత్యమాణలతానిపెతాయాయోనిః - సైవవక్త్రంయస్యతత్తాదృక్ || గజోష్ఠసన్నిభంయోనిప్రమాణంవక్త్రంవాపిష్పలీలతాకృతియోనివక్త్రంవాకుండంభవతి - తద్వదుచ్చితా - త్రిరంగుళోన్నతాతద్వద్విశీయాసముచాహృతా - ఉచ్చాగ్రవిస్తరాభ్యాంచతృతీయాచతురంగుళా | ద్వ్యంగుళసంత్రాస్తారఃపూర్వయోరపిశ్యతే || పూర్వంతుద్వ్యంగుళాకార్యాద్రహమేఖలాబుధేః | ప్రథమద్విశీయమేఖలయోర్యోనిలక్షణమభిహితం - వితస్త్రిమాత్రంయోనిస్సాగ్రిష్టత్సప్తాంగుళవిస్తృతా - షడ్వాసప్రవాచేతివికల్పః || కూమకపుష్పాన్నతామధ్యేపాశ్వకయోశ్చాన్వంగుళోచ్చితా | గజోష్ఠసదృశీతద్వదాయతాచ్ఛిద్రసంయుతా || ఎతత్సర్వేషుకుండేషుయోనిలక్షణముచ్యతే | మేఖలోపరిసర్వత్రఅశ్వశ్లేషదళసన్నిభా || అశ్వశ్లేషదళసహితయోనిర్భవతీత్యథః || లక్షణలక్షితకుండకరణాశక్తాస్థంధిలంచతురశ్రంహస్తపరిమితంకల్పయేత్ || స్థంధిలంవాప్రకల్పయేదితి - స్థంధిలస్యాప్యగ్న్యర్థిస్తానత్వేనవిధానాత్ - ఏవంకుండంస్థంధిలంవాక్యత్వాతస్యోరి పూర్వభాగగ్రహాదిస్తాపనాథకంస్థంధిలంవేదింవావిదిధీత || తథాచస్కందపురాణే || తస్యైవోత్తరపూర్వేణస్థంధిలంహస్తమాత్రకమ్ | ద్వివప్రంచతురశ్రంచవిత్స్యఛాయామితమ్ || ద్వివప్రమిత్యనేన వేదినిమాణముచ్యతే | అతఏవమత్యుపురాణే || గతకస్యోత్తరపూర్వేణఽతస్మిద్వయవిస్తృతామ్ | వప్రద్వయయుతాంవేదింవిత్స్యఛాయామితమ్ | స్థాపనాథకంచ దేవానాంచతురశ్రాముదక్ష్పవామ్ || గతకస్యకుండస్యఉత్తరపూర్వేణాతానాదివిగ్భాగేవప్రద్వయంచమేఖలాద్వయంత్రద్వ్యంగుళోచ్చాయః - ప్రథమవపఃద్వ్యంగుళోచ్చాయోద్విశీయ్యః విస్తారముద్వయోరప్యంగుళిపరిమితఃఉదక్ష్పవాం - ఉదజ్జిమ్నూం - ఏవంస్థంధిలంవేదింవానిర్మాయఫలపుష్పాదివితతంవిశానంతస్యోపరికుర్వీత - తదధిష్ఠానేగ్నిప్రణేయగ్రహయతనై గ్రహాదిదేవాకస్తాపయేత్ || తథాచమాత్యే || అగ్నిప్రణయనంకృత్వాతస్యామావాహయేత్సురాత్ | సంఖ్యసురాణాంవిజ్ఞేయావింశతిద్వాదశాధికా || తస్యాంవేదికాయాంతత్రశుక్లతంబువైస్సమంతతః పూరయిత్వా తతోమ

ధ్యేతామ్రవర్జే స్తంధులై స్సూర్యస్యమండలాకారమధిష్ఠానంకర్వీత - తస్మాన్మండలాదాగ్నేయ దిగ్భాగేశు
 క్షతమైరక్షతైశ్చతురత్రమధిష్ఠానంసోమాయ - సూర్యస్యమండలాద్దక్షిణతోరక్తచందనలిప్తై రక్షతైఃపంచ
 లైఃప్రికొణాకారమధిష్ఠానంపంచంగళాయ ॥ సూర్యస్యమండలాదిశాన్యాంసుపంచవర్జే రక్షతైర్పాకృ
 తిమధిష్ఠానంబుధాయ ॥ మధ్యమండలాదుత్తరతః సుపంచవర్జైరేవాక్షతైర్ద్విఘ్నంపంచమోహపాదమధిష్ఠానం
 గురవే - మధ్యమండలాత్పూర్వతశ్చక్షతమైరేవతంధులైఃపంచకోణమధిష్ఠానంభాగవాయ - మధ్యమండలా
 త్పశ్చిమతః కృష్ణవర్జే స్తంధులైర్ధానురాకృతిమధిష్ఠానంశనైశ్చరాయ ॥ మధ్యమండలాన్నిఋతికొణేసీ
 సాఖ్యద్రవ్యవర్జైరక్షతైఃకృష్ణవర్జైర్వాశూర్వాకృతి మధిష్ఠానంరాహవేమధ్యమండలాదేవవాయవ్యదిగ్భా
 గేశుక్లై స్తంధులైర్ధూమవర్జైర్వాధ్వజాకృతి మధిష్ఠానంకేతవేకర్వీత - తతశ్చమండలాకారచతురత్ర త్రి
 కొణ బాణాకృతి దీఘచతురత్ర పంచకోణ చాపాకృతి శూపాకృతి ధ్వజాకారేషు తామ్రస్ఫటిక రక్త
 చందన సువణ చందన రజత ఖామా సీస కాంస్య మయేషు మధ్యమాంగుళి మధ్యపవళప్రమాణోన్నతేషు
 సూర్యాదిప్రతిమానిమాణ్యద్రవ్యేషువక్ష్యమాణప్రకారేణోల్లిఖితాః సూర్యాదీన్మధ్యమాగ్నిదక్షిణేశానాత్త
 రపూర్వపశ్చిమఃక్షిణి వాయుదిగ్భాగేషునిదధీత ॥ తత్రాపరవిశేషః ॥ సుందపురాణోక్తః - శుక్రా
 క్షాప్రాజ్ఞుభాజ్ఞయాగురుసామ్యపుదజ్ఞుభా | ప్రత్యజ్ఞుభిశ్చనిసోమి శ్శేషాదక్షిణతోముఖాగ్రిత ॥ ఆదిత్యా
 భిముఖానైవైతాగ్రహాదీకస్థాపయేత్ - తథాచ ॥ చింతాషణౌ ॥ ఆదిత్యాభిముఖాస్సర్వేసాధిప్రత్యధిదేవతాః |
 స్థాపనీయామునిశేష్ఠానాంతరేణపరాజ్ఞుభాః ॥ అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా ఉద్యంతే- నాంతరేణ త్యాదిత్య
 స్యాన్యస్యచస్థాపితగ్రహస్య మధ్యే శ్యేగ్రహానస్థాపనీయాగ్రిత్యథః ॥ నపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాగ్రిత్యథః ॥ న
 చపరాజ్ఞుభాస్థాపనీయాః ॥ ఎవముత్తరతాపిపూర్వోత్తరక్షానభాగదక్షిణపూర్వకేఆగ్నేయాదిశిదక్షిణ
 పశ్చిమవైఋతిప్రదేశే పశ్చిమోత్తరతఃవాయవ్యేశుక్లతంధులైర్గ్రహస్థాపనాయదేశం స్థాపింపేడింవాపరి
 పూర్వశుక్లతంధులానాపూర్వతత్తద్వణితంధులైరుపలపీతేషు ప్రదేశేష్వాదిత్యాదీగ్రహాః స్వస్వాంత
 నానతిక్రమేణస్థాపయేన్నిదధ్యాత్ - అథవాతత్తద్వణితంధులాపలపీతేషు ప్రదేశేషుగ్రహ ప్రతిరూపకా
 న్వాశుక్లతంధులైఃకృత్వాస్థాపయేత్ప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్ ॥ గ్రహలక్షణాన్యపి మత్స్యపురాణే ॥ పద్మాసనః
 పద్మకరిః ద్విగచ్ఛసమద్యుతిః | సప్తాశ్వస్సప్తరజ్జుశ్చబుధైఃజ్ఞేయస్సదారవిః ॥ శ్వేతఃశ్వేతాంబరధరోదశా
 శ్వశ్వేతిభూషణః | గదాపాణిద్వికబాహుశ్చకర్తవ్యోవరదశ్శశీ ॥ రక్తమాల్యాంబరధర శ్చక్తిశూలగ
 దాధరః | చతుర్భుజోమేషగమోవరదస్సౌధరసుతః ॥ పీతమాల్యాంబరధరఃకణికారదళద్యుతిః | ఖ
 ఙ్గవమకగదాపాణిః సింహస్థివరదోబుధః ॥ గురుశుక్రయోలకక్షణమాహ ॥ దేవదైత్యగురూలద్వస్త్రీతశ్వే
 తౌచతుర్భుజౌ | దండినౌవరదౌకార్యౌ సాక్షసూత్రకమంధులౌ ॥ ఇంద్రనీలద్యుతిశ్శూలీవరదోగృధ్రీవాహ
 నః | బాణబాహౌసనధరఃకర్తవ్యోర్గమతస్సదా ॥ కరాశవదనఃఖడ్గవమక శూలివప్రదః | నీలసింహాస
 నస్థశ్చరాశురత్రప్రశస్యతే ॥ ధూమ్రాద్విచాహవస్సర్వేగదినోఽకృతాననాః | గృధ్రాసనగతానిశ్యం కేత
 వస్సుర్యరప్రదాః ॥ నవగ్రహసాధారణధర్మత్వా దత్ర చతుర్థచత్రజేనచ కేతోస్సంఖ్యామాహ ॥ స
 ర్వేరీటిఃకార్యాగ్రహాలకపితావహః | ద్వాదశాంగంలిఖేద్దాహం సోమంతుద్విగుణంలిఖేత్ ॥ భుగంస
 వాంగుళంచైవ గురుంచైవషడంగుళమ్ | బుధంచూమి సుతంసారిం చతుశ్చ్రీన్యంగుళంలిఖేత్ ॥ సోమద
 గ్ధాంగుళిం రాహుంకేతుమధ్యధామంగుళిం ॥ ఎవమగ్నిపణయనానంతరంగ్రహవేదికాయాముక్తస్థానేషుసూ

ర్యాపిసతిమాసిధాయవ్యాహృతిభిరావాహ్యస్థాపయేత్ - అత్రాయంప్రయోగః || ప్రణవస్యపరబ్రహ్మఋషిః గాయత్రీఘంజః - పరమాత్మాగ్నిదేవతా - వ్యాహృతీనాంక్రమేణజమదగ్ని భరద్వాజభృగవోఋషయః - అగ్నివాయుసూర్యాదేవతాః - సూర్యాద్యావామానాథేవియోగః - ఓంభూర్భువస్సువః కళింగదేశోఽభవః కాశ్యపగోత్రసూర్యఋషాః ఛేత్వావాహ్య || ఇహతిష్ఠేతి రక్తపుష్పాక్షతైః స్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - యమునాదేశజత్రేయసగోత్రసోమఋషాః ఛేత్వావాహ్య శ్వేతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - అవంతీసముద్భవభారద్వాజసగోత్రభామేషాః ఛేత్వావాహ్యరక్తపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - మాగధదేశోద్భవత్రేయసగోత్రబుధఋషాః ఛేత్వావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - సింధుదేశోద్భవఅంగీరసగోత్రబృహస్పతిఋషాః ఛేత్వావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువః - భోజకటదేశోద్భవభార్గవగోత్రశుక్రఋషాః ఛేత్వావాహ్య పీతపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - పూర్వాక్షి దేశజ కాశ్యపగోత్రశనైశ్చరేషాః ఛేత్వావాహ్య కృష్ణపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - వైరాటికాపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - యథావేదిసముద్భవజైమిసగోత్రకేశోఋషాః ఛేత్వావాహ్యధూమ్రపుష్పాక్షతైరిహతిష్ఠేతిస్థాపయేత్ || యథోక్తకుసుమతండులాభావేయథా లాభోపపన్నకుసుమైస్తండులైః స్థాపయేత్ || స్కందపురాణే || జన్మధూగోత్ర మేతేషాం జన్మస్థాన సుఖానివ - యోజ్ఞోత్వా కురుతే శాంతింగహస్తేవావమానితాః || ఉత్పన్నోరహః కళింగేషు యమునాయాంహి చంద్రమాః | అంగారకః స్తవంత్యాంతుమగధేషుహిమాంశుజః || సైంధవేషుగురుజాతశ్శుక్రోభోజకటేథా | శనైశ్చరస్తుసూరాప్యైరాహువైరాటికాపురే || అంతర్వేద్యాంతథాకేతు రిత్యేతాగ్రహభూమయః | ఆదిత్యః కాశ్యపగోత్ర ఆలేయశ్చంద్రమాభవేత్ || భరద్వాజోభవద్భూమస్తథాత్రేయశ్శాంకజః | సురపూజ్యోంగిరాగోత్రశ్శుక్రవైధాగవస్తథా || శనిస్తుకాశ్యపభవోరాహుః ప్రేతసస్త్థా | కెతవోజైమినియాశ్చ గ్రహలాకహితావహః || భానురంగారికౌరకశ్శుక్లశుక్రనిశాకతా | సోమపుత్రోగురుశ్చైవతాపుభాపీతకాస్త్యుతా || కృష్ణః శనైశ్చరంవిద్యుదాహుంచిత్రాశ్చకేతవః | కృష్ణరూపగుణైర్యుక్తావ్యాహృత్యావామాయేస్తుతా || ఎవంసూర్యాదీనావాహ్యస్థాప్యాశ్చాధిదేవతాః | ఓంభూర్భువస్సువః - ఈశ్వర ఋషాః ఛేహతిష్ఠేతిశ్వేతపుష్ప తండులైః సూర్యదక్షిణ పాశ్వేత ఈర్వరం || ఓంభూర్భువస్సువః - ఉపేథాఋషాః ఛేహతిష్ఠేతిసూర్యస్య దక్షిణ పాశ్వేతమాం || ఓంభూర్భువస్సువః - స్కందఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి భౌమస్య దక్షిణ పాశ్వేతసూర్యదం - ఓంభూర్భువస్సువః - విష్ణోఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి బుధస్యదక్షిణ పాశ్వేతవిష్ణుం - ఓంభూర్భువస్సువః - బ్రహ్మనిహాః ఛేహతిష్ఠేతిగురోదక్షిణ పాశ్వేతబ్రహ్మణం - ఓంభూర్భువస్సువః - ఇంద్ర ఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి శుక్రస్యదక్షిణ పాశ్వేతఇంద్రం || ఓంభూర్భువస్సువః - యమఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి - శనైశ్చరస్య దక్షిణ పాశ్వేతయమం || ఓంభూర్భువస్సువః - కాలేషాః ఛేహతిష్ఠేతి రాహుదక్షిణ పాశ్వేతం || ఓంభూర్భువస్సువః - చిత్రగుప్తేషాః ఛేహతిష్ఠేతి కేశోదక్షిణ పాశ్వేత శుక్లపుష్పతండులైశ్చితిగుప్తంస్థాపయేత్ || తతశ్చ ప్రత్యధిదేవతాశ్చస్థాపయేత్ || ఓంభూర్భువస్సువః - అగ్నేఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి శుక్లపుష్పతండులైః సూర్యస్యవామపాశ్వేత అగ్నిం || ఓంభూర్భువస్సువః - అపఋషాః ఛేహతిష్ఠేతి సోమస్యవామపాశ్వేతం ||

ఓంభూః - భూమిభూగచ్ఛేహతిమైతి భూమస్యవామపాశ్వే భూమిం - ఓంభూః - విష్ణోభూగచ్ఛే
హతిమైతిబుధస్య పాశ్వేవామిన్ద్రం ॥ ఓంభూః ఇంద్ర భూగచ్ఛేహతిమైతివస్యవామపాశ్వేఇంద్రం-
ఓంభూః - ఇంద్రదాణీభూగచ్ఛేహ తిమైతి శుక్రస్యవామ పాశ్వే ఇంద్రదాణీం ॥ ఓంభూః - ప్రజాపతే
భూగచ్ఛేహతిమైతి శన్తైశ్చరస్యవామభాగ ప్రజాపతిం - ఓంభూః సపా ఇభూగచ్ఛంభిహతిన్తంత్వితి
రాహూర్వామపాశ్వేసపాక ॥ ఓంభూఃబ్రహ్మన్మహాగచ్ఛేహతిమైతి కేతునాం వామభాగ బ్రహ్మ
జంశ్వేతకుసుమాక్షతైస్థాపయేత్ ॥ అధిదేవతాదక్షిణతోవామప్రత్యధిదేవతాః - స్థాపనీయాఃప్రయత్నే
నవ్యాహృతిభిః పృథక్పృథక్ ॥ ఇతిసంగ్రహకారః - చింతామణౌ త్వధిదేవతాస్థాపనాప్రదేశఃప్రకారంతరే
ణదశితః ॥ సూర్యస్యోత్తరే శంభుముమాంసోమస్యదక్షిణే | సుందమంగారకస్యైవ దక్షిణస్యాని
వేశయేత్ ॥ సామాత్మశ్చిమతోవిష్ణుం బ్రహ్మజీవస్యపూర్వతః | ఇంద్రమైంద్ర్యాంసితాద్విద్ధిమందాదాగ్న
యతోమయమ్ ॥ రాహూఃపూవోత్తరకాలంస్వభూతభూమవహం | కేతునైర్ముతిదిగ్భాగ చిత్ర
గుప్తంనివేశయేత్ ॥ ఎవంగ్రహధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాస్థాపనానంతరం వినాయకాదీ పంచదేవతాస్థాప
యేత్ ॥ ఓంభూః వినాయకేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూరుత్తరభాగవినాయకంస్థాపయేత్ - ఓంభూః-దు
గ్ధేభూగచ్ఛేహతిమైతిశన్తైశ్చరౌత్తరభాగదుగాంస్థాపయేత్ ॥ ఓంభూః-వాయోభూగచ్ఛేహతిమైతిసూర్యస్యా
త్తరభాగవాయుంస్థాపయేత్ - ఓంభూర్భువస్సువఃఆకాశేభూగచ్ఛేహతిమైతిరాహూర్దక్షిణ పాశ్వే ఆకాశం
ఓంభూః-అశ్వీకుమారావిహాగచ్ఛతమేహతివృతమితికేతోర్దక్షిణపార్శ్వేశ్వేతకుసుమాక్షతైరశ్వినీకుమారాస్థా
పయేత్ ॥ మత్స్యపురాణే ॥ వినాయకంతథాదుర్గాంవాయుమాకాశమేవచ | ఆవాహయేద్వ్యాహృతిస్త
థైవాశ్వీకుమారకా ॥ సంగ్రహకారః ॥ రాహుమంద దినేశానా ముత్తరస్యాం యథాక్రమమ్ | గణేశదు
ర్గావాయుంశ్చ రాహుకేతోశ్చదక్షిణే ॥ ఆకాశమశ్వినాచేతి పంచైతాన్ స్థాపయేత్తతః | అథైతాన్వం
చోత్తరంస్థాపయేత్ ॥ ఎవంద్వాత్రింశద్దేవతా ఆవాహ్యస్థాపయిత్వానామమంత్రైః పూజయేత్ | తద్యథా॥
ఓంసూర్యాయనమ ఇత్యాసనం - సూర్యాయనమః - పాద్యం - సూర్యాయనమ ఇత్యుఘ్నం ॥ ఓం
సూర్యాయనమః - ఆవమనీయం- సూర్యాయ-స్నానం - సూర్యాయనమః - పునరావమనీయం- సూర్య
యనమః - వస్త్రం- సూర్యాయనమః- గంధం - సూర్యాయనమః, పుష్పాణి - సూర్యాయనమః-ధూపం-
సూర్యాయనమితి దీపం- సూర్యాయనమితివై వేద్యం-ఎవం పూజయిత్వానామమంత్రైః పూర్వోక్తద్వా
త్త్రింశద్దేవతా ఆవాహనక్రమేణావాహయేత్ - అధవక్యమాజ్ఞేస్తత్తద్దేవతాప్రకాశకైర్వేదికైర్మంత్రై
రాసనాద్యసచారంకురీత - తత్రాచమనీయదానానంతరం పంచామృతైస్సానంకారియేత్ - ఎతత్సకల
గ్రహపూజాకరణేపిసమానం॥ ఎవంసామాదీనామపిదుగ్ధదభ్యాజ్యమధూని ॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య
గాతమఋషిః - సామాత్మకంపయోదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - క్షీరస్నానేవినియోగః - ఆప్యాయస్వే
త్యాదినా క్షీరస్నానం ॥ దధిక్రావుణ ఇత్యస్యమంత్రస్య - దధిక్రావాఋషిః - సురభ్యుత్పన్నదధిదేవతా-
దధిస్నానేవినియోగః - దధిక్రావుణ్ణిఇతిదధిస్నానం- శుక్రమసీత్యస్యయజుషః - ప్రజాపతిఋషిః- అజ్యందే
వతా - ఆజ్యస్నానేవినియోగః- శుక్రమసీత్యాజ్యేనస్నానం-స్వాదుఃపవ స్వేత్యస్య వేనఋషిః-సామాత్మికా
శర్కరా దేవతా - జగతీచ్ఛందః - శర్కరాస్నానేవినియోగః- స్వాదుః పవస్వేతి శర్కరాస్నానం-
మధువాతా ఇత్యస్య గాతమఋషిః - మధుదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః - మధుస్నానేవినియోగః - మధువాతా

ఇత్యాదినానుసారం - ఎవంపంచామృతస్నానానంతరంపున రాచమనఃస్థాంతాంసపర్యాంధ్రాయానం
తరమిందాదీనష్టలోకపాలానూర్యాభిముఖానావాహ్యపూజయేత్ - శిష్టసమాచారాత్ - అశ్రవంతాః -
ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యస్యమంత్రస్య - మధుచ్ఛందముషిః - ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఇంద్రపూ-
జాయాంవినియోగః - ఇంద్రంవోఽశ్వతఃపరీత్యాది || అగ్నిందూతమిత్యస్యమంత్రస్య - మేధాతథిముషిః-అగ్ని-
దేవతా గాయత్రీచ్ఛందః - అగ్నిపూజాయాంవినియోగః || అగ్నిందూతమిత్యాది || యమాదుసోమమిత్య-
స్యయమముషిః - యమోదేవతా - అనుష్టుప్చ్ఛందః - యమపూజాయాంవినియోగః - యమాదుసోమ-
మిత్యాది || మోక్షానైత్యస్యకణ్వుముషిః - నియుఃదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - నియుఃతి పూజాయాం-
వినియోగః - మోక్షానైత్యస్య - నియుఃతిదుహాణాపథాత్ - పరీష్టస్యపయాసహ - త్వంనో అగ్నై-
త్యస్యమంత్రస్య || వామదేవముషిః - వరుణోదేవతా || త్రిమ్బచ్ఛందః - వరుణపూజాయాంవినియోగః - త్వం-
నో అగ్నైవరుణస్యేత్యాది - తవవాతాయసుకృతస్యమంత్రస్య - వాధీయశ్వుముషిః - వాయుదేవతా - గా-
యత్రీచ్ఛందః - వాయుపూజాయాంవినియోగః - సవవాతాయసుకృతస్యతే - త్వమ్బజామాతర - మహే-
సామోదేనుమిత్యస్యగౌతమముషిః - సామోదేవతా - త్రిమ్బచ్ఛందః - సామపూజాయాంవినియోగః - సా-
మోదేనుమిత్యాది - తమిశానమిత్యస్యగౌతమముషిః - ఈశానోదేవతా జగతీచ్ఛందః - ఈశానపూజాయాం-
వినియోగః - తమిశానంజగత - వయం || పూవానో - స్వస్తయే || ఎతేవమంత్రాడుపలక్షణాథాః || అథఇం-
ద్రాదిప్రకారమేవంత్రైరింద్రాది పూజాకార్యా - అథవేంద్రాయనమిత్యాది తద్దేవతానామంత్రైలోక-
పాలాన్పుజయేత్ - ఎవంలోకపాలాన్సంపూజ్యాదిత్యాదీవాంగ్రహాణాం తత్తద్వర్ణాన్రక్త చందనప్రవృ-
త్తిగధాన్తత్తద్వర్ణాఃపుష్పాణిదనమప్యు - అథిదేవతాదీలోకపాలానాం శ్రీచందనంయథోపపన్నకుసుమా-
నిచనమపయేత్ - తతోధూపదానంచంతామణౌ || దివాకరకుజాభ్యంతు దాపయేద్రక్తచందనమ్ | చం-
దభాగవయోజ్యైవశితవర్ణాన్ప్రదాపయేత్ || కుంకుమేనతుసంయుక్తచందనంజీవసౌమ్యయోః | అగ-
రుంచందనందద్యాద్రాహుకేత్వర్కజేమవ | గ్రహపూర్వాణిపుష్పాణి గాయత్ర్యాధూపమాహరేత్ || ర-
వేకుందురుకంధూపంశశిస్తుఘృతాక్షతిమ్ | భౌమేనజ్వరసంచైవఅగరుశ్చబుధేన్మృతః || సింహాంకురవే-
దద్యాచ్చక్రేబిల్వాగరుంతథా || గుగ్గులమందచారేతులాక్షౌరాహ్లాశ్చకేవే | కుందురుకం సల్లకీరసః | సి-
ల్లకఃపిండకః | బిల్వాగరుర్బిల్వఫలపుష్పచుజ్జాగరు - మందచారశ్చనైశ్చరః | రాహ్లాఃకేతవేచ | లాక్షాః | పూ-
ర్వోక్తకుందురుకాదిధూవాభావేసర్వేషాంగుగ్గులురేవధూపః || తథావయాజ్జవలగ్నః || ధూపోదేయశ్చ-
గుగ్గులురితి - ఆదిత్యాదీనాంకుందురుకాదిధూపదానేతత్తదధిదేవతాప్రత్యధిదేవతయోరపి తత్తద్ధూపాః-
వినాయకాదీనాంగుగ్గులురేవ - తస్యసర్వసాధారణత్వాత్ - తతోగ్రహాణాందీపందత్వానైవేద్యంవత్సమా-
ణందద్యాత్ || చింతామణౌ | గుహోదనంరవేదకద్యాతోమాయఘృతపాయసమ్ | లోహితాయహవిష్యా-
న్నంబుధాయక్షీరపాష్టికమ్ || దధ్యోదనంగురౌదకద్యాచ్చక్రాయవఘృతోదనమ్ | మిశ్రితం తలమామైశ్చ-
నైవేద్యంవత్సనైశ్చరే || రాహ్లామాణసౌదనందద్యాతే-తాశ్చితోదనంతథేతి || హవిష్యాన్నంమున్యన్నం-
నీవారాది || క్షీరమిశ్రపాష్టికౌదనంపూర్వోక్తవిధనైవేద్యాభావేలాభోపపన్నోదనానివేదయేత్ || యథా-
హయాజ్జవలగ్నః || శక్తితోవాయథాలాభంసంస్కృత్యవిధిపూర్వకమ్ | ఎవమధిదేవతాదీనాం తత్తద్గ్రహ-
నైవేద్యంయథాలాభోపపన్నమోదనాదివాసమపయేత్ || వినాయకస్యమోదుకాదితు - ఓదనాది - ఏవంనై-
వేద్యందత్వాదానానంతరంగ్రహవేదికాయాం ఈశానదిగ్భాగే-అవ్రణమకళంకం || బహిర్దక్షిణతాది ధూపి

తంచూతాదిపల్లవసంఘన్నంచూతాశ్వత్థవటోదుంబరశల్లవసంయుక్తంఫలవస్త్రయుగాన్వితమంతఃప్రక్షిప్తపంచరత్నంశుభంనిమలజలపూణకం దృఢం కలశమక్షతానామపరిస్థాపయేత్ || తత్రకలశేవ రుణమావాహయేత్ || తథాగంగాదీనితీథాకాని- తథాచ|| మత్స్యపురాణే || ప్రాగుత్తరేణతస్మాచ్చ దధ్యత్తతవిభూషితమ్| చూతపల్లవసంఘంఫలవస్త్రయుగాన్వితమ్ || పంచరత్నసమాయుక్తంపంచవణాయుతంతథా|| స్థాపయేదవ్రణంకుంభంవరుణంశత్రవిన్యసేత్ | గంగాద్యాస్సరితస్సన్వాకస్సముద్రాశ్చసరాంసీచ || పంచభంగాశ్చ పూవోక్తాఃపూర్వోక్తాఃపంచపల్లవాః|గజాశ్వరథ్యావశ్మికసంగమాద్రధగోళులాత్||మృదమానీయ విశ్చింతరాసవోకషధిసమన్వితామ్ | స్నానార్థంవిన్యసేత్తత్రయజమానస్యశాస్త్రవిత్|| సురామాంసీవచాకుష్టం శైలేయంరజసిద్వయమ్ | శదీచంపకముస్తాదసర్వావళిగణస్తన్మృతః||

—‡ అథ వరుణావాహనమంత్రః . ‡—

తత్త్వాయామీత్యస్య మంత్రస్య- శువశ్చేఽఋషిః - వరుణాదేవతా , త్రిష్టుప్తందః - వరుణావాహనేవినియోగః , తత్త్వాయామీత్యాది.ఎతచ్చప్రదక్షణాథాంతఃఅన్తైర్వరపి వరుణప్రకాశకైవైకైకైమంత్రైర్వరుణాయనమభినామమంత్రేణవావరుణమావాహయేత్ || అథగంగాద్యావాహనమంత్రః || సవేశసముద్యాస్సరితస్తీథాకానిజలదానదాః - ఆయాంతుయజమానస్యదురితక్షయకారకాః || ఏవమాదిత్యదేవతావాహనాదివరుణస్థాపనాంతంకమకనిర్వత్యపూర్వప్రతిష్ఠాపితాగ్నావత్యమాణవిధినాహోమకమకసమారభేత్|| తత్రాన్నాధానప్రయోగః - అస్మిక్కమకాద్యాదిత్యాదినవప్రధానదేవతాః || రుద్రాద్యావవాధిదేవతాః - అగ్నిద్యావనవప్రత్యధిదేవతాః | వినాయకాద్యాదిరాఅస్యంగదేవతాః | సమిచ్ఛవాజ్యతిలవ్రీహయోహవిః | సమిచ్ఛవాజ్యమిత్రితంతంత్రంసాంకేతకమకాసవ్యోయత్యిత్రిత్రిద్యేసమిధావగ్నానితీశేత్- ఎవమన్వాధానంవిధాయనిర్వాపః కార్యః - తత్రాయంప్రయోగః || దేవస్యత్వాసవితుఃప్రస-స్తాభ్యాం || సూర్యాయత్వాజుప్తంనిర్వపామితివతురోముష్టిన్నివశేత్ || యథాహ్నేత్తరశత సహస్రంవాహూమంకతుకమిచ్ఛంతి - ముష్టివతుష్టయంనివాప్య సంపాదితద్రవ్యహోమపర్యాప్తత్వేనపూర్వోక్తనిర్వాపణాంతరంహోమపర్యాప్తద్రవ్యం తూష్ణింనిర్వపేత్|| ఎవంనిరూప్యదేవార్థంవాత్రిః ప్రత్యౌశ్యవరుం శ్రవయిత్వాభిఘోర్యోదగుద్యాస్యప్రత్యభిఘారయేత్ || కతకవ్యామంత్రవంతశ్చవరఃప్రతిదైవతమితి||ఎవంచరుశ్రవణానంతరంయథాగృహ్యంపరిస్తూణాజ్యసంస్తారాంతకమకరణానంతరం యజమానోపి జప్యదేవతోద్దేశేనహూమియద్రవ్యత్యాగంకుర్వీత్- యజమానికతాత్యాగస్యకతుకమశక్యత్వాత్ || తత్రాయంప్రయోగః || సూసోమభామబుధబృహస్పతిశుక్రశనిరాహుకెతురుద్రోమాస్కందవిష్ణుబ్రహ్మేంద్రయమకాలచిత్రగుప్తాగ్నిజలభూవిష్ణుశుక్రేంద్రాణీప్రజాపతిబ్రహ్మగణపతిదుర్గాకావాయూమాదిగృహ్యాయాక్తధరాదిదేవతాభ్యః స్వీప్త్యృదగ్నయే సేవేదంతంసమిచ్ఛవాజ్యతిలవ్రీహాయవానహంత్యజామిశ్యభిలశేత్|కెచిన్యహేపాకావోదనమద్భుత్యగహదీమద్దిశ్యజుహ్వతి || తత్రశిష్టాచారఎవప్రమాణం-ఎవముద్దేశత్యాగేహులేఖధానాధాయజ్యథాగావత్యుషీహుత్యాపశ్చాత్ప్రీతిగ్రహమష్టాంబుశతిరహ్నేత్సంశతమహ్నేత్సంశతసహస్రంవా సృజేదహోమఃకార్యఃతత్రాపిసమిచ్ఛర్వాజ్యతిలాదయభితి

క్రమః - సమిదాజ్యచరుతిలాదయితవా- అధిదేవతాదీనామప్రధానత్వాద్ధోమేన్యూనసంఖ్యా స్వీకరణం- ఆ
సాంచసమిదః పలాశా ఏవ మత్స్యపురాణే - క్వచనయాజ్ఞవల్క్యశ్చ ॥ అరహిపలాశః ఖదిరస్తవపామా
గోధమీపులః - ధౌదుంబరశ్శమీదూర్వాకుశాశ్చసమిధఃక్రమాత్ ॥ ఎకైకస్యాష్టశతకమష్టావింశతిరేవవా॥
హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాద్ధైవసమన్వితా ॥ అనేనవనసమధ్వాజ్యధాన్సమిదంజనే సముచ్చయో
పగమ్యతే- యాజ్ఞవల్క్యమాన్యయోః - హోతవ్యామధుసర్పిభ్యాంధాద్ధైరేణవాపునరిత్స్యతి పురా
ణయోస్తస్మిన్నేః పాబల్యాశ్చరాణవాక్యస్థశ్చబోద్ధవాగ్రాహ్యః - తథాదమధ్వాదీనిసమిదంజనేవికల్పితాని-
చింతామణౌ ॥ సమిదశ్చాత్రకతవాఅష్టోత్తరసహస్రకాః ॥ అష్టోత్తరశతంవాధఅష్టావింశతిరేవ ॥ సమి
ధాలకుణంవత్స్యసంఖ్యామానంతథైవవ ॥ విశీణావిదశాహాస్యావక్రాస్ససుషిరాః కృశాః ॥ అతిస్థూలా
తిదీర్ఘాశ్చసమిధః కార్యనాశనాః ॥ విశీణాఃయఃక్షయంకుర్యాద్విదశాపుత్రనాశిని ॥ సుషిరావ్యాధిజనసి
కృశాదరిపువధిః ॥ దీర్ఘావిదశగమనీష్ఠాచాలాత్సవినాశిని ॥ అకృశాసుసమాస్తూలాఆర్ద్రాదసపలాశిని ॥ ప్రా
దేశాన్నాదికాన్యూనాసమిత్సత్సవకమణి ॥ అరహిపలాశయతేవాధిపలాశస్సర్వకామదః ॥ ఖదిరశ్చార్ధ
లాభశ్చ అపామాగ్రాసుపుత్రదః ॥ అశ్వశ్శస్వకామాయ సాధాగోధుంబరస్తథా ॥ శమీశమయతేపా
పందూర్వాయుశ్చవిశిధిః ॥ కుశాధమాధకామానారక్షకారక్షసాంవిదుః ॥ అష్టోత్తరంతుసాహస్రం
శతమష్టాధికంతథా ॥ అష్టావింశతిరష్ట్రవా ఎకైకస్యశుహామయేత్ ॥ హోమాంతేదక్షిణాంధద్యాచ్ఛం
త్యథాంపుష్టివధానమ్ ॥ దేవానామసిసవేషాంఉవాంశుపరమాధానిత్ ॥ స్వేనస్వేనైవమంత్రేణ హో
తవ్యాసమిధఃపృథక్ ॥ హోతవ్యంచఘృతాద్యత్రచరుభక్తాదికంపునః ॥ మంత్రైదశాహుతీదద్యాద్ధోమో
వ్యాహుతిభిః పునః ॥ మంత్రైదశాహుతీత్యాదిహోమాధానం సంపాదితేనసమిధాదినాగ్రహేభ్యఃప్రత్యే
కంధశాహుతీదద్యాత్- అధిదేవతాదీనాంప్రత్యేకంతస్రస్తిస్రవికాంవాదద్యాదిత్యథః ॥ హోమోవ్యా
హుతిభిః పునరితి ॥ ధూస్వాహేత్యాభిశ్చతస్పభిశ్చతస్రస్త్రత్రాహుతయోదేయాః ॥ ఉద్యుతాఃప్రాజ్యుతా
వాకుర్యాచ్ఛాన్తావృంహాః ॥ మంత్రవంతశ్చవాదద్యాచ్ఛరవఃప్రతిదైవతమ్ ॥ కృత్వాశుతాన్ చగూన్స
మ్యక్క్రూతహోమంసమారభేత్ ॥ ఆకృష్ణే నేతిసూర్యాయహోమఃకార్యోద్విజన్తనా ॥ ఆహ్వాయ స్వేతిమంత్రే
ణసోమాయజుహుయాత్పునః ॥ అగ్నియూధాధిపామంత్రంభౌమాయపరికీర్తయేత్ ॥ ఉద్యుధ్యస్యా
గ్నౌత్యేవమంత్రంసోమనుతాయవై ॥ బృహస్పతేఅతియదర్యఇతిదర్యవగురోర్వతః ॥ అన్నాశ్చరిస్సతోరసశ్చ
క్రస్యాపిగద్యతే ॥ శనైశ్చరాయచపునశ్శంవోదేవీతిహోమయేత్ ॥ కయానశ్చిత్రాహుతమంత్రంరాహో
రుదీరయేత్ ॥ ఆహోహిష్ఠ్యేమాయాశ్చస్యానేతిస్వామినస్తథా ॥ తథానుమస్యచాయంగౌరితి హోమఃప్ర
కీర్తితః ॥ కాలస్యబ్రహ్మజ్జ్ఞానమితిమంత్రఃప్రశస్యతే ॥ చిగ్రగుప్తస్యచాజ్ఞాతమితివేదవిదోవిదుః ॥ అగ్నిం
దూతంవృణోమహితవహ్నీరుదాహృతః ॥ ఉదుత్తమంవరుగిశ్శ్యాపాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ భూమేఃపృథివ్యం
తరిక్షమితివేదమపాఠితః ॥ సహస్రశీషాపురుషఇతివిష్టోరుదాహృతః ॥ ఇంద్రాయేంద్రోమరుత్సంతతి శు
క్రస్యకఃపుతే- ఉత్తానవజ్జేనుభగితిదవాస్సహారభేత్ ॥ ప్రజాపతేఃపునహోమఃప్రజాపతిరిత్స్యతి ॥ వి
నాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతేన్స్యతి ॥ సమోఅమృసర్పిభ్య ఇతిసర్పాణాంమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ ఎవబహ్మ
యముత్విజతిబ్రహ్మణ్నదాహృతః ॥ వినాయకస్యాతూనగితిమంత్రాహుతిన్స్యతి ॥ జాతవేదసేనునవామె
తిదుగామంత్రః ప్రకీర్తితః ॥ క్రాణాంశిశుమహీనాంతత్తద్వాయోఃప్రకీర్తితః ॥ ఆదిత్యప్రత్యేతి వం
త్రాకాశస్యప్రకీర్తితః ॥ ఎషాఉషాపూర్వేతి అగ్నినోమంత్రఃప్రకీర్తితః ॥ పూర్వాహుతించమూర్ధానం

దివ్యత్యభిపాతయేత్ || అథహూమమంత్రాః || అస్మిన్మేనేతిమాన్యంప్రస్యహరన్యస్తాపయిషి - సంతా
 దేవతాత్రిష్టుప్తందః - మార్యప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితః సమహోమవినియోగః - ఆకృష్టేనేతిమాన్యం
 దినపాతః - తైత్తిరీయాణాంతు || ఆసక్తేనేత్యాది || వివస్వన్నాప్యహేత్యం - ఆచ్యాయన్నాహేసోమ
 మంత్రస్యగౌతమఋషిః - సోమదేవతాగాయత్రీచ్ఛందః || సోమప్రీతయేసమిదాదిద్రవ్యహోమేవినియోగః -
 ఇమం దేవేతిమధ్యందినశాఖాపఠితస్యసోమమంత్రస్య గౌతమఋషిః | సోమోదేవతాత్రిష్టుప్తందః - అగ్నిమూర్త్యా
 ధేత్వంగారకమంత్రస్య - విరూపఋషిః - అంగారకదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అంగారకప్రీతయేస
 మిదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - అగ్నిమూర్త్యాధేత్వాది || ఉచ్ఛద్యస్యేతిబుధమంత్రస్య - అగ్ని
 ఋషిః - బుధోదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉచ్ఛద్యస్యేత్యాది ||
 అగ్నివివస్వయంసువత్తి - బుధమంత్రస్యప్రసూన్యఋషిః, బుధోదేవతా - బృహతీచ్ఛందః - బృహస్పతే
 అతీత్యాదిబృహస్పతి మంత్రస్య - గృత్సమదఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - బృహస్పతిప్రీత
 యేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || బృహస్పతేత్యాది - బృహస్పతేపఠితేతిబృహస్పతి మం
 త్రస్య - అప్రతిరథఋషిః - బృహస్పతిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః - అన్నాత్పరిస్పతోరథుత్త్యాది - తైత్తిరీ
 యశాఖాపఠితస్యశుక్రమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వా ద్విశ్వేదేవఋషయః - శుక్రదేవతా -
 వట్పదాజగతీచ్ఛందః - శుక్రప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - అన్నాత్పరిస్పతోరసమి
 త్యాది || అయంమంత్రస్తైత్తిరీయాణామద్వితీయకాండేసమామాతః - తస్మిన్ననువాకాద్యంతయోఋతే
 నసత్యమింద్రియమిత్యాదివాక్యచతుష్టయంసమామాతం - మధ్యేవిత్రతేనసత్యమింద్రియమిత్యేకంవాక్యంప
 ఠితం - అయంచమధ్యపాతినిఋతేనేత్యాదివాక్యచతుష్టయస్యానుషంగద్యోదనాథః - అతనివాద్యంతయో
 ర్వాక్యచతుష్టయస్యసమామాతస్యాన్నాత్పరిస్పతస్యైవమాధ్యందినశాఖానుసారేణ శ్రీ సరస్వతీంద్రాఋష
 యః - శుక్రదేవతా - అతిజగతీచ్ఛందః - చింతామణౌతు - ప్రజాపతిఋషిః - జగతీచ్ఛందః - త
 చ్చాఖాంతరాభిప్రాయేణ - శుక్రం తేఅన్యదితి శుక్రమంత్రస్యభరద్వాజఋషిః - శుక్రోదేవతా - త్రిష్టుప్తం
 దః || శన్నోదేవీరితశనైశ్చరమంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - శనైశ్చరదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - శనైశ్చర
 ప్రీతయేసమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః || శన్నోదేవీరిత్యాది - శన్నురితశనైశ్చరమంత్రస్య - సిం
 ధుద్వీపఋషిః - శనైశ్చరోదేవతా - ఉష్ణీచ్ఛందః - కయానతిరాహుమంత్రస్య వామదేవఋషిః - రాహుర్దే
 వతా - గాయత్రీచ్ఛందః - రాహుప్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - కయానశ్చిత్రీత్యా
 ది - కాండాత్కాండాత్ప్రేరోహంతీతిరాహుమంత్రస్య - రాహుదేవతా - అనుష్టుప్తందః - కేతుంకృణ్వ
 న్నితికేతుమంత్రస్య - మధుశ్చందఋషిః, కేతుదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - సమిదాది సంపాదిత ద్రవ్య
 హోమేవినియోగః || కేతుంకృణ్వన్నిత్యాది || అథాధిదేవతామంత్రాః - ఆవోరాజానమితిసూర్యాధిదేవతా
 భూతరుద్రమంత్రస్యవామదేవఋషిః - త్రిష్టుప్తందః - రుద్రప్రీతయే సమిదాదిసంపాదిత ద్రవ్యహోమేవినియో
 గః - ఆవోరాజానమిత్యాది || త్రియంబకమంత్రస్యవసిష్ఠఋషిః - రుద్రోదేవతా - అనుష్టుప్తందః - కద్రుద్రాయే
 తి - రుద్రమంత్రస్య - కణ్వఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేతిసోమాధిదేవతా - ధూ
 తోమామంత్రస్య సింధుద్వీపఋషిః - ఉమాదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆపోహిష్యేత్యాది - గౌరీమమాయే
 త్యూమామంత్రస్య - దిశుతమాఋషిః - ఉమాదేవతా - జగతీచ్ఛందః - శ్రీకృత్యూమామంత్రస్య - ప్రజాపతిఋషిః -
 ఉమాదేవతా - అనుష్టుప్తందః - హిశ్చతత్తితైత్తిరీయాణాం - శోనాపృథివీతిమంగళాధిదేవతా - భూతస్కందమం

త్రస్య-కీఘృమే హాతిధియుషిః-సహంవో దేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః-సహంద పీఠేయేనమదాదిసంపాదితద్రవ్యహో
మేవినియోగః - సోమచాపృథివీయస్కంఠః-ఇహగ్రంధమంత్రస్య - మేహాతిధియుషిః - మేహాదేవతా - త్రిష్టు
చ్ఛందః - చింతామణౌతు || యదగ్రంధచుండ్రస్య - మేహాతిధియుషిః - సహంవోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛం
దః- ఇత్యుక్తం చింతామణౌతరం - ఇహంవిష్టుపితి బుధాధిదేవతా భూతపిష్టు మంత్రస్య మేహాతిధియుషిః- వి
ష్టుదేవతా- గాయత్రీచ్ఛందః - విష్టుప్రీతయేనమదాది సంపాదిత ద్రవ్యహోమేనియోగః - ఇహంవిష్టు
త్యాది - సహస్రశీషే-విష్టుమంత్రస్య - నారాయణయుషిః - పురుషోదేవతా- అనుష్టుప్చందః-త్వమత్సమద
మసీబృహస్పతి పత్మధిదేవతా - భూతభగవంత్రస్య | భగవయుషిః | బ్రహ్మదేవతా | బృహతిచ్ఛందః-
బ్రహ్మప్రీతయేనమదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః - త్వమత్సమదమసీ త్యాది | బ్రహ్మశాతే బ్రహ్మ
యుజోబ్రహ్మమంత్రస్య - విష్వామిత్రయుషిః | బ్రహ్మదేవతా | త్రిష్టుప్చందః | ఇంద్రమిదైవ గాత్రయతితి శు
క్రాధిదేవతా భూతేంద్రమంత్రస్య | మేహాతిధియుషిః - ఇహంవిష్టుదేవతా - త్రిష్టుచ్ఛందః - ఇంద్ర ప్రీతయే
నమదాది సంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః - ఇంద్రమిదైవ తాతయతిత్యాది | ఇంద్రాయేంద్రో మరుత్సత
ఇతేంద్రమంత్రస్యకాశ్యాయుషిః | ఇంద్రంవోవిశ్వతస్పరీంద్ర మంత్రస్య | మధుచ్ఛందయుషిః | ద్వయోపి
ఇంద్రోదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః | ఆయంగారితీ శస్యధిదేవతా భూతయమంత్రస్యసర్వరాజ్ఞయుషిః | య
మోదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః - యమప్రీతయేనమదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః | బ్రహ్మజ్ఞాన
మిత్యాది | కాషికరసీత్యాది- కాలమంత్రస్యయజుస్సోమయుషిః | కాలాదేవతా | అభవాకాషికరసీత్యస్త్రాగ్రింబ
యుషిః | కాలాదేవతాత్రిష్టుప్చంద్రయమధుమత్రమమితకాలమంత్రస్యయమయుషిః | కాలాదేవతాబృహతిచ్ఛం
దః అనాజ్ఞాతమితకేచిత్పధిదేవతా భూతచిత్రగుప్త మంత్రస్యవైశ్వదేవకాండే సమామూనా ద్విశ్వేదేవా
యుషయః - చిత్రగుప్తప్రీతయే నమదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేనియోగః | అనాజ్ఞాతమిత్యాది - చింతా
మణౌతు - అనాజ్ఞాతమితమంత్రస్య | సోమయుషిః | చిత్రగుప్తదేవతా | జగతిచ్ఛందః-ఇత్యుక్తం | అత్రాయమ
భిప్రాయః || సౌమ్యకాండే సమామూనాతోనస్యయుషిః || శాంతరాభిప్రాయేణ - చిత్రావసోస్వ
స్తితేతిచిత్రగుప్తమంత్రస్య - యజుషామాగ్నేయ కాండాంతః పాతిత్వాదగ్నియుషిః | చిత్రగుప్తా దేవతా-
చింతామణౌతు || చిత్రావసోస్వస్తితేతి ప్రజాపతియుషిః | చిత్రగుప్తాదేవతా | అనుష్టుప్చందః | తత్రాపిపూ
ర్వోక్తమవాధిప్రాయః || సచిత్రచిత్రీమితచిత్రగుప్తమంత్రస్య | భరద్వాజయుషిః | చిత్రగుప్తాదేవతా | త్రి
మ్యుచ్ఛందః | ఇత్యధిదేవతామంత్రః || ఆశ్రమప్రధిదేవతామంత్రః | అగ్నిమాతమితసూర్యస్యప్రత్యధిదేవ
తా భూతాగ్నిమంత్రస్య | మేహాతిధియుషిః | అగ్నిదేవతా | గాయత్రీచ్ఛందః | సంపాదిత సమదాదిద్రవ్య
హోమేనియోగః | ఉమత్తమమిత్యాది | పృథివ్యంతరిక్షమితమంగళ ప్రత్యధిదేవతా భూతపృథివీమంత్రస్యప్రజా
పతియుషిః | పృథ్వీదేవతా | ఉష్ణిచ్ఛందః | అనుష్టుప్చంద్ర | పృథివీప్రీతయేనమదాదిద్రవ్యహోమేనియోగః-
పృథివ్యంతరిక్షంద్యౌరాపతిత్యాది || సహస్రశీషే-పురుషమితిబృహస్పతిప్రత్యధిదేవతా భూతపిష్టుమంత్రస్యవారా
యణయుషిః | విష్టుదేవతా | అనుష్టుప్చందః | విష్టుప్రీతయేనంపాదిత సమదాది ద్రవ్యహోమేనియోగః-
ఇంద్రాయేంద్రో మరుత్సతేతిబృహస్పతిప్రత్యధిదేవతా భూతేంద్రమంత్రస్యాయుషిః || ఇహంవిష్టుదేవతా | గా
యత్రీచ్ఛందః | ఇంద్రప్రీతయే నమదాదిద్రవ్యహోమేనియోగః | ఉత్తానవజ్ఞేసుభగతిశుక్ర ప్రత్యధిదే
వతా భూతచింతామణౌత్యనివాగయుషిః | ఇంద్రాణీ దేవతా - అనుష్టుప్చందః - ఇంద్రాణీప్రీతయేనమదా

దిద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఉత్తానవణకృత్యాది॥ చింతామణౌతు ॥ ప్రజాపతిః - వచ్చశాఖాంతర
పాతాంతరానుసారేణ ప్రజాపతేనత్వదితి శనిప్రత్యధిదేవతాభూతప్రజాపతిమంత్రస్య హిరణ్యగర్భః -
ప్రజాపతిదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః । ప్రజాపతిశ్రీతయేసమిదాదిద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ ప్రజాపతికృత్యా
ది. నమోఅస్తుసర్వభ్యైతిరాహు ప్రత్యధిదేవతాభూతసగ్నమంత్రస్య - సర్పరాజః । సర్పదేవతాఅ
నుమృచ్ఛందః - సప్తశ్రీతయేసమిదాది ద్రవ్యహోమేవినియోగః ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యైతికృత్యాది-ఏవబ్రహ్మే
తికృతప్రత్యధిదేవతాభూత బ్రహ్మమంత్రస్య వైశ్వదేవకాండంతః పాతిత్వేనవిశ్వేదేవాః । బ్రహ్మ
దేవతాద్విపదాగాయత్రీచ్ఛందః । బ్రహ్మశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్య హోమేవినియోగః ॥ ఏవ
బ్రహ్మేత్యాది॥

ఇతి ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః.

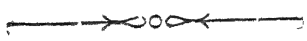
అథవినియోగాదీపంచమంత్రాః .

ఆత్మానగ్నివినియోగమంత్రస్య - కుసీదః - వినియోగదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః - ఆత్మానగ్నిద్ర
వ్య—స్తిడితేనస్వాహా । జాతవేదసగ్నిదుర్గామంత్రస్య । కాశ్యపః - దుర్గాదేవతా - అనుమృచ్ఛం
దః - దుర్గాశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః జాతవేదసగ్నికృత్యాది ॥ కాణాసిమరితినా
యుమంత్రస్య । త్రితః - వాయుదేవతా త్రిమృచ్ఛందః వాయుశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదిత ద్రవ్యహో
మేవినియోగః - కాణాసిమరుహహీనాం—ద్వితాస్వాహా ॥ ఆదిప్రౌత్తస్యేకాశమంత్రస్య - గృత్నః -
ఆకాశదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆకాశశ్రీతయే సమిదాదిసంపాదితద్రవ్యహోమేవినియోగః - ఆదిప్ర
త్తస్య రేతసోజ్యోతింపశ్యతివాసరం - పరియేదధ్యతేస్వాహా ॥ ఉషోషేత్యగ్నిమంత్రస్య - ప్రసూన్యః
షిః - అశ్వినాదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - అశ్వీశ్రీతయేవినియోగః - ఉషోషా అపూర్వాప్రకృతిప్ర
యారివః - సుషేవామశ్వినాబృహత్స్వాహా - ఎభిమకంత్రైస్సూర్యాద్యావాహ్యదేవతానాం పూర్వోక్తప్రకా
రేణహోమంకృత్యాజయది హోమప్రకరణపక్షేజయదిహుకృత్యాప్రాయశ్చిత్తాహుతీహుకృత్యామూర్ధా
నందివగ్ధ్యనేన పూర్ణాహుతింజహయత్ ॥ మూర్ధానమితిపూర్ణాహుతిమంత్రస్య - భరద్వాజః
షిః - వైశ్వానరోదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః - పూర్ణాహుతిహోమేవినియోగః - మూర్ధానందికృత్యాది-
ద్వయంద - పూర్ణాహుతిఃఫలసహితాభవతి - కేచనస్విష్టకృద్ధోమమంచంతి - అతస్విష్టకృద్ధోమపక్షేప్రాయ
శ్చిత్తాహుతిభ్యఃపూర్ణాహుతింజయదిహోమానంతరంస్విష్టకృద్ధోమః ॥ జయదిహోమకరణపక్షేప్రాయశ్చిత్తా
హుతిభ్యఃపూర్వమేవస్విష్టకృత్ ॥ తథాహగోచిలః ॥ ప్రాక్స్విష్టకృతావాసగ్ని-అస్సాధకః ॥ ఆవాసప్రతే
పః - గ్రహయజ్ఞేదసమిదాదిహోమావిహితాః - జయగయోహి కర్తసిద్ధికామేనహూయంతే ॥ అతస్సమృ
ద్ధికామేన ప్రక్షిప్యంతకృత్యావాపాజయదయః ॥ ఏవమన్యత్రాప్యావాపశబ్దప్రాయశ్చిత్తయః - ఆవాసస్వి
ష్టకృతస్విష్టకృద్ధోమాశ్చగృహతీతి - అగ్నేయేస్విష్టకృతేస్వాహేతిస్విష్టకృద్ధోమమంత్రః - అథవాకూశ్మాం

దహామప్రకరణోక్తమంత్రోగ్రహాః ॥ అతశ్చస్త్విష్టకృద్ధోమాత్పాక్ష్మాభోక్తప్రకారేణజయదిహామప్ర
భృతీనుపహామన్వస్తాథబహిరంజనపరిధిప్రహరణాదిప్రాయశ్చిత్తంతంకమన్విశ్యేత్ ఫలభూయస్తస్వ
కామో వసోధారాం పాతయేదనలోపరి, ఔదుంబరీమథావాక్రించ ఋజ్వీంకొటర వజ్జితామ్
బాహుమాత్రాంస్పచంకృత్వాతతస్మంభద్యయోపరి ॥ ఘృతధారాంతథాసమ్యగ్గృహపరిపాతయేత్ ॥ జాప
యోత్సుక్తమాగ్నేయంవైష్ణవంరౌద్రమైందవమ్ ॥ మహావైశ్వానరంసమ్యజ్జ్యేష్ఠసామచపారయేత్ ॥ వహ్నే
రుపరిస్తంభద్వయఃకృతామాదుంబరీముక్తాపమాణాంస్పచంకృతాయతదుపరిశృంఖలావిధ్యతేన సమలఘృత
పూరితేఃకుంభేనయవమాత్రచ్ఛిదైతాజ్యంముంచన్నగ్నేరుపరివసోధారాంపాతయేత్ ॥ తస్మాంఘృతధా
రాయాంస్పకృమాణమాగ్నేయాదీనిసూక్తానిజాపయేత్ ॥ తత్రాగ్నేయమగ్నిమీశే పురోహితమిత్యాదిమ
ధుచ్ఛందసఆవణం, గాయత్రీచ్ఛందస్కం - వైష్ణవంతువిష్ణోర్నుకమిత్యాది॥వద్యవంభందస్కంరౌద్రం॥ ఆతే
పితరీతిపంచదశర్చంకృతమదావణంత్రైమ్యభమైందవం ॥ స్వాధివ్యయేత్వాదిదశర్చంగాయత్రీం ॥ మహావై
శ్వానరం ॥ మహావైశ్వానరాఖ్యేఆరణ్యకేషష్ఠేప్రవణకేసామద్వయం, ఎతచ్చవైశ్వానరావణం, వైశ్వానర
దైవతం - జగతీపంచాగ్నిబృహతీచ్ఛందస్కం జ్యేష్ఠసామతు॥ మూర్ధానందివత్సామ్యచిగీతం ॥ తచ్చ
భరద్వాజావణం ॥ వైశ్వానరదైవతం॥ త్రైమ్యభం॥ వసుధారాయాఽహితాశ్వమకానువాకారౌద్రవిధానే
ప్రకరణేదర్శితాః ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానాంగీత్యాత్మకస్య సామోలిఖతుమశక్యత్వేనైవతాన్యాగ్నే
యాదిసూక్తానిపారతోనప్రదశితాని ॥ ఎతేషామాగ్నేయాదిసూక్తానామనేకత్వాత్ ॥ యానిచాగ్నిమీశే
విష్ణోర్నుకంవీర్యాణిస్వాధిష్ఠయేతిప్రతిసూక్తానిదశితాని, ప్రదశితాథాని ॥ అతలన్యాన్యపిఠగ్నేయాదిదై
వతానిస్వస్వశాఖాసమామ్నాతానియథాభ్యాసంపరేత్ ॥ యేచసూర్యసోమాదిప్రకాశకా ఆకృష్టేనేత్యేవ
మాదిప్రకాశకాఆకృష్టేనేత్యేవమాదయోయథాభ్యాసంపరేత్॥హోమాదికమనుగ్రహ్యస్తథాతత్తదాపా
ద్యపివిజ్ఞేయం అథప్రకృతోపయుక్తామీమాంసాప్రస్తుయతే -తద్యథా॥చతురవస్థోవిధిః ॥ ఉత్పత్తివిధిఃవినియో
గవిధిః ॥ ప్రయోగవిధిః ॥ అధికారవిధిః ఇతి ॥ అజ్ఞాతజ్ఞాపనముస్తత్తివిధిః ॥ ఎతచ్చమీమాంసాయాం ద్వివీ
యాధ్యాయప్రథమశేషత్వజ్ఞాపనం ॥ వినియోగవిధిః ॥ ఎతచ్చతృతీయాధ్యాయజ్ఞాపనం ॥ యత్ప్రీతిపాద్యంప్ర
యోగవిధిః - ఇతికతవ్యతావిధిః ॥ అంగానాంక్రమాదివిధిరిత్యథాః ॥ ఎతచ్చతథాపంచమాధ్యాయయోః
ప్రమేయం కర్మపదసంబంధబోధనం ॥ కత్యవిశేషవిధిరితి యావత్ - ఎవంచవిధిసప్తాధ్యాయప్రమేయః
ఏవంస్థితేపంచవిధయః॥యత్రపృథగ్వాక్యాన్యత్పత్తివినియోగాదివిధాయకానివిధ్యంతే॥తత్రచత్వరోవిధయ
శ్చతుర్థిర్వాక్యైస్సంపద్యంతే - యత్రత్రీణ్యేనవాక్యానత్రయథాయోగంప్రభిరవవాక్యైర్విధిచతుష్టయని
ర్వాహః - యత్రతుద్యేత్రద్వాభ్యాంవిధిచతుష్టయనివృత్తిః ॥ యత్రచైకంత్రైకమేవవాక్యం విధ్యవస్థాచ
తేష్టయమనుభవతీత్యేవమీమాంసకసింహయః॥ ఎవమేవప్రకృతేషావహనాథాప్రభృతివిసజ్జానాంతేషూప
చారేషుయత్రయత్రపృథక్క్రంతాపిహితాస్తతతత్రైస్త్వైమంత్రిస్తేఉపచారాః కనిశ్యాః - యేషూప
చారేషువిశేషతోనవినియుక్తామంత్రాస్తేష్వప్రసచారేషు తత్తద్దేవతాప్రకాశకా అవాహనాదిషు వినియు
క్తా ఏవమంత్రాః ॥ కత్యుచ్చాయావిశేషతాం విశేషతాంభజంతే ॥ యద్యప్యగ్నిమూర్ధాదీవ ఇత్యాది
యోమంత్రాలగ్నాదిప్రకాశకత్వేనలగ్నాదిదేవతనామాదిప్రకాశకాస్తథాపైంజ్యా గాహణపత్యనిక
ముపత్తివృత్తినిప్రకాశకరుచః శ్రుత్వాగాహణపత్యవృత్తిరివాగ్నిమూర్ధాదీవ ఇతిమంత్రం భౌమాయకే

అ-యేతిత్వా-పూర్వప్రదేశాంతవాక్యైః స్థిరము-ధౌత్యాని మంత్రాశాం భాసాని శేషస్వరూపనాని
గ్రాహ్యవిషయములు ధాకథంబిద్వ్యతిరేకగుతవా - సాచవృత్తిరేమ - గత్యభాధివాతో గన్తిశబ్దాః
సంఘాతః ॥ భాషాపిగమనశీలః - అథవాగ్నిచణః త్వాద్భృతస్యాగ్నిశబ్దవాచ్యత్వం - ఉచ్ఛ్వాసవాగ్నిశబ్దాత్ప్రతి
తీతిశ్రుతిః ॥ అన్వాన్వగిశ్చోరసమితిమంత్రేపివానం శుక్రమంతసత్వం శుక్రమంతవాచ్యభాషుకైచితాః ॥ శ
నోదేవీరిశిమంత్రేశనిసామస్తాకస్యచణః ద్వయస్యవిషయమానత్వాత్సమంత్రస్యవిషయకః । కయూః స్పృతః
హురితిచిత్రపదం శ్రూయతే ॥ చిత్తశ్చ గాహుత్యతశ్చిరసాలశ్చయే ॥ అ-యేతిచిత్ర-అనంతసన్నిహిత
పాపహరానిత్యచిత్రశ్చాంతిప్రయశ్చమే॥లోహదానమంత్రః. యస్తాశ్చరాణి ర్వాణిస్యవాదావాణిస్వ
వా । హేలోహలాంగలాదీని తస్మాచ్ఛాంతిప్రయశ్చమే ॥ ఛాగదానమంత్రః, ఛాగస్త్వింద్యబుజ్జానామా
హుతిత్వేవ్యవస్థితః । యాశంవిభావసోశ్చత్వచిత్రశ్చాంతిప్రయశ్చమే ॥ తత్రగ్రహాక్తానిదక్షిణాభావస
ర్వేభ్యోయథాశక్త్యుంకృతామైకైకాంగందద్యాత్ ॥ తత్రగోదానమంత్రః. గవామంగేమః పృథంతి భు
వనానిచతురదశ । యస్తాత్తస్మాచ్ఛుభంమేస్యాదిహలోకేపరత్రచ ॥ సవేష్యపిదక్షిణాపక్షేమపూర్వో
క్తదక్షిణావ్యతిరేకేణ శయ్యాం రత్నాని భూమిమృగ్యిగోభ్యోవాన్వేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యోదక్షిణాదేయాః - ఎత
చ్చసతివిభవే ॥ యస్తాదశూన్యంశయనం కేశవస్యశివస్యచ । శయ్యామమాప్యశూన్యాస్తుతస్మాజ్జన్మనిజన్మ
ని ॥ ఇతశయ్యాదానమంత్రః. అథరత్నదానమంత్రః. యథాసర్వేషురత్నేషు దేవాస్సవేష్యప్రతిష్ఠితాః ।
తథాశాంతిప్రయశ్చంతురత్నదానేనమేసురాః ॥ భూదానమంత్రః. యథాచ భూమిదానస్య కళాన్నా
హాంతియేడశీమ్ । దానాన్యన్యానిమేశాంతిభూమిదానాద్భవస్థిహ ॥ ఎవంసంపూజయేద్భక్త్యానిశ్చ
శాత్యవివక్షితః । వస్త్రకాంచనరత్నాద్యైర్గంధమాల్యానులేపనైః ॥ ఎవంగ్రహాదీన్ సంపూజ్య దక్షిణా
దానాంతంకమకృత్వావహ్నిం ప్రదక్షిణీ కృత్య గ్రహవేదిసమీపం గత్వా సూర్యాదీంశ్చప్రదక్షిణీకృత్యచ
మస్కృత్య తేభ్యః పుష్పాంజలిదత్వా విసజయేత్ ॥ యాంతుదేవగణాస్సర్వే - గమనాయచ । అనేన
విధివాయస్తు గ్రహపూజాంసమాచరేత్ ॥ సర్వాన్గమనవాప్నోతి ప్రేత్యస్వగౌషమీయతే । యస్తుపీడా
కరోనిత్యమల్పవిత్తస్యవాగ్రహః ॥ తంతుయజ్ఞేనసంపూజ్య శేషానప్యర్చయేద్భువః ॥ తంతుయజ్ఞేనతి ॥ తం
పీడాకరం గ్రహాయజ్ఞేనపూర్వోక్తరీత్యాఅధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా సహితంపూజయిత్వా శేషానపి గ్రహా
న్మృఖ్యాన్తాల్వాదిభిర్యథాశక్తిసంపూజయేత్ ॥ ఇయంవస్త్రతీకూలగ్రహపూజాతద్వారేకతాచ్య ॥ రాహు
కేతోః పృథగ్వా రాభావాత్ - మంజవాసరోగ్రాహ్యః ॥ శన్యాగీన్త్రందవా శేతు పూజయేద్వైశ్వాతోనర
ఇతిబోధాయనకారికాతః । గ్రహాగ్రహానరేంద్రాశ్చబ్రాహ్మణాశ్చవిశేషతః । పూజితాః పూజయంత్యేతే
నిదకహంతివ్యమాఃతాః ॥ తస్మాన్నదక్షిణాహీనంకతకప్యంభూతిమిచ్చతా । శివాహూత్సః యజ్ఞేమప్రతి
స్థాదిమకమసు ॥ నిర్విఘ్నార్థకంముక్తశ్చేతతో శ్వేదాద్భుతేమచేతి ॥

ఇతి నవగ్రహయజ్ఞస్సమాప్తః.

—* అధనిష్ఠాచిప్రకరణమ్. *—

తేషాం లీకాత్మతాస్త్రింశ్యోరాజసహః ఉచ్చతే గౌరస్తు తేత్ర యక్షప్రేతానాం మధ్యస్తు లేతయః ॥ కృష్ణలః
పంచకొమావ సైసువణాస్తుపోడశ ॥ పలంసువణాశ్చత్వారః పంచవాపిక్షీతితమ్ ॥ తేత్రయః కృష్ణలః
త్యాది ॥ తేషాం ధ్యాయవాస్త్రయః ॥ కృష్ణలః గుంజా ॥ తేషాం కృష్ణలః పంచమః - తేమావాప్తోడశసువణాః -
చత్వారస్తువణాః పలం ॥ అగస్త్యప్రోక్షేపి ॥ యచస్యాత్మసహపైష్ణధ్యేగుంజాతుస్యాత్రిభిః ॥ గం
జాభిః పంచభిః చైకొమావకః పరికీర్తితః ॥ భవత్స్యోడశభిమామైస్సువణాస్త్రైః పునస్త్రిన్వితః ॥ చతుభిః
పలమేతస్యగతైవధరణం విదుః ॥ ఎతస్య పలస్యదశాంశోధరణం విదుః - దశపలానిధరణమిత్యర్థః ॥ తథాచమనుః ॥
పలంసువణాశ్చత్వారః పలానిధరణందశేతి హేమప్రకరణం ॥

*

—* అథ రూప్యప్రకరణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వేకృష్ణలైరూప్యమాపోభవతి ॥ మధ్యమయవపటం పరిమితం కొరూప్యమాపోభవత్య
థః ॥ తేమావాప్తోడశధరణం ॥ దశభిః ధరణైశ్చతమానమిత్యర్థః ॥ తదేవమభిధీయతే ॥ చత్వారస్తు
వణానివహః ॥ అత్రరజతప్రకరణే ॥ హేమప్రకరణోక్తమావగ్ర్యథః ॥ అతః పంచకృష్ణలః మావః ॥
సకృష్ణలద్వయపరిమితః ॥ త్రైష్ణోడశభిమామైస్త్రిన్వితః ॥ తేచసువణైశ్చతుభిః నివహః ॥ హేమప్ర
మాణభూతచతుస్సువణామానోన్మితం రజతం నివహిత్యర్థః ॥ మనుః ॥ ద్వేకృష్ణలైరూప్యతే విజ్ఞేయోరూ
ప్యమావకః - తేషాం ధరణానిధరణం పురాణైశ్చ రాజతః ॥ ధరణానిధరణైరూరాజమావస్తురాజతః ॥ చ
తుస్సువణాః కొనియావిజ్ఞేయస్తుప్రమాణతః ॥ సమధృతః ఇతి ॥ మధ్యమయవప్రమాణభృత ఇత్యర్థః ॥ యత్ర
చపావణానివహిత్యభిధీయతే సావణాః స్థంద ద్యాదిత్యాదిభుతత్రై హేమప్రమాణభూతసువణాచతుష్టయో
న్మితం హేమప్రవ్యమేవ నిషకశబ్దవాచ్యం - నరజతద్రవ్యం ॥ అథ ధాన్యప్రమాణం ॥ స్కందపురాణే ॥ య
వగోధూమధాన్యాని తిలాః కంగుకశుభ్రకాః ॥ మాషాముగ్రామసూరాశ్చ నిష్పావాశ్చాన్యమసహపాః ॥ గవే
ధుకాశ్చనీవారా ఆధక్యోధసతీనకాః ॥ కథకాశ్చీకతాశ్చైవ ధాన్యాశ్చాదైవతైవతు ॥ మారీరంజేయపు
రాణే ॥ జజ్జిరేతానీజాని గ్రామారణ్యాభిధానిచ ॥ ఓషధ్యః ఫలవాకాంతాః శలస్సప్తదశస్త్వితః ॥ ప్రిహ
యశ్చయవాశ్చైవ గోధూమాః కంగుకాస్తీలాః ॥ ప్రియంగవః కొవిచారాః కొరదూషాస్సతీనకాః ॥ మాషా
ముగ్రామసూరాశ్చ నిష్పావాశ్చ కశుభ్రకాః ॥ ఆధకాశ్చణకాశ్చైవ శలస్సప్తదశస్త్వితాః ॥ ఇత్యేతాబ్దేషధీనాం
తుగ్రామారణ్యాశ్చతుడశ ॥ వరాహపురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రస్ఫుతం ముష్టిరేకం పలం స్త్వితమ్ ॥ అప్త
ముష్టిభవేతితిచిత్తించిదప్యేతుపుషకలమ్ ॥ పుషకలానిచ చత్వారి ఆధకః పరికీర్తితః ॥ చతురాధకౌభవద్రోణ ఇ
త్యేతన్తానలక్షణమ్ ॥ శుంభ్యత్పురాణే ॥ పలద్వయంతుప్రస్ఫుతం ద్విగుణం కుడుపంచతమ్ ॥ చతుర్భిః కుడు
పైః ప్రస్థః ప్రస్తాచ్చత్వార ఆధకః ॥ ఆధకైః స్తోశ్చతుర్భిశ్చ ద్రోణస్తుకథితోబుధైః ॥ కుంభోద్రోణద్వయం
శూన్యః ఖారీద్రోణస్తుపోడశ ॥ పలంచకుడుప్రస్థ ఆధకౌద్రోణవివచ ॥ ధాన్యమానేమబోధవ్యాః క్రమశో
మీచతుగుణాః ॥ ద్రోణైష్ణోడశభిః ఖారీవింశత్యాకుంభఉచ్యతే ॥ కుంభైస్తుదశభిర్యాహూధాన్య సంఖ్యా
ప్రకీర్తితా ॥ వింశత్యాకుంభ ఇతి ॥ వింశత్యాద్రోణైరిత్యర్థః ॥ అత్ర ధాన్య సంఖ్యేత్యుపలక్షణమ్ ॥ అతివ

ద్రవ్యవిషయేపి - సుఖందపురాణే || పలద్వయంతుప్రసృతంద్వితీయంకుడుపంస్తుతమ్ | చతుర్థిఃకుడుపైః
 ప్రస్థాభకశస్తైశ్చతుగుణైః || చతుగుణోభవద్ద్వైతాభివ్యేతద్రవమానకైరితి || ద్రోణద్వయం కుంభాభివ్యే
 కఃపక్షః || కుంభస్యైవశూర్పాంతరంసంజ్ఞాంతరం - విశత్వాద్రోణైఃకుంభాభివ్యేతపరఃపక్షః || పలసహస్రపతి
 మాణంకుంభాభివ్యేతదానవివేకేద్వాదశ పలాధికపంచదశ తులాపరిమాణః కుంభాభివ్యేతపరః || ఏలేచపక్షాదేశాంతర
 రోగబలశక్త్యాద్యపేక్షయా యోజ్యాః - త్రికాండ్యాంఃఘంటాచ || మానంతులాంగలప్రస్థంగుంజాః పంచాద్య
 మాషకాః | తేయాదశాక్షఃకపోస్త్రీ పలంకషఃచతుష్టయమ్ || సువణఃబిస్తా హేమ్నాతే కురువింద
 స్తుతత్పలె | తులాస్త్రీయాంపలశతంభారస్సౌద్వింశతిస్తులాః || ఆచితోదశభారాస్సుస్య శ్శాకటోభారఆచి
 తః || ఇతిధాన్యాదిమానం || అథ భూమిమానం || మార్కండేయపురాణే || పరమాభూః పరంసూ
 త్సుంత్రసరణిమహీరజః | వాలాగ్రంవాథలీత్రాత యాకావాథ యవాంగులమ్ || క్రమాదప్తాంగుళానా
 హుర్యవానప్తశతాంగుళాన్ | షడంగుళంపదంప్రాహుర్వితస్త్రిద్విగుణాస్తృతా || ద్వావితస్త్రితతోహస్తా
 బ్రహ్మతిథిఃవివేచనాత్ | చతుడంఠోధనుహస్తాదాలికాతద్వికెనతు || క్రోశోధనుస్సహస్రేద్వేగవ్యాతిశ్చ
 చతుగుణమ్ | ద్విగుణంయోజనంతస్తాతోక్తంసంఖ్యానకొవిదైః || వసిష్ఠః || శతహస్తేనవంశేనదశవం
 శాస్సమంతతః | పంచవాహ్యధికాండద్యాదేతద్దోచమహోద్యతే || బృహస్పతిః || శతహస్తేనదండేనత్రిం
 శద్దండనివతకనమ్ | దశతాన్యేవగోచమబ్రాహ్మణేభ్యోదదాతియః || మత్స్యపురాణే || దండేనసప్తహ
 స్తేనత్రింశద్దండనివతకనమ్ | త్రిభాగహీనంగోచమమానమాహప్రజాపతిః || ఇతి భూమిమానమ్.

అథకమవిపాకప్రకరణోపయుక్తకృచ్ఛాదిలక్షణాని || అత్రపాదకృచ్ఛస్వరూపపరిమాణే || ప్రాజాప
 త్యస్వరూపస్యజ్ఞాతుమశక్యత్వాత్ - ప్రథమంపాదకృచ్ఛలక్షణమభిధీయతే || యాజ్ఞవల్క్యః || ఎకభక్తేన
 నక్తేనతథేవాచితేనచ | ఉపవాసేనచైవాచితంపాదకృచ్ఛః ప్రకీర్తితః || ఎకభక్తంనామమధ్యదినేవో
 దిత మధ్యాహ్నకాలయుక్తమైరేకకాలకృతభోజనం || నక్తంతుసూర్యాస్తమయాశంతరముక్తకాలేనకృ
 త్కృతభోజనం || దివారాత్రావాప్రాధికతో పవతసకృద్భోజనమయాచితం - దివైవాప్రాధికతోపవతమి
 త్యుపరే || సుకీయస్య పరకీయస్య వాన్నస్యయాచనం యస్త్రిన్నవిద్యతేతద్వితమయాచితం | దివాచరా
 త్రాచాప్యభోజనముపవాసః || ఏవంచతురసాస్సఆద్యః - పాదకృచ్ఛః || ఎకభక్తాదాచగ్రాససంఖ్యానియమః ||
 పరాశరేణోక్తః || సాయంతుద్వాదశగ్రాసాః ప్రాతఃపంచదశస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాః ప
 రంనిరశనంస్తుతమ్ || సాయంనక్తంప్రాతరేకభక్తే || ఆపస్తంభస్తు ప్రకారాంతరేణాహ || సాయం
 ద్వావింశతిగ్రాసాః ప్రాతఃషష్ఠ్యంశతిస్తృతాః | చతుర్వింశతిరాయాచ్యాఃపరంనిరశనాస్త్రయమ్ | కుకుట
 టాండప్రమాణంతు యథావాస్యంవిశేష్యమమ్ || అనయోశ్చపక్షయోశ్చక్త్యా ద్యపేక్షయావికల్పః || ఆప
 స్తంబస్తుయథాపేక్షాప్రాజాపత్యకృచ్ఛంవిభావ్య వణానుక్రమేణపాదకృచ్ఛవ్యవస్థామాహ || త్యహంనిర
 శనంపాదః పాదశ్చాయాచితంశ్చిహమ్ | సాయంత్యహంతథాపాదఃప్రాతఃపాదస్తథాత్యహమ్ || ప్రాతః
 దంపరేచ్ఛాద్రఃసాయంవైశ్యశ్చపాదభాక్ | అయాచితంతురాజన్యే త్రిరాత్రంబ్రాహ్మణేభిః || ప్రాతః
 పాదఎకభక్తత్రయమ్ - సాయంవాదోనక్తత్రయమ్ | అయాచిత మయాచితత్రయమ్ || త్రిరాత్ర ముపవాసత్ర
 యమ్ | అయాచిత పాదనక్తపాదద్వయంమితి త్వాథకృచ్ఛః - పాదరహితమవశిష్టంపాదోనకృచ్ఛః || అ
 తేవాబస్తుంబః || సాయంప్రాతరేకవాధాంస్యాత్పాదోనక్తవజ్జితమితి || అథకృచ్ఛస్యప్రకారాంతర

మహాహా || ఎవం || సాయం ప్రాత స్తధైకై కందిన ద్వయమయాచితమ్ || దినద్వయంచ నాశ్చీయాత్కృత్యార్థం
తద్విధీయతే ||

ఇతి పాదకృత్యాలక్షణమ్.

అథ ప్రాజాపత్యాదికృత్యాలక్షణమ్.

యాజ్ఞవల్క్యః || యథాకథంచ త్త్రిగుణః ప్రాజాపత్యోయముచ్యతే || అత్ర యమిత్యనేన సర్వనామ్నా
ఏకభక్తనన కైతతతైవాచితేనచ || ఉపవాసేనైవాయం పాదకృత్యః ప్రకీర్తిత ఇతి || సోక్తః పాదకృత్యః
పరామృత్యతే || యథాకథంచ త్త్రిగుణః చత్వారః పక్షాః ఉపాత్తాః || ఏకభక్తాదీనామానుభూమ్యేన స్వస్థాన
వివృద్ధిరీత్యేకః పక్షః - తద్యథా || ఏకభక్తత్రయంన క్తత్రయమయాచితత్రయముపవాసత్రయంచేతి క్రమేణై
కభక్తాదీనాంత్రయాణాంకరణమానుభూమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరీత్యుచ్యతే || యథాహమనుః || త్రయంప్రాత
త్ర్యహంసాయంత్ర్యహమద్యదయాచితమ్ | త్ర్యహంపరవానాశ్చీయాత్ప్రాజాపత్యంవరకాద్విజః || పాతి
లోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిరీతిద్వితీయః పక్షః || ఉపవాసత్రయమయాచితత్రయన్నక్తత్రయమేక భక్త త్రయం
పాతిలోమ్యేనస్వస్థానవివృద్ధిః | అముంపక్షమాహవసిష్ఠః || ప్రాతిలోమ్యంచరెయ్యురితి || దండకలితపదా
వృత్తిరితి తృతీయః-పక్షః || ఏకభక్తనక్తాయాచితోపవాసానుక్రమేణైకంకృత్యాపునరైక భక్తాదీనుక్తక్రమే
ణైకైకంకృత్యాపునరైకభక్తాదీనుక్తక్రమేణాచరెదితి || ఇయమావృత్తిర్దంతకలితపదావృత్తిరీత్యుచ్యతే || ఎవం
త్రిరావృత్యై ప్రాజాపత్యకృత్యార్థవతి || అముమపిపక్షంవసిష్ఠనివాహ - ఆహఃప్రాతరహర్నక్తమహారైకమ
యాచితం | ఆహఃపరాకంతత్రైవమేకంచతురహాపరా || పరాశబ్దఉపవాసపరః - తథా || అనుగ్రహ
థంవిప్రాణాంమనుర్థమభృతాంవరః | బాలవృద్ధాతురేష్వేనంశిశుకృత్యమువాచహేతి || పూర్వోక్త
పక్షద్వయమధ్యేన్యతమపక్షపక్షీకారేణ వత్సమాణజపహూమవిసజనేనాచరణంచతుర్థః పక్షః || ఏతం
పక్షమాహంగిరః - తస్మాచ్ఛుద్ధంసమాసాద్యసదాధర్మపదేష్ఠితమ్ | ప్రాయశ్చిత్తం ప్రదాతవ్యంజప
హూమవిసజనమితి ||

ఇతి ప్రాజాపత్యకృత్యాలక్షణమ్.

—* అథాతికృత్యాలక్షణమ్. *

మనుః || ఏకైకంగ్రాసమశ్చీయాత్ప్రహనిత్రీణిపూర్వవత్ | త్ర్యహంచోపవాసేదంత్యమకృత్యార్థంచరన్ద్వి
జః || త్రీణిత్ర్యహని - నవదినానిపూర్వవత్ - ఏకభక్తాదికాలై తన్నియమఉక్తః - సత్తిత్యర్థః || యాజ్ఞవ
ల్క్యః || అయమేవాతికృత్యార్థస్యాత్వాణిపూరణభోజనం || ప్రాప్తదనువాదే ప్రాజాపత్యధర్మమేకమేక
అయంతువిశేషః - ఏకభక్తనక్తాయాచితదీనేషుప్రాజాపత్యేభోజనంప్రాప్తం - తదనువాదేనపాదపూర
ణాన్నేనవిధీయతఇతి నోపవాసదివసేషుపూరణాన్నభోజనప్రాప్తిమనయాజ్ఞవల్క్యైకపాణిపూరణా

న్నగ్రాసమాశ్రభోజనయోశ్చ క్త్యపేక్షయావికల్పః - పాపాపెత్తోవాతతికృచ్ఛపాదభివ్యవస్థా || ప్రాజా
పత్యవదెద్రద్వవ్యా-

ఇత్యతికృచ్ఛలక్షణం.

—* అభకృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్. *—

తత్ర గౌతమః || అత్ర తృతీయంసకృచ్ఛాతికృచ్ఛాతిత్వాదశరాత్రమిన్యనువతతే || ఆతోద్వాదశరాత్రము
దశైవైవవతతనమ్ || తాన్యతీతేత్యుక్తంభవతి - యమః || ఏకైకపిండమశ్మీయాత్త్యహంకార్యై త్యహం
నిశి | అయాచితంత్యహంపిండంవాయుభక్త్యస్త్యహంఽరమ్ || ఇతికృచ్ఛంబరేదేతత్పరిశంపాపనాశనమ్ |
చతుర్వింశతిరాత్రంతునియతాత్తాజితేంద్రియః || కృచ్ఛాతికృచ్ఛంకుర్వీతపిక్తస్థానెద్విజోత్తమః || కాత్యే-
ప్రాతః. ఎకభక్తకాలః కాల్యమితియావత్ || ఏకస్థానమితి | ఎకయత్నేన పూర్వోక్తద్వాదశాహసాధ్యై
తికృచ్ఛద్వయేనైకః - కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభవతీత్యథః || యజ్ఞవల్క్యః || కృచ్ఛాతికృచ్ఛంపయసా దివసా
నేకవింశతిమ్ || నియమేనచతుర్వింశతిరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛాతికృచ్ఛోభోజనదినేష్యేకగ్రాసమాశ్రవిధానాద్ధౌ
గ్ధభోజనేపిత్రపుటకాదిభిర్గ్రాసపరిమాణంకృచ్ఛేకగ్రాసపర్యాప్తందుగ్ధమశ్మీయాత్ - ఏవంకతుమశ
క్యశ్చైత్యకృచ్ఛప్రతికృత్తిమాతప్రాజాపత్యోక్తరీత్యాసాయంతు ద్వాదశగ్రాసః - సంఖ్యయా తావద్దుగ్ధం
ర్షేయం - భోజనదినేషుగౌతమోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛపక్షేమశక్త్యాద్యపేక్షయావికల్పః ||

ఇతి కృచ్ఛాతికృచ్ఛలక్షణమ్.

—* అథైతప్రకృచ్ఛం. *—

యజ్ఞవల్క్యః || తప్తక్షీరఘృతాంబూనా మేకైకంప్రత్యహంపిబేత్ | ఏకరాత్రోపచానచ్చతప్రకృచ్ఛ
ఉదాహృతః || అభపంచదినచతుష్టయసాధ్యకృచ్ఛః - మితాహారోయంత్యయమేవ మహతప్రకృచ్ఛాతిత్వా
క్తైస్సంప్రకృచ్ఛాస్తావద్విరాత్రసాధ్యైత్యుదీరితమ్ || తప్తక్షీరఘృతాంబుభిస్సమస్తైరైకం దినం వతేత, ఎకా
హముపవాసఇతి - దివసద్వయసాధ్యత్వంతప్రకృచ్ఛస్యేతి || మనుః || తప్రకృచ్ఛంభవెద్విప్రో జలక్షీరఘృతా
నిలాత్ | ప్రతిత్యహంపిబేదస్థాన్సకృత్సాన్సయాసమాహితః || ప్రతిత్యహంపిబేదితి || జలాదీన్ప్రత్యేం
త్యహంపిబేదిత్యథః || అయంచద్వాదశరాత్రసాధ్యై కృచ్ఛః - జలాదిపరిమాణమాహ పరాశరః || అ
పాంపిబేత్ప్రతిపలంద్విపలంతుపయఃపిబేత్ | పలమేకంపిబేత్సర్పిరీతరాత్రంచోష్ణమారుతమితి || త్రిరాత్రము
ష్టోదశస్య బాన్దంపిబేదిత్యథః || త్రిరాత్రమితిపూర్వత్రాన్యేతి - అతఅపాంప్రతిపలంత్రిరాత్రంపిబేదిత్యే
వబయోజ్యం || ప్రకారాంతరేణాహతప్రకృచ్ఛంపరశ్శః, షట్పలంతుపిబేదంభస్త్రిపలంతుపయఃపిబేత్ | ప
లమేకంపిబేత్సపిక్తప్రకృచ్ఛంవిధీయతే - అత్రజలాదికముష్ణమేవగ్రాహ్యం ||

ఇతి తప్రకృచ్ఛలక్షణమ్.

వాసః - ఎతానికుశోదకాదిపాశనాదీన్యాహారంతరనివర్తకాని - ఎవమన్యత్రాపి ॥ యమః ॥ త్యగ్
హంపి బెత్తుగోమూత్రం త్యగ్హంబైగోమయంపి బెత్ త్యగ్హంబధి త్యగ్హంసపి త్యగ్హంక్షీరంతఃపి బెత్ ॥ మ
హాసాంతపనం హ్యేతత్సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ఎతత్పంచదశాహసాధ్యం - జాబాతిః ॥ వజ్రామేకైకమేతే
షాంతిరాత్రముపయోజయేత్ ॥ త్యగ్హంచోపవసేదంత్యం మహాసాంతపనం దురితి ॥ వజ్రాంపూర్వోక్త
గోమూత్రాదీనామయమేకవిగంశతిరాత్రసాధ్యోమహాసాంతపనకృచ్ఛః ॥

ఇతిమహాసాంతపనలక్షణమ్.

—* అథపరాకలక్షణమ్. *

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ద్వాదశాపూపవాసేనపరాకః పరికిరీతః ॥ ఇతిపరాకలక్షణమ్.

—* అథయావకవ్రతమ్. *

శంఖః ॥ గోపురీషాద్యవాన్నంచమాసం నిత్యం సమాహితః ॥ వ్రతంతుయావకంకుర్యాత్సర్వపాపాపనుత్తయే ॥
గోభక్షణాధకంయవాదత్వాతదనంతరం గోమయమిశ్రితాక్ యవాక్ గృహీత్వాతైర్యవైశ్చరువత్పక్వాతే
నాన్నేనైకభక్షనక్తాని కువన్మాసంనయేత్ ॥ ఎతద్భావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ పూర్వవదేవయవానాదా
యగోమూత్రపక్వంవిధాయపూర్వవదేవమాసవర్తకేన గోమూత్రయావకవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ అతఏవాహ
యోగయాజ్ఞవల్క్యః ॥ ఆత్మప్తేశ్చారయిత్వాగాం గోధూమాన్యవమిశ్రితాక్ ॥ గోమయోత్థాంశ్చ సంగృ
హ్యపి బెద్దోమూత్రయావకమితి ॥ ఇతియావకవ్రతమ్ ॥ తత్రకృచ్ఛాతికృచ్ఛే ॥ పయసాదివసానేకవింశతి
మితియాజ్ఞవల్క్యకృత్ప్రకారేణ మాసమేకగ్రాసమాత్రపయసావర్తకంపయోవ్రతమిత్యవ్యతే ॥ యస్మిన్
వ్రతేయేనద్రవ్యేణశరీరవర్తకంక్రియతే - తద్వ్రతం తెనోపదిశ్యతే ॥ అతఏవమార్కండేయః ॥ పత్రైము
తఃపత్రీకృచ్ఛఃపుష్పైస్తతీకృచ్ఛఃవ్యతే ॥ మూలకృచ్ఛస్తృతోమూలైస్త్రోయకృచ్ఛోజతనత్వితి ॥

ఇతి పయోవ్రతమ్.

—* అథచాంద్రాయణమ్. *

గౌతమి ॥ అథాతశ్చాంద్రాయణంతస్కృత్విధిః ॥ కృచ్ఛిఇతి ॥ కృచ్ఛేపాజాపత్యకృచ్ఛేవిధిరుక్తత్య
థకః ॥ తద్యథా ॥ తిష్ఠేదమూరాత్రావాసీతాచ్ఛిద్రకామస్సత్యంవదేదనాన్తైర్నసంభాషేత్ - రౌరవగో
ధాజనేన్యంప్రయుంజీత ॥ అనుసవముదకౌపస్పృశనరూపోహితిష్ఠేదితివతస్సభిఃపవిత్రవతీభిఃమాజకయేత్ ॥ హి
రణ్యవణాః ఇత్యష్టాభిరధోదకతపకణం ॥ నమోమహామాయాయధూన్యతే తాపసాయపునర్వసవేనమోమా
జ్యాయయమ్యాయమనువిధాయ సర్వవిధాయనమః ॥ పారాయసుపారాయ మహాపారాయ పారయ
జ్ఞవేనమోద్రాయపశుపతయోషహదేవాయత్యంబకాయైకపరాయాధిపతయే హరాయశర్వాయశానో

గ్రాయవజ్జెనైకఘృణికపర్ధినేనమన్సుర్యాయాదిత్యాయనమోసీలగ్రీవాయశతకంతామనమః. కృష్ణాయపి
 గళాతాయనమోజ్యేష్ఠాయరుద్రాయేంద్రాయహరికేశాయోగ్రరేతసేనమస్యాపక్వాయపాకవర్ణాయకామా
 యకామరూపిణేనమోదీప్తాయదీప్తరూపిణేనమస్తీర్ణాయతీర్ణరూపిణేనమస్సోమ్యాయపురుషాయమహాపురుషా
 యమధ్యమపురుషాయోత్తమపురుషాయబ్రహ్మచారిణేనమశ్చంద్రబలాటాయకృత్తివాససేనమ ఇత్యేతదేవాది
 త్యోపస్థానమేతావవాజ్యాహుతయితి. అస్సార్థః || తిష్ఠేదహనిరాత్రావాసీతక్షీప్రకామయితి - యస్తుప్రాజాపత్యాది
 కృచ్ఛాద్వయావనోద్యాత్మీప్రమేకేనైవకృచ్ఛోః ముక్తాభవిష్యామిత్వేవంకామయతే || అయమహ్యన్నవశ్యంకర్తా
 విరుద్ధమకాలేషతిష్ఠన్రాత్రావాసీత. తథారోవగౌధాజనేసామనీనిత్యం కమావిరోధికాలేష ప్రయుజీ
 తపరేతే - పునానసోన్మధామిత్యస్యామృచిత్రుచత్వేన గీయమాన సామనీరారవ గౌధాజయే ఇత్యభిధీ
 యేతే || అనుసవనముదకోపస్పృశకం - సంధ్యాత్రయేన్నానంత్రివవణస్నాన మిశ్యథః || హిరణ్యవ
 తామిత్యష్టాభిరపిమాజకనమైతచ్ఛమాజకంసానానంతరం - అథోదకతర్హిమ|| ఉదకతర్హణేనాత్ర
 జలవనతర్హణంనస్థలయితిగమ్యతే-తత్రమంత్రాస్తు|| నమోమహామాయాయేత్యేవమాదయః కృత్తివాససేనమిత్యే
 తదంతాః|| అత్రసందర్భస్యాదావంతేనమశ్చవజాన్తంత్రాదామంత్రాంతేనమశ్చబౌధవతి|| తథాచైవమంత్రప్ర
 యోగః - నమోమహామాయాయధూన్వతేతాపసామపునర్వసవేనమయితీవవనంమోమాజ్యా యేత్యారభ్యస
 ర్వవిదాయనమిత్యేకోమంత్రః - ఎవముత్తరత్రాపి ద్రష్టవ్యం || ఎతైస్త్రయోదశమంత్రైస్తర్హణంకుర్యాత్
 తతశ్చైతదేవాదిత్యోపస్థానమితి || ఎతదేవమంత్ర జాతమాదిత్యోపస్థానసాధనం || కార్యకారణయోరశో
 పచారః - తర్హణానంతరమైతైరేవమంత్రైరాదిత్యోపస్థానంకుర్యాదిత్యథః || ఎతావవాజ్యాహుతయితి||
 ఎతైరేవమంత్రైరాజ్యమోమః - కతకవ్యిత్యథః || అయంవ హూమోలొకీకాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య కార్యః -
 ఎవంమాంధాతశ్చాంద్రాయణమిత్యస్యాక్రొవిధిః • కృచ్ఛాభిత్వనేనసాధారణధర్మమతిదిత్యచాంద్రాయణేని
 శేషధర్మానాహ|| సాంతపనందరేతే శ్వోఘాతాంపాణకమాసీముపవసేదాప్యాయస్వసంతేపయాంసినవో
 నవతిత్యేతాభిస్తపణమాజ్యహోమో హవిషశ్చానుమంత్రణముపస్థానంచంద్రమసోయదైవాదేవహేళనమి
 తిచితస్థభిజ్ఞాహుయాదేవంకృతస్యైతి చాంతేనమద్భిరోం ఘాఘా వస్వస్వపస్వశ్యం యశశ్శీర్ముగ్ధిరోజః
 పురుషోధర్మశ్శివతిత్యేతైర్గాసానుమంత్రేణం || ప్రతిమంత్రం నమస్వాహేతివాసర్వాన్ద్రాస్ప్రమాణమ
 స్యాథికారేణ భేక్షునక్తుయావక శాకపయోదధి ఘృత మూలౌదకానిహవీంమృత్తరోత్తరప్రశస్తాని || పా
 ణకమాస్యాంపంచదశ గ్రాసాకఘక్తైకాపచయేనాపరంపక్షమశ్నీయాదమావాస్యాముపొమ్మేకోపచ
 యేన పూర్వపక్షం విపరీతమేకేమామేకచాంద్రాయణోమాస ఎతదాప్త్యావిపాపోవిపాప్త్యానవైకనోహంతి -
 ష్వితీయమాప్త్యాదశపూర్వాంతకపరానాత్మానంచసంవత్సరంపక్షైః|| పునాతి - సంవత్సరంచంద్రమసస్సహ
 కతామపొమ్మితిథః || తదనంతరంచరేత్ - తపయతిపాపమితి తపనంతపనవ్రతంచరేదితి పారేవ్ర
 తంచాంద్రాయణం తపనంచపనపూర్వకంచరేత్. అయమథః || యదాప్రాయశ్చిత్తత్వేన చాంద్రాయ
 తాదరణంతదావపనపూర్వకంచరేదితి || తెననిమిత్తమంతరేణసుకృతాథకంచాంద్రాయణా చరణోపవాస
 నంసాస్తీక్యక్తంభవతి || శ్వోఘాతాంపాణకమాసీముపవసేత్ - పాణకమాసీంగాసోఽక్షమితిశ్వో
 ఘాతాంః|| రీత్యపూర్వకథావతుదశ్యాముపవసేదిత్యథః - ఆస్యాయస్వేత్యాదిభిర్నవోనవతిత్యేతైరేవ
 త్రైస్సపణంకృత్వైతైరేవప్రతిభియంత్రైరాజ్యహోమంనిధాయతతోహవిరనుమంత్రైర్తైరేవమంత్రైః పశ్చా

తైరైవమంత్రైస్సంప్రమన ఉపస్థానం కర్మిత - తతో యదైవా దేవ పే శనమితి చ తస్య భిదే వకృత స్వేత్సనయా
సమర్థి స్మిం కౌమోర్ధ్వ వాభిజావలయత్ - కదంతే పూర్వోక్తస్తానే ॥ అథ తత్త్రిశి సంఖ్యాక గాసాన్
కృత్వా తానోంచూర్భువస్సువత్త్వా దిభిమంత్రై రభిమంత్రయీత ॥ ఓం భూర్భువస్సువః మహాః జనః
తపః సత్యం యశః శ్రీః - ఊక్ ఇట్ ఓజః పురుషః భవః శ్శివః - ఇతి మంత్రవిభాగః ॥ తత్ర ప్రతిమం తమం
త్రాంత్రై విమసాన్స్వహేతి వాప్రయంజీత - ప్రణవాదిన్వపస్యతా నామ ప్యంతే నమసాన్స్వహః యోగేషిన్ చతు
ర్థి విఃక్రిశ్రవణం ॥ మహారాఢి మచక్షర్థి శ్రవణం భవత్యైవ - మహా సేన మః - మహా సేన్యాహః - ఇతి వా
ఎవమన్యత్రాసి జనాయ - తపసే - సత్యాణ - యశసే - శ్రియే - ఊజే - ఓజసే - పురుషాయ - భవాయ -
శివాయేతి ॥ గ్రాసప్రమాణం ॥ అన్యవికారైశ్చాస్యస్యముఖ్యాదానే - యావదన్నం ముఖం ప్రవిశతి తా
వదన్నం గ్రాసప్రమాణం భవతి త్యథః - చతుర్దశ్యా ముపాషి సస్య పాణి మాస్యాదిమ తిథిమ - గ్రాస సంఖ్యాని
యమమాహ - పాణి మాస్యాం పంచదశ గ్రాసాని త్యాదిహ ॥ పూర్వమిత్యంతేన ॥ ఎతచ్ఛపిపీలికా మధ్యం
చాండ్రాయణమ్.

—* ఆథయవమధ్యం *—

విపరీతమేకేషామితి ॥ అస్మిన్నేవమధ్యచాండ్రాయణే అమావాస్యాయాముపవాసః - ప్రతిపదాదితిథి
మపైకై గ్రాసోపచయః - పాణి మాసీషభివ్యాప్యపునః కృష్ణపక్షాదితి వ్యమావాస్యవధికా స్వేతైక గ్రా
సాపచయః ॥ అమావాస్యాయాముపవాసాదితమః - అత్ర గ్రాసగ్రహణకాలేవంద్రాయణః - అభిమంత్ర
ణం మంత్రవికల్పాదయశ్చాగ్రేకృచ్ఛసాధారణేతి కతక వ్యతాకధనసమయేనిరూపయిష్యతే ॥ యాజ్ఞవల్క్యుః
తిథివృద్ధ్యా చరెత్పిండాంచ్యైశ్శిశ్యం డసమ్మితా ॥ ఎత్తైకం హ్రీం సయేత్కృష్ణై పిండంచాండ్రాయణేదగేత్ ॥ ఇం
దుక్షయేన భుంజీత ఏవ చాండ్రాయణోపధిః ॥ తిథివృద్ధ్యా ప్రథమద్వితీయాది చంద్రకళాయుక్త ప్రతిపద్వితీ
యాదితి వృద్ధ్యా చరెద్భక్షయేత్ - శుక్లే - శుక్ల పక్షే ॥ శిశ్యం డసమ్మితా మయా రాండప్రమాణాన్ గ్రాండ్రా
యణం - హ్రీం సప్తద్విధ్యాంచంద్రస్యాయనంచరణమివ చరణం యస్మిన్ కమకణితచ్చాండ్రాయణం ॥

ఇతిపిపీలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణమ్.

—* ఆథయతిచాండ్రాయణమ్. *—

యాజ్ఞవల్క్యుః ॥ యథాకథంచిత్పిండానాంచత్వారింశద్భతద్వయమ్ । మాసేనైవోపభుంజీత చాండ్రా
యణమథాపరమ్ ॥ పిండానాంచత్వారింశదధికం శతద్వయం మాసేనోపభుంజీత యథాకథంచిత ॥ అత్రా
యంక్రమః - దినేదినేష్టే గ్రాసాన్భుంజీతనక్రంచతురోదినావ - చతురశ్చతి ॥ అధైకస్మిన్ కదినే చతురోపర
స్త్రిన్ద్వాదశఏతైకతరాన్ - ఉపాష్యాపరస్త్రిన్ కషోడత - యద్వాదినద్వయ ముపాష్య తృతీయదినే ద్వాత్రిం
శదిత్యాదిప్రకారాణాం మధ్యే శక్త్యపేక్షయా భుంజీతేతి ॥ అథతిథ్యపేక్షయా గ్రాసయమోనాస్తి ॥ ఉపక్ర
మస్తుశుక్లకృష్ణప్రతిపదోరన్యత్రయస్తునై రంతర్యేజ్జీవం విధచాండ్రాయణానుష్ఠానంకరోతి ॥ శస్యతిథివృద్ధి హ్రీం
వశేనకదాచిద్వితియ్యాదిష్వారంభోభవతి - తత్రనదోషః - చంద్రమత్యనుసరణమంతరేణ త్రింశద్దినాత్మక
సావనమాసానుష్ఠేయత్వాత్ అత్రచాండ్రాయణోశబ్దో గౌణ సర్వధకప్రాప్త్యథః - కుండ పాయనాయనే

మాసఅగ్నిహోత్రంబుహోతీతివత్ - అస్మింశ్చంద్రాయజేభూవకప్రకాంతమేకాదశ్యుపవాసాదినము
చ్యేత- శిథిలముమేకగ్రాసనియమాత్ - యత్రతథాధి యమేన । గాసనియచ సత్రతుపూవకప్రకాంతముపవా
సాదకమన్యేనకారయేత్ - ఎవ్వరిప్రకారేము కచచనునావిశేషసంక్షోభశితా ॥ అష్టావష్టాసమశ్చీయా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యంబిన్దేధితే । సయతాత్మామాప్యన్య ప్రతిచాంద్రాయణంచరత్ ॥ చతురః ప్రాతః శ్చీయా
స్మిండాచ్ఛాన్ద్యమాహితః । చతురో సమతేనూర్యేశిశు చాంద్రాయణంచరత్ ॥ యథాసంచిత్పిండా
నాం తేనోశాన్ద్యమాహితః । మాసే శాన్ద్యవ్యస్య చం స్యోనలోకతామ్ । ఇతి - ప్రస్తిపిండాం
శ్చీయాన్ద్రాయతాత్మాసమాహితః । చానిష్ఠ్యాన్ద్యవై మాసస్మిచాంద్రాయణంస్తృతమితి॥

ఇతి యశికాండ్రి యగమ్.

—* అథ గోవదప్రతిమ్. *

యాజ్ఞసల్క్యః ॥ పంచగవ్యంపిబెద్దోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోష్ఠేకయోగోనుగామిగోప్రదానే
నశుద్ధ్యతి॥ కృచ్ఛంవైచాతికృచ్ఛంచచరద్వాపిసమాహితః । దద్యాత్త్రిరాత్రంవోపోవ్యవృషభే కాదశాస్తుగాః॥
అత్రవ్రతదత్తవృషచంపహితం - ఆహారాంతరనిరపేక్షేపంచగవ్యంపిబ నాత్రో గోష్ఠేకయానః ప్రాసాదః
పురగఃశ్చంతిగుగచ్ఛేత్తింప్యంతీరనుతిత్ ॥ అన్యైరపి నియమైర్ముక్తానూసమాసీత - తతోమాసాంతే
గాంబాహ్మణామదత్వాశుద్ధ్యతీత్యేకంవ్రతం ॥ పంచగవ్యాహారవ్యతిరేకణ పూర్వోక్తధర్మయతోమా
సంప్రాజాపన్యంబరేపిద్వితీయం ॥ తదైవప్రాజాపత్యస్తానే అతికృచ్ఛంమాసంచరేదిత్యతీయం ॥ త్రిరా
త్రోపవాసంకృత్వాఏకంవృషభందశగాశ్చదద్యాదితచతుథకం ॥ అత్రేయంవ్యవస్థా ॥ అజ్ఞానతోజ్ఞాతిమాత్ర
ద్రాహ్మసంబంధిగోమాత్రవధేత్రిరాత్రంవోపోవ్యవృషభమేకందశగాశ్చేత్యేతత్ ॥ అజ్ఞానతఃక్షత్రియగోమా
త్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యంపిబెద్దోఘ్నానూసమాసీతసంయతః । గోష్ఠేకయోగోనుగామి గోప్రదానేనశు
ద్ధ్యతీత్యేతత్ - అమత్యావైశ్యసంబంధిగోమాత్ర వ్యాపాదనేమాసమతికృచ్ఛంకుర్యాత్ - అజ్ఞానతశ్శూ
ద్రస్యామికగోమాత్రవ్యాపాదనేమాసం ప్రాజాపత్యంకుర్యాత్ - కామతస్తుతద్వైగుణ్యంకల్ప్యం ॥ అథమ
న్వాద్యుక్తానివ్రతానిపూర్వోక్తేషువిషయేషువిషయాంతరేవా దేశకాలశక్త్యాన్యసేక్షయావాయోజ్యాని-తా
నివ్రతాని మదనపారిజాతేస్తాభిస్సమ్యక్ప్రదేశితాని॥ కమవిపాకఃరిచ్ఛేదస్మిన్నేషా మత్యంతోపయోగా
భావాన్నాత్రప్రదశితాని ॥

ఇతి గోవధవ్రతిమ్.

—* అథ మాసోపవాసవ్రతమ్. *

చింతామణౌ నారదః ॥ భగవంచ్చోరుమిచ్చామి వ్రతానాముత్రమన్యథ । విధిమాసోపవాసస్థఫలం
చాస్యయథోపతమ్ । యథావిధనరైకార్యావ్రతవర్యామథాభవేత్ ॥ ఆరభ్య తేమథాపూర్వం సమాప్యం
హియథావిధి । యదావ్రతముకతకవ్యః తావద్బుద్ధిహీనతామహ ॥ వ్రతమేతత్సూరశైవవిస్త్రేణుమాన

ఘ॥ బ్రహ్మ॥ సాధునారదతదైతత్వప్రపంచరతపోధన॥ యాద్యుత్తమతాంశ్రేవృత్తచ్యుఃఖ్యబవీమితే॥ సు
రాణాం చయథావిష్టుస్తపతాం చయథారవిః॥ మేరుశ్శిఖరిణాం యగ్యవైశ్రవతేయశ్శపత్సామ్॥ తీర్థానాం
చయథాగంగాప్రజానాం చయథావణిక్॥ శ్రేష్ఠం సర్వప్రతానాం తుతద్వన్మాసోపవాససం॥ సప్తతేమ
యత్పుణ్యం సర్వతీర్థావగాహనే॥ సర్వదానాధ్యవంచాపిలభేన్మాసోపవాసకృత్॥ అగ్నిహోమాదిభిర్వ
జ్జేర్వివిధైర్భూరిదక్షిణైః॥ నతత్పుణ్యమవాప్నోతియన్తాసపరిలంఘనాత్॥ తేనతప్రంతపస్సర్వంకృతాసర్వాః తృ
ప్తాః॥ యఃకరోతివిధానేన సరోమాసముపావణమ్॥ ప్రవిశ్యవైష్ణవంయజ్ఞం తేనాభ్యుచ్యోజనాదకనః॥
గురోరాజ్ఞాంతతోలభ్యా కుర్యాన్మాసోపవాససమ్॥ వైష్ణవానియథోక్తాని కృత్వాసర్వప్రతానితః॥
దాద్యాదశ్యాదీనిపుత్యానితతోమాసముపావణేత్॥ అతికృచ్ఛంపరాకంచ కృత్వాచాంద్రాయణంతతః॥ మా
సోపవాసంకుర్వీతజ్ఞాత్వాదేహబలాబలమ్॥ వానప్రస్థోయతిర్వాపినారివావిధవామునే॥ మాసోపవాసం
కుర్వీతగురువిప్రాజ్ఞయంతతః॥ ఆశ్విన్స్యాచులపక్షేఏకాదశ్యాముపావీతః॥ వ్రతమేతత్కృష్ణియాద్యా
వత్త్రింశద్దినానితః॥ వాసుదేవంసమభ్యర్చ్యకాశికాకెనకలెనః॥ మాసంచోపవాసేద్యసుసముక్తిఫల
భ్యాభ్యుపేత్॥ అచ్యుతస్యాచయేభక్త్యాత్రికాలంకుసుమైశ్శుభైః॥ మాలతీందీవరైఃపద్మైః కమలైస్తుసుగంధి
భిః॥ కుంకుమోశీరకపూరైఃకలిహ్లాదసచంద్రైః॥ నైవేద్యధూపదీపాద్వైరర్చయేచ్ఛజనాదకనమ్॥
కర్మణామనసావాచాపూజయేద్గరుడధ్వజమ్॥ కుర్యాత్సప్తప్రీతవణం దృఢభక్తిజితేంద్రియః॥ నాహ్ను
మేవతథాలాపంచిష్ఠోఃకుర్యాదహర్నిశమ్॥ భక్త్యాచిష్ఠోస్తతోవాపి మృషావాదంచవజయేత్॥ సర్వసత్త్వ
దయాయుక్తశ్శాంతవృత్తిరహింసకః॥ సుప్తోవాససంస్థోవావాసుదేవంప్రకీర్తయేత్॥ స్మృత్యాలోకనగం
ధాదిస్వాదనంపరీక్షితవమ్॥ అన్నస్యవజయేత్సర్వంగ్రాసానాంవాభికాంతజమ్॥ గాత్రాభ్యంగంశిరో
భ్యంగంతాంబూలంసవితేపనమ్॥ వ్రతస్థోవజయేత్సవంయచ్చాన్యత్రనిరాకృతమ్॥ నవీకస్తస్స్పృహే
తిహించిద్దిష్టకర్మణాన్నచాలపీత్॥ దేవతాయతనేతిష్ఠేన్నగృహస్థశ్చరేద్వృతమ్॥ కృత్వామాసోపవా
సంతువ్రతంత్రింశద్దినేరితమ్॥ కృత్వామాసోపవాసంతుసంయతాత్తాజితేంద్రియః॥ తతోచయే తవైపు
ణ్యందాదశ్యాంగరుడధ్వజమ్॥ పూజయేత్పుష్పమాల్యాదిగంధధూపవిలేపనైః॥ వస్త్రాంకరణాద్వై
శ్చ తోవయేదచ్యుతంనరః॥ స్నానయేచ్ఛహరించేవంశిర్థవచందనవారిణా॥ వస్త్రదానాదిభ్యైవభో
జయేత్సుద్విజోత్తమాక్॥ దద్యాచ్చదక్షిణాంతేభ్యః ప్రణిపత్యక్షమాపయేత్॥ విశాన్తమాపయిత్వాతు
విసృజ్యాభ్యర్చ్యకృత్పూజ్యత॥ ఏవంవిత్తానుసారేభక్తియుక్తనశక్తితః॥ ఏవంమాసోపవాసంతు కృత్వాభ్య
ర్చ్యజనాదకనమ్॥ భోజయిత్వాద్విజాంచైవవిష్టులోకమహీయతే॥ ఏవంమాసోపవాసాని స్యాకర్మా
త్వాత్రయోదశ॥ నిర్యాపయేత్తతస్నాన్వత్వావిధినాయేనతచ్చ్యుఃఖ్యకారయేద్వైష్ణవంయజ్ఞమేకాదశ్యాముపా
వీతః॥ పూజయిత్వాశుదేవతమాచార్యాగజ్ఞయాహరిమ్॥ విశుద్ధకులచారిత్రాన్నిష్ఠపూజవతత్పరాక్॥
పూజయిత్వాద్విజాంత్యవ్యగ్రోజయిత్వాప్రయోదశ॥ తాపంతివస్త్రయుగ్మానిభోజనాచ్చాదనాద॥ యో
గపట్టాశికుభ్రాణీబహ్మసూత్రాణీచైవహి॥ దద్యాదేవంద్విజాంత్యభ్యః పూజయిత్వాప్రణమ్యత॥ తతోసు
కల్పయేచ్ఛఘ్రింశస్తాస్తరణసంసక్రతమ్॥ స్నాచ్ఛాననాంకుభాంశ్రేష్ఠాసోపధానామలంకృతమ్॥ కా
గ్రియత్వాశ్శివోయూతికాంకాంచసింతుస్వశక్తితః॥ న్యసేత్తస్యాంశ్రేష్ఠాయామదకయిత్వాసగదిభిః॥
అసంపాదకైచ్చత్రింశస్త్రయగ్మముపావణమ్॥ పవిత్రాణివిపుష్పాణిశయ్యామపకర్షయేత్॥ ఏవంశ
య్యాంశ్రుగంకల్పప్రణివృత్తంతద్విజాన్॥ ప్రాథకయేచ్ఛానుమోదాథకంః ప్లులొకంజాప్యహమ్॥ ఏవ

ససిష్టాదిప్రవర్తనాని ఋగ్యజుస్సాని సువ్యసస్థితాని యథాశాఖంజయేత్ || అవిరుద్ధేషు కాలేషు పిండాన్
| గాసాస్పృత్యేకంగాయత్యాచాబంతయేత్ - గ్రాసానుమంత్రణేగౌతమోక్తైశోంధూరిత్యభిర్వం
త్రైస్సహగాయత్యాఃకల్పః - ఏ యవాదిష్వప్యైకార్కాణాం వంత్రాణాం - కల్పః - భిష్నకార్కా
ణాం ముచ్చయతి వివేకః || ౨౨౦ || ఏహవ్యాహృతిహోమఃకతవ్యస్వయమన్నహమ్ | అహం
సానశ్యఃక్రోధమాజకవంచనానికర్తే || తస్మిన్ప్రతిర్నిశాయంశసవానాజలనావిశేత్ || స్త్రీశూ
ద్రఃకీతాంశ్చైవనాభిభాషేకహీనః || శయ్యాసనాభ్యాంవిహరన్నక్రొయశ్యయాలవా || బ్రహ్మచారి
ప్రశస్తోవాగరుదేవ్యచాక్షుఃకః సామ్రాజపేన్విత్కృషవిలాసేచశక్తితః || సర్వేష్యేవప్రతేష్యేవం
ప్రాచ్యుచ్ఛితార్థమన్యతక్షః || తిరిష్నాత్వాది || దిశాంతాత్రితియదత్రవత్సవసేషున్నం పిచ్ఛక్మం
పయం ఎవంన్యూనాధికస్తానాన్యన్యఃశక్తాపేతయాయోజ్యాని - జాబాలిః || ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంస
మాప్తాచవిశేషతః | ఆశ్వేనైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహ్నిఃపృథక్ | శ్రాద్ధంకుర్యాద్ధతాగ్నోచగౌ
హిరణ్యాదిదక్షిణా | స్త్రీశాంహూమోచదాతవ్యః పంచగవ్యంతథేవ || పరాశరః || స్త్రీశూద్రా
ణాంవిశుద్ధ్యథకం ప్రాజాపత్యంసమాచరేత్ | పంచగవ్యందకుర్వీతన్నాత్వాపీత్వాశుచిభకవేత్ || స్త్రీశూ
ద్రయోఃపంచగవ్యగ్యవిహితప్రతిపిద్ధత్వాద్వికల్పః జాబాలేనశుశాలాగ్నోహోమంవిధాయస్త్రీశాంహూమో
చదాతవ్యత్తినిషేధాత్ - గృహ్యగ్నోవేహోమనిషేధః - అథస్త్రీశూద్రయోరపిబ్రాహ్మణద్వారాతాకి
కాగ్నోభవత్యేవ || అయంచహూమోంకహోమః || సదకృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతప్రధాన
హోమః || ఆరంభేసర్వకృచ్ఛాణాంసమాప్తాచవిశేషతః | ఆశ్వేనైవహిశాలాగ్నోజుహుయాద్వాప్యహ్నిః
పృథగితి || జాబాలేనవిశేషాభిధానాత్ - కృచ్ఛిప్త్యామ్నాయభూతయోస్తుప్రధానభూతయోజకపహోమ
యోస్త్రీశూద్రయోర్నాధికారః || తథాచాంగిరః || తస్మాచ్ఛుద్ధంసమాసాద్యసదాధమకపదెస్థితః | ప్రా
యశ్చిత్తంప్రదాతవ్యంజపహూమవివజీతమ్ || శూద్రశబ్దస్తూపలక్షణాథకః - తథాసమానధమకత్వాత్ ||
వైశంపాయః || స్నానంద్వికాలమేవస్యాత్రికాలంస్నాద్ద్విజన్తనామ్ | శంఖః || ఎకవారాద్యేవారాల
భ్యాశీర్ఘ్ణడిలేశయతి || హారితః || స్నాత్వాఘృతవకణంజలేజపిత్వాధౌతచహంతానాని పరిధాయచామ్నా
సామ్యేనాదిత్యముపశిష్యేతేతి || వత్సీంశన్తే || జపహోమాదియోగించిత్కృచ్ఛాక్రంసంభవేంతరే | సర్వం
వ్యాహృతిభిఃకుర్యాద్ధాయత్యాప్రణవేనచేతి || శంఖః || ఎకవారంచర్చితౌంస్నాత్వాచాసావశీదయేత్ |
గాయత్యాదశసాహస్రమాహ్నికంజపముచ్యతే || బోధాయనః || అహశంచాసావశీత - సావిత్యా
వ్యాహృతీశ్చైవజపేదష్టసహస్రకమ్ | ఓంకారమాదితఃకృత్వా రూపేరూపేతశాంతతః || చూషానీరా
సనేయుక్తఃకుర్యాజ్జప్యంసుసంగతః | ఆనీనశ్వల్క్నేద్ధౌవాపిబేద్గన్యంపంచస్సకృత్ || గవ్యస్యపయసోలాభే
గవ్యమేవభవేద్దధి | దధోలాభభవేత్తక్రంతక్రాలాభేతయావకమ్ || ఎకమచ్యతమేవయత్తరుపసర్వేతతస్మి
బేత్ || శల్క్నేద్ధౌవేతి || వాశబ్దఉపమాధేక - శల్కవిద్ధత్వనిషణ్ణఃపయఃపిబేదిత్యధః - యుజః || అంగుళ్య
గ్రస్థితంపిండం గాయత్యాచాభిష్కంతితం | ప్రాశ్యావమ్య పునఃకుర్యాదన్యత్యాప్యభిష్కంతితమ్ || యేష
ప్రాణాగ్నిహూతేధికారిణస్తేషామాహోశనకమాకనంతరంప్రాణాహూతయోపిపంచభి గాన్తైభకవంతిశ
త్రవపూహోకప్రణవ గాయత్యాద్యన్యతషమంత్రైగ్రాసానభిమంత్యైప్రాణాయస్వాహేత్వాభిష్కం
త్రైః పాణాగ్నోహూమఃకార్యః || యదాత్వేకద్విత్రివతురోవాగ్రాసాన్మత్ర బోధాయనోక్తా విశేషోగ్రా
హ్యః | తద్గ్రథాప్రాణాపానవ్యానోదాశసమానాయోతపంచమం - యదాచత్వోర్నాథాద్వాభ్యంత్రధం

[illegible]

కర్తవ్యచాంద్రాయణసాధారణోపేతః శ్లోకః.

— :: అధ్యక్ష ప్రత్యామ్నాయాః :: —

శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదః ప్రాజాపత్యశ్శుభ్రప్రశస్తిః - తదవక్తాధేనుమేకాండద్వా
 తే॥ ఉదభావెనివహందద్వాత్ - నివహంతియంతు సరియాగైకరణైర్భూధాయి ॥ అథవాచేశకాలోచితంగా
 మూల్యంజయం- తత్రాన్యశక్తోసిదధికం వాచించాదద్వాత్ ॥ ఆధావమితాక్షరాయాం ॥ గవామభావేని
 వహంచాతదధికం వాచమేవ ॥ తథాప్రాజాపత్యక్రియాశక్తోధేనుందద్వాద్విజోత్తమః । ధనోరభావే
 చాతవ్యంమూల్యంషల్బం సంశయ ఇతి॥ పరాశః ॥ కృచ్ఛాయంతంతుగాయత్కృత్ఉదవాసస్తథేవచ । ధను
 పదానంవిప్రాయినమేతచ్చక్షుష్యమ్ ॥ కృచ్ఛఃప్రాజాపత్యః ॥ అయంతంతుగాయత్కృత్ ఉదవాసః ఉ
 దకివాసః - సతాపూరాతం- మితాక్షరాయాం ॥ కృచ్ఛాదవ్యయంతంచైవప్రాణాయామశతద్వయమ్ । తిల
 హూషసహశ్రంతు తేదపారాయణంతథాసమృద్ధధాన్యేనప్రాజాపత్యశ్శుభ్రప్రత్యామ్నాయత్వేనద్వాదశసుది
 నేషుప్రతిదనం పంచపంచ విప్రాభోజనీయాః ॥ తెవమిళిత్వా వష్టిభావతి ॥ తతామితాక్షరాయాం ॥ కృ
 ఛేపంచాత్కృచ్ఛేతిగుణవహుహస్త్రింశదేవంత్వతియ్యవత్వారింశచ్చతప్తై త్రిగుణవగుణితావింశతిస్సాన్యత్వ
 రాకె ॥ కృచ్ఛేసంతాపవాఙ్మేధవతిక్షదధికావింశస్తైవహీనాదాభ్యంబాంద్రాణుజైస్సాత్తపసికృతబలా
 భోజయేద్విశ్రముఖ్యాక ॥ అతీకృచ్ఛేహరహః పంచత్వత్వయః - అహరసాఇతిప్రత్యేకంసంబధ్యతే॥ అల్ప
 ధాన్యస్తుద్వాదశవిప్రాభోజయేత్ - తథావతుర్ద్వింశతిమతే ॥ విప్రాద్వాదశవాభోజ్యాః పావకెష్టైస్తథై
 వచ।అథవాపావనేకేతిత్వాన్యైహుషమాసిషిణః।అతీకప్రతిదనంద్వాదశిద్వాదశారుద్ధాదనైవపుణ్య
 ిథేఃవిధ్యుక్తప్రకారేణస్సాత్వా తదంగానుస్థానం విధాయ కేశాకసంశోషయేత్ - ఎవంద్వాదశస్సానా
 సిప్రాజాపత్యశ్శుభ్రప్రత్యామ్నాయాః ॥ తథావపరాశరః ॥ కృచ్ఛేదవ్యయంతంచైవప్రాణాయామ శతద్వ
 యమ్ ॥ పుణ్యతీథేనాద్యేశిరస్సానంఇతి॥ అనాద్యేశిరోయన్యాశావనాద్యేశిరాః ॥ అనాద్యేశిర
 స్సానం॥
 ఇతిప్రాజాపత్యశ్శుభ్రప్రత్యామ్నాయాః.

అతిప్రాచీనమైనది. పత్తామృతము.

—* అథాత్మచరित्र త్యాజ్యయాః. *

అతాశ్చక్రః సతాశ్చక్రః యజ్ఞపలాశ్చక్రః పాపిశ్చారణాశ్చక్రః సమస్తాశ్చక్రః ప్రత్యాక్షాయత్యేక
 ధేనువ్యయలరచ్యుతే - అథాకర్త్రీంశత్వతే॥ పరాకర్త్రీంశత్వే ప్రసేదనస్తుగాప్రభుః ॥ ౫౫౫౫౫౫౫
 తావంతోసహస్రప్రకంతిగోమూల్యానివాసేయాః - సహస్రభావతః పంచావతః చావతః - అథచాయా
 వంతోధేనువృక్షంతిగాయత్రీజవాసామయతాని తావంతాః - వాసావాస్తూన్యశ్రీత్యాచార్యా॥ అంతతావంతి

ప్రాణాయామశతద్వయాని తావంతివాపివామసహస్రాణి - అపితావంతి వేదపారాయణానిభవంతి || అథ వాయావంత్యోధేనవస్తావంతోన్నకృచ్ఛాభవంతి- అతోల్పధనేనధేన్యధాసంఖ్యాద్వాదశవిప్రాస్తథాభోజనీయాః - ప్రతిదినంద్వాదశదినేష్యిత్యర్థః - అత్రచమిళిత్యాశీఘ్రత్వశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అథవాయావంత్యోధేనవస్తావత్సంఖ్యాయాస్సానం ద్వాదశద్వాదశ కతకవ్యప్రశ్నానుయాయః || అత్రచిహ్నప్రకారః || ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయ ప్రకరణేదశితః || ఇత్యతికృచ్ఛాకృచ్ఛస్యవిహితత్వాత్ - కృచ్ఛాతికృచ్ఛ కరణాశక్తౌతిసాధేనవోదాతవ్యాః - తదభావేనిష్కృతయంసాధకసయోగవాపావోనసయోగవాదయః- అథ వాగాయత్యాగ్రియుతజపఃఉపవాసానపి త్రిప్రణాణాయామశతద్వయానివాతిలహోపసహస్రత్రయాణివాత్రిణి వేదపారాయణానివాకతకవ్యాని || అథవాసమృద్ధధాన్యేనాహరహస్త్రింశత్సంఖ్యాకా బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తథాచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయతి || సృప్తీయే || కృచ్ఛాతికృచ్ఛే || ఆహరహస్త్రింశద్బ్రాహ్మణాభోజనీయాభ్యర్థః || ఏకచ్ఛతినశద్బ్రాహ్మణాభోజనం ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంతకవ్యం || మిళిత్యావప్యత్వత్రీశతంబ్రాహ్మణాభవంతి || అసమృద్ధధాన్యశ్చేత్తదాలేనత్రిగుణితాద్వాదశ బ్రాహ్మణాభోజనీయాః - తేదమిళిత్యావత్త్రింశత్ || స్నానప్రత్యామ్నాయాస్తుప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణాక్రీత్యాయావంత్యోగావస్తావత్సంఖ్యయాజ్ఞేయాః ||

ఇతికృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః. *

తద్వద్వాదశాహసాధ్యేతప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయ త్వేనతిసాగావోదేయాః - పరాక తప్తాతికృచ్ఛేత్వే కాధేనుః - త్యూహసాధ్యేతునిష్కారథంబేయం - గవామధావేనిష్కారథంబెత్యాదికాన్యేప్రత్యామ్నాయాఃకృచ్ఛాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రకరణోక్తరీత్యావిజ్ఞేయాః-సమృద్ధధాన్యస్సాయంవిశేషః || ద్వాదశసుదినేషుప్రతిదినంచత్వారింశచ్చత్వారింశదితి || తథాచచతుర్వింశతిమతే || కృచ్ఛేపంచాతికృచ్ఛేత్రిగుణమహరహస్త్రింశదేవంతృప్తీయేచత్వారింశచ్చతప్తప్రతి - తదేత తప్తకృచ్ఛచేహరహస్త్వారింశదిత్యన్వయః ||

ఇతి తప్తకృచ్ఛప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ సాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః. *

తత్రసప్తదశాహసాధ్యస్య సాంతపనస్య సాధకప్రాజాపత్యస్థానేవిహితత్వా దేకాధేనుర్నిష్కారథంబాదేయం || తథాచత్త్రింశన్మతే || పరాక తప్తాతికృచ్ఛస్థానేకృచ్ఛతయంచరేత్ || సాంతపనస్యచాత్యర్థమశక్త్యానమాచరేదితి || దినద్వయసాంతపననిష్కారథంబేయం - దినత్రయసాధ్యేయతిసాంతపనాఖ్యేధేను మేకాండగృత్ అః యైవరీత్యాగాయత్రీజపాదిగూఢప్రత్యామ్నాయేష్యపి పరిమాణంకల్పం || యత్రైకాధేనుర్నిష్కారథంచదేయంభవతి - తత్రిగాయత్యాగ్రియుతజపోధేను మేకాండదద్యాత్ || ధేనుస్థానేపంచ సహస్రాణిత్యనయారీత్యాప్రత్యామ్నాయభేదస్తుప్రాజాపత్యప్రకరణేద్రప్రవృత్తః ||

ఇతిసాంతపనయతిసాంతపనప్రత్యామ్నాయః.

—* అథ పహసాంతపనప్రత్యామ్నయాః. *

తస్మాక్ సంకతిన్ సాధ్యే మహాసాంతపనప్రత్యామ్నాయత్వేన తి సాధేన వోధకః షష్ఠ-స్కంధాత్ ॥ పంచదశదిన సాధ్యేషు ధేనుద్వయం నిష్కాధకం వదేయం - సప్తమా సాధ్యేషు ఏకాధేనుర్నిష్కాధకం వదేయం ఏకత్రై-
ల్పరాయాం మూలం షడుపవాసతుల్య ప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయత్వేన ధేనువిధానం - సప్తమా సాధ్యేషు
సాంతపనేన ష్కాధకసహిత ధేను దానమూలం సాంతపనప్రకరణే దశకతం ॥ సాంతపనస్మచాద్యధకమితి
అనయాదితా గాఢుత్రీజపాః రూపప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ద్రవ్యవ్యాః ॥

ఇతి మహాసాంతపనప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ పరాకప్రత్యామ్నయాః. *

చతుర్వింశతిమతే ॥ పరాకతప్తృభ్యాం తాంస్తా న కృచ్ఛ్యయంచరేత్ ॥ జపహోమాదికం వాపి కల్పయే
త్పుష్పకల్పనదితి ॥ కృచ్ఛిత్రయస్థాసయత్వాత్ పరాకకరణాశక్తా తిస్తా ధేనవోదేయాః - తథాగా
యత్రీజపాదిప్రత్యామ్నాయా అపి తిగుణాః కతకవ్యాః ॥ తేచప్రాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే ప్రాక్పాద
శికతాః ॥
ఇతి పరాకప్రత్యామ్నయాః.

—* అథ యావకవ్రతగోమూత్రయావకవ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః. *

తత్ర యావకవ్రతే పయోవ్రతే చ ప్రత్యామ్నాయత్వేన పంచధేనవోదేయాః ॥ షడుపవాసాః ॥ పృథక్పా
జాపశ్లోకాని మితి పంచ షట్కాధవంతీతి - కృత్వా యథాయావకవ్రతే ప్రతిదినయావకవ్రతం ప్రతిదినం యావ
కం యుజ్యతే - తథాపి పూర్వోక్తయావకభోజనన్యాత్వంత్యైశ సాధనత్వాదుపవాసతుల్యత్వం భవత్యేవ ॥ ప
యోవ్రతేషు షయః పానైశ్చ శాభావశ్యేక గ్రాసమాత్రపర్యాప్తస్యైవ పయసః పాన ఉపవాసకల్పత్వం - గో
మూత్రయావకవ్రతేషు శ్లోకాధిక్యాన్ ప్రత్యామ్నాయత్వేన షడ్ధేనవోదాతవ్యాః - ఎవం గాయత్రీ జపాదిప్ర
త్యామ్నాయా అపి తిల్పయాః - తేచప్రాక్పాజాపత్యప్రత్యామ్నాయప్రకరణే దశకతాః ॥

ఇతి యావకవ్రతగోమూత్రయావకవ్రతపయోవ్రతానాం ప్రత్యామ్నయాః.

తత్ర చ సప్తధధనేన చాండ్రాయణప్రత్యామ్నాయత్వేన అష్టా గావోదేయాః ॥ తథా చతుర్వింశతిమతే
అష్టా చాండ్రాయణే దేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానదేతి ॥ తథా పిపిలికామధ్యయవమధ్యచాండ్రాయణయో
గోమయామ్యక్తాధికేతి కతకవ్యాసహితయోరష్టాచాండ్రాయణే ॥ ఇత్యేతద్యోజ్యం ॥ అబ్ధధనేన తి
స్తా గావోదేయాః ॥ తథా పరాశరసిబంధి ॥ వ్రాజాపత్యే గామేకా మితి ॥ కృచ్ఛిద్వయం స్మృతం -
చాండ్రాయణే పరాశరతీతస్తాదక్షిణాతథేతి ॥ ఎవచ్చధేత్రయం సంస్వల్పైతకతకవ్యతా సహితయోగ్య
వమధ్య పిపిలికామధ్యచాండ్రాయణయోస్తథా ॥ యోచాండ్రాయణాదిష్టపియోజ్యం - ఎవంశక్త్యపేతు

యాయావత్యోధేః వోదీమంతే వితతదభావగవామదావేః పగంవ్యాసైదధాం నాదపేవవేద్యత్తరీశ్చిదా
 తవ్యం ॥ అథవాః పతిధేనుచాయుతవయతం గాయత్రీపీవా - తథాధేనుసంఖ్యాకాః ఉపానావా ధేనుద్వా
 దశః శతద్వాదశబ్రాహ్మణసంఖ్యాకాః ప్రాణాయామ శతద్వయానివా ధేనుసంఖ్యాకాః వేపవారాయణా
 నివాసత్సంఖ్యాకతిలహూమసహస్రాణివాసత్సం ధేనుద్వాదశద్వాదశన్నానావాకార్యాణి ॥ ఏతేచపక
 ల్పావీసీమీమవవన్నైచ్చికాః - అసివోదీతానుదీపహోంపద్వ్యస్థితాః - వ్యవస్థాన శతకాలాద్భుతేషు ॥
 తథాదబోధాయనః ॥ దేశంకాలంతథాత్మాసంప్రద్యంప్రద్య సయంజమ్ । ఉపపత్తిమవస్థానజ్ఞాత్వాకౌ
 చంద్రకల్పమేదితి ॥ శాచశబ్దేశుద్ధికారణం స్వస్థిధీయతే ॥ ఎఃమశ్యతాపి న్యూనాధికకల్పేషుకక్త్య
 ద్యపేయోవికన్యోబోధవ్యః । అసేనైవాధిప్రాయేణ మితాశురాదిసంబంధనేషు న్యూనాధికపక్షాః ప్రదర్శితాః ॥
 తస్మాదా ॥ చాంద్రాయణంపుగాశ్చిః పరిత్రేప్యైస్తదైవదమిత్రందపశుత్వైవ కృత్రిమాసత్రయంతథా ॥
 తిలహూమాయుతంవైవపరాకద్వయమేవచ । గాయత్రీలక్షణవ్యంవసనాన్యాహబృహస్పతిః । ఇతి ॥ తప
 న్యసమధేనసమృద్ధనాన్యేనమాసావధికాలే ప్రతిదినంచతుర్వింశతిబ్రాహ్మణా భోజనీయాః - తథాచతు
 ర్వింశతిమతే - కృచ్ఛైపంచాతికృచ్ఛైత్రిగుణమహరహస్సాత్ప్రతీయేతు త్రింశత్తైద్విత్త్రింశ దెనత్రిగుణవ
 గుణితావింశతిస్సౌత్వరాకృచ్ఛై ॥ సాంతాపనాభ్యేభవతిపదధికాంశతనైవహీనాద్వాభ్యాం చాంద్రా
 యణేశ్యాత్తపసికృశబతోభోజయేద్విప్రముఖ్యానితి ॥ అస్యాథకః ॥ అహరిహరితిసహత్రాన్వేతి - కృచ్ఛై
 ప్రాజాత్యేద్వాదశసుదినేమప్రతిదినంత్రిగుణం - త్రిగుణ్యంచ పంచాపేక్షయాపంచదశైత్యథకః - తృతీయేకృ
 ణ్ణాతికృచ్ఛై పూర్వోక్తకృచ్ఛాతికృచ్ఛైదినేమ అహరహస్త్రింశత్తప్తే - తప్తకృచ్ఛై ॥ పూర్వాభిహితతప్త
 కృచ్ఛైదినేమ ప్రతిదినంచత్వారింశత్ - పరాకపరాకవతసంఖ్యాదినేమ ప్రతిదినంత్రిగుణనగణితా శింశతః
 షష్ఠీరిత్యథకః ॥ సాంతపనేకృచ్ఛైపూర్వవదేవాతూరహష్వద్వింశతిః - చాంద్రాయణచాంద్రాయణసం
 ఖ్యాకదివనేమ ప్రతివాసరంద్వాభ్యామీనాశుడధికాశింతిచ్ఛుర్వింశతిరిత్యథకః - ఏతేచపూర్వకవ తేవశ
 క్త్యాద్యపేక్షయా యోజ్యా ॥

*

ఇతిచాంద్రాయణప్రత్యామ్నయః.

—* అథగోవధప్రత్యామ్నయః. *—

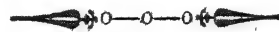
యాజ్ఞవల్క్యక్రవతచతుష్టయంప్రాక్ష్పరివశిం - తల్లక్షణప్రకరణే తత్రాహ్లానతో జాతీమాత్రబ్రా
 హ్మణసంబంధిగోమాత్రవధేత్రిరాత్రముపోష్యవృషభశ్వసేవగధకం దశగావోఎకౌష్యవృషభశ్వచేయః । త్రి
 రాత్రోపకాసాశక్తోపూర్వాకైగావోవృషభశ్వ నిసేగధకంచచేయః - కామతేప్యేద్విగుణం - అజ్ఞాన
 తఃకుత్రియసంబంధిగోమాత్రవ్యాపాదనే - పంచగవ్యౌపిబేద్గోక్షూమాసమాసీకసంయుతః । గోమృశయో
 గోనుగామి గోప్రదానేనశుద్ధ్యతీన్యనేనప్రకారేణ మాసంపంచగవ్యంచరిత్వాంతే గాందర్వాత్ ॥ ఎత్త్రత
 దాశక్తాప్రశస్యాత్కంతక్లేకత్వేనప్రత్యామ్నాయత్వేనాప్యేగావఎకవృషభశ్వత్వేనంచవధేనవోచేయాః ॥ అష్టా
 చాంద్రాయణచేయాః ప్రత్యామ్నాయవిధానజేతి ॥ బహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చాంద్రాయణస్య తత్ప్రత్యామ్నా
 యత్వేనాష్టేగావోభిహితాః - చాంద్రాయణవదస్య ప్రతిస్యాభిబహుక్లేశసాధ్యత్వాచ్చ సమానసేషయత్వే

నాముక్తమృత్యానుకల్పనం | కామతప్స్వీదశధేనవః - ఎకాదశక్షిణాత్వేనేతి సప్తదశధేనవః - అజ్ఞాన
తః దైత్యసంబంధి గోమాత్రవ్యాపానే మాసః త్యక్తాభిమత్యాత్ - ఏతదాచరణాశక్త్యాద్వాదశదిన సాధ్య
పాడిపూరణాన్నభోజనయుక్తాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయత్వేన గోద్వయ గానస్యాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్రక
రణేనదశశతాత్వాత్తత్రమాసాతికృచ్ఛే సప్తగావోభోజనముక్తమాసమాత్రభోజనయుక్తస్యద్వాదశదినసా
ధ్యాత్కృచ్ఛస్యకరణాశక్త్యాత్తిస్రాగావోపహితాభిమతసాధ్యేతికృచ్ఛే సప్తగావోనిష్కాధశచదేయం - త
త్ప్రకామతోద్వైగుణ్యేన క్రమేణదశపంచదశభవంతి - గవామభావెగోసంఖ్యయాతికృచ్ఛప్రత్యామ్నాయప్ర
కరణాశక్త్యాప్రత్యామ్నాయాః || శక్త్యావ్యపేక్షయా తత్త్వాః || అజ్ఞానతత్సూద్రస్వామిక గోమాత్రవ్యా
పాదనేమాసప్రాజాపత్య విధానాత్తదశక్త్యాగోద్వయనిష్కాధశచదేయం . కామతః పంచగావః తదశ
క్త్యావితరేపూర్వోక్తాః ప్రత్యామ్నాయాః కార్యాః ||

ఇతిగోవధప్రత్యామ్నాయాః.

—* అథమాసోపవాసప్రత్యామ్నాయాః. *—

తత్రపదుపవాసతుల్యప్రాజాపత్యామ్నాయత్వేన ప్రాజాపత్యేషు గామేకామితి విధానాత్పంచ గావోభ
వంతి - మాసప్రతీజప నియమాద్యసేకే కతకవ్యతోపేతమాసప్రతీజపైశాధిశ్యోపేతచాంద్రాయణవ్రత వ
దిత్యష్టకల్ప్యాః || ఇతిమాసోపవాసప్రత్యామ్నాయాః.

—* అథప్రాయశ్చిత్తశక్రమప్రకారః. *—

తత్రకర్మవిపాకానుపయుక్తమపీతరప్రాయశ్చిత్తప్రయుక్తంకించదుచ్యతే || తద్యథా || దేవలః || కృచ్ఛా
దాంద్రాయకోరాజానిదేష్టాధర్మపాలకః | అపరాధీప్రయోక్తాచరక్షితాకృచ్ఛపాలకః || మహాపాపేషు
కృచ్ఛాదాంద్రాయశ్చిత్తానాంద్రాయకోరాజాభవతి || బ్రహ్మహత్యాదిప్రాయశ్చిత్తేషు రాజ్ఞామాజ్ఞాం విసాద్వి
జానైఃప్రాయశ్చిత్తంనోపవణకనీయమిత్యర్థకః || ప్రాయశ్చిత్తస్యనిదేష్టాధర్మపాతకాభివ్యవృత్తే య
స్మిన్ననువాదకకబ్బంఠాకాఃప్రయుంజతే || అంగిరాః || వేదవిద్యావ్రతస్నాతసత్సత్వసంధాజితేంద్రియః | అనే
కధర్మకాన్త్రోజ్జః ప్రోచ్యతేధర్మపాతకః || అపరాధీ- పాపకారీ || కృచ్ఛప్రయోక్తైత్యభిధీయతే || రక్ష
తారాజపురుషః కృతాకృష్ణప్రత్యవేక్షణేనప్రాయశ్చిత్తపరిపాలకాభివ్యవృత్తే || ప్రకృతమనుసరామః || ధ
ర్మకనివృత్తా || తత్త్రియోహ్యుత్తరైశ్చోవా శూద్రోవానకధంవన | ప్రాయశ్చిత్తాభిధానంహికుర్యంతీతివిదు
బుకధారి || అచితానామనుంతాదాంజాతిమాత్రోపజీనామ్ | సహస్రశతయుక్తానాంపక్షిత్యంనోపపద్య
తే || పాతకేషతసంపక్షతస్సహస్రంమహదాదిమ | ఉపపాపేపంచాశత్స్వల్పేస్వల్పతథాభవేత్ | బహుభ
ర్విద్యద్భిక్షుకశిశ్వాచార్యప్రాయశ్చిత్తంవిధేయమితి || శతాదిశబ్దానాంతాత్పర్యం - అతఏవయాజ్ఞవల్క్యైః ||
చత్వారోవేదధర్మజ్ఞాపక్షత్రైవిద్యవేదా || సామ్రాతేయం సధర్మస్సాన్యదేకోవాధ్యాత్మ విత్తమ ఇతి ||
మనుః || త్రైవిద్యోహైశ్చకస్మరీహ్యుత్తరైశ్చోధర్మపాతకః త్రయశ్చత్రమిణిఃపూర్వపక్షక దేహాభవేదితి ||
తిస్రావిద్యాబుగ్గుబస్సామాత్మికాః నైఃకయస్యాసాత్రైవిద్యః - హైతుకః అనుమానజ్ఞః తరోస్యాస్మీతి

తర్కి-సంకయేన త్యేకస్తివోఽపాప్రామాణికత్వేనాపేక్ష్యతే చాధకదశకనాత్ప్రమాణేనాత్ర భవితవ్యమితి
యఃప్రత్యయస్సతరః సదవేదశాస్త్రావిరోధీగ్రాహ్యః - ఎవంవిధాంపక్షదంప్రవక్షిణీకృత్యస్వకీణమనోవి
జ్ఞాపయతితి - తత్రాయమాశయః - అంగిరసాప్రాప్తపాపస్య పక్షదోనుపస్థానాత్పూర్వంభోజనంఽపి
ద్ధం || అస్యాప్యయమభిప్రాయః - పశ్చాత్తాపవాన్భవేత్ || అవిలంబేనైవప్రాయశ్చిత్తంగృహీయాదితి ||
అన్యథాదీఘకాలంభోజనపరిత్యాగాద్దేహధారణాభావేనప్రాయశ్చిత్తచరణ మేవనస్యాత్ - స్వాదైవ
వశాత్ప్రాయశ్చిత్తవిశంబేమితాహరాదిభిశ్చరీరధారణంకర్వీత - నస్వచ్ఛందచారీస్యాత్ || ఇహంస్త్వా
తాయుక్తిదృష్ట్యా వ్రతాగ్రహణాది నదత్వా భోజనంమన్వతే || కతౌచ్యథతరాను తాపస్యాసంభవా
దుపక్రమదినే శరీరశుద్ధిరప్సితత్వాచ్చ || మనుః || ప్రాయశ్చిత్తీయతాంప్రాయ దైవాత్పూర్వకృతే
నవా - నసంసర్గీవసేత్సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తేకృతేద్విజః | అంగిరాః || ఉపస్థితస్తున్యాయేనతదాదేశ మనర్హ
తి | కృతేనసంకయేపాపేనభుంజీతానుపస్థితః || భుంజానోవథామేత్వాపమసశ్యంపక్షదిబ్రువత్ | సంక
యేతుసభో క్తవ్యంయావత్పాపస్యనిమగ్నః || ప్రమాదశ్చనకతావ్యాయథేవాసంకయోభవేదితి || కృత్వాపా
పంనగూహేత్తుగూహమానస్యవధాతే | బహువాన్వల్పకంవాపి కషణసద్భ్యోనివేదయేత్ || ప్రాయశ్చి
త్తైసముత్పన్నేహ్రీమాన్సత్యపరాయణః | హృదురాగ్యస్సుసంపన్నత్వద్ధింయాచేతమానవః | సచేలంవాగ్య
తస్మాత్త్వాక్తిన్నవాసాస్సమాహతః | ఉప్రయోవాపివైశ్యోవాపక్షదంహ్యుపకీర్తయేత్ ||

ఇతిప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారః.

—* అథ భస్మస్నానమంత్రాంతరాణి. *

ఈశానాయనమఞ్జిహ్మదయే - వామదేవాయనమఞ్జిగుహ్యే - సద్యోజాతాయనమఞ్జిపాదయోః - ప్ర
ణవేనసర్వాంగే || అయమేకఃప్రకారః || ఈశానస్వర్గవిద్యానామితీరిసి - తత్పురుషాయనమఞ్జి ముఖే-అ
ఘోరేభ్యఞ్జిహ్మదయే - వామదేవాయేతిగుహ్యే - సద్యోజాతమితిపాదయోః - ప్రణవేనసర్వాంగే || అథ
వా || అగ్నిరితిభస్మ - జలమితిభస్మ - నమఞ్జిభస్మ - సర్వంహవాఞ్జిదంభస్తేత్యేతేమంత్రాః గ్రాహ్యః || *

ఇతి భస్మస్నానమంత్రాః.

—* అథగోమయేనస్నాయాత. *

తత్రమంత్రాః || మానస్తోకఞ్జిత్వాది - అథవా గంధద్వారామిత్వాది - అథవాఅగ్రమగ్రం చరంతీనా
మాషధీనాంవసేవసే - తాసామృషభపత్నీనాం సుభీడాంశత్రైరిపి | ఉత్పన్నంలొకసౌఖ్యాథకంపవిత్రంకా
యశోధనమ్ || తస్మైరోగంశ్చశోకాంశ్చనుదగోమయసర్వదా ||

ఇతి గోమయస్నానవైకల్పికామంత్రాః.

—ః అథ్యుపాసానమ్. *

త. తమసుః అశ్వక్రాంతశిశ్యా రెకోమంః అశ్వకలదకర్షానం - తశ్చిమంః || అహోహిష్టేత్యాః ||
 అథవా || ఇదమాపః ప్రహతేత్యాః || అథపంచగవ్యాః || శత్రుగోమూతాప్రమేణ మచిరాదేవతాంర్షి
 తాః || శవతాస్సంప్రవత్సోమి అమృతావేణయస్యయా | వసుణోశవతా మూలేగోమయేహస్యవాహ
 నః - సోఽః క్షీరేదధివాయుః ఘృణేరః రుదాహృతఐతి || అతస్తద్దేవతాప్రకాశమతాః ప్రదృశ్యంతే
 తత్రగోమూతస్నానమంత్రః | ధృవాసుత్వాసునుక్షీతమక్షీయంతోవ్యాజస్త్రీత్యాసంవగణాముదోచరత్ | అ
 వోవన్వారుచి తేరువస్వద్యసంపానంస్వస్తిభిస్సదానః - ఉదలః ఓణమేతత్ - తస్మాద్వరుప్రకాశకాః - శ్వా
 తావాం తాగ్రాహ్యః || ఏమసర్వతాపి || అథగోమయస్నానమంత్రః - పాహి నో అగ్న ఏకయేత్యాది ||
 అథక్షీరస్నానమంత్రః - ఉరుష్కాగ్నిత్యాది - అథధిస్నానమంత్రః - ఆత్మశేవానామత్యాది || ఘృతస్నా
 నమంత్రః - కృష్ణస్నియానమత్యాది - అథపరాశరోక్తమంత్రాగాపళ్యః - గాయత్రీదాయకో మూత్ర
 మిత్యాది - ఆత్రాధిషించామీతి వాక్యశేవః పూరిణీయః - ఏవందశస్నానానికృత్వావాసః పరిధాయాచ
 వ్యవైష్ణవశ్రాద్ధంకుర్వీతి - తద్యథా || విష్ణుదైశేత్రిభ్యోధికాన్యగ్నాచ్ఛిష్టాదాన్భోజయేత్ || భోజనా
 సంభవేభోజనపర్యాప్తిమాత్రంపారణ్యంవాదద్యాత్ || ఏవంవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయగోదానమాచరేత్ || అత్ర
 గోదానమంత్రః || గవామంగేమతిష్ఠంతి—దశ || తస్మాత్తస్మాచ్ఛిష్టంమేచ్ఛాన్యోహలోకపరత్రచేతి || ఇతి
 గోదానానంతరమాశ్లేనాగ్నోవ్యాహృతఋషిశతరస్తుత్తరశతంవాహుత్యావంచగవ్యంజహుయాత్ || త
 త్రపంచగవ్యహుమప్రకారః - తామ్రవదాణ్యోగోమూత్రం - శ్వేతవదాణ్యోగోమయం - కాంచనవ
 తాణ్యోగోమయః - నీలవదాణ్యోగోమయః - కృష్ణవదాణ్యోమయః - సర్వపంచగవ్యంకాపిలంవా - అసం
 భవేయథాలాభోపవన్నంవా పృథక్సంపాద్యపరిమితంవామాషాష్టకంఅగుష్ఠార్కపరిమితగోమయ ద్వి
 గుణపరిమాణంవా గోమూత్రంపలాశమధ్యమపణానిమికతేవా పద్మపత్రవిరిచితేవా సువణామయేవా తా
 మ్రపాత్రేఃక్షిపేత్ || పూర్వవన్నిక్షిపేత్ - అథసప్తపలంవాదశపలంవాంగుష్ఠార్కపరిమితగోమయాపేక్ష
 యాచతుగుణంవాఘృతం - తేజోసత్యనేన యజుషా ప్రణవేనవా పూర్వోక్తపాత్ర ఏవ నిక్షిపేత్ || త
 నంతరం వైకపలంవామాదచతుష్టయపరిమితంవాక్షశోదకందేవస్యత్వేత్యనేన యజుషాప్రణవేనవాపూర్వో
 క్తపాత్రేస్తాపయేత్ || ఏవంగోమూత్రాదీనేకపాత్రే కృత్వా ప్రణవంచ సముచ్చార్యసమాలోద్య పునఃప్ర
 ణవముచ్చార్యయజ్ఞేయకాపేననిమగ్ధప్రణవేనాభిమంత్య సప్తపత్రైర్హరితైః కుశైః పంచగవ్య ముద్భృ
 త్యేభిమంత్రైర్దశాహుతీర్దుహుయాత్ || అశస్వసృష్టానేహరితాః కుశావన - మంత్రాస్తు || ఇరావతీ ఇదంవిష్ణు
 మానస్తోత్రంసంభిందాగ్ని - అగ్నయేస్వాహ సోమాయస్వాహ గాయత్రీప్రణవవ్యాహృతిగ్న యేస్విష
 కృతేచేతి దశాహుతీహుత్యావ్రతగ్రహణం కరిష్యమితి బ్రాహ్మణాః పృష్ట్యాకురుష్యేతి తైరనుజ్ఞాతోహుత
 శేవంపంచగవ్యంప్రణవేనపిపేత్ || ఎతచ్చ గ్రామాద్భహిక్షత్రదశశనం కతకవ్యం - హుతిశ్చిష్టింసర్వం
 పేయం - సోశ్చేదీయ్యం || అతఏవ బాలవృద్ధశక్త్యాద్యపేక్షయా గోమూత్రాదీని పూర్వోక్తవైకల్పిక పరి
 మాదాపేక్షయాగోదానీయః || ఇతివ్రత గ్రహణంకృత్వా తతఃపరం మాసీధూత్వా తతఃపరమాత్మనోదు
 వ్యుసంసనసినింతాంశ్చామతివాహయేత్ || ఏవముపక్రాంతనరేణ సమ్యక్పారంసీత్వా తత ఉదీచ్యాంగా
 నికుక్షిత - శత్రాయంకమః || ప్రాయశ్చిత్తస్యసగుణార్థముదీచ్యాం గానికరిష్యమితిసం కల్ప్యగ్నోవ్యా
 హృతిభిరాజ్యంపూర్వోదధృత్వాపూర్వవదేవవైష్ణవశ్రాద్ధంవిధాయంతేగోదానమాచరేత్ - ప్రాచ్యాంగకర

నివేశాయాంవైష్ణవశ్రాద్ధగోదానానంతరంపూజాః - సిద్ధాయవైష్ణవశ్రాద్ధమతిశ్రాద్ధానంతరంగోదానా
 దేవిహితత్వాద్ధోమానంతర మేవమతశిష్టస్య సంవిగమ్యకానేన వ్రతస్యసీతత్వాచ్చ - ఉచీచ్ఛాం గాను
 మ్మొనసమయే పూజానంతరంశ్రాద్ధగోదానాది । ఉపక్రమేహోమస్య సన్నిహితత్వా దవదానేసన్నిధాన
 స్యోచితత్వాదేవమతగోదానానంతరమశిష్టాని దశదానానిదద్యాత్ ॥ తానిచశ్రాద్ధంకృత్వా క్రతాంతే
 తుగోహిరణ్మదిదక్షిణే త్యక్తాదిశబ్దేనోపాత్తాని ॥ దశదానస్వరూపాణిచసంగ్రహకారేణదర్శితాని ॥ గో
 భూతిలక్ష్మిరణ్మది ॥ అత్రక్రమేణదానమంత్రాః ॥ గోదానమంత్రః పూర్వముక్తః ॥ అథపూదానమంత్రః
 సర్వభూతాశ్రయాభూషణరాహేణసముద్భుతా । అనింత సస్యఫలదా అతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ తిల
 దానమంత్రః - హిరణ్యదానమంత్రః - ఆభ్యుదానమంత్రః - వస్త్రదానమంత్రః - ధాన్యదానమంత్రః - గు
 డదానమంత్రః - రౌప్యదానమంత్రః - లవణదానమంత్రః - ఇతి దశదానమంత్రాః॥ పాపానాంపరిపాకస్య
 శాంతికర్మవివక్షయా ॥ ఉక్తాన్యత్రవిధానానిహ్యుపయుక్తాన్యశేషతః ॥ మహాణవాభ్యే మహితే పృబంధ
 మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య ॥ సతక-మహాచార్యగణేన పూజితపూజితస్తరంగః ఖలు సప్తమోత్రః॥

ఇతి శ్రీకండిత పారిజాత కర్మవిపాకే సప్తమస్తరంగః.

ఇతిపరిభాషావందస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

కర్మవిపాకగ్రంథే - అష్టమస్తరంగ ప్రారంభః.

—† అథ రోగఃబహుశాని. †—

తత్రక్షయరోగఃబహుశాని ॥ క్షయరోగనిదానమాహ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ బ్రహ్మహక్షయరోగీస్సాది
 త్యాది - తన్నివృత్త్యథాంషదబ్దప్రాయశ్చిత్తంకుర్యాత్ - ప్రాయశ్చిత్తార్థమహాంతి స్త్రియోరోగిణి ఏవ
 వేతి రోగినోర్ధాప్రాయశ్చిత్తం - ఎతేనైవాభిధానాత్ - ఇతిక్షయరోగహరప్రాయశ్చిత్తం-క్షయరోగహర
 కదళీదానం - పద్మపురాణే ॥ క్షయీస్యాత్తేత్రమారణే ॥ తేత్రమారణం తేత్రతసస్యమారణ ముదకదా
 నాది ప్రతిఘాతాద్యనిష్టావరణే ॥ అథవా తేత్రేత్రియంగర్భప్రతిఘాతః-బోధాయైవైతన్నివర్తకంకదళీ
 దానమాహ ॥ కారయేత్కదళీందివ్యాంపక్షైస్సర్వతీసంయుతాం । ఫలపూగైశ్చసంయుక్తాం సువర్ణస్వఫ
 లేనతు ॥ యథావిచిత్రతః కుర్యాద్వసేణావేద్యసూత్రతైః । బ్రాహ్మణానోభ్యయేచ్ఛాపిభక్ష్యేర్నానాని
 ధ్యేశ్శుభైః ॥ పూజంవకారయేత్తత్రపూర్వవద్బ్రాహ్మణైస్సహ ॥ కాంచనీంకదళీందద్యాన్నస్త్రోలంకార
 పూర్వకాం । పూజితాయదరిద్రాయవ్రతస్థాయాత్తచేదిసే ॥ ధర్మజ్ఞాయాశిదాంతాయ మంత్రేణానే

నతుక్షయః హి - గర్భాభ్యాం గృహితయగోగజగన్తయ ॥ రంభాదానేన దేశశతయంత్రపయమేప్రభో । పు
త్యోహం నంకాన్యం బాహుజేస్యేనసాః ॥ శిష్టై రిష్టే ర్భుభిశ్చ సహభోజనమాదశేత్ । పూగత్యా
ది-ఫలానా పూగస్సుమూహాః ॥ పులెనతు - పలస్వరూపంతుపరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రష్టవ్యం
యథా-భూతిః - భవానురాగాః సమర్థా శ్చేత్పలాధికేనాపికదళింకారయేదిత్యర్థః ॥ సూత్రకై స్సూత్రై రప్యా
వేష్టనేన - దళిప్రాజోపలక్ష్యతే - పూజామంత్రశ్చ ॥ త్రియంబకంయజామహాగ్రవ్యయం ॥ హోమంబ
కారయై త్రేపూ వ్యవతి ॥ పూర్వవచ్చబ్దేన స్యంజయమంత్రస్యోపసీతత్వాత్ - కదళీదాన మం
త్రేవపరదపురుషస్య సంత్రాధి దేశతాత్వేనోపాదానాచ్చ ॥ తథాదకమణోపిన్పుత్యుసంబహాకాథకత్వా
త్ - త్రియంబకంయజ్జ్వరినాదాయాంకూక్త్యాండహోమప్రతిః - ఛేదకాః - హోమసంఖ్యాచాష్ట్యేత్మరక
తసహస్రమయంతంవా ॥ ద్రవ్యమాజ్యంశిలాశ్చకదళీపూజానంతరంబ్రాహ్మణానోజయిత్వా హోమంకు
ర్యాత్ ॥ వచసపాతక్రమచాధేప్రమాణాథావేన- ఎవంకదళీదానంసృత్యాస్వస్తివాచనానంతరం శిష్టై రిష్టైశ్చ
సహఘంజీః ॥ ఇతిక్షయగోగహగకదళీదానమ్.

—* రాజయత్నప్రతికృతిః. *

అథ రాజయత్నహరవ్యాధిప్రతికృతిదానం. బ్రహ్మాండపురాణే ॥ భువశాస్త్రోగ్యః క్షాయపాయశ్చిత్తం
దదాతియః । రాజయత్నాభవేత్తస్య రోగఃపీడతదారుణః ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేన ప్రదద్యాత్ప్రతిరూ
పకమ్ ॥ పూర్వోక్తవిధిరస్మాభిఃపరిభాషాయాం దళితో వ్యాధిప్రతికృతిదానప్రకరణే ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు
కమవిపాకనాలే ॥ రాజయత్నాకృతసుఃశరవాశాసితజీవః | దధత్ప్రసేత్రోంప్రాభ్యాంబహ్మ్యోహం
తుముద్యతః ॥ ఇతి రాజయత్నహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అసాధ్యగోగప్రతికృతిః. *

అథాసాధ్యసర్వగోగహరప్రతికృతిదానం ॥ బ్రహ్మాండపురాణే ॥ బ్రహ్మ ॥ సువర్ణరత్నరచితై ర్యథాశ
క్త్యనురూపశః । పృత్యాత్రతిహంవ్యాధదకద్యాద్విప్రాయత్నతః శతేనవాతదధేనశ్రోతానిదగ్రం
ఖ్యయా । జాతరూపమయంవ్యాధిప్రతిరూపంతుకారయేత్ । నిధాయపాత్రేసంపూజేతంబైస్సితిరూ
పకైః ॥ అలంకృత్యచసౌవర్ణకంరూపంత్యగరులేపనైః । వాసోయుగేనసంవెష్ట్యహిరణ్యబహుభూషణైః । అ
లంకృతాయవిశ్రాంతదద్యాన్తంప్రముదీరయేత్ ॥ మంద్రమూహ ॥ యేమాంరోగాఃప్రబాధంతే దేహస్థా
స్యతతంతతః । గృహ్నిచ్చ్యవతరూపేణ తాకరోగాస్త్యజసత్తమ ॥ ప్రతిగృహ్నితురుపితిమూహ ॥ చాథమిత్త్యే
వతిద్రూపంగృహ్నియాద్వాద్విధిభిః । తస్మిన్రోగిచాతాచదీహూకాయుష్యంప్రపద్యతే ॥ సువర్ణరత్న
రచితై రిన్ద్రా - సువర్ణేనశరీరనిమాణం - రత్నై నచక్షుషీ - రజతేనాంగం - శ్చైత్రగారేకా ॥ ఎవంయ
థాశక్తిప్రతిరూపమయూపతః - సుర్యుదీప్యథకః - నివర్ణస్వరూపం పరిభాషాయాం పరిమాణ ప్రకర
ణేన్ద్రయం - జాతరూపంసువర్ణకంపాత్రేకాంస్యగాత్రే ॥ కాంస్యంబయత్నజేదేయమితి కమవిపాక సం
గ్రహేదశకనాత్ ॥ ఇతిసాధ్యసర్వగోగహరవ్యాధిప్రతికృతిదానమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణాసాధ్యసర్వరోగహరమ్. *

ఋగ్వీధానే || అసాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తశ్రేణ ప్రాణహరిణా | ఆతేరాదేణ మూక్తైవ ప్రత్యహం వాగ్భత
శ్శుచిః || పూర్వమాజ్ఞాహుతీహుత్యా ఉపస్థాయదశంకరమ్ | హవిశ్శేషేణవతేతవికాంతరమంద్రి
తః || పూజేమాసేజయేన్మృత్యుంరోగేభ్యశ్చప్రముచ్యతే | హేమావకషణ్యశక్తానాంజపస్త్విగుణోభ
వేత్ || ఆతేరాదేణత్యాది || ఆతేపితరీత్యనేన రుద్రదైవత్యేన పూర్వమాజ్ఞాహుతీరితి || ఉపస్థానాత్పూ
ర్వంహవిశ్శేషేణత్యాది - ఏకస్మిన్దినఉపవాసః - ఏకస్మిన్హవిశ్శేషేణపారణం - అగ్నిహవిశ్చరురపిచాజ్య
మేవ - తథాత్వేరోగిణోమాసంశరీ నిర్వాహనుపపత్తేః - అతశ్చప్రతిదినంచరు హోమానంతరం ఆజ్యంహు
త్వాశంకరోపస్థానంకార్యం - హోమంప్రత్యుచం - ఉపస్థానమూక్తైవవ్యాధితరితమభావేనసూక్తావృత్త్యావ్యో
త్తరశతం సహస్రంవాహూమః కార్యః - స్వయమశక్తశ్చేదాచార్యేణకారయేత్ - ఆచార్యస్యాప్యైకాంత
రోపవాసః - పూర్వవదేవ - మృత్యుంరోగంజయేత్ - ఆతేపితరీతిపంచదశర్చస్యసూక్తస్యగృత్సమదముషిః -
రుక్రోచవతా - త్రిష్టుప్తందః - విహితాధేవివియోగః - ఆతేపితరీత్యాది ||

ఇతిప్రకారాంతరేణాసాధ్యసర్వరోగహరమ్.

—* అథశాతాతపోక్తరాజయత్కుహరమ్. *

రాజహరాజయత్క్రిస్యాదేపాతస్యాపినిషక్పతిః | గోమాహిరణ్యమృష్టన్నజలవస్త్రప్రదానతః || ఘృత
ధేనుప్రదానేన తిలకుంభప్రదానతః | ఇత్యాదికక్రమేజ్జేవతియరోగః ప్రశామ్యతి || గవాదీని తిలకుంభం
తానిశక్తిగోగాద్యనుసారైఃవ్యస్తానిసమస్తానిదాతవ్యాని - ఆదిశబ్దేనగ్రహశాంత్యాదయోలత్కృతే - ఘృత
ధేనుస్తుమశ్యపురాణే || తత్రిగుడధేనువిధానస్య యద్రూపమహాయశ్శలమ్ | తదిదానింప్రవత్సామిసవక
పాపప్రదాతనమ్ || కృష్ణాజినంచతుహకస్తంపాగ్రీమంవిన్యసేచ్ఛవి | గోమయేనోపవిస్తాయాం దధానా
స్మిర్యయత్పతః || అత్రహస్తైర్తిరితిదానకాండే || యవద్భిజినైశ్చతుహకస్తమితాభూరాచ్ఛద్యతే - తా
వంత్యజినానగ్రహాణ్డేత్యధః - అంశ్చిబ్దస్యప్రాదేశసర్వాయత్వాదేకేనైవాజినేనాచ్ఛదనం - అథవా || ఆ
యతిమిళిత్యాచతుహకస్తమితంజైయం || లఘ్వేణకాజినం తద్వద్వత్సస్యపరికల్పయేత్ - ప్రాజ్ఞుభింకల్పయే
ద్ధేనుముదక్పాదాంసవత్సకాం | ప్రాజ్ఞుభిఃప్రాక్పిరావత్సోపితధైవ || ఉత్తమాగుడధేనుస్యాత్సదాభారచతు
ష్టయా | వత్సంభారైఃకుర్వీత భారాభ్యాంమధ్యమాన్యతా || అథకథారైఃవత్సస్యాత్సంపాభారకేణ
|| చతుర్థాణాంశేనవత్సస్యాద్వహవిత్తానుసారతః | భారలక్షణంపరిధానాయాంపరిధానలక్షణేభ్యభా
య || గృహవిత్తానుసారతః - పూర్వోక్తమధ్యమాదికల్పనాభవత్కేళ్యధః - ధేనువత్సోఘృతాస్యాతా సితసూ
త్త్రంబరావృతా | శుక్తికదాకవిశుచాదాశుచిముక్తాఫలేతణే || అత్రముక్తాఫలసాహచర్యాచ్ఛక్తిరపిము
క్తాశుక్తిరేవగ్రాహ్య | సితసూత్రసిరాశ్రోత్రాసితకంబళకంబళే || కంబళస్సాస్మాత్సావ్రగంధూకస్పష్టేతా
సిశచానురోమకా | గంధూకంకంబళేదేశోగంధస్తలంచ || విద్రుమభూయుగోశీతా కవనీతస్తనావృతా |
క్షౌమపుద్భాగాంస్యదేవకాంత్రదనీలకతారకా || తారకావత్సమధ్యభాగః || సువణకశ్యంగాభరణేరాజ
తాఘరసంయుతా | నానాఫలమయైదకంత్రేఘ్రిణగంధకరండకా | నానాఫలమయైదకంత్రే స్సంయుతా

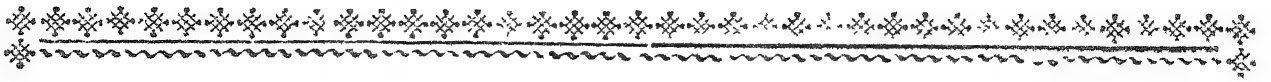
విశ్వస్వయః - అత్రవశ్యశక్తి క్షేమసాధనమునకు శక్తిం గా - ధే : ౦ - విశ్వకాత్మ్యంశశాన్యే విశ్వస్వయేవ
త్వాత్ - ఇక్ష్వేవంశచయిత్వాత్ ధూపదైస్తమభావకత్వాత్ । ఆధా ౧౦ మంత్రః - ధేనోద్యం పృథివీసర్వాయ
స్తాత్మేశానస్మిభా ॥ సవకపాపహరానిత్యమతశ్చాంతం యద్యమ - ఎవమనేచత్రే సుశాన్తధేనుమామం
త్రయీత ॥ తత్రామంత్రమంత్రానామ - యజ్జవలక్ష్మిః । యాజ్ఞీస్త్వీమాతానాం యాచకేవే వ్యవస్థి
తా । ధేనురూపణపాదేవీమనుశాంతిం ప్రయచ్ఛ ॥ దేవతాయాచయ దాణేశుకస్య పీఠాసదా । ధేను
రూపేణసాదేవీమనుపాపం వ్యపోహణ ॥ నిష్ఠోన్వితసియాః త్మీస్త్వాహ్వానవిధావసో । చంద్రారూప
కిర్యాధేనుధేనురూపాస్తూత్రయై ॥ చతుము - అస్మయాలక్ష్మీర్యాః త్మీధానదశ్యచ । లక్ష్మీర్యాలోక
వాలానాం సాధేనువకరదాస్తుమే ॥ స్వభాత్సంపిశ్యముఖ్యానాం స్వాహాయజ్జఘజాంతథా । సర్వపాపహరా
ధేనుః తస్మాచ్ఛాంతం ప్రయచ్ఛమే - ఎవమామంత్ర్యితాంధేనుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ బ్రాహ్మణస్తు
పుచ్చదేశేవతిగృహ్యస్యస్తికుర్యాత్ - ఎంగుడధేనుమభిధాయేనమేవవిధిం ఘృతధేన్వాదివ్వతిదిశతి - నిదాన
మేతధేనునాం సర్వపామిహచోద్యతే ॥ సర్వానాంప్రశ్యక్షధేనునామపిశ్యంగిత్వాది యథావిభవతస్సమా
నమేవ - యాస్తుపాపవిశాశిన్య ఎవంలేదకధేనుః । తాసాం స్వరూపం వత్సోమి నామానిచ నరాధిప ॥
ప్రథమాగుడధేనుర్యాధ్యుసేధేనుస్తథాపరా । తిలధేనుస్త్రీయాచతుర్థీ జలధేనుకా ॥ తీరధేనుశ్చచి
ఖ్యాతా మధుధేనుస్తథాపరా । సప్తమీశరరాధేనుర్దధిధేనుస్తథాష్టమీ ॥ రసధేనుశ్చ నవమీదశమీస్యా
త్స్వరూపతః ॥ ప్రశ్యక్షధేనురిత్యధః - కుంభాస్సృష్టికవధేనురామితరాసాంశరాశయః । కుంభశబ్దః
కలశపర్యాయః - అథవాపరిమాణవచనః - తద్వపరిమాణంపరిధామాయాంపరిమాణప్రకరజేద్రవ్యవ్యం - ను
వణంధేనుమిత్యత్రకేచిదిచ్చంతిమానవాః । నవసీతైశ్చరజైశ్చసేథాన్యేపిచహషణయః ॥ ఎతదేవధానం
స్యాదేతేచోపసరరాస్తస్మృతాః । మంత్రావాహనసంయుక్తాస్తదాపర్వణిపర్వణి ॥ యథాక్రాధం ప్రదాత
వ్యాడపరాగాదిపహను ॥ ఇతిగుడధేనుః ధిః ॥ తయీశుయరంగనివృత్తయే పూర్వోక్తం ఘృతధేనుం ద
ద్వాత్ - ఘృతధేనువిధానాన్యన్యపిబహూనసంతి - తానిగ్రంథగౌరవభయన్నప్రదశికతాని ॥ అతశ్చఘృ
తధేన్వాదిమవికల్పవేదిత్యః ॥

ఇతికాతాతపప్రొక్తరాజయత్తహరమ్ ॥

మాతాపుణ్యచరిత్రకీర్తివిభవాదుస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాణరమూర్తికార్యచరిత శ్రీపెద్దిభట్టపితా ।
సోయంకౌశికవంశభూషణుజిః శ్రీభట్టచిశ్వేశ్వరో వేదేస్తూతకమలేయేచనపదే వాక్యై కృతీపథకతే ॥
మతిశ్యేషాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః పరాశీలంశ్లాఘ్యంజగత్పరజవస్తైకతీపయోచిచింతితేషాం
ముకురతలభూలేస్థితిమియాదియం వ్యాసారణ్యప్రమామనిశివ్యస్యభణితిః ॥ మహాగణవాఘ్నే మహితేప్రబంధే
మాంధాత్యనామ్నోమదనాత్తజస్య । సరూపమణిక్యగణైఃపూర్ణేపూర్ణస్తరంగఃప్రథితోష్టమోత్ర ॥ ౩

ఇతిశ్రీపండితపారిజాత కకారిమల్లేశ్యాదిచిరుదవిరాజమాన శ్రీమద భూపాల పుత్ర మాంధాతు

ర్మిబంధే మహాగణవాభిధానే కమణిపాకష్టే స్తరంగః ॥

శ్రీరస్తు.

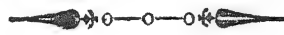

కమలావిహారగ్రంథే - నవవ తరుగ ప్రాంతంభః.

—* అథశూలరొగహరణి *

యాజ్ఞవల్క్యః || అన్నహతామయావీస్నానామయీశులరోగహరణి | ధాన్యందశభ్యుక్తంభేభ్యోహర
తోద్విశతందమః | తేనైవకనిష్ఠసాహసానాముసపాకసః త్వానుసపాకప్రాయశ్చిత్తం ప్రాయశ్చిత్తంకతా
వ్యం | శూలమాత్రప్రాప్తి రొగస్యసాధ్యత్యేనిదానభూతి పాద్యాసరికల్పనయాష్టానాదివ్యాధేరల్ప
త్వేప్రాయశ్చిత్తాల్పత్వమపికల్పనీయం ||

ఇతిశూలరొగహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథశూలరొగహరత్రిశూలదానమ్. *

తదుక్తం || చక్షర్వగచింతామణౌ || శూలేనశూలీభవతిమనుష్యాణాంచహింసకః | పలెతాథపదధేన
నతదధాధేనవాప్యథక్ || శౌవణంరజతంవాపి శూలంకుర్యాత్ప్రయత్నతః | తామ్రేణవాయసావాపి
ఖాదిరేణాథవాపునః || రక్తవస్త్రేణసంవెష్ట్యతీలానాముపరివ్యసేత్ | తీలానాంతుపరిమాణంద్రోణంవాపిత
దధాకమ్ | తదధాకంవాయథాశక్త్యాపూజయేద్బ్రాహ్మణంశుచిమ్ | అచాదిమూలమంత్రేణసోడశైవోపచా
రకమ్ || క్రియాశ్చబ్రాహ్మణపూజాంకృత్వాహోమంప్రకల్పయేత్ || శూలస్యదక్షిణేపాశ్వేకస్థంఢిలేగ్నిఃప్ర
ణీయతే | సమిదాజ్యతీలాకహుత్వా తతశ్శాంతింప్రకల్పయేత్ || తేనోదకేనవాసించెచ్చులినం రోగిణంన
రమ్ | ఉపచారైస్తుతంశూలం పూజయిత్వాస్వశక్తితః || దద్యాత్సదక్షిణాకంశు వ్రాజ్మభోనావ్యుజ్మ
ఖః | మంత్రేణాసేనపరయా భక్త్యాశర్వంరీన్ద్రరేత్ || త్వంశూలబ్రహ్మణాస్పృష్టప్రేపురాణాం వినాశ
కః | దైత్యానాంచానవానాంచశంకరస్యాయుధంశథా || కుక్షిస్త్రీధవాశ్వసృమథవాపృశ్యసంగతమ్ | శూ
లహింసాసముత్పన్నంవెదనామాశువాశయేతి || పలెనేత్యాచి || పలద్రోణయోలకక్షణంపరిభాషాయాంప
రిమాణప్రకణేభిహితం || పూజయేద్బ్రాహ్మణశ్శుచిరితిబ్రాహ్మణః పూర్వోక్తశూలినంపూజయేదిత్థథా ||
మూలమంత్రేణాఘ్రికమ్యసచాగానిత్యథాః || మూలమంత్రేనైవపంచాక్షరీవారుద్రంకాశకౌవైదికం
త్రోవా - వైవపంచాక్షరస్యవామదేవఋషిః - పక్షిశ్శంధః - శివోదేవతా - పూజా - గః - మంత్రిస్తు - న
మశ్శివామ - కేదసప్రణవాదికంపతంశ - వైదికమంత్రస్తు - శ్రీయంబకమిత్వదరౌబహవః - గురిభాషా
యా - కాతాః - సమిదాజ్యతీలాకహుత్వేతి సమిదాదిహోమేషు కమలావిహారం గ్రహదౌ - మంత్రాంత
రాణి - శి - శాని || తద్యథా || సమిద్ధామేతావత్ - పురుషఎవేదమత్యస్యనారాయణఋషిః - పు - పౌదే
వతా - అమృత్యుంధః - సిమిద్ధామేష్యయోగః - పురుషఎవేదమిత్యాది - సమిద్ధాన్యజ్ఞీ - అజ్య
హోమేష్యింబకమంత్రః - తిలహోమేష్య - యతశ్చంద్రిభయామహితిమంగ్రిన్ద్రయంపరి
మా - ప్రకరణేదశాతం - హోమసంఖ్యాఅష్టాత్తరిశతాద్యముతాం తావ్యాధి త త భా - య్య ||

తతశ్చాంశింకల్పయేదితి శాంతిఘోషశాంతిః - తత్రచానోభద్రాకత్యారభ్య ఆశ్వలాయనీయః ॥ శనోన్న
వాతఃపవతామితి శైత్తిరీయశాంతిః ॥ పరిభాషాయాంవ్యాధిప్రతిమదానవిధౌద్రష్టవ్యం. ఎతచ్ఛ్రీపలక్షణం॥
అతోయస్యశాఖాయాంశాంతిస్సాక్షిత్వచ్ఛాఖీయైస్సాగ్రాహ్యః॥ ఏతచ్ఛ్రీశాంతివాచనంవారుణంకలశంసంస్థాప్య
తస్మాగ్రేకుర్యాత్ - తతస్తైనోదకేన శాంశ్యదకేన శూలివంసరమాసించేత్ ॥ కలశస్థాపనప్రకారస్తునవ
గ్రహయజ్ఞేనూర్వాది పూజానంతరందశితః - అభిషేకప్రకారోపితత్రైవవనుధారానంతరందశితః. సర్వం
పరిస్మరేదితి ॥ ఎవంవిధపాపాచరణౌదయం రోగస్సంజాతః - తస్యవివృత్తయేవక్ష్యమాణశూలదాన మం
త్రస్థితవిశేషణవిశిష్టంఫలంసంస్కృత్యబాహ్యణౌదయద్యాదిత్యధః - ఎతచ్ఛ్రీపవశశూలసాధారణం॥

ఇతి శూలహరత్రిశూలదానమ్.

—* అథారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ శ్రద్ధాహీనాధనవాక్దీనేవ్వరతిస్తామసదానీవాజాయతాత్రైషసిస్తారః - చాం
ద్రాయణంచాతికృప్తంప్రాజాపత్యమథాపరమ్ ॥ హేమాద్రావపి ॥ చాంద్రాయణాదికీర్వీతవ్యాధ్యాదెర
నుతూపతతి. చాంద్రాయణాదీని యానిస్మృస్తానిసమస్తానివా శక్త్యనురూపాద్యపేక్షయా యోజ్యానీత్యధః -
హోమస్తుశూలహరత్రిశూలదానోక్తప్రకారేణఆదిశబ్దేన విష్ణుసహస్రనామాపామాజకనవిష్ణుహృదయాది
స్తోత్రాణిలక్ష్యంతే - తానిచపరిభాషాయాందర్శితాని- తథాచాంద్రాయణాదీన్యపి ॥ *

ఇత్యరుచిశూలహరమ్॥

—* అథప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ సాక్షాద్ధంతిగవాదీనియః పునజననాంతరే । శిరోరోగీశ్రోత్రరోగీశూతస
వ్యాధిమాన్భవేత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంవాషికంవా పాక్షాసంవాత్రివాషికమ్ । చరెద్ధృతశతంచైవ
గోహిరణ్యాదికాదిశేత్-అత్రగోహననంయజ్ఞసాధనత్వానివిష్టగోహననం- ప్రాయశ్చిత్తస్యగురుత్వాత్- ఆది
శబ్దస్యయజ్ఞః పూతోధూమ్యసృతంచ- వ్యాధిగురులఘు భావేనైకవాషికాదిప్రాయశ్చిత్తానియోజ్యాని- గో
హిరణ్యాదికమిత్యాదిశబ్దేన వాసోభిధీయతే॥ తదంతేచేతి చకారేణోద్యన్నద్యేత్యుచజపః ॥ జపసంఖ్యాచా
యుతం- ఉద్యన్నద్యేత్యుచఃపరిభాషాయాముక్తం॥ *

ఇతిప్రకారాంతరేణారుచిశూలహరమ్.

—* అథాజీణశూలహరమ్. *—

అథకర్మవిపాకసముచ్ఛయే॥ నిదానమాహ ॥ పృథ్వీతాతపః ॥ శూద్రస్యైవతుకుక్త్వాన్నమవతస్య
ద్విజస్యచ । శూలవ్యాధిభావేన్నిత్యమజీణశ్చాపిపీడితః ॥ శూద్రస్యైవాన్నంసతతం జన్మాంతరేభుక్త్వా
యేతన్నిమిత్తప్రాయశ్చిత్తమకుర్వాణస్తై - యశ్చత్రతస్యద్విజస్యనిత్యకర్మానుష్ఠానరహితస్యవాధుక్తాపేక

స్యవాన్నంభుత్వాపూర్వవదాస్తే ॥ సశూలవ్యాధిమాన్సవేదిత్యథః ॥ అత్రైవంశిష్కాతిం మర్యాదు
పవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పలత్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనమ్ | పలమితిః | పరిభాషాయాం
పరిమాణప్రకరణేదశితం ॥

—* అథస్థీ హశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ విశ్వస్మవిషదాతాచిస్థీచావాజాయతేనరః | చక్షబ్దాచ్ఛులీద-ఎతస్మిన్ని
హారణాథకంతు ప్రాయశ్చిత్తంసమాదిశేత్ | చాంద్రాయణంపరాకంచతథోద్యస్తపవచ | అపామాజన
నకస్యాపి జపస్సంధ్యాత్రయేభవేత్ ॥ ఉద్యన్నద్యేత్యజఃపరిభాషాయాంద్రప్రవ్యః | జపసంఖ్యాత్వయుతం-
అపామాజనగోత్రమపిపరిభాషాయాంప్రతమాదానఃథా విష్ణుసహస్రనామానంతరంగప్రవ్యం ॥ స్తోత్ర
జపశ్చవ్యాధివిమోక్షసిద్ధ్యథకం చాంద్రాయణంపరాకయోలక్షణం పరిభాషాయామేవ ॥

ఇతిస్థీ హశూలహరమ్.

—* అథజతరశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్యయే ॥ శ్రుతాధ్యయనసంపన్నం యాచితారమకించనం | బ్రాహ్మణందాంతమాసి
యదానాథకంచదాతియః ॥ సభవేజ్జతశూలీతథాధ్వానీచకహీచిత్ | కృచ్ఛాతికృచ్ఛాచాంద్రాణిసకు
ల్యాద్వాధినుత్తయే ॥ చాంద్రంఛాంద్రాయణం ॥ కృచ్ఛాదిస్వరూపంపరిభాషాయాముక్తం - ఎతానిసమ
ప్రాసివ్యస్తానివారోగగురులఘుభావానుసారేణ యోజ్యాని ॥

ఇతిజతరశూలహరమ్.

—* అథకటిశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్యయే ॥ గో గామికటిశూలీస్యాత్తస్యచాంద్రాయణంతథా ॥ కృచ్ఛంబైవాతికృచ్ఛంచ
జపంసారంసినిదిశేత్ | గాంవాసకాంచనందద్యాత్సహీరణ్యంఘృతంతథా ॥ సారజపఃఉద్యన్నద్యజపః- పరి
భాషాయాం దశితః ॥ సంఖ్యాత్వయుతం- గవాదిదానమంత్రాఅపి పాగ్భిహీతాః - సహీరణ్యఘృతదానే
అజ్యావేక్షణమంతః - అలక్ష్మీశ్చచ్చదాధ్యంమెయచ్చగాత్రేష్వవస్థితమ్ | తత్సవణంశమయాజ్యత్వంలక్ష్మీం
ప్రస్తుంచదథాయ ॥

ఇతికటిశూలహరమ్.

—* అథహస్తశూలహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ పూర్వజన్మనివాస్తీక్యాత్సంధ్యాదిరహితోద్విజః | హస్తశూలీ సభవతినిష్క
ద్యాఃశకందిశేత్ ॥ భోజయేద్బ్రాహ్మణాంచ్చక్యాజపేత్సూక్తంసహీరణ్యః | సారంశూక్తంకుంత్రంవా
అష్టాక్షసోమ ఉద్యన్నద్యేతివా- అనయోః స్వరూపంనిష్క-స్వరూపంచపరిభాషాయాముదీరితం ॥ సోతనూ

క్రమంతుఃసత్యంజాతవేదసమితి త్రయోదశవశస్యసూక్తస్య - కల్పప్రస్కంబుమిః - ఇత్యాదివియోగః -
హీరణ్యదగ్ధిభవేదితిశేషః ॥

✽

ఇతిహస్తశూలహరమ్.

—✽ అథ కణకశూలహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసమన్వయే ॥ మైథునంశుభయాద్విప్రః కణకశూలీ భవేత్తురః । స్వాద్యైవ బధిరఃకించి
త్కపాలేసహ్యశబ్దవాక్ । నివర్తమింశతికంధద్యాః పృష్ఠాదాయకుటుంబినే ॥ విష్ణుః కణకశూలఃకాజ
శేట్రోగప్రశాంతయే । అపామాజనపాలైరమంత్రికంసజలంపిబేత్ ॥ భోజనంబాసక్తైరభ్యశ్యప్రవద్యాద్య
క్షిణాంతథామైథునశబ్దంబుద్ధిపూర్వకంశుభయాద్యదీప్యర్థః-సిమన్వగూపంపరిధామో యాంవిష్ణుప్రకాశకా
మంత్రాః - పురుషసూక్తంతద్విష్టోరితి - ద్వీరుచశ్చ- తద్విష్టోరితిద్విచకస్య ॥ యథాశక్తియుమిః - విష్ణుః కణ
వతా- గాయత్రీఛందః - జపేసియోగః ॥ అపామాజనసౌత్రికంపరిధామాయామవ ॥ సజలం పిబే
దితిసరోగీ- పురుషసూక్తాదిజపసంఖ్యావ్యాధ్యనుసారేణాప్యే త్రరశతాద్యయుతాంతాః కల్పయః ॥

ఇతికణకశూలహరమ్.

—✽ అథ నయనశూలహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ నగ్నంపః ప్రాయంద్యష్టా సూర్యంవాస్తవయోదయే । నేత్రశూలీభవేత్సో
పినేక్షిణంతుమత్యేకా ॥ వచోకమేదహిమంత్రిక హోమస్యాదప్తచాయతమ్ । వయస్సుపణకాభిచనేత్రే
సింధేశ్వారిణా ॥ అక్షిణ్యాంశభిజపేన్నేత్రశూలంప్రశామ్యతి । పరప్రాయంద్యష్టైర్వికామతః ॥ తథా
సూర్యమపి ॥ వచోకమేదహీత్యనేన- వచోకదాఅసివచోకమేదహీతి దశాక్షరోమంత్రోలత్యతే-హి
మకాలైశ్చహంతః కణకశ్శః - ఆస్మయంతస్యప్రాజాపత్యవరమేష్ఠివామదేవాఋషయః - అగ్నికేవతా-
అతశ్శక్తిఛందః - ఆష్టదాయుతమితి ॥ వయస్సుపణకాభిశ్యస్య - గౌతమఋషిః- ఇంద్రోదేవతా - అనుష్టు
ఛందః - విహితాథేకజపేసియోగః - వయస్సుపణకాభిశ్యాది - యథాహోమంచజపసంఖ్యా ॥ నేత్రేనే
చసంయావద్రోగనిముక్తి - యథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్భజయేత్ ॥ సూర్యపూజాచకర్యా - నేత్రాదిదేవ
తాత్వాత్తస్య ॥

✽

ఇతినయనశూలహరమ్,

—✽ అథ శాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్. ✽—

శూలీరోగపతాపేనజాయతేవపుసాతనః । అన్నదానంప్రకుర్వీత శథారుద్రంజపేద్భుధః ॥ వపుసాశ
నః కృతశరీరభ్యధః ॥ వ్యాధితంతమథావేదాన్నవారాదేభ్యానః - రుద్రలక్షణం - రుద్రవిభౌ పరిభౌ
మాయాంద్రప్రవ్యం ॥

ఇతిశాతాతపోక్తశూలరోగహరమ్.

—* అథ శూలప్రతికృతిదానమ్. *

శూలప్రతికృతిలక్షణంచకమకవిపాకసారే॥ అనుక్తేషుతురోగేషు రోషాగ్నిజ్వలితేక్షణమ్ | భూభంగ భీషణంశక్తింశూలంపాశాంకుశాదధత్ || చక్రఖడ్గదావజ్రశరక్షురధనూంషిచ | నాసాగ్రతతజ్జాన్యా కంపయన్పరిపాశ్వకాః || దంష్ట్రాధరయుతందూరాద్దురాత్పాణిమదేక్షణమ్ | ఉద్యన్నభిముఖం ధా వక్ప్రమాతుకంపార్శ్వయోఃకృతాః || విశీణకేశంరొగాణాంప్రతిరూపంప్రకల్పయేత్ | శతంతస్యాజ్జ మధాంవాహేమోస్మాకాణితేనతు || తదేవప్రతిమానూనం కమకాంతివ్యపిస్వతః | అతస్వత్సేన యో దద్యాన్తహదానంనరాధమః || ప్రతిగృహ్లాతివాతస్య దుఃఖశోకావహంభవేత్ | యేయేరోగాఃప్రచాధం తేదేహస్థాస్సతంతమామ్ || గృహాణప్రతిరూపంతుమహారూపైద్విజోత్తమమ్ | తేనానేనతందద్యాత్పు వణీరీత్యాకృతావకానమ్ || బాధమిత్యేవగృహ్లాత్యాయాత్మదూప్యధిభిస్సహ | ఆచార్యం యజమానస్తుతి నుయాయాచ్ఛతంపదమ్ || అనుక్తేషుతురోగేష్విత్వాది-యత్రరోగప్రతిమావిశేషంనాభిధాతం - తత్రరో గప్రతిమామేవం విధలక్షణోపేతాంకుర్యాదిత్యధః || శక్త్యదికందధత్-స్థితమిత్యధః - దధద్యచ్ఛల్ || నిశ్చ స్వరూపంపరిభాషాయాంబోధ్యం || కమకాంతివ్యపిస్వతః - ఎవమస్మత్తాపి కమకవిపాకకాంతిమస్వ తస్సామాన్యన్యామేన ప్రాప్తత్వాత్ప్రతిమామానంకతావ్యమిత్యధః || యద్యప్యేవంతథాప్యత్రచాన్యత్రచ వ్యాధిగురులఘుభావాపేక్షయా || శక్త్యాశక్త్యద్యనుసారేణ ప్రతిమానం కల్ప్యం || నహ్యశక్యంవిదధాతిశా స్త్రం - ఎతచ్ఛస్వతః పదాత్తదా || దేశంకాలంతథాత్మానంద్రవ్యంద్రవ్యప్రయోజనమ్ | ఉపపత్తిమవస్థాం చజ్ఞాత్వాశాచంప్రకల్పయేదితిబోధాయనవదనేనశావపదస్యోపలక్షణార్థజ్ఞానమవగంతవ్యం || యేయే రొగాఃప్రతిదానమంత్రః - పూర్వరీత్యాకృతార్చనః || ఆతంకౌదేవతాతతైత్యారభ్యపరిభాషాయాం వ్యాధి ప్రతిమాదాన విధావుక్త ప్రకారేణేత్యధః || శతంపదమితి || శతంపదానీత్యధః - సముదాయాపేక్షయైకవచనం-

*

ఇతి శూలరోగహరప్రతికృతిదానమ్.

మాతాపుత్ర్యచరిత్రకీర్తివిభవాయస్యాంబికానామతత్కాకల్యాపరమూర్తిః సార్యచరిత్రశ్రీపెద్దిభట్టఃపితా | సాయంకాశికవంశధూవణమణిః శ్రీభట్టవిశ్వేశ్వరో వేదేస్తాత్మమతేనయేచ సపదే వాక్యకృతీ నధకతే || మతిర్ద్యేషాంశాస్త్రైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిః పరాశీలంశ్లాఘ్యంజగతితుజవస్తైకతపయోచిరంచిత్రైతేషాం ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాసారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్యధణితిః || మహాణవాభ్యే మహితే ప్రబుధే మాంధాతృనామ్నోమదనాత్మజస్య || సతక-మకమాణిక్యగణేన పూజేపూజాఃప్రసన్నానవమస్తరంగః ||

ఇతి శ్రీ పండితపారిజాత కథారిష్యలైత్యాది చిరుదవిరాజమాన శ్రీమదనధూపాలపుత్ర

మాంధాతృ ద్విబంధే మహాణవాభిధానే కమకవిపాకే

నవమస్తరంగః.

కమవిపాకసంగ్రహే— దశమ తరంగ ప్రారంభః.

—* అథజ్వరహరణి. *

తత్రగాగ్యః॥ శీతజ్వరహరణమ్॥ యేపునఃపూరకమాణఃపాప్తానోమందచేతసః । తేభవేయుస్సదా శీతజ్వరవంతస్తచేనసః ॥ శాంతయేయతసంఖ్యాకంప్రకుర్యాత్ప్రియతోజపమ్ ॥ జాతవేదసమంత్రేణబ్రాహ్మణానోజయేత్తతః ॥ సురామాంసోపహారాద్యైర్బలిస్సర్వత్రశస్యతే॥ సహస్రకలశస్నానంశశభోజనమేవచ॥ సదాశీతజ్వరవంతిత్యాది ॥ ప్రతిదినంశీతజ్వరయుక్తాః- జ్వరప్రాదుర్భావకాలేశీతజ్వరపూర్వకజ్వరేణయుక్తాత్తత్కథః ॥ జాతవేదసమంత్రేణజపంకుర్యాద్దిశాంతయే ॥ తత్రాయతసంఖ్యాకమిత్యపలక్షణం ॥ రోగగురులఘుభావనజపెగురులఘుభావఃకల్ప్యః॥ ఎవంబ్రాహ్మణభోజనేపి- జపాంగామపరామభిషేకాంగాంగాంసురాదిభిర్భులిభిర్భులిరధికారభేదేన సహస్రకలశస్నానంతునమకానువాతైరీశ్వరస్య- పురుషసూక్తంవిష్ణుః - శీతజ్వరేతథాకుర్యాదభిషేకం హరైర్బలధితీ ॥ కమవిపాక సంగ్రహేభి ధానాత్ ॥ నమకానువాకానామృష్యాద్దీనితథారుద్రాభిషేకప్రకారశ్చపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యః - పురుషసూక్తాద్యపితౌవేదప్రవ్యః ॥ జాతవేదసమంతస్య - కశ్యపఋషిః - జాతవేదాగ్నిదేవతా - త్రిష్టుప్తందః- విహితాథేనవినియోగః - జాతవేదసేసునవామేత్యాది ॥

ఇతి శీత జ్వర హరణమ్.

—* అథోష్ణజ్వరహరణమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే॥ మంగళేషువకాలేషు సతతఃకోపవాన్నరః । ఉష్ణజ్వరాభిధూతస్స్యా తత్త్వాపస్యోపనుష్టయే ॥ సహస్రకలశస్నానంరుద్రదేశశస్యకారయేత్ ॥ బ్రాహ్మణానోజయేచ్ఛక్త్యా జపేద్యై జాతవేదసమ్ ॥ తథామాహేశ్వరతంత్రేపి ॥ ఉష్ణజ్వరేమహేశస్యప్రకుర్యాదభిషేచనమితి ॥ రుద్రేణ సతరుద్రేణనమకానువాతైరిత్యథః॥ అస్యాపాదపరిభాషాయాండ్రప్రవ్యంజాతవేదస్యతుజప శీతజ్వరహరణ- జాతవేదసంగ్రహణం మృత్యుంజయస్యాప్యపలక్షణం ॥ అస్యత్వాపాదీ లైత్తరీయ శాఖానుసారేణ పరిభాషాయాంకూక్మాండపూమవ్రకరణేశ్యధాయ - అత్రాశ్వలాణానశాఖానుసారేణాభిధీయతే ॥ తస్మింబ కుయజామహాత్మస్య వసిష్ఠఋషిః - మృత్యుంజయరుద్రోదేవతా- అనుష్టుప్తందః- వినియోగః ॥

ఇతి ఉష్ణజ్వరహరణమ్.

—* అథ శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్. *

దేవద్రుమహారస్యైవ జాయతేవివిధజ్వరః । జ్వరోమహాజ్వరశ్చైవరౌద్రోవైష్ణవవివచ ॥ జ్వరైరుద్రజ
పంకుర్యాన్మహారుద్రంమహాజ్వరే । మహారుద్రంజపేద్రాదైష్ణవేతుద్వయంజపేత్ ॥ జ్వరైతురుద్రజపమి
త్యాది ॥ మహారుద్రలక్షణాతి రుద్రానువాకానామాహాదిచపరిభాషాయాముక్తం - మహారుద్రంజపే
ద్రోద్రజతి ॥ రుద్రసంబంధినిమహేశ్వరజ్వరైకతినతమేఅసాధ్యజ్వరేచమహారుద్రసహస్రనామాహా మజానవి
ష్ణుహృదయస్తోత్రాణిపరామృత్యంతే - అతస్తద్వయంవిష్ణుసంబంధంచశతరుద్రపురుషసూక్తాదిజపేత్ ॥ శత
రుద్రాదీనిపరిభాషాయాందశికతాని ॥

ఇతి శాతాతపోక్తవివిధజ్వరహరమ్.

—* అథ సహజ్వరహరమ్. *

కుంభదానం ॥ అగారదాహీజ్వరవాన్జాయతేతత్రసిష్కృతిః । నవకుంభంసమాసీయవృక్షయంచావ్రణంద్వ
భమ్ ॥ లోహితంకాన్త్యైకహితంస్థాపయేత్తండులోపరి । పరిమాణంతండులానాం ద్రోణపంచకమిద్యతే ॥
విశుద్ధాస్తండులాగ్రాహ్యఃశ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేత్ । మధునాప్యథవాశ్మేనఖండేనాధగుడేనవా ॥ తైలనాథాం
భసావాతంపూరయేచ్ఛక్తితోనరః । శ్వేతపుష్పైరవయేత్తంగంధపుష్పైస్తథాపరైః ॥ హేమశృపూ
వవతాగ్ర్యఃసమిదాజ్యచరూతగుటః । సువణేనయథాశక్త్యాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ ॥ తస్మైహుత
వతేన్మత్తశ్రుతశీలాయతంత్రకమ్ । మంత్రేణానేనవిధివత్పూజయేచ్ఛజ్వరీనరః ॥ మహేశదేవదేవేనానుదేవప
రాత్పర । కుంభేనానేనదత్తైవజ్వరఃక్షీప్రంప్రశామ్యతు ॥ ఎకాంతరంసన్నిపాతంతృతీయకవతుధికౌ । పా
క్షికంమాసికంవాపి సాంవత్సరికమేవచ ॥ నాశయైతంమషక్షీప్రంవాసుదేవమహేశ్వర । ద్రోణపంచక
మిత్యాది - ద్రోణస్వరూపంప్రమాణప్రకరజేద్రప్తవ్యం - శ్వేతవస్త్రేణవేష్టయేదితి - కుంభమిత్యన్వయః -
కుంభంగంధపుష్పైస్తథాపరైరితి - అపరైరక్తపీతాదిభిర్యథాః హేమశృపూవవదితి ॥ పూ
ర్వోక్తప్రకారేణసచప్రకారశ్శూలహరత్రిశూలదానేద్రవ్యవ్యః - తిలస్తానేవరురిత్యేతావాన్విశేషః - కుం
భదానమంత్రస్యరుద్రవిష్ణుప్రకాశకత్వాకుంభపూజాపిరౌద్రేణ వైష్ణవేనవామంత్రేణకతవ్యా - హేమ
మోష్యనయోరన్యతమేన - తత్రరౌద్రశ్చైవపంచాక్షరః - శూరోగహరత్రిశూలదానేద్రవ్యవ్యః - రుద్ర
గాయత్రీదద్యహరౌమామహేశ్వరదానేవక్యతే - అన్యేవత్సృంబకమిత్యాదయః - పరిభాషాయాం దశిక
తాః - వైష్ణవాఅపితద్విష్ణోః పరమపద మిత్యాదయస్తత్రైవదశికతాః - నారాయణాష్టాక్షరమంత్రస్తు
అంత్రవృద్ధిహరనారాయణచూడిదానేసిరూప్యతే ॥ గోవాలమంత్రస్తునక్తాంధ్యహరే - సువణేనయథాశ
క్త్యైతి - సువణేనయతంకుంభంనివేదయేదిత్యన్వయః - మహేశదేవదేవేశేత్యాగభ్యుక్తేద్వయం దాన
మంత్రః ॥

ఇతి సహజ్వరహరకుంభదానమ్.

—* అథ జ్వరతప్సణమ్. *

తత్రాయంక్రమః ॥ గోవిందసంజ్ఞకంకంచనతాపసంతథా పుత్రంతాపసాంతరంచ తిలోదకైరంజవిత్రయ

దానేనపృథక్పృథక్తర్పయిష్వపశ్చజ్వరానుసారేణఅష్టాత్తరశతాద్యయతాంతం జ్వరముద్దిశ్యతావ్యం-
జ్వరతపః జేరక్తాక్షతావారఃప్రస్పాణివాగ్రాహ్యణి - తత్రతిలకపణిమంత్రే ॥ యోసానరస్వతీతీరకు
త్సగోత్రసముద్భవః | తిగ్రాతజ్వరదాహేన మృతోగోమిదసంజ్ఞకః | జ్వరాపనుతయేతస్మైదదామ్య
తత్త్రిలోకం | తథా | నద్యాంచనమదాతీరే అపుత్రస్తాపసోమృతః | రాత్రౌజ్వరవివాళాయదద్యాంత
స్మైతిలోకమ్ ॥

ఇతిజ్వరతపణిమంత్రః.

—* అథజ్వరప్రతికృతిదానమ్. *

త్రిపాద్భస్మప్రహరణస్త్రిశిరారక్తలోచనః | సమేప్రీతస్సుఖందద్యాత్సర్వామయపతిజ్వరః ॥ భస్మప్ర
హరణోభస్మాయుధశ్శత్రుః - పూజాదివిధానంత్యాతంకౌదేవతా తత్రేత్యారభ్య పరిధామాయాం వ్యాధిప్ర
తిమాదానవిధావుక్తం ॥ *

ఇతిజ్వరహరప్రతికృతిదానమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరణి. *

అత్రనిదానంతుః ఉమామహేశ్వరసంవాదే ॥ కృతఘ్నజాయతేమత్యఃకఫవాత్శ్వాసఖాసవాత్ ॥ ఉ
ష్ణజ్వరచనిత్యంహిపిత్రరొగ సమన్వితః ॥ ఎతన్నివర్తతిఃకమఃవిపాకసముచ్చయే ॥ చాంద్రాయాణవ్రతంకు
ర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | అగ్నిందూతాదిసూక్తైనచరుణాసహాయుతమ్ ॥ అష్టాధికంతుజహుయా
దుక్తరొగస్యశాంతయే | అన్యచ్చవాయుపురాణే ॥ తద్విష్ణోరితిసూక్తైనజపంకుర్యాద్దివ్యోత్తమాత్ | పూ
జయేద్భోజయేద్దద్యాత్తన్తనానన్యమానసశ్చితి ॥ చాంద్రాయాణస్వరూపం కృచ్చ్రప్రకరణేభ్యధాయి ॥ చరు
ణాసహాయుతమితిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - అగ్నిందూతమితి సకలం హేమమంత్రః - ప్రత్యుచంవా ॥
అయంచవ్యవస్థితోవికల్పః - వ్యాధిశక్త్యాద్యాధిక్యాత్సూక్ష్మంసకలం - అల్పత్వేప్రత్యుచమితి ॥ ఎవంసర్వా
త్రవేదితవ్యం- తద్విష్ణోరితిసూక్తేనేతి ॥ తద్విష్ణోఃపరమిత్త్యుచాప్రాతర్యజుర్బావి బోధయేత్తేతత్సూక్తంలత్య
తే - తదంతగతత్వాత్తస్య - ఎకస్యాస్తస్యాఋచస్సూక్ష్మవ్యవదేశాభావాచ్చ - తన్ననాశ్చి | దానంద
ద్యాదిశ్యుః - తచ్చదేయంమధు సహిహారణ్య వాసాంసి ॥ తత్రమధుదానమంత్రః - యస్తాత్ప్రత్యా
జాంత్రాధైత్వంప్రీతిందెహ్యమృతోద్భవమ్ | మథోతవప్రదానేనపాహిమాందుఃఖసాగరాత్ ॥ ఆజ్యాదిదా
నమంత్రస్తుప్రాయశ్చిత్తోపక్రమపద్ధతాప్రదర్శితాః - అగ్నిందూతమితిసూక్ష్మస్యద్వాదశగ్నస్య మేధాతిథిఋ
షిః - అగ్నిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - అగ్నిందూతంవృణోహుతిత్యాది ప్రాత
ర్యజుర్బావిబోధయేత్తేకవింశత్యుదస్యసూక్తస్యమేధాతిథిఋషిః - ఆదిత్యతస్మాత్సాన్వితస్సాన్విత్యోక్తే
ఆగ్నేయా - ద్వేదవీనాం - ఎకేంద్రాణీవరుణీనాం ద్వేద్యావాఘ్నివ్యా - ఎకాపాథివీ - వద్యైష్ట్యవ్యః - గా
యత్రీచ్ఛందః - విహితార్థేవినియోగః - ప్రాతర్యజుర్బావిబోధయేత్తాన్ ॥ *

ఇతికఫజ్వరయతశ్వాసఖాసహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్. *

కవః పాకసగ్రహే || కురుక్షేత్రాదిచేశేషకాలేషుగ్రహణాదిషు | మహాదానానిగృహ్యేయానిషిద్ధాన్యధవాస్వయమ్ || అపాత్రభూతోదాతృభ్యోసిద్ధేభ్యశ్చమానః | సపామశ్వాసఖాసైశ్చ కుటీస్థమిభస్తథా || కిండాత్కాచైపిడ్యేతతత్తద్రోగశ్శాంతయే | మహిషీయః సైవత్యాందద్యావ్తానసారితః || రోష్ణంయద్దీయతేదానంతత్సమగ్రమిహైవహి | తత్సమగ్రంతుదోషాయభవతిహపరత్ర || జపేచ్ఛపారుషంసూక్తంనామ్నంచైవసహస్రకమ్ | ఉద్యంతృచాచచర్వాజ్యహూమశ్చయ్యోత్తరాయుతమ్ || హిరణ్యగత్నవాసాంసిపంచాశద్విభోజనమ్ | సహస్రకలశన్నానం ప్రకర్మాద్రోగశాంతయే || సిద్ధానిత్యాదినిషిద్ధానికాలపురషాదీనిస్వయమపాత్రభూతోవెదనిత్యకమాన్మహాహరిహితః పతితోవా - అసిద్ధానిభూధనాదీనివా అనాపదిగృహ్యేయానిషిద్ధేభ్యోదాతృభ్యః పతితాదిభ్యః - మహిషీదానప్రకారః - పరిభాషాయాంచైవవస్తుస్వరూప నిరూపణేద్రవ్యవ్యః - మహిషీదానమంత్రస్తు || కాలమృత్యుస్వరూపాంతాంమహిషీంరక్తభూషణం | సాలంకారాంప్రదాస్యామిమమశాంతింప్రయచ్ఛతు || పురుషసూక్తసహస్రనామఉద్యన్నద్యేత్యుచానామృష్యాదిపరిభాషాయామేవనిరూపితం-అత్రివ్యాధిగురుః ఘృభావేన మహిషీదానాదీనిశమస్తానివాయోజ్యాని || ఇతిప్రకారాంతరేణశ్వాసఖాసహరమ్ - పిశునోనరకస్యాంతేజాయతేశ్వాసఖాసహరః ఘృతంతేనప్రదాతవ్యంసహస్రపలసంఖ్యయా || ఉద్యన్నద్యజపఃకార్యోహూమశ్చవాజ్యయోరపి | పలస్వరూపం- ఉద్యన్నద్యత్యుచశ్చపరిభాషాయామంతం- జపహోమయోస్సంఖ్యాతోగానుసారేణకల్ప్య ||

ఇతిశాతాపోక్తశ్వాసఖాసహరమ్.

—* అథశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్. *

పర్వపురాణే || శ్వాసఖాసయతోమత్యోబలిగ్రహణతోభవేత్ || బోధాయః || ధ్వజంపాశంపల్లెకేనకుర్యాత్తుగజతేనవా | పలాథేనాథవాశుద్ధేస్థటికోపమమాదరత్ || రత్నైర్మూరకతైస్సమ్యగ్బద్ధమంగేమసర్వతః | కుంభేచస్తాపయేత్తత్రతిలానాంద్రోణపంచకమ్ || కుంభస్యోపరిసంస్థాప్యధ్వజంపాశంచ శోభనమ్ | నిష్కద్వయయుతంతంతుబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || వస్త్రేణవెష్టయేత్కాంభంగంధపుష్పాక్షతార్చితమ్ | శుభచిత్తసమేతాయశ్రోత్రియాయకుటుంబినే || వరుణస్యతథావాయోఃప్రీత్యథాంవినివేదయేత్ | నమఃపాశభృతేతుభ్యంసమోధ్వజకరాయతే || జలాధిపతయేతుభ్యంవాయోసర్వజనప్రియ | యువయోఃప్రీతయేదత్తాధ్వజపాశానురాచితా || శ్వాసఖాసాహరేతాంమహితోసవజనాశ్రయా | యదాతురజతేనతదాశుద్ధస్థటికోపమం - అంగేవ్వయవేమతత్తత్ప్రదేశేమమరకతరత్నైర్బద్ధం. యుక్తంధ్వజపాశంచకుర్యాత్ - కుంభంచస్తాపయేత్ - కుంభంచద్రోణతిలానాముపరిసంస్థాప్యతస్యకుంభస్యోపరిధ్వజంపాశంచనిక్షిపేత్ - కీర్త్యశమిత్యతహ-నిష్కద్వయయుతమితి || నిష్కద్వయంసువణాంరజతంవానిష్కద్వయధ్వజపాశాచకుంభేస్తాపయేదిత్యథః- బ్రాహ్మణాయనివేదనం - కుంభాదిపూజానంతరమేవ || పూజాప్రకారమాహ || వస్త్రేణవెష్టయేదితి - తత్రకుంభేవరుణవాయూతత్తత్ప్రకాశక మంత్రాధ్యామేనసోడశోపచారైః పూజయిత్వాధ్వజపాశావనామమంత్రేస్సంపూజ్య || నమఃపాశభృతేతుభ్యమిత్యాది మంత్రేణధ్వజపాశా

ఉక్తలక్షణాయాబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ || ద్రోణనిష్కయోలక్షణం సరిమాణప్రకరణైరద్రష్టవ్యం - చరుణ
వాయవ్యమంత్రానవగ్రహమఖప్రకరణైరదశికతా ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరధ్వజపాశదానమ్.

—* అధశ్వాసఖాసమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || శ్వాసస్త్రిచాహుఃపాశాక్షకమండలుయుతోజ్వలక్ | ఖాసఃకూర్మాంగ
సంస్థానోదీఘఃదండధరఃకృశః || కరేణనాదయక్ఘంటాంబికృతాక్షోపశీషణః | శ్వాసస్త్రిచాహురితః | అ
త్రవిశేషానుపాదానాద్దక్షిణపాశ్వేకాచాహుద్వయంవామేత్వేకోదాహుః - ఎవమన్యత్రాపివిషమచాహుస్థలె
విజ్ఞేయం || కూర్మాంగసంధానఃకూర్మఃఇసుంకుచితాంగఇత్యధః - యదాశ్వాసఖాసయోరైకైవమూర్తిక
స్తదాత్రిచాహుస్సంకుచితాంగశ్చైత్యేనంవక్తవ్యః - ఎతత్ప్రతిమాపూజాధానంతు - అంతకోదేవతాతత్రే
త్యైరభ్యపరిభాషాయాముక్తం ||

ఇతిశ్వాసఖాసహరప్రతిమాదానమ్.

—* శోభహరాణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || శోభిక్వచ్ఛ్రీత్రీయంకుర్యాద్ధాయత్ప్రాయతంజపః | తిలహోమ సహస్రంచ
జపిన్స్త్యుక్త్యంజయంతథా || తిలహోమస్తున్యాహృతిభిః గాయత్రీత్యంబకమంత్రాణామృష్యాదితథాకృచ్ఛిలక్ష
ణంచపరిభాషాయాండ్రష్టవ్యం - మృత్యుజయజపసంఖ్యాపీసహస్రం ||

ఇతికర్మవిపాకసముచ్చయోక్తశోభహరమ్.

—* అధకర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్. *

అద్రోణాగేఽదీతీరేఛాయాయాంపులినేచయః | మాత్రంపురీషంవల్మీకేయఃప్రమంఛెజ్జలెపివా || శ్వయ
ధువ్యాధిమాప్నోతీత్యేవమాహసదాశివః | ఛాయాయామితి || వృక్షదేవాలయచ్ఛాయాయాంమాత్రపురీషం
ష్ఠీవనాదేరుపలక్షణంత్రాద్యాదిగ్రహణంపుణ్యస్థానోపలక్షణార్థం - ఇంద్రంవఇతిమంత్రంహిజహేదప్యోత్తరా
యుతమ్ | ఆపోహిమేతిహామస్సౌభ్యరుద్రాసర్పిషాయుతమ్ || ఇంద్రంహోవిశ్వతప్పరీత్యేవః పరిభాషా
యాం నవగ్రహప్రకరణై లోకపాలమంత్రేషుద్రష్టవ్యః - ఆపోహిమైత్యుచస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమా
దానవిధాద్రష్టవ్యః - చరుణాసర్పిషాయుతమిప్రత్యేకంసంబధ్యతే - వ్యాధితరతమభావేన హేమసంఖ్యా
యాన్యానాధికభావః పరికల్ప్యః ||

ఇతికర్మవిపాకసంగ్రహోక్తశోభహరమ్.

—* అథశోభహరవస్త్రదానమ్. *

తత్రవృద్ధబోధాయనః॥ విఘ్నకర్తావభోక్త్యాణాంశోభివమానవః॥ తస్యతమవిచాకోక్తంవ్యాధినా శనముత్తమమ్ ॥ దానంవత్స్యామ్యశేషేణసర్వశోభవినాశనమ్ । తేమవస్త్రంసమానీయబహుమూల్యసముద్భవమ్ ॥ ముక్తాఫలానిబద్ధీయాద్వస్త్రప్రాంతేనమంతతః । కుంకుమేనాంకితం సమ్యక్కరూపాగరుధూపితమ్ ॥ తండులొపరిసంస్థాప్యతండులాంశ్చస్వశక్తితః । ఉపచారైష్టేడశభిరాచార్యఃపూజయేత్తతః॥ పూమంవాపిప్రకవీతసమిదాజ్యతలైఃక్రమాలా । ఉద్బుధ్యస్వశ్చసంవిష్టురథవ్యాహృతిభిస్తథా॥ మంత్రైఃక్రమేణ జుహుయాన్స్విష్టకృద్భుతతఃపరమ్ । హుత్వాహుత్వాతుసంపాతంపాతేనర్వంనివేశ్యతమ్ ॥ సంఖ్యాచాష్ట్యై త్మరశతమష్టావింశతిరేవవా । సంపాతేనాంగముత్సృజ్యాత్సర్వమేవహీరోగిణః ॥ అక్షీభ్యామితిసూక్తైన యథాలింగంతథేవచ । వాససామాజకనంకుర్యాన్నాజకయేద్దధాముష్టివా ॥ ఆచార్యాయాథతద్వస్త్రం దద్యాచ్చైవసదక్షిణమ్ । మంత్రేణాశేనవిధివర్తతీతాభిముఖిశ్శుచిః ॥ ఋషీణాంప్రవరోగస్త్యోలోపాముద్రాపతిఃప్రభుః । తేమవస్త్రప్రదానేనతుష్ట్యాధింశ్యపోహతు॥ బ్రాహ్మణేభ్యస్తదాతేభ్యోదద్యాచ్ఛక్త్యావదక్షిణామ్ । తతస్సాన్నిత్యాశుచిభూతోవస్త్రమాల్యోపశోభితః॥ బ్రాహ్మణైఃకంఠభిస్సౌఖ్యంభుంజీకసుసమాహితః । తండులాశ్చస్వశక్తితః॥ భసంతీతిశేషః - ఆచార్యంపూజయేదితి ॥ తేమవస్త్రమగస్త్యదైవతమాచార్యః పూజయేదిత్యర్థః ॥ అగస్త్యః ॥ ఖనమానఇత్యగస్త్యంతేవాసీ బ్రహ్మచారి ఋషిః- రుద్రోదేవతా- అథవా - అగస్త్యప్రీతయేతాసాదీయతఇతివస్త్రపూజాయామగస్త్యోదేవతా . తిమ్మప్పందః - వాసఃపూజాయాంవినియోగః - అగస్త్యః ఖనమానఇత్యాది । ఉద్బుధ్యస్వశ్చసంవిష్టురథవ్యాహృతి నాంబపరిభాషాయాంనవగ్రహప్రకరణైకాక్షాంషప్రకరణైకాక్షాంషకళితమ్ - తథాస్విష్టకృద్భోమస్య చహుత్వాహుత్వాచసంపాతాశి- యదాజ్యహోమస్తదాప్రత్యాహుతిమూమానంతరంసంపాతాజ్యబిందూన్సాత్రాంతరస్థాపయేత్॥ తేనసంపాతాజ్యబిందుసముదాయేనరోగిణస్సర్వం గాత్రం పరిమాజకయేత్ - కేనమంత్రేణ- అక్షీభ్యామితిసూక్తైన- వీతచ్ఛసూక్తంపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధౌదప్తవ్యం- గాత్రపరిమాజకనద్రవ్యమాహ॥ వాససామాజకనంకుర్యాదిత్యాదిపూజితవాససావస్త్రాంతరేణవాప్రథమవాససా పరిమాజకనం ॥ పశ్చాద్దధాముష్టివా - తద్వస్త్రంపూజితవస్త్రమచార్యాయదద్యాత్ - ఆచార్యయేతి ప్రతిగృహీతురుపలక్షణం- తచ్చదానంసదక్షిణంభవతి ॥

ఇతిశోభహరవస్త్రదానమ్.

—* అథశోభహరప్రతిమాదానమ్. *

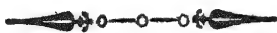
తల్లక్షణం కమకవిహాకసారే॥ శోభఃపంచకరస్త్రీత్యోగశాక్షశ్చరచాపధృక్ । దధానశ్చురికాంఘంటాంకు లిశేదకృశస్తథా॥ పంచకరఇతి॥ దక్షిణేత్రయః-కరాః - వామద్వావితి॥ పంచపూజావిధానంతు- ఆలేంకొదేవతా- తత్రేత్యాభ్యుపరిభాషాయాముక్తం- వ్యాధిప్రతిమాదానవిధౌ ॥

ఇతిశోభహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథ పాండురోగ హరమ్. *—

జేవత్విజద్రవ్యహరీ పాండురోగీభవెన్నరః | కృచ్ఛాతికృచ్ఛే కుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః || కుర్యాత్
తూక్ష్మాశ్మండ హిమమంచస్యణచాంద్రేచవాససీ | బ్రాహ్మ జేభ్యోయథాశక్తిపాండురోగస్యశాంతయే || దే
వద్విజేత్యాది || దేవాశ్చస్విజాశ్చచాంద్రంరజతం - కృచ్ఛాదికూశ్చండహోమపర్యంతానాంస్వరూపాణి - త
థాసువణాదిదానమంత్రాశ్చ పరిధామాయానిరూపితాః ||

ఇతి పాండురోగ హర ప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథ శిరోశ్చేదనా సహిత పాండురోగ హరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే | అగ్నిహోమ దీకమాణి ప్రక్రమ్య నసమాపయేత్ | స పాండురోగీభవతి శిరోశ్చేద
నవాంస్తదా || కృచ్ఛాతికృచ్ఛే కుర్యాత్సఃచాంద్రాయణమతంద్రితః | శతంచభోజయేద్విప్రాత్స్వప్నాన్నే
నయథేష్ఠితమ్ || కృచ్ఛాదిలక్షణాని పరిధామాయాముదీరితాని ||

ఇతి శిరోరోగ సహిత పాండురోగ హరమ్.

—* అథ పాండురోగ హత పృథ్వీతానమ్. *—

తత్ర శానకః || అత్యజాగ్రమనేమత్యః పాండురోగీప్రజాయతే | వత్సామితత్ప్రీతికారం దానహోమాదిక
మణా || పలత్రయేణకుర్వీత రజతేనవసుంధరామ్ | తదధేనాశవాకుర్యాద్విత్తశాత్యంనకారయేత్ || స
పవతవనాంకృత్సంసముద్రపరిచేష్ఠితమ్ | నవరత్నానిషీప్యశ్వేతవస్త్రేణచేష్ఠయేత్ || కాంస్యహ
తేనిషీప్యపరాష్ఠకవిమితే | దేవీమావాహయేత్తత్రసర్వాధారాంహరిపియామ్ || ఎహ్యహి జేవిధా
త్రిత్వందూప్యేష్టికసమ్యగావిక | నహితావర్షత్రేష్టికనైస్సముద్రైస్సుమనోహరైః || ఏనమావాహ్యతాండే
వీంగంధమాలైస్సమచయేత్ | ఉపచారైష్టేదశభిరాచార్యస్సవశాస్త్రునిః || హిమమంచాపిప్రకుర్వీత
సమిదాజ్యతితైరపి | భూమిభూమేతిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రకీర్తయేత్ | తదా || భూమిభూమిమగాదిత్యపి
మంత్రః ప్రకీర్తయేత్సాగ్నాజుహుయాత్సపికాహతితైః | అగ్నీరుత్రతశ్చాసి కుంభంవస్త్రేణచేష్ఠితమ్ || స్థాప
యేదవ్రణంశుభ్రీమశ్వస్థారామృత్రికమ్ | ప్రక్షేపేచ్ఛతథాశుద్ధవారిదాపరిపూరితమ్ || సముద్రశ్వేష్టాం
వమాదిభిఃకంత్రైరభిషేకందకారయేత్ | శన్నోవాతాసువాతవశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ || అభిషిక్త
స్యచాంగాని వస్త్రేణపరిమాజయేత్ | అక్షిభ్యామనువాతేన యథాలింగంసదగ్ధకమ్ || అచార్యామహ
తాంపృథ్వీంద్రాగ్రోగీసమాహితః | మంత్రేణానేనవిధవత్ప్రాజ్ఞాఖాయహుర్బదజ్మఖః || ధరాధరిత్రీహూ
తానాంవరాహేణోద్భృతాపురా | రత్నగర్భాసముద్రైకవసనాసవశోభనా || దానేనానేనసుప్రీతా
పాండురోగంవ్యపోహతు | పలత్రయేణకుర్వీత్యాది || పలస్యహంసరిమాణప్రకేద్రవ్యమ్ || గంధా
దిభిఃసమర్చయేదితి | అర్చనంతుభూమిభూమేతిత్యాదిమంత్రేణ - అస్యమంత్రస్యాగ్నిఋషిః - భూమిదే
వతా - ఉరీష్టార్చ్యమాతేపూజాయాంవినియోగః - సమిద్ధోమఃఇత్యాజ్యోలహామయోరప్యపలక్షణం - అథ

వాతిలహోమోవ్యాహృతిభిః ॥ హూమసంఖ్యాచాష్టోత్తరశతాదిసహస్రాంతాభూమిపూజాదామంత్రవిక
ల్పమాహా ॥ భూమిభూమిమిత్యాదినా- అస్యాష్టగ్వింశతిః- భూదేవతా- అనుష్టుప్తుందః - వారిణా
పూరితంకుంభస్థాపయేదిత్యర్థః - కుంభస్థాపనప్రకారోమృత్తికాశ్చనవగ్రహప్రకరణేద్రష్టవ్యాః ॥ పవ
మానాదిభిశ్చంత్రైరితి - పవమానమంత్రః - స్వాదిష్టయేత్యేవమాదయః - పవమానస్సువజ్జన ఇత్యను
వాకశ్చ - ఆదిత్యేనమృత్కారణాన్యనువాకాంతరాణిచ నానాశాఖా పరిపరితాన్యభిషేకేనియుక్తాని అ
త్యంతే తానిచయథాశాఖంగ్రాహ్యణి - స్వాదిష్టయేతిసూక్తమంత్రఅగ్రేప్రదృశ్యతే - పవమాన స్సువజ్జ
నః - పావమానేనాభిషిక్తస్యాంగానిపరిమాజ్జయేదిత్యర్థః - అక్షిభ్యామితిసూక్తంరోగప్రతిమా దాన
విధాద్రష్టవ్యం ॥ ఎవంపృథ్వీదానేకృతేఫలమాహ ॥ అనేననిధినాద త్తంపృథ్వీదానంప్రయత్నతః యజ్ఞాతం
వైకృతంమత్తే అంత్యజాగమనేనతు ॥ తత్సవకంనాశమాయాతిపాండురోగాదికంషహత్ ॥ శాంత్యర్థం
బ్రాహ్మణైస్సాధకంకుర్యాత్పుణ్యాహవాచనమ్ ॥ ఎతచ్ఛృథ్వీదానానంతరంకతకవ్యం - అథస్వాదిష్టయే
త్యస్యసూక్తస్యదశర్చస్యవైశ్వామిత్రోమధుచ్ఛందముపి - పవమానస్సోమోదేవతా-గాయత్రీచ్ఛందః - అభి
షేకేవినియోగః - స్వాదిష్టయేత్యాది ॥

ఇతి పాండురోగహరపృథ్వీదానమ్.

—* అథశాతాపోక్తపాండురోగహరమ్. *—

ఉరభ్రానిహతేచైవ పాండురోగప్రజాయతే ॥ కస్తూరికాపలంద ద్యాద్భ్రాహ్మణాయనశుద్ధయే ॥ ఎతేవ
గురులఘుపక్షవ్యాధితరమభావానుసారేణయోజ్యాః ॥

ఇతిశాతాపోక్తపాండురోగహరమ్.

—* అథపాండురోగహరప్రతిమాదానమంత్రమ్. *—

తత్రప్రతిమాలక్షణం ॥ అనుక్తేమతురోగేష్విత్యాదినాశూలప్రకరణేభిహితం ॥ అవశిష్టవిధిస్తు ॥ ఆతంకొదేవ
తా- తత్రేత్యాద్యపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానక్రమ్ ॥

ఇతిపాండురోగహరప్రతిమాదానమ్.

—* అథాంత్రపీడాహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ భిన్నాన్యాంత్రాణిజాయంతేవైశ్యహంతుస్తతఃపరమ్ ॥ జ్వరాశీతోష్ణకాదా
హఅపానైతన్నివతయే ॥ కృచ్చాతికృచ్చంకుర్యాత్తత్రబ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ఉద్యన్నృచజపశ్చస్యాదయు
తత్రయసంఖ్యయా ॥ ఆతేనూక్తేనచర్వాజ్యంజుహుయావ్యతమిత్త్యుచా ॥ అథవావహిషీంద ద్యాత్ప్రీతిరూ
పేణకాంచనమ్ ॥ జ్వరాశీతోష్ణకావిత్వాది ॥ శీతజ్వరశ్చోష్ణజ్వరశ్చకృచ్చాతికృచ్చస్య స్వయాపముద్యన్నద్య
త్యుచశ్చపరిభాషాయాంద్రష్టవ్యః - ఆతేనూక్తేన - ఆతేపితమారుతామితిసూక్తేన- ఏతచ్ఛూక్తం
క్షయరోగహరప్రకరణేద్రష్టవ్యం ॥ మహిషీప్రతిమాయాస్సువజ్జపరిమాణం - ఏతానుసారేణ కల్ప్యం ॥

ఇత్యాంత్రపీడాహరప్రాయశ్చిత్తంమహిషీదానంచ.

—* అథాంత్రవృద్ధిహరమ్. *—

నారాయణదానం || తచ్చ బాహ్యైః ప్రోక్తైః - యజ్ఞః ఘృతః సోమత్యోజాయతే చాంత్రవృద్ధిహరః || పత్యైః
మితత్ప్రీతికారం దానహోమాదికమకా || కుర్యాత్స్వేదానుయోగముతికం శుభం నా యజ్ఞస్యతు-
వ్యావహారికనిమోగభ్యామేకేనాథతదర్థతః | నారాయణమూర్తిలక్షణం పాంచరాత్రాగమే || నారాయ
ణేవతు గృహశంఖచక్రంతథోత్తరే | దక్షిణేతుగదాంపద్మంసీలజీమూతసన్నిధమ్ || వామేశ్వరేవల్లకీహ
స్తాతుష్టిః పద్మకరాపరేతి || నాగాయణేశంభాదీనివిద్యసేత్ - కథమిన్యతాపా || శంఖమిత్వాది - ఉత్తరై-
వామభాగేశంఖమధస్తాత్ - చక్రముపరిదక్షిణై - దక్షిణభాగఉపరిగదా - పద్మమధస్తాత్ ఎవంచత్వమదా
హుమవిద్యసేత్ - వామేనాయణస్యవామపాశ్వేశ్వరీకీహస్తాహస్తవ్యయస్థితైకవల్లకీముక్తాలక్ష్మీస్థాపనీయా-
అపరదక్షిణపాశ్వేశ్వరపద్మకరాపరేతైకపద్మశోభితహస్తవ్యయోపేతాః స్థిస్థాపనీయా - లక్ష్మీతుష్టిప్రతిమే అపి
హేమమయై - ఎవంవిధానానారాయణమూర్తిం శంఖమిన్యతాపరేణ సూజయంత్యాహ || ప్రత్యక్ష్యపంచగ
వ్యేనస్తాపయేతుంకుమోచరి | శ్వేతవస్త్రేణసంవేష్ట్యగంధనాలైః స్పృశమచయేత్ || ఉపచారైః స్తోత్ర
శభిరాచార్యోద్వైష్ణవశ్శుచిః | సర్వకాస్తాధికతత్వజ్ఞోబహువిద్యాసుఃస్థితః || హేమంచకారయేత్స్త్ర
అగ్నేయాందిశిశాస్త్రాదిః | సమిదాజ్యతిలైశ్చైవ జుహుయాన్మూలంస్రవః || తిలాన్వ్యాహృతిభిహుకా
త్వాసర్వరోగాఘ్నీముద్యతే | రోగీతిథాచయే శ్చైవం నారాయణమనామయమ్ | మూలమంత్రేణవిధివ
నైవేద్యంచరురివ్యతే | నమోంతం నామసంకారం మూలమంత్రః ప్రకీర్తితః || తత్తస్మాంత్రప్రతిమాదద్యా
త్వాప్రిష్ఠభోవాపుష్పజుష్టః | మంత్రేణానేన సంపూజ్య భక్త్యాపరమయా యతిః || నారాయణచగ
న్నాథ శంఖచక్రగదాధర | పూర్వజన్మనియజ్ఞాదెర్విఘ్నాద్యదైన్యతంమమ || అంత్రవృద్ధి కరంరోగం దా
నేనానేనతోషితః | చక్రహస్తగదాపాణేశమయా శుభకత్వతే ఎవందత్వాతుతం దేవంతిమాప్య బాహ్యగం
తతః | విపాశాంభోజనందద్యాత్సంత్యాఘంజీతబంధుభిః || ఎవంకృత్వాసమాప్తోతి నీరోగత్వం న
రోధువి | ఆరోగయక్త్రానిశ్యంశుసుచిరంసుఖమేతే || అగ్నేయాందిశీత్యాది || నారాయణమూర్తికపూజా
ప్రదేశాదాగ్నేయాంశాస్త్రాదిత్యైః స్వగృహోక్తప్రకారేణాగ్నిప్రతిష్ఠాదివిధాయేత్యధః || మూలమంత్రతస్య
మిదాజ్యయోహోమః | మూలమంత్రేణ నారాయణమచయేదిశ్యథః || విధివనైవేద్యమిత్వాది-విధివచ్చ
రుంసంపూజ్యచరారుద్ధృశ్చనైవేద్యం నారాయణాయ దత్వావశిష్టేన హేమంకుర్యాదిత్యధః || విధివత్సంపా
దనంనామ స్వగృహోక్తప్రకారేనిర్వాపాదివిధిపూర్వకంచదుశ్రవణమ్ | నమోంతం నామేతినమశ్చబ్రాంతేస్థి
తర్యస్యనాస్మస్తత్తాదృక్ - మంత్రస్తు || ఓం నమో నారాయణాయ - అస్యమంత్రస్య నారాయణముపిః-
గాయత్రీచ్ఛందః - నారాయణః పరమాత్మా దేవతా - హేతాథేవినియోగః - హేమసంఖ్యాచాప్తోత్తర
శతాది దేశకాలవయశ్చక్త్యాద్యపేక్షయాకల్ప్య || వ్యాహృతీనావృష్యాది- కూశ్మాందాది హేమప్రకరణే
తథానవగ్రహాదిహోమప్రకరణేదశితః ||

అథాంత్రవృద్ధిహరనారాయణమూర్తిదానమ్.

—* అథాంత్రవృద్ధిమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుకషణవిపాకసంగిహే || అంత్రవృద్ధిః శోస్త్యత్వస్మే దినిమవతాకయక || ప్రలంబధారీసత

తంకపాలనపిబన్తుః || ప్రలంబశబ్దేనాంత్రాంజ్యవ్యంతే- అథవా || అతద్విత్తీయ కతావ్యతా కలాపాగోగ
ప్రతిమాదానవిధానాతంకోదేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం || *

ఇత్యాంతవృద్ధిమూర్తిదానమ్.

అథ వ్రణహరణి.

—* శాతాతపోక్తమస్తకవ్రణహరమ్. *—

జాత్యుత్తమస్త్రీగమనాజ్ఞాయతేమస్తకవ్రణి : తత్పాతకవిశుద్ధ్యధంప్రాజాపత్యవ్రతందరేత్ || ప్రాజా
పత్యవ్రతంకృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ || *

ఇతి శాతాతపోక్తమస్తకవ్రణహరమ్.

—* అథనాసికావ్రణహరమ్. *—

శాతాతపరి || శ్రోత్రియస్త్రీప్రసంగేనజాయతేనాసికావ్రణి : ఆచరేత్సవిశుద్ధ్యధంప్రాజాపత్యవ్రతుష్ట
యమ్ || ఇతినాసికావ్రణహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || కర్మకాలేకుక్కుటంచఖరాదీన్వాయఈక్షతే | సనాసికావ్రణీవస్యాదాద్రీ
నేత్రశ్చజాయతే || ఉద్యన్నద్యేత్యుచేనాజ్యంజుహవయాదయతంచరుమ్ | శ్రీసూక్ష్మంచజపేద్రతాం దూ
ర్వాజ్యాక్షతమితితాం || శిఖాః పంచనిబద్ధియాచ్ఛిచనంకల్పమంత్రితామ్ | కర్మకాలితిత్యాది || కర్మ
కాలేకుక్కుటంచఖరాదీన్బుద్ధిపూర్వకందృష్ట్యాపశ్చత్తత్ప్రాయశ్చిత్తత్వేన ఆవమనప్రాణా యామాదీం స్తత
త్కర్మకాన్వభిహితా న్యోనకరాతి - సవేవవిధవ్యాధిమాభవతీత్యధః - ఉద్యన్నద్యేతి పరిభాషాయాం
గ్రహ్యత్యం - వ్యాధితరతమభావేనముతంతద్వయంతిధికంవాకల్ప్యం || శ్రీసూక్ష్మజపాపివ్యాధ్యాద్యపేక్ష
యాసహస్రాద్యయుతాంతాసంఖ్యాకల్ప్యా || శివసంకల్పమంత్రితాంత్రాంబద్ధియాదిత్యన్వయః - శివసంక
ల్పమాక్రంతుపరిభాషాయాందశితం || హిరణ్యవణాంహరిణీ మిత్యేతస్యపంచదశవశ్య శ్రీసూక్ష్
న్యాదాచిక్లిశకదశమ ఇందిరాసుతాముషయః - శ్రీదేవతా - ఆద్యాస్తిస్త్రోసుమ్మభి - ఎకప్రస్తారపంజ్జిః -
ద్వేతిమ్మభా - సప్తమ్యాన్యామమ్మభాః - అంత్యాప్రస్తారపంజ్జిః - జపేవినియోగః - హిరణ్యవణాం
హరిణీమిత్యాది - అథాస్యైవసూక్ష్మస్యఫలశ్రుతిః - యశ్శుచిఃప్రయతోభూత్వా - స్మతతంజపేదిత్యాదిఫలశ్రుతిః ||

ఇతిప్రకారాంతరేణనాసికావ్రణహరమ్.

—* అథ హృదయవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || స్వజాతిజాయాగమనేజాయ తేహృదయవ్రణే | తత్పాతకవిశుద్ధ్యధికం ప్రాజాపత్యగ్న్య
యంచరేత్ || స్వజాతిజాయాగమనభితి-స్వస్వజాతిజాయాయాగమనభిత్వేవసమాసః - అయమహిప్రాయః -
బాహ్మణాదయః - పురుషాయథాయోగంవణచతుష్టయేపి - బ్రాహ్మణీంశ్చత్రియాంశ్చైశ్వర్యం శూద్రాంచే
తిపరిణీతస్వస్వజాతిజాయాంబాహ్మణాదిస్త్రియంపాతిత్యదోమాభావేవృషభోగాత్పరిశ్యజంతి - తేస్వజాతి
జాయాగమనాభితివ్యపదిశ్యంతే - తదాతేమసిహితావరణాత్స్వజాతిగమనరూపేణవిధానకప్రియత్వేన
దురితాపూర్వముత్పద్యతే - తేనచకాలాంతరేహృదయవ్రణవంతోభవంతి - అథసజాతీయామేవ స్త్రియము
ద్వాహ్యవ్యభిచారాదిరతాస్తానోపభుంజతే - తేపితథాభవంతి || స్వజాతిజాయాగమనమిత్యస్యాన్యోధికః - బ్రా
హ్మణస్యస్వజాతీయః - ఎవంశ్చత్రియాదేరపిశ్చత్రియాదిః - తస్యజాయాసవణపురుషాంతరభాగ్యేత్యర్థః ||
తస్యాఙ్గభోగః - స్వజాతిజాయాగమనం - ప్రాజాపత్యలక్షణంతుకృచ్ఛాదాయజేద్రవ్యవ్యం || *

ఇతిహృదయవ్రణహరమ్.

—* అథ ఉరొవ్రణహరమ్. *

కర్మ విపాక సముచ్చయే || జలాగ్న్యృద్భంధనప్రాయసిమిత్రై నమితయః | భవేదురసిదుష్టంహివ
ణంతస్యాపినిషక్మాతిః || సదద్యాగ్లోద్వయంసమ్యక్సంచాశద్విప్రభోజనమ్ | దక్షిణాంచయథాశక్తి ముక్తాభ
వతిరొగతః || అనధికారిణావిహితమాగే జలాదిమరణేకృతభిత్తధికః - గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః -

ఇత్యురొవ్రణహరమ్.

—* అథ దక్షిణాంగవ్రణహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || పితృవ్యసాభిగమనేదక్షిణాంగేభతద్య్రణే | తేనాపినిషక్తిః కార్యా సమ్యగ్దాసీప్ర
దానతః || సమ్యగితిః స్వకక్త్యనుసారేణాలంకృత్య దద్యాదిత్యధికః || దాసీదానమంత్రస్తు || ఇయందాసీ
మయాతుభ్యంశ్రీవత్సప్రతిపాదితా | సదాకర్మకరీభోగ్యాయధేష్టంభద్రమస్తుతే || *

ఇతిదక్షిణాంగవ్రణహరమ్.

—* అథాంగుళీవ్రణహరమ్. *

భలహారివపురుషోభవేచ్యైవాంగుళీవ్రణే | నానాఫలానామయుతంసదద్యాచ్చద్విజన్తనే |
ఇత్యంగుళీవ్రణహరమ్.

—* అథ భగవ్రణహరమ్. *

కర్మ విపాక సంగ్రహే || మృతేభతారియానారీ బ్రహ్మచర్యవిఘాతినీ | సంభవేద్వ్రణదోషేణసంభోక్షం

క్షమతేనచ | సంభోగానంతరంతీత్ర వేదనాపురుషస్యచ | దవ్యాస్మిలవృషం గాంవై మధుసపికస్త్రాగపి |
 వ్రణదోషేజేతి | వ్రణదోషేణయక్తాభవేదిత్యర్థః - సంభోక్తుంనక్షమతేఇత్యభిధానాదథావేదవ్రణంచ
 శబ్దాత్ ప్రీపురుషయోరుభయోరపిఠీవేదనాభవతి || లాహితోయస్తువజ్ఞేనముఖేపుచ్చేచపాండురః | శ్వే
 తఃఖురవిషాదాభ్యాం సనీలావృషఉచ్యతే | ఎవలకుణలక్షితాభావేవజ్ఞేననీలాగ్రాహ్యః || వృషదానమం
 త్రస్తు || నవగ్రహప్రకరణేదప్తవ్యః |

*

ఇతిభగవ్రణహరమ్.

—* అథభగంధరహరమ్. *

వరాహపురాణే || యోగ్యహీత్వాద్విజోమోహన్నియుక్తోధమణిశ్చయే | భగంధరంభవేత్తస్య హృద
 మ్భండదతోముఖే || యోగ్యహీత్వేతి-యోలాభాదుతోఽచంగ్యహీత్వాధమణిశ్చయేనియుక్తస్సన్నధర్మం వద
 తి || తస్యాధమభండదతోభగంధరౌభవతీస్యర్థః - పద్మపురాణే || ఆచార్యభార్యాగమనాభృగంధరయుతోభ
 వేత్ | అత్రప్రతిక్రియామాహ || వృద్ధగౌతమః || మాణిక్యంపద్మగాగంధవజ్రంవైదూర్యమేవచ | గోమేధి
 కంమరకతం పుష్కరాగంబహుక్తిమ్ || హరితంబనవైతానిస్వర్ణపాత్రోపరిన్యసేత్ || అథవారాజతేతా
 మ్రేగవాశ్యేనప్రపూరయేత్ | నవగ్రహాణాంప్రీతిధ్వజంబ్రహ్మణానిమితంపురా || గంధపుష్పాక్షతైర్హ
 వైవైవేద్యైస్తత్రచూజయేత్ | స్వలింగైశ్చైవమంత్రైశ్చహోమఃకార్యశ్చపూర్వవత్ || తతోబ్రాహ్మణ
 మాహూయసర్వశాస్త్రార్థకోవిదమ్ | ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వజనవరత్నప్రదానతః || వినాశయంతుమేహ్య
 ప్తాః క్షిప్రమేవభగంధరమ్ | అనేనకమణానూనంయథావద్విహితేనతు || నరౌనైరుజ్యమాప్నోతి నిస్సంది
 గ్ధంభగంధరీ | హరిశంచేత్పాది || హరితంహరితరత్నం- అథవారిజతేమితి || అథవేతి || పాత్రవికల్పః-
 యస్మిన్సువర్ణాదిపాత్రేనవరత్నానిస్థాపితానితత్ప్రాత్రంగవ్యాజ్యేనపూరయిత్వాదిత్యాదిగ్రహాణాంపురత
 స్థాపయేత్ | తాగ్రహాణస్వలింగైరాదిత్యాదిప్రకాశకైమంత్రైఃపూర్వవత్పూజయేత్ || పూజాప్ర
 కారస్తుఃపరిభాషాయముక్తః ఆదిత్యాదిగ్రహస్సర్వభిరతోపేతదానపాత్రమంత్రః || ఏవంపాత్రందత్వా
 పశ్యాన్నవగ్రహయజ్ఞఃఋత్విగ్భోర్విదక్షిణాందత్వాగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణగ్రహయజ్ఞశేషంసమాపయేత్ ||

ఇతిభగంధరహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్. *

కాతాతపప్రాక్తే || స్వగోత్రస్త్రీప్రసంగజాయతేచభగంధరీ | లేనావినివృషిః కార్యమేషీదానేన
 యత్నతః | మేషీదానవిధిరగ్రేమందాగ్నిప్రకరణేప్రదేశకయివ్యతే | అయంతువిశేషః || అత్రరజతమయో
 మేషః తత్రప్రత్యక్షమేషీతివిశేషః - సౌవణ్యరజ్జురత్నాదిసలూపివిధిరత్రాపిగ్రాహ్యః - మేషీదానమంత్ర
 స్తుకాశ్యపః - దేవానాంయోముఖంహవ్య వాహనస్సర్వక పూజితః - తస్యత్వం వాహనం పూజ్య యజ్ఞే
 వేదైర్మహామీధిః - భగంధరః పూర్వకమణిపాకాద్యస్తుమేళవేత్ || తత్సర్వం నాశయక్షిప్రంసౌఖ్యంచాపిప్రవ
 ధకయ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణభగంధరహరమ్.

—* అథపూనువహవ్రణహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రహే॥ అతిమానాదక్రిధాదతిస్నేహోద్భయాదపి । యోధమానిశ్చయందాన మన్య
త్రకురుతేనగః ॥ సపూనుజాతీతవహవ్రణీతచ్ఛాంతయోద్భవమ్ । తప్తకృచ్ఛం ప్రకుర్యాద్భుతిలప్తస్థప్రదోభ
వెత్ ॥ హోమశ్చరుఘ్నతాభ్యాంబతితైర్యోజ్యైశ్చరంశతమ్ । సహస్రంవావ్యాహృతిభిః కుర్యాచ్చాప్తాణభో
జనమ్ ॥ తప్తకృచ్ఛలక్షణం - కృచ్ఛప్రకరణైవప్త్యం - ప్రస్తలక్షణంకుపరిమాణప్రకరణై - వ్యాధిగురులఘు
భావన సహస్రంవాశతంవాహోమఃకార్యః - చాప్తాగ్రభోజనంశక్త్యనుసారేణ॥

ఇతిపూనువహవ్రణహరమ్.

—* అథనాదీవ్రణహరమ్. *

ఉమామహేశ్వరసంవాదే॥ పరేషాంవ్రణభేదేనముష్టిఘాతేనచైవహి ॥ అసత్యవచనాచైవప్లీహశీల
యుతస్తథా ॥ నాదీవ్రణీతపాతేవత్రోగస్యాపనుత్తయే । చాంద్రాయణంచాతికృచ్ఛంయతిచాంద్రాయణం
వరేత్ ॥ అతేపితేతిసుక్తైనశశనుష్టోత్రరాముః । కూశ్మాండహోమఃకతవ్యః సోమారుద్రజపస్తథా॥
యత్కించేదమినుంసన్యగ్జపేదయుతసంఖ్యయా । చాంద్రాయణాదివ్యాధిగురులఘుభావనసమప్తానివ్యవస్తా
నినాయోజ్యాని - చాంద్రాయణాదిలక్షణానిపూర్వముక్తాని ॥ అతేపితమేరుతామితిసుక్తమసాధ్యసర్వరో
గహరేద్రప్తవ్యం ॥ సూక్తైరసమగ్రహణాదుః పరిభాషాయాందర్శితః - సోమారుద్రేత్యస్య బాహాస్పత్య
ఋషిః - సోమోదవతా - త్రిష్టుప్తందః - జపేనియోగః - జపసంఖ్యాచాప్తౌత్తరసహస్రం - సోమారు
ద్రాధారయత్కాచి - యత్కించేదమిన్యన్యవస్థఋషిః - వరుణోదవతా - జగతీచ్ఛందః - జపేనియోగః -
యత్కించేదమిత్వాని॥

ఇతినాదీవ్రణహరమ్.

—* అథగండమాలాహరమ్ *

వాసుపురాణే ॥ గగండగండవ్రణహతాభవతినూనః । దానేనతత్ప్రతీకారంవత్కౌమిశ్రుణుధా
స్కర ॥ మాణిక్యంశర్మకాగంచవ్రణంమోక్షికమేవచ । వైయాఘ్రపువ్యరాగంచవ్రణంమరకతంతథా ॥ ఏ
భిమాణాంపృశుర్వితిసూత్రమప్యత్రరాజతమ్ । సూత్రేమితివేధేపృశల్పయేత్ - తామ్రపాత్రేవిశిష్టేప్యలనా
ముపరిశ్యనేత్ । తిలనాంచపరిమాణంద్రోగపంచకమివ్యతే ॥ యచ్ఛాతదభామేవశ్యాత్సశక్త్యావాపికార
యేత్ । మహాశాంతిథాకుర్యాచ్చాప్తజైవేదవారైః ॥ మహాశాంతిర్వగ్రహశాంతిరితి ॥ చింతామ
తా । సచాస్తాభిఃపరిభాషాయాందర్శితాః । ఆచార్యస్తుశుచిర్దక్షస్సర్వశాస్త్రార్థతత్వః । శ్రుతవృత్తైఃపసంపన్న
స్సర్వప్రాణిహితేరతిః ॥ ఎవంవిధంపూజయిత్వావస్త్రమాల్యానులేపనైః । హణామంచకారయేత్తేన సమిదా
జ్యవరూపం ॥ ఆపత్యేనతథామంత్రస్సేవం రాజానమిత్యపి । మంత్రైస్సిష్టష్టకందద్యాగ్దశగండిచ
వాగ్యుః ॥ ఎం సేవానేన విభవత్ప్రిజ్ఞానమహ్యజ్ఞుః । మాలేయంసర్వదైవత్యాబిష్టావిష్టశివాది
భిః ॥ ఇంద్రాదిలూపాత్రైశ్చతథాసర్వాచరైరపి । ఇయంమేకంతలగ్నయాధారితాత్రీతిపూర్వకమ్ ॥ బ్రా
హ్మకాయప్రదత్రైయంగశగండంవ్యపోహతు । గ్రహశాంతిః కృణాయేస్తు తేభ్యోదద్యాచ్చ దక్షిణమ్ ॥ పు

ద్యావావాచనత్యత్వాఘంజీతసహబంధుభిః | హోమంచకారయైత్రేనేత్యాది || అయంచహోమో గ్రహ
యజ్ఞశీవ - నతతఃపుథగ్భూతః - అతఏవాదిత్యాదిప్రకాశకమంతోపలక్షణార్థక మాసత్వేనాథా మంత్ర
త్యాద్యుక్తం || మంత్రేణస్వీప్తకృతమితి - స్వీప్తకృద్ధోమంత్రస్తునవగ్రహప్రకరణేకూర్తాండహోమ ప్రకర
ణేదప్తవ్యః || గళగండివాగ్యతస్సక వత్సమాణమంత్రేణ త్వమాణాండద్యాదిత్యన్వయః - మాలేయమి
త్యారభ్యగళగండివ్యపహత్వీత్యంతోదానమంత్రః || బ్రహ్మదిభిరమరైర్యేయం మాలాకంఠ అగ్నాసతీప్రీతి
పూర్వకంధారి తాసాబ్రాహ్మణాయపదత్తా || ఇయంమేగళగండివ్యపహత్వీత్యన్వయః ||

ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అధప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || అధ్యాపయతిశిష్యాంస్తుయఃప్రాకిర్యబ్జుభిస్తథా | శిష్యాసనుచ్ఛారయిత్వాయో
ధీతేతస్యతస్యచ || జాయతేగండమాలాభ్యో రోగస్తదుపశాంతయే | అధత్యభక్షణాచ్యైవగండమాలీధివే
న్నరః || కృచ్ఛ్రత్రయంప్రకుర్వీతచాంద్రాయణమతఃపరమ్ | అష్టోత్తరహస్తంబుజపిత్పురుషసూక్తకం ||
సౌరమంత్రజపస్తద్వదక్షీభ్యామితిమాజనమ్ | బ్రాహ్మణానాభ్యజయేచ్ఛక్త్యాతతోరోగాద్విముచ్యతే || కృచ్ఛ్రా
దిలక్షణంపూర్వంగిరూపితం - సౌరమంత్రజపస్తద్వదితి || అష్టోత్తర సహస్రమిత్యర్థః || సచమంత్రఉచ్యన్న
ద్యఃపురుషసూక్తంచఅయమృచశ్చపరిభాషాయాం - అక్షీభ్యామితిసూక్తంచతత్రైవప్రదర్శితం || మాజనంశి
తఃప్రభృతిపాదపర్యంతం - కుశైరభిమంత్రణంఅవమర్శంచ ||

ఇతిప్రకారాంతరేణగండమాలాహరమ్.

—* అథసపిత్రమహరమ్. *

కర్మవిపాకసముద్వయే || చండాలాదివచశ్శృంగ్వక్యయోఘంజానస్తథైవచ | ఘృక్షేనపాటలతనుఃపిత్తో
ద్రక్షీవజాయతే || వ్రణవానపిజాయతేతత్త్వాపస్యామస్త్రయే | కృచ్ఛ్రాతికృచ్ఛ్రేకుర్వీత చాంద్రాయణమథా
పరమ్ || యథావిభవతోదద్యాత్రిలాస్వేదవిదేతథా | యమసూక్తనవిప్రేంద్రసర్వపామధుసూదనమ్ || సహస్రం
బుహుయాద్రత్నంయమప్రీత్యర్థకమేవచ | చండాలాదివచశ్శృంగ్వన్నిత్యాది || భోజనకాలెఅసక్యత్కామత
శ్చండాలాదివచశ్శృత్వాభోజనంనపరిశ్యజతి - అధపాయశ్చిత్రమపినకరోతితస్యజన్మాంతరేపాటలతనుత్వా
దిరోగోభవేత్ - కృచ్ఛ్రలక్షణం పూర్వముక్తం - యమసూక్తనేతి | యమసూక్తమత్రైవాగే ప్రదృశ్య
తే - యమసూక్తప్రతిష్ఠానంమధుసూదనముద్దిశ్య, హస్తంసర్పిషాసహస్రమన్నేచ బుహుయాత్ - తథా
యమముద్దిశ్యాపిసర్పిషాస్నేరసహస్రంబుహుయాత్ - సహస్రమితి || అష్టాధికంసహస్రం || సూక్తస్యప్రీష
ప్యీవారావృత్త్యేవంసంఖ్యాజాయతే - పరేయువాగ్ంసమితి యోడశర్చస్యయమసూక్తస్య యమఋషిః మధు
సూదనమిత్యన్యహోమపక్షేయమగుణోపేతోమధుసూదనోదేవతా - యమోద్దేశేనహోమేతుమధుసూద
నత్పిగుణవిశిష్టోయమోదేవతా || త్రిమృచ్ఛందఃత్రయోదశీమోడశీచానుష్టుభః || పంచదశీబృహతీ - హోమేవి
సయోగః - పరేయువాగ్ంసమితిత్యాది || ఇతిసపిత్రమహరమ్.

—* అథ వ్రతాదుః పంచదశాశ్చ. *

వృక్షగోమః || పునఃసంవత్సరేనతదథా ధేనవాపుః | కారయేచ్ఛాహంహేనందతుజకంతం
తువారణం || దంతాస్సవ్యూహయాఃకార్యా తైర్నూనావిధైర్యుతాః | సకలవృక్షానాంయజ్ఞంకరిణాంహో
పకారః || అచ్యుతప్రయతాత్మాతుతస్యసాశ్వేసమాహితః | ఉపచారైర్హోదఃభిర్యజ్ఞేంద్రంధపుష్ప
తైః || తతో బాహ్యుమాహూయసర్వశాస్త్రధాకోవిదిమ్ | చత్వారోదిగ్గజాయేవ పుష్పదంతాదయశ్చ
యై || సావభౌమీదయోయేవఅహుత్యాతోవయేచ్ఛతా || సమిదాజ్యతిలైహవామోగజస్య ప్రీతయేభ
వేత్ || వస్త్రైహుతవతేసమ్యగ్దపీత్యభామాదృతః | మంత్రేకానేనవిధిసద్భక్తిస్సమన్వితః || ప్రా
జ్ఞుభిస్తుప్రణమ్యోదబ్జుభాయేంద్రస్యవాహనంః పరావతశ్చతుదంతోగజానానాయకశ్చ యః || దిస్తంతినాం
పూజ్యతమోవ్రతంక్షుమయమేప్రథమో | అనంతరంపునఃపూజ్యతమాచార్యంముదాన్వితః || బ్రాహ్మణాన్భోజ
యిత్వాతుస్వయంఘంజీతబంధుభిః | ఎకంకృతేవజేబాధాతష్టణాదేవనశ్యతి || తేనైవంవ్రతేభిర్హునం
కార్యమాకోగ్యవిష్టయే | అత్రవ్యాధిచానంసపిత్రవ్రతహారోక్తమేవజ్ఞేయం || పరిలక్షణంపూర్వముక్తం ||
ఇందిస్యవాహనమైరావతమిత్యభావః - ఉపకారిణిమితః || భూమిధారణాదిహ-విహితమంత్రభాగోవదః-
వైవసంహితా - శాసనాచ్చాస్త్రం - అథవాశాస్త్రంస్తృతిః || తత్రచోదితైః - తదుక్తంభవతి - వైదికై
స్సాస్త్రైశ్చగజప్రకాశితైమంత్రైరితి || తేగణపతిప్రకాశకావైదికాశ్చస్వస్వశాఖోక్తాగ్రాహ్యః - విశ్వా
పకాతకంపాశ్వతతథితి - సమీపఇత్యభావః - మంత్రైఃపారాణికైరిత్యాది-పారాణికైః పురాణాదిభిస్సాం
హితశాస్త్రచోదితైః సంహితామంత్రప్రకాశకౌవేదః - అంత్రకేదననవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః || అథ
శాస్త్రస్సాతోకపిమంత్రోగణపతిగాయత్రీ వినాయకశాంతి ప్రకరణేదర్శితః - అథపారాణికైః పురాణవిహిత
తైః తదేవప్రకటయతి - సంహితాశాస్త్రచోదితైరితి || సంహితాశాస్త్రాదేమహాభారతాదీని-సర్వపురాణా
థాసారత్వాద్భాగవతాదీని పురాణానీత్యవ్యంతే - తతోదితామంత్రాః || అథవాపారాణికా అన్యేసం
హితాశాస్త్రచోదితాస్తవరే - తత్రైకోమంత్రః - విరావణశ్చతుదంతతథితి || గజదానమంత్రనివపూ
జాహూమయోరపిగ్రాహ్యః - ఆపరోమంత్రః చత్వారోదిగ్గజాయేవేతి - తత్రైవపూర్వోక్త మంత్రాంతరం
తు - సుప్రతీకగణేంద్రత్వం సర్వస్వభిషేదః || ఇంద్రస్యవాహనశ్చేషగజ దేవేంద్ర వందితేతి || ఎతేమం
త్రావికల్పితేనగ్రాహ్యః - ఎతేషామంత్రేషుసుప్రతీకాదీనిపదానితరంగింతినామవ్యుపలక్షణాని ||

ఇతివ్రతపంచదశాశ్చ.

—* అథ పాశ్వాసాఫీటహరమ్. *

ఖరకాకారిహంసానాం భక్షకఃసాఫీటవాన్భవేత్ | పాశ్వాయోస్తస్మిన్పుత్యథాంకృత్యో బాంధ్రా
యణంతథా || అతిపుష్పశ్చేకరణవ్యా జపశ్చాప్యోత్తరాయతమ్ | శివసంకల్పసూక్తస్య పాశ్వాసాఫీటాద్వి
మువ్యతే || కృత్వాదిస్వరూపాణ్యేకప్రకరణేంద్రవ్యాని - శివసంకల్పసూక్తంతుపరిధాషాయాం దశః తం-
వ్యాధితారతమ్యాత్యేకాద్వాప్యత్రైకల్పినయా ||

ఇతి పాశ్వాసాఫీటహరమ్.

—* అథ హస్తపాదస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || చందాలకృతవాపీమతటాకేమూపకాదిమ్ | స్నాత్వాపీత్వాచ సర్వాంగ దాహా
వాహస్తపాదయోః || స్థోటయుక్తస్తుసభవేత్సృచ్చింసాంతపవంచశేత్ | గాంహీర్యంబ వాసశ్చర
ద్యాచ్చక్త్యనుసారతః || కూపవేవకూపకః - చందాలేనయజమానేనకారితవాప్యోదిమ్ ఆతురోజ్ఞానపూ
ర్వకమసకృన్నైమిత్తికస్నానాదికమకృత్ సర్వాంగదాహాదిమాభవేదిత్యథాః ||

ఇతి హస్తపాదస్థోటహరమ్.

—* అథస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అవమత్యభుభతారంజారమాలింగ్యతేనచ | సాధకంక్రీడతీయానారీతిమే
వావాప్యసర్వదా || తస్యాస్తుస్తనయోస్థోటా జాయేతేజననాంతరే | భగేదరక్తంప్రవతి తద్రోగస్యప్ర
శాంతయే || దద్యాద్ధాఃపంచలవణంహరిద్రాంధాన్యమేవచ | ఉమామహేశ్వరంచైవపూజయేచ్ఛధనేనతి ||
నిష్కర్వాదశకందద్యాజ్జపేత్త్రమగ్నిసూక్తమ్ || అవమత్యత్యాది || అవమత్యభుభతార మిత్యస్త్రీవ వివ
రణం జారమాలింగ్యత్యాదికం - గాడి పంచదద్యాదిత్యన్వయః - ధనేనతినిష్కర్వాదశకందద్యాత్ || పూ
ర్వోక్తగవాదిదానానంతరంధనవాంశ్చేద్యాదశసౌమణ్యనిష్కర్వాదశాత్ || ధనరహితశ్చేన్నిష్కర్వాదశం
యథాశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథాః || లవణాదీన్యపిధనాద్యనుసారేణ దద్యాత్ || తామగ్నివణామిన్ద్రీ
నేన జాతవేదసత్త్యంతమనువాకొలత్యతే || జాతవేదసత్త్యపూర్వస్యానువాకస్య తామగ్నివణాయా
జ్ఞకీదేవతా - ఉపనిషదముషిః - దుర్గాగ్నివిష్ణవోయధాయోగం దేవతాః - త్రిమూర్త్యుః - విమలైశ్చ
జపసంభాషితాయుతం | జాతవేదనేనునవామేత్యాదిః

ఇతిస్త్రీస్తనస్థోటహరమ్.

—* అథనానాస్థానగతస్థోటహరమ్. *

కర్మవిపాకగ్రంథే || అనిదశశాయాగోపీత్వాపయః స్థోటకవాభవేత్ | ఉపచాస్త్రయంగృత్వా
భోజయేద్వింశతిద్విజాతా || ఇతి నానాస్థానగతస్థోటహరమ్.

—* అథభగందరరంగమూర్తదానమ్. *

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే || భగందరఃప్రాంశుజీణకేశోమ్నాభిబంధకః | పంగుఃపాశాంకుశధాః
పీతాసీనఃకడుద్ధతః || కడుద్వయమాంగం - తదవగ్రీవాపశ్చాద్భాగ కృత్వాతత్రహతః ప్రహరయుక్తఃకేత
వ్యతిత్యథాః || అథవాకకుచ్ఛదేనమస్త్రంలత్యతే || తత్రహతః - ఏతత్పూజావిధానంతుపరిభాషాయాం
రోగప్రతిమాదానవిధానాతంతోదేవతాతత్రేత్యాదివాదశిః తః ||

ఇతి భగందరమూర్తదానమ్.

—* అథ గండమాలాహరప్రతిపాదనమ్, *—

తల్లక్షణంకమకపాకసారే || గండరోగఃకరైష్వద్భిశ్చంఖచక్రపరత్వధాన్ || పాశచాపాంకుశభరోవిప్ర
కీర్ణః శివోరుహః || ఇతికర్తవ్యతాకలాపస్తుపరిభాషాయామాతంకౌదేవతాత్రేత్యాదినారోగప్రతిపాదాన
విధానభ్యధాయి ||
ఇతిగండమాలాహరమ్.

—* అథవణమూర్తిదానమ్, *—

తల్లక్షణంచానుక్రమరొగస్విత్యాదినాశూలరోగహరప్రకటేభిహితం || పూజావిధానం పరిభాషా
యాంసిరూపితం ||
ఇతివణమూర్తిదానమ్.

—* అథవాతరోగహరాణి, *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || దేవానాంబ్రాహ్మణానాంవాధనాపహరణాత్తథా || స్వామిత్రోహద్వాతరో
గీభవేత్తస్యాపినిష్కృతిః || కృత్వాతికృచ్ఛేకుర్వీతచాంబ్రాహ్మణమథాపరమ్ || వాతఆవాతుమంత్రంహిజపేద
యతసంఖ్యయా || అగ్నిరస్తీత్యుచంవావిజపేచ్ఛజహుయాదపి || కృత్వాతికృచ్ఛస్వరూపంపరిభాషాయాంద్రవ్య
వ్యం || వాతఆవాతుభేదజమిత్యస్య ఆశ్వలాయనఋషిః || గాయత్రీవృందః - విహితాథేవిహియోగః - వాత
ఆవాతుభేదజమిత్యాది || ఏవమగ్నిరస్తీత్యస్యాపి || అస్యాః దేవత్రేవాదేవరాతశ్చేతి ద్వావృషీ || అగ్ని
దేవతా || త్రిష్టంభః || విహితాథేవిహియోగః || అగ్నిరస్తీత్యాదిఋచ్చంతః || అగ్నిరస్తీజన్మనాజాతవే
దాఃఘృతంమేచతురమృతమ్మృతసక్ - అరగస్త్రీధాతురజసోవిమానోజసోః ఘృమోహ విరస్తి నామఇతి ||
హేమామద్రవ్యమాజ్యం - యథాశక్తిహరిణ్యదానంకుర్వీత ||

ఇతివాతరోగహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్, *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాంయాతోవాతరోగీభవెన్నరః || నామత్రయేణకుర్వీతజపం
హోమంచశాంతయే || అచ్యుతాయనమః | అనంతాయనమః | గోవిందాయనమఇతినామత్రయమంత్రః || అ
స్యనామత్రయమంత్రస్యవసిష్ఠకాశ్యపనారదాఋషయః - మహావిష్ణుమహానారసింహావరాహశ్చ దేవతాః ||
అనుష్టుప్ గాయత్రీజాగతానిచ్చందాసి || విహితాథేవిహియోగః - జపహేమామయోస్సంఖ్యాతురోగా
నుసారేణసహస్రాదిలక్షణాకల్ప్యా || హేమామద్రవ్యమాజ్యం || కేచనలింగపురాణోక్తం || ప్రభుశ్చంభురు
మాపతిరిత్రేభిర్వామత్రయంచణాయంతి ||

ఇతిప్రకారాంతరేణవాతరోగహరమ్.

—* అథోన్మాదవాతహరమ్. *

మోహయిత్వాపరాన్యస్తుభుజ్జేష్ఠపస్తువిగహితమ్ । సోన్మాదవాతయుక్తస్సౌత్కృత్యశ్చిం చాన్ద్రా యణంతథా ॥ కుర్యాత్సరస్వతమంత్రంజపేద్భ్రాహ్మణతపజం । మోహయిత్వేతి ॥ పరానన్యైష్ఠికత్యే నవ్యవస్థితాన్పితౄచార్యరాజాదీన్ మోహయిత్వావంశయిత్వావిగహితంశాస్త్రునిండితంవస్తులభునాది- వ్యాధ్యపనోదనాదిమిత్రమంతరేణ యోగుఃకర్తవ్యః ॥ కృత్వాదిలక్షణంకృత్వాప్రకరణేభ్యధాయి ॥ సా రస్వతోమంత్రోయద్వాగిత్యుచః - అస్యసేమముషిః - వాగ్దేవతా - త్రిష్టప్పందః - జపేవినియోగః - య ద్వాగిత్యాది ॥ అత్రాపిపసంఖ్యావ్యాధ్యనిసారణాయతాదికాకల్ప్యా ॥ బ్రాహ్మణ తపజమితి ॥ కు ర్యాదిత్యనుషంగః ॥ యథాశక్తిదాహృతాభోజయేదిత్యర్థః ॥

ఇతిథోన్మాదవాతహరమ్.

—* అథధనుర్వాతహరమ్. *

కమకవిపాకసముచ్చయేః । అనిచ్చంతీమక్షతాండవ్యుపభుజ్జేష్ఠపరస్త్రియం । బలాదాక్రమ్యసనరస్సర్వ సంధిఘవేదనాం ॥ తీవ్రామాప్నోత్యరుచిమాన్ధనువాతయుతోభవేత్ ॥ జ్వరీతదపనుత్త్యర్థంమహిషీదాన మాచరేత్ ॥ కృత్వాదికృత్వాకుర్వీతచాన్ద్రాయణమథాపరమ్ । ఉద్యన్నద్యజపశ్చైవశక్త్యాబ్రాహ్మణత పజం ॥ నామత్రయంజపేన్మతోక్యారోగశాంత్యర్థమత్తనః । సహస్రనామకంచాపిస్తోత్రం సమ్యగ్విధా శతః ॥ అమృతానంతగోవిందత్యేతన్నామత్రయంద్విజః । అముతత్రయోవృత్త్యాజపేద్రోగస్యశాంతయే ॥ పూజనసూక్తంజపేద్విద్యాన్నరోరోగాత్ప్రముచ్యతే । అనిచ్చంతీమక్షతామిత్యాది ॥ అక్షతామక్షత యోనిం- పురుషేణభోగరహితామితియావత్ ॥ మహిషీదానసత్సాదయా- ప్రదద్యాన్తహిషీకృష్ణాంసవత్సాం పూజ యేత్తతఃపిబ్రహ్మాండపురాణవచనాత్ ॥ మహిషీదానమంత్రస్తుశ్వాసభాసహరేదశితః - కృత్వాదిస్వరూపం పూర్వముక్తం ॥ ఉద్యన్నద్యరుచః ప్రాగభిహతాః ॥ అత్రజపసంఖ్యాఅముతత్రయం ॥ ఎవంసహస్రనామా దీనామపి ॥ నామత్రయమంత్రస్యాషాదిక్షప్రకారాంతరవాతరోగహరేభ్యధాయి ॥ విష్ణు సహస్రనామాని ॥ పురుషసూక్తంపరిభాషాయాంనిరూపితమ్ ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* అథపక్షవాతహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే ॥ సభాయాంపక్షవాతీచజాయతేపక్షవాతవాక్ ॥ నిమగ్నయమితంహేమ సదద్యావృ ద్విజాతయే ॥ శ్రాద్ధంధవైష్ణవంకుర్యాజ్జన్మనోహితమిచ్చతా । సప్తధాన్యానిహేమముశ్చగోదానంతత్రకార యేత్ ॥ నిమగ్నస్వరూపంబ్రాహ్మణపితం - శ్రాద్ధంధవైష్ణవమితి ॥ శ్రద్ధయాదీయతఃపక్షవాతం - తదేవవిష్ణుదేవ తాత్వాదైష్ణవం ॥ విష్ణుద్దేశేనబ్రాహ్మణాన్యథాశక్తిభోజయేదిత్యర్థః - సప్తధాన్యానివిహృదీని య థాలాభోపపన్నాని ॥ ద్రోణాసితదల్పపరిమాణానిదేయానిద్రోణస్వరూపం పరిమాణ ప్రకరణే ద్రష్టవ్యం ॥

ఇతిపక్షవాతహరమ్.

—* అథ హిక్మావాచహరమ్. *

కమవిపాకసముచ్చయే॥ యోక్త్యాబ్రాహ్మణోఘజ్ఞేనానహోమజపాదికం । సహిక్మారోగసం
యుక్తస్తత్పాపస్యాపశు తయే॥ చాదాయణత్రయంకుర్యాత్త్రీసంబృచ్చింశ్చసమాపయేత్॥ తామగ్నివర్ణా
మతిదజపెత్సూక్తంసమాహితః॥ చాదాయణప్రాణాపత్యస్వరూపంకృచ్ఛిప్రకరణేభిహితం॥ తామగ్నివర్ణా
మిత్యేతత్సూక్తంత్రీస్మనస్థోటసారేభ్యధాయి ॥ జపసుఖ్యాశువ్యాధ్యనుసారేణ సహస్రాద్యయు తాం
తాకల్ప్యి॥
ఇతి హిక్మావాచహరమ్.

—* అథ వాతవ్యాధిహరమ్మృగదానమ్. *

అస్యనిదానం వాయుపురాణే॥ వాతవ్యాధియుతస్తేయీతి ॥ శాంఘ్యపాదమహాబోధాయనః ॥ హరి
ణంకారయెత్త్రైమంఘనంతుదశభిఃపత్రైః । తదథేనతదథేనశృంగే రాద్రమయేద్యశా ॥ తండులోపరిసం
స్థాప్యబ్రాహ్మణాయనివేదయేత్ । అథకత్రిత్రయంవాపితదథంవాస్వశక్తితః ॥ ఏతేషుదత్తమస్థాప్య శాంస్య
వాత్రచతుష్టయం ॥ వాయుదైవతమంత్రైశ్చహోమంత్రప్రకల్పయేత్ ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వాశతమష్టో
త్తరంద్విజశి॥ అష్టావింశతిరేవాథమంత్రేహానేనతందిశేత్ ॥ వాయోచరసిఘాతానామంతస్త్వం లాకపా
వన॥ వాహనస్యప్రదానేనవాతవ్యాధింవినాశయ ॥ అనెనకృతమాత్రేణయథోక్తనవిధానతః - వాతవ్యా
ధివినాయుక్తోస్తిరుజస్సుఖమేధతే ॥ ఘనంతుదశభిః పత్రైరిత్యాది-ఘనంబిదం- దృఢమితియావత్ ॥ పలక
ణంపౌగభిహితంచాప్రీత్యాదాయనివేదయేది॥ హరిణంవాయువాహనాయనమితిమయేతేషాంపద్యైః
పూజయిత్వా - వాయుదైవతమంత్రైహుతే- అన్యేషామపిస్వశాఖాపరిపత్తితానామపలకదౌఢం- అ
స్వశాఖోక్తమంత్రోగ్రహ్యః ॥ వికల్పేనాథనా - సమిదాజ్యచరుడాంత్రితాత్తదపేక్షయాబహుత్వం ॥ అ
తఃఏతదుక్తంభవతి ॥ సమిదాజ్యచరుదైవతైఃపృథక్తంత్రైఃహోతవ్యమితి ॥ శత్రైకోమంత్రోవాతరోగహర
ప్రాయశ్చిదైదశితః ॥ అపరేచమంత్రానవగ్రహయజ్జప్రకరణేదశితాః ॥ సమిదాజ్యచరుంకృత్వేతి-ప్రా
దేశమాత్రాస్సమిధితెసమిక్కురణం॥ సమిధశ్చయజ్ఞేయాః స్వగృహ్యాక్తవిధానాదాజ్యసంసౌరఃఅజ్యక
రణం- గృహ్యాక్తవిధినైవనివాకపాద్యుద్వాసన ప్రతిష్ఠాభిఘాతాంత సంసారాలైశ్చరునిష్పాదనాచరుకర
ణం॥ వాయోచరసీతిదానమంత్రః॥

ఇతి వాతవ్యాధిహరమ్మృగదానమ్.

—* అథ రక్తవాతహరమ్. *

శాతాతపస్తోత్రైః రక్తమస్తుప్రవాళానాంహరిస్యాద్రక్తవాతవాక్ ॥ సప్తస్రాంమహిషీందద్యాత్పద్మరా
గసమన్వితాం ॥ వస్త్రనిపితక్తమేవ॥ మహిషీదానవంత్రస్తుశ్వాసఖాసహారేద్రవ్యవ్య॥

ఇతి రక్తవాతహరం.

—* అథవాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || సవర్ణాగమనేవాతపిత్తహరపిజాయతే || లక్ష్మీనారాయణంరూపంసువర్ణేన
 ప్రకల్పయేత్ || పలెనవాతదధేనతదధేనాథవాపునః | లక్ష్మీనారాయణంరూపంస్వదాసర్వకామి
 కమ్ || పద్మాసనగతంకుర్యాద్దేవదేవతాభుజమ్ | దక్షిణాధికశిత్త్యంశంఖమూర్ధ్వకరేన్మనేత్ | వా
 మోర్ధ్వేచకరేచక్రంలక్ష్మీపృష్ఠేకరఃపరః | వామోత్సంగగతాలక్ష్మీరత్నపాత్రకరాభవేత్ || దక్షిణశ్చకరో
 దేవ్యాఃపృష్ఠేదేవస్యచక్రిణః || గరుడంరాజితంకుర్యాద్దేవస్యవాహనమ్ | పక్షౌచతస్యసౌఖ్యణౌ సువ
 ర్ణేనవనాసికామ్ || వస్త్రైరత్యంతరుచిరైఃపరిధాయాతికౌతుకమ్ | ముక్తాచామపరిభన్నంబందనాగరు
 లేపితమ్ || అర్చయేతుసుమైర్యగ్మంలక్ష్మీనారాయణాత్మకమ్ | ప్రసన్నంరమణీయంచ గరుడోపరి సంస్థి
 తమ్ || తతోవిప్రంశమాహూయ సుశీలంలక్షణాన్వితమ్ | స్వయంభక్త్యాసమానీయ పూజయేద్వస్త్రుకుండ
 లైః || కుంకుమాగరుకర్పూరైరుపవీతాంగుళీయకైః | పూర్వోక్తైఃపథానేన హేమామంతత్రతుకారయేత్ ||
 మంత్రేణానేనతందద్యాత్సర్వలోకనమస్కృతమ్ | లక్ష్మీపతేదేవకినందనేతక్షీరాభిశాయివ్వచ సామగ
 మ్య || గోవిందదామోదరవాతరక్తం వినాశయాశుక్షుపితారివగః | లక్ష్మీనారాయణస్యైవంమూర్తికాండ
 ద్యాచ్చభక్తితః || ఆరోగ్యవాంఛుచిర్నిత్యంజాయతేనాత్రసంశయః | పలెనవేతి || పలస్వరూపంపూర్వ
 ముక్తమ్ || పూర్వోక్తైఃపథానేనేతి- హేమామంతకారయేత్తత్రేత్యారభ్య ఆంత్యవృద్ధిహర నారాయణదా
 నాక్షప్రకారేణైత్యర్థః || యదాతువాతపిత్తహరణాథమిదందానంక్రియతే . తదా- లక్ష్మీపతేదేవకినంద
 నేత్యస్తికదానమంత్రే- గోవిందదామోదరవాతపిత్తంవినాశయేత్పూర్వమ్ ||

*

ఇతివాతపిత్తహర లక్ష్మీనారాయణదానమ్.

—* అథవాతపిత్తహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || లకునంగ్వంజనంతాశఫలంవాశ్చాతియోద్విజః | సవాతపిత్తరోగీస్యాత్సతు
 చాంద్రాయణంచరేత్ || బౌద్ధవ్యతిరేకేలకునాదిభక్షణేచాంద్రాయణం || కామతశ్చైర్ద్విగుణం | చాం
 ద్రాయణలక్షణంతుపూర్వముక్తమ్ ||

*

ఇతివాతపిత్తహరమ్.

—* అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

రక్తవస్త్రప్రవాశానాంహరీస్యాద్రక్తవాతవాక్ | సతుచాంద్రాయణంకుర్యాదేతద్రోగస్యశాంతయే
 చాంద్రాయణస్వరూపంకృచ్ఛప్రకరణేద్విష్టమ్ || అథవాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తాంతరం.

వృద్ధబోధాయనః || సవర్ణాగమనేవాతరక్తవాక్ జాయతేనరః | ఎతద్రోగనివృత్త్యర్థంషడబ్దంకృ
 ఛమావరేత్ || షడబ్దకృచ్ఛేణప్రాజాతత్యక్చాదామశీత్యుత్తరంశతంభవతి || ఇదంప్రాయశ్చిత్తం స్వల్ప
 రోగస్యాపిధనవతః - అధనస్యాప్యధికరోగతోవా ||

*

ఇతి వాతరక్తహరప్రాయశ్చిత్తమ్.

—* అథవాతరంగహరప్రతిమాదానమ్. *

కర్మవిపాకసారే || వాయుధాన్యంకరఃపంగుః పాశీధావకసమంతతః | వికీర్ణకేళః పాశ్వకస్థాకతజః
యైః ప్రవాహనమ్ || పూజావిధానంతుపరిభాషాయాందశికతమ్ ||

ఇతివాతరంగహరాణి.

—* అథపితృహరాణి. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || వైద్యశాస్త్రమతాద్యస్తుకృత్వోపధమథాన్యథా | ప్రయోజయెన్నరస్సీయంరక్త
పిత్రయుతోభవేత్ || అష్టేత్తరాయుతంవహ్నివగ్నిం దూతమిత్యుచా | చర్వాజ్యభ్యాంతుజుహుయా
ద్రక్తపితృపనుత్తయే || వైద్యశాస్త్రమహంజానామితగర్వా దావధమన్యథాశాస్త్రవిరుద్ధం కృత్వాప్రయో
జయేత్ || అథవావధంశాస్త్రాబద్ధమేవకృత్వాశాస్త్రానుక్తమాగేణ యోదద్యాత్సరక్తపిత్రవాక్ జాయతఇ
త్యథః || అత్రవైద్యశాస్త్రమతాదిత్యనేనభివగ్నిరాచరణమభిహితం - అతోవ్యాధితరతమథావేనభివగ్ని
రాచరితప్రాయశ్చిత్తాని చాంద్రాయణకృచ్ఛాభివగ్నిపరాకాదీనివ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని || చాంద్రాయ
ణాదీనితథాపూర్వక్తహిమశ్చేతిమిళిత్యాద్యయమపీతిరంగనివృత్తిసాధనమ్ || అత్రత్వగ్నిందూతమితి సూ
క్తేమంత్రః పృథగ్వాఙ్ముగేవేతి || చరుణాయుతార్థః - ఆశ్లేనాధామిత్యయుత సంఖ్యా పూరణీయా ||
అథవావ్యాధిశక్త్యాద్యాధిక్యేచరుణాయుతమాశ్లేనాయుతంహిమః ||

ఇతిపితృహరాణి.

—* అథప్రకారాంతరేణరక్తపితృహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తే || మద్యహారక్తపితృస్సన్య త్సరద్యాత్సపిః పోఘటమ్ | మధునోధఘటంచైవసహిరణ్యంవి
శుద్ధయే || అత్రాపి మద్యప్రప్రాయశ్చిత్తాని త్రైమాసికాదీని వదన్తిపర్యంతాని వ్యాధిశక్త్యాద్యపేక్షయా యో
జ్యాని || ఏకస్త్రిన్తాసికాధాద్యయప్రవాజాపత్యకృచ్ఛాచరిణనయోన్మైమాసికప్రాయశ్చిత్తేనాధాన్యప్రవాజా
పత్యకృచ్ఛాభివగ్నివంతి || ఏవమన్యత్రాపూర్వహ్యం || ఆజ్యమధుదానమంత్రాతుపూర్వోక్తద్రవ్యకా ||

—* అథపితృరంగప్రతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంచ || అనుక్రమతురంగస్త్విత్వాదీనా శూలరంగహరప్రకరణోక్తమేవఅత్రాపివిజ్ఞేయం || పూజా
విధానంపరిభాషాయాముక్తం ||

—* అథశ్లేష్మహరాణి. *

తత్రశాతాతపః || త్రపుహరీశపురుషోఽయతేశ్లేష్మలస్తథా | ద్రవ్యాణామల్పసారాణాంజ్ఞేయం కృత్వా
న్యవేత్సని || చరేత్సాంతపనంకృచ్ఛామితి | మనూక్తసాంతపనంచరేత్ ||

—* అథప్రకారాంతరైశ్చైవహరమ్. *

శాతాతపః || త్రపుహరీచపురుషో జాయతేశ్చైవలస్తథా | ఉపావ్యదివసంసోపిదద్యాత్పలకతత్రపు || *

—* అథఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్. *

యమః || నిత్యానుష్ఠానవిముఖః కథరోగీభవెన్నరః | పరాభవంసమాప్నోతి చేత్యాహభగవాన్యమః ||
పరాభవంశ్చైవ్విదాశశ్రుభిశ్చసమాప్నోతి || తచ్చాంతయేమాసమేకం యావకం భక్షయేన్నరః - సహస్రనా
మజప్యంబహూమశ్చాప్తో త్రాయయతం | నామత్రయేణకుర్వీత చర్వాజ్యంబహవిధికవేత్ || యావకస్వరూ
పంకృచ్ఛప్రకరణేభిహితం || తైర్నియమైశ్చతోమాసం యావకప్రతంకుర్యాదిత్యధః || నామత్రయేణహోమః ||
సహస్రనామసోమైతస్యజపః | జపసంఖ్యాచవ్యాధ్యనుసారేణాప్తో త్రరసహస్రాదికాకల్ప్యా || *

ఇతిఅచికిత్సావ్యాధిహరమ్.

—* అథశ్లేష్మరోగహరప్రతిమాదానమ్. *

తల్లక్షణంతుశూలరోగహరప్రకరణే || అనుక్తేషుతురోగేష్విత్యాదినాద్రష్టవ్యం || పూజావిధానంతః పరి
భాషాయాముక్తంగ్రాహ్యం || ఇతిశ్లేష్మరోగహరాణి.

—* అథాపస్తారహరాణి. *

శాతాతపః || ధూతోపస్తారోగీస్యాత్సతద్దోషస్యశాంతయే | అష్టకూర్చ త్రయంకుర్యాద్ధైనుంబ
ద్యాత్సదక్షిణామ్ || ఇతిఅపస్తారహరమ్.

—* అథప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురస్వామినివాయస్తుప్రతికూలంసమాచరేత్ | సోపస్తారీభవేతత్ర కు
ర్యాచ్చాంద్రాయణంనరః || సదసస్పతిమంత్రేణచర్వాజ్యంబహుయాత్తతః | కయానఇతిసూక్తంతుజపే
ద్బ్రాహ్మణతపఃకామ్ || కుర్యాద్ధిరణ్యదానంచకర్త్యరోగస్యశాంతయే | చర్వాజ్యమితిహోమస్యసాధనం
చపుణ్యధికమ్ || హోమసంఖ్యా రోగానుసారేణాప్తో త్రరశతాద్యయుతాంతాకల్ప్యా || ఏవంసూక్తజ
పే - సదసస్పతిమిత్యస్యమేధాతిథియుషిః - సదసస్పతిదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - హోమేవినియో
గః - సదసస్పతిమద్భుతమిత్యాది - కయానశ్చిత్రలహువదితి పంచదశర్చ్యసూక్తస్య - వామదేవయుషిః -
ఇంద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - జపేవినియోగః - కయానశ్చిత్రలహువదిత్యాది || *

ఇతిప్రకారాంతరైశ్చాపస్తారహరమ్.

—* అథాపస్తరహరవినియోగదానమ్. *

తత్రబోధానునః || బ్రాహ్మణశ్వాసరోధేవమ్యసస్సాధిభవేన్నరః | వక్ష్యేతిస్సృజనీకాగం దానమో
మజపాదిభిః || పతేనవాతదధేనతదధాకథేనవాపునః | వినియోగప్రకృతిం కుర్వాన్సృజేన శౌభ
నామ్ || రాజితంచతథానాగముపవీతంప్రకల్పయేత్ | పుష్కరంపద్మరాగణహస్తంరత్నైఃప్రకల్పయేత్ |
వినియోగార్థమానేకహృషంజేవస్యకల్పయేత్ | తస్మాప్యంగేప్రదేయానిరత్నానివిధాన || మూఢేక్యేన
ప్రకర్షితచక్షుషీతస్యశోభనః | పూర్వేష్యమృతంపంకుర్యాత్సంశ్లేష్యోదశభిర్భుజనమ్ || యద్యాద్యాద
శభిఃకుర్యాదద్వాభివాప్రయత్నతిః | మంటపస్యచతుర్భాగంవేదికామపికల్పయేత్ || రాత్రావినియోగస్యా
పిన్దూధివాసనమివ్యతే | చతుర్భుజాహ్మజైర్సాధకమాచార్యస్సృజాస్త్రుతిత్ || స్వయమేవసధాచాన్యోధ
మక్షాస్తస్యవాక్కుచిః | కులీనశ్చాపివృద్ధశ్చసజాప్రాణిహితేతతి || రాత్రాజాగరగృత్వా మధ్యరా
త్రేబలింహరేత్ | మత్స్యమాంసేనసహితంతథాక్షిరౌవసేనచ || ఆచార్యః ప్రయతోభూత్వా మంత్రేణానే
నసంయుతః | పూర్వస్యాంధిశితందద్యాన్నలంబైసార్వకామకమ్ || ఆదిత్యావసవారుద్రాః దేవాభూతా
నిసర్వశః | తతఃప్రభాతేవిమతస్సాత్వాచాహతవాససః || ధూషితాఃకలకైస్సమృగఃపితాంశుశ్చియతైః
కుండానిదిక్షుచత్వారిమేఖలాసంయుతానిచ || కుర్యాత్సైమప్రకర్షితహోమమంత్రైఃస్వకైస్తథా | పూర్వ
స్త్రిబహుచఃకుర్యాత్సమిదాజ్యచరూకృతమ్ || వినియోగంసముద్దిశ్యగణానాత్సేతిమంత్రతః | అభ్యర్చ్యద
క్షిణేకుండకుర్యాద్ధోమంసమాహితః || ఛాదోగఃపశ్చిమేకుండేసమిద్ధోమంసమావరేత్ | అభర్వణశ్చ
త్మరేచకుండహోమంప్రకల్పయేత్ || వస్త్రైరాకానావిధైశ్చబ్రూయేత్కపూరకటకాఃభిః | ఉపహరైస్సేద
శభిన్దేవేద్యాయచమోదుకాః || యథాదేవతథాచాగ్యేప్యలంకారాదికల్పయేత్ | ఆచార్యఃపరియాభ
క్త్యాగణేశాయప్రకల్పయేత్ || అపూపాదితథాన్యచ్చకారయేచ్ఛక్యకాన్వితమ్ | నివేద్యపార్వతీంచాచి దేవదేవం
మహేశ్వరమ్ || పూజయేత్సరయాభక్త్యాత్వాచార్యఃపరమేవహి | తథైవరోగవాన్మక్త్యాసంపూజ్యగణాయ
కమ్ || గణానాత్సేతిమంత్రేణ తూష్టీంశూద్రస్తుపూజయేత్ | తతోమధ్యందినేప్రాప్తేప్రతిమాం దక్షిణా
యుతాం || మంత్రేణానేనదద్యాచ్చసరోగోప్రాజ్ఞుశ్చస్వయమ్ | ఉపజ్యుభోపవిష్టాయబ్రాహ్మణాయాతి
భక్తితః || వినియోగప్రసన్నాతేహరఃఘృవినిశక | త్వందేవైఃప్రాచీతః కుర్వక్ విఘ్నంవిఘ్నపరాయ
ణైః || చాహ్మణశ్వాసరోధేవయజ్ఞాతంమమవైకృతమ్ | పూర్వకమేవిపాకన హ్యసస్సారగదాదికమ్ ||
మాన్యత్రైమాన్యసాణ్డస్యాహ్యబ్ధికామహ్యోస్తృతిః | త్వదచాఘ్నాఃప్రదానేన రోగమాశువినిశయ | చతు
ర్భాగంబ్రాహ్మణానాంచదద్యాచ్ఛక్త్యాచదక్షిణామ్ | ఏవంకృత్వాగణపతేదాకానంమత్యేక్సృభిభవేదితి ||
పతేనవాతదధేనేత్యాది || పుష్కరంశుండాదండాగ్రభాగః - హస్తమిశుండాదండః - చక్షుషీతస్యేతి-
తస్యవినియోగస్య- వినియోగవాహనమూషికాయాశ్చ - మత్స్యమాంసేనేత్యాది - మత్స్యేన-మాంసేన-
క్షీరేణోదకేనచ సహితంవిచిత్రమన్నంబలిందద్యాదిత్యథః - బలిదానమంత్ర మహ ఆదిత్యావసవారు
ద్రాగిత్యాది నాశ్లోకద్వయేన || హోమమంత్రైఃస్వకైరితి || స్వకైఃస్వకాభోక్తైఃవినియోగప్రకాశకమంత్రైరి
త్యథః || తత్రవినియోగప్రకాశకమంత్రాః వినియోగశాంతౌ నవగ్రహయజ్జైప్రదర్శితాః || హోమసం
ఖ్యాత్వయ్యోస్తరకతాదినహస్రాంతాకల్ప్యా || శక్త్యాద్యపేక్షయా - పూర్వస్త్రిక బహుచక్రత్యాది || అత్రవి
నియోగార్థివాసనావేదికాంతః శూర్వాదిదేశాగ్రహ్యాః || సతిసంభవేచరిమదిక్షు బహుచాదిభి హోమః
శారయితవ్యః - వేదవతుష్టయవిదామథాచిస్వకాశ్చేనవా బ్రాహ్మణేన - తస్మాప్యథావేతస్త్రికమణ్యా

చాత్వత్వేనయోవృతస్తచ్చాఖానుసారేణాధివాసనవేదికాతః ఆజ్ఞేయ్యాంశిశికుండాదివిధాయోద్దిష్ట హోమచతుగుణంకారయేత్ - ఎవమాచార్యఋత్విక్సహితోహోమంవిధాయపూజాహుత్యంతే పూర్వాధివాసితాంవినాయకప్రతిమాం పునఃస్వోడశోపచారైః పూజయేత్ || ఇత్యాహఆచార్యఃప్రతిమాంతాంస్విత్యాదీనా|| భక్త్యాకాన్యతాపూషాదినైవేద్యంకారయేదిత్యర్థః || ఆచార్యేణపూజితంవినాయకంరొగవాన్యజమానోపి పూజయేత్ || సచేద్యజమానశ్శూద్రస్తుష్ణీమంత్రేణవినాపూజయేదిత్యర్థః - విభాయకప్రసన్నాత్మాహరేత్యారభ్య-రొగమానువినాశయేత్యంతోమంత్రః ||

ఇత్యపస్తారహరవినాయకదానమ్.

—* అథాపస్తారహరమూర్తిదానమ్. *—

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణైద్రవ్యవ్యం || పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాందశితః - ఇత్యపస్తార రొగహరాశిః ||

—* అథశిరోరోగహరమ్. *—

కాతాతప్రప్రోక్తే నాగహరీచసతతంపురుషశ్శీషరోగవాన్ | సేసంపలశతందద్యాదుపోష్య సతుశ్శానరమ్ || నాగస్సీసం ||

—* అథప్రకారాంతరేణశిరోరోగహరమ్. *—

కమఃవిపాకసంగ్రహే || గురూపరోధీచశిరోరోగవాన్ జాయతేనరః | కృత్కృతికృచ్ఛే కుర్వీత చాంత్రాయణమథాపరమ్ || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చుతిలపాత్రంతథైవచ | బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథకమఃవిపాకొక్తంశిరోరోగహరమ్. *—

ప్రాయోపవేశనాదీనాం వ్రతానాంత్యాగకారణాత్ | శిరోరోగయుతోభూయాత్తన్నిషక్యతిరథోద్యతే || గోహత్యాయావ్రతంకుర్యాత్పంచాశద్విప్రభోజనమ్ | ఉద్యన్నుచంజపేచ్ఛైవ హేమావఃకూశ్మాండసంజ్ఞికః || భవేదిశేషః || విప్రభోజనమితి || ఉద్యన్నుద్యేత్యవస్యజపసంఖ్యాతురోగానుసారేణాప్యేత్తరశతి సహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్య || కూశ్మాండహోమః పూర్వంప్రపంచితః ||

—* అథార్ధశిరోరోగహరమ్. *—

నారదః || బ్రహ్మచారియదాశ్చీయాద్భిన్నపాత్రేవిశేషతః | ఎకాంశేనశిరోరోగీభవతీత్యాహనారదః ఆత్మేభ్యాంతత్తత్తేతత్సూక్త మప్యేత్తరంశతమ్ | జపేచ్ఛరుఘుతాభ్యాంచ జహుయాచ్ఛత్రైవహి || బౌషధానిప్రదద్యాచ్చ విప్రాన్వాదశభోజయేత్ | భిన్నపాత్రేవిశేషతః || సావణరాజితవ్యతిరిక్తభిన్నపాత్రేభోజనమ్ - శిరోరోగనిదానం - విశేషతోభిన్నకాంస్యపాత్రభోజనమిత్యర్థః || జహుయాచ్ఛత్రైవహితి - అప్యేత్తరంశతమిత్యర్థః || అత్రసమగ్రంసూత్రమంత్రోనకుప్రత్యేకం - బౌషధానివైద్యకాస్త్రైశిరోరోగహరత్వేనోక్తాని ||

—* అథ సూర్యవతః పాఠమ్. *

కాతాతపః బోషధస్యాపహత్యాదాంసూర్యవతః ప్రజాయతే | తేన సూర్యః ప్రచాతవ్యో బహైరకస్య యథావిధి || నిష్కాపరిమితసువణః సిమితసూర్యప్రతిమాం దద్యాదిత్యధః || ఇతి సూర్యవతః పాఠమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్. *

పర్వపురాణే || బ్రాహ్మణ్యవిష్ణుశిరోరోగీతి || అత్ర విష్ణుశిర్వాముపురాణే || ఉపవీతం హిరణ్యేన విమళం తుపలాధః || తదధేన తపధేన యథావిధవతోపినా || ఉత్తరీయం రాజితం చ తావత్సంఖ్యాకృతం శతా బ్రాహ్మణాయ బ్రహ్మవిద్యతోప్రియా యనివేయతే | మంత్రేణా నేనః ధివహ్నుజితాయాం గుళీయతే || ధాతా విధాతా జగతాం పరమాత్మాచతుర్ముఖః | వినాశయశుమేషీ ప్రంరోగమేతం శిరోగతమ్ | యజ్ఞోపవీతమంత్రే ధాతావిధాతే త్యాది బ్రహ్మప్రకాశకశబ్దోపాచారాత్ - బ్రహ్మపూజాం యోజతోపచారసహితాం బ్రహ్మ ప్రకాశకై మంత్రే బ్రహ్మజిజ్ఞాన మిత్యాదిభి గ్నమంత్రైర్నానోత్తరీయ యజ్ఞోపవీతం విధాయ యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయోక్త ప్రకారేణ దద్యాత్ || బ్రహ్మజిజ్ఞానమిత్యాదయో బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రకాశకమంత్రాః నవగ్రహయజ్ఞప్రకరణైశ్చితాః || పలాధేన తే || యథావిధవతోవ్యవస్థా - సమృద్ధ ధనేన పలాదవ్యధికపరిమాణేన సువణేన యజ్ఞోపవీతం కారయేదిత్యధః - యావదున్నానం యజ్ఞోపవీతం తదున్నానముత్తరీయం ఛవతి ||

ఇతి శిరోరోగఘ్నయజ్ఞోపవీత దానమ్.

—* అథ శిరోరోగఘ్నసీతమాదానమ్. *

తల్లిక్షణం చ - అనుక్రమేన రోగేష్విత్యాది నా నూతరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం | పూ జావిధానం పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యం ||

—* అథ ముఖరోగహరాణి. *

తత్ర పూర్తివక్త్రీప్యహరిమ్ || ధమకకమాణ్యతిక్రమ్య విద్యేత్యజతియోనరః | అవిద్యమాన రోషత్వాత్స ర్వేషాం యంత్రకాశయేత్ || సభవేత్పూర్తివక్త్రీస్తుకుర్యాచ్చాంత్రాయణం ప్రతమ్ | ధూపశ్రవ్యం దనాదీని మ గంధీని వశక్తితః || దద్యాద్వివాహం పంచాశ చ్చిహ్నాన్సోమయైతథా || అథ ముఖరోగహరిమ్ ||

ప్రాజాపత్యే యం పుర్యాత్సంత్రేవ్యాః హృదిభిః పూజితమ్ | జహుయాత్త్రిసహస్రం తదద్యాద్విహృది తాం చ నమ్ | వ్రీహ్యదిదద్యాత్ - కాంచనం చ దద్యాదిత్యధః || ఆవిశబైవయవగోధూమాదయో గృహ్యం తే - వ్రీహ్యదిస్వకక్త్యనునారేణ దద్యాత్ ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణ ముఖరోగహరమ్. *

కాతాతపః || శ్వమాణా రాదిభిస్సన్నిష్టం భక్త్యా దుగళం భవాన్స చేత్ | పీత్వా త్రిరాత్రం గోమూత్రం భో జయేద్బ్రాహ్మణత్రయమ్ || దుగళం భవాణ ముఖే దుగళం భవాణ భవేత్ || భుక్త్యైతి భోజనస్య నిమిత్తత్వేనోపాచారాత్ ||

—* అథముఖరొగహారంతరమ్. *—

కమఃవిపాకసముజ్జయే॥ కూటసాక్షిభవేద్యస్య రోగీశోజిరపిత్తవాక్ । కృహాతికృభేకుర్వీతచాందా
 యగమథాపరమ్ ॥ కుర్యాత్కూశ్మాండపూమంశుగాయత్రీమయతంజపేత్ । దద్యాద్ధిల్బంప్రహీంశ్చ
 ముఖరొగస్యశాంతయే ॥ హిరణ్యంప్రహీయవాంశ్చ విధవానుపారేణ దద్యాత్ ॥ *

—* అథముఖరొగహరగజదానమ్. *—

బోధాయనః ॥ వాగ్విరోధంగురోఽపృత్యా ముఖరొగీభవేన్నః । తస్యదానేన హితః ప్రతీకారోయ
 ముచ్యతే ॥ సౌవణ్యంరాజతంతాంబుంపతనాథకపలేనవా । కారయేతిరితంసౌమ్యంయథావిభవతోసి
 వా ॥ తస్యైవంకారయేద్దంతాశుద్ధైరజతేంశు । పుష్పంసమాక్రికంకుర్యాద్రత్నానామక్షణితథా ॥ సంవే
 ప్ర్యపీతవస్త్రోణగంధపుష్పాశుతాదిభిః । అదామేధాఽపృశశిష్ఠంరాన్యంద్రోశాథకంమతమ్ ॥ శ్రుతవృత్తి
 పసంపన్నంచాప్తానంసంయతేంద్రియం । ఆహూయపరశుభక్త్యావస్త్రాలంకారఘావజ్జేః పూజయేత్ప్రయ
 తోభూత్వాతనాతతకమకారయేత్ । సమిదాబ్యతలైశ్చైవపూమంచాపిపవతయేత్ ॥ అగ్నినాగ్నిం
 తథాఘాయేశుక్రంజ్యోతిరితిక్రమాత్ । మంత్రావతేనిదికప్రాశ్చిద్దంతాశ్చస్థముచ్యతే॥ కృత్వాచైవప్రణీతాం
 భస్తతోహస్త్యధకంభవేత్ । స్వాహంతంకమకృత్వాధప్రణీతామోక్షణంతథా ॥ పతనాథకపలేనవే
 త్యాది॥ పలలక్షణంపూర్వముక్తం- తస్యైవంకారయేద్దంతాశ్చిత్వాది॥ యోహస్మీతాప్రేణ సువణేనవాని
 మికతస్తస్యశుద్ధైరజితేన కారయేత్ ॥ యదారజితేనహస్తీరిమికతస్తదారజితేన దంతవిధాన మనుపప
 న్నం । రజితస్యప్రాప్తత్వాత్ ॥ దోణస్వరూపంపూర్వముక్తం- సమిదాదిహోమైక్రమేణ మంత్రానాహః
 అగ్నినాగ్నిరిత్యాదినా- అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యమేధాతిథిఋషిః॥ ఆద్యపాదేనిమకథ్యాగ్నిరాహవనీయశ్చాగ్నిదేవ
 తా - గాయత్రీఛందః ॥ సమిద్ధోమేవినియోగః ॥ అగ్నినాగ్నిస్సమిద్ధ్యతఇత్యాది ॥ అఘాయేఅగ్నిమింధత
 ఇత్యస్యాస్త్రిశంకుఋషిః - అగ్నిరింద్రశ్చదేవతా - గాయత్రీఛందః ॥ ఆద్యపూమోవినియోగః॥ అఘాయే
 అగ్నిమింధతఇత్యాది॥ శుక్రంజ్యోతిరిత్యస్యయజుషోగ్నికాండసమామ్నానాదగ్నివిశ్వేదేవాఋషయః- మరు
 తోదేవతా ॥ అథవానింగోక్తాదేవతా - యజుషాంసంఛందోనియమః ॥ తిలపూమేవినియోగః - శుక్రంజ్యో
 తిశ్చైత్యాది - ఇద్మశ్చౌశ్వతేఇక్షుశిత్వివిశేషోవాదానాద్ధోమసమిధశ్చపాలాశ్యావాభవంతి - తదభావయజ్ఞో
 యకామేధ్యాభవంతి ॥ హోమసంఖ్యాంబునిదికప్రాశ్చిద్దంతాశ్చౌశ్వతేకమష్టాత్తరశతం । కృత్వాచైవ ప్రణీతాం
 భవతి ॥ కమఃవికల్పానంతరం స్వగృహ్యాక్తంధినాగ్నింప్రతిష్ఠాప్యపాత్రాసాదనానంతరంప్రణీతాంభః ప్ర
 ణీతాపాత్రస్థాపనపర్యంతంకృత్వాతతోహస్త్యధకంభవేత్ - పూర్వోక్తధాన్యరాశిష్ఠంతంహస్తిసం పూజ
 యేదిత్యథః - హస్మీచాత్రసుప్రతీకొదిగజః దానమంత్రేసుప్రతీకశ్రవణాత్ - స్వాహంతంకమకృత్వే
 తి॥ పూర్వోక్తప్రకారేణకరిణం పూజయిత్వా స్వాహంతం సమిదాది కమఃనిర్వృత్యపశ్యాత్ప్రణీతామో
 క్షణంపూర్వస్థాపితప్రణీతాపాత్రవిసజకంస్వగృహ్యాక్తవిధానేనకుర్యాదిత్యథః - ఎవంపూర్వోక్తక్రత్వా
 నంతరంకింకుర్యాదిత్యతతహ ॥ తతశ్శుక్లాంబరధరశ్శుక్లగంధానులేపనః॥ తస్మైహుతవతేదద్యాత్కరిణం
 తంసదక్షిణమ్ ॥ మంత్రేవానేన విధివత్ప్రాజ్ఞుభాయవిశేషతః । సుప్రతీకగజేంద్రత్వం సరస్వత్యభిషేవకః॥
 ఇతిదన్యవాహనోసిత్వం సర్వదైవైశ్చపూజితః॥ దానేనానేనదత్తేనముఖరొగంవినిశయ ॥ బ్రాహ్మణాకాభో
 జయేత్పృత్యాధకంభుంజీతబంధుభిః ॥

ఇతి ముఖరొగహరగజదానమ్.

—* అథ జిహ్వరోగహరమ్. *

శాతాతపః || పక్వాన్నహరిణాంచైవ జిహ్వరోగః ప్రచాయతే | గాయత్ర్యాస్పృశపేల్లకం దశాంతంజహు
యాత్రితః || జపకరణాశక్తౌ గాయత్ర్యాయతజపస్య ఏకకృచ్ఛప్రీత్యాక్షుయతాస్పల్లక్షజపస్థానః శక్యశ్చాగ్రహ
త్వా గాయత్ర్యాదశకృచ్ఛాణిజహుయాత్ ||

ఇతి జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ప్రకాంత రేణ జిహ్వరోగహరమ్. *

కమః విపాక సముచ్ఛయః || పరే హిందూః ఖరణాత్పవణదాన్యతభావజాత్ | జిహ్వభేదాత్తథాన్యేషాం
పక్షపాతాచ్ఛసంసది || జిహ్వరోగీభవే దాస్యేవ్రణీచైవాభిజాయతే | పరాకర్షితయంచైవ హోమః కూత్సాం
జసంజిక్ః || కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమ సుతైవచ | వ్రీహ్యదీనాంతథాదానమావధస్యవ సంప్ర
తమ్ || సవణదేతి || ఎతచ్ఛపదంకాకాక్షివదుభయత్రసంబధ్యతే - అసక్పదన్యేషాందుః ఖరణాదసక్పదన్య
తభావజాచ్ఛేత్యధః - పక్షపాతాచ్ఛేతి || పక్షపాతోద్యవహరిణః - కయానశ్చిత్రసూక్తిస్య జపోహోమశ్చ
కతావ్యః - జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాదికల్ప్యానూక్తంసకలంమంత్రోనప్ర
త్యుచం - వ్రీహ్యదీనామిత్యాదిశబ్దైరయవగోధూషముద్గాదీని సప్తలిత్యంతే - ఎతాని శక్త్యనుసారేణబ
యాని || ఔవధస్యాయుర్వైదేజిహ్వరోగహరత్వేనాభిహితస్య ||

ఇతి ప్రకాంత రేణ జిహ్వరోగహరమ్.

—* అథ ఛర్మి రోగహరమ్. *

శాతాతపప్రోక్తః || విషప్రదక్షుర్విరోగీ గాంబదద్యాత్పయస్వీసమ్ | చకారాదేకకృచ్ఛం సౌరమంత్రజప
శ్చసముచ్ఛీయతే || కృచ్ఛోకబ్ధస్తపోరూపక్షైశసాధ్యచాంద్రాయణాదిపరః - అతోవ్యాధ్యాద్యనుసారేణ ప్రాణా
పత్యపరాకచాంద్రాయణాద్యన్యతేమోగ్రాహ్యః || సౌరమంత్రశ్చసౌరాష్టాక్షరోవా - ఉద్యన్నద్యత్యుచో
వా - మహాసోరవగోవా - జపసంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేణాష్టోత్తరశతాద్యయతాంతాకల్ప్యా ||

ఇతి ఛర్మి రోగహరమ్.

—* అథ దంతపీడాహరమ్. *

అమాన్నహర్షణేచైవ దంతపీడాప్రచాయతే | సదద్యాదశ్చిసాహేమనిషకాద్వయవిమితా || అశ్రచా
శ్చివప్రకాశకమంత్రేణాశ్చిరేవతాంత్తాచాంవిధాయ బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || సవమంత్రోనవగ్రహయజ్ఞ
ప్రకరణేదశితః ||

—* అథదంతురత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || యాకేహతేబద్ధిపూర్వందంతురౌజాయతేనరః || సదద్యాద్భువిశుద్ధబ్రథంఘృతకుంభం
సదః||
ఇతిదంతురత్వహరమ్.

—* అథశ్యావదంతత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || సురాపశ్యావదంతస్స్యాత్ప్రజాత్యాష్టకంచరేత్ || శర్కరాయాసులాంచద్యాత్సపా
వస్యవిశుద్ధయే || జపిత్యాచమహరుద్రందశాంశంజహుయాత్రిలాక్ || తతోభిషేకఃకర్తవ్యోమంత్రైర్వరు
ణదైవతైః || శర్కరాతులాపురుషదానం - అత్తానంశర్కరయాతోలయిత్వాతాంశంశర్కరాంచా
ప్రాణేభ్యోదద్యాదిత్యథః || తులాదానమంత్రస్తు - త్వంతులెనర్వభూతానాం ప్రమాణం పరికీర్తితా |
మాంతోలయసిసంసారాదుద్ధరస్వనమోస్తుతే || దశాంశహోమమంత్రవిచ్ఛేదస్తథాఅహుతిసంఖ్యాశబ్దవిశేష
శ్చరుద్రవిధానవివదశితః - వరుణదైవతైరిత్యుపలక్షణం - అతస్సృశాఖాసమామ్నాతైర్వారుడైరనై
శ్చాభిషేకంకృత్వా - తతస్త్వతైరభిషేకః కర్తవ్యః-స్తోతాశ్చమంత్రాఃనవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదర్శితాః ||

ఇతిశ్యావదంతత్వహరమ్.

—* అథనిమ్మరభాషిత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || పరేషాంతర్కకరణాన్నిమ్మరౌక్తిప్రజాయతే || పరోక్తిహస్యకరణాద్దద్యాన్తైక్తిక కాంచ
నే || మాత్రిక కాంచనయోదానంశక్త్యాద్యనుసారేణ కార్యం || *

ఇతినిమ్మరభాషిత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || మూకౌభ్రాతృవధాచ్యైవతస్యైవంసివక్రతిస్సతా | తేనకార్యంః శుద్ధ్యథంయతిచాండ్రా
యణత్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్తకందద్యాత్సవణపలసంయుతమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేదవిదవస్త్రేణ
సంయుతమ్ || ఇతిమంత్రంసముచ్చార్యబ్రాహ్మణంతంసజయేత్ | ఇషంయంత్రముచ్చార్యపుస్తకం దద్యా
దిత్యథః || తమేవదానమంత్రమాహ || నరస్సతిజగన్మాతశ్చబృహస్మదీదేవతా | దుష్కమకారిణం పా
పంరక్షమాపరమేశ్వరిభిః ||
ఇతిమూకత్వహరమ్.

—* అథమూకత్వహరతిలపద్దదానమ్. *—

వాయుపురాణే || స్వరౌపఘాతీవాణాంచహతామూకఃప్రజాయతే | వత్యైమితత్ప్రకీకారం యేనసం
పాద్యతేసుఖం || వాచాంహతాగుర్వనుజ్ఞామతరేణచేదాగ్రహీపుస్తకహతాః || కుర్యాత్సర్వమయం

పద్మంపలాధేనతదధఃతః ॥ యథావిధవతస్సవ్యగ్విత్తశాభ్యంనకారయేత్ । రక్తవస్త్రేణసంపేష్ట్య
తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ ॥ తామ్రపాత్రపరీమాణం పలానామష్టకంసిదుః । పితవస్త్రేణసంపేష్ట్య పాత్రంత
స్తువినిషేషేత్ ॥ అథకద్వితయోన్మానతెలరాశాద్రయత్నః ॥ ఉపచానైష్టోడశభిరాచార్యస్సవక శాస్త్ర
నిత్ ॥ రక్తచందనపుష్పాద్యైశ్చమంత్రేణా నేనపూజయేత్ ॥ పద్మపూజామంత్రమాహ ॥ బ్రహ్మగోక్షనమ
స్తుభ్యంవిష్ణోరమితనాభిజ ॥ అభిప్రీతికరంభానోన్మథారుద్రస్యజైవహి । పూజాంమమగృహాంత్యంసర్వజైవవి
నాశక । పూజానంతరంతావ్యమాహ ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిజైహోమఃతావ్యోమంత్రపూర్వకః । సమిదాజ్ఞ
తైశ్చైవసావిత్కాగ్నిష్టాశరేణచ ॥ సమిద్ధోమంచకుర్వీతసర్వరోగప్రశాంతయే ॥ ఆజ్యహోమశ్చ కతావ్యో
మిత్రమిత్యనయారుచా ॥ తిలానాంయతథింద్రేతివ్యాహృతీభిరథాపివా । అగ్నేరుత్తరదిగ్భాగే కలశస్థాప
నంభవేత్ ॥ పూర్వోక్తేనవిధానేనవాభిషేకాదికారయేత్ । ప్రణీతామోక్షపర్యంతంకర్మకృత్వావిధానతః ॥
తస్మై హుతవతేపద్మం దద్యాత్స్సత్త్వాదతుముఖమ్ ॥ దేవానామేవసర్వేషాంయత స్త్వం ప్రీతికారణమ్ ॥
విశేషతోబ్రహ్మగోక్షసరస్వత్యాహారేఽపి ॥ యత్ప్రొగ్భావాంసిరోధేనవైరూప్యం మమదేహజం - స్వరోప
ఘాతజంపూజకందుఃఖంరోగభవంతిథాతత్సర్వంనాశయంత్యద్య బ్రహ్మవిష్ణుశివాగ్నయః । త్రిదివాలయాశ్చ
యోదేవాహవిష్మంతస్మథాభువి ॥ ఎవంసత్త్వాతత్సర్వంస్థాపనాప్రదేశాదాగ్నేయాంసమిద్ధోమే సావిత్రా
న్వ్యాత్రురోమంత్రః - సమిధశ్చ యజ్ఞేయః - ఆజ్యహోమచిత్రందేవానామిత్యాది ॥ తిలహోమయత ఇంద్రదేవ్య
నయావ్యాహృతీభిర్వాభవేత్ ॥ యతథింద్రదేవ్యాశ్చ భగవంతుః - ఇంద్రో దేవతా - బృహతీచ్చందః - తిల
హోమేవిసియోగః - యతథింద్రేత్యాది - హోమసంఖ్యాప్రత్యేకమహ్యోత్తరశతంసహస్రంవా ॥ పూర్వోక్త
నవిధానేనేతి - అభిషేకప్రకరణోక్తవిధానేన - తచ్చస్తాభిర్మహగ్రహశాంతిప్రకరణేఽశితం - ప్రణీతా
మోక్షపర్యంతమితి - ప్రణీతా పాత్రస్థాపకవిసజ్జనపర్యంతంకమక స్వశాఖోక్తవిధానాకృత్యేత్యథః - దే
వానామేవసర్వేషామిత్యాదిభ్య-హవిష్మంతస్థాభువీత్యంతఃపద్మదానమంత్రః ॥

ఇతిమూకత్వహరతిలపద్మదానమ్.

—* అథస్థలద్వాక్యజిహ్వత్వహరమ్. *

కమలావిపాకసంగ్రహే ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రంవావిక్రేణాయాద్ధియోనరః । అధీతంతస్యనాయాతిజిహ్వయా
స్థనిలంతంభవేత్ ॥ అపరిస్ఫుటవక్త్రవాజిహ్వయాండ్రణవానపి । కృచ్ఛాతికృచ్ఛోకుర్వీతచాంద్రాయణ మథా
పివా ॥ సూక్తంతామగ్నినదౌఖ్యాంజపేద్యైవాయుతత్రయమ్ । దద్యాద్ధిరణ్యంవిప్రేభ్యోభోజనంవాస్వశ
క్తింః ॥ వేదంవాధర్మశాస్త్రమిత ॥ భృతకాధ్యాపనిత్యథః ॥ కృచ్ఛాదీనివ్యాధి గురు లఘుభావేనసమ
స్తానివ్యస్తానివాయోజ్యాని ॥

—* అథగర్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్. *

తచ్చనాయుపురాణే ॥ వాగ్విరోధంగురోః కృత్వాభవేద్గర్గదవాజ్మరః । తస్యవక్ష్యేప్రతికారంచానేన
ఋషిభాషితమ్ ॥ పఠేనాథతదధేనతదధాధేనవాపునః । సరస్వతీంతుప్రతిమాం కుర్యాద్భుజచతుష్ట
యామ్ ॥ వరదంచాక్షుశ్రుంత చిహ్నీతీందక్షిణేకరే । పుస్తకంచాభయంవామేదధానాంహంసవాహనామ్ ॥

అతిశుభ్రాదౌ కౌటస్య జేవచాసనమ్ । పీతం విధాయ తస్యోపరిపావణం పద్మం న్యసేదిత్యథాః ॥ ప
త్నస్యోపరిసంస్థాప్య దేవీం వాగీశ్వరీం పరామ్ ॥ ముక్తాదామసమాయుక్తాం శుక్లవస్త్రేణ సంయతామ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రేణ పూజయేత్సింగతం మతైః ॥ శ్వేతైః పుష్పైశ్చేత్యగంధైః సుత్రకృత్సవిధిపూర్వకమ్ ॥ వాగీశ్వ
ర్యాదిమంత్రేణేతి ॥ యద్యాగ్యదంత్యవిచేతనానీతి రుగ్వయం ॥ బ్రాహ్మణస్సర్వశాస్త్రజ్ఞ సైవ హోమంస
మాచరేత్ - పాయసంజహుయాదష్టశతం శాలిమయంతథా ॥ జహుయాత్సమిధశ్చాపితదాజ్యం చ తిలాన
పి ॥ కృతాధివాసనామేనామాచార్యానివేదయేత్ ॥ సంపూజ్య బ్రాహ్మణం సమ్యగ్నస్త్రాలంకారభూష
ణైః ॥ మంత్రేణాసేనవిధివ త్ప్రజ్ఞాభాయ హ్యుదజ్ఞుభిః ॥ యావక్త్రైబ్రహ్మణోదేవీయాసావాగీశ్వరీపరామ్
బ్రహ్మవిష్ణుశైవైశ్చైత్యైః పూజితా సర్వవందితా ॥ తుష్టాభవతు దాసేనదత్తేనాసేనవాక్పరా ॥ వాగ్వీరో
ధంగురోః కృత్వా యన్యైర్గర్గదభూషణమ్ ॥ తత్సర్వం సమయక్షప్రంచాప్నోత్వం లోకపావని ॥ అనుజ్ఞాప్య చా
హ్మణంతంస్వయం భుంజీత బంధుభిః ॥ అష్టశతమితి ॥ అష్టాధికం శతం - కృతాధివాసనామిత్యసేన రాత్రా
జాగరణం లభ్యత ఇతి ॥ అతః పూర్వోక్త రాత్రావధివాస్య జాగరణం విధాయ ప్రాతః పూజయిత్వా హోమా
సంతరం బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ॥ యావక్త్రైకత్యారభ్య - లోకపావనీత్యంతోదానమంతః ॥

ఇతి గర్గదత్వహరసరస్వతీదానమ్.

—* అధైదయాకర్తవ్యహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ విద్యాపుస్తకహరివఎడమూకస్తుజాయతే ॥ ఇతిహాసశతందద్వాద్వ్యాహ్మణాయ సదక్షిణమ్ ॥
గుర్వనుజ్ఞామంతరేణ వెదాధ్యతా విద్యాహరి - ఉత్పత్తిపద్ధతి దోషప్రతిబద్ధశ్రోతవాగిందియశ్చైదేదమూ
కః ॥ ఇతిహాసశతం మహాభారతమ్ ॥ పుస్తకదానమంత్రస్తు - మూకర్తవ్యహరేదశితః ॥

—* అర్థస్థలద్వాక్యహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ శుకశారికయోఘాతాన్నరస్థునితవాభవేత్ ॥ సచ్చాస్త్రపుస్తకందద్వాత్సవిప్రాయస
దక్షిణమ్ ॥ ప్రత్యేకం శుకశారికయోఘాతనననిమిత్తమ్ ॥ సచ్చాస్త్రాణిచేదావిరుద్ధాని మిమాంసాదీని - అ
త్రాపి పుస్తకదాసేమూకర్తవ్యహరక్రొమంత్రోగ్రహ్యః ॥

—* అథసారణ్యసముఖరోగహరప్రతిమదానమ్. *—

అనుక్రమతురోగప్పిత్వాదినాద్రవ్యవ్యం ॥ అర్థజిహ్వరోగప్రతిమదానందంతరోగప్రతిమదానంజమ్ ॥
తల్లక్షణంకమపాకసాగే ॥ లంబాకారాస్థితజిహ్వదంతరోగోద్విచాహుకావితీ ॥ తత్పూజాదిపరితా
పాయాం నిరూపితమ్ ॥ ఇతిముఖరోగహరాణి.

—* అథనాసికారోగదుశ్శీణనాసికాపాదహస్తయుక్తఘ్రాతస్వరత్వహరమ్. *—

కమేపిపాకసంగ్రహమ్ ॥ అవణస్యాపహతాతు శీలకఘ్రాతాంఘ్రిపాణికః ॥ ఘ్రాతస్వరవాంత్యైవ
జాయతేతస్యనివృత్తిః ॥ ఉద్యన్నశ్యశ్యచరసమ్యగ్నేదమ్యైవైవరాయతమ్ ॥ జహుయాత్సమిధశ్చాపితదాజ్యం

రక్తవాసాంసికాంశవమ్ ॥ దద్యాద్దేవద్విజగవాంకుర్యాత్పూజాంస్తవోక్తితః । హూమసంఖ్యా జపదశాం
శః ॥ చరుణౌచపృథక్సంఖ్యా సహిషాదపృథక్సంఖ్యా ॥ వాసాంసీతిబహువచనాత్ ॥ త్రిభ్యోనన్యూనాది
దద్యాత్ ॥ కాంచనంశక్త్యనుసారేణదద్యాత్ - దేవద్విజగవాంపూజాదేవస్యసూర్యాదేస్సువణాతిలకాది
భిః పూజా ॥ ఆదిత్యస్యసదాపూజాతిలకంస్వామినస్తథా । వహగణపతేశ్వైవకుర్వంతిద్దిమవాప్నుయా
దితియాజ్ఞవల్క్యక్రిస్తగణాత్ ॥ స్వామిసూదంశః ॥ ద్విజపూజాం స్రక్చందనవాసస్సువణౌశిభిః ॥ *

—* అథవక్రనాసవ్యహరమ్. *

శాతాతపః ॥ కుక్కుటేసిహతేచైవవక్రనాసఃప్రకాయతే । తేననిషగ్నిప్రదాతవ్యా బ్రాహ్మణాయహి
ర్హయః ॥
ఇతివక్రనాసికత్వహరమ్.

—* అథనాసికారోగహరమూర్తిదానమ్. *

తల్లక్షణంచానుక్రమేతురోగమ్విత్వాదినాశాలరోగహరోక్తమత్రాప్యవగంతవ్యం ॥ పూజావిధానంత్యా
తంకొదేవతాతత్రేత్యాదినాదశికతం ॥ *

ఇతినాసికారోగహరమూర్తిదానమ్.

—* అథనేత్రరోగహరాణి. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ పరదృష్టివిఘాతేనభిషజ్మిథ్యాచరణేషా కామాత్పరస్త్రియందృష్ట్యానేత్రరో
గీభవెన్నరః ॥ చాంద్రాయణంపరాంచపంచాశద్విప్రభోజనమ్ ॥ కుర్యాద్వయస్సుపణేతిచరుణాసహిషా
తథా ॥ అష్టోత్తరసహస్రంకుజహుయాదోగశాంతయోవచోదాఅసిమంత్రంవజ్రపీదాజ్యంసకాంచనం ॥
దద్యాద్విప్రాయవిధివన్నేత్రరోగఃప్రశామ్యతి । భిషజ్మిథ్యాచరోభిషజ్మిథ్యాచరణం ॥ విప్రభోజనమితి ॥ ఏ
తచ్ఛభోజనంసుఖభోజనం- మృష్టాన్నంచాహ్లాజేదద్యాన్నేత్రరోగాపనుత్తయ ఇతి బ్రహ్మాండపురాణస్తర
ణాత్ ॥ వయస్సుపణౌఇత్యవయచాచరుఘృతాభ్యాం పృథక్పృథక్ష్వాత్తరసహస్రంకుజహుయాత్ ॥ ఇ
యంచరున్నేత్రశూలప్రకరణేదశికతా ॥ వచోదాఅసిమంత్రోపితత్రైవ ॥ జపసంఖ్యాతువ్యాధ్యనుసా
రేణ సహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా ॥ సకాంచనాజ్యసమీత్య తచ్ఛాహ్లాజాయదద్యాత్ ॥ ఆజ్యావెక్షణ
మంత్రస్తు కటిశూలహరేదశికతః ॥ *

ఇతినేత్రరోగహరాణి.

—* అథనేత్రపూయహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ దంపతిభ్యాంప్రవృత్తంతనైత్రుచంద్రాయోగిరీక్షతే । సనేత్రపూయయుక్తస్సాన్య
దక్షిణ్యామిమంత్రతః ॥ జవహూమాదకుర్వీత శక్త్యాచాహ్లాభోజనమ్ । సహస్ర కలశస్థానంహరేఃకు

ర్యాద్విజోత్తమః || నేత్రపూయముక్తతి||సామోద్భూయంవాతిప్రస్థత దూషికయాపూయమిత్యభిధీయ
తే || అక్షిభ్యామిత్యుత్పంత్రః || జపహోమయోస్సంఖ్యావ్యాదిగురులఘు భావనాప్రసాదే త్రరశతాద్యయు
తాంతాకల్పా || జపహోమాచేతి || పునరగ్నిశ్చతురాదిత్యస్యజపహోమాసముచ్చయేతే || అయంబమం
త్రోయన్మత్యనతిమిందామంత్రప్రస్తావేకూశ్మాండహోమేదశికః || జపహోమయోస్సంఖ్యాతు పూర్వో
క్షైవ - విష్ణోస్సహస్రకలశస్నానంమహాసౌరణకుర్యాత్ || మహాసౌరంనామసూక్ష్మదైవత్యరుచ స్సూక్ష్మా
ని || ఎతేషామాహాదిపరిభాషాయాందశికేతమ్ || ఇదంచస్నానంచందలస్య మూలేకా వాకుర్యాత్ ||
స్నానీయద్రవ్యంబద్ధజ్యపధ్విత్తురసప్రణ్యతీర్థోదకాని || యథాశక్త్యుపసన్నాః ||

—* అథప్రకారంతరేననేత్రపూయహరమ్. *

శాతాతపః || ఘృతజోరస్తుపురుషః జాయతేనేత్రరోగవాక్ | ఉపోవ్యసంప్రదద్వాదైవఘృతధేనువిధా
నతః || ఘృతధేనువిధానంచయత్తురోగహరప్రకరచేద్రక్ష్యత్ || *

—* అథాంధత్వహరమ్. *

అంధత్వంనామప్రతిబంధదృష్టిత్వంనోత్పాటితనేత్రత్వం || శాతాతపః || పితృహుచేతనాహీనోమాతృహం
ధఃప్రజాయతే | నరకాంతేప్రకుర్వీతప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || చేతనాహీనోనిశ్చేష్ట్యనిఘ్నాధిశ్చపి || అ
స్యాపివత్సమాణప్రాయశ్చిత్తమేవరోగనివృత్తిహేతుః || నరకాంతేంధః ప్రజాయతేతిత్వన్వయః || ప్రాయ
శ్చిత్తమాహ || ప్రాజాపత్యానికుర్వీతత్రింశచ్ఛాస్త్రవిధానతః | వ్రతాంతేకారయేన్నానం సువణ
పలసంఖ్యయా || స్సంభంరౌప్యచయంచైవతాంమ్రపాత్రంచపూర్వవత్ | స్తంభోపపత్తేనైవ || పల్లెశ్చతుర్థిక
ద్వాభ్యాంవాతామ్రసాత్రంభవేన్నవమితిపరిభాషాక్రప్రకారేదేత్యథః || ఎతచ్చపాత్రంవత్సమాణవా
సుదేవమూర్తిస్థాపనార్థం || హేమనిష్కేణకతకవ్యోదేవశ్శ్రీవత్సలాంధనః || శట్టసూత్రేణసంకేప్యపూ
జయేత్తంవిధానతః | నౌకాద్విజాయదాతవ్యాసవోపస్కరసంయుతా || నౌకేత్యుపలక్షణమ్ || శష్ట్యప
తిమాదదాతవ్యా || సోపస్కరేతి || ఉపస్కరౌనౌకాదండః - సోపిసౌవణంఎవ - తంవాసుదేవంవిధా
నతః పూజయేదిత్యథః || పూజావిధానంతు పరిభాషాయాంరుగ్విధాన స్వపురుషసూక్ష్మవిధాన మ
స్తాభిః ప్రదశికేతం || అత్రాయంక్రమః - తాంమ్రపాత్రేవాసుదేవమూర్తింసంస్థాప్య - తస్యపురస్తాన్నా
వంస్తంభంచాపినిక్షిప్యవాసుదేవం'పూర్వోక్తప్రకారేణసమభ్యర్చ్య - నౌకాదిసహితం వాసుదేవప్రతి
మాంబ్రాహ్మణాదుదద్యాదితి || దానమంత్రమాహ || వాసుదేవజగద్వంద్య సర్వభూతాశయస్థిత | పాత
కాణవమగ్నంమాం తారయాశ్రితతారక || ఇత్యుదీర్ఘప్రణమ్యాభిబ్రాహ్మణంతు విసజయేత్ || ఇత్యుదీ
ర్యమంత్రముచ్చార్య - ప్రతిమాదికందత్వాప్రణవ్యసంజయేదిత్యతః || అస్యేభ్యోపేభ్యోయథాశక్తిద
క్షిణాందద్యాత్ ||

—* అథసీలలోచనత్వహరమ్. *

శాతాతపః || శాకహారీతుపురుషోజాయతేసీలోచనః | బ్రాహ్మణాయప్రదాతవ్యంమహాసీలమణివ్యయమ్ ||

—* అథకపిలాక్షత్వహరమ్. *

రీతిహృత్కపిలాక్షస్సాగ్నదుపోవ్యదివసద్వయమ్ | రీతేఃపలశతందద్వాదలంఛ్యత్వద్విజాతయే || రీతిర్నామ
తామ్రప్రకృతిజోధాతువిశేషః || పితృశక్మిత్యుద్యతే || *

ఇతికపిలాక్షత్వహరమ్.

—* అథమందదృష్టిత్వహరమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || ఉచ్చిష్టస్సమ్యగాదిత్యంపశ్యేదుద్యంతమంబరే | మధ్యంగతమథాస్తంవాయాం
తముచ్చిష్టవసకా || నక్షత్రాణ్యథవాచంద్రంసభజేన్మందదృష్టియక్ | అత్రసమ్మతిః - కూర్మపురాణే
ఘృతేనవరుణానేతరశ్చిహీనోహుతాశన | జహుయాదయుతం సమ్యగితశాస్త్రస్యసత్త్వయః || దవ్యాద
న్నంచతైరక్రవాసాంసివ్యాధికాంతయే | రోగాధిక్యవరుఘృతాభ్యాంప్రత్యేకమయుతంజహుయాత్ | హో
మమంతస్తద్యన్నద్యరుచః || స్వశక్త్యాబ్రాహ్మణాన్భజయేత్ || వాసాంసీతిబహువచనాత్త్రిభ్యోచన్యూ
నాని ||
ఇతిమందదృష్టిత్వహరమ్.

—* అథతిమిరహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజగృహేశీధేఃపుణ్యస్థానేచసంస్థితమ్ | ప్రదీపంభంజయిత్వాతుతి
మిరవ్యాధిమాన్భవేత్ || రూపప్రకాశకైమకంత్రైరభిమంత్యైజలంతతః | గాత్రాణిప్రోక్షతేతస్మాన్మృక్తాభ
వతికిన్బిషాత్ | సహస్రకలశస్నానమీశ్వరస్యాపికారయేత్ || దేవద్విజగృహాభిత్వాది - దేవగృహేద్విజగృహే
పుణ్యస్థానేపురాణశ్రవణస్థానేచతుష్పథాదాచ-రూపప్రకాశకైమకంత్రైఃగుణవచనేన-రూపశబ్దేనరూపవచ
నేప్రకృష్టప్రకాశవదాదిత్యుత్పత్తిః || అతస్మాన్యప్రకాశకైమకంత్రైజలమభిమంత్యై - గాత్రాణ్యంగాని
నేత్రప్రధానానిప్రోక్షయేద్వావరోగనివృత్తిః || పరిభాషాయాంప్రదశితః || అన్యచ్చ - మహాసారపరి
భాషాయాముక్తం || తథా - వునరగ్నిశ్చక్షురదాదితి-కూర్మాండపూమేమిదామిత్రయోదశ్చిత్తః | వర్షో
మేదేహీతి || వయస్సుపణెకతిదమంత్రానయనశూలహరేప్రదశితౌ || ఏతేమంత్రావికల్పేనగ్రాహ్యః | ఏకా
థాశ్చవికల్పేరన్నితిన్యాయాత్ ||

ఇతితిమిరహరమ్.

—* అథాక్షివేదనాహరగరుడదానమ్. *

పద్మపురాణే | పరేషామశిరోధేనజాయతేహ్యాక్షివేదనా | వత్సామితత్ప్రీతీకారంబహ్మణానిమితంపు
రా || పతనకారయేధేహ్నుగరుడంఃష్ణువాహనమ్ | రాజతౌచతథాపత్యారత్నపత్నాసువిస్తృతౌ || కర్త
వ్యంబాక్షియుగళంమాణిక్యాభ్యాంప్రకల్పితమ్ | పాదయోస్స్వణకటకెరత్నాభ్యాంపరికల్పయేత్ || రత్నా
భ్యామితి || రత్నయుక్తంకటకద్వయంకుర్యాదిత్యథః || క్రైవేయకంస్వణయుతంగీవాయామవివిన్యసేత్ |
నాసికాయాంతవైదూర్యంమాత్రైఃపరికల్పయేత్ || మాత్రైర్మృకంవైదూర్యమిన్యథః | వస్త్రైర్నా
నావిదైబద్ధమలంకృత్యశుభాకృతిమ్ || స్థాపయేత్పురతోవిష్ణోఃప్రీత్యథాచంద్రాగదిపం | వెదవేదాంగకుశ
లంవేదవిద్యావిశారదమ్ || గంధపుష్పాక్షతైవకస్త్రైర్వృణీతబ్రాహ్మణోత్తమమ్ | పూజయేత్తంశుచి
భూత్వాగంధపుష్పాక్షతాదిభిః || హోమశ్చతతకతవ్యామంత్రైస్తద్వాచకైశ్చుభైః | యద్వాగరుడ
గ్రాహత్యైసమిదాభ్యుతిలాదిభిః || అగ్నేప్రతిష్ఠాకార్యాశుస్వగృహ్యాక్తవిధానతః | విష్ణోఃపురతః || వి
ష్ణోలయేవిష్ణోఃపురఃస్థాపయిత్వైవతత్కమకర్తవ్యమిత్యథః || అథవాసాలగ్రాహ్యపురతఃకార్యః - వ

త్రైస్త్వద్వావక్రైరితి || తద్వావక్రైగ్గరుడప్రకాశతైమణ్యైరితి || బహువచనంస్వస్వశాఖాగతమంత్రో
పలక్షణార్థం || తత్రైకోమంత్రోమనోజనాయజమానః - అస్యమనోభాగవముషిః - సుపణోజదేవ
తా- అనుష్టుప్చందః - విహితాథేఽనియోగః - మనోజనావృత్త్యా-గరుడగాయత్ర్యా-బుషిః-బం
హ్మవా || గాయత్రీచందః || గరుడోదేవతా - విహితాథేఽనియోగః | పక్షిరాజాయేత్వా- సమిదాజ్య
తిలాదిభిరితి || ఆచారదైవరుయవప్రహయోగ్యమ్యంతే || హోమసంఖ్యాచ-పూద్రవ్యమష్టోత్తరశతం - ఎచం
పూజయిత్వాకింకుర్యాదిత్యతాపా || పుణ్యోహవాచనంకాంత్యంబ్రాహ్మణేర్వేదపాఠః || తస్మైహుతవతేవ
ద్యోతోతిప్రత్యథ-మాదృకః || భక్త్యాసంపూజ్యవిధివలెయూరకటకాదిభిః | వీశచ్చపుణ్యోహవాచనం
దానానంతరంకార్యం- దానమంత్రమాహ || దేవదేవజగన్నాథలక్ష్మీప్రియపరాయణ || వాహనస్యప్రదా
నేనహరకమణిపాకజం | అక్షిరోగంజగన్నాథనారాయణజగన్తయ || పుష్పంవాపలంబాపితాతరక్తమ
థాపివా | రక్తంవాప్యథరక్తఖింతథాబుకనమథాపివా || తతోవిస్మజ్యనిష్క్రిందంశిష్యైరిస్త్రైశ్చబంధుభిః |
స్నాత్వాదిపాకభోజయిత్వాసుఖీభవతిమానవః || దానానంతరంస్నాత్వా పుణ్యోహవాచనవిధాయా
జ్యవేక్షణంకృత్వా నిపాకభోజయిత్వాబంధుభిస్సాధకంఘంసేతేత్యథః - ఆజ్యవేక్షణంతు బ్రహ్మాండపు
రాణేభిహితం - అట్లేయద్భవరోగాదామాజ్యంకనకసంయుతమ్ | దద్యాద్విప్రాయవిధివత్తకోగస్యాపను
త్తయే || ఆజ్యవేక్షణమంత్రస్తుపూర్వముక్తః || *

ఇతిఅక్షివేదనాహరగరుడదానమ్.

—* అథనక్షాంధ్యహరగోపాలదానమ్. *—

బ్రాహ్మేన్ || నక్షాంధ్యంజాయతేతస్యయోగవాంఛనయనద్వయే | కరోతిశూలప్రక్షేపం తస్యవత్స్యామి
నివర్హతిమ్ || విష్ణోస్త్రిగోపవేషస్యయథాశక్త్యావభక్తితః | సువణేనప్రతికృతింవేణవాదనతత్పరామ్ ||
బహు-పీడాకసంయుక్తం ద్విఘజాంఘవనోత్తరామ్ | కారయిత్వాశుభాకారాంప్రత్యాశ్శుచివారిణా || వ
స్త్రేణవేష్ఠయిత్వాచగంతైమా-లైస్సచుచయత్ | తండులూపరిసంస్థాప్యదేవంతక్త్యనుసారతః || ఆచా
ర్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞోవేదవేదాంగపారః | పూజాంచమంత్రశాస్త్రేణుర్యాధేవస్యభక్తితః || భక్త్యనుసార
తోసమచయేదిత్యన్వయః - పూజాందమూలమంత్రేణేతిపారే | పూజామంత్రోద్ధారణోకశ్చమంత్రశా
స్త్రే || కృందామధ్యగతాస్తామగోప్యణాయల్లచుధ్యగాః | గోపీజనవకారాస్యాభాయస్వాహస్తరాధి
పః || ఉత్త్యతమంత్రః || శ్రీకృష్ణాయ గోపదాయ గోపీజనవల్లభాయస్వాహ || అస్యనారదముషిః- గోపీజన
వల్లభోదేవతా- గాయత్రీచందః - విహితాథేఽనియోగః - హోమంచతత్రకుర్వీత సమిదాజ్య తిలైరిపి ||
ఇదంవిష్ణుఃప్రతద్విష్ణుఃకర్ణోర్ముకమితీక్రమాత్ || మంత్రగృహ్యాక్తమార్గేణ చాగ్నేస్సంస్తాపనంభవేత్ |
జహుయాన్మూలమంత్రేణమంత్రశాస్త్రవిధానతః | ప్రణీతామోక్షపర్యంతం కృత్వాదేవంప్రపూజయేత్ |
దేవస్యసద్యానైవేద్యంహవిస్సంస్వంసమాహితః || ఇదంవిష్ణోదయోషంతాః క్రమేణసమిదాదిహోమమం
త్రాభవంతీత్యథః || సమిద్ధోమానంతరంపూర్వైశ్చైవమూలమంత్రేణ విధిసంపాదితం స్వగృహ్యాక్తప్రకా
రైశ్చైవచరుంహుత్వాపశ్చదాజ్యహోమాదికార్యం || హోమసంఖ్యాప్రతిద్రవ్యమష్టోత్తరశతం- ఇదంవిష్ణు
రిగ్యస్యముష్యానివగ్రహప్రకరణేవశితం || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమిత్యేతయోస్తు- దీఘతమాముషిః-

విష్ణుదేవతా - త్రిమ్యుచుండః - క్రమేదాజ్యతిలహూయయోర్వియోగౌ ॥ ఎవంహూసంబిధాయ ప్రణే
తామోక్షపర్యంశంకృత్యాపువరపి గోవిందంప్రాజయేత్ ॥ అశ్వాంపూజాయంహూసానంసంపాదితం
నావిరైవేద్యం ॥ అన్యస్యసంపాదితంపూజనం పశ్యాన్నాది - ఎవంనైవేద్యంకద్యాత్ - పశ్యాన్యమంత
తోదేవమభిశః పూతోదయాత్ - అస్మినుసీత్యుబలింహరైర్భృతః ॥ పూర్వోక్తకమావసారం తస్య
మాహ ॥ తతస్త్వాంబరభుక్కుక్షగంధానుతపః ॥ దద్యాద్రోగీహ్వాన్యముఖి ప్రతిహంధాంసకసి కాదె
మం లేదా వేదః తివన్నుచస్కూత్వాగ్రసక్తం ॥ దానవంత్రిః - గోవిందగోపీజనవల్లభేశ కుచానుభవ్యుద
తే - ప్రసంజ్ఞ ॥ గోవిధానాంప్రపక్షైః హస్తసంకషితాశ్చేదనతామధిక ॥ గోవిధురశ్వాదిగోవిధనే
నజాతాశ్చిమాంధ్యంమచ నానయాశు ॥ ద్వితీయదానంహిసుదప్తమశన్నాంధ్యమేనత్వేన పాకరోతువీర్యం
త్యాప్రతికారింగోపదేవ్యదాంతః ॥ అచిరాదేవచక్షుశీ జాయతేనాత్రసంతః ॥

ఇత్యంతంభ్యూతగోపాలదానమ్.

—* అథ కామిలాహరమ్. *

•వృద్ధగౌతమః ॥ కామిలాభక్తచోరస్యతస్యచక్షామనిసక్పఃమ్ ॥ కుర్యాత్ప్రసక్తిదాజానంఃస్తోర్యాహ
నముత్తమమ్ ॥ సువర్ణోనయథాశక్త్యాపక్షయోమాకైకద్వయమ్ ॥ నాసికాయాంసథావజ్ఞముత్తరీయంద
రాజితమ్ ॥ ఏవంకృత్యాగరుత్తంతంఘ్రత్రద్రోణోపరిన్యసేత్ ॥ దోణిలక్షణంపూర్వముక్తం ॥ వస్త్రేణతం
సమావేద్యశ్వేతమాత్మైస్సచచయేత్ ॥ సరశాస్త్రాధితత్వజ్ఞోదైక్యవోధమకాంతః ॥ బ్రాహ్మ్యాస్త్ర
ర్చితోభక్త్యాయజమానేనశక్తితః ॥ ఉచచైష్వోకభిష్వికజమభ్యుచ్చయేత్తథా ॥ ద్విజంపక్షిణంగరుత్తంత
మితియావత్ ॥ వృతోబ్రాహ్మణః ॥ శ్వేతశస్త్రాభిష్వికజమభ్యుచ్చయేదిత్యధః ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిహూమశ్చ
కత్తోవ్యస్థండితశుభః ॥ సమదాజ్యశైస్త్రపాలాశ్యస్సమిధస్త్వతః ॥ మంత్రోగరుడగాయత్రీసమిదాజ్య
హుతోభవత్ ॥ తిలహూమోవ్యాహుతిభిస్త్రస్త్రివక్తకృతంభవత్ ॥ ఆజ్ఞేయాందిశిశ్యాది - గరుడపూజాస్థా
నాదాగ్నేయాందిశి - హూమసంఖ్యాశుపరికృప్తమయ్యోజరశతం ॥ గరుడగాయత్రీత్వక్షేవేదనాహరగరుడ
దానేదశికతా ॥ స్విప్తకృతంభవత్ ॥ స్విప్తకృద్ధోమరికతఃప్యః ॥ స్వస్వగృహోవ్యక్తైవ ॥ స్థాపయేదవ్రణం
కుంభంసితవస్త్రోవేష్టయేత్ ॥ క్షేపేత్పంచరత్నానిమృత్తికాశ్చాపిరోచనమ్ ॥ అశ్వస్థానాదిత్యాదిపంచ
మృత్తికాః ॥ పంచశ్వోల్లవానిస్యఃపూరియేత్తిథికవారిదౌ ॥ అతపాతక్రమేణవ్యవస్థితః - అతోహూమా
త్పూర్వంగరుడపూజాసమయేన - తదనంతరంవాతశాన్యాందిశికలశంస్థాపయేత్ ॥ రోచనం గోరోచనా ॥
ఆమాశ్వత్థవటప్లవోదుంబరాణాం - పల్లవాశ్వపితేషామేవ - అస్మిన్సంశ్లేషారణ్యేర్వరుణాయనమగతి
నామమంత్రేణవరుణమావాహయేత్ ॥ వీవంగరుడపూజాకలశస్థాపనహూమానంతరంకతఃవ్యమాహ - తే
నాభిషేకంకుర్వీతహ్యపొహిష్టాపరిక్రమాత్ ॥ హిరణ్యవర్ణాఽగ్నితపసమానేనచైవహి ॥ పవమానేనస్వాదిప్త
యేతి - పవమానస్సువజఃనగిత్యనువాకేనచ - అభిషేకానంతరంస్నాత్వాశుచీరోగీ - శ్రీకృష్ణపరమానందజ
గతః పరిపాలక ॥ పూర్వజన్మనియత్నాపంభక్తచోర్యం మయాకృతం ॥ తేనప్రాప్తంచవైరూప్యంయన్తయా
త్యంతదుస్సహం ॥ కామిలాధ్విదందేవతవహానదానతః ॥ వినాశయాశుమేకృష్ణజగతాం పాలకౌహ్య

సి ॥ ఎవంగరుడదానంతుకృత్వాచుత్యన్సుభేభవత్ | ఆచార్యంభోజయిత్వాతుద్రణిపత్యవిసర్జయేత్ ॥

ఇతికామిలాహరమ్.

—* అథకైకరాక్షత్యహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ తరత్యైనిహతేచైవజాయితేకకరేక్షణః | దద్యాద్రత్నమయింధేనుంశతపాతకనాశినమ్ ॥
తరత్యుమృగాదనః ॥ రత్నధేనుఃపిస్తుక్షయరొగహరేఘృతధేనుప్రసంగదశితః ॥

—* పింగాక్షత్యహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాజాతేనిహతేచైవజాయితేపింగాక్షేక్షణః | తేనవైదూర్యరత్నాని దాతవ్యాని స్వశక్తి-
తః ॥ రత్నానీతిబహువచనంన్యూనత్వప్రతిఘాతాథం - స్వశక్తితత్త్వే ॥ త్రిష్వేషురత్నేషు తూల్యగతాల్ప-
త్వబహుత్వద్యోతనాథం - త్రిభ్యోఽపృథికసంఖ్యాద్యోతనాథంచ ॥

—* అథనేత్రరోగహరతపఃణమ్. *—

తత్రాయంవైదికమాంత్రికసంప్రదాయః ॥ తద్యథా ॥ ఉద్యన్నద్యేప్యచేనపచచ్ఛేదకశోరుక్ష్మస్యాఝృథ-
మచశసస్రైత్యుచేనేతి - అస్యకలశస్యతపఃణప్రయోగస్యవ్యాధ్యనుసారేణాప్తావింశతి రష్ట్రోత్తర శత-
మిత్యాద్యావృత్తిఃకల్పనీయా ॥ అత్రతపఃణైరక్షాతాః రక్తప్రవాహివాగ్రాహ్యే - జపశ్చతపఃణప్రకా-
రేణనకవలంనేత్రరోగహరః - అపితుక్పూరాదిహరోపి ॥

—* అథసాధారణ్యేననేత్రరోగహరప్రతిపాదనమ్. *—

తల్లక్షణంకర్మవిపాకసారే ॥ త్యక్తిత్వోగ్మూఢీమదాపభృద్వరదాభయః | పూజావిధానంతుపూర్వ-
ముక్తం ॥

—* అథకణగొగహరాణి. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ మాతాపిత్రోగ్మూఢాంబదేవబ్రాహ్మయోస్తథా | శ్రుణోతిఃపదాంవిద్వా-
న్యః కణాభ్యాంతస్యశోణితమ్ ॥ పూయంచప్రసవత్యస్యశాంతిః కృత్వాతుష్టయమ్ | పీఠస్థిరత్నాస్త్రా-
ణాం దానాద్బ్రాహ్మణభోజనాత్ ॥ జపార్థోమాప్తభవతిసౌరమంత్రేణశక్తిః | శక్తితత్త్వస్వత్రసంబ-
ధ్యతే - అతః కృచ్ఛేద్యపిశక్త్యనుసారేణప్రాజాపత్యపరాకచాంద్రాయణాదీని గ్రాహ్యే ॥ పీఠస్థాదిదా-
నాన్యపిశక్త్యనుసారేణకుర్వీత - జపహూమశ్చసమస్తమంత్రాణామిష్టాశ్చరీతావికార్యః - సౌరమంత్ర-
శ్చాత్రోద్యన్నశ్యత్యుచః ॥

—* అథక్రిమికణగొగహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ సర్వాచారవిహీనశ్చ ప్రేతశ్రాద్ధాశనాదనః | సభవేక్రియకణస్తుతత్వా-
పస్యాపనుత్తయే ॥ దద్యాన్నీలవృషాన్పంచయథోక్తాధినానరః | వృషదానేశుభోన్ద్యాకసశుక్లాంబరకాం-
చనః ॥ వృషదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేదశితః ॥

—* అథబధిరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వస్వభూతీశబధిరోనరకాంతేప్రజాయతే | తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాం యతిహింద్రాయణ
త్రయమ్ || వ్రతాంతేపుస్త్రుకందద్యాత్సువణాఫలసంయుతమ్ | బ్రాహ్మణాయచతుర్వేదవిదేవస్త్రైరిసంయు
తమ్ | ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య పుస్త్రుకందద్యాదిత్యథాః || దానమంత్రమాహ || సరస్వతిజగన్తాతశ్శబ్ద
బ్రహ్మధిదేవతే | దుష్కర్మకాతిణంపాపంరక్షమాంపరమేశ్వరి ||

—* అథకుబ్జత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || శయ్యాంబద్యాత్సవిప్రాయసోపధానీయతూలికామ్ శయ్యాదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథకణ్కరోగహరప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసారే || కణ్కరోగస్త్వనష్టంఠస్సకపాలాజపస్థితః | పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాంబద్ధితః ||

ఇతికణ్కరోగహరాణి.

—* అథకంతరోగహరాణి. *—

శాతాతపః || అశ్వేవినిహతేచైవక్రకంఠఃప్రజాయతే | ప్రాజాపత్యానివత్వారిసప్తధాన్యానిచోత్సృ
జేత్ || శతంపలానిదద్యాచ్చచందనంచద్విజాతయే | సప్తధాన్యాని - వ్రీహీయవశాలిగోధూమాథకాదీని ||
యథావిభవందద్యాత్ ||

—* అథచీఘ్నగళత్వహరమ్. *—

కంతరోగేమ || బ్రహ్మాండపురాణే | అగత్యభయోదోమాత్తుకంతరోగఃప్రజాయతే | కృచ్ఛత్రయంప్రకు
ర్వీత దద్యాద్ధైమంసదక్షిణమ్ || దద్యాద్వైక్రంతరోగాశౌంకంబళంకమలోద్భవ | కంబళదానమంత్రస్తు || ఊ
డా-ఛాదనలోకానాం శీతవాతభయాపహ || సర్వదుఃఖహరంయస్తాదతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ||

ఇతిచీఘ్నగళత్వహరమ్.

—* అథవికృతస్వరత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || ఉష్ణేవినిహతేచైవజాయతేవికృతస్వరః | సతత్పాపవిశుద్ధ్యథాంకృచ్ఛమేకం చరేన్నరః ||
కర్పూరస్యపఠందద్యాత్పాద్రవ్యాణిశక్తితః | కర్పూరదానమంత్రస్తు || కర్పూరంరుచిరంవిప్రగృహణే
మంసుపూజిత | పుష్పగంధస్థితాసామెకమలాప్రియతామమ ||

ఇతివికృతస్వరత్వహరమ్.

—* అథకంతరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

కమవిపాకసారే || కంతరంగఃకరాశాస్యో ద్విభుజఃపాశకుంతభృత్ | కపాలమాలీ దుదకశః సో
స్థ్యోహోహరధూషణః || పూజావిధిఃపరిభాషాయామదశికతః ||

ఇతికంతరంగహరాణి.

—* అథపాణిరంగహరైషుపీతపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || పారావతేచనిహతే పీతపాణిః ప్రజాయతే | పారావతంచసౌవణికం ప్రదద్యాన్నివహ
మాత్రకమ్ ||

—* అథహస్తపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కందమూలస్యహరతౌద్ధాస్యపాణిః ప్రజాయతే | దేవతాయతనంకుర్యాదుద్యానంతస్య
శాంతయే || చాంద్రాయణంచకుర్వీతబ్రహ్మకూడకవిధానతః ||

—* అథస్వీన్నపాణిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || తౌరాపహరీపురుషస్వీన్నపాణిః ప్రజాయతే | సదద్యాచైవవిప్రాయకాశ్మీరంరుచి
రంతథా || కాశ్మీరంకుంకుమకెసరః || తద్దానమంత్రస్తు - కర్పూరదానమంత్ర ఏవ - తత్రకర్పూరం రుచి
రంభిత్వత్రకాశ్మీరంరుచిరమిహ్యూహయః ||

—* అథభుజస్తంభశమనమ్. *—

శాతాతపః || అయోనాచైవగమనాద్భుజస్తంభఃప్రజాయతే | సహస్రకలశస్నానం శంభోఃపూజాయ
థావిధి || చాంద్రాయణస్యవరణౌత్తప్తృశ్చార్చ్యవిషకృతిః | పూజాప్రకారశ్చరుద్రవిధానేదశికతః ||
తత్రీస్నానేచరుద్రానువాకమంత్రాః ||

—* అథకునభిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || కునభీనరకస్యాంతే జాయతేవిప్రహేమహృత్ | ససువణకపటందత్వాకృత్వా చాంద్రా
యణత్రయమ్ || కునభీజాయతత్త్వన్యయః ||

—* అథపాణిరంగహరప్రతిమారానమ్. *—

తల్లక్షణంచానుక్తమవరోగష్విత్యాదినాపరిభాషాయాందశికతః ||

—* అథహృదయరంగహరాణి. *—

శాతాతపః || ఉదక్యావీక్షితంభక్త్యాజాయతేక్రిమిశోదరః | గోమూత్రయావకాహరస్సప్తరాత్రేణకుద్భవతి ||

—* అథహృత్ప్రీతిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || అథక్యభిక్షుజైవైవ జాయంతేక్రిమియోహృది | యథావత్తద్విశుద్ధ్యథకముపోవ్యంభీష్టపం

చకమ్ || యథావత్ - బ్రహ్మచర్యదక్షిణాదానాదిగుణయుక్తమిత్యర్థః || కాశీకశ్యపైశాచశ్చావీచపంచ
దినాని భీష్టపంచకమిత్యుచ్యతే ||

—* అథక్రిమికుక్షిశ్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే || గజేనిహతేచాసౌక్రిమికుక్షిః ప్రజాయతే || వథాఃశ్చతేదితకరియానారీసిల
వస్త్రప్రధారయేత్ || సామ్యతానరికంఠాతిక్రిమికుక్షిస్మరతఃపరమ్ || నిరకౌషభోగానంతరంమానుషం
శరీరమాసాద్యేత్యర్థః || ససీలవృషభాశ్శింబదద్యాచ్చాంద్రాయణవ్రతమ్ || కుర్యాత్ప్రశంబద్విజాయాథ
దద్యాచ్ఛక్తితథావధం || ఔషధం - క్రిమికుక్షిత్వహరత్వేనవైద్యశాస్త్రోక్తమ్ ||

—* అథకృశోదరత్వహరమ్. *—

కాతాతపః || భుక్త్వాచాస్మశ్శసంస్పృష్టంజాయతేచకృశోదరః || త్రిరాత్రంవైష్ణవంకుర్యాత్పాశకాద్వి
ప్రముచ్యతే || వైష్ణవంవిష్ణుద్వైశక్రియమాణంవ్రతముపవాసాత్తకంకుర్యాదిత్యర్థః ||

—* అథోదరగుల్మహరమ్. *—

తిర్వోర్వికారహతాత్మభవేదుదరగుల్మవాక్ || గుడభేనుఃప్రదాతవ్యా తేనతద్దోషకాంతయే || గుడభే
నువీధిస్తుపూర్వముక్తమ్ ||

—* అథవాతగుల్మహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || గురుప్రత్యర్థితాయాశోగుల్మవాక్జాయతేనరః || గుల్మవాన్వాతగుల్మ
వానిత్యర్థః || ఆచరేత్తన్నిచృత్యర్థంమాసమేకంపయోవ్రతమ్ || ముంచామిత్వేతిసూక్తేనప్రత్యుచంచరుస
ర్పిహ || జహుయాదయుతంసచ్యగ్వాతఆవాతభేషజమ్ || ఏతత్సూక్తంజపేద్దద్యాదన్నరానంచశక్తితః ||
ముంచామిత్వేతిపంచర్చస్యసూక్తస్యప్రాజాపత్యోయక్తనాశనఋషిః - యక్తఘ్నీదేవతా - త్రిమృచ్ఛందః -
అంత్యానుష్టుప్ - హోమేనియోగః - ముంచామిత్వేత్వాది ||

—* అథగుల్మహరవినిాయకదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గుమ్మిస్త్వాదంత్యజాగామితి || అత్రశాంతిప్రకారమహబోధాయనః || సౌవణికంరా
జశంతామ్రాంకారయేత్కాంస్యతోపివా || యద్యర్కములకాష్టేనవిఘ్నశంభక్తితోపరః || పుష్కరంక
ల్పయేద్దైవమిత్యాది || రాజతప్రతిమాదాద్రవ్యం - అఖండకల్పయేత్తస్యయథాదేవా వినిమిత్తః || య
థాయేనసువర్ణాదినా దేవాగణేశావినిమిత్తస్తైవైవాఖుమపి కల్పయేదిత్యర్థః || నాగయజ్ఞోపవీతంవకల్ప
యేత్తస్యగుల్మవాక్ || చందనాగరువస్త్రాద్యైః పూజితంతంవినిాయకమ్ || సహిరగ్నింబ్రాహ్మణాయస్వశ
క్తిపూజితాయద || కృతహోమాయశాంతాయసర్వశాస్త్రార్థదశికే || మంత్రేకానేనవిధివర్తమాది
ముఖాయద || దద్యాదితిశేషః - వినిాయకంపూజయిత్వాతైరేవ - హూయమప్యాజ్ఞేనాహ్వాత్రతతంసహ
స్రంవావ్యాధ్యనుసారేవిధాయతంవినిాయకంస్వశక్త్యనుసారేవిహిరగ్నింపేతంబ్రాహ్మణాయదద్యాదిత్యర్థః ||
దానమంత్రః - వినిాయకగణేశానసర్వదేవనమస్కృత || పార్వతీనందనమమగుల్మమాశువినిాయకమ్ || కృతే
నానేనదానేన సీమాగోజాయతేనరః || వినిాయకపూజాయాంహోమేచమంత్రాః || తస్యగాయత్రీచపనా

యకశాంతాదశితాః - తథా స్థేపినాయకప్రకాశకాః మంత్రాస్స స్వశాఖోక్తా గాహ్యః।

✽

ఇతి గుల్మహర వినాయకదానమ్.

—✽ అథయకృత్ప్రహజలోదరహరమ్. ✽—

శాతాతపః॥ గర్భ పాతనజారోగాఃయకృత్ప్రహజలాదరాః। తేషాంప్రళమనాథాయప్రాచ్యుత్తమిదం
స్మృతమ్ ॥ ఎతేషుదధ్యాప్తప్రాచ్యుత్తమిదం - ఇదంకర్మవిపాకసామాన్యప్రాప్తం షడ్వాషికమిత్యర్థః ॥ ఎతచ్చషడ్వా
షికంసాశీతకృచ్ఛాభ్యనేన పరిభాషాయాందశితం॥జలభేనువిధానంతుక్షయరోగహరైదశితం॥పలత్రయ
సమన్వితమితి ॥ సువణస్యైకపలం - రజతస్యైకం ॥ తథాతామ్రస్యాపిపలత్రయం॥తేనయుక్తం॥ ✽

—✽ అథవీహూదరహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥భృతకాధ్యాపకాయస్తుకన్యానూషణతత్పరః । వీహవాంతస్సభవేజ్విప్రోజపేచ్ఛీ
సూక్తమత్రహి॥ అయతత్రయసంఖ్యాకంవీహూదరవిముక్తయే। ప్రత్యేకచందభవేద్ధోమశ్చరుణాసర్పిషాపృ
థక్ ॥ హేమమస్తువ్యాధిశక్త్యాద్యనుసారేణాయతత్రయమథశంవాదశాంశంవాభవతి॥ ✽

—✽ అథోదరవ్యాధిహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ యోబ్రహ్మవిష్ణురుద్రాణాంభేదముత్తమభావతః । సాధయేదుదరవ్యాధి
యుక్తైభవతిమానవః ॥ కుర్యాత్కృచ్ఛంబాతికృచ్ఛంచాంద్రాయణమథాపరమ్। సహస్రకలశస్నానమిత్సరస్య
తుకారయేత్ ॥ జపేదయతసంఖ్యాకముద్యన్నద్యేత్యృచంతథా । ఆతేపితరతస్సూక్తాఘృతేన చరుణాపృ
థక్ ॥ అప్యేత్తరసహస్రంహి జుహుయాచ్చతతఃపరమ్ । మధునాశ్లేనసంయుక్తంహీరణ్యంశక్తితోదీశేత్ ॥
సహస్రకలశస్నానంశత్రుదేజ ॥ మధునాశ్లేనసంయుక్తంహీరణ్యమితి - శ్రీణ్యపి పృథక్పృథక్గద్యాత్ ॥ అ
థవాహీరణ్యంప్రధానం - మధుసర్పిషీఅంగం - అథయదాపృథగ్దీప్యంతేతదాదానమంతాఅపి పృథగేవ॥
త్రతాజ్యదానమంత్రోహీరణ్యదానమంత్రచ్చపూర్వముక్తః ॥ మధుదానమంత్రస్తు పాగధిసీతః - యదాతు
హీరణ్యప్రాధాన్యేనమధుసర్పిషీదీప్యంతే - తదాకేవలమేవహీరణ్యదానమంత్రముచ్చార్యమధ్వాజ్యోపేతం
హీరణ్యంతుభ్యమహంసంప్రదదత్తిప్రయోగః॥ ✽

—✽ అథజలోదరహరమ్. ✽—

కర్మవిపాకసంగ్రహే॥ రాజ్ఞావాత్సయ్యుక్తైవనియుక్తైభవశ్చయే । పురోహితఃప్రాడ్వివాకస్సచి
హోవాన్యథావరేత్ ॥ జలోదరత్వంప్రాప్తోతిశస్త్రమత్యోమినిషక్రతిం। పయసావతాయెన్నానత్రత్రయంవ్ర
తముత్తమమ్ ॥ సహస్రకలశస్నానంమహాదేవవ్యచైవహి । భోజయేచ్చశతంవిపాకముచ్యతేకీషాత్తతః॥

ఇతిజలోదరహరమ్.

—* అథ ప్రకారాంతరైః జలోదరహమ్. *

కమవిపాకసంగహే॥ తన్నిదానం పద్మపురాణే॥ ఉదరవ్యాధియుక్తస్తు భవేద్ధుర్వంగనాగమే॥ ఉదర
వ్యాధిర్జలోదరశత్యధః॥ అత్ర నిషక్తిమాహ - బోధాయనః॥ కుర్యాత్తుమకరం సవ్యగ్రాజతం తామ్రమే
వహా॥ సలత్రయేన ద్వాభ్యాం వాయుద్వైకేన శుభాశ్శుమ్॥ పుచ్చైరత్నాని దేయాని కటిం రౌష్యేణ కారయేత్॥
నేత్రే స్వణమయే కుర్యాజ్జీహ్వం రీత్యా ప్రకల్పయేత్॥ పాదయోః ప్రక్షిపేత్ తత్ర ఘృతపాత్రే పురోద్వయోః॥ య
దా తామ్రేణ నిమిత్తో మకరస్తదాయువిశేషః॥ కటిం రౌష్యేణ కారయేదితి॥ శిష్టపక్షద్వయేనాపి సమానం
రీతిః పితృశాఖ్యః - పాదయోః ప్రక్షిపేదితి - అగ్నిమపాదద్వయస్య పురతోఘ్ననిపాత్రద్వయం ప్రక్షిపేదిత్య
ధః॥ కృష్ణవస్త్రేణ సంవెష్ట్య చందనాగరుచర్చితం - తామ్రేణ జలపాత్రే తం స్థాపయేత్తు కరం శుభమ్॥ బ్రా
హ్మణం వృత్తసంపన్నం వృద్ధం దాంతమలోలుపమ్॥ వస్త్రేః కటకాయూరైః పూజయేదంగుళీయకైః॥ హే
మో నరుణజైవత్యై మకరంతం వివేదయేత్॥ వరుణజైవత్యై రితి బహువచనం స్వస్వశాఖోక్తవరుణమం
త్రాః - నవగ్రహప్రకరణేదశితాః॥ హోషసంఖ్యాష్టాత్తరశతం - హేమద్రవ్యమాజ్యం॥ హేమశ్చ వరు
ణపూజాం మకరపూజాంచ విధాయ - స్వగృహ్యాక్రవిధానాదగ్నిప్రతిష్ఠాప్యకార్యః॥ తతః కిం కుర్యాదిత్య
తత్తతః॥ తతస్సోద్ధరికైః ప్రేమకరంతం నివేదయేత్ - మకరౌదరికే విప్రే - విప్రాయ దద్యాదిత్యధః॥ దా
నమంతః॥ జలార్ధిదేవదేవశపశ్చిమాశాపతేవిధాః॥ ఉదరవ్యాధినాశం మేకురుదానేనతోషితః॥

—* అథ గుల్మప్రతిమాదానమ్. *

కమవిపాకసారే॥ గుల్మః కుంచితసర్వాంగోదండధారీ ధయంకరః॥ దధానః కింఙీమాలాంబద్ధకేశోద్వి
లోదనః॥ పూజాదికతత్వతాపరిభాషాయాముక్తా॥

—* అథ యక్ష్మస్త్రిహహరప్రతిమాదానమ్. *

కమవిపాకసారే॥ స్త్రీహాయక్ష్మదుదశ్యాతాసునీలాంబరధారిణి॥ కృశాంగాపరిదృప్తేక్ష్యైః శిథిలదండభ
యంకరా॥ దధానః కించిదుదకంగుదజోరంగుదవ్యతే॥ అత్ర విశేషజేవచనలింగవ్యత్యయశ్చందనః॥ పూజా
విధానం పరిభాషాక్రప్రకారైః కాత్యం॥

—* అథ మహూదరవృహరమ్. *

కమవిపాకసారే॥ మహూదరామయశ్శూరః॥ కూగోమహిషపుష్కః॥ శిథిలమధరశ్శాంతస్తభాశీ
తాంబరావృతః॥ పూజాదికతత్వతాపరిభాషాయాం దశితా॥

—* అథ మందాగ్నిహరాణి. *

కమవిపాకసారే॥ మందోదరాగ్నిభావతీ సతిదవ్యేన వైయజేత్ సతిదవ్యేకదన్నదత్త్యపిపాకః॥ ప్రా
జాపత్యత్రయం కుర్యాద్బోజయేచ్ఛతంద్విజాః॥ నవైయజేదితి॥ నిత్యవైయజితాదిసాయం ప్రాతః హేమ
వైశ్వదేవప్రాయశ్చిత్తహోమదీప్యనాపదిహోమకుర్యాదిత్యధః॥

—* అథప్రకారాంతరేణమందాగ్నిహవమ్. *

వృద్ధపారాశరః । గోమాంసభాదకొమందజతరాగ్నిభావేన్నరః । ప్రాజాపత్యంబరేత్యుభయతిక్యచ్రం తత్రైవచ ॥ అగ్నిమంత్రంజపేన్నిత్యంశ్రీసూక్ష్మంబవిచక్షణః । అగ్నిరిస్తీతిమంత్రోజాతరోగహరైఃపదశితః ॥ శ్రీసూక్ష్మస్యామాదిసాసికావ్రణహరేభిహితం - అసయాశ్చజపోయావద్రోగశాంతిస్తావస్ప్రతిదిన మష్ట వింశాదికొభవేత్ ॥

—* అథకమవిపాకోక్తమందాగ్నిహవమ్. *

సకారణంగరందత్వాప్రమాపయతియఃపుమాన్ । సమందాగ్నిభావేదేవమృతకల్పశ్చజాయతే ॥ ఆలే రుద్రేతిమాత్రేనచరుందజహుయాద్భుతమ్ । అయోజ్యేత్రాయుతంసమ్యక్తత్వాపస్యాపనుత్రయే ॥ తామగ్ని వదౌమితిచజపేత్సూక్తంసహస్రకం । బ్రాహ్మదాకభోజయేత్సమ్యక్తత్వారింశత్సుభేభవేత్ ॥ ఆలేరుద్రే తేత్యాది ॥ ఆలేపితమకరుతామిత్యేతత్సూక్తమగ్నిధానోక్తానాథ్య సర్వరోగహరైఃపదశితం - తామగ్నివ దౌమిత్యేతత్సూక్తంస్త్రీస్తనసోఘటహరైఃపదశితమ్ ॥

—* అథబోధాయనాక్తమందాగ్నిహవమేషదానమ్. *

ఆగ్నేమాంధ్యంభవేత్తస్యయస్త్రేతాగ్నివినాశకః । వత్స్యామితత్ప్రీతకారంయథోక్తంబ్రహ్మదాపు రా ॥ పరాధేనతదధేనతదధాధేనవాపునః । రాజితంకారయేత్సమ్యమగ్నెవాహనముత్తమమ్ ॥ అగ్నేవాహనంషేషః - సోమదౌశ్చక్షురాః కార్యాశ్చేత్వతస్త్రేణవేష్టయేత్ ॥ శ్వేతమాత్ర్యశ్వేతగం ధైర్ధూకపందద్యాన్త్యథూక్కుటమ్ । తండులాపరిసంస్థాప్యవాహనంపూజయేత్సుధీః । తండులాసాం పరీ మాణందోగద్యయముదాహృతమ్ । ఎకంపూజయిత్వాపూజాదేశాదాగ్నియ్యోదిశిహిమామః కార్యిత్యా హ ॥ ఆగ్నేయ్యోదిశిహిమామశ్చసమిదాజ్యోతలైరపి । ఆచార్యేణవిసితేన సర్వశాస్త్రార్థావేదినా ॥ బహు దేనతుకతకవ్యస్త్రమంత్రానిహూచ్ఛ్రీణ ॥ అగ్నిమాంధేతిమంత్రేణసమిద్ధోమఃప్రశస్యతే ॥ ఆగ్నేన యేత్యాజ్యహిమోఽగ్నినాగ్నిస్తీలైస్తథా । మంత్రాధ్యాయోక్తమగ్నేణచాగ్నేస్సంస్థాపనంభవేత్ ॥ ప్రణీతాయోక్షపర్యంతేకృతేన్నానంవిధీయతే । ఆపోహిష్ఠ్యేషీరుచాహిరజ్యేనేత్యుదేనచ ॥ పవమానా నునాకేన మాజకయేత్రోగిణంతథా । శంన్నోవాతానువాకేనశాంతించాపిప్రకల్పయేత్ ॥ తస్మైహుతవ తేరోగీప్రాజ్మథాయహ్యుదమృఖః । సదక్షేణంపూజితాయదద్యాద్వాహనముత్తమమ్ ॥ తత్పర్వంనాశ యెత్తిప్రంవాహనస్సర్వపూజితః । తస్యత్వలవాహనంపూజ్యం దైవైస్సేంద్రైర్ముహూర్తిభిః ॥ అగ్నిమాం ద్యంపూర్వకమకవిసాకేయత్తుయన్తమ । తత్సర్వంనాశయక్షిప్రం జతరాగ్నింప్రవధాయ ॥ ఎకంవిహాయ యోదద్యాదగ్నెర్వాహనముత్తమమ్ । బహువానగ్నిమాన్తత్యోక జీవేద్వచశతంపునః ॥ తతస్సృబంధుభి విప్రస్సాత్వాఘంజీతమానవః । అగ్నివాగ్నిరితిమంత్రో ముఖరోగహరచానే - ఆగ్నేనయేశ్వస్యాగస్త్య ఋషిః - అగ్నిదేవతా - క్రిష్ణఞ్చందః ఆజ్యహోషేవినియోగః - అగ్నేనయేత్యాది ॥ మంత్రాధ్యాయో క్తమగ్నేణదేతి - మంత్రాధ్యాయోగ్నహ్యం - ప్రణీతాపాత్రస్థాదకవిసజ్జనమ్ ॥ ఏతదంతే కమజిక్వతే సతి స్థానంవిధీయతే ॥ వత్సమాణమంత్రైర్భిషేకః కార్యిత్యథాః అతాభిషేకవిధానం అగ్నివాహనపూ జాప్రదేశాదీశాననిగ్భాగకలశంస్థాప్యతత్రపరుణం సవగ్రహయజ్ఞప్రకరణోక్తమంత్రైర్వామ మంత్రేణా వాహ్యపూజయిత్వాతతఃపూర్వోక్తప్రకారేణహుత్వాతంరోగిణంవరుణకలశస్థాదకనాభిషేచేత్ ॥ అభిషేక

మంత్రానాహః || ఆహోహిమైత్సాది- పవమానస్సువజ్జనఐత్యనువాకేనేత్యంతేన || తత్రాహోహిష్ఠామయో
భువఐత్యహోహిష్ఠామయో ఇత్యుచత్పరిభాషాయాం రోగప్రతిమాదానవిధాత్రైః || పవమానస్సువ
జ్జనఐత్యనువాకో గోగోమో ప్రకరణేదశితః - శ్నోవాతాసువాకేనేతి || అనేనస్యస్యకాభోక్తా శాంతి
రుపలక్ష్యతే || తత్రకన్వాహోహిష్ఠామయో త్తరీయఘోషశాంతిః | తథాచక్వలాదనఘోషశాంతిరపిపరిభా
షాయాం *

ఇతిబోధాయనా క్రమంచాగ్నిహరమహిషదానమ్.

—* ఆథాజీణకహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || ఆహోత్తరసహస్రంతుజహుయాచృజపేత్తథా | ఉపవాసత్రయంప్రాణాపత్యం
చాపిసమాచరేత్ || ఉపవాసత్రయప్రాణాపత్యయోశ్చరీరదాధ్యాకనుసారేణవ్యవస్థాః జైయా || చరుదాన
శిశుషాచజహుయాత్ || అయంచహుమోజహునంతరం- జహోపిసహస్రద్యయం || అగ్నిరస్తీత్యస్యాపాక
దివాతరోగహరప్రాయశ్చిత్రేప్రదశితం || ప్రకారాంతరం - ఋగ్వేదానే || యస్యఘక్తం నజీర్యేతనతి
ష్ఠేద్వాకథంచన | ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యహ్యగ్నిరస్తీత్యుచంజపేత్ || ధ్యాత్వాచాతురమన్యస్యస్తర
తఃఆతురంధవేదిత్యథాః || *

—* ఆథాన్యప్రకారణాజీణకహరమ్. *—

శాతాతపః || పరాన్నవిఘ్నకరణాదజీణకమపిజాయతే | లక్షహుమంచకుర్వీతప్రాయశ్చిత్రంయథావిధి ||
లక్షహోమప్రాయశ్చిత్రం- యద్వాసమథాశ్చైల్లక్షహుమమపిక్వత్వా ధావిధిప్రాయశ్చిత్రం - కృచ్ఛ్ర
చాంద్రాయణాదీనివ్యాధ్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాకుర్వీత || లక్షహోమప్రకారశ్చనవగ్రహయజ్జప్రక
రణోక్తగ్రహపూజాంకుంఠిమంఠపాదికంచవిధాయవ్యాహృతీభిర్గాయత్ర్యావా తిలప్రీహియవైలక్షసంఖ్య
యా హుమంకుర్వీత | తతోవసుధారాంనివకతకయేత్ - ఎతచ్చసర్వంపరిభాషాయాంద్రవ్యక్త్యం || *

—* అథమంచాగ్నిప్రతిమాదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుఅనుక్రమకురోగమ్యిత్వాదినాశులరోగహరప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూ
జావిధానంత్యాశంకౌజేవతాతత్రేత్యాదినాదశితం || *

ఇత్యగ్నిమాంద్యహరాణి.

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి. *—

అగ్నిమాంక్యస్యాంతశ్చరీరగతత్వేనతత్ప్రీతకారకమాకనంతరంఆంతరత్వేనబుద్ధిన్తత్వాదస్యప్రకరణస్యసం
గతిః || పరాశరః || పరాపలాశాన్మత్యకశ్చసంబద్ధిబోధవేదయమ్ | అతికృచ్ఛ్మంతదాకుర్యాచ్చాంద్రాయ
జ్జనుస్వితమ్ |
ఇతిప్రజ్ఞాహీనత్వహరాణి.

—* అథప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్. *

బ్రహ్మవైవర్తేః॥ గురౌచాప్యననుజ్ఞాతేయోవేదాధ్యయనంబరేత్ । కుర్యాదత్వభః ధాతునామనేకా
భకత్వాత్ ॥ సజడఃప్రజ్ఞయాహీనస్సంసారిజాయతేవరః । వత్సోమితత్ప్రీతికారంశుద్ధకాంస్యమయ్యాంబృ
ధామ్ ॥ శోభనాంకారయెద్ధుంటాంశుభైరేవవిధూషితామ్ । పత్రైశ్చకుర్యాద్వింశత్యాత్రంశత్యావాతదభక
తః ॥ నుస్వరాంతామతీష్ఠ్యాంపంచగవ్యేవధావయేత్ । శ్వేతపస్త్రేణసంవీతాం తండులాపరి విన్యసేత్ ॥
తండులానాంపరిమాణం త్రోణత్రయమివ్యతే । తదభకషణవ్రాహ్మ్యంపరిమాణంస్వశక్తితః ॥ అచా
ర్యస్సృశాస్త్రజ్ఞోపేదపేదాంగతత్పరః । ఆజ్ఞాయపరయాభక్త్యాపూజయేత్తంవిధానతః ॥ ఎతేనాచార్యే
ణఘంటాపూజాకతకవ్యేత్యాహ । తేనైవకారయేత్పుజాంబిధితశ్చాస్త్రచోదితైః ॥ ఉపచాస్త్ర్యౌడశభి
మకంత్రేణానేనభక్తితః । ఆవాహయేత్తువాగీశాంఘంటాయాంపరమెశ్వరీమ్ ॥ ఆవాహనమంతః । ఏష్యే
హిదేవిసర్వేశుంటాయాంసన్నిధింకురు । సర్వసత్వోపకారీత్వంభానుముద్రేపరాత్పరే ॥ ఎవమావాహ్య
తాంఘంటాంబ్రాహ్మణంచాపిపూజయేత్ । తాంఘంటామితి । అక్రఘంటాయామావాహితాసరస్వతీలత్య
తే ॥ అస్యాస్త్రపూజా- యద్వాగీత్యచా ॥ అయంబత్వ్యభిక్షాన్మాదవాయుహరే ప్రదక్షిణతః । బ్రహ్మ
ప్రకాశకమంత్రస్తు - బ్రహ్మజ్ఞానమితిసవగ్రహప్రకరణేదశిణతః - పూజానంతరం - స్వగృహ్యోక్తప్రకా
రేణప్రతిష్ఠాప్యహుతాశనమ్ । హోమంకుర్యాత్ప్రీయేత్సేనసమిదాజ్యతిలైరపి ॥ నైవేద్యంపాయసందద్యా
దేవైవైచబ్రహ్మణైతథా । సరస్వతిశ్చిదమితిమంత్రేణతుసమంతతః ॥ ఆత్రపూజాయాం హోమకమణిచ
అయంవామంత్రోయద్వాగీత్యచోవావికల్పేనగ్రాహ్యః ॥ సరస్వతిప్రేదమవేతిమంత్రప్రశ్న సమామూతా
అగ్నిఋషిః - సరస్వతీదేవతా ॥ అనుష్టుప్చందః - పూజావిధిమపినయోగః - సరస్వతి ప్రేదమవేత్యాది॥
తస్మై హుతవలేదద్యాద్ధుంటాంతాంపూజితాయతు । మంత్రేణానేనవిధివద్రోగీపూర్వముఖ్యుచిః ॥ దాన
మంత్రః ॥ గురౌవజ్ఞయాయప్రసాద్యాధ్యాధ్యయనంకృతమ్ । సరస్వతీజగత్తాతజగజ్జాత్యాహారిణి॥
సాత్మాభ్యీష్టాశాచక్వం బ్రహ్మరుద్రాదిభిస్తుతా । తన్తమాధ్యయనోభవజాడ్యంహరవరాననే ॥ ఘంటా
దానేనతాప్తాత్వంబ్రహ్మణానిమిశంపురా । ఏవందానంతుదత్వాతు తమాచార్యంశ్రమాశ్శ్రివ ॥ అశ్వేభ్య
శ్వక్తితోదద్యాద్బ్రహ్మణైభ్యోభభోజనమ్ । తతస్సబంధుభిస్సాధకంస్నాత్వా భుంజీతమానవః ॥ ఎవం
యఃకురుతేదానంప్రజ్ఞాహీనోబహోపివా । ప్రజ్ఞావానజహోయంతు జాయతేవాక్పతివ్యథా ॥ *

ఇతిప్రజ్ఞాజాడ్యత్వహరఘంటాదానమ్.

—* అథచేతనాహీనత్వహరమ్. *

శాతాతపః॥ విశ్వహాచేతనాహీనోమాతృహంభఃప్రజాయతే । నరకాంతే ప్రకుర్వీత ప్రాయశ్చిత్తంయ
థావిధి ॥ నరకాంతేమానుషశరీరమాసాద్యతత్రచేతనాహీనోజాయతేతత్త్వభః ॥ ప్రాయశ్చిత్త స్వరూపం
సవిశేషంనేత్రరాగహరప్రకరణేంధత్వహరేదశిణతం ॥ *

—* అథప్రజ్ఞాహీనత్వహరప్రతిమదానమ్. *

తల్లక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేజ్జైయం । పూజాదికతకవ్యతాపరిభాషాయాంబదశిణతా ॥ *

—* అథమూత్రకృచ్ఛహరణి. *

శాతాతపః || గురుజాయాభిగమనాన్ముతకృచ్ఛప్రజాయతే | తేనాపినిష్కృతిః కార్యాశాస్త్రద్వష్టే నవత్తనా || శాస్త్రస్వప్తవత్తనోత్తనోనద్వివిధానిష్కృతిరుచ్యతే | తత్రైకాప్రాజాపత్యాది కృచ్ఛరూపా || సాచనరకొపభోగేచకమణః క్షీణత్వాద్గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాధః - తదధః - వాశక్త్యాద్యనుసారేణకల్పా || అపరానిష్కృతీమాహ || స్థాపయేత్కుంభమేకంతుపశ్చిమాయాంశుభంధి || నీలవస్త్రసమాచ్ఛన్నంనీలమాల్యాభి - పితమ్ | తస్యోపరిన్యసేద్దేవంబాహపాత్రేప్రచేతనమ్ || సువణనిష్కపటాణిమణితంయాదసాంపతిమ్ | యజెత్పురుషసూక్తైనవరుణంవిశ్వరూపిణమ్ || వరుణమూర్తిస్తు || పాశవరదకరామకరవాహనాధవతి || సామవిద్వాన్మూసస్త్రసామవేదంసమాపయేత్ | సువణపుత్రికాంకృత్వా నిష్కవింశతినంఖ్యయా || దద్వాన్ద్విచాయసంపూజ్య నిష్పాపస్స్యామితిబృవత్ | యాదసామధిపోదేవావిశ్వేషామపిపావనః || సంసారాజ్ఞేకణధారౌవరుణఃపావనోస్తుమే | ఇమంమంత్రంసమచ్చార్యఅచార్యాయ యథావిధి || దద్వాద్దేవమలంకృత్యమూత్రకృచ్ఛప్రశాంతయే || అత్రాయంప్రయోగః || స్వానుకూలేశుభేది నేస్థంఢిలముపలిప్యాలంకృత్య- తత్రపశ్చిమదిగ్భాగేకలశంసంస్థాప్య || తదుపరిపాయసపాత్రం నిక్షిప్త్యత్రోక్తౌనరుణప్రతిమాంనిధాయ- తథావింశతినష్కనిమిత్తాంసావణీంమూత్రకృచ్ఛపుత్రికామపినిక్షిప్త్య- తతోవరుణంపురుషసూక్తైనయాడశోపచారైః పూజయేత్ || రోగప్రతిమాంమూత్రకృచ్ఛాధీదేవతాయై నమః || నామమంత్రేనాచారయేత్ || అథసామవిదాబ్రాహ్మణేరపూజితాయాః ప్రతిమాయాస్సన్నిధావేన వేదపారాయణంకారయేత్ || తదథావేద్యాచేనవాయథాసంభవంసామధ్యాయినావావేదపాదాయణం నిష్పాదయేత్ ||

రోగనివృత్తిరూపదృష్టప్రయోజనస్యైవమపినిష్పత్రైవేదపారాయణంధిఃపరిభాయాందశితః - యావత్పారాయణసమాప్తిశ్చ ప్రతినిసంపూర్వోక్తరీత్యా వరుణరోగప్రతిమాంద పూజయేత్ || సమాప్తేచ పారాయణేతాంరోగప్రతిమాంచాహ్మణాయదద్యాత్ - తత్రాయంప్రయోగః - అముకగోత్రాయాముకశిమణి- అముకరోగశాస్త్రధా మముకరోగప్రతికృతింతుభ్యమహమిత్త్యుచ్చార్య- అహం నిష్పాపస్స్యామితి బృవత్ప్రతిగృహీత్రేరోగప్రతిమాంద ద్యాదితి || తతోయాదసామధిపత్యముంక్లోకముచ్చార్యవరుణపుత్రిమాంతస్త్రైవాన్యస్త్రైవాదద్యాదితి || యజెత్పురుషసూక్తేనతి - పురుషసూక్తేనపూజాప్రకారః వేదపారాయణ విధిశ్చపరిభాషాయాంప్రపంచితః ||

—* అథప్రకారాంతరేణమూత్రకృచ్ఛహరణి. *

శాతాతపః || పశుయోనౌచగమనాన్ముతకృచ్ఛప్రజాయతే | తిలపాత్రత్రయంచైవ సదద్వాచాస్తను ధయే || తిలపాత్రదానమాహ - విష్ణుః || తామ్రపాత్రేతిలాన్యత్వా పలమోడశకల్పితే || సహారణ్యం స్వశక్త్యావా విప్రాయప్రతిపాదయేత్ || నాశయేత్రివిధంపాపంవాజ్మనః కాయసంభవమ్ | ప్రకారాంతరేణతిలపాత్రదానం || కూమరపురాణే || తిలపూణం తామ్రపాత్రం సహారణ్యంద్విజాతయే | ప్రాతర్దత్వాతువిధివద్దస్యస్థంప్రతిహంతిసః || తిలపాత్రంతథాప్రోక్తంకనిష్ఠోత్తమమధ్యమమ్ | తామ్రందశపలం యత్తజ్జనున్యంపరికీర్తితమ్ || ద్విగుణంమధ్యమంప్రోక్తంత్రిగుణంచోత్తమంస్త్వతమ్ | స్వణమేకం జఘన్యేతుద్విగుణంమధ్యమేక్షిపేత్ || త్రిగుణంచోత్తమేతద్వత్సువణంపరికీర్తితమ్ || సువణందక్షిణాందద్యా త్వవకపాపక్షయోభవేత్ ||

—* అథమూత్రకృచ్ఛీహారంతథేదః. *

కర్మవిపాకసారే || మత్సరీగురుణాయశ్చవిధవామభివాంశతి | సఖవెన్మూత్రకృచ్ఛీతుగురుతల్పార్థమ
చలేత్ || గురుతల్పప్రాయశ్చిత్తస్యాథకం || వద్వాప్సికంప్రాయశ్చిత్తమాచరేదిత్యథః || *

—* అథమూత్రకృచ్ఛీహర తిలపద్మదానమ్. *

వాయుపురాణే || సురాహామూత్రకృచ్ఛీస్యాదితి || అత్రనిష్కృతిమాహ || బోధాయనః || సోవణం
కారయేత్పద్మంపతేనాథకపతేనవా | యథాస్వశక్తిమతిమాకృత్యధమవృద్ధశంకుభమ్ || నిత్రశాత్యంసకుర్వీ
తథవేన్నిష్ఫలమన్యథా | తిలద్రోణాథకేనాపితామృపాశ్రంజలస్నితమ్ || నిదధీతేతిశేషః || ద్రోణపరిమి
తేనాతిలరాశాజలపూరితంతామ్రపాశ్రంబధీతేత్యథః || పాత్రమధ్యేతుతత్పద్మం నిదధ్యాత్కంకుమా
స్నితమ్ | బ్రాహ్మణంశతసంపన్నందశిద్రంవాగ్నిపేహాశ్రిణమ్ || ఆహూయగంధమాల్యాద్యైర్విధినాచా
తిభక్తితః | అదామేదితిశేషః || ఎవంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్యనవమంభాసకరంపద్మమధ్యే పూజయిత్వాచత
త్పద్మంవక్ష్యమాణలక్షణాయదద్యాత్ || బోధాయనప్రోక్త తీవర తిలపద్మదానానంతరం ఆజ్యేనచ తిలై
హోమఃకార్యశ్చాప్యేత్తరంశతం- పద్మేనానాహయేద్దేవం భాసకరంగ్రహనాయకమ్ | ఏహ్యేహీభగ
వత్దేవపద్మేస్త్రికసన్నిధింకురు || త్రయీతనోద్వాదశాత్తక్షసహస్రైర్జ్యోతిఃపివృతః || అనాహనమంత్రః ||
అనాహ్యతస్త్రికదేవేశంపూజయేద్రక్తచందనైః | పుష్పైశ్చరత్నైరపరైఃకుంకుమాగరుచందనైః || నైవే
ద్యంపాయసందద్యాదలాభేక్షీరమేవచ | అభ్యుహోమస్తిలహోమశ్చవ్యాహృతీభిఃకార్యః || తతః కింకుర్యాది
త్యతః || తతస్త్వణమయంపద్మందద్యాన్మంత్రేణసంయుతమ్ | దానమంత్రః || భిగఃపూషాపతంగోసా
ద్వాదశాతాత్రయీతనః || పద్మేనానేనదత్తేవప్రీత సరణిస్తుమే | కృతేనానేన మనుజో మూత్రకృచ్ఛా
త్ప్రేముద్యతే || ఎతచ్చపద్మదానమాదిత్యవాసరేకార్యం || పద్మదానప్రయోగంబలదిత్యేహనికారయేదితిబోధా
యనస్తరడాత్ || *

—* అథాశ్శరీహరమ్. *

శాతాతపః || మాతుస్సపత్నీగమనేజాయతేవృశ్శరీరగదః | సతుపాపవిశుద్ధ్యథకంప్రాయశ్చిత్తంసమాచ
రేత్ || ప్రాయశ్చిత్తమత్రమాసిఃమ్ || దద్యాద్విప్రాయవిదుషేమధుధేనుంయథోచితమ్ | తిలద్రోణశతంబై
వహిరజ్యేనసమన్పితిమ్ || మధుధేనువిధానంతుయరోగహరేదశితమ్ || *

—* అథబహుమూత్రహరమ్. *

శాతాతపః || దుగ్ధహరస్తుపురుషోజాయతేబహుమూత్రవాక్ | సదద్యాద్దుగ్ధధేనుంచ బ్రాహ్మణాయ
యథావిధి || దుగ్ధధేనుఃపిత్తుయరోగహరేగుడధేనుప్రస్తావేదప్రవృత్తః || *

—* అథప్రకారాంతరేణబహుమూత్రహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || సోదరీగమనేరోగీజాయతేబహుమూత్రవాక్ | పరాకర్షితయంచత్వారింశ
బ్రాహ్మణభోజనమ్ || ఆతేనూక్తేశబహుయాదప్యేత్తరసహస్రకమ్ | సపిషాచరుణాతేన జపస్తావా

స్థితేనతు || సహాచార్యునా క్రస్య పాదపస్యచశక్తిః - గాయత్ర్యాదివిషయకార్యకర్తృత్వసామ్యముజ్జయే || రోగస్యాపిత్తదృష్టిచంహూషిః || అథిక్యేతురకంసూత్రావృత్త్యాహూయతి || పశుదన్యయేపిచరుణాపుథక్ సహిజాన్యథా || జపస్తానివానితి || అష్టోత్తరసహస్రమేవ || తేనాతేపితదీప్యతేన సూత్రైః || సహస్రనామ్నాంపురుషసూక్రస్య గాయత్ర్యాక్రీత్యజపశక్తిశోభవతి అష్టోత్తరసహస్రాదధికంస్మృతంపేక్ష్యథః || తేనావృహ్యోపరిభాషాయాముచితం ||

—* అథమాత్రకృచ్చిశారప్రతిమాదానమ్. *—

కర్మవిపాకసాతే || మాత్రకృచ్చిషయోభిక్షకలకరిచక్రభృక్కురః | కతకనంచేదకంఖంకరకరణం | అసేచైదనసాధనశేషోలక్ష్మితే - తదస్యాస్తీతికతకరికరతిక్రూరభిత్పథకః - పూజాదివిధిస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిభాషక్తే ||

—* అథప్రమేహహరణి. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || చందాలీగమనాంత్యుఃప్రమేహవ్యాధిమాన్భవేత్ | కుత్తిపాసాతురత్తైవజాయతేతస్యోచక్రకః || చాంద్రాయణత్రయంకుర్యాద్యవమధ్యం తథాపరమ్ | అపరంపిపీలికామధ్యచాంద్రాయణంచేత్పథకః ఇమాలపః ప్రవరతిత్తమమత్రైకయా || జహుయాత్సపిషాచైతాజపేంత్రం త్రాంత్యమాహతః || ఇమాఅపఃసప్రహతభిత్పథకాయోమేధాఽధియుషిః || అపోదేవతా || అంత్యాభకర్తృస్యలగ్నిదేవతా || అనుష్టప్తుదః - ఇదమాపో - అద్యావ్యచారివం - ఇత్యాది - విహితాభేకవినియోగః - ఉచ్యతమంవరుణేత్యాది-జపహూమయోస్సంఖ్యావ్యాఖ్యనుసారేనాష్టోత్తరసహస్రాద్యయుతాంతాకల్ప్యా ||

—* అథసమాలప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || తిర్యగ్గామీసమాలప్రమేహేనయతోభవేత్ | కుర్యాత్సాంతపనాదీనిప్రాయశ్చిత్తంయథావిధి || సాంతపనయతిసాంతపనమహాసాంతపనానీత్యథకః ||

—* అథవాతప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || పర్వవృషావాయామనుజఃకన్యాగామితక్రైవచ | వాతప్రమేహయుక్తస్సామూర్యచాంద్రాయణత్రయమ్ ||

—* అథమధుప్రమేహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముద్భవే || మధుమహీమాతృగామీసతతంజాయతేనరః | పితృభార్యాభిగామీచ జలమహీచరాధమః || యోగచ్ఛేద్యగినినిత్యమిక్షుమహీశిశ్నయః | పితృభార్యాసపత్నిజనని - సతతంమధుమహీనిత్యమిక్షుమహీత్యన్వయః - ఎతేనరోగాధిక్యంహూయతే - ప్రాయశ్చిత్తంకమాదత్రవద్వషాణ్యపిపంచ - త్ర్యబ్జమత్యాకరేత్సమ్యక్తతోరోగాత్ప్రీమచ్యతే || షడబ్దంపంచాబ్దంచక్రమాత్ప్రాయశ్చిత్తంభవతీత్యథః - సర్వమత్రసారమంత్రేణజపహూమచరణవ్యా || సంఖ్యాచాష్టోత్తర సహస్రం || సారమంత్రాశ్చబహుః ఉద్యన్నద్యేత్యాదయః - పరిభాషాయాంచకితాః ||

—* అథప్రమేహఘ్నుసువణధేనుదానమ్. *—

వాయుపురాణే || బ్రాహ్మణస్వణహరీచప్రమేహజాయతేనరః || వృద్ధగౌతమః || ధేనుసంస్వణమయీం
కుర్యాత్పూర్వేణవిధినాతతః | పూర్వేణవిధినాపతనవాతదధేనవేతి || ధేనుంకుర్యాదిస్వధః - ఘృతా
స్థ్యత్వాదీతికతవ్యతాకలాపస్తుక్షయరోగహరప్రకరణేగుడధేనుదానప్రసంగేనదశః తః || స్వణశృంగీమి
తిపూర్వవత్ || బ్రాహ్మణంశ్రుతసంపన్నంవైష్ణవంచకుటుంబినమ్ | ఆచారవంతంధర్మిష్ఠంద్విజశిశ్రూషణా
ద్యతమ్ || గృహమాహూయవిధివత్పూజయేద్బుధావశాదిభిః | యథావిభవతోదద్యాద్ధోమంపూర్వవదేవహి ||
పూర్వవత్స్వగృహాక్తవిధానాదగ్నిస్థాపనాదికృత్యేస్వధః - మంత్రైస్తువైష్ణవైస్సవ్యక్వలాశసమిధస్తస్మి
తాః | హోమసంఖ్యాచాప్యోత్తరశతం || వైష్ణవమంత్రాస్తద్విష్ణోరిత్యాదయః || తతతద్విష్ణోరితికూర్వాం
డహూమప్రకరణేదశః - అన్యేషిస్వశాఖోక్తవిష్ణుప్రకాశకాగ్రాహ్యః || నారాయణాష్టాక్షరమంత్ర
ఆంత్రివృద్ధిహర నారాయణమూర్తిః దానే - గోపాలమంత్రస్తు నక్రాంధ్యహర గోపాలదానే ప్రదశః ||
హూమాంతేతుప్రదద్యాచ్చమంత్రేణానేనహోమవాక్ || మంత్రమాహ || చక్రంసుదర్శనం యస్యరాజతే
జ్జైత్రధేవహి || ప్రమేహంహరతుక్షప్రంవిష్ణుగోరుడవాహనః | అజ్జైశంఖపద్మ || శంఖచక్రగదాధారీత్స్య
ధః || దానంప్రమేహరోగఘ్నుమేతత్కార్యమనీషిభిః | కృతేనానేనశాశ్వతంప్రమేహదారుణాపి || *

—* అథప్రకారాంతరేణప్రమేహహరమ్. *—

శాతాతపః || తపస్విసిప్రసంగేనప్రమేహజాయతేగదః | మాసంరుద్రజపఃకార్యోదద్యాద్యక్రౌచ
కాంచనమ్ || తపస్విసిప్రసంగస్తపస్విగమనం || రుద్రలక్షణంపరిభాషాయాండశః తం || సువణాయథాశక్తి
దద్యాత్ || *

—* అథప్రమేహప్రతిరూపకృతిదానమ్. *—

కషావిపాకే || ప్రమేహః పాణిముద్యమృదక్షిణం ప్రాణిభీషణః | పాచః పాశ్వేక్షణః కుర్వన్పాదాఘా
తంచగజః || పూజావిధిస్తుపరిభాషాయాండశః తః || *

—* అథలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరణి. *—

శాతాతపః || మాతృగామిభవేద్యస్తుతస్యలింగంవిశశ్యతి | చండాలీగమనేచైవ హీనకువ్యఃప్రజాయతే ||
తస్యప్రతిక్రియాం కతుంకుంభముత్తరతోన్యసేత్ | ఉత్తరతశ్చుద్ధస్థలిప్తపేశసశ్శీతరదిగ్భాగే ఉదకాభి
పూరితంకలశంఘాపయేదిత్యధః || అత్రచకలశస్తాపనాదీనివగ్రహయజ్ఞప్రకరణేభిహితాని || కృష్ణవస్త్ర
సమాచ్ఛన్నంకృష్ణమాల్యాధూషితమ్ | తస్యోపరిన్యసేత్కాంస్యపాతే దేవంధనేశ్వరమ్ || సువణానిషట
పట్కేననిమిత్తంనదవాహనమ్ || యజేత్పూరుషసూక్తైనధనదంవిశ్వరూపిణమ్ | ధనదంవరదాభయక
రంచకుర్యాత్ || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారశ్చ పురుషసూక్తవిధానేదశః తః || అథర్వవేదవిద్వి
ద్యానధర్వాణంసమాపయేత్ | అథర్వవేదపారాయణంకుర్యాదిత్యధః - యావచ్ఛివినైవేదపారా
యణసమాప్తిభవతి || తావత్పూజితేమకుబేరపూజావత్కమాణప్రతిమాపూజాచకార్యా || పారాయణవిధిస్తుప
రిభాషాయాం || అథవేదవిదామథావెబహ్యచేనవాణుథాలాభోపపన్నశాఖాధ్యాయినావా వేదపారా

యదంకారయేత్ | అనేనకమకాదాగోగవివృత్తిరూపవృష్టాభోపయోగాల్ - వేదాంతపారాయణేనాపిదృష్టాభాసిద్ధైః || అథర్వవేదపారాయణంతు యక్షగళః ౪౪ పితౄణాచీనాంతద్వేషప్రియత్వాత్ - ధనదన్యవయక్షరాట్వంప్రసిద్ధమేన || కుబేరంప్రతిదినమావేదపారాయణసమాప్తిపూజయేదిత్యుక్తం - తద్వేదరోగప్రతిమామపిపూజయేదిత్యాహ || సువణకపుష్కరికాంకృత్యానిష్కంవింశతినంభ్యయా | దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్ || ఇయంప్రతిమారోగప్రతిమా - అస్యలక్షణమేతత్ప్రకరణాంతేవృత్తాదయివ్యతే - అతఃలింగహనిప్రతిమాధిదేవతామైనవ ఇత్యనేనమంతేనేతాంప్రతిమాంపూజయేత్ || ఎవంప్రతిదినంసంపూజ్యవేదపారాయణస్యాంతే - అనేనప్రతిమాదానేనాహంనిష్పాపస్నానిమితిబ్రువన్నిమాంప్రతిమాంవిప్రాయదద్యాత్ - ధనదన్యవయదానమంతః - నిధీనామధిపాదేవశృంకరస్యప్రియస్సఖా | సామ్యాశాయాః పతిశ్చీనూక్ మమపాపంవ్యభోహతు || ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య ఆచార్యాయయథావిధి | దద్యాదేవహీనకుష్మీలింగనాశీదశుద్ధతి || ప్రయోగప్రకారముత్రకృచ్ఛహరప్రకరణేభిహితః ||

ఇతిలింగహనికరవృషణవ్యాధిహరాణి.

—* అథషండత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || దుష్టవాదీతుషండస్యాత్సదద్యాచ్ఛిజాతయే | రాప్యంపలత్రయందుగ్ధఘటత్రయసమన్వితం || రజతదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథవృషణవ్యాధిహరమ్. *—

కమవిచారకసంగ్రహే || నృపాపరాధేనవినాయోమువక్తంయస్యకస్యచిత్ | భేదయేత్తస్యమువక్తంతుభవేద్దగ్ధువాగ్నినా || శిలాపిష్టసదృశృషుప్రణశ్చాపిజాయతే, రుధిరంప్రసవేత్తృశ్చాత్తస్యేణంనివక్తంతిఃపరా || శతరుద్రంజపెత్సన్యగమ్యోత్తరసహస్రకమ్ | యతిచాంద్రాయణంచైవ కుర్యాద్దద్యాచ్ఛగాంతతః విష్ణురశి || జాయతేవృషణేయస్య వ్యాధిఃపరమదారుణః | జపిత్వాదశసాహస్రంముచ్యతేరుద్రసంహితాం || రుద్రాధ్యాయామ్యోత్తరసహస్రదశసాహస్రయోస్తువ్యాధితరతమభావాపేక్షయావికల్పః అమ్యోత్తరసహస్రం దశసాహస్రమిత్త్యనేనచమహారుద్రాతిరుద్రాదిజపాలక్ష్యతే || రుద్రవిధానేదశితః || యానిచాత్రపీడాప్రకరణోక్తానితానిసర్వాణ్యపివృషణవ్యాధిహరాణివిజ్ఞేయాని || గోదానమంత్రస్తుపూర్వముక్తః ||

—* అథలింగహనిప్రతిమాదానమ్. *—

వృషణవ్యాధిహరప్రతిమాదానంతల్లక్షణందలనుక్తమచరోగేష్విత్వాదినా శూరిరోగప్రకరణోక్తమేవాత్రాప్యనుసంధేయం - పూజావిధానంతుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానముక్తం ||

—* అథగుదరోగహరాణి. *—

శాతాతపః || సురాలయేజలేవాపిసకృద్విష్మంకరోతియః | గుదరోగోభవేత్తస్యపాపరూపస్సు దారుణః || మాసంసురాచనేనైవగోదానద్వితయేనచ || పాజాపత్యేనచైకేనశామ్యంతిగుదజారుజః || అతసురాచనమితిసామాన్యేనాభిహితం - తథాపిసూర్యప్రాథాన్యేనవిష్ణురుద్రపూజా || ఆరోగ్యంభాస్కరా

విచ్ఛేదితస్యతేః । పూజాస్వతక్త్యాద్యనుసారేణగంధపుష్పసాగ్రీలంకారాదిభిన్నరాజకానం- గోదానం ।
 ప్రాజాపత్యావరణేషుక్రమోపపాతక్రమవిసతద్బాధకప్రమాదాభావాత్ ॥ గోదానమంతస్తుక్రమపద్ధతాద్ర
 వ్యవ్యః ॥
 ఇతిగురౌగవారాచి.

—* అథప్రసవద్దుశరౌగహారమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే ॥ విజ్ఞాత్రోత్సజనంశ్చత్వాయశ్చత్వాచనసేజనే । భుజేభజన్నాంతరేను
 త్యోకభవేత్సప్రసవద్దుశః । భవేచ్ఛదారుణాపీచాతత్రకృచ్ఛాత్కృత్ ॥ చాంద్రాయణంచైవతథాజపేత్సూక్తం
 ధాక్షిరంచసపిషా ॥ అక్షిభ్యామితిసూక్తైరసహస్రంజహుయాచ్ఛుచిః । ఉన్యన్నద్యత్స్వచంద్రైవ జపే
 త్సూర్వోక్తసంఖ్యయా ॥ సపిషాసహితంక్షీరంహవిః ఆజ్ఞమిశ్రితందుగ్ధం జహుయాదిత్యధః - అక్షిభ్యా
 మితిసూక్తంపూజకముత్తమం - తథోద్యన్నద్యత్స్వచోపి- హోమస్తుప్రసిద్ధ్యచం ॥ *

—* అథాశోరౌగహారమ్. *—

కమవిపాకే ॥ దత్వాచవేతనంయోధ్యేత్యాదాయాపిచవేతనమ్ । అథ్యాపయేచ్ఛజహుయాదశోరౌగ
 యుతోభవేత్ ॥ తన్నవృత్తౌప్రకుర్వీతకృచ్ఛంచైవాతికృచ్ఛమ్ । చాంద్రాయణంచైవతథాజపేత్సూక్తం
 చచారుషత్ ॥ ఉన్యన్నద్యత్స్వచంఃస్తున్నదయంచజపేత్తథా । తామగ్నివణామితద జపేత్సూక్తంసమా
 హితః ॥ హిరణ్యంసఘృతందద్యాచ్ఛ్చిచ్ఛియాయకుటుంబినే । దత్వాథవేతనమిత్యాది- భృతకాధ్యాపకశ్చేది
 త్యధః ॥ యశ్చశాస్త్రుసహితత్విగ్నక్షిణాదివృత్తిరేకణస్యపరికల్పితభృతింగృహీత్వాపరాధకంజహుయాత్ ॥
 జపేచ్ఛసోశోరౌగయతోభవేదిత్యధః - తామగ్నివణామిత్యస్యత్వాపాకాది ప్రీస్తవస్ఫోటహారే దశిక
 తం - పురుషసూక్తాదీనాం సర్వేషాంజపసంఖ్యావ్యాధితరతమభావేనాప్యే త్రసహస్రాదికా - తథాశ
 క్త్యపేక్షయావాశతాదికాకల్పనీయ్యా ॥ సహిరణ్యంఘృతందద్యాదితి- ఆజ్ఞహిరణ్యంనిషీప్య ఆజ్ఞావేక్ష
 ణంకృత్వాదద్యాదిత్యధః - ఆజ్ఞావేక్షణమంతస్తుకటిశూలహరేదశికః - తథాశ్రోత్రియా య కుటుం
 బినే ఎకవవకపర్యాప్తంధనందద్యాత్ ॥ అసేనైవాభిప్రాయేణబ్రహ్మగీతాసువచనంసమామూతం ॥ కుటుం
 బినేశ్రోత్రియా యహ్యథికనేచవిశేవతః ॥ అపాధ్యవ్యాధినాగ్రస్తోధనందద్యాద్విశాంతయెత్తితి ॥ కృచ్ఛాదీ
 శ్చ్యేతానివ్యాధికక్త్యాద్యనుసారేణవ్యస్తానిసమస్తానివాయోజ్యాని ॥ *

—* అథాశోరౌగహరసువకధేనుదానమ్. *—

పాశ్చే ॥ ఆశోవాకగోవధాన్తత్యథాఇతి । అత్రప్రీతికారమాహ ॥ బోధాయనః । సావణీకంగాంప్ర
 కుర్వీతపలాధైకకేవలపునః । విద్దిశాత్యంచకుర్వీతదశమథాకంశేవతణః ॥ తణకొవత్సః । రన్నశ్వం
 గారౌష్ణఖురాంనానావస్త్రైరలంకృతమ్ । గ్రహణాముపరివ్యస్థనవధాన్యానివివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూ
 ర్వవతాగ్రాగోవిందప్రీతయేతథా । గ్రహణాముపరితి ॥ వవగ్రహస్థాపవాప్రశశాదుపరిత్యధః ఎతేనవ
 గ్రహణాజ్ఞాపకతావ్యతిక్రమక్రంభవతి ॥ సచపరిభాషాయాం - సువణకధనోఃపురతోనవధాన్యాని నవసం
 ఖ్యాకాఃప్రీహాయవాదీని- సతిసంధవేనూతనాశ్చేవవివ్యసేత్ ॥ హోమస్తుపూర్వవదితి - గోవిందప్రీతయ
 ఇతి - సువణకగవాం దానస్య గోవిందప్రీత్యధః త్వాత్తదుద్దేశేనాపిహోమస్యకతావ్యతాందశయతి । అస్తిక

హోమమంత్రాదశశయతి || ఇదంవిష్ణుప్రతవ్యిష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితక్రమాత్ - సమిదాభ్య చయంహుత్వా
 సూక్ష్మాహుత్యంతవివహీ || ఇదంవిష్ణుర్విష్ణుర్ముక్తావవగ్రహప్రకరణేదశశయతి. ప్రతవ్యిష్ణు విష్ణోర్ము
 కమిత్యవయోస్తువక్తా శ్చహోగోపాలదాశః || ఇదంవిష్ణు రిత్యావయోమంత్రాస్సమిదాహుతిహుతిహుతిక్రమేభ
 వంతి || హోమైర్వ్యవసక్రమః - సమిద్ధోమానంతరంవరుహేహుతి || హోమసంభాషణావ్యాపితాతమ్యై
 నఅస్మ్యై త్తరతతాదీకకల్పాన్ || క్షూణాహుత్యంతవతి || తతః || ప్రియఃస్తు తతోరోగ్నిబాహ్మ్యంవేదవారి
 గమ్ || శ్రుతవృత్తంసంపన్నంకులివంచమవేదనమ్ || భక్త్యాస్వయంసమానీయ పూజయేచ్ఛక్తిశ్చార్షకం ||
 మంత్రేతాననతస్మై తాందవ్యాహోగీయ తాద్యవాక్ || గోవిందంవనసాధ్యాయక్ గవామధ్యేస్థితంశు
 భమ్ || గోవిందగోపీజనశల్లభైశ్చనేన || వశ్యమాగ్రహరెతాధునాగోవిందధ్యానశ్లోకమాహ || బహు
 పీదేవసంయుక్తం వేణువాదనశ్చయమ్ || గోపీజనైఃపరిచృతంవశ్యపుష్పావతంసఃమ్ || దానమంత్రః || గో
 విందగోపీజనశ్చభక్తకంఠాసురఘ్నత్రిదశేంద్రవంద్య || గోదానతుష్టఃకురుమేదయాశో అశోవివాశం తుప
 తారివగః || దానెవానఃనియతమశసోజాయతేక్షయః || ఉస్తాత్కుర్యాత్ప్రియత్నైవ ఓయాభీకమ్యోత
 దశశసః ||

—* అథగుదరోగహరప్రతిమాదానం. * అశోరోగప్రతిమాదానం. *

తత్రగుదరోగప్రతిమాలక్షణంశూలరోగహరప్రకరణేఽష్టవ్యం || అశోరోగ ప్రతిమాలక్షణంతుః
 కమవిపాకే || అశోరోగఃకృశోవక్రఃఖడ్గదమభృదాధ్వద్భక్ | ఉభయత్రపూజాదికతకవ్యతావీ
 శేషస్తుపరిభాషాయాంరోగప్రతిమాదానవిధానక్రః ||

—* అథాతిసారరోగహరాది. *

కమవిపాకసముచ్ఛయే || స్తూతాగ్నింశమయద్వస్తుసోతిసారయుతోభవేత్ | అగ్నిరిస్తీత్యవంజ
 ప్రావదశాంశంగుగ్గులేనతు || సహిహహాహుతిజద్యాధిరణ్యంబ్రాహ్మణాయవై | స్తూతాగ్నిరోవాసనాగ్ని
 రిత్యర్థః || అతఏవాగ్నిముత్పాద్యప్రాయశ్చిత్తమపిత్రైమాసికంకతకవ్యం || అగ్నిరిస్తీతిరుగ్వాతరోగహరేద
 శికా - జపవివవాగ్నితిరతమభావేనప్రతిదినం యావద్రోగశాంత్యష్టోత్తరశతమష్టోత్తర సహస్రం వాహూ
 మః కార్యః || అథివాయుతద్వయాదికంపాసంకల్ప్యసంకల్పపరిపూరితఃకతకవ్యా || దశాంశహోమైర్వేద
 మేవ - యద్యపిప్రాణశశ్చిలహోమేవాహృతయోత్రమంత్రాదృష్టాః || తథాప్యనష్ఠితమంత్రేజేవ హో
 మస్యన్యాన్యైత్వాదగ్నిస్సీత్యేమైవహోమమంత్రః - హిరణ్యంచకక్త్యనుసారేణదద్యాత్ ||

—* అథాతిసారహరపహ్నియూతికతానమ్. *

పాద్యే || అతిసారసంభవతిమస్త్రైతాగ్నివివాశకః | అత్రప్రతికారోబోధాయనీయ్యే || సువజ్ఞేనాథతామ్రే
 తకుర్యాత్ప్రితికృతింబుధః | వహ్నేశ్చక్త్యనుసారేణపతేనాధేనవాపురః || వహ్నియూతికలక్షణంతుచింతామ
 ద్యాదిమంశికతం || తథాజ్వాలకులారక్తవందనేనపిలేపితాంరక్తవస్త్రైగాంపితాంమేషస్యోపరిసంస్థితామ్ |
 కనకావలవణాభాంద్వాదకారకానిభాంశుభామ్ | ప్రతచర్యాన్యతేవిపేక్షిచాగ్నిహోతిశి | అంగుళీయక
 వస్త్రాద్యైర్భూకాపిత్వే శాంనివేదయేత్ || మంత్రేణానేనసంధిపదగ్నిప్రీత్యథామార్చితః | విపేకసమ్మే చాగ్ని

హోత్రిణీతి || అత్రాకనిష్ఠత్విపదవిభాగః || అకనిష్ఠే జ్యేష్ఠే స్వాచారౌ పెతే ఉత్తమత్వియాచత్ - కనిష్ఠత్విపద
విభాగకనిష్ఠే అపృథ్వేతరుణత్వియాచత్ || ఎవం విధే విశ్రేణిమం నిచదయేత్ || ఓశిష్టాయ విపాయదద్వావి
త్యధః - దానమంత్రః - త్రేతారూపాగ్నిరీడ్యస్తవమాంతరస్తవం హిదహిచాత్ | త్వంచేద్ధం ప్రాక్తనం
పాపమతిసారం వినాశయ || ఎవం దత్వానరస్సమ్యగతిసారం వ్యపోహతి - వ్యపోహతి ఋజం వినాశయతీత్యర్థః ||
సీరుజస్తునుభోనిత్యందీఘమామయశ్చ నిందతి ||

—* అథ శాతాతపప్రోక్తం అతిసారహరమ్. *—

స్వస్వహంకాతిసారీస్యాదశ్శ్చధాన్రోపయేద్దశ || దద్యాచ్చశరగరాధేనుంభోజయేచ్చశతంద్విజాత్ |
శరగరాధేనువిధిశ్చ పూర్వముక్తః ||

—* రక్తాతిసారహరాణి. *—

శాతాతపః || దాయాగ్నిహోపకశ్చైవరక్తాతీసారవాణభవేత్ | తేనోదపానం కతవ్యం రోపణీయస్త
థావటః || ఉదపానమితి - ఉదకంపీయ్యతేస్త్రిపిత్తుదపానం - కూపోవానిపానం వాప్రపానా ||

—* అథ గ్రహణీరోగహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || అనన్యగతికాంభార్యామదుష్టాంకారణం వినా | పరిత్యజతియస్సోగ్రహణీరో
గవాణభవేత్ || శివసంకల్పసూక్తస్యజపస్సాన్యత్తత్ప్రశాంతయే | అష్టోత్తర సహస్రం హిరణ్యం చ తథా
మధు || దద్యాద్విత్తానుసారేణ సారమంత్రజపస్తథా || శివసంకల్పస్య రుద్రవిధానేంగప్రస్తావే దశి
తమ్ - అష్టోత్తర సహస్ర మిత్త్యుపలక్షణం - వ్యాధితారతమ్యానుసారేణ సహస్రపాదవ్యధికం ద్విగుణ
త్రిగుణాధికంకల్ప్యం || సారమంత్రస్త్రయః - అన్యత్వామాదిపరిభాషాయాముక్తం || అత్రాపిజపసంఖ్యా
పూర్వవచేవ || కేవలం శివసంకల్పాదిజపవినవ || కింతు ధేనుమపిదద్యాన్యత్యాహ - ధేనుం సదతీతాండద్యా
దస్త్రోభరణసంయుతమ్ | పయస్వినిం గుణోపేతాంబ్రాహ్మణాయకుటుంబినే ||

—* అథ గ్రహణీహరధేనుదానమ్. *—

పద్మపురాణే || గ్రహణీవానపత్యహేతి || నిదానమభిహితమ్ - అత్ర గౌతమోనిష్కృతిమానా || ధేనుం ప
యస్వినిం దద్యాద్ధుంటాభరణభూషితమ్ | హేమశృంగీరౌప్యఖురాంవాసోభిర్వెస్త్రితాం నరః || నవధాన్యై
స్సమాయుక్తామైకైకంద్రోణపంచకమ్ | నవధాన్యాప్రహీయవాదీని || దేశకాలాచితాని || సహిరణ్యంతు
తాండద్యాదితి || అలోలుపాయశాంతాయధమజ్ఞాయవిశేషతః | హేమమంచపూర్వవతుగర్యాదితి-సహి
రణ్యమితిక్రియావిశేషణం - దక్షిణాంబయథాశక్తిస్వణాండద్యాదిత్యర్థః - పూర్వవదితి- తత్రయథాస్వగృ
హ్యాక్తవిధినాసమిద్ధామానంతరంచరుహోమః || ఎవమత్రాపిసర్వంకార్యమితి || యద్యపితత్రహేమమంత్రారౌ
ద్రాస్తథాప్యత్రవైష్ణవాః - స్వస్వశాఖోక్తాః ద్రష్టవ్యాః - తత్రేదం విష్ణురితిమంత్రః కూత్తాండహేమమక్రరణే
దశితః || ప్రతద్విష్ణుర్విష్ణోర్ముకమితి ద్వామంత్రానక్తాంధ్యహరగోపాలదానదశితౌ || ఎతేత్రయోమంత్రా
స్సమిచ్ఛర్వాజ్యహేమతుక్రమేణగ్రహణీః || అత్రచవైష్ణవమంత్రగ్రహణే అయం హేతుః - దేవకీపుత్రే

త్యాగిరాచానమంత్రేణవిష్ణోజ్జేజతాత్మవతేతిః । తథాచార్యేనమాంధ్రవణశీదేజతాభవతేహ్యుక్తం ॥ తద్వి
తేరవతుశ్చాకాచామంత్రవజ్జేనచేహ్యతే ॥ దేవతాసంగతిప్రతరుబణలంతుపరంపరబుతి - చూచునంశ్చా
తుప్రత్యేకమిష్టాశ్చరతాదితాకార్యా - గాంధ్యస్థాంవిష్టరూపాయమంత్రేణాననసంయుతః - మంత్రమా
మా ॥ దేవకీప్రచాణూరకంసాష్టకవిరాళన ॥ నాశయగ్రహణీంచేమాంగోపిజనమనూహర । కృతేనానన
విధినాగ్రహణీకాంతిమృచ్చతి ॥ తస్మాదేతస్మైకతేజస్వంగ్రహణీరోగితానదా॥

—* అథా తిసారతో గుప్తలిపాదానమ్. *—

కమలావిపాకసారే || అతిసారోనిభలక్ష్మికింకిణీనూపురీకృతః || ఇతిప్రతిమాలక్షణమ్.

—* అర్ధగ్రహణేరోగప్రతిమాదానమ్. *—

గ్రహణిలో గ్రహమాలకుణంతుశూలలో గ్రహలోక్తం విజ్ఞేయం - ఉభయత్రేతికతకవ్యతాకలాపసు పరిభాషాయామక్తప్రకారేణజ్ఞేయః ॥

—* అధిపాదరంగహరాణి. *—

—† తత్రఖంజత్వహరిమ్ ॥ స్తద్భిషాదత్వహరంఽ॥ †—

కాతాతపః ॥ హరిణేన హతేభింజస్య గాలేనైర్భూషణః । అశ్వమైన ప్రచాతవ్యస్సువణంః పృథగ్మితం ॥
 నిమగ్నపరిమితేన సుపజ్జేనాశ్వంకారయిత్వాశ్వినీమంత్రేణాశ్వినీం పూజయిత్వా శ్రోత్రేయా యదద్యాదిత్యర్థః -
 అశ్వినోరశ్వాధిదేవతాత్వాదాశ్వినవచమంత్రో గ్రహ్యః ॥ అశ్వినాయజ్జ్వరీరపథిత్యస్త్యస్త్యైవస్యవధుచ్ఛంద
 ఋషిః అశ్వినాదేవతా - గాయత్రీఛందః - విహితాధేవినియోగః - అశ్వినాయజ్జ్వరీరపథిత్యాది ఉపలక్షణమే
 తత్ - అశ్వినీ ప్రకాశకాస్త్వస్త్వశాఖోక్తాః మంత్రా గ్రహ్యః ॥ అశ్వదానవంత్రస్తువగ్రహ యజ్జ్వరకరణేది
 హితః ॥

—* అధవక్రపాదత్యహరణ్. *—

కాతాతపః ॥ జాయతేవక్రపాదస్తుఃపాతేశునిమానవః । నిష్కరయమితందద్వాత్ససౌవణికం విశుద్ధయే ॥ ససువణికంవిశుద్ధయతిపాతః ॥ అస్తికపారేసువణిక నిష్కరయస్యైవదానం - ప్రథమపాతేతు సౌవణికమితితద్ధితశ్రవణాన్నిష్కరయస్యైవదానం ॥ ప్రథమపాతేతుసౌవణికమితితద్ధిత శ్రవణాన్నిష్కరయపరిమితసువణికసిమితంశ్వానం ॥ దేవస్తుత్యాచరణాయ ప్రకాశకైమణంత్రై స్సంపూజ్య బ్రాహ్మణాయదద్వాత్ ॥ ఇంద్రస్యదూరీరితమిసరమాప్రకాశకస్యమంత్రస్యకాశ్యపీఠూతాంశముషిః - సరమాదేవతా ॥ త్రిమృచ్ఛందః - సరమాపూజాయాం వియోగః - ఇంద్రస్యదూరీరితమిత్యాది ॥ అన్యేషిస్సస్వశాఖోక్తాస్సరమాధిదేవతాప్రకాశకామంత్రాః - గ్రహాః ॥

—* అథాశ్చి కాంగత్వహరమ్. *

శ్లోకములు : అజాభిమాన సైవైవమధికాంఘ్రప్రభావతే | అజాతేన ప్రదాతవ్యాపి త్రవసనాన్వితా || ౮

జాయాఃప్రాజాపత్యాయాఃప్రజాపతిప్రకాశకమంత్రేణసంపూజ్యప్రజాపత్యుద్దేశేనతావజాయథాశక్తివక్షి
దాస్వితాంబ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । ప్రాజాపత్యత్వమిత్యాదయః ప్రజాపతిప్రకాశకా మంత్రాః - నవగ్ర
హయజ్ఞప్రకరణేదశితాః । అజాదానమంత్రోపితమైవదశితః॥

—* అథపాదరోగహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ ముగ్ధహాపాదరోగీస్యాదశ్వదానంసమాచరేత్ । అత్రాపిఖంజత్వ హరోక్త ప్రకారే
దాస్వితోఃపూజాంకృత్వాఽపిబ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ అయంతువిశేషః - తత్రసావనాకృష్ణేష్విసీపూజా-
అతత్త్వతేపూజాదివ్యశ్వివావావాహ్యపూజయేదితి ॥

—* అథవల్మీకపాదత్వహరమ్. *—

బ్రహ్మగీతాసు ॥ పతితేనతుసంసగ్ధావల్మీకవ్యాధిమాభవేత్ । పతితేనతుసంసరే-ఇతిపాతాంతరం
గోమూత్రయావకాహరోమాసార్ధేనవిశుద్ధ్యతి ॥ సహీరణ్యంఘృతందద్యాత్తత్వానస్యవిశుద్ధయే । యావ
కవ్రతంపూర్వముక్తం ॥ ప్రతిమాలక్షణంతు- ఆత్మనోరోగశాంత్యర్థంవ్యాధిహాపంచద్యాదిత్యుధః- ప్రతి
మాలక్షణంతు ప్రకరణాంతేభిధాస్యతే॥

—* అథశ్వీపదరోగహరమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ స్వగోత్రస్యాధిగమనాచ్చీపదీజాయతేనరః । యోన్యామస్యచ్ఛభవతితత్రచాంద్రా
యణంబరేత్ ॥ మాసంపయోవ్రతంచైవతస్మాదోగౌగౌప్రీముచ్యతే ॥ స్వగోత్రస్యేత్యత లింగ మవివక్షితం
యోనిశబ్దేన మైథునసాధనమంద్రియంలక్ష్యతే ॥ అతస్త్రీపుంసయోరవ్యుభయో రోగిణౌరతతగ్నర్తభవతి ॥
చాంద్రాయణ పయోవ్రతయోలక్షణం కృచ్ఛప్రకరణేభ్యధాయ ॥ *

—* అథశ్వీపదరోగ ప్రతిమోదానమ్. *—

కమఃవిపాకసారే ॥ శ్వీపదస్త్రీపదఃకుంతః పతచ్ఛరధనుధారః ॥ ఇతి కతకవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషా
యాం రోగప్రతిమోదాన పుక్తః॥ *

—* అథపాదరోగ ప్రతిమోదానమ్. *—

తల్లక్షణంతుశూలరోగ ప్రకరణోక్తమేవ ॥ పూజాదికతకవ్యతా విశేషస్తు పరిభాషాయాం ద్రవ్యవ్యః ॥

—* అథత్వగ్దోషహరాణి. *—

కమఃవిపాక సముచ్చయే ॥ పరుషంభావతేత్యర్థం యస్త్యగ్దోషయతోభవేత్ ॥ చాంద్రాయణ వ్ర
తంతుర్యాత్ప్రదద్యాదావధానిచ ॥ వైద్యకౌక్తానివిప్రీయ శక్త్యాచాహ్మణ భోజనం ॥ వైద్య శాస్త్రో
క్తానిదక్రమదాదీని ॥

—* అథ దుశ్చేషకత్వ హరమ్. *—

కమఃవిపాక సంగ్రహే ॥ గురుతల్పగదోషాచ్చ గవిమైథునదోషతః ॥ దుశ్చమాస్యాదసాకుర్యాద్గురు

తల్పాతిదేశతః || ప్రాయశ్చిత్తం యథాప్రాప్తం తతోదోషాత్ప్రమువ్యతే || గురుతల్పాతిదేశతః || ప్రాప్తంప్రా
యశ్చిత్తంకుర్యాదిత్యన్వయః || షడ్వషికం కుర్యాదిత్యథః || వ్యాధిగురుత్వే సంపూర్ణం | ద్వాదశవా
షికం కతత్యం | కార్యస్యవ్యాధిగురుత్వేన కారణస్యాపి పాపస్యాభ్యాసాదినా గురుత్వేనావగతేః ||
ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమప్రకారస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథ పామాహరిమ్. *

కర్మవిపాక గ్రంథే || అనుబంధతయోన్మేషాం వివయాన్పూర్వజన్మే సోన్మజన్మే పామాహరి
భవేత్ప్రవతికోణితం || సపూయంతిన్నివృత్త్యథముపవాసత్రయంభవేత్ | భోజయేచ్ఛిజ్జాన్దాంతాః పు
చాశస్సంఖ్యయాన్వితాః || అత్రాపి గురులఘుభావేన న్యూనాధికభావః పరికల్పనీయః || అనుబంధనం వి
నాశనం అ. హరివా | విషయాః సక్పందనానులేపనాదయః ||

—* అథ సదూకహర ఉమామహేశ్వరదానమ్. *

బోధాయనః || బ్రాహ్మణానధయోహింసాద్వైరూరోగీభవేన్నరః | తస్యోపశమనంవత్సే సువర్జే
నతుకారయేత్ || సువర్ణంయోడశమాపాత్మకం || మాషప్రమాణంచ పరిమాణప్రకరణేభ్యధాయ || సువ
ర్ణాథేనవాకుర్యాత్పాదేనాప్యధవాపురః | ఉమామహేశ్వరంరూపం చృవభాధిష్ఠితంపరం || చతుర్భుజ
జంతుద్విభుజామహంకుర్యాద్విదక్షణః | ఎకక్షౌరీభవేత్తత్ర త్రిణేతశ్చమహాభుజః || అక్షమాలాత్రిశూలం
చ తస్యదక్షిణమాస్తయోః | దేవీపృష్ఠతస్తేకో వరదశ్చావరఃకరః || వామోత్సంగతాదేవి శివపృష్ఠైభ
పాణికా | వృషభోరాప్యతఃకార్యో ఘంటాయులంకృతోభవేత్ || స్పృశక్త్యానిత్రశాత్యంతు కుర్వతో నిష్ఫలంక
వేత్ | తస్మిన్నారోప్యదేవేశ ముమయాసహితంపథం || వస్త్రేమాన్త్రైస్సంధాగంధై మూలమంత్రే
ణపూజయేత్ || మూలమంత్రస్త్రైవపంచాక్షరః || హోమేరుద్రగాయత్రీ | మంత్రశ్చ రుద్రగాయత్రీ సర్వత్ర
హివిభిత ఇత్యగైవత్యమాంతాత్ || సర్వత్రేతి సర్వశబ్దస్య పూజావ్యతిరిక్తో హోమోవిశేషః || అథయూ
లమంత్రోరుద్రగాయత్రీ || అతస్సర్వత్ర పూజాదావవికల్పేచాంగభావం భజతే || యతోహోమేరుద్రగాయ
త్రీమంత్రశ్చ-వికల్పేన మంత్రావిధాన్యంతే || పూజాసంతరంకతత్యమాహ | తతో బ్రాహ్మణమాహూయ
దరిద్రంధమకోవిదం | శృతవృత్తోపసంపన్నం శాంతంచైవాత్మచేదనం || వస్త్రాంగుళీయైస్త్రస్య పూజాం
శక్త్యాప్రకల్పయేత్ || హోమంచకారయేలైన సమిదాజ్యతిలైరపి || మంత్రశ్చరుద్రగాయత్రీ సర్వత్రేతివి
నిశ్చయః || రుద్రగాయత్రీ లింగపురాణేఽహితా || సర్వేశ్వరాయవిద్మహే శూలహస్తాయధీమహి - తన్నో
రుద్రః ప్రచోదయాత్ || అస్య శ్రీవేదవ్యాస ఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - విహితాథేవి
నియోగః || ఎవం రుద్రగాయత్రీపూజాయాం హోమేన సర్వత్రేతి వినియుజ్యతే || కిల హోమేషుక్రమేణ మ
త్రాంతరాణ్యవికల్పేన వినియుక్తాని | యద్వాత్రియంబకైవైవసవిధోజహుయాత్సాధీః || కద్రుద్రాయే
తిమంత్రే జహుయాదాజ్యమావృతః || తిలాంశ్చమూలమంత్రేణేత్యేవం మంత్రక్రమోభవేత్ || హోమసం
ఖ్యా ప్రత్యేకమష్టోత్తరశతం | త్యైంబకమంత్రస్యాపాద్యవృద్ధిరహరే దశశతం || కద్రుద్రాయేత్యస్యక
ణ్డఋషిః - రుద్రోదేవతా - గాయత్రీచ్ఛందః - ఆజ్యహోమేవినియోగః || మూలమంత్రః పంచాక్షరోవా | రు
ద్రగాయత్రీవా - హోమాసంతరం || తథాబ్రహ్మద్వాసనాంతే మిథునంబ్రాహ్మణాయతు | వృషభోపరివి

స్వస్వభక్త్యానువివేదయేత్ || మంత్రేణానేనవిధివద్ద్రురోగీజితాత్మవాః || బ్రహ్మద్వాసననామస్వ
గృహ్యాక్మప్రకారేణ బ్రహ్మణః రుత్విజోవిసజజనం || మిథున ముమామహేశ్వరాత్మకం - దానమంత్రః ||
తైలాసవాసీభగవానుమయాసహితః పరః || త్రిణేతస్సహారోదద్రురోగమాశువ్యపోహతు || తతశ్చబ్రాహ్మణం
సమ్యక్ప్రణివృత్తమాపయేత్ || బ్రాహ్మణాన్భజయేచ్ఛాపి స్వయంభుంజీతవాగ్దతః || ఎవందత్వాషహదా
నం దద్రురోగాత్ప్రమువ్యతే || ...

—* అథ లూకిత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || గోత్రహాలాతకీచైవ నాజాపత్యవ్రతంచరేత్ || వ్రతాంతేమేదినిదత్వా శుశ్రూషయాచైవ
భారతం || భూమేరలాభే మేదినిప్రతినిధితేనగాం పయస్వీనిమలంకృతాందద్యాత్ || గోదానమంత్రస్తు
పూర్వముక్తః || భారతశ్రవణ ప్రకారస్తు మహాభారతే దశితః || తతఃపరంప్రవక్ష్యామియానిదేయానిభా
రతే || వాచ్యమానేతువిప్రేభ్యో రాజకపర్వణిపర్వణి || స్వస్తివాచ్యద్విజానాదా తతఃకార్యంప్రవతే ||
సమాప్తేపర్వణితతస్సృశక్త్యాతపయేద్ద్విజాః || ఆదాతువాచకంపుష్పరసగంధసమన్వితం | విధివద్భోజయే
ద్రాజక మధుపాయసముత్తమం || స్వస్తివాచ్యేత్యాది | విధివిధానంపురాణపాతః || తస్మాదాస్వస్తివాచ్య
స్వగృహ్యాక్మప్రకారేణ స్వస్తివాచనవిధానం | తతఃకార్యంప్రవతే || పుస్తకపూజా సంతరం భారత
పాత రూపం కార్యంప్రవతే || తతఃపురాణపాతఇతి | ఎతచ్చ సర్వ పురాణసాధారణం || కేవలంభా
రతే పఠితం || ...

—* అథ చదకారాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || లోహహరీవ పురుషో భవేద్వైవచకారాంగకః | లోహంపలకతంద్యా దుపోవ్యసతు
కా స ర మి తి ||

—* అథ కృష్ణాంగత్వ హరమ్. *—

శాతాతపః || కారుకాణాంవధేకృష్ణో రూక్షశ్చాంగప్రజాయతే | తేనతత్సాసకుర్ధ్యథాం దేయోవై
వృషభస్సితః || కారుకాశ్చిల్పినః || వృషభదానమంత్రస్తు పూర్వముక్తః ||

—* అథ కందూతి రోగహరమ్. *—

శాతాతపః || తైలచార్యేణభవతి నరఃకందూయకస్సదా | ఉపోవ్యసోవిప్రాయదద్యాత్తైలఘటవ్యయం ||

—* అథ శీడాంగత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || వస్త్రహరీచశీడాంగస్సప్రదద్యాత్సుశోభనం | హేమత్రయమితంవస్త్రయుగ్మందద్యా
ద్ద్విజాతయే || హేమనిమగ్నత్రయమితంవస్త్రయుగ్మంచదద్యాదిత్యథః || వస్త్రయుగ్మంపీతవణం || దానమం
త్రేతాదృశలింగదశకనాత్ || హీరణ్యదానమంత్రస్తునవగ్రహయజ్ఞప్రకరణేవణితః || వస్త్రదానమంత్రః ||
పీతవస్త్రయుగంయస్తాద్వాసుదేవస్యవల్లభం | ప్రదానాదస్యమేష్టురతశ్శాంతిప్రయత్నతు || సహసమభివ్యా
హరాత్స్వణమపివాసుదేవపీత్యథా మేవదద్యాత్ ||

—* అథ దద్యమండలహరమ్. *—

శాతాతపః || స్వామ్యంగనాభిగమనజాయతేదద్యమండలః | కృత్వాలోహమయ్యాంధ్రేనుంపలవప్తేప్రమాణ
తః || కాపాకనభావసంయుక్తాంసప్తధాన్యసమస్వితాం | దద్యాద్విప్రాయవిదుషేపాపంమేషిన్ద్రాణామితి ||
అత్రయద్యపిచామాన్యతరి పాపంక్షయ్యతామిత్యుక్తం || తథాపి దద్యమండలనిదానధూతం పాపం కద్యాన్త
ధూతోగోగోపిత్రియ్యతామిత్యుచ్చార్య కాపాకసాదినమస్వితాం లోహమయ్యాంధ్రేనుందద్యాత్ ||

—* అథ గజదమత్వహరమ్. *—

శాతాతపఃప్రోక్తే || విశ్వస్తభార్యగమనే గజదర్మాప్రజాయతే | తత్త్వాపస్యవివాశాయప్రాయశ్చిత్తం
విధీయతే || విశ్వస్తభార్యగమనే గురుతప్తప్రాయశ్చిత్తస్యాతిదేశాత్సద్వాషికంప్రాయశ్చిత్తంకరకవ్యం ||
ప్రాయశ్చిత్తశబ్దేన నివృత్తిరభిధీయతే || సాచక్పఢాదిరూపాదానరూపాచ||తదుభయమపి ప్రాయశ్చిత్త
మపిశబ్దేనోపాత్తం || తత్ర వ్యాధిగురులఘుభావేన ద్వయోష్ణముచ్చయోవికల్పశ్చావగంతవ్యః || ఏవం ప్రాజా
పత్యాదిరూపనివృత్తిపర్యంతామభిధాయేతరాంవివిద్యదశకాయతి || కృత్వారోప్యమయ్యాంధ్రేనుం నివృత్తిం
శశసంఖ్యయా | సర్వోపస్కరసంయుక్తాం ఛత్రోపానహసంయుతాం || దద్యాద్విప్రాయవిధివ ముంపలవప్త
ముదీరయేత్ || సర్వోపస్కరసంయుతామితి || సువణశృంగాదియుతామితి || సుకళీవైష్ణవీమాతానిత్యం
విష్ణుపదస్థితా | గోదానంతమయాదత్తం మమపాపంశ్యపోహతు ||

—* అథ బభ్రుమండలత్వహరం. *—

శాతాతపః || నకలస్యాభిఘాతేన జాయతేబభ్రుమండలం | నివృద్వయమితందద్యాన్నకులంసవిశుద్ధ
యతి || శక్త్యనుసారేణ సావణరాజితేవా నిహోభవతః || విశేషానుపాదానాత్ ||

—* అథ కృష్ణమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || మయూరఘాతనేచైవ జాయతేకృష్ణమండలం | నివృత్తయమితోదేయస్తేనస్వణకమయశ్శిఖే ||

—* అథ శ్వేతమండలత్వహరమ్. *—

శాతాతపః || హంసహంతాభవేద్యస్తతస్యశ్చాశ్వేతమండలం | రాప్యంపలవప్తయమితం హంసందతాకో
విశుద్ధ్యతి ||

—* అథ విసపహరమ్. *—

కమకవిపాకసముచ్చయే || అమేధ్యస్యప్రదాతాతు విసపవాధిమాన్భవేత్ | మాసంపయోవ్రతంకు
ర్యాస్తద్యాదంతేపయస్విసిం || పయస్విసిం గాం ||

—* అథ విసపహర నాగ దానమ్. *—

తత్రైవ || పలేనవాతదధేన తదధాధేనవాచునః | కుర్యాన్నాగంసువజేన ఫణపంచకసంయు
తం || మాణిక్యానిచదేయాని ప్రత్యేకంఫణపంచకే | రత్నంపుచ్చేతథాదేయం వజ్రంలోవనయోస్తథా || ఏ
వంకృత్వాకుభంనాగం కుంకుమేనానులేపయేత్ | రక్తవస్త్రేణసంవేష్ట్య తామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ || తామ్ర

స్యకుపరీమాణంపలానామవృత్తంవిదుః । ఉపచారైష్విడశభిరవయేన్నాగముత్తమం ॥ పరిమాణం హే
మసంఖ్యాచపుతగ్నవేత్ ॥ ప్రత్యేకమష్టోత్తరసహస్రాదిభవేదిత్యధః ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తాసాంతి
స్మాణామగ్నిఋషిః ॥ సహజేవతా ॥ అనుమృత్యుంధః ॥ క్రమేణసమిదాజ్యతిలహామేవినియోగః ॥ నమోఅ
స్తుసర్వభ్యుత్తాది ॥ ఎభిమంత్రైస్సమిదాదిహేమామోభవతి ॥ అత్రాజ్యహేమాయమహోవిశేషః హుత్వా
హుత్వానశిష్టాజ్యబిందూన్నాత్రాంతరేస్థాపయేత్ ॥ తేచబిందవస్సంపాతాఇత్యుచ్యంతే ॥ తేనచసంపా
తాజ్యేన ఆచార్యోరోగిణోంగాన్యభ్యజ్ఞాదితి ॥ తదేనాహ ॥ హుత్వాహుత్వాజ్యసంపాతైః పాత్రేచైకీకృతై
స్స్వయం ॥ ఆచార్యంగానిచాభ్యజ్య రోగిణంతువిసపిణం ॥ తత్రకుశాదిభిస్సంమాజకయేదిత్యధ్యాహార్యః ॥
సంమాజకనమంత్రమాహ ॥ ఋగ్వీశ్వసాపరాజ్ఞీభిర్భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ స్వస్థోయథాసౌ
భవతి గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ భూమిభూకమ్నాదిభిఃక్రమాదితి ॥ భూమిభూకమ్నేతీమామారిభ్యక్రమా
త్పిస్సభీరుగ్నిరీత్యధః ॥ యథాసౌరోగీస్వస్థోసీరోగోభవతీతి సంక్షేపేకథనం ॥ ఎతదేవవివిద్యకథయతి ॥
గాత్రాణ్యస్యాపరోగతః ॥ గాత్రాణ్యంగానియథారోగతః రోగాదపగతాని భవంతి తథా సంమాజకయేది
త్యధః ॥ సహజవయవానసియథాయోగం సంమాజకయేదితాత్పర్యం ॥ భూమిభూకమ్నేత్యాసాంతిస్త్రా
ణాం సహజరాడగ్నిఋషిః - అగ్నిదేవతా - ద్వితీయతృతీయయోరాత్మా సూర్యోవాగ్నిదేవతా - సర్వ
త్రలింగోక్తాదేవతా - ఆద్యానుమృత్ - ఇతరేగాయత్ర్యై - సంమాజకనేవినియోగః ॥ భూమిభూకమ్నేత్యా
ది ॥ ఆయంగాస్త్రీంశద్భావేత్యాది ॥ సంమాజకనానంతరం ॥ గుగ్గులంబసుగంధంబ పూతిదారుచనిక్షిపేత్ ॥
ప్రకల్ప్యకలశంకుర్యాదభిషేకంజలైశ్శుభైః ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాసాంతి సాధకంతల్లింగకైరపి ॥ హిరణ్యవ
ణాశ్శుభయః పవమానానువాకతః ॥ ఆపోహిష్మాచుయితీ శన్నోవాతముదీరయేత్ ॥ గుగ్గులంచేత్యాది ॥
గుగ్గులఃప్రసిద్ధః ॥ సుగంధిఃపూరాది ॥ పూతిదారు దేవదారు సజకరసవృక్షౌ ॥ అశస్మద్భకలాన్యత్రగృ
హ్యంతే ॥ తాన్యభిషేకకలశేక్షిపేత్ ॥ ప్రకల్ప్యనిక్షిప్య ॥ తంకలశమభిషేకాయుక్తైస్తీర్థాదిజలైఃపూ
ణకంకుర్యాత్ ॥ నాగపూజాప్రదేశాత్పశ్చిమభాగే కలశంసంస్థాప్య తీర్థోదకతన పూరయిత్వా గుగ్గులాదీం
స్త్రత్రనిక్షిప్యనాగం స్వప్రతిమాయాం పూజయిత్వా పూర్వస్థాపితేకలశే నవగ్రహ యజ్ఞోక్తప్రకారేణ వరు
ణమూవాహ్యసంపూజ్య ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదిభి మంత్రైస్తదుదక మష్టావినశత్యాద్యావృత్త్యాభి
మంత్య ॥ పూర్వోక్తం హేమంవిధాయసంపాతైః రోగిణంగానిసంమృజ్య పశ్చాదభిషేకంకుర్యాదితిక్రమః ॥
తత్రాభిషేకమంత్రానాహ ॥ నమోఅస్తు సర్వభ్యుత్తాదినా ఆపోహిష్మేత్యంతేన ॥ అత్రాభిషేచయేదిత్య
ధ్యాహార్యః ॥ తల్లింగకైరభిషేకప్రకాశక్తై హిరణ్యవణాఇత్యాదిభిస్సాధకం ॥ నమోఅస్తుసర్వభ్యుత్తా
దేనాభిషేచేదిత్యధః ॥ ఆయంచ తృచః సాంప్రతమత్రైవదశః ॥ హిరణ్యవణాః ఆపోహిష్మాఇత్యు
చాపరిభాషాయాం ॥ పవమానానువాకస్తు గణహేమప్రకరణేదశికతః ॥ శన్నోవాతముదీరయేదితి ॥ ఏతేన
చ స్వస్వశాఖోక్తశాంతిపాతడాలత్యతే ॥ శన్నోవాత ఇత్యాది త్రైతిరీయశాంతిః ॥ తథాశ్వలాయన ఘోష
శాంతిశ్చ ॥ ఆయంచ శాలిపాతఆభిషేకానంతరంకార్యః ॥ తతః ॥ ఉత్సారితాంగంరుచిరం లింపెదగరుచం
దనైః ॥ తతశ్శుక్లాంబరధర శ్శుక్లచూల్యానులేపనః ॥ గంధ పుష్పాక్షుతాదిభి స్సహజైవత్యమంత్రైరాచా
ర్యోపి సమచకయేత్ ॥ అనంతరంసహజాజ మాచార్యాయనివేదయేత్ ॥ ఉత్సారితాంగఃప్రోచితాంగః
వస్మోణాపావృతశరీర సలిలఇత్యధః ॥ తంరుచిరంయథాభవతితథా - అగరుణాశీదండనాదిభిప్రలింపేత్ ॥
స్వయంతురోగి ॥ ఎతచ్చ సమచకనందానకాలే - పూజకృతపూజాతోన్యదేవ ॥ సహజదైవత్యో
మంత్రోత్త్రైవ హేమమాంగత్యేనదశికతః ॥ అధునానాగదానమంత్రమాహ ॥ యోధత్రైపుధివీంకృత్సాంస

నైలవనకాననాం | యీదాద్దాయశ్చశయ్యావ వాసుదేవశ్చకాగ్గేకాణి || స్వీయదానేననాగోసా తుషిప్తేవాశ్చి
 ధింవ్యపోహతు | వైసపి కఽకారంవా త్వద్దోషజనతంతథా || రక్తదోషాస్సవంవాపిచాత్మతఃపితృతోపివా |
 అంగప్రత్యంగసంఘాతం వికారంమేవ్యపోహతు || ఇతి || ఎచుదత్వాతులంచాగ మాచా ర్థాయసదక్షిణం |
 భూమాప్రూమ్యశిరసా శవైశ్చతపదంబ్రజెత్ || ఆచార్యమనువశేష్యథాః || ఆచార్యత్యైవలక్షణం || ప్ర
 తిగృహీతనువ్రజనం కుర్యాదితియావత్ || ఆచార్యేణహ్యనజ్ఞాతస్సగృహంప్రవిశేత్సుధీః | బ్రాహ్మణాన్
 భోజయిత్వాసు స్వయంఘంటిత బంధుభిః | ... *
 —* ఇతి విసంపాదనాగ రాజదానవిధి స్సంపూర్ణః. *

—* ఇతి విసంపాదనాగ రాజదానవిధి స్సంపూర్ణః. *

—* అథ దుఃఖంధాంగత్వ హరమ్. *

శాతాతపః || సౌగంధికస్యహరణాద్దుఃఖంధాంగఃప్రజాయతే | లక్షమేకంపదపద్మానాం జహుయాజ్ఞా
 తచేదసే || సౌగంధికంచకల్తారం || సుగంధిద్రవ్యంశా | జాతవేదసే ఇత్యనేన- జాతవేదసే సునవామ ఇత్యేద
 ఉపాదానం || అతోహూమమంత్రోస్యయమేవ || అస్యప్యాకదిశ్చీతజ్వరహరేడక్షః ||

—* అథ విసంగంధత్వ హరం. *

మధుచోరస్తుపురుషో జాయతేవిసంగంధవాన్ | సదద్యాన్మధుఞ్ఞనుంప ఉపాప్యాధద్విజాయతు || మధు
 ఞ్ఞనువిధానంతుపూర్వముకమ్ || చశబ్దాత్ప్రియశ్చిత్తంసముచ్చయతే || తచ్చవ్యాధ్యనుసారేణ చారిద్రా
 యకాదికల్ప్యం || ... *

—* త్వగ్దోషప్రతిమూదానం. *

ఎతల్లక్షణంచానుక్రేమతరోగేస్విత్యాదినా శూలరోగప్రకరణేవిజ్ఞేయం || ఇతి కర్తవ్యతా కలాపస్తు
 పరిభాషాయాం రోగప్రతిమూదాన విధాపుదీరితః || ... *

—* అథ కుష్మహరమ్. *

శాతాతపః || బ్రహ్మహసరకస్యాంతే పాండుకస్మిప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తంపకుర్వీత తత్పాతక విశు
 ధ్యయే || ప్రాయశ్చిత్తంపద్వ్యాపి కంకుర్వీత || పాపస్యోపభోగేనక్షీయమాణత్వాత్ || ప్రాయశ్చిత్తోపక్రమ
 ప్రకారస్తు ప్రాయశ్చిత్తపద్ధతాపుదీరితః || ఎవం కృతప్రాయశ్చిత్తస్యతదనంతరం కర్తవ్యతామాహ || చత్వా
 రఃకలశాఃకార్యాః పంచపల్లవ సంయుతాః | పంచరత్నసమాయుక్తాస్పితవస్త్రేణవెష్పితాః || అశ్వస్థానాది
 మృన్మృక్తా స్త్రీభోగదకనుపూరితాః | సర్వావధిసమాయుక్తాస్తాప్యప్రతిదిశంతతః || మృదశ్చపూర్వము
 క్తాః || ప్రతిదిశంపూర్వాదితు- ఎవంచతురః కలశాన్స్తాపయిత్వా- తన్మధ్యేపరంకలశంసంస్థాప్య- తస్యో
 పర్యవ్యధశం రౌద్ర్యంపద్మంనిధాయ తత్రవాసుదేవం స్థాపయేదిత్యాహ || రౌద్ర్యమప్తదశం పద్మం మధ్యకుం
 భోపరిన్యసేత్ | బ్రాహ్మణాఃపాతయేయుస్సాన్వీకరుగ్ద్వదప్రభృతీంభవైః || దశాంశేనతతోహోమో గ్రహ
 శాంతిపురస్కరం | తత్రకుంజంవిధాతవ్యం ఘృతాక్రైస్తుతితైర్యవేః || ద్వాదశాహమిదుంకమక సమాప్యద్వి
 జప్తుంగవః || భద్రాసనేయజమాన స్యాభిషేకంసమాదరేత్ || యథాశక్తిప్రమాణేనేతి | పలేనవా తదధికనే

తి || యజేత్పురుషసూక్తేనేతి || యజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం - ద్వాదశదినసాధ్య మేతత్కర్మతత్ర ప్రతిదినం ప్రాతఃకర్మం సాయంకాలేష్వాచార్యేణ పూజితం దేవం యజమానోపి గంధ పుష్పాదిభిః పూజయేత్ || తథాపూర్వస్థాపితేషువ తస్యసు కలశేషు రుగ్వేదాదీక పాఠయేయః - ఋగ్వేదాదిచతుష్టయ పారాయణం కారయేయరిత్యర్థః || పూర్వకుంభేఋగ్వేదం - దక్షిణకుంభే యజుర్వేదం - పశ్చిమకుంభేధర్వాంగిరసం - ఉత్తరకుంభ సామవేదం పాఠయేత్ || వెద చతుష్టయ విరామభావే యథాసంభవం తచ్చాఖ్యాధ్యాయభి శ్చతుర్భిః బ్రాహ్మణైశ్చ త్వారి వేదపారాయణానికారయేత్ || దృష్ట్వా ధృత్వాదస్యకర్మణః రోగనివృత్తిశ్చదృష్టం ప్రధానప్రయోజనం || అవాంతరప్రయోజనంతు దురితా పూర్వ నివృత్తిః || సాచవేదపారాయణ చతుష్టయసాధ్యా || వేదాసామపిచాతుర్విధ్యంస్వతస్సిద్ధం || ఇతి వేదపారాయణకథనం || వేదపారాయణవిధిస్తు పరిభాషాయాం || యద్యపిసామసుపత్యమాణేషు వెదాంతరాజౌ మనధ్యాయావేదాంత రేషు పఠమానేషుసామ్నాం || తథాపివేదచతుష్టయ పారాయణవిధిబలా దేతత్కుంభస్థాపనాచ్చ యావ తాపరస్పరసంచారోధికకణాహుతిశ్చనభవేత్తావతి భూభాగే కలశ చతుష్టయం స్థాపయిత్వామధ్యేవాసు దేవాధిష్ఠానకలశంస్థాపయేత్ || తద్దశాంశేవహూమగ్ని || యస్మిన్ దేవసే యావాన్వేదపారోజాయతే తావద్గంధసంఖ్యయా గణయిత్వా తద్దశాంశసంఖ్యయా హూమోవ్యాహృతిభిఃకార్యః || అత్రాయం పరిగణనాదిప్రకారః || మంత్రబ్రాహ్మణేనమితిత్వా యస్మిన్వేదేయావాక్ గంధస్తావంతం ద్వాదశభావిభజ్య ప్రతిదినమేకైకసంఖ్యయా వ్యాహృతిభిహోమః కార్యః || హూమద్రవ్యంవఘృతాక్రాస్తిలాయవావా || ఏషుకర్మదినేషు ప్రథమదినవివ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణాదిత్యాది గ్రహాస్థాపయిత్వాగ్రహశాంతిం హోమంతానివత్సర్వాయావతక్రమేనమాప్తిస్తావత్సాపితాక్ గ్రహాన్ ప్రతిదినం గంధాదిభిస్సుభ్యుదయేత్ || కర్మాంతేదక్షిణాదీకదద్యాత్ || గ్రహపూజాప్రకారశ్చ పరిభాషాయాందశితః || ద్విజపుంగవశ్చ || ద్విజపుంగవః ఆచార్యః || భద్రాసనగతి || భద్రాసనస్సరూపంతు వినాయకశాంతౌ దశితం || అభిషేకంసమాచరేదితి || ఎవంవిభభద్రాసనాపవిష్వస్యరోగిణ అభిషేకమాచార్యః ఇతర బ్రాహ్మణాన హితోవైదికైమంత్రైఃకుర్యాత్ || అభిషేకసమయేవ వాసు దేవాధిస్థిత కలశోదకం వేదపారాయణోదకం చైకస్మిన్ పాత్రేనిధాయ వినాయకశాంతౌ నవగ్రహయజ్ఞోక్తప్రకారేణ యజమానమభిషిం చేయః || తతః కింకుర్యాదతఆహ || తతోద ద్వాద్యథాశక్త్యా గోభూషేమతిలాదికం | బ్రాహ్మణైభ్యస్తథాదేయ మాచార్యాణివేదయేత్ || ఏవంపూర్వోక్త వాసు దేవప్రతిమాం || ఎతత్ప్రతిమాదానమంత్రః || ఆదిత్యావసవోరుద్రాః విశ్వేదేవామరుద్గణాః | ప్రీతాస్సువేద్యబోహంతు మమపాపంసుదారుణం || ఇత్యుదీర్య ముమభిక్త్యాతమాచార్యంక్షమాపయేత్ | ఏవంవిధానైఃకపితై శ్చైతకస్మీవిశుద్ధ్యతి ||

—* అథ ప్రకారాంతరేణకువృహరమ్. *

శాతాతపః || కుశ్మీగావధకారిస్యాన్నరకాంతెస్యవిహరీ || స్థాపయెద్ధుటమేకంతుపూర్వోక్తద్రవ్య సంయుక్తమ్ || సమంతరప్రోక్త పాండుకువృహరేయానిపంచపల్ల వాదీనిద్రవ్యాశ్శుభిహితాని - తైర్మృక్తమేకంకలశంస్థాపయేత్ || దక్షిణాదిశ - తంకలశందక్షిణాదిశి - కుండస్యదక్షిణభాగిత్యర్థః - తామ్రపాత్రంస్య సేత్తత్రతిలపూణంసుపూజితమ్ | తత్రకలశే || తస్యోపరిస్యసేద్యేవంహేమనిషకమితంతుమమ్ | యజేత్పురుషసూక్తేనపాపంమేకామృతామితి | యమమూర్తికస్తుదక్షిణహస్తేనదండధారిణీ || వామహస్తేనాభయదామహేషరూఢాభవతి || పురుషసూక్తేనయజేత్పూజయేత్ || పూజాప్రకారస్తు పరిభాషాయాం పాపం

మెళామ్యతామితి । వాసంశరీరైవతకమానంరోగరూప తన్ని దానభూతందురితంచశామ్యతామితిసంకల్పే
 శ్రృతః ॥ సామచారాయగురుర్యతరలశైత్రతకావ్యతః । దశాంశంసహిమాహుత్వాపావమాన్యభిషేచ
 నే ॥ విహితేనకరాజంతమాచార్యాయనివేదయేత్ । సామవేదనిదభావేబహుచంవా యథాలాభోపపన్న
 శాఖాధ్యాయినంచావేదవారాయజ్ఞేవజీత - యావత్పారాయణసమాప్తిప్రతిదినంయామంపూర్వోక్తప్రకా
 రైఃపూజయేత్ ॥ హూమమంత్రాఃవ్యాహృతయః - దశాంశేహోమముకారీశ్చపాండుకుష్ఠరొగహరొక్తరీ
 త్యాంజయః ॥ పావమాన్యేతి ॥ పపమానస్సవజకనః - స్వాధివ్యయేత్యాద్యాన్యస్వ శాఖోక్తాగ్రహ్యః-
 దానమంత్రమాహ॥యమోమహివమూరూథోదిండపాణిభకాయావహః- దక్షిణాశాపతిదేవోమమపాపం
 వ్యప్తోమాహ ॥ ఇత్యుచ్చాన్యవిస్మయైవచమానంగోధక్తిమావశేత్ । బ్రహ్మగోవధయోరెమాస్యాదన్యా నా
 స్తీనిహంతిః ॥ బ్రహ్మవధస్యసమంతరపూర్వోక్తంకమకగోవధస్యైతదివిభాగః॥

—* ఆధాపరంకుప్యహరమ్, *—

ఇవగీతాయామ్ ॥ యోనరోహంతివైజంతూకకుష్ఠరొగీధవెచ్చసః । సాంతాపనంప్రకుర్వీతభగవా నాహ
 శంకరః ॥ సాంతాపనంసాంతపనం ॥ తుప్రజంతూహననఇదంవాయశ్చిత్తం ॥ తతాపివ్యాధేరల్పత్వేనస
 లఘూనిగురుణిగురుణీతిగౌతమవచనాత్ ॥

—* అథకుష్ఠరొగహరవృషభదానమ్, *—

వాముపురాణే॥ కష్ఠీస్తైయీధవేదిత్యుపక్రమ్య-అభిహితం॥ అథకుష్ఠహరంచక్ష్యేవృషదానమనుత్తమం॥
 యత్యుర్యమరపరొగాతశ్శరీరసుఖకారకమ్ । పత్రేస్త్రీభిస్తుకుర్వీతద్వాభ్యామితనవాపునః ॥ రాజశం
 వృషభంశుద్ధంహేమశ్శరొగఖురంతిథా । మహేశ్వరైఃసామయాచకుర్వీతతవధిష్ఠితమ్ ॥ మహేశ్వరస్యోమా
 యాశ్చప్రతిమేద్వేనువణశ్శుపత్రేస్త్రీభివాద్వాభ్యామితనవాకారయేదిత్యాహ ॥ సోవజ్ఞేప్రతిమేద్వేతు
 పూర్వోక్తవక్రమేణతు । యథావివదానేనవిత్తశాత్యంనకారయేత్ ॥ అత్రవృషభదానస్యప్రధాన్యా
 దుమామహేశ్వరప్రతిమేనిహితపలత్రితయాదిపరిమాణాదపిన్యూనపరిమాణేనసువజ్ఞేనకృతేఅపిదోషాలపి
 దోషాయనేత్యేతత్సూచయతి విత్తశాత్యమిత్థనేన - వృషభప్రతిమాతూక్తపరిమాణేనైవకార్యా ॥ ప్రధాన
 త్వాత్ - పలాప్తకేకాంస్యపాత్రేస్థాపయేత్సాంవిచక్షుః॥ శ్వేతపుష్పేరక్షతాద్యైశ్శ్వేతవస్త్రైరిలంకృతమ్ ।
 ఏవంవిధంతంవృషభంకాంస్యపాత్రేవినిష్ఠిపేదిత్యథః- బ్రాహ్మణంవిద్యాయుక్తంస్వాచారం సంయతే
 ద్రియమ్ । సర్వశాస్త్రప్రవక్తారంప్రతిగ్రహపరాబ్మణం ॥ గృహమాహూయభక్త్యంతం యథావిధిసమర్ప
 యేత్ । హోమంచపూర్వవత్యుర్యన్తంత్రైమాహేశ్వరైస్తథా ॥ పూజకవదితి - స్వగృహ్యాక్తప్రకా
 రేణాగ్నింప్రతిష్ఠాస్య సమిద్యర్వాజ్యతలహూమానస్తోత్రసహస్రసంఖ్యయా కుర్యాదిత్యథః - ఉమామ
 హేశ్వరారుద్రప్రకాశకామంత్రాస్తతస్స్వస్వశాఖోక్తాగ్రహ్యః ॥ పూర్వోక్తగుణవిశిష్టేచబ్రాహ్మణేన తం
 వృషభ - వత్యమాణదానమంత్రేష్టమూర్తేరధిష్ఠానమిత్యనేనశ్లోకేనోమామహేశ్వరపూజాంకారయిత్వా॥
 తతోహూమంనిశితకయిత్వాథవిశిష్టంవృషభంబ్రాహ్మణాయేదద్యాత్ - దానప్రకారమాహ॥ ఉదబ్మఖాప
 విష్టాయమహాదేవస్యసన్నిధౌ । బ్రాహ్మఖావ్యాధితోదద్యాన్తంత్రేణానేనధమకతః ॥ దానమంత్రః॥ అష్ట
 మూర్తేరధిష్ఠానంకృపయావృషభస్వజ । శ్వేతమాదుంబరంసర్వవృషభవాచిత్రమేవచ ॥ త్వగ్దోషజనితంయ

చ్చ మండలాన్యథవాహర । సవకమవిపాకార్థంపాపకతీనాథసవకగ ॥ కువహభవసర్వేశామహంపా
వకతీవతే । వ్యవభస్వజెతి ॥ ధ్వజభిసంబుద్ధ్యంతంభిన్నపదం ॥ అప్తమూలేధ్వజెతివ్యవభ ॥ శేషణం॥

ఇతికుష్టహరవ్యవభదానమ్.

—* అథహీనకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ మాతృగామీభవెద్యస్తశస్యలింగంవివశ్యతి । చండాళిగమనేచైవహీనకష్టః ప్రజాయతే॥
అత్రచప్రతిక్రియాలింగహీనహరేప్రసంగాత్పూర్వమేవదశిః లేతి శాత్రలిఖితా ॥ *

—* అథరక్తకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ దీప్తితస్త్రిప్రసంగేనజాయతేరక్తకుష్టవాక్ । తత్స్వాతకవిశుద్ధ్యథాంప్రాజాపత్యంసమా
చరత్ ॥ ఇతిరక్తకుష్టహరమ్.

—* అథపీతకుష్టహరమ్. *—

శాతాతపః ॥ స్వసుతాగమనేచైవపీతకుష్టః ప్రజాయతే । తస్యప్రతిక్రియాంకతుకం పూర్వతఃకలశంస్య
సేత్ ॥ పూవకదిగ్భగేహూమస్థానాపేక్షయైత్యధికః । కలశేచపాండుకుష్టహరౌక్తాని పంచ పల్లవాదీని
స్థాపయేత్ ॥ యస్తింశ్చదినేయావద్యత్యమాణవేదపారాయణంజాయతే. తద్దశాంశహూమో వ్యాహృతిభిః
కార్యః ॥ హూమద్రవ్యంచఘృతాక్తాస్త్రీలాయవాః - అగ్నిస్థాపనంచస్వగృహ్యాయాక్తమాగేణ - దశాంశ
హోమేదశాంశకల్పనాప్రకారస్తుపాండుకుష్టరోగహరేభిహితః ॥ పూర్వతః కలశంస్యసేదిత్యుక్త మధునాత
తగ్లశాలంకరణప్రకారమాహ ॥ పీతవస్త్రేసమాభ్యన్నంపీతమాల్యాదిభూషితమ్ । కలశంస్థాపయేత్పీతంప
స్త్రేతుపీతవస్త్రాదిభూషితమితిచ్ఛేదః ॥ తస్మింకలశేవత్యమాణగుణోపేతమింద్రంస్థాపయేదిత్యాహ- తస్యోప
రిత్యసేదేవంహోమపాత్రేసురేశ్వరమ్ । సువణకషట్క-విష్కేణ నిమిశతంచజఘానిమ్ ॥ యజేత్పురుష
సూక్తేన వాసవంవిష్ణురూపిణమ్ । సర్వావధియుతేకుంభేరుగ్వేదంతుసమాపయేత్ ॥ వజ్రధారిణమిత్యాది॥
ఇంద్రమూర్తిఃస్తువజ్రాభయకరావజ్రధ్వజాదిరావతమారూఢాదభవేత్ - యజేత్పురుషసూక్తేనేతి ॥ యజే
త్పూజయేత్ ॥ పూజావిధానంశుపరిభాషాయాం - రుగ్వేదంసమాపయేదితి - రుగ్వేద పారాయణం కు
కుర్యాదిత్యధికః ॥ రుగ్వేదపదభావే యథాసంభవశౌఖ్యాధ్యాయినావేదపారాయణంకారయేత్ ॥ యావ
ద్దేవసమాప్తివప్రతిదినమింద్రంశత్రైశాశక్తైఃస్వస్వసాఖాక్తైశ్చమంత్రైః పూజయేత్ - ఇంద్రప్రకాశకమం
త్రాస్తుపూర్వముక్తాః - తథావత్క్యమాణప్రతిమాప్రతిదినంపూజనీయా ॥ రోగప్రతిమాలక్షణంపరిత్యజేత్ప్ర
కరణంలేప్యత్పాదయుగ్యతే ॥ అత్రప్రయోగస్మయూత్రకృత్సూరవరుణమూర్తిదానోక్తావిజ్ఞేయః॥ కలశ
స్థాపనాదిపిశేషోక్తైవదశిః - రక్తకుష్టాధిదేవతాయైనమోనవః - పీతకుష్టాధిదేవతాయైనమోనవః॥
ఇతివరోగప్రతిమాపూజాయామంత్రాపూహయ్యా - అధునాతామేవరోగప్రతిమామాహ ॥ సువణకపుత్రి
కాంకృత్వాసువణకదశకేనతు ॥ దద్యాద్విప్రాయసంపూజ్యనిష్పాపస్యామితిబ్రువక । పీతస్సువణకశబ్దో

త్రద్రవ్యవాచీ - అపరిపరిమాణవాచీ - సువణలతాగంధపూర్ణముక్తం - సాంప్రతిమంద్రప్రతిమామా
వా || దేవానామపియోదేవోవజ్రనికేతనః | శతయజ్ఞస్సహస్రాక్షో మమపాపంశ్చపోహతు || ఇమం
మంత్రంసముచ్చార్య ఆచార్యాచయథావిధి | దద్యాద్దేవంసహస్రాక్షంస్వపాఃసోపశాంతయే || *

—* అథగుల్ఫకువృహమ్. *—

శాతాతపః || భౌత్యజాయాభిగమనేగుల్ఫకువృహజాయతే | స్వవధూగమనేచైవకృష్ణకువృహజాయతే ||
స్వవధూః స్వపుత్రభార్యా - తేనకార్యంవిశుద్ధ్యథాంపాగుక్తచ్యుథామేవచ | కశాంశహేమామ స్సర్వ
త్రఘృతాక్షైఃకియతేతతః || పాగుక్తచ్యుథామితి || ప్రాక్పద్మాపికంప్రస్తుతంపదధాంవాపికప్రా
గుక్తచ్యుథామితిస్వసమనంతరిం కువృథోగోక్తచ్యుథాః || తద్యథా || కలశస్థాపనప్రకారః పూర్వోక్త
ఏవ || సువణానిమగతయజేంద్రప్రతిమా - సువణాపంచకేనరోగప్రతిమా - రుగ్వేదేతదభావేవేదాం
తరేవాసంహితామాత్రస్యపారాయణమితి - పూర్వోక్తాధాకల్పనా || పూజాదిప్రకారస్తుతద్వదేవ || *

—* అథకటికవృహమ్. *—

శాతాతపః || పితృశ్చపత్నీగమనాత్కటికవృహజాయతే | నివృత్తిస్సైవకతే వ్యాకన్యాదానేన యత్న
తః || ఉతిరోగానుసారేణ త్రివషాదినమాచరేత్ | కన్యాదానాసంభవేనన్యంధనాదినాప్రలోభ్యతస్తాత్క
న్యాదానఫలంగ్రాహ్యం || కన్యాదానజనితసుకృతాపనోద్యత్వాదస్యదుష్కరణః | ఉతేతిపత్యంతరం-
అత్రవాపికాదిప్రాయశ్చిత్తాచరణం || *

—* అథనేత్రకువృహమ్. *—

శాతాతపః || మాతులాన్యస్తుగమనాన్నేత్రకువృహజాయతే | కృష్ణాజినప్రదానేన ప్రాయశ్చిత్తంస
మావత్ || యదగమ్యానుసంబద్ధంప్రాయశ్చిత్తముదీరతమ్ | తదేవమునిభిః ప్రోక్తంనియతంతత్సతాన్వపి ||
పూర్వోక్తత్రైవాపికంప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేదిశ్యథాః || కృష్ణాజినదానంఽష్టున్నతౌ || అథవై శాఖ్యాం
పౌణికమాస్యాంకృష్ణాజినంసఖురంసశృంగం || సువణాశృంగంరౌప్యఖురంముక్తాలంగూలభూషితం | ఆవి
కేతప్రేప్రసారితేప్రసారయేత్ || తతస్త్రివైఃప్రచ్ఛాదయేత్ || సువణానాభించకుర్యాత్ - అహతేనవాసో
యుగేనప్రచ్ఛాదయేత్ || సర్వరత్నగండైశ్చాలంకుర్యాత్ చతస్సమన్తభుజత్వారిత్రైజసపాత్రాణిషీరదధి
మధుసపికాఃపూర్ణానిదద్యాత్ - అహితాగ్నయేబ్రాహ్మణాయాలంకృతాయవాసోయుగేనప్రచ్ఛాదయేదితి ||
అస్యాథాః - తేదకాలామాత్యేప్రదశికతాః || వైశాఖపూర్ణిమాచైవగ్రహణంశశిసూర్యయోః | పౌ
ణికమాసీతధామాఘాసాధీకాణికీతథా || ఉత్తరాయణద్వాదశ్యాంతస్యాం దత్రంమహాఫలమితి | వ్యాధిం
మిత్తకాలశ్చాతాతపవచనేనప్రాక్ప్రదశికతః || కృష్ణమృగాజినంసఖురంసశృంగంసువణాశృంగసహితంపున
శ్చరౌప్యఖురౌహేమశృంగరజితదంతాలంకృతంమాత్రికఘటితపుచ్ఛయుతంపద్మమాలంకృత పుచ్ఛోపేతంవా
నేత్రయోమాణాక్రికశోభితంకృష్ణమృగచమప్రసారయేత్ || కంబళేకృష్ణాజినమాస్తీర్యతస్య ఖురాదిషురా
ప్యఖురాదీనిస్థాపయేదిత్యథాః || తథామాత్యే || గోమయేనోపలిప్తేతుకుచాచేనైవరాధిప | ఆదావేవస
మాస్తీర్యశోభనంవస్త్రమావికమ్ || తతస్సశృంగంసఖురమాస్తరైతర్కృష్ణమాగణమ్ | కృష్ణమాగణం

కృష్ణమృగసంబంధితమేత్యథః ॥ కథావ్యంతుక్తశ్చ౦గ౦తద్యౌఃస్వదంతంతదైవద । లాంగూలె విద్రుం
దైవశత్రయోమాక్తికంతథేతి ॥ తతస్తితైఃప్రచ్ఛాదయేత్ - సువణానాభిం కుర్యాత్ - అహతేనవా
సోయుగ్మప్రచ్ఛాదయేత్ - సర్వరత్నగ౦ధైశ్చాలంకుర్యాత్ - చతస్సమపితువత్సారిలైజనానివాత్యాణి
క్షీరదధిమధుసపిఃపూర్ణాణానిదర్శయితి ॥ తిలైఃప్రచ్ఛాదయేత్ అజినంతిలై రాత్నసమం రాశిమజినేకుర్యాది
త్యథః ॥ తత్రరాశాసువణాంయోజకమాషాస్తకంవా - సువణం హేమవాత క్త్యమచారణరాభిస్థానే
మధ్యేపిక్షిపేత్ ॥ ఎతదేవసువణానాభిత్వం ॥ అహతంవాసోమాతనవస్త్రం ॥ అత్రవస్త్రద్వయమువాత్తం॥
అత్రైవమేవాభిహితం ॥ అతోవస్త్రవిషయవికల్పః - కృష్ణాజినస్యచతస్సమపితుక్షీరాదిపరిపూరితానిలైజ
సానివాత్రాణిసావణరాజితాదీనివాత్రాణిశక్త్యనుసారణినిదధీత - లైజసవాత్రేషుసర్వథా అశక్తశ్చేన్న
న్యాయానివాక్షీరాదిపూరితానిస్యః ॥ సతసంభవైజసానాం మృణ్మయానాంద సముచ్ఛయః - అన్యథాశ
క్త్యపేక్షయావికల్పః ॥ ఎతదభిషాయైజనమాత్మేన్య ॥ తిలై రాత్నసమంక్యత్వావాససాచ్ఛాదయేద్వధః॥ సు
వణానాభంతతుర్యాద్యథాశక్త్యావిశేషతః । రత్నైగ౦ధైర్యథాశక్త్యాతస్యాంపితువవివ్యసేత్ ॥ ధాతు
పాత్రాణివత్సారిపితువద్యాద్యథాక్రమమ్ । మృణ్మయేషువపాత్రేషుపూర్వాద్దితుక్రమేణత్ ॥ ఘృతంక్షీరం
దధిక్షౌద్రమేవంకుర్యాద్విచక్షణంతి ॥ విష్ణువదనాదిహ్వాహితాగ్నయే కృష్ణాజినందద్యాదిత్యస్తీ - అశఅహి
తాగ్నిముఖ్యస్తస్ప్రదానే - తదభావేన్యోప్యనుత్పన్నాగ్నిగ్రాహ్యః ॥ అత్రదానేఫలశుతివిష్ణుస్తృతా
వేవోక్తా ॥ అత్రగాధాభవంతి - యస్తుకృష్ణాజినందద్యాత్సమంశృంగసంయుతం - తిలైః ప్రచ్ఛాద్య హే
సోభిస్సర్వరత్నైర్వరలంకృతం ॥ ససముద్రగృహతేనసజైలవచకౌననా । చతురంతాదవైదత్తాస్సధివివాత్రసం
శయః ॥ కృష్ణాజినేతిలాస్కృత్యాహరణ్యంమధుసపిక్షి । దదాతియస్తునివాయసర్వంతరతదుపగ్మసమితే॥
ఇతికృష్ణాజినదానవిధిః.

—* అథశ్వేతోష్ఠత్వహరమ్. *

శాతాతపః ॥ తాంబూలహరణేచైవశ్వేతోష్ఠస్సంప్రజాయతే । దక్షిణాసహితందద్యాత్సవైడూర్య
మణితథా॥

—* అథచిత్రకుష్ఠహరమ్. *

శాతాతపః ॥ రూప్యహృష్రకస్యాంతేజాయతేచిత్రకుష్ఠవాక్ । ప్రాజాపత్యశ్రయంక్యత్వాదేయంరూ
ప్యపలత్రయం॥

—* అథాదుంబరకుష్ఠహరమ్.

శాతాతపః ॥ ఔదుంబరీతామృహోరొనరకాంతేప్రజాయతే । ప్రాజాపత్యశ్రయంక్యత్వాతామృం పలశ
తందిశేత్॥

—* అథకుష్ఠరొగప్రతిమోదానమ్. *

తల్లక్షణంకమవిపాకసారే ॥ కుష్ఠఃకుంచితసర్వాంగశ్శూలయజ్ఞోపవీతధృక్ । ధావన్వానిహారశ్శుద్ధ
స్త్రిజేత్రఃకింకిణీయుతః ॥ పూజావిధానంత్యాశంకోదేవతాతత్రేత్యాదినా పరిభాషాయాం రొగప్రతిమో
దానేనిరూపితం॥
ఇతికుష్ఠరొగహరప్రతిమోదానమ్.

—* అథస్త్రీనామపుష్పవతీత్వాదిహారాణి. *

త్రాపితామహః యుత్విపాసామరంచారీభతాకరమవమవ్యయామృతాంస్వయమశ్వాతినసాపుష్పవతీ
భవేత్ || మిథునానిచపంచాశద్భోజయోత్తస్త్రిస్తయే | చంద్రాత్సేద్యగ్నవస్తూచితేభ్యశ్చక్త్యనుసారతః ||
ఇతవస్తవరాజంచహరిద్రాంచైవధాన్యకమ్ | వికారవచ్చగోక్షీరంకనూలంకుంభమంతథా | అవణం చాప్త
మంహ్యేతత్సేభాగ్యాప్తకమువ్యతే | స్తవరాజస్సాభాగ్నకం || సువర్ణాదావక్రవ్యమువ్యతే - కర్పూర
వాశర్కరావా - వికారవచ్చగోక్షీరమితి - క్షీరనిమిత్తాభావ్యాః - వికారాః - జడ్ధ్యాదీనివా || తద్య
క్రమిత్యథాః - ఇతవస్తవరాజంచాప్తవధాన్యకమ్ | ఇతి - నిష్పావాధాన్యవిశేషాః | ఇ
తవస్తవరాజశ్చజీరకంచైవధాన్యకమిన్యపివాపత్యతే || అత్రప్రతిబంధకైశ్చక్త్యనుసారేణోక్తమకాణ
అవృత్తిరక్షప్తవ్యా ||

—* అథవంధ్యాత్వనామగుణగ్రంథేనదానమ్. *

యథా|| వాయుపురాణే|| చావిధాతుయావంధ్యాభవేత్సంహృతాచాత్ | వక్ష్యేతస్య ప్రతిః పంథ
త్వరూపంనిబోధమే || హిరణ్యేనయథాశక్త్యాసవత్సాంకారయేత్సంధామ్ || ధేనుంపతెనవత్సంచ సంతాపగు
రురబ్రవీత్ | హిరణ్యేనయథాశక్త్యా || పతెనవాతదధేనవతీశక్త్యనుసారేణకుర్యాదిత్యథః || ధేనుం
రూప్యఖురామితి || ఘంటాంగలైరిబద్ధీయాత్సవత్సా-ప్రాశ్చుంశ్చుచిః | చందనాగరుకర్పూరగంధమాల్యై
స్సుశోభనైః || ఉపచారైర్హృదశభిరైకవెద్యంపాయసంభవేత్ | మోదుకంచతథాపూపంగుడం అవణమెవ
వా || జీరకంచసువిస్త్రీజేతూర్యైవేణుయదృథే | ధేనారేకంప్రదాతవ్యంబ్రాహ్మణస్త్రీమచైవహి | వడ
మ్బాదశవాదవ్యాత్తనంతరమెవచ || ఉపచారైరితి || పూజయేదితిశేషః - మోదుకాదిభిఃపరిపూరితమేకం
నూపకంధేనాః పురస్తాన్ధ్యాపయిత్యాఉక్తద్రవ్యపరిపూరితాన్యేవనూర్పాణిషడష్టాదశవాసభర్తృ కాభ్యో
బ్రాహ్మణస్త్రీభ్యోదద్యాదిత్యథాః - బ్రాహ్మణంసర్వశాస్త్రీభ్యఃకుశలంభమకవేదినం | ఆహూయభక్త్యాసం
పూజ్యవస్త్రాదైగ్గంధపుష్పకైః || తేనైవకారయేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః | హోమంచకార
యేత్పూజామాదృతోధేనువత్సయోః || సూమంచకారయేత్తత్రసమిదాజ్యవరూతః-టమ్ | పూజాయాం
హోమేదమంత్రమాహ || సోమోధేనుమితిగుంతంసమచ్యార్యతతఃపునః - అస్యగౌతమఋషిః - ధేనుదే
వతా- త్రిష్టుప్తంచః-నిసీతాధేనవియోగః - సోమోధేనుమిత్యాదిసోమేవిని-యక్తాయాఅప్యస్యాస్సంయో
గప్రథక్త్వన్యాయేనాతధేనురేవదేవతా-జామముత్కటంకావయేదిత్యభిధానాత్సమిదాదీభిఃప్రత్యేకమస్తో
త్రసహస్రంకుర్యాత్ - ధేనుదానప్రకారమాహ || మంత్రేణానేనవిధివత్సచ్చేహస్తోనిధాయచ | దాన
మంత్రమాహ || సాధకాంత్యయేన- ధేనుర్యాంగిరసాంసత్రేప్రతిష్ఠాసురభేశ్చయా | ఇంద్రస్యచతథాభా
నోరగైశ్చవరుగస్యచ || యస్యగావీప్రవతకంథేవనేషూపవనేషుచ | ప్రీణంతుతామవసదాయథాపుత్ర
ప్రదాస్సుఖం || ప్రయశ్చంబుదివారాత్రమపిచ్ఛేదంచసంతతేః | ఎవందత్వాశుతద్దానంప్రణివత్య వినజా
యేత్ || అత్రకమణిస్త్రీపుంసయోవికాశితయోఃప్రత్యేకంవాయథానిమిత్తమధికారః ||

—* అథగర్భాశ్రావహరయజ్ఞోపవీతదానమ్. *

అత్రనిదానంసృగ్ధగౌతమఃఆహ || స్రవగ్ధర్భాభవేత్సానుబాలకంహంతియాపిప్తేః || వాయుపురాణే|| య

జ్ఞాపనీకంకుర్వీత కాంచనంచస్వశక్తితః । అత్యంతవణియు కైసరాజితంచాపరీమళమ్ ॥ అర్చనా
యు కైసరాంచనేత్యస్వయః - ఉత్కృష్టమిత్యథః - తేనకాంచనేవనత్వమాణపలాదిమితేనస్వశక్తి
యజ్ఞాపనీకంకుర్వీతకారయేదిత్యథః ॥ తథాసమీచీసరాజితము త్తరీయంబ - ఉభయత్ర ప్రమాణమాహా
పలాధానతదధానతదధాధానవాపునః । గ్రంధిప్రదేశేదేయంతుమాక్తికం బ్రజమవచ ॥ యజ్ఞాపనీ
స్యగ్రంధిస్థానమాక్తికం - ఉత్తరీయస్యతువజ్రమితివిచేకః ॥ ప్రత్యాశ్యపంచగజ్యేరగాయత్యాశామ్రథాజ
నే । ద్రోణప్రమాణంతస్త్రిపునిక్షిపేద్దధిమధ్యతః ॥ ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యహుస్యపవీతంసుసూజితమ్ । గంధపు
ష్పాతత్రైధూకైఃకైఃపేద్యైరపిభక్తితః ॥ పంచగవ్యస్థానేగాయత్యామంత్రత్వేదోపాదానావనశిష్ట పూ
జాయామపిసైవమంత్రః ॥ ఏవంప్రత్యాశితముపవీతము త్తరీయంచ తామ్రధాజనేనిక్షిపేత్ ॥ కథమత్యంతఅహా॥
ద్రోణప్రమాణమిత్యాది ॥ అమృతధాః - ద్రోణప్రమాణంచధిత్స్త్రికామ్రథాజనేమధ్యతః మధ్యేనిక్షిపేత్ ॥
దధ్నుఉపర్యాజ్యంతత్ప్రమాణంయథాలాభోపపక్షప్రమాణంవాస్థాపయేత్ - శ్రుతద్రోణప్రమాణ పరిత్యా
గకారణాభావాత్తత్ప్రమాణత్వమాజ్యస్య - ఆజ్యస్యోపరిసంస్థాప్యముపవీతమిత్యత్రత్యాజ్యసంబంధిత్యేన
రిమాతాశ్రవణాత్ ద్రోణపరిమితాజ్యాసంభవేయథాలాభోపపన్నప్రమాణమాజ్యమితివ్యవస్థా॥తత్రచాశ్చై
ఉపవీతము త్తరీయంచనిక్షిపేత్ । తదుపవీతంసుపూజితంసురార్ణాత్ - యుక్తంచైతత్ ॥ ఉపవీతస్య గభాస్థానీయ
త్వాద్దధ్యాదేశ్యజరాయాద్విధిస్థానీయత్వాచ్చ ॥ ఉపవీతంసుపూజితమిత్యత్రోపవీతశబ్దసహచరితము త్తరీయము
పిలక్షఅయతీతితత్సహచరితమేవోత్తరీయసహచరితముపవీతంనిక్షిప్యపూజయేదితి ॥ కృతానంతరంకృత్యమా
హ - తతోబ్రాహ్మణమాచూషాయహోమంత్రచకారయేత్ ॥ తిలైరాశ్చైనమధునామిశ్రైరప్యేత్తరంశతం॥
హేమమంత్రావ్యాహృతయోగాయత్రీవా - తస్మైహుతవతేదేయంచస్త్రాద్యైః పూజితాయమ ॥ మంత్రే
కానేనవిధితస్త్రిపుణాయోపవీతకమ్ । ఉపవీతంపరమిదంబ్రహ్మణావిధృతంపురా ॥ భవనాకాన్యదానే
నగభాంసంధారయేహ్యహమ్ । అత్రద్వితీయాథాస్యాయషధః - భవనాకా-సంసారేద్విజకమణిష్పాద
కత్వేనయతస్తరయితుంప్రవృత్తమతోనారివనాకా- అధవా- భవనాకా- భవఉన్ననిరపత్యోత్పత్తిరెవహీ
తా-తాసామపత్యోత్పత్తిరెవహీతా- తాసామపత్యోత్పత్తిచాయకత్వేనపున్నామ్నాదిసరకౌతారకత్వాన్నా
రివనాకా- శిష్టంస్పృష్టం-ధనాశ్చపిబ్రాహ్మణేభ్యోతస్త్రికాలేప్రదాపయేత్ । అనుప్రజ్యతథాచార్యంప్రణిపత్య
క్షమాపయేత్ । గభాస్థానపూర్వాపాదేపకృత్యావిముచ్యతే॥ అస్మిన్గృహణప్రయోగాభివారః॥

—* అశ్వసవవ్యోనితోజితహరమ్. *

(పత్తి)

త్రైతకవిషయము గ్రంథము ॥ మానోపవాసినీచారిత్రకప్రసాపయేద్గది । యుగసంపర్కదామేగజా
యతేనాన్యజన్మని ॥ ప్రవక్ష్యామహాయానాతస్మిన్మృతిహోద్యుతే ॥ మానోపవాసంకుర్వీత తథామాసం
పయోప్రచేత్ ॥

—* అథస్త్రీస్తన్యాశ్రయహరమ్. *

కర్తవ్యవిషయము వ్యయే ॥ క్షీరంముష్ణాలియానారీపూర్వజన్మనిసువ్రతా । బన్ధంతరేతుతస్యైక్షీరంన
ప్రవత్తస్తనౌ । క్షీరాన్నంభోమయేప్రవాణప్రాజ్యంసమధుసహిమా॥

—* అథ మృతపుత్రత్వహరమ్. *—

కాతాతపః ॥ బాలభూతీవపురుషో మృతవత్సఃప్రజాయతే । బ్రాహ్మణోహ్యహనంచైవ కతకవ్యం తేన శు
భ్యలి ॥ క్రవణంహరిపంశస్యకరణవ్యంవయథావిధి । మహారుద్రజపంచైవ కారయేచ్ఛయథావిధి ॥ బహుయా
న్యవశాం శేనదూర్వామాజ్యపరిఘ్న తాం । ఏకాదశస్వణానిమోః ప్రచాతవ్యాశ్చదక్షిణా ॥ ఏకాదశపక్షాం
ప్రసవ దద్యాద్విలాససారతః । అన్యేభ్యోపియథాశక్త్యా ద్విజేభ్యోదక్షిణాంచశేత్ ॥ స్నాప్తిరౌదంపతీ
చశ్చాన్తంత్రైవకరుణప్రవతైః । ఆచార్యాయప్రదేయాని వస్త్రాంకరణానిచ ॥

ఇతి మృతపుత్రత్వహరమ్.

—* అథానపశ్యత్వ హరమ్. *—

తత్ర కాతాతపః ॥ విప్రరత్నాచహరీయః సోనపత్యఃప్రజాయతే । తేనకార్యంవిఘ్నభ్యర్థం మహారుద్ర
బచాదికం ॥ మృతవత్సోఽతస్సర్వావిధిస్తత్రవిధీయతే । దశాంశపూజానికతకవ్యః పలా శేనయథావిధి ॥

—* ఇత్యనపశ్యత్వ హరమ్. *—

—* అథ మృతపుత్రత్వచమకీలత్వహరమ్. *—

కమణవిపాకసంగ్రహే ॥ అష్టకాదిపితృశ్రాద్ధ హీనోనిశ్చంకభూతకః । పాణినాంసతతంచ్యేన్మీ గురుద్యే
సీతథావరః ॥ భక్షకోమ్మగళాబస్య నరకాంతేవజన్మని । మృతపుత్రశ్చర్మకీలవ్యాధియుక్తోభవేచ్ఛసః ॥ దుమణా
త్రైవజాయేతతస్యేయంనిష్కృతిఃపరా । కృచ్ఛబాంధ్రాయజేకుర్యాద్ధౌమంకూశ్మాండసంజ్ఞికం ॥ గణ
పూజామంస్వణకదానం భూమిదానంతథావరం । కన్యాదానంవపంచమ్యాం శ్రాద్ధంకుర్వీతయత్నతః ॥ స
మాసనామజాపీద భవేదేవవిముచ్యతే ॥

—* ఇతి మృతపుత్రత్వవిష్య చమకీలత్వహరమ్. *—

—* అథ చతుర్విధ వంశ్యాత్వహర స్నానవిధిః. *—

కాంతిహేమాద్రాభవిష్కృత్తై ॥ మృతవత్సానాయానారీ ముఖాగాఙ్ముసువజితాతా । యాసూతేకన్యకా
వంశ్యా స్నానమాసాంవిధీయతే ॥ అష్టమ్యాంవాచతుర్దశ్యాం జీవవాసపరాణాం । ఋతౌశుద్ధావతుర్ధే
హ్నిప్రాప్తసూర్యవిసేధనా ॥ సద్యోస్తుసంగమేకుర్యాన్మహానద్యోవిక శేవతః । శివాయేతథాగోష్ఠే గు
డివాన్వగ్రహంగతే ॥ ఆహాశాగ్నింస్వజంకాంతం ధమకజ్జంసత్యవాదినం । స్నానాథకాంప్రాథకాయే దే
వం నిపుణంరుద్రకక్షణే ॥ తతస్తుచుంటపంకుర్యాత్ చతురస్రముదక్పునం । గంధపంచనమాల్యంవ గోవి
యేనాసులేపయేత్ ॥ తస్మధ్యేశ్వేతరజసా సంపూర్ణకంపత్వమాలిఖేత్ । మధ్యేతస్యశుభాదేవం స్థాపయే
త్కజ్జీకౌపరి ॥ దద్యాన్తశ్చేషునంద్యాదీక చతుర్ముఖవిధిపూర్వకం । సంహృతీత్యాదినా భృంగీ మహాకాళ
గణేశానాం పరిగ్రహః ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చ దధేన్వత్వసుచిన్యసేత్ । దేవీంవినాయకంప్రైవ స్థాపయే

పుత్రపౌత్రావ ॥ దత్తాత్ర్యుం గంధపుష్పంచ ధూపందీపంగుడోదనం । భక్ష్యాన్నానావిధాన్ దద్యాత్ ఫలా
నివివిధానిచ ॥ చతుష్కాణేమభ్యంగారుమశ్వత్థదళపూరితం । ఏతైకంవివృతేద్భిష్టాన్ సర్వాషధీసమన్వితం॥
మంటపస్యచతుర్దికాత్మం దద్యాద్భూతబలింతథా । అగ్నేయాందిశికల్కవ్యం మంటపస్యసమీపతః ॥ మంట
టపస్యసమీపస్థో జపేద్రుద్రాస్విమత్సః । యావదేకాదశగుణాన్ పునరేవజపేత్తుతాన్ ॥ ద్వితీయస్యాగ్నికా
ర్యస్యక తాచబ్రహ్మణోభవేత్ ॥ ద్వితీయస్యాగ్నికార్యస్యగ్రహ హోమస్య ॥ అగ్నికార్గం శుభేకుండే పత్ర
పుష్పైరలంకృతే । లవణంపయసాయుక్తం ఘృతేనచ ధూనానచ ॥ మానస్తోకేనయజమాన్ కృతేహామేనవగ్ర
హే । రుద్రజాప్యకృతాచార్యం సితచందనచిహితం ॥ సితవస్త్రపరీధానం సితచూర్ణవిధూషితం । శోభయే
తగ్రంకణైరుక్త కణావేష్టాంగుళీయతైః । పూర్వమండలవత్కార్గ్యంద్వితీయంమండలంశుభం ॥ తస్యమధ్యేతు
సానారీశ్వతపుష్పైరలంకృతే । సుఖాసీనోపవిష్టాస్యాదాచాగ్నేయాద్రజాపకః ॥ ఆభిషేచేత్తత్రశ్చైనామకన్
పత్రపుటాంబునా । చతుష్షష్టిరుచాంమంత్రైర్వత్తేనైకాదశేవతు ॥ శతానిసప్తవణానాం చతుభిరధికా
నితు ॥ పఠాన్ నామితియుచాంతాసాం చతుష్షష్టిసంఖ్యానామేకాదశకృత్సః పఠితానామియంసంఖ్యా ॥ అచ్ఛి
ద్రదేవేతిమంత్రేణ స్నానాథకంవినివేశయేత్ । అశ్వస్థానార్థజస్థానాద్వల్మికాత్సంగమాల్ సూదాత్ ॥ వేశ్యాం
గణాద్రాజగృహాల్ గోష్ఠాదానీయవైమృదం । సర్వాషధీంగోదనాంచ నదీతీర్థోదకానిచ ॥ ఎతత్సంక్షి
ప్యకలశే కుశలాకాచిదంగనా । రుద్రాభిజమైనతతః స్నాపయేత్కలశేవతాం ॥ తోయపూజానకలశైరశ్వ
త్థదళపూరితైః । సర్వదిక్సంస్థితైఃపశ్చాత్ స్నాపయేత్కలశాత్తతైః ॥ ఎవంస్నాతాస్నాపకాయదద్యాద్దాం
చధనంతథా । హేతుశేవాత్రనిదికాష్టాదక్షిణాగౌరపయస్విని ॥ బ్రాహ్మణానామథాన్యేషాం స్వశక్త్యాముని
పుంగవ ॥ స్రగ్వస్త్రుకాంచనాదీని దత్తాసర్వాకామహయేత్ ॥ కృతేనానేనవిప్రేంద్ర రుద్రస్నానేన భా
మినీ । సుభగాకాంతిసంయుక్తా బహుపుత్రప్రజాయతే ॥ సర్వేష్వపిచమానేషు బ్రాహ్మణానుమతేషు ।
తస్మాదవశ్యంతకల్యం పుత్రస్త్రీసుఖమిచ్ఛతా ॥ యాస్నానమాదరతిరౌద్రమతీహవంధ్యా శ్రద్ధాయుతాద్విజవ
రానుమతేనసాసీత్ । శ్లాశాస్నిహత్యసకలాన్ స్వశరీరభాజౌ భతుః ॥ ప్రియాభవతిభారతజీవవత్సా ॥

—* ఇతి వంధ్యాత్వహరం రుద్రస్నానం. *

—* అథ ఏకవస్త్రస్నానమ్. *

యత్స్వయాకథితంస్వామిన్ ఎకవస్త్రాభిషేచనం । దంపత్యౌరవపత్యాది దాహాగ్న్యశమనంపరం ॥ విధిం
తస్యాఖిలంబూహియథాశ్రుతినిరూపితం । దేవతాకాత్రకేమంత్రాః కొవిధికింపలంతతః ॥ కీర్త్యగ్నస్త్రంసంబం
ధాథకం ఉభాభ్యామేవతశ్చనః । తత్కాత్రకేకథమాపశ్యసిద్ధిస్సాగ్నిస్సరయోపిత్తోః ॥ శ్రీసూర్యఉవాచ ॥ పురా
కల్పావసానేతు కల్పస్యాస్యసమద్భవే । ఉపదివ్యంయథాదిష్టం శ్రుతిస్త్వానవిధైర్నిధిః ॥ సప్తారతవయాన్
ప్రమనసానప్రజాపతిః । తెయదాతపసాక్లిష్టానశేకుస్సీద్ధిసాధనే ॥ శివమారాభ్యునిపసాప్రసన్నంసమయా
చత । ప్రజామేవప్రజాకామః ప్రజాపతిరువాచతం ॥ భగవత్తపసాక్లిష్టాః ప్రజామేతోఽప్రజానుతే । అక
మన్వచనాదూరా మహూదారిసులక్షణాః ॥ తతోపిహప్రజాసిద్ధిర్నాస్తాకంశివయాచతే । పూజాథకంత్యాం
ప్రపన్నాస్సోష్ట్ర బూహితస్సీద్ధిక్పద్మిధి ॥ ప్రాథితస్తత్రదాశంఘః ఊంధ్యాత్వాబ్రవీచ్చతాన్ । శ్రుణుధ్వం
మనయస్సవేక యద్యప్తంజ్ఞానచక్షుషా ॥ అనపత్యకరంకమన్ చక్రయత్పూర్వసంప్రవే । కాలాద్యక్తావశేషం
యదౌధాగ్న్యం తత్ప్రకీర్తితం ॥ తస్యనాశాయవిధివత్ సహపత్యేకవాససా । స్నాత్వాసస్యాగ్నిధింపుత్ర

సంతలేశ్యేయత్యథ | ఇహ్యక్వాంశిః కథేకం నా రకు స్వక్ ము తే || అధైకవసనస్సాన విధింతత్మే
వదామ్యహం | యథాశ్రుతంతథాద్యమం శుభిభ్యో హ్యహం శుభేమాసిసివేత్యే స్వానుకూల
గ్రహేదినే | నదనద్యోస్సమాయోగ వహనవ్యోగయోగసి ధిం వివిధమాస్థాయ పత్న్యానహసమ
హాణం | విధాయత్రధయో ముక్తౌ మంత్రో మునిమిరీచేత్ ముహూర్తీకాదగత్యథ యన్తయోపూర్వ
జన్తని | పంచధాపత్యదుఃఖాఖ్యం దౌభావగ్రహముం తే || వ్రాప్తం న వి శా రవిధివద్విధిముత్త
మం | సహపత్న్యాదివానాథ తత్రసిద్ధిప్రయోగమే || పంచమచ్ఛా వ్యోద్వస్త్రం హం ద్విదశాత్మకం | సా
ధకంకర్షయాయామం పంచవింశకరోస్త్రిం | విత్తంకంకభిష్ట్యే తన్న ధ్యేతూర్జితంఘనైః || యువా
సువాసామంత్రేణ మంత్రితం దైవవేదినా | స దత్తంతనం య పుంధ్యా న్నతం || దృఢనియంవిశే
న్నాభి దేశేత్రిద్విగగుణ్యతం | తచ్ఛేవందశ్శాం స్థా పన్నం చుకట్టిం పాద్యస్సేయత్నేన తేన
సంవృతమస్తకా | కేశాన్సంమృజ్యసంగోప్య హస్తా ముగామని || ఉ : శ్చబావాగ్ తావుభాశుభవంప
తీ | ప్రత్యౌశ్యపాదాహస్తావ చ్చాచాంతామచ సంమథా || కుశపుష్పఫలస్వక తోయపూ కాకంజలీస్థితా |
దైవజ్ఞానోదితాకమంత్రాక శ్రుత్వానానాలోక్తుభా || వైదికాన్తాకే : శ్చా : నాధనా నాజితేంద్రియా |
ఆపస్త్యుచుసిసర్వేషాం దేవానామగ్రణీప్రభో || యా : మాసిహవాపా : ఉ త్త : ణినా మాత్వాతా
న్యభిలాసిక గభాం దేహీమమప్రభో త్వయైవాధిస్థితాస్సర్వ నిదీనంజనా శయాః | పునంతిపాపికస్స గ్వక్
గభాం దేహీమమప్రభో || యానియాసిహతిథాక : మేచయేచజలా శయా 8 | త్వయైవపరివీతానై గభాం
దేహీమమప్రభో || ఆశామహేమసూభాగ సంతతింలోక వాచసిం | ప్రసన్నాద్భువతస్సాన్వమిక్ గభాం దేహీ
మమప్రభో || ధూతప్రేతపికాచాద్యా యేనాసంతతిఘాతకాః | పాశేనాయమ్యతాన్సర్వాక్ గభాం దేహీ
మమప్రభో || ౧ || సప్తై తెతాంతికా మంత్రాఃచ్ఛాందసాః పంచవారుణాః | శన్నఃప్రభృతయోద్వైవ వారు
ణావపరావపి || ఇమష్టేచరుఃస్యేతి ఆఖ్యంకందత్వాసమంత్రకైః | ఎవంతజ్జలమాచుంత్యే స్తుత్వామంత్రైఃప్ర
ణమ్యచ || నిమజ్యోన్మజ్యచపునః తత్రోన్నానం సమాచరేత్ | ప్రయోగంవిధివత్సత్వా పుత్రకామ సమృద్ధ
యే || సాస్నామహేసభగవాన్ ప్రచేతానాప్రసీదతు | స్సాయీయాతాంతతస్నాన ద్రవ్యైరకంతాభిమ
త్రితైః || మృత్స్నాగోమయగోమూత్రైః ద్రవ్యైరదధిపయోఘృతైః శిలామలకపిష్టై శ్చసర్వావధికుశోదకైః ||
నివృత్యవిధివత్స్నానం దంపతీవాపుభావపి | స్నాయీతైవతతఃపత్నీ ఎకైకద్రవ్యసంపయోః || బొదుంబరీచ
హుఫలాం బిభృతీనిజమూర్ధని | మంత్రపూతాన్స్వపతినా దత్తంశాఖాంద్రవాన్వితాం || సప్తావధ్యంబుసం
పూజేః కలతైరథసప్తభిః | మంత్రపూతైస్సదైవజైః చ్ఛాపయేతాంవిధానతః || వధాకరకశ్చరాస్నా
చ సహదేవీతావరీ | వదైలాలక్ష్మణాచేతి సప్తపద్మాభిషేచన || యాటవధ్యనువాకేన సమావధ్యభిషేచ
నం | తతస్తువైణవంపాత్రం సప్తధాన్యోపసంభృతం ముద్గతండులగోధూమ యవశాలినమన్వితైః | సకంగు
రాజమాషైశ్చ ధాన్యైరితివసప్తభిః || ఫలానివిన్యసేత్తత్ర యాఃఫలితమంత్రతః | నారికేళంవనాంగంరా
డిచుంబీజపూరకం || ఉత్తత్రీమథపూగంచ జంబీరంచాత్రసప్తకం | లోకైర్వైదికైర్నంత్రైః పూర్వోక్తై రే
వసప్తభిః || శిరోమేత్మనువాకేన స్నానందౌభాగ్యనాశనం | సమాప్యవిధిసత్పశ్చాత్ మంత్రమేతముదీరయే
త్ || శశుప్సుత్యుకరంయన్మై దౌభాగ్యంప్రవాగుపథితం | పాదాంగువృతఖాగ్రాద్యమాకేశాంతముదీరయం ||
స్నానేనానేనమేదేవ తస్మిన్యమపవృజ్యతాం | ఇతివిజ్ఞాప్యవరుణం మాంబకమాది సాక్షిణం || ఏకచిత్రస్సృ
రక్ దేవ ముమయాసహితంశివం | తతస్తుతపకయేద్దేవాన్ మనుష్యాన్సహపూర్వజైః || నాండిముఖేనవిధినా

సంతప్తకపిత్వదేవతాః | సభాగిడిగ్మనువాకేన భుజుమ్మడతాంజుః | ఉపస్థాయితతఃపశ్చాత్ కమకశేవంస
మాపయేత్ | తస్మాన్మద్యైవంవాత్రం శిరస్యాయాశేవతః || కుశాగ్రేణసమాలభ్య పరేన్మంత్రాన్మంత్రాం
తిక్ | స్వస్థీయనిజసూక్తాని దంపతీతాజలాద్భుషాఃసంస్థాప్యప్రాజ్ఞుభిస్త్రిమం తంసంత్రావయేదసి |
ఇమాంగిర ఆదిత్యేభ్యోఽం తద్వయమిమంశుభం || శానయేద్భువివిస్యస్య వాత్రంశత్ప్రగపీచ్ఛతాక్ | తతో
శ్యేవాసనీశుభ్ర శుచినాపరిధాయతే | ఉపవిశ్యాసనేశుభ్ర పుష్పస్రచ్చందనాచితౌ || తతస్సకనకం సర్పి
స్సమైకేతిసంభీక్ష్ణద్విజాక్ | ప్రణవత్యతతస్సవం కమకశేవంసమాపయేత్ || ఆచార్యస్వవిధానేనవైవజ్ఞేనా
నుమోహతిః | హస్తమాత్రేతతస్తత స్థండిలేమ్మాంగుళోచ్ఛ్రయే || స్థాపయేద్విధివద్వహ్నిం నిజశాఖావిధాన
తః | పాయసంనిజకావస్తత వైధేయంవిధివత్తతః || తస్మాదీశానభాగేశు స్థండిలేకలశంవ్యసేత్ | అవ్రణంప
యనాపూజాం స్వర్ణపుష్పపద్మైశ్చతం || పూజకపాత్రంశ్యనేత్రత్ర పూజకంపుష్పఫలాత్రైః | స్వస్వ
మంత్రైః ప్రతిష్ఠాప్య మహేశముచయసహ || తస్మాగ్గోప్రజపే ముస్తై బ్రాహ్మణామంత్రకౌవిదాః | పంచాం
గాక్ విధివంత్రాక్ రుద్రసూక్తైశ్చయాజుషైః || ఉద్వాశ్యాధవరుంసమ్యక్ ఆచార్యఃస్వవిధానతః | ఆఘా
రావాజ్యభాగోచ హుత్వాబాహ్యేభావసుం | దిక్పతీన్వరితఃపూజ్య స్వస్వమంత్రైస్సమాహితః | ప్రజాపతే
తథాగ్నేయాం గభంఃదేహీతిచాపరం | అపాంపుష్టంతథాహూతౌ ఇమంమేనస్తవారుణాక్ | తతస్సిష్టకృతం
కుర్యాత్ కమకశేవంసమాపయేత్ || హూమాంతేశివమద్యైశ్చ సశివంవిధిపూర్వకం | జపహోమనివేద్యా
స్తే విధివద్విధికోవిదః || తతోవిప్రాయవిదుషే సుశాంతాంసుపయస్వినిం | వస్త్రస్సగ్రహణోపేతాంసవత్సాం
ధేనుముత్రమాం || తథాలంకృతసర్వాంగం వ్యవధంశుభుజ్జలం | దత్వాతౌదంపతీపశ్చాత్ వైవజ్ఞేనానుమో
దితౌ || శ్రీతిః || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితౌ | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమకశేవంసమాపయేత్ ||
మంత్రముచ్చారయేయా తాంవిధివద్వివిధాహాణైః | దేవదేవజగన్నాథ సర్వపాపాఘనాశన || కర్మణానేన
చానేన తతోగోయుగళశ్శతం | సంతుప్తశ్వంకరోధూత్వా సంతతిం దేహీనాప్రభో || తతస్తువైణవంపాత్రీం
శివస్యాగ్రేనివేదయేత్ | ఆచార్యాయదదానీతి యథాయోగ్యంస్వశక్తితః || గురవేవాసనీదత్వా కమకశేవంస
మాపయేత్ | ప్రణమ్య దేవతాంతాంశ్చ విస్మజ్యవిధినాతతః || తతఃకుంభాంభసావిప్రా అభిషిచేయురాదృతాః |
మంత్రైశ్చవారుణేస్సౌరైఃశాంతింస్వస్త్వయనాదిభిః || పురాతైరాగమైస్తాస్తునానాఫలవిధాయభిః | నాందీముఖేన
విధినా తతశ్శాన్తంసమాచరేత్ || నమశ్శివేతిమంత్రేణ నమస్కృత్యముహుర్ముహుః | మధ్యమంపిండమశ్నా
తి పత్నీసర్వజ్ఞమోదితౌ || ఆధతపితరోగభా మితిమంత్రేణమంత్రితం | ఆచమ్యవిధివత్పశ్చాత్ కమకశేవం
సమాపయేత్ | శతంబభోజయదన్యాక్ ద్విజాక్ సంతోష్యశక్తితః | కృతకృత్యైవతాస్యాతాం పుత్రపాత్ర
సుఖాన్వితౌ ||

—* ఇతి సూర్యారుణసంవాచోక్తమేకవస్త్రస్నానం. *

ఆధాపరంవీరసిహ్న వలోకనేనుద్రయామతే || శుక్రేణశ్రాధిశతశ్శంభుః ప్రణవశ్యజగద్గురుః | ఏకవాసో
విధిఃపూహే స్వావికవిస్త్రతోమమ || శివఉవాచ || శ్రీణుభాగవయత్నేన దుఃఖవైధవ్యనాశనం | సం
ర్యాశ్వంవిలయంయాతి యస్మిక్ వస్త్రవిధాకృతే || శివోనామేతిమంత్రేణ దంపతీపరిధాపయేత్ | స్నాపయే
దేవస్త్రేభా రావసుదితేనతి | అష్టపత్రంలిఖత్పద్మం క్రమశఃశుక్లతంబులైః || వేదోక్తవిధినామంత్రైః
సూక్తైర్వేదవిధానతః | పంచవక్త్రంబశభుజం త్రజేత్రంపావతీపతిం || పద్మమధ్యన్యసేదేవంశివోనా

యోమంత్రతః । ఇదవిశ్వేతిమంత్రేణ ఇంద్రమాగ్నేయకౌణికే ॥ యదేహమతిమంత్రేణ దక్షిణేదిశిపూర్వ
జాత్ ॥ యదేవానస్తుమంత్రేణ వైఋశ్వేసనకాదికాత్ ॥ వరుణప్రాథనామంత్రైః పశ్చిమే వరుణస్య
సేత్ ॥ గణానాంత్వేతిమంత్రేణ వాయువ్యాంబగజేశ్వరం ॥ అభిగోత్రాణిమంత్రేణ ఉత్తరైగభా మాతరః ।
ఈశాన్యాంబగ్రహస్పర్వాక్ స్థాపయెత్స్వస్వమంత్రతః ॥ ఋకూంస్మథాతుతన్మంత్రైః పూర్వస్యాంవిశ్వ
సేత్స్మరత్ ॥ తన్మధ్యేవిశ్వసేశుంభం పూరితంతీథకవారిశా ॥ పూణకపాత్రయితిమధ్యే సర్వాపధిస
మన్వితం । సహిరణ్యంసవస్త్రంబ వారికేశైసంయతం ॥ ప్రతిష్ఠాంబవిధాయాదామంత్రైః పూజనమార
భేత్ ॥ రుద్రంసర్వంజపేత్తత్ర వడంగంవిధిపూర్వకం ॥ స్త్రీపుంసాభ్యాంవిధాతవ్యం పూజనంవిధివ తతః । అ
భ్యచ్యక్తవలం సమ్యక్కృత్వాహ్వానంవిధానతః । నాందీముఖాభిధంశాద్ధం విధేయంవిధివత్పునః ॥ గభోక్
సీతీహమంత్రేణ ప్రాశయేత్ప్రేక్షమధ్యమం ॥

—* జలప్రాథనా *

ప్రత్యగాశాపతేరాజ్జలానామధిపప్రభో । నష్టానప్రప్రప్రాత్వం గభాందేహిమమేష్మితం ॥౧॥ న
క్షిపదతటాకాఽక్రమాదన్యజలాశ్రయాః । ఉభ్యోవినానశోభంతే గభాందేహిజలేశ్వర ॥౨॥ పూర్వజన్మనియ
త్వాపంకుసంసగాత్స్వయంకృతం । ఇహోపసలిలేస్థాప్య గభాందేహిప్రసీదమే ॥ ౩ ॥ అష్టపష్టిమతీ
థాన్యాంనదీనామధిపోభనాత్ సత్వానామపివాపీనాం రాత్రౌగభాంబదస్వమే ॥౪॥ త్వమేవ వాతపాణిస్తు
త్వమేవహ్యంభకాంపతిః । ఆపస్తుప్రాణినాంజీవో గభాందేహిప్రసీదమే ॥౫॥ తవహస్తేజలంవామేదక్షిణేజీ
వజీవనం । మస్తకత్రజటాఃపింగాః గభాందేహిదయాపర ॥౬॥ భూతప్రేతాదిదోషాణాం రోగాణామితర
స్యవ । అంతరాయంప్రభోత్యక్త్వాగభాందేహిదయాంకురు ॥౭॥

—* ఇతి జలప్రాథనా *

—* అథోపధిస్నానం *

సర్వేషాంజగతోనామ్నాం గ్రహాణాంధిసస్పదా । త్వంస్వామీసర్వదాసౌమదేహిగభాం మహావ
ధే ॥౧॥ బోదుంబరీంఘలవతీం శాఖామామంత్ర్యసర్వవిత్ । బౌషధయస్యమియ్యేనంకామిన్యాగ్రాహయేమ్భు
ధః ॥ శాఖాయాలంబనం కార్యంహృదిచేతసినిర్వతే । సమాలంబ్యకరేమార్వాం నారికేశాక్షతానపి ॥
వరుణాపాసనంకుర్యాత్సూక్తపాతపరాయణః । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చ సోమశ్చ కంబహా నృషవాహనః ॥ పా
ర్వతీసుభగాభద్రాసాంప్రీ వస్త్రుదేవతా । ఏతేహివాససీశుభ్రాన్యంగే గురుదైవతే ॥ సర్వభూషణరమ్యైశ్చ
గభాంమేదత్రవాంఘ్రితం । ముద్గతండులగోధూమయవ తండులశాలిభిః ॥ రాజమాషాదిభిర్విద్వాక్ వంశ
పాత్రంప్రపూరయేత్ । నారికేశంవనారంగంబాడివంబీజపూరకం ॥ ఉత్తతీనుధపూగంచ సప్తమం మద
నంస్తృతం । కూర్మపుష్పఃపుష్పజ్ఞే శీరసీరసప్రపూరితం ॥ త్రిణేత్రం శుభదైవత్యం నారికేశంసుశ్రుదం ।
విశ్వస్థదీపకంశత్ర ఫలానాంసత్తకంశతా ॥ ధాతావంతేతిమంత్రేణ ధాన్యస్నానంకుకారయేత్ ॥ పీతంకన
కవణాభా సవీజంసుమనాహరం । తుహినైవసమంసీతం నారంగంగభాదంమమ ॥ ఫలంతేచ్ఛక్రదైవత్యంసు
సూత్యంసుపతివతం । సుగంధంశామదైవత్యం గభాదంతీజపూరకం ॥ ఉద్యదకకసంకుపుష్పం ఫలంసింధూ
రసన్నిభం । బీజపూరయంతం యస్మాద్గర్భకంబాదానడించుమ ॥ ఫలంయచ్ఛక్రదైవత్యం సూత్యందైవర్వశాప

రం | జ్ఞానయోగి ప్రాణాంతరదేహస్యం గభః ముతమం || పూగశ్చసూర్యదైవత్యో లాఘోరసమప్రభః | ఆ
ద్రణఃఫలానాం భవో గభఃకంధద్యాస్యచా || ఉన్నవేషునసర్వైషు శుభదంసర్వదేహినాం | గోరౌచ
నసమాభాసం గభఃకంధమిదనంఫలం || ఇతిఫలసా... *
...

వధాకారకశ్చరాస్మాద సహదేవచాతథా | ధాన్యానిశాచబహుశా సర్వవధ్యఇమాస్త్వన్మితాః | యా
బౌషధీతిమంత్రే సహావధ్యభిషేచం || కరోయూర్ధ్వవిక్లస్య వంశపాత్రంబాధాగవ | ఋగ్వేద
స్వాప్తమంశక్త్యతత్త్వయామితీహర్షకా || ధీ... స్నేహముచ్చార్షదంపతీస్సాపయేత్తతః | వరుణఃవా
వితామంత్రం వరుణోత్తంభనంతశః || ఏతేశఃపిషంమైవ ఇవమాపఃపునంతమం | ఇమావైయాజమా
న్మంత్రాకశిరామశ్యమరుక్తథా || ఘృతవతీభువనానాం పాచమానీపునఃపునః | సామోవరుణసామ్నాయ పా
వమానఃసగస్వతీ | శంనాదేవ్యధర్మణ మంత్రైస్సావముదాహృతం | తతొరుద్రజపస్సానం కర్తవ్యంసుతమి
చ్చతా || అథభాగవసంస్థాప్యస్తండిలెవావకంశుభం | గృహ్యాయైవసాధానైవ పాయసంత్రపయేచ్చరుం || ఆ
ఘారావాజ్యభాగౌచ ప్రదేయాత్తత్రచామూతీః | అద్యాంపుష్టంతిహుత్వాచ పునస్త్యాచతథాసమిత్ || వాజః
పురస్తదాగ్రేత్వం ఆదిత్యంగభామేవచ | తతస్సగస్వతీయోన్యాంతత్పత్తిభరతఃపరం | అదిత్యైరాస్మాతి
మంత్రేణ యేనసప్తకయోపిద || గభాకాసావధీనాంచ మంత్రాకాకాహుతయఃక్రమాత్ | వీధిర్మంత్రైశ్చ
రుంహుత్వాతతఃస్వీష్టకృతంహునెత్ || ఋషభంబ్రాహ్మణేదద్యాత్ ఆచార్యేసురభిస్తథా | ఇతరేభ్యోపిపిష
భ్యోపక్షిణాంస్వేచ్ఛయాపునః || అభిషేకంతతఃకుర్యాత్పవిత్రంకుంభవారిణా | సురాస్వామితిమంత్రాద్యైః
పవిత్రైఃప్రాకమ్నాజైస్తతః || ఆశాస్యఃకామహేమితి చత్రసైత్యాదిసప్తకం | సదాతువంశపాత్రంచనీత్వా
పాయాచ్ఛివాలయం || శివస్యపురతొముక్త్యా వంశపాత్రంప్రణమ్యచ | దేవదేవగస్మాద గౌరీనాథిమహే
శ్వర || భవేశానమహాదేవ సమోస్తుసుతదోభవ | అష్టేదోషాశ్చయేస్త్రీణాం నవమఃపురుషస్యచ || తత్త
ద్దోషవినిశాయ సస్త్రీకస్సానమాచరే | వికృతంయచ్చమేదేహే సంతానపరిపీడనం || తత్సర్వంవస్త్రమా
యాతు సిదోషాన్యాత్సుపుత్రిణీవరుణత్వంచధూతానాం ముచ్యసేకారకఃప్రభుః || తవతీథఃప్రభాదేన స
తానంకురుమేబహు | తతశ్చరుపురోదాశమాధితైత్యాదినాశయేత్ | గభఃకందేహీభగందేహీఆయంతునఃపి
తరస్తథా || బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాచ వరందత్వావిసజయేత్ || ఇసంనిచూకలమపి గూడకరేషుప్రచారా
ర్హితం || *

—ఇతివీరసింహవలూకనోక్తమేకవస్త్రస్సావరం—

—* అథ పుంసోహరివీర్యత్వహరం *

సూర్యానుంసంచాదే || తపస్వీగమనాభ్యేన కర్తామేహజారుజః | అనుభూయపురాజన్తనరశ్చౌత్సవ
వర్హతిః || సోమ్యజన్తనివీణో భవేత్తస్యోగ్యతమం | బహ్వభిరిపిసస్త్రీభీరితింకుర్యాశ్యధారుచి || నతస్తాగ్ధ
భాసంభూతిః తామస్త్రీమప్రజాయతే | ప్రతీకారమాహ || కిన్తింశ్చిచ్ఛీభనమాసిక్లుప్తపక్షిశుభశిథా | ఆ
ప్తమ్యూంచాచతురదశ్యం సుకనెధిమాచరేత్ || మాసంసమచయేదేవంరుద్రంసంయతమానసః | ప్రత్యహం
స్సాపయేద్దేవం కలతైశ్శతసమ్మితైః || సుతీథఃపయసాపూజైః సర్వగంధనుగంధిభిః | శుభ్రచందవకర్పూ
రైఃకేసరైఃపతేపయేత్ || తపఃకమలకల్పార బిల్వపత్రైరసంహితైః | తమజయేన్తహాదేవం ధూపదీపైర్క
నోహరైః | తదగ్రప్రజపేత్సూక్తం యథాయచ్చతరుద్రియం || జహుయాత్తద్దశాంశేన తిలాంస్త్రీమధుర

ప్లుతాః । మానామహంతమిత్యాదిమంత్రైకాదశకేనసః ॥ తదాతద్దేవమభ్యర్చ్యజపశాస్త్రైర్వివేచయేత్ ।
ప్రణమేదధతంభక్త్యాదండవచ్ఛేధమాస్వతః విస్వద్భాగ్మగుమభ్యేత్యసమాహూచబహుప్రసాదం । అభ్యర్చ్య
విధిః తస్మై సువణాద్వయసమ్మితమ్ ॥ దద్యాత్స్వకక్త్యావిధివద్భ్యుక్తంశుద్ధ్యపేక్షయా । హాకారతేజః । యే
త్తద్ధిక్రమంచైవజ్ఞహోదితమ్ ॥ యన్తయాతాపసీయోనారెతస్సేకాదమంమహత్ । అనన్యబృద్ధి పూర్వోత్తద
మిశ్రద్ధావశాత్కృతమ్ ॥ తేనసాపేనయద్రేతఃక్షుంఘగభావసిద్ధిక్రమే । జాతంతప్తానానామవస్థాం
రుద్రరేతసమ్ ॥ ఇలద్వయమితేరాప్యేపూరితంమధుసర్పిణా । స్వస్మంగర్భాకయేస్వకాశేనస్తాభ్యా
తి ॥ దత్తంమేరుద్రకృపయా తుభ్యంతత్వాపశాంతయే । అనఘాహమసానితిదామనసేనసుక్రమే । ఏహ
త్వమనఘశ్చేతిఉక్తమతంపునర్విజమ్ । అగ్నైవయేళమత్రాంతేప్రణిపత్యవిసజయేత్ ॥ అన్యేభ్యోపివిధా
శక్త్యావిప్రేభ్యోదక్షిణాందిశేత్ । ఏవంకృతవిధేస్తస్యస్యాద్భిజంగభావసిద్ధిక్రమే ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదేహతవిర్యత్వహరమ్.

—* అథ క్లైబ్యహరమ్. *

తత్రైవ ॥ శుహిషీగమనాదుక్తంయన్తయాపుంస్తవనాశనమ్ । తస్యకమచచిహ్నానినిష్క్రమిష్యే వదామతే ॥
నవయస్త్రిన్వయఃకాలేమహిషీమాగతః పురా । తద్వయఃకాలమాసాద్యపుంస్తవమస్యవినశ్యతి ॥ లక్షణంతస్యక
తేవ్యంకర్మణఃకమణేపివా । ద్విత్రైర్వాపంచవక్ష్యేర్వాదిన్దైస్తస్యాపిజాయతే ॥ పీడాకారానుమానేనవ
స్త్రిమేహనయోమూహుః । అల్పానల్పాత్సకంనాచ్యంతక్రమకరణావధి । అల్పమల్పంచబహుధామూతమం
తస్సవత్ససా । క్వచిచ్ఛవేదసంబద్ధంక్వచిన్తాత్రస్యచగ్రహాః ॥ తజ్జాతిపశువల్పీడాపృథ్వాదకరోరుమసితా
సీతంకియచ్ఛిహ్నంసుప్తేయాత్రీయతేవ్రజక్ । శ్వాదిదంష్ట్రీవతస్సుశకస్యాచ్ఛిరంసలితైరపి ॥ ఇత్కాదిలక్ష
ణైర్జ్ఞాకతః కమణిష్కాతిమాచరేత్ । దద్యాత్సమహిషీంశాంతాంరక్తమాల్యగులేపనామ్ ॥ కృష్ణవస్త్రావృతాం
కంఠేలంబవత్పృథుఘంటకామ్ । పిశ్యాకపిడికాపేతాం ప్రలంబత్వాదబంధనామ్ ॥ బ్రాహ్మణాయసువృత్తా
యఃథానాయకుటుంబినే । దద్యాత్ప్రయోగపూర్వంసపిధివద్భహుదక్షిణామ్ ॥ విప్రమభ్యర్చ్యవిధివద్దానాం
తేమంత్రముచ్చరేత్ । యన్తయబాలభావేనసారభీమధిగచ్ఛతా ॥ పాపమాపమపుంస్తాఖ్యంసజ్జనైరతిగ
హితమ్ । తద్విదాశాయదలైయంస్తేరభీశుభలక్షణా ॥ దానేనానెనమేబ్రహ్మకనపుంస్తవంప్రణశ్యతు ।
భూయాసమనఘశ్చాహంప్రమదాయఃప్రియావహః ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యక్త్వా తామాదాయగృహంవ్రజేత్ ।
అన్యేభ్యోపి తదద్యాద్విప్రేభ్యోబహుదక్షిణామ్ ॥ తతస్సకనకంసశిఃశిస్పృష్ట్యాకాంస్యోపసంవృతమ్ । మా
మిత్యనురభిష్పృష్ట్యాస్వస్త్రివాద్యోజోత్తమా ॥ దైవజ్ఞంగోయుగేనాచ్యోదతాశీస్సగృహాన్వరిజేత్ । ఐహిక
కంలక్ష్మతస్యేతి కీతయేత్ప్రత్యయావహమ్ ॥ స్వపత్న్యామతితల్లైర్బ్యంకించితామోదయోన్యతః । కృతక
మాగతేశాలవయసఃక్లిబతాంవ్రజేత్ ॥ హతవణబలాజసాగ్నిరుత్సాహాప్రియాగమే । తదపత్రపయాని
త్యంయోషితోతిజిగుప్సయా ॥ గర్హామాణఃశ్వసకశేతేపుచ్ఛమానోపిబంధుభిః । లజ్జయాకులచిత్తత్వాత్ప్ర
వాసమతిశాంచ్చతి ॥ గుడగుహ్యాదరేలింగచిహ్నంతిలముఖాదికమ్ ॥

ఇతి క్లైబ్యహరమ్.

—* అథాపరంక్షీబత్వహరమ్. *—

అథాపరంత్రైవ || ఫలానామపిహతాః క్షీణభేదాదాహృతః | తస్యనిష్కృతిచిహ్నవి కీర్త్యమా
నానిమేత్రాణి | నరస్యకామినోనిత్యంభుంజతోప్యంగనాగణమ్ || కదాకదాపిజాయేతక్షీబత్వంవాతిదుఃఖకృత్ |
శుభేమాసిసి తేపక్షేసుదినేనముపస్థితే | విశేషేత్రయోదశ్యాందైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ || దేవతాయతనైతా
దైవజ్ఞైనద్విజైస్సహ | ఫలానివివిధాన్యత్రరాశింకుర్యాత్పుంధకృత్ || నారికేళాన్యపోధానిఖజాఃరక్రము
కానిచ | జాతీఫలైస్తుకంకాలాన్యాహృత్యవిశదాంభసా || ప్రత్యాశ్యశుచివస్త్రేషురాశింకుర్యాత్స్వయంశుచిః |
అభ్యుక్త్యచందనాద్యేన అభ్యర్చ్యకుసుమైస్సితైః || అలంకృతేభ్యఃవిప్రేభ్యోగుణవద్భ్యఃసమాహితః | దద్యా
త్ప్రత్యేకశస్తేభ్యః ఫలరాశీన్పుంధకృత్ | దానాంతేకీతకయేన్తంత్రందైవజ్ఞైనోపనిమితమ్ || యన్తయా
కారిహరణంఫలానాంవిజిహీషకయా | తతోమయైతత్సంప్రాప్తంబహుస్త్వమతిగహితమ్ || తస్మాత్మచ్చే
తవైక్లబ్యంయుష్మభ్యంఫలదానతః | ఇతివిజ్ఞాప్యతావిప్రా ప్రణేపత్యవిసజయేత్ || అన్యేభ్యోపియథా
శక్త్యావిప్రేభ్యః ఫలదానవత్ | ఏకాహికంలక్షణంస్యాద్వక్తవ్యందైవవేదినా || ప్రత్యాన్యత్రఫలాకారంజాయం
తేస్యకేబరే | లఘూనాంహరణాత్త్రేషాంలఘువోనాతిదుఃఖదాః || గురూణాంగురవోనానాదుఃఖారతివిఘాత
కాః | ప్రమాదేనహృతానాంచనర్తణా వ్రీడయాపిహ | నాతికామోనచక్లై బ్యంనవావ్యాధిప్రమాదతః | శో
కొచిహ్నదివత్ప్రాదాహస్తపాదాంగుళివ్రీణాః || జప్తజాత్యనుమంత్రాద్యంప్రాప్త్యావేశ్యాదిచింతనమ్ | ప్రశ్న
తశ్చవివేకవ్యంసుధియాదైవవేదినా ||

ఇతిసూర్యారుణసంవాదేక్లైబ్యహరమ్.

—* అథమృతభార్యత్వహరమ్. *—

మహాణకే || కమకవిపాకసంగ్రహే || శ్లోష్టభార్యనూభేతుయోనుజోద్వహతిస్త్రియమ్ | సభవన్మృత
పత్నీకడుష్టజ్వరసమన్వితః || ప్రాజాపత్యత్రయంకుర్యాద్వ్రతత్రితయమేవహ | తామగ్నిమితిచాజ్యేన చరు
ణాస్తోత్రరంయుతమ్ || బహుయాద్యోజయేద్విప్రాకవీవంపాపాత్ప్రముచ్యతే | తామగ్నివశామిత్యనేనజా
తవేదసత్త్యనవాకొలత్వతే - జాతవేదసత్త్యసస్తవకస్యలనువాకస్యయాజ్ఞకీదేవతా - ఉపశవదయుషిః - ఆ
ద్యయోదకగాఢతస్మాదాంతగ్నిః అంత్యాయావిష్టుదేవతా - త్రిష్టువంధః - పృతనాజితస్సహమా
నాముగ్రమగ్నింసూపేషుపరమాత్సదస్తాత్ - సవఃపరుషదతిగర్గాణిశ్వాదుహేతాని విశ్వాతమాద్యేనోతిదురితా
త్యగ్నిః - ప్రతోషితమీథ్యోఅప్సరేషుతనాచ్చహూతానస్యసస్త్రి - సాచాగ్రేతనువంప్రయాస్తస్యంచ సౌభ
గానావర్చస్వ-గోభిజాస్త్వచుజుహోసిషిక్తంతవేంద్రవిగ్ధోరనుసంచమానానాకస్యపృష్ఠ - ధిసంచసానావైష్టవీంలా
కఇహమాగయంతామ్ ||

ఇతిమృతభార్యత్వహరమ్.

అథాపరం || శామితభార్యగౌమీచ మృతభార్యఃప్రజాయతే | తస్యసాపప్రీముక్త్యథాంద్విజమేకంవివా
హయేత్ || అథప్రకారంతరేణ || అథమృతభార్యత్వహరంపరస్పర జ్యేషఠరంజ || బృహస్పతిః - సాధ్వీంభార్యం
ద్విజంబంధంపుత్రంవాపివియోజయేత్ | సకురాన్మృతభార్యసాన్యభార్యంద్విజసప్తకమ్ || యద్వాదాం
పత్యమాసాద్యవిరోధయతియతిపురా | తస్మాన్యజన్మనిభవేద్దేవఃపత్న్యాపరస్పరమ్ | తత్రాశ్వత్థం శమియో

క్రమార్థముద్వాహయేత్సర్వే । తలసీవిష్టునాసాధాంవిధినాసరితాహయేత్ ॥ వీచంతర్జోషశాంతిస్సాన్వ
త్వివాకసంభోజ్యభతః । ఇతరశ్చవిశోధాయస్వయంశాస్త్రవినిర్ణయాత్ ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవవ్రతం
కుర్యాద్విధానతః॥ ఇమృతభారత్వహరాణి. *

—* అథస్త్రీవిరక్తిహరమ్. *—

షహాగకవేకర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ ధర్మపత్న్యాంసువ్రతాయాంముఖమైథునకారిణః । పత్న్యాంవిరక్తి
భావతిసువర్ణకలశేనసః ॥ ఉమామహేశ్వరంచైవ రుద్రైకాదశసీభివేత్ । స్నాపయేభ్యర్థయాయుక్తాహ్య
విచ్చిన్నాంబుధారయా ॥ త్రైయంబకేనమంత్రేణజహుయాదపిపావకైఅత్రాంబుగహణంరుద్రవిధానోక్తాభిషే
కద్రవ్యయుక్తానాంశీరెత్సురసాదీనాండపలతగమితిమహాణవః । ఉక్తంతుతదవిశేషేతాంబుగహణేష్యేరా
దీనాంబాధితి- తతఃసహస్రాయుతాంతంశ్యోంబకమంత్రంజపిత్వాఅజ్యేనతావత్సంఖ్యాకపవహూమరికా
ర్యః- అత్రదేవాలయాదాసర్వధావ్రతిమాలాభేన్యంఉమామహేశ్వరంసువర్ణకలశోపేతమభిషేకాం
తేద్రాహ్మణాయదద్యాత్ - ఇతిమహర్ణవః॥ తతస్సానానంతరం పాదక్మేణజపస్యోక్తత్వాత్ రుద్రాభి
షేకంకృత్వైవహూమః ॥ తతోదానమతి॥ *

ఇతిస్త్రీవిరక్తిహరమ్.

—* అథవోపసంస్కారోద్భవహరాణి. *—

—* తత్రబ్రహ్మరాక్షసరూపవిశాచత్వహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అన్యాయవర్తికన్యపతిసేవనాద్విప్రహింసనాత్ । మహదానసమాదానాన్దురుధా
ర్యావిమర్దనాత్ ॥ దుష్టిభ్యశ్చపశుభ్యశ్చ మరణాన్దురుసందయా । వేదస్యబ్రహ్మశాస్త్రస్య పతరాత్కర్మసే
వనాత్ ॥ జననీమైథునాచ్చైవపత్రీగమనాత్తథా । శ్రుతాధ్యయనసంపన్నత్రోతియద్రాహ్మణ్యతా ॥ ఉ
ద్వాసనాశ్చభామధ్యేకృత్వాభంగంసుపారుగమ్ । వేదాధ్యయనసంఘాతఫలదానాద్విశేషతః ॥ దేవద్రాహ్మ
ణరాజ్ఞాంచ స్వర్ణాకపహరతాత్తథా । అరణ్యేజకలేదేశే జాయతేబ్రహ్మరాక్షసః । గయాతాద్ధంతుకృ
త్వావిజపహూమాదిభిస్తథా । సర్వస్యాపకాంతస్తస్యజపనాదేవనిత్యతః ॥ దేవతాతీర్థసేవాభిక్షన్యాదానే
నచైవహి । బ్రహ్మరాక్షసైకాచాల్ ముచ్యతేనురబవీత్ । తచ్చగోభూహిరిణ్యానాం శిలానాం శక్త్య
నుసారైకత్వం॥ ఇతిబ్రహ్మరాక్షసత్వహరంవిశాచత్వహరంచ. *

—* అథగ్రహహరాణి. *—

—* తత్రప్రణాగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసముచ్చయే ॥ రజస్వలాగామినంచ తదుచ్చిష్ట్యభోజినమ్ । ప్రజాగ్రహప్రగృహ్ణాతతత్సజ్వ
తవాన్భవేత్ ॥ అతిసారీచకష్ఠీచగాత్రేసర్వత్రవాతవాక్ । స్త్రీచేద్గర్భస్యనాశస్సాన్వదత్రేయంనిష్కృశిపదా॥
కృచ్ఛాంధ్రాయచేచైవకుర్యాత్సంతఃసత్రయమ్ । అష్టోత్తరసహస్రంతుకృత్విజహుయాత్తథా ॥ పుర
మాణమేతిమంత్రేణ జపంపారుపహూక్తిమ్ ॥ జపహూమయోగనంతరంబలిదానమాహ ॥ శాంస్యసాత్రేన
వేదీహితంకులానాథకోన్వితాక్ । సిక్షిష్యజలకుంభేనసాధాంశిత్వాచతుష్పథే ॥ గంధపుష్పాదిస్తత్రసమ

భృత్యబలింక్షిపేత్ | బలిమంత్రః || ప్రగృహీష్ణావ్యబలించేమప్రజాగ్రహమహబలి | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ఇతిప్రజాగ్రహసారమ్. *

—* అథైకాహికాదిజ్వరసారమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే || తస్మైరాయోవృథాప్రాణింసకోనిదయశ్చయశి | ఆచారరహితాయశ్చతా
నైకజ్వరసంజ్ఞికః || గ్రహాగృహ్లాతిమన్తాత్రాదైకరాత్రిజ్వరీభవేత్ | ద్వీరాత్రై త్రిరాత్రే చతురాత్ర
జ్వరేణచ || శీతజ్వరేణసతతజ్వరేణోష్ణజ్వరేణచ | యతోభవతితస్యేనునిష్కృతిశ్చాస్త్రచోదితా || చాం
ద్రాయణంప్రకుర్వీతకుర్యాత్కృచ్ఛక్రికృచ్ఛక్రికమ్ | ఆజ్యహోమోవ్యాహృతిభిః అష్టోత్తరసహస్రకమ్ ||
సహకారప్రవాతైశ్చచర్ష్యకైజ్జఘ్నయూత్రథా | జాతవేదసమంత్రేణ దద్యాద్ధోమంచశక్తితః || సహస్రక
లశస్నానమీశ్వరస్యతుకారయేత్ || అవంతరంబలిదానప్రకారమాహ || కాంస్యపాత్రేమధ్యపూపపాయసా
జ్యసుశర్కరాః | నిక్షిప్యాచ్ఛర్ష్యజై జాతికుసుమైశ్చేవవాససా || అచ్ఛర్ష్యజైః శ్చచ్ఛర్ష్యజైః || బలిదానమంత్ర
మాహ || ప్రగృహీష్ణావ్యబలించేమమేకాహికమహజ్వర | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ || ద్వీ
హికత్యాహికజ్వరయోద్వాహికత్యాహికత్యాహిః - ఏవంచాతుధికమహజ్వరేపూహ్యం - ద్వీరా
త్రాదిజ్వరేణబలిదానస్థానవిశేషానాహ || ద్వీహికాఖ్యజ్వరేమాత్మస్థానేశుద్ధబలింక్షిపేత్ || త్యాహిక
నందికశస్యసమీపేవృషభస్యవా || ద్వీహికత్యాహికజ్వరయోః పూర్వవీవలికి || చాతుధికజ్వరేబలిః ||
చాతుధికజ్వరేబలిమాహ || విష్ణోరాయతనైకుర్యాన్తండలేభవీతకమ్ | చతుష్పదంస్థాపయిత్యాగ్రహంసం
పూజ్యయత్నతః || విష్ణోరాయతనేదద్యాచ్ఛాతుధికమహజ్వరే | కుంభంసంస్థాపయేత్తత్ర పీఠస్యోపరిసం
యతః || తస్మిన్కుంభేబలిందద్యాత్కృసరాపూపపాయసమ్ | లాజాన్తధుసురాంచైవ సహింపిష్యాక
మేవచ || రక్తవాసారక్తప్రవృగృహీష్ణాయాదచనావిధా | గంధధూపాదికంరక్తందద్యాద్రోగస్య శాంతయే ||
యజ్ఞాతీయానాయాసురానిషిద్ధాతజ్ఞాతీయైఃసాబలికమణినగ్రాహ్య || శీతజ్వరేమవిశేషః || విష్ణోరాయ
తనైయద్వామూలేశ్వర్థదృవస్యవా | శీతజ్వరవిధానేనసంయతశ్చహరెచ్ఛలిమ్ || బలిహతాకృష్ణవస్త్రోకృష్ణవ
స్త్రోత్తరీయః | కృసరంపాయసంచైవతిలాంచైవచతురులా || కాంస్యపాత్రేవినిక్షిప్యస్వణంతదుపరివ్య
సేత్ | పూర్ణకుంభేనసహితంబలింత్రవినిక్షిపేత్ || పూజయిత్యాగ్రహంధూపదీపాదిభిరతంద్రైః | బలిదా
నమంత్రమాహ || ప్రగృహీష్ణావ్యబలించేమం జ్వరితస్య జ్వరాపహమ్ | పక్షివాహనగోవిందవరాహవదనప్ర
భో || అనురఘ్నుసరశ్రేష్ఠనారసిహ్నగదాధరతి | ఉష్ణజ్వరేణవిశేషవభిదధాతి - ఉష్ణజ్వరేమేశానస
మీశబలిమాహరేత్ | అభవృక్షస్యమూలేవాబలిఃపూర్వోక్తమీ || పూర్వోక్తశీతజ్వరసాగోక్తః - అత్ర
మంత్రః || గోక్షీరధవళాకారత్రిశూలధరగోపతే | భస్మోద్ధూనితచేవశత్రుణేత్రహరశంకర || ప్రగృహీష్ణావ్య
బలించేమంజ్వరితస్యమహాగ్రహ | ప్రయచ్ఛత్వంసుఖంసిద్ధింజ్వరంచాశువిమోచయేతి || సతతజ్వరవిశేషమభిధ
త్రే | సతతజ్వరేణశానస్థాలయేబలిమాహరేత్ || పూర్వోక్తశీతజ్వరసామోబలిరుదాహృతిః | తస్మిన్నేకా
హికాదిజ్వరసారయోని పూర్వకథితానితేమబలిదానమంత్రమాహ || ప్రగృహీష్ణావ్యబలించేమం మారత్వంసతత
జ్వరమ్ | ఆశురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి || *

ఇత్యేకాహికాదిజ్వరసారమ్.

—* అథవృత్తగ్రహహరమ్. *—

కమవిపాకసంగ్రహే || నవగ్రహఃప్రగృహ్యంతిపరదారాభిమతానాత్ | కటిప్రశుప్త్యతేత్యస్రాజాప
త్యంచలేన్న | గాంధర్వాదితలాకముత్వా గాయత్రీమయుతంజపేత్ | దద్యాద్ధేమస్వశక్త్యాచబలిః పూ
ర్వోక్తవర్ణపేత్
ఇతివృత్తగ్రహహరమ్.

—* అథమహాజ్వరగ్రహహరమ్. *—

కర్మవిపాకసంగ్రహే || మహాజ్వరగ్రహస్థాంవైగృహ్యేయాద్యోవ్రతేత్స్నియమ్ | రజకాచేతతఃపాద
తలదాహీభవేర్జరి || చాంద్రాయణంసాంతసం కుర్యాద్రోగస్యశాంతయే | జాతవేదస మంత్రేణ మధ్వక్తా
నామృషల్లవాక్ || ఆహ్నేత్రగ్రహసంతుజహుయాజ్జాతవేదసి | జపస్సహస్రనామ్నాంతురద్యాన్తోమంచక
క్రితః || రజకాచేరిత్వాది - రజకశ్చమకారాశ్చనటోమరుడనివచ | కైవతమేనిభిల్లాశ్చ సత్తైతేంత్యావ
సాయినతి || స్త్రుత్యంశకోక్తచమకారానమారజకాదీత్వాది శబ్దేన | మృత్యాత్రేపిష్టపిష్ట్యాక లాజా
శ్చృత్వాతిలాంక్షథాపూజయిత్వాగ్రహంరక్తగంధాద్యైశ్చచతుష్పథే నిశితీపేద్బలివిద్వాక్ మంత్రేణానేన
సంయతః | ప్రగృహ్యేష్వబలించేమం మహాజ్వరమహాగ్రహ || ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం బహుబలి
ఇతిమహాజ్వరహరమ్.

—* అథకుంభగ్రహహరమ్. కుంభగ్రహహరమ్. కుంభకర్మకర్తృపితామ. *—

కాత్యాయనః || అంత్యజాగామినంచైవపరశ్రీగామినంగ్రహః | కుంభకాఖ్యః ప్రగృహ్యంతితతస్తుజ్వర
వాక్భవేత్ || అసంబద్ధప్రలాపశ్చశ్వాసఖాసీచజాయతే | అత్రచాంద్రాయణం కుర్యాజ్జహుయాత్రిలసపి
షా || మంత్రావ్యాహృతయః ప్రోక్తః జపేత్సుక్తంచపారుషమ్ | సావిత్రీంచహిరణ్యంచ దద్యాచ్ఛక్త్యను
సారతః || బలిదానమంత్రమాహ || అన్నంఽపీశ్చపిష్టపిష్ట్యాకంపాయసంమధు | తైలంచమృగ్మయేపాత్రేకృ
త్వాగంధాదిభిర్వృతమ్ || పూజయిత్వాపూర్ణకుంభంచస్త్రహేమసమర్చితం | బలించతుష్పథే రాత్రౌమం
త్రేణానేననిశితీపేత్ || ప్రగృహ్యేష్వబలించేమంకుంభకాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మ
హుబలిమ్ ||
ఇతికుంభగ్రహహరమ్.

—* అథకపిలగ్రహహరమ్. *—

కర్తవిపాకసముచ్చయే || కపివేద్యోహుతభుజప్రసవద్బుదితన్నహః | కపిలాఖ్యఃప్రగృహ్యంతి తతోజగ
రహులవాక్ | సర్వాంగదాహవాన్వైవభవేత్పితవిలోచనః | త్రిరాత్రముపవాసః స్వాత్తద్రోగస్యాపనుత
యే | సోమారుదేతిచజపేత్సుక్తంత్యయుతసంఖ్యయా | హిరణ్యంజయధాశక్తైరద్యాదధబలింఽపిపేత్ | బలి
దానప్రకారమాహ || లాజాకతిలాంశ్చపిష్ట్యాకం పిష్టంరుధిరమేవచ | మాంసంచతైలపక్వంచకృత్వామృగ్మ
యభాజితే || రాత్రాచతుష్పథేకుర్యాత్వస్త్రైద్యైర్వృహపూజనమ్ | హిరణ్యసహితేనాథపూర్ణకుంభేన
సంయతమ్ | బలింకత్రక్షిపేద్విద్వాక్ మంత్రేణానేనసంయతః | ప్రగృహ్యేష్వబలించేమంకపిలాఖ్యమహాగ్రహ ||
ఆతురస్యసుఖంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వంమహుబలి ||

ఇతి కపిలగ్రహహరమ్.

—* అథశివపాదగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్ఛయే || మాతురిపితుదేవతాయా గుర్వాదెర్యస్తుగవతః | అవజ్ఞాంకరుతేతంతుశి
వపాదాభిధోగ్రహః || గృహ్లాతితత్త్వణాన్మూర్ధ్నికజకరేకోగవాన్చ వేత్ | పాదగ్రహీజ్వరీచైవ జాయతేతత్రనిష్కృ
తిః || చాంద్రాయణంభవేదాతేసూక్తనజహుయాచ్ఛరుమ్ | ఘృతంచాష్టాధికశతంబలిదేయోయథావిధి ||
బలిదానప్రకారః || పిష్టంతిలంచపిఠ్యాకంలాజాన్మృత్వాధమృణ్మయే | మాగ్ధ్వయ సమాయోగేవస్త్రాద్యై
గ్రహమచయేత్ || ప్రకారాంతరం || పాయసంచఫలంకంఠంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తామ్రపాత్రే
వినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ || చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | తతొబలిం క్షిపేన్వి
ద్యామంత్రేణాననసంయుతః || బలిదానమంత్రః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమం శివపాదమహాగ్రహ | ఆతు
రస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల ||

ఇతిశివపాదగ్రహహరమ్.

—* అథోర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్. *

కమవిపాకసంగ్రహే || నిషాగరణంపరద్రవ్యహరిణందురిఖారిణమ్ | కేశేజపంచోర్ధ్వకేశేగ్ర
హాగృహ్లాతిమానవమ్ || స్ఫోటాస్తతత్ప్రజాయంతేతస్యాంగేష్వభితేష్వపి | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీతకృ
చ్చింవారోగశాంతయే || ఆతేసూక్తనజహుయాచ్ఛరుమాజ్యంపుథకృథక్ | హోమోవ్యాహృతిశ్చై
వదద్యాగ్స్విణాంచకక్రితః || బలిదానప్రకారః || పాయసంచఫలంకంఠంలాజాంశ్చపూపకాదధి | తా
మ్రపాత్రేవినిశ్చిప్యసాదకంకుంభమేవచ || చతుష్పథేక్షిపేద్వస్త్రగంధాద్యైగ్రహమచయేత్ | బలిదానమం
త్రః || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమమూర్ధ్వకేశేమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబల ||

ఇత్యూర్ధ్వకేశగ్రహహరమ్.

—* అథవిష్టంభగ్రహహరమ్. *

కాత్యాయనః || స్వకీమాచారవిశిష్టాబ్రాహ్మణప్రభృషీతరాక | విష్టంభనామాగృహ్లాతిగ్రహః శీత
జ్వరీతతః || హస్తపాదతలేదాహేవాగ్న్యకుంచితపాణియత్ | స్ఫోటయం క్తశ్చజాయేతహస్తయోఃపాదయో
స్థితా || విహచీబధిరశ్చైవజాయతేతస్యనిష్కృతిః | చాంద్రాయణం ప్రకుర్వీత ఫృతాక్తైరామ్రపిల్ల
వైః || అష్టోత్తరసహస్రంబైశ్శామస్యాజ్ఞాతవేదసా | సహస్రశిషాసూక్తంచజపేదయుతసంఖ్యయావిష్టో
నామసహస్రంచసహపంచాతురంజపేత్ | సహస్రకలశస్నానం వాసుదేవస్యకారయేత్ || దద్యాద్ధిరణ్య
దానంచబలిదేయోయథావిధి | బలిప్రకారమాహ || పాయసంపిష్టగుళికామధ్యాపూపయోదధి | తామ్ర
పాత్రశుభేకృత్వాపూపకంకుంభంసమేమకమ్ | నిత్యాచతుష్పథేత్రధ్వజాగ్రైగ్రహమచయేత్ | వివస్వననేన
మంత్రేణ సంయుతోనిశ్చిపేద్బలిమ్ || ప్రగృహ్ణీష్వబలించేమంవిష్టంభాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యసుఖంసిద్ధింప్ర
యచ్ఛత్వంమహాబలఇతి ||

ఇతివిష్టంభగ్రహహరమ్.

—* ఏతదేవవృత్తాఖ్యగ్రహహరమ్ || అథమహాజిహ్వాగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసముచ్చయే || ముసలోలూఖలాదీతథాయజ్ఞాయుధాన్యసి | ఆయుధాన్యసిపాచాభ్యాం లంఘు
మేద్యోనరస్తుతమ్ | కాలక్రియాత్ప్రగృహ్లాతిమహాజిహ్వాభిదోగ్రహః | తతోగర్హదవాక్యస్యాశోషీజప్తప్రణేభవత్ ||
ఆజ్యహోమోవ్యాహృతిభి రుద్యంనద్యేతృచంజపేత్ | గాయత్రీంచాత్రదానంచదర్శాచ్ఛక్త్యనుసారతః || బలి
ప్రకారమాహ || పశ్యాత్త్వత్స్యాత్ తథాపక్వంతిలపిష్టంసు రాందధి | రుధిరంసూపశాకాన్నం సూర్యేకృత్వాచ
తుష్పథే || వస్త్రాద్యైర్గృహమభ్యవ్యంబలిందద్యాద్వివక్షణః | బలిమంత్రః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంమ
హాజిహ్వామహాబలి | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాగ్రహ ||

ఇతి మహాజిహ్వాగ్రహహరమ్.

—* అథనవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || సఖ్యస్తపస్వినోవాపిగురోర్వాస్యామినోపివా | స్త్రీగామినం సంక్రమతేగ్ర
హాకికామంనవగ్రహః || తతస్సోస్థితీమేధాదాహీచాధ్వానీనేత్రరోగవాక్ | జాయతేనిష్కృతిస్తత్రతప్రకృ
చ్ఛద్వయంభవేత్ || అతికృచ్ఛకృచ్ఛకృచ్ఛచాండ్రాయణమథాపివా | కూశ్మాండైజాహుయాత్సపిథేధేనుం
డద్యాద్విజాతయే || పౌరుషంచజపేత్సూక్తంకుర్యాద్భూతభోజనమ్ | లాజైఃపరుషితాన్నేనపతా
కార్థ్యజసంయుతైః || పూణకుంభేనసహితోబలిదేయశ్చతుష్పథే | అత్రమంత్రః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంన
వగ్రహమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలేతి ||

ఇతి నవగ్రహహరమ్.

—* అథవాసవగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే || షష్ఠీకభేదనాచ్యేనసర్పదాధాంకరోతియః | తంవాసవగ్రహానామగృహ్లా
యాత్రేనసంజ్వరీ || అధ్వానీచవిసర్పీచజాయతేతేస్త్వేషక్రృతిః | ప్రాజాపత్యంభవేదాజ్య హోమో వ్యాహృతిభి
స్తథా | అగ్నిరస్త్రీ తృచంజప్తాయతిం చేదంజపేద్యవమ్ || దద్యాత్త్వత్ప్రాయథాశక్తి బలిందత్వావివక్షణైః |
అన్నంబహువిధంకృత్వా సమాధాయచతుష్పథే || నిక్షేపేద్వివిధగ్రంథేఃపుష్పైర్వానావిధైర్ధ్వజైః | గ్రహ
మభ్యవ్యంవిధిరామం తేహానేనమంత్రతః || ప్రగృహ్లాష్ట్య బలించేమంవాసవాఖ్యమహాగ్రహ | ఆతురస్యనుఖం
సిద్ధింప్రయచ్ఛత్వంమహాబలి ||

ఇతి వాసవగ్రహహరమ్.

—* అథవాయుగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవద్విజాగ్రహారాదౌతటాకాదిమహాచనమ్ | విష్ణాయా కురుతేయస్తం
గ్రహాగృహ్లాతివాయుసః || అధ్వానీచాప్యరుచిమాక్ పాదదాహీచజాయతే | కృచ్ఛమేకంచరేదాజ్య హో
మోవ్యాహృతిభిస్తథా || అష్టాధికసహస్రంవాకుర్యాద్దద్యాచ్ఛకాంచనమ్ ||

ఇతి వాయుగ్రహహరమ్.

—* అథక్షేత్రపాలగ్రహహరమ్. *

కర్మవిపాకసముచ్చయే || దేవతానిధనాత్క్షేత్రపాలస్సంక్రమతేగ్రహః | తతోభవేన్తుభేనోషీచిహ్వ

యాః ప్రభవేద్వీణః॥ ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత తే త్రపాలాభిషేచనమ్ । శతరుద్రేణ కుర్యాద్భువనాజిహ్వా గ్రహాది
తః ॥ బలిదేవయస్తువిధినా మంత్రపూతస్సమాహితః॥

ఇతి తే త్రపాలగ్రహహరమ్.

—* అథావలగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాకసంగ్రహే ॥ ఉపకతకరిబంధో వానుపకార్యాప్యవదత్తైః । తస్మై రైర్వాసఖ్యకారీతంగృ
హ్ణాత్యచలగ్రహః । అలగ్రహసంస్పృష్టోద్వరీశ్వాసీచఖాసవాక్ । సర్వాంగరోగీత్వగ్నోషీమందాగ్నిశ్చప్రజాయ
తే ॥ కృచ్ఛ్రం చాంద్రాయణం వాపి కుర్యాత్కూక్ష్మాండహోమకమ్ । కయోనస్త్రిత్యైవం అష్టోత్తర శతం
జపేత్ అగ్నిరస్తీత్యచం వాపి సహస్రం చాభింజపేత్ । బలిప్రకారమాహ ॥ తిలచూణయంతంచాన్నం దా
క్షాక్షీరంచన క్తవః । అపూపారుధిరంబైవనురాచేత్యేవై బలిః ॥ వస్త్రాద్వైగ్రిహమభ్యర్చ్య ఘాతం
భయంతంబలిం । చతుష్పథే నిక్షిపేత్తుమంత్రేణా నేన సంయుతః ॥ ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం అవలాఖ్య మహాగ్ర
హః । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥ ఇత్యచలగ్రహహరమ్.

—* అథ హస్తీపాదగ్రహహరమ్. *—

కర్మ విపాకసంగ్రహే ॥ దేవద్రవ్యంతు యోభుక్త్యై గామగ్నింబ్రాహ్మణంతథా । పాత్రస్థాన్నం వ
నిర్మాణ్యం లంఘయేద్వస్తుతం నరం ॥ గృహ్ణాతి హస్తీపాదాఖ్యోచిహ్నస్య త్రనిబోధత । వత్సీకవ్యాధిమాన్వాదదా
హీద్భద్రా విరేచనః ॥ ప్రాజాపత్యం ప్రకుర్వీత హోమో వ్యాహృతిభిర్భవేత్ । పారణ్యం దయథా శక్తిద
ద్యాబ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥

ఇతి హస్తీపాదగ్రహహరమ్.

—* అథ కణగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః॥ దేవస్వముపభుక్త్యై సంగ్రహః కణాసంజ్ఞికః । గృహ్ణాతి తేన జిహ్వాతునచలత్యస్య కణా
యోః ॥ బాధిర్యం జాయతే చాంగై కంఠూతి మహాతీభవేత్ । అత్ర చాంద్రాయణం కుర్యాద్ధోమో వ్యాహృతి
భిస్తథా ॥ దృఢదాదివేతి సూక్తంచ సహస్రం చాష్టమైభవేత్ । బలిప్రకారః ॥ తిలపిష్టం సుతాం మాంసం అన్నం లా
జాంస్తథా దధి । కందశ్చేద్యభిలంహ్యోతద్బలిరత్రప్రశస్యతే ॥ ధ్వజై గంధాదిభిర్హూతైః గ్రహమభ్యర్చయే
త్తతః । చతుష్పథే నిక్షిపేద్దిబలిమంత్రేణ మంత్రవిత్ ॥ మంత్రమాహ ॥ ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం కణాఖ్య
స్తవం మహాగ్రహః । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥

ఇతి కణగ్రహహరమ్.

—* అథ ధనగ్రహహరమ్. *—

కాత్యాయనః ॥ తపస్వినీసఖిస్వామిస్త్రీ గామీగణికాణిగమః । యస్తంధనగ్రహః క్షిప్రంగృహ్ణీయాత్తత్ర
లక్షణమ్ ॥ ఆప్యస్యందోమూత్రకృచ్ఛ్రమూత్సానముపజిహ్వాకా । జానుతే తన్నివ్యర్థం తప్తకృచ్ఛ్రస్వ
యంచరేత్ ॥ ధేనుం దద్యాత్తథా హోమం కూక్ష్మాండాఖ్యం సమాదరేత్ । జపేచ్ఛపారుషం సూక్తం సహస్రా
వలతీసంఖ్యయా ॥ ఇదమాప్రవహత యత్కించేదమచంతథా । జలేస్థితా జపేద్ధేనుదద్యాద్భక్త్యనుసార
తః ॥ బలిక్రమమాహ ॥ అన్నం పర్యషితం లాజాదత్తూరకుసుమానచ । సహిర్యః పూణకః ఘోబలిగత్రవిధి
యతే ॥ చతుష్పథే నిక్షిపేత్తుమంత్రేణా నరః । అభ్యర్చ్య వస్త్రగంధాద్యైః గ్రహాయత్వేన సంయుతః ।
ప్రగృహ్ణీష్వ బలించేమం ధనగ్రహమహాగ్రహః । ఆతురస్య సుఖం సిద్ధిం ప్రయచ్ఛత్వం మహాబల ॥

ఇతి ధనగ్రహహరమ్.

క్షేనచేత్యనేనస్కందగ్రహహరణ- అశోమేషగ్రహగ్రాహీ తస్యతద్దోషశాంతయే । పీఠాణ్యంశ్వేషవస్త్రంచే
త్యాదిసాబలిదేయః ॥ మేషగ్రహోద్దేశేనబలిమంత్రమాహ । ప్రగృహీష్ణ్యబలించేమంమేషగ్రహమహఃబలి ॥ అ
తురస్యనుఖంసిద్ధింప్రయచ్ఛత్సంమహాగ్రహం ॥ ఇతిమేషగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ కాలగ్రహయంతంబాలయాదాయోచ్చిష్టసుక్తస్వయమ్ । అగ్నింస్పృశేత్తం
స్కందాఖ్యైఃగ్రహస్సంక్రమతేతతః ॥ పాదయోర్వాస్తయోశ్చైవవికాసోవాయుజోభవేత్ ॥ బలిప్రదానమా
హ ॥ తిలపిష్టదధిక్షీరకృసరాపూపసక్తవః । రాజమాషాశ్చముద్గాశ్చ నిష్పావాస్కంధమూలకమ్ ॥ పక్వమాం
సస్సురాచేతిపూణఃకుంభయుతోబలిః । తిలపిష్టాదికంకాంస్యపాతేకృత్వాథవేష్టయేత్ ॥ వస్త్రద్వయేనకల
శంరక్తసూత్రేణచైవహి । క్వచిచ్ఛుశ్చవ్యాయతనైకుంకుమాదింసైశ్శుభైః ॥ చతురస్రంబతుహస్తంమం
డలంపరికల్పయేత్ । తత్రదద్యాద్బలిమథ్య రాత్రేమద్యేనసంయుతమ్ ॥ రక్తమాల్యాంబరైఃసంధగ్రహమ
భ్యవ్యాయత్తతః ॥ బలిమంత్రమాహ ॥ బలాధీశస్కందమహాల్ రక్తమాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహీష్ణ్యబ
లించేమం పూజాభిస్సహపుష్టియత్ ॥ బలిమేవంవిధానేనదత్వాచాగత్యమందిరమ్ । అగ్నింప్రతిష్ఠాప్యతతః స్యా
హాకృత్యాశ్చదేవతాః ॥ యష్టవ్యాసేయమంత్రాభ్యాంహవిఃక్షీరాజ్యసవణమ్ । ద్రోణమాత్రంతు పశ్చా
న్నంపశ్చాన్నానూంస్తథాయుషాక ॥ పక్వంమాంసంధధితథాతిలపిష్టంజశోజితమ్ । పీఠాణ్యంచ బలిందద్యా
త్ప్రదోషేవృక్షమూలిక ॥ రక్తచూదనరక్తగ్రక్వస్త్రాద్వైరపిపూజితమ్ ॥

ఇతిస్కందగ్రహహరణమ్.

—* అథస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉత్సర్గంకురుతేయస్తువహ్నా మూత్రపురీషయోః । గ్రహస్సంక్రమతేతంత్రై
స్కందాపస్తారసంజ్ఞాః ॥ తతోసంధంశజిహ్మాతుఃఫెలాసోఽపిజాయతే । అపస్తాంభవీత్రత్రపూర్వవద్బలిమా
హరేత్ ॥ ఇతిస్కందాపస్తారగ్రహహరణమ్.

—* అథప్రకారాంతరైఃస్కందగ్రహహరణమ్. *

కర్మవిపాకసంగ్రహే ॥ అగ్నేఃపరిసరేతేయోశుచిబాణకైస్సహ । స్కందగ్రహాఃప్రగృహ్యంతి తం
తతఃపాణిపాదయోః ॥ అస్యేచనాతజోహోషఃప్రజాయేతాతిదారుణః । బాలకైరిత్యత్రబహువచనమవివక్షీ
తమ్ ॥ తమిత్యత్రాప్యేకవచనమవివక్షితమ్ । అత్రచ తమిత్యనేన యశ్చశేతేయశ్చబాలకస్తయోద్వయోః ॥
అతఎనబలిదానమంత్రేషు శిశుంవికారాన్మంత్రేషాదీనిం గానిదృశ్యంతే ॥ యత్తచ్ఛబ్దయోర్నిత్యసంబంధాచ్చ
యఃశేతేసోపిలక్ష్మ్యతే ॥ ఇతిమహాణవః ॥ ప్రతీకారమాహ ॥ నవహస్తమితంకృత్వాస్థండిలంచతురశ్రకమ్ ।
ఉపలప్యశ్వేతవక్షాః స్వస్త్రికాదీనివిన్యసేత్ ॥ ద్వారాణిత్రవత్పారివతుడితుప్రకల్పయేత్ । తెఘశక్తింబహు
శంచముఖంతోమరులిఖేత్ ॥ మధ్యేష్టదశపద్మంచలిఖత్వాతదనంతరమ్ । చతుషోగణేమవిన్యస్యపూణఃకుంభాం
త్యమాహితః ॥ మధ్యేతత్రబలిందద్యాత్స్కందగ్రహవిముక్తయే । బలిస్వయాపాదిదశకయతి ॥ కృసరాన్నం

చపిష్టంచక్షీరుదధిష్టుతంమధు । అపూపానకవోమగ్ధాః నిష్పావారాజమాషకాః ॥ చాకాశ్చపసూరాశ్చ
సురానాంసప్తథైవచ ॥ ఆభశికుక్కుటసంయుక్తఃభృతమేషేణచిహ్నితః । రక్తవస్త్రంబరక్తాన్నంరక్తచంద
నమేవచ ॥ రక్తప్రద్వానేధూపాంశ్చ పూణకకుంభస్సకాంచనః । అన్యాయాఃపస్తూఃశిశుక్షేపఃహేతవః ॥ ఏ
తత్సర్వకదంఽస్య చూలేవాన్లఘుచూలకే । సహందస్యభవనేవావిషంలేణానేనసక్షిపేత్ ॥ అత్రకదంబయా
లాదిమబలిచాచవిధానాత్ - తత్రైవ పూర్వోక్తస్థస్థుడిలంకల్పయేత్ - స్కందభవనంస్కందచేచాలయః ॥
బలిదానస్లోకమాహ ॥ బాలభానుద్యతేవీప్యస్నుమాగంగాధరప్రియ । సురసేనాపతేస్కందపజ్జ్ఞాభక్తౌచ
సూదన ॥ లోహితాంగమహాభాగకాలశల్కగణేశ్వర । ద్వావశాక్షమహావీర్యద్విషద్భుజమహాబలి ॥ కృత్తి
కానాంసుతజ్యేష్ఠశక్త్యాయుశశిభిన్నజ । బాలభాస్కరసంకాశరక్తమాల్యాంబరప్రియ ॥ ప్రగృహీష్ణష్వబలిచే
మం పూజాదైస్సహబుద్ధిమత్ ॥ శిశుఃవికారాన్మందాద్యశివపుత్రశివంకురు ॥ గత్వాచిరందపరతథగవక్
త్వముమన్నరమ్ । దత్వాబాలమమంచాలమాయువాచాపివధాయ॥అలక్ష్మీంనాశయాశుత్వం గ్రహవిష్ణుం వి
నాశయ । పాలయత్వంవవకశతం బలిమాదాయచాలకమ్ ॥ అథవహ్నిం పతిష్ఠాప్యతత్రక్షీరంతథాదధి । పృ
షదాజ్యంచజుహుయాన్తంత్రాభ్యామాహుతిద్వయమ్ ॥ మంత్రాభ్యాంవత్సమాదాభ్యాం ప్రతిద్రవ్యమాహు
తింజుహుయాత్ ॥ వృషదాజ్యంనామఽధియక్తమాజ్యముచ్యతే ॥ అథమంత్రో ॥ అగ్నయేస్వాహా । అయమే
కొమంత్రః ॥ కృత్తికాభ్యస్వాహేత్యపరః ॥ అనయోర్మంత్రయోరగ్నిఋషిః - అగ్నిఃకృత్తికాశ్చేతిక్రమే
ణదేవతే - యజుషాన్నచ్చందోనియమః - అశప్రీథానామంత్రః ॥ త్వయ్యుద్యతోషితేస్కందబలిభిఃపక్వజ్యో
భిభిః । తేనమాహేశ్వరస్తుప్తఃత్వమశ్వాస్సతతంశిశుమ్ ॥ త్వమవ్యసృతతంసరమిత్యపిపాతః ॥ *

ఇతిప్రకారాంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

—* అథరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్. *

కర్తవిపాకసంగ్రహే ॥ ఉచ్చిష్టబాలమాదాయ శయానంవ్రతభంగినమ్ । ప్రగృహీత్తిగ్రహస్కంద ఆ
ధ్యానీజ్వరవాన్సవేత్ ॥ శ్వాసవాన్రక్తనయనోబహుమూత్రపురీషవాక్ ॥ పాశ్వకద్వయోఽపరీతాపస్తలే
మంబలిమాహరేత్ ॥ ఉచ్చిష్టంబాలమాదాయేతిఉచ్చిష్టమిద్ర్యేతత్పదంబాలమిత్యస్యవిశేషణం । తథాబాలమాదా
యశయానమితి విశిష్టశాక్యస్యాపిబలిమాహరేదిత్యుక్తం తత్ర కథమిత్యత్రాకాంత్రాయామాహ ॥ మేషకు
క్కుట మాంసందపాయసంసక్తవస్త్రథా । రుధిరంచహిరణ్యంచేత్యేతన్నూలేవటస్యహి ॥ వినిక్షిపేదధారా
త్రేరక్తవస్త్రానిభిగ్రహమ్ । అభ్యర్చ్యవత్సమాదేనమంత్రేణానేనసంయతః ॥ బలాధీశస్కందమహాకరక్త
మాల్యాంబరప్రియ । ప్రగృహీష్ణష్వబలిచేమం పూజాభిస్సహజుష్టిమత్ ॥ *

ఇతిరీత్యంతరేణస్కందగ్రహహరమ్.

ఇతిశ్రీనీలకంఠాశ్చజభట్టనీలకంఠకృతే కర్తవిపాకార్యే గ్రహహరాణి.

—* అథశృత్యంజయవిధిః. *

వసిష్ఠప్రోక్తే ॥ త్యగ్నింబకస్యచమాహాశ్చ్యంశ్రోతుమిచ్ఛామిసాంప్రతమ్ । విస్తరేణయథాతత్వం ప్రస
న్నోక్షకుమహాసి ॥ ఏవంపుష్టప్రసన్నాత్తాతంప్రత్యాహమహామునిః । మహతాతపసాదృష్టామృతసంజీవినీ

[illegible]

వ ప్రాసంగైరభిషేచయేత్ || ఆహాహిష్యేతిస్మృతిహింసాకార్యావధాన్తిస్తథా | పవమానానువాచేన త్యక్తిం
 ఒకత్యనయారుచా || గంధంపుష్పంథాధూపంహవిష్యాన్నంనివేదయేత్ | ఎవంఽంపూజ్యదేవతా సేవత్య
 ప్రసాద్యవ || వేదిసానాంసమిష్టిస్తుజహుయాత్పాయసేనవా | పుణ్యాహంవాచయేన్నిత్యం సామ్యేనా
 న్భజయేత్తతః || అయుతంవాసహస్రంవా జుహుయాత్పయసోపివా | దశాహాభ్యంతరేవృష్టిః విష్యతిన
 సంశయః || ఆర్చనాసాః పయఃసృక్తైఃక్షీరవృత్తసముద్భవైః | సమిద్భిజహుయాత్సంత్ర సవ్యోవృష్టి మ
 వాపుయాత్ || అగ్నిహోత్రస్థమాదాయసితంభసితముత్తమమ్ | అనయేమరుచాహుత్వా జలేన్మిష్టినివార
 ణమ్ || పుత్రకామస్తుజహుయాత్పాయసంఘృతసంయుతమ్ | చరుశేషంస్వయంభుక్త్వా పుత్రంప్రాప్నోతి మా
 నవః || పౌణ్యమాస్యాం తిలాక్షహుత్వా ఘృతాక్తాన్నిందతేసుతమ్ | గోవర్తమాత్రమాభిష్య గోమయేనా
 థధూతలే || ధాన్యరాశింవిశిష్టేష్య తన్మధ్యేస్థాపయేద్భుజః | వింశతిం కలశాంస్సత్ర సీతసూత్రేణ వేష్టయేత్ ||
 తిథౌయేనసంపూర్ణాక్షౌరయేత్పల్లవాదినా | త్య్గింబకేనతుమంప్రేణతతస్తానభిషంత్యచ || అథ
 వంధ్యాస్త్రియంతైస్తుకలశైరభిషేచయేత్ | అచిరాల్లభతేపుత్రఆయుష్మంతంయుతస్వినమ్ || ఎతత్రైసర్వమా
 ఖ్యాతంయస్తాత్వంపరిపృష్టవాక్ | ఇత్యుక్త్వాబహ్మణఃపుత్రో వసిష్ఠోబ్రహ్మవిత్తమః || మృతసంజీవినింపాహ
 సీతాయప్రాణినాతథా | అద్యంతృతారకంతస్య తారకాదంతిమంపయః || వ్యాహృతిత్రయసంయుక్తం
 స్వాహంతిమిహోద్యతే | తారకందంతిమాదూర్వంసహ్నిజాయాసమన్వితమ్ || వేదేషుదృష్టంవిద్యద్భిస్తం
 రోగస్యతుపుత్రక | ప్రణవాదితదంతేవ వ్యాహృతిత్రయసంయుతమ్ || వ్యాహృతి ప్రణవాంతంవాస్వాహం
 తేనసమన్వితమ్ | ఏవంవిధమనుక్రేష్టం సవకమృత్యుభయాపహమ్ || మృతసంజీవినియంతు ప్రణవవ్యాహృతీ
 యుతా | తతస్త్రియోబుతైర్నంత్రిఃపునరంతేతథోద్యతే || మృత్యుంజయోయమేవాత్ర కథితామంత్రవిత్త
 మైః | సవీజోయస్తుమంత్రస్సాస్యోమహామృత్యుంజయస్త్యుతః || ప్రణవంవ్యాహృతీవైతాక్షత్రీబీజాన్ప్రవదేత్పు
 రా | తతోజపేత్త్య్గింబకమనుం అంతేవ్యాహృతయశ్చతాః || త్రీబీజంప్రణవాంతంచవహ్నిజాయాంతతోశ్చ
 కేతే | ప్రణవోహిప్రకాదశ్చమృతీహతారకస్తథా || భూరాదికావ్యాహృతయఃత్య్గింబకేతివమంత్రతః | విపర్య
 యేతిత్రిబీజంతద్వచ్చవ్యాహృతిత్రయమ్ || స్వాహావమనురెషస్తుశుక్రేణారాధితకిపురా | మహామృత్యుంజయ
 ఇవిస్మృతోఽనువనత్రయే | ఒంకారైస్సంయుతైష్వశ్చే చతుర్భారథవాపివా | మృత్యుంజయోధవిధివ దుపా
 శ్యేస్సీతమాపుయాత్ || ఇతివసిష్ఠోక్త్య్గింబక ల్పః ||

—† అథశానకొక్తమృత్యుంజయవిషయోపదేశామవిధిరుచ్యతే. †—

శానకః || అపవ్యక్తమృత్యుంజయందోమంపయ్యోగధర్మవిద్యుతాం | మగ్యాత్ప్రిజన్తనక్షత్రేవిషువే సంక్రమేత
 థా || పౌణ్యమాస్యాం మాసాస్యాం గ్రహచేనంద్రసూర్యయోః | సర్వవ్యాధి సముత్పన్నేయథావిధి సమా
 హితః || స్నాతఃశుక్లాంబరధరశ్శుక్లమాగ్నిమలేపనః | అలంకృతశుచాచారే పుణ్యాహం వాచయేద్విజః ||
 అథాజ్యభాగపర్యంతంయజ్ఞతంత్రంసమాహితః | ఘృతాక్తంజహుయాదన్నమవదానస్యసంపదః || అతోభ
 ప్రేతిమంత్రేందూర్వాహూమమృతంప్రతి | త్య్గింబకేతేతిమంత్రేణ హూమమష్టాధికం శతమ్ || ఇమంజీ
 వాయుషైరిశ్యందూర్వాదిజహుయాత్తతః | చరుశాపురుషసూక్తేన మృతేనాథ సృజేతవై || పునఃపున
 జాయమానేతిద్రవీసః | దక్షిణావతామిదమాది - అథాహుత్వాహమంత్రాక్షసర్వాక్ ఎవవాం దేవావ
 స్మినే గోమాయురదతి రుద్రావరుశాసోమేన మగ్నిముద్ధరేణసంఖ్యాసవయతిత్వై - ఉదీఘంజీవః సవితావ

శ్వాదాయస్సన్నయేతిహితవ్యము. దేశాధిపతీయముగ్నాదిహితావంతి - శవ్యవశావంతి. ఇత్యుత్పత్తిభూతిహామశేషంసమాపయేత్ || ఇంద్రావరుణాసోమః మేనస్యోషం జహాశ్మక్ || ఇంద్రమస్తానుభక్తిః దీక్షాకాయశ్వామప్రతిరన్నతయః | భవ్యంయశ్శమామువ్యమాగ్గోగ్నః ప్రవీణకనః | అపమృత్యుభయంహామమూరభేష్టచిరంపునః || ఇతి ||

—* అథమంత్రన్యాసక్రమః. *

హేమాద్రాశానకః | త్రియంబకంయజామహేతిశిఖాయాంస్యసేత్ | సుగంధిపుష్పిరథానమిహ్యదయే | ఊర్వారుకమివబంధనాదితిదాహ్వాః | మృశ్లోమకషీయమామృతాదితి నాథా | పశుగుల్ఫేచజంఘారుజఘనే కటిమేళనం కి | నాథాకుక్షీద్వయేపాశ్వే కక్షయోకుచయోహ్వాది || సూర్యభక్తకాటికాయాంచకూర్పరామజీవంభకే | కనిష్ఠనాసికామధ్యతజాన్యగుప్తపాణిమ || కంఠేథమబుకేవక్త్రేనాసికాకర్ణచక్షుషి | లలాటేమూర్ధ్నిచోధ్వాకయాంవదోన్మంత్రస్యవిన్యసేత్ ||

ఇతిశ్లోకమంత్రన్యాసః.

మాతాపుత్రుచరిత్రకీర్తివిధవాయస్యాంబికానామతశ్చాకల్యాపరమూర్తిరార్యచరితశ్శ్రీపెద్దిభట్టః పితా| సోయంకౌశికవంశధూషణమణిః శ్రీభటవిశ్వేశ్వరౌ వేదెస్తానా మతేన యచసపదే వాక్యే కృతీ వధాతే|| మతిర్యోపాంశాస్మైప్రకృతిరమణీయావ్యవహృతిపరాశీలంక్లాఘ్యంజగతిరుజవస్తైకతిపయే | చిరంచిత్రైతేసాం ముకురతలభూతేస్థితిమియాదియంవ్యాపారణ్యప్రవరమునిశిష్యస్య ఫణితిః || మహాణవాభ్యే మహితేప్రబంధే మాంధాతృనామ్నోమదనాత్తజస్య | సతకర్మమాణిక్యగణేనపూర్ణేకపూర్ణాస్తరంగోదకమోమహీయా || *

ఇతిశ్రీమత్పండిత పారిజాత కళారిమల్లేత్యాది బిరుదవిరాజమాన శ్రీమదన ధూపాల పుత్ర
మాంధాతృకృతౌ స్మృతిమహాన్దవాభిధానే కర్మవిపాక సంగ్రహ

ప్రకరణంనామ దశమ ప్రకరణం.

శ్లో | దొడ్డబేలి, పురీవాసి నారాయణసుబోధితా |

చిరంజీయాతృప్రతియంనారాయణపదార్పితా||

కర్నాటక కర్తవ్యము - ౧౪వ ప్రకరణం.

అథ స్రేణీలకంఠ భట్టాత్మజ శంకరభట్టకృత కమ=విపాకాకాశం
గ్రహోక్త రుద్రకలశస్నానాది విశేషవిధానాని విశ్లేషితే,—

—* అథ రుద్రకలశస్నానవిధిః. *

యుధిష్ఠిరః || రుద్రస్నానవిధానేన కథయస్వజనాదాన | సర్వారిష్టోపశమనం సవకాంతి ప్రదంవృ
తామ్ || శ్రీకృష్ణఉవాచ || దేవసేనాపతింస్కందం రుద్రపుత్రంవదాననమ్ | అగస్త్యమునిశామాకల శ్శబ్దా
సీనమువాచహ || సర్వజ్ఞోసికుమారస్త్యం ప్రసాదాచ్ఛంకరస్యహి | స్నానంరుద్రవిధానేనబ్రూహిదేవకథంభ
వేత్ || స్కందఉవాచ || మృతవత్సాతుయానారీరుభాగాబుతువజితా | యాస్సుతేఽన్యకావధ్వస్నాన
నమాసాంవిధీయతే || అష్టమ్యాంవాచతుశ్శ్యాముపవాసపరామణిః | ఋతౌశుద్ధాచతుర్థాహ్నిప్రాప్తసూ
ర్యది నేకవా || నద్యోస్తుసంగమేకుర్యాత్ మహానద్యోవిశేషతః | శివాలయేథవాగోష్ఠే వివిక్తేవాగృహాంగ
ణే || ఆహితాగ్నింద్విజంశాంతం ధర్మజ్ఞఃసత్యశాలినమ్ | స్నానార్థంప్రాథయేదేనం నిపుంగురుదకర్మణి || తత
స్తుమండలంకుర్యాత్ చతురశ్రముదక్లవమ్ | బద్ధచందననాశంచగోమయేనతులేపితమ్ || తన్వధ్యేశ్వతరజ
నా సంపూర్ణంపద్మమాంబితే | తస్యమధ్యేమహాదేవం స్థాపయేత్కణికోపరి || దద్యాద్దశేషు నంద్యా
దీక్ష చతుర్ముఖాంసంధ్యాయామకమ్ | ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చదశేష్వప్తసువిన్యసేత్ || దేవీంవిनाయకంచైవస్థా
పయేత్తత్రపాథికవ | దత్వాఘృణం గంధధూపంచ పుష్పం దీపంగుడోదనమ్ || భక్ష్యాదికంచనైకేద్యం ఫలం
తాంబూలమేవచ | దక్షిణాంచతతోదత్వానమస్కృత్యక్షమాపయేత్ || అనెనవిధినాకుర్యాత్ కలశం రుద్రసం
జ్ఞికమ్ | సభుక్షేపకలాభోగాప్రసాదాచ్ఛంకరస్యచేతి ||

—* అథ సర్వరోగహరస్త్రచాఘృణదానవిధిః. *

హేమాద్రా || ఉద్యంనద్యైతిమంత్రోయంసారఃపాపప్రణాశనః | రోగఘ్నశ్రేష్ఠఘ్నశ్చ భుక్తిమక్తి
ఫలప్రదః || కరావలకవద్వస్త్రోగుహ్యాంపరమసిద్ధిదః | పుత్రస్యరోగనాశాయ ఖ్యాతౌలోకసీతాయచప్రతేనా
రాధితోదేవ స్త్రవమంత్రేణభాసకరః | ఎతేనైవవిధానేన న్యాసపూర్వకమేదచ || హస్తయోగ్యుదయే
మూర్ధ్నిపాదనాభిముఖేమచ | చక్షుష్యోకవచంచాస్త్ర పాదస్యాది పక్షైర్చ్యసేత్ || ఉద్యంతక్షిణహస్తేర
మాంక్యతేనాధిరక్షతు | ఆగోహద్వామహస్తేనమాంక్యతాదధిరక్షతు || శుకేమహ్నాద్రోగహ్నాహ్నాశ్శోణా
నా త్వథామయాత్ | హరిమాణంమూర్ధ్నిభానుర్మాంభూతాత్సర్వతోవతు || కేశేషుక్షిప్యపాదచ గమనాద
వటార్ధరిః | రొపతాకాసువామేతురక్షపూషాత్వమాగమాత్ || అగోనాభ్యాంతమోజాద్గత్యన్యోగగర్భ
భిరక్షతు | హరిమాణంసుఖంజిహ్వః మరీచిర్మమరక్షతు || ద్విషంతంకవచంమేస్తుమేగోమాన్యరూరక్షతు | వి
ద్యేషతాత్సర్వతోమాం రక్షత్వస్త్రేణభాసకరః || ఏవంయశ్చరుతేవ్యాసంద్వాదశంరోగహశీచ | సర్వసాపని
ముక్తంసహోకపద్రవవజితః || ఉపచారాదికంకుర్యాద్ధృఢపుష్పైఃస్వశక్తితః | రక్తగంధాక్షణై పుష్పై
సామ్రపాత్రేణధక్తితః || పాదాధావత్పచేనైవ్వీరావృత్తావిభోమతః | దద్యాదఘృణం సమంత్రం అను
లోమ్యే పునఃపునః || యోగ్యుంవైతామృపాత్రేణప్రదదాతీసహస్రకమ్ | శలంవాభానుకారేణ విపాన్వా
దభోజయేత్ || రోగాభ్యవతికముక్తస్సర్వశత్రూకామయేచ్ఛగః | చతుర్వింశతివాత్సైర్కృష్ణ యోచయే
చ్ఛానుమన్వకమ్ || సర్వరోగవిముక్తౌద్యేషిణశ్చనుయేత్తునః | పుత్రభార్యాపహసాంచా పృథ్వీరోగ్యం స
ర్వదాభవేత్ || శ్రీమంప్రాప్నోతివిశ్రాంత బ్రహ్మప్రాప్నోతిగృహమయమ్ || ఇతిశ్చాఘృణదానమ్.

—* అథత్వచాఖ్యే దానప్రయోగః. *

అవశ్యుపాదానాయశ్య - మాపాద్యన్త్యేభ్యమమజేవచ్ఛ్రీరావిసోధేన అనుకరోగశ్య సమాలవాక ద్వా
రాప్రిచారోగ్యపాపమైత్యన్త్యకల్పేనసూర్యాఖ్యే దానంకరిష్యతిసంకల్పాఖ్యే దానంకుర్యాత్. ఉ
న్నశ్యేతివృచస్యకన్వృత్రోప్రసంగ్యయిషః - సూక్ష్మదేవతా - అనుష్ఠానభంజన - తృచాఖ్యే దానేవి
యోగః - తిష్ఠిషంకన్యాసః - ఉద్యమమశ్మదయాయచమః - పృథ్వీగురయ - శిరసెన్వాహ - శుకేమ - ద
త్తసి - శిఖాయైవవట్ - అభో - దత్తసి - కవచానుమలం ఉపం - సహ - నేనాత్రయాను - ద్విషంతం - రం
భం - ఇన్యథాచః - వచంగతః - తతః - తేహోరాత్రస్త్రియాయుక్తతప్రకారం - నన్నః । కిరీటీపద్మనేత్రశ్చ
పద్మరాగవిభూషితః । పద్మాసనాయనమః - ఇతిధ్యానం । ధ్యేయస్స దానవిధ్యైః ఉపలమభ్యసజ్జానారాగణ
స్సరసిహసన సన్నిధికి కేయూరవాక్ మరకమండలవాక్ కిరీటీ హరి హిరణ్మయవపుష్పతంబుజః ॥ ఇతి
ధ్యాత్వా రక్తచందనేన ద్వాదశదళం పద్మసూర్యం మిత్రాదినా ద్వాదశ - దంపసింగర మాతరారు సారథీశ్చ
సంప్రాప్య - రక్తచందనయుతంతామ్రపాత్రే అప్యం దద్వాత్ - ఉద్యథా ఉద్యన్నద్యమిత్రమః - మిత్రాయే
దమప్యం నమః - ఆరోహన్నుత్తరాంచినం - రవయ - పృథ్వీగురం మమసూర్య - సూర్యాయనమః - హరిమాణం వ
నాశయ - భానవేనమః - శుకేమ మేహరిమాణం - ఖగాయనమః - రోషవాకానుదత్తసి - త్త్వేనమః - అభో
హరిద్రవేమమే హిరణ్యగర్భాణయనమః - హరిమాణం వదత్తసి - మరీచయ - ఉపగాదయమాదిత్యః - ఆదిత్యా
య - విశ్వేనహసానహ - సమితే - ద్విషంతం మమరంభయక్ - అర్కాయ - మోలహం వ్యవతేరణం - భాస్క
రాయన - ఇతిపాదశః - అథాథాచః - ఉద్యన్నద్యమిత్రమః ఆరోహన్నుత్తరాంచినం మిత్రవిధ్యాంశ్చాద్రో
గం - నాశయ ॥ సూర్యధానుభ్యాం శుకేమ - దత్తసి - ఖగపూవభ్యాం - అభోహరిద్రవేమమే - హరిమాణం ని
దత్తసి - హిరణ్యగర్భాణయనవిధ్యాం - ఉపగా - సహసానహ - ఆదిత్యసవిత్తభ్యాం - ద్విషంతం - ద్విషతేరణం - అ
ర్కభాస్కరాభ్యాం - అథఋక్యః - ఉద్యనాశయ - మిత్రవిసూర్యభానుభ్యః - శుకేమదత్తసి - ఖగపూవహి
రణ్యగర్భాణయనవిధ్యః - ఉపగాదయమాదిత్యః - విశ్వేన - రంభయక్ - ఆదిత్యసవిత్త అర్కభాస్కరభ్యాం నమః ॥
ఇతిఋక్తః - అథత్ర్యోదేవ - ఉద్యం - ద్విషతేరణం - మిత్రవిసూర్యభానుభ్యః ఖగపూవ హిరణ్యగర్భాణయనవిధ్యా
దిత్య సవిత్రర్కభాస్కరభ్యాం నమః ॥ ఇతిసూర్యాఖ్యే దానప్రయోగః.

—* అథరామేశ్వరభట్ట సుత మూలపదభట్టకృత కారికాః. *

అవృత్తిరెక్కాపట్వేసా చ్చతుర్వింశతిరీతా । తావరిభిస్తదైకాస్యాత్రావద్విధ్యాన్యయుక్తభవేత్ ॥ తావ
ద్భిరైవలఘుభి రేకాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ తావద్భిరేకైరత్రైకాహాఖ్యే దానప్రయోగః ॥ పటసప్తశ్శ్రితైః
పంచశతైరంశః పకీర్తితః ॥ ౫౭౬ ॥ యుక్తైరైకాత్రైకైశ్చాస్మి దంక్షైస్సగణితోలఘుః ॥ ౧౭౭౭ ॥ లక్షత్ర
యేణవిభివదేశమిశత్సహస్రతైః । పటసప్తశ్శ్రితైః సప్తశతైరఘ్నాకాః పకీర్తితాః ॥ ౩౭౭౭ ॥ ఏకానాశ
తిలగైర్విశ్వపట్టియత సహస్రతైః ॥ మహాఘోత్రచతుర్వింశ శ్శ్రితైష్షట్పత్యైర్భవేత్ ॥ ౭౭౭౭ ॥ ఇత్యాదయః
పదాః । ద్వితియపక్షస్తు రసత్వసంయుతయైర్భవేత్ ॥ యుగాప్తద్దానవాదైర్భవేత్ ॥ యుగాప్తద్దానవాదైర్భవేత్ ॥
ప్రపకీర్తితః । అవృత్తిరెక్కాపట్వేసా చ్చతుర్వింశతిరీతా । తావరిభిస్తదైకాస్యాత్రావద్విధ్యాన్యయుక్తభవేత్ ॥

ఋత్విందశూన్యవసువస్మిమితైర్లఘునైర్వేదాన్తవహ్నివయసేచనవాన్వితైస్సైః-అన్యోభవేథవహానన
చంద్రః ప్రకాశతాదనాన్యరసవికారిశంద్రశేత్రిః || అచ్చత్తిః || ౬౬ || అ త ౧౦౫౨౪ః ఘః ౩౨౦౧౬ |
విఘ్నః ౧౦౨౩౨౪ | మహాఘ్నః || ౧౦౨౪౬౭ || ౧౦౬ || సమాప్తః. *

—* అథస్వరోగహస్తాతదనాన్యతః స్వరితరుద్రప్రయోగః. *—

తత్రకాలాః || అస్తితిః ౧౦ భూమిసంపత్తిః || ౧౦౧ || మరణం ౩ బంధువాసనా ౪ || ఆయుర్వృద్ధిః ౫ || ప్ర
జానాశః ౬ || సపత్నాః ౭ || సంవయస్తథా ౮ || శుభరాష్ట్రీ ౯ || స్థావలా ౧౦ || మోక్షా ౧౧ || పశిత్యం ౧
౧౨ || ఇతితైత్రితాదేభలాస || క్వచిదావాధోపిశుభఉక్తః || ముచుక్తోఽప్యష్టపక్షః - శుక్లోన్యస్య - తిథిసంధిః - ద్వి
తీయాపంచమీనప్రమిత్రయోదశిపూర్ణిమాః || పక్షాత్కృత్తీకేచిత్ || వారాస్తు-భావశినిభిన్నాః శస్తాః - నక్షత్రే
ష్వశ్చిరరోహిణీమృగాద్రాకపుష్యమఘాస్తరాఅనూరాధాత్రయ హస్తచిత్రాస్వాతీమూలాశ్రవణధనిష్ఠకేవ
త్యశస్తాః - అభిజిత్సవర్షసూరిపతికేచిత్ - యోగాస్తుశుభావీరగ్రాహ్యః విష్ణులమాసగురుశుక్రాస్తద్వా
ల్యవాధికానివజ్యకాని || దేశస్తు - దేవాగరనదీతీరాదిః తత్రప్రథమంతావత్ - సర్వప్రయోగారంభాత్ -
ప్రాగేవకన్తికశ్చిద్విసంజయప్రాణానాయమ్య - మాసపక్షాన్యభిభూతముకకామాంతం త్వరితరుద్రమంత్రప్రో
క్తంపురస్కరణంకేరీష్యతఃసంస్మృత్య || యోరుద్రఇతిత్వరితరుద్రస్యాధికం అథర్వఋషిః - త్వరితరుద్రోదేవ
తా - అశుష్టువ్ధందః - మంత్రసిద్ధ్యర్థేజపేవినియోగః - తతోన్యత్వరితరుద్రమంత్రస్య అథర్వణఋషయేనమః -
శిరసి || అశుష్టువ్ధందసేనమోముఖే || త్వరితరుద్రాయదేవతాయైనమః - హృది || రుద్రాయబీజాయనమః -
నాభా || నమోస్తుకత్కైశ్చనమః - పాదయోః || యస్సిరసేనమః - రుద్రోలలాటాయనమః - అగ్నోనేత్రత్రయా
యయఃకణాకాభ్యాంఅపు || అనామికాయోయఃముఖాయ - బోషధీమదాహుభ్యాం-యఃహృదయాయ-రుద్రః
నాభా-విశ్వాగుహ్యాయ - భువనా-అసానాయ - ఆవివేక ఊరుభ్యాం-తస్మైజానుభ్యాం-రుద్రాయ జంఘా
భ్యాం-నమోగుల్ఫాభ్యాంఅస్తుపద్భ్యాం-తతః - యోరుద్రోఅగ్నోశిరసేనమః - యఅభ్యముఖాయ - యబీ
ధీమ-హృదయాయ-యోరుద్రోవిశ్వాభువనావివేక-నాభ్యైనమః-నమోరుద్రాయనమోఅస్తుపద్భ్యాం-
తతోయోరుద్రోఅగ్నో-అనుభాభ్యాంనమః - యోఅపు - తిష్ఠనీభ్యాంనమః - యబీషధీమ-మధ్యమాభ్యాం
నమః - యోరుద్రో-అనామికాభ్యాంనమః - విశ్వాభువనావివేక-కన్తికాభ్యాంనమః - తస్మైరుద్రాయన
మోఅనుకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - యోరుద్రోఅగ్నో-హృదయాయనమః - యోఅపు - శిరసేస్వాహ-
యబీషధీమ - శిఖాయై || యోరుద్రః—కవచాయహుం - విశ్వాభువనావివేక—నేత్రత్రయాయ || తస్మైరు
ద్రాయనమోఅస్తు - అస్త్రాయభిత్ - ఇతిర్వాకాకృత్యాంశుశ్లోదీర్ఘగ్రాన్యాంశుశ్లోమూలేమసంయోజ్యాం
గుప్తసంశ్ఠితేనముద్రాంశుశ్చత్ || నాద-ఏవతేరుద్రసహస్రాంబికయాజావస్వస్వాహేతిమంత్రేగ్రదర్శి
నీయేతికేచిత్ - తాంబముద్రాశికామశ్చేచ్ఛిరసికుశాత్ - తేజస్కామోనేత్రయోః - అన్నకామోముఖే-
రోగనాశకామోగ్రీవాయాం - సర్వకామోహృది - జ్ఞానకామోనాభా - పౌజకామోగుహ్యై - పశుకా
మోజంఘయోః - గ్రామకామోబాహ్వోః - రాష్ట్రకామోపాదయోః - వశ్యత్వకామోవామహస్తేపాపక్ష
యేదక్షిణహస్తే || వ్యాధినాశకాంశు - శరీరాంబుళిరి - కామనావిశేషే స్థలవిశేషఇతికేచిదాహుః - తతః
చతుర్భుజమంత్రజేత్రంద శుద్ధస్ఫటికసన్నిధం - ఉగ్రకర్మణిచైవోగ్రమూర్తింధ్యాయేదుమాపతిమ్ | ద్విఘ్న

—* అధ్యాయం అశ్వదానమ్. *

హేమాద్రి బ్రహ్మాండే ॥ ఉగ్రశ్శక్తిః పరిపూర్ణా మహాత్మాకథానిర్వక శక్తిః ప్రోక్షణీయమ్ । ఏకం
 పృష్టోమునిభిస్సూత్రసూత్రువాచేదం దానమాహత్త్యైత్ర ॥ శ్రీబ్రహ్మంజితభయస్యామిదాన యశ్చక్రాన్తా
 సౌమ్యామువ్యతేరోగపూగైః । అభిష్టపీఠిభావతహతతా రాయుష్యమాంగ్య ముదైతాగ్గమి ॥ ఉగ్రా
 జసర్వాణి శమంప్రయాంతి శ్రియంతిథాప్రాప్తయోద్యోవదాతా ॥ గ్రన్థోదైత్యైనిత్యైర్వైర్వాచకో
 నిత్యంరమతేయత్రధూమా ॥ పిష్టిసహర్యావాశ్శిననానుదానుశుచా శ్వేదామిది నోవల్యైః । వేదీప్యయం
 హస్తమాత్రంసమంతాత్ కృత్వాసిత్తైస్త్రుంజవైరాధకాత్తైః ॥ తత్రచేదావశ్శినాశసూహేమశ్చాత్కృత్వా
 ప్రాజ్ఞుభోభ్యవకయిత్వా । ద్విభుజోదేవభిషజౌకావ్యాచారుహోచనా ॥ లియూతావసయశికార్యాదివ్యావ
 షీణహస్తయోః । తావశ్యమస్తకార్యదశశనియాతథాద్విజాః ॥ ఏకస్యచక్షుఃకేహ స్వేదామేదాన్యస్యపా
 శ్వోగమ్ । నారీయంగంప్రకతకన్యంసురూపంచారుదశశనమ్ ॥ తయోశ్చనానీ ప్రోక్షై రూపసంచత్తథాశ్చ
 తిః । రత్నభాండకరేకార్యేచంద్రశుక్లాంబరతథా ॥ ఇతిమంత్రః ॥ నానవ్యవసాయమువయో హిరణ్యరూప
 పదానాన్తమశాంతిరస్తు ॥ యథాయువాం దేవభిషగ్నవేలాంతథావమేరోగశమాయదేవా ॥

ఇతి హేమాద్రా వశ్వదానమ్.

—† అథనానారోగహర తులాదానాని. †—

హేమాద్రిగారుడే ॥ తులాపురుషదానంతుశ్రీమృత్యుంజయోద్భవమ్ । అథలోహంప్రదాతవ్యం
 సవకరోగోపశాంతయే ॥ కాంస్యంవయత్త్వజేదేయంప్రప్రశోకవికారకే । అపస్తారేతుసీసంస్యాత్తామ్రం
 కుశ్మేనుదారుడే ॥ పిత్రలంకృతపిత్రైవరూప్యంప్రదరమేహయోః । సువణకాం సవక రోగమప్రదవ్యత్త్వ
 త్యునాదనమ్ ॥ ఘోతద్భవంతథాదద్వాద్యైర్హస్త్యాం దీఘదారుడే । రుజిగోడంచాశ్మరోగే పాగంస్యాత్
 గండమాలక ॥ జాంగలంచాగ్నిమాంధ్యేచరోగాత్పాతేవదైష్టికమ్ । మధూద్భవంతథాదేయంభాసశ్వానజలో
 వరే ॥ ఘోతద్భవంతథాదేయంబృదికరోగోపశాంతయే । క్షీరంపిత్తవివాశాగ్నాభిష్టాద్భగదారుడే ॥ ల
 వణంకఫనాశాయపాష్పంద్యవినాశనే । ఆన్నంజస్యరోగస్య నాశనేద్వ్యశమేవచేత ॥ అత్రతులాదానేనాథి
 దేవతాపూజ్యా ॥ తాశ్చగారుడే ॥ లోహేనహస్తైరంజి । కాంస్యేనోపావృత్యచ । సీసకేవలయః । తామ్ర
 సూర్యః । దైత్యలెక్షజః । రాశ్మేపితరః । సువర్ణేనర్వచేవతాః । కలేసామః । గురూమః । తామ్ర
 లేవినాయకః । కుసుమేగంధర్వాః । జాంగలేష్వి । జాంగలం-కుంకుమకేసరః । మధురయః । భృతేమృత్యుంజ
 యః । క్షీరేతారాగణః । దధిసర్పాః । పిష్టేప్రజాపతిః । అస్త్రే సవకరోగప్రాణి నానారోగహస్తయోః
 అత్రినానారోగహరణితత్త్రైవబ్రహ్మాండే ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ భగవన్ప్రణిసన్సర్వైరోగాలాణిప్రభవంత్య
 త । ఏషాంతత్పరిహరథాం కతకవ్యాఘాతమిచ్చతా ॥ ఇత్యేవమత్రైభగవాన్ప్రహ్మణావరణేచ్ఛివా । య
 దాహతస్మైతత్సర్వంబ్రవీమిమునిసత్తమ ॥ అథయోవ్యాసయత్యైవశరీరపరిశోషణాః । పుష్కంబత్పరిహర
 థాంకతకవ్యంహితమిచ్చతా ॥ జ్వరోతిసారోయత్యైవ గుల్మంశూలంభగండరః । దుష్టగ్నిమాంధ్యంకాతశ్చ

మలకల్పారతులసేదశపంచకైః ॥ కుసుమైరితనైర్వాసియథాస్వకానముద్భవైః । చందనాగరుకర్పూరై విశవిధై
 ఘాతపదీపకైః ॥ నానావిధోపచారైశ్చవివిధాహాణధూపకైః । తాంసువజ్రేనవిహితాంవిశ్వకమేతప్రభా
 యేత్ ॥ తతోబ్రాహ్మణమశ్యేత్యవృత్తాభ్యయనశాలినమ్ । విసమభ్యుద్యోకవిధివత్ప్రతిమాంవిశ్వకమణః । ద
 ష్టిణోపసూరయుతాంశ్రద్ధదానామహవ్రణీ । పాణినాపాణిమాలభ్య సప్తనాస్యకరౌపరి । సస్మభీం మూఢికా
 మాలభ్యమంత్రమేతముదీరయేత్ । యన్తయామప్తథాజెనామృతజైరనురాగ్తనా ॥ విహంగేశస్త్రసంపాతాక
 కృత్వాయత్వాపమాజితమ్ । వ్రతాఖ్యాయ త్తస్మాత్ - అనఘాహమసాసితీ త్రిర్వదేప్రేణమద్విజమ్ । దుఃఖం
 నాదీవ్రతాఖ్యాయ త్తస్మాన్మచ్చ్యేయసువ్రతమ్ । ఎధిత్వసనమస్సోపివిప్రప్రీత్యణింపదేత్ । తతోవ్రణీశీలాద్రింతం
 శుల్బభాజనసంయుతమ్ ॥ ఉచ్చైఃసంత్రమేనంతుస్సృశయేత్పాణినాద్విజమ్ । మంతవస్త్రీలసంఖ్యాకా మయా
 విప్రచికిషీతాః ॥ విప్రస్యవిహితాపూర్వంమహంతోచలనన్నిభాః । యద్విప్రవపుషఃపూయ శ్శోశేతవ్యవనం
 భువి ॥ కృతంతదఘనాశాయదత్తాశీ స్వగృహాన్భజేతి । తతస్తుసర్పిషస్సృశంకృత్వావిప్రాన్ప్రపూజయేత్ ॥
 అగ్నేనయేతిమంత్రాంతేధూయస్తంప్రణమేద్విజమ్ । విప్రస్తత్యవమాదాయదత్తాశీస్వగృహంవ్రజేత్ ॥ వ్రణీ
 ద్రవిణవస్త్రాన్నైశ్చశ్చిద్ధయాపరయాన్వితః । లక్ష్మైఃపాకంపూర్వముక్తంప్రాతివేశ్యాదిచింతనమ్ ॥ గతేవ్యజను
 పాంసంఖ్యాంప్రశ్నకాదెవచింతయేత్ ।

✽

ఇతి శ్రీభట్టనీలకంఠాత్మజభట్టశంకరకృతే కర్మవిపాకార్కే సూర్యారుణ

సంవాదేదుష్టవ్రణహరమ్.

—* అథాపరం పృథ్వీచంద్రోదయే. *—

జైమినీయసంహితాయామ్ ॥ నిరీత్యసాధూనుతానః ధనుర్వాతంప్రయాతినః । మాషమేరుంతైలవా
 పీంప్రదాతారంవిముంచతి॥ సాధూకదృష్ట్యయోఉత్థానో అనన్రవేన గచ్ఛతి ॥ సధనుర్వాతవాక భవతీత్య
 ధాః ॥ తన్నాశానుమాషపర్వతంతైలవాపీంచకృత్వాదద్యాదితి ॥

ఇతిధనుర్వాతహరమ్.

—* కంపవాతహరం. *—

అథకంపవాతహరమ్ ॥ సూర్యారుణసంవాదే ॥ పలద్వాదశభిఃకుర్యాత్ దశభిర్వాప్తభిశ్శుభమ్ । మృ
 గంశాల్పక్రియంశుభుతితం దృఢాంగమతిసుందరమ్ ॥ పలసమైతమామైశ్చ శృంగేశాశ్చహిరణ్మయే । పుచ్చాగ్రే
 తుప్రవాళస్యాస్త్రంతండులద్రాణసంస్థితమ్ ॥ పలాభ్యాంఃమితంరమ్యంకాంస్యపాత్రవతుష్టయమ్ । పయోదధి
 ఘృతక్షౌద్రపూరితంస్వస్వమంత్రతః ॥ కృత్వాగ్నృతరణంమంత్రైఃమృగంస్థాపయేత్తతః । పాత్రేమవిన్య
 స్తపదైః వేదమంత్రైఃప్రతిష్ఠితమ్ ॥ వాతగంమృగమారూఢం విచింత్యమనసాసకృత్ । అర్చయేద్విధివద్భక్త్యా
 సుగంధకుసుమాదిభిః ॥ ఆనానియద్భిమంత్రేణఆయంగౌరితిమంత్రతః । ఏవమభ్యుద్యోతందేవం మనసామృగ
 మాస్థితమ్ ॥ తదగ్రజహుయాన్తంత్రైరుక్తైఃసైరపిభూయసా । బ్రాహ్మణాయనువృత్తాయవిదుషేతిగుణై

యూజే || మృగం దద్యాత్సంధివన్సహచరికొవిదః । దానాంతేనైవ దుష్ట మందేష్యే నానుమోచితః । య
న్మయాహరతానానాన్రవ్యాజీసతతంపురా । మహానః కరవాతస్య ప్రాప్తమేర ద్దురర్థయమ్ । తస్యనాశా
యమేదత్తేమృగోవాతీస్యవాహయమ్ । దానైవానతద్వార కాంతిభావః సమాత్ || ముక్త్యైసిరుబక్త్యా
హంధూయాసయతిరంపదత్ । సహేమాన్యహేమిలికృతద్యాత్ ||

భవికంఠవారహరమ్.

—* అథాక్షేపవారహమ్. *

అక్షేప || వాయోనాక్షేపసంజ్ఞస్యశుణ్డీర్తసలక్షణమ్ । సమ్కృతించ విశేషేణ కీర్త్యమానమ్
యూనః || అరాగసిగురౌ గాంతే ఘృతా వనవతికాకే । వాతకక్షేపకౌవామజాయతే భృశదుఃఖదః । లక్ష
ణంతస్యవత్స్యమితిధా తివిభధూషణమ్ || గురుప్రణీతవాక్యాత్కంకృతవాసిపి కున్యమా । ఐతరాభూతవా
దాద్యైః అపృథాభకంకరూపదైః । అహిమన్సదాక్షేపైః ప్రాక్షిపేజ్జవసంసపి । అంగాన్యాదాయముఖ్యైః
ప్రసవిసతికమణి || యథాపక్వాత్యౌతాస్సవేఅథాగరు సరూపితాః । వీవంపక్వాత్కరాదీతి క్షిప్యం
తేంగానిదుమణతేః || క్షిప్యంతేవాయువేగేన నానారాద్రభివాదిభిః । నాశ్చాతినవిద్రాతినస్రావం ప్రపిబత్స
సోః || వాయునాక్షేపకేనాతకః కించిత్కమంతుమేత్తతః । గురుదితాపశాపశ్చేత్సర్వాంస్తాంత్సత్సతాం
యేత్ || తదాకుష్టేచ్ఛిరోవాకౌ స్థాంగాదీన్యపితాపయేత్ । ససత్సబహిరాభీతే సవిద్ధ ప్రసరె గురౌ ||
అంగానామప్రసారిత్వాత్సముహుఃప్రపతత్యధః । తంవాపతానకౌవామ్నాసభిషగ్భిరుదీర్యతే || యదాప్రవిష్టం
భవతిగురుశ్శోభయాదికతః । తదావాతోంగమవ్యస్యస్తభాత్మకమథాపివా || తత్తన్మబ్ధమానుషస్యాంకంఠంఠవ
త్ప్రతిభావ్యతే । నామ్యమానంచనసమేత్తరచాయత్పరైరపి || తదద్దండాయతానాఖ్యాం సంజ్ఞాంచ లభతేమ
నూక । గురుర్యథాభవద్వాచలిస్తంభఃపక్షాపరాజయేత్ || తథాస్యాహుఃపునస్తంభాల్జిహ్వగ్రమపితుద్య
తే । నాన్యమత్తుంసశక్నోతి పిబత్కంభోతికృచ్ఛ్చితః || మానసోవాపతానస్యాత్కమణాక్షేపకౌపతః । క
మణవాగ్న్యమధిక్షిప్తై గురౌదండాపతానకః || వీవంతిధావిరుద్ధస్తికగురవాక్షేపితేవ్యసా । త్రిధేలిలక్ష్మ్యతే
సంజ్ఞాంతద్వైరౌఘాదుమానతః || మనోవాక్యాదుకమాక్ష్యధిరక్షిప్తేపురాగురౌ । అపతంత్రఇతిఖ్యాతోవ్యా
ధిర్వాతప్రకౌపతః || ఇతిజ్ఞాత్వాప్రతీకారంవ్యాధేస్తస్యజలచరేత్ । విధిరత్రాపతంత్రౌక్తాః సర్వవిదగ్ధిహ
తే || అంగానామప్ర్యవప్తంభాస్కంకశ్రూజాక్రమాదిభిః । డెయాత్రాభ్యవ్యకవిధివద్ధరేన్ద్రోవిక్రమితనుః || సర్వి
తానువిశుద్ధేనస్వదేవార్థసమ్మికా । చతుర్భుజగదాపద్మ శంఖచక్రౌపశోభితా || తంకులార్ధాధకంస్యస్య
తామ్రపాత్రేనివేతితా । తదగ్రేభజపెయుస్తైబ్రాహ్మణాశ్శంసితవ్రతాః || యుంజతేమన ఇత్యాది విష్ణోస్సూ
క్తాంతద్విదః । ఎవంబైదైష్టవంకుత్రం ఇదంవిష్టురితిస్మృతమ్ | లక్షమానమితంసంమ్యక్ష్మహుయాత్తద్దశాంశతః | తి
లాంస్త్రైమధునోపేతానూర్భవమారుతపామితః || గ్రహహోమాదికంసర్వంతతఃపూర్వవదాచరేత్ । మరు
ద్భ్యోమారుతంహోమంబైష్టవంవిష్టవేపయేత్ || తతోభ్యవ్యకహరేమూతికంమరుతశ్చగ్రహనపి । బ్రా
హ్మణాయప్రదద్యాతాంమూతికంత్రోవిక్రమింశుభామ్ । సదక్షిణాంతతోమంత్రామానసానుశ్చరేద్గది || య
న్మయామనసాసాక్షాత్ అధ్యధిక్షిపతాగురౌక । ప్రాప్తమానోపతానాఖ్యంకర్తౌక్షేపకౌపజం || దండాప
తససజ్జంతుకర్మవాగ్న్యమగుతదమ్ । బ్రహ్మహత్యాసమయద్యత్ తస్యతస్యాపనుత్తయే || దత్తాత్రోవిక్ర

మీమూర్తికస్తతచోవిహరిసి । ముచ్చైయంపాచికాన్తస్తాస్తనన్వాగ్ధిధాయకాక్ ॥ అపఘాహం భవా
నిలి త్రివారంతుండ్విజంవదెత్ । జన్మనాత్మాచమంత్రావహిషజ్జగిషన్మధాగ్దెత్ ॥ తిశ్శేలైదుగదెమ్మెత
శ్మనాకాదేమవిశ్చయః । కమణోలషణానాం చ లాగాహంబనిశేషతం ॥ విశేయాకీర్తికం ప్రదాంబు
తీర్తకంబుత్తమః ।
ఇత్యాద్యైకవారహుమ్.

గృభస్థిశుష్ణకౌవాతన్వాగ్ధిస్తంహమభివృత్ । కమతన్వాగ్ధికత్వామిసహంబుగిషన్మధాగ్దెత్ । పా
లదేనిజగోగాన పాథస్తగన్వసత్పయోః । ట్టెలైకాన్వారాన్వానాంభాన్వానాంవాత్పదాకరే ॥ ముహు
మకహారుపాయాతాం గృష్ణి గామసుధావమ్ । ప్రతిజహిషకప్రసారెత్ గృభస్థిశుష్ణవా గురే ॥ మధా
విశ్వానచాన్వయా విశ్వానానానిగంధయాక్ । అపకన్వనింబాహుంనానామూలికరహస్తిపే ॥ ఏవ
మేయాః ఘోరిలసి పాష్టిప్రత్యఃగురీద్యయాక్ । అరభ్యసురులెపిదా మారుకుందరమస్తకమ్ ॥ బ్యా స్మమై
స్థితోరూర్నొజకంఘయోజాకశనోపదే । జానుతేహించిత్రాతికధాతవఃప్రజిగీషకయా ॥ తే సతే స
తథాం గేమలాస్తకాష్టాదినాతథా । ఆయేషుయేమదం తేషు లాహకాష్టాది కాష్టభాక్ ॥ అమరిభకరీదా
ధాతేమతేష్వస్వజాయతే । ధారణావధాన్తస్థింసూచీభిస్తోదనాదివా ॥ తోదోభవత్పహోంత్తస్మస్మ
కస్యేవదంకం తే । యావత్సృష్టస్తదాఘాతస్తావత్సృత్వోఃఘ్రిపేదమ్ ॥ ఇతరైర్వాయుధాన్వైస్సాన్వ
దంగపేదాప్రతాదిభిః । యదేసంభవేల్లోపకాష్టై రాహననంకృతమ్ ॥ తదంగమస్యపీదాదౌమిత్తింప్రతిభా
వయక్ । గవోవాప్యవభోవాపి దమ్యోవాగోరసాదినా ॥ తన్తోక్షగ్రహకాలావా తస్మిన్సంభవమి
ప్రధావక్రూషవాక్యాం యతోప్రత్యవదత్సురా ॥ అవతానేపిదా నాం విరావాస్సంభవంతిలే । ప్రకారిపి
చకాన్వాసక్ త్వక్చేదా స్పక్సరివాస్తథా ॥ భవంతితత్రత్యాపి ప్రతాన్వస్తాగ్ని సంభవాః । ప్రహరేత్రి
యమాణేసావక్రాచవాపతచ్ఛయాత్ ॥ భవేదత్వంతరో గాతాంవ కతాస్ఫురంతథా । భ్రమోభవతిదాహ
శ్చ విహ్నేమాకంద్యంబస్వాదనాత్ ॥ ఏవంవిడితకమాపా ప్రాయస్థిస్తమథావరేత్ । శుభేమాసిసి తేరక్షే
స్వానుకూలగ్రహేదినే ॥ సశుభేమాప్రదేశేతుప్రతిగోమఃకాదినా । హేమంతివిక్రమంపూజ్యలక్ష్మ్యస
హచతురుజమ్ ॥ ప్రతారంభమిస్తంబ విహిక వేదవిదోవకయేత్ । దమకాన్వేగిజ్ఞాతన్వం గోమం
గరభనాదినా । విచిత్రవనైర్మామి హిరన్యాచ్యేచభక్తతః । గ్రహ్యేరమకన్వంబేభ్యో సున్వస్వగూజ
యేత్సదా ॥ గవాంశుక్రూషణపరోద్రురూవాంబుదావరేత్ । శ్మన్తే పృష్ఠింబ్జంబుదావిభిశ్శ్మన్తా
న్వితః ॥ గవాన్తేష్టరదై కాకత్వైకారే గ్వానిశుభైః । సగామక్రూషణంబోద్రురూవాంబుదావరేత్ ॥
ఇదేరంతేరికాన్వేచత్వరీగ ను బుభుకావతః । ఏవంకాంబురూపాంబుదావరేత్ ॥ ఇదే
స్వాభోజయే చక్రభక్త్యభోజ్యభవాదినా । అన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగ
దయేపచాన్వకథకారకాత్ । జన్మనాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగ
హ్యేదామిసహంబుగిషన్మధాగ్దెత్ । ప్రకారిపి ప్రహరేత్ గ్రహస్థిరస్థితైః ॥ ఇన్ద్రావిరూపానానై అం
మంత్రప్రసాదకాః । తేపివాతాచమస్తైః సత్సృష్టాంఘ్రివాదేకు ॥ ద్యౌంబేసుమ్ తావత్సృష్టే కేణో
స్వానుకారకాః ॥ అన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగ
వాద ॥ కటిస్థ్యగ్రహేమాతకారణంకృత్యోపేషమా । గృభస్థిశుష్ణవాన్వైకెలంబుదాన్వేచత్వరీగ
తోదోగ్రహకావదన్వదాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగవాన్వేచత్వరీగ
లమంతమకావనేన జాయతేప్రాక్రమంతాత్ ॥ గవాన్వే

పుష్పోపసూర్యుడౌ బాహుగంగాధారకాశిక్యా బాహువింకంతేకర కాన్తగ్రహణాధిపత్యైర్వైర్యమైర్వజా
బాధాతస్తతాస్యేహజాయతే . నేపరానగ్రహస్త్రైః సూర్యుంవాన్విలన్తు యుక్ . ఎభవోగతభవేన గూత
కప్రతిహవ్యకచ . పరాతుకాకాంక్షంభవవిప్లవధాహుకాస్సేవానన . సూర్యవేత్తైర్వైర్యతాధారవాన్వృది
ప్రతినాశతుః . తత్తప్తప్తవిహారానావిశేషాత్తప్తబాయతే . తేనకాగ్యంవిశుభ్యభకం దావంప్రాప్నోతిహా
దరాత్ . త్రైవిక్రమంసంస్కృకాంహైమినిః పూచుమునినుమే . చాలస్యత్రసూరకాంసవ ద్యానభ్య శాంత
య . ధేమచగోముగుదివ్య వారాంసప్రవిశాంత . బాహ్యుదాకాభోజయేత్సమ్యక్ శతంసతుసమాచారః .
మానుసరితశేషేపం బాహ్యుకాశ్చైవధారిధి . జవృహన్యావికలహృద్యం లక్ష్యంప్రాప్నోతిచన్ద్రశతే .

—* అథామవాతహరమ్. *

విప్రేభ్యుదపన్తప్రపతమాన్త దూరికోహరక . విశ్వస్మచ్ఛానదీనస్యవిషంకత్వాహరకధామ్ . స్వజనా
తిథిబంధుభ్యశిపర్వగ్రామికవన్నదః . పూజ్యాన్తా నానభూయస్వదాకదుర్విచోధిత్తపీడయతా . దుష్కరవికభికిపు
మానేతైరామవాతమచాత్మయాత్ . సుంసేకవశ్యచ్ఛాధిమేయవ కమేత్ . బ్రాహ్మతాన్వసమాప్యత్కీర్ణభే
ష్వానుతనేతధా . శుచిరస్త్రేభిధన్వాత్తీనసభ్యవ్యక కాధరమ్ . తత్సమకుంఠవిప్రేభ్యోరద్యాత్మిప్రమ
లంకృతాః . పయస్పతిశుంక శాంకాః చతస్రశుంకపల్లిధా . విశ్రవ్యాధిబలంవిప్య క్షణమా సరయూన్వి
తః . ఆనూన్నావికతందద్యాప్తక్షిణోపసూనైస్సహ . దానాంతేబ్రాహ్మతాన్వర్వాక సమాహూయపర్య్
తః . శ్రావయేన్మంత్రమప్యగ్రే దైవక్షరసమరతః . స్వామినాముఖ్యకల్పేన దత్తానిఫలలిప్తయా . ద్విజభోక్త
పినదాన్నావిగుణేభ్యస్సదనేశి . యన్తయావినియుక్తైరతత్రతానిచచక్రైః . తేనప్రాప్తామహావ్యాధిరామవా
తోతిదారుణః . తస్యనాశాయమేదత్త్యాధేనవశ్యుభలక్షకాః . ఆమాన్యపివదత్తాని విత్తకాత్యమ కుర్వతా . యేన
సోస్తాద్విముచ్చేహందుశ్చహా ద్యాధితోమతః . అంఘోహమచాసీతి త్రిదంశోవయేద్విజాక . అనఘోత్వమ
సీత్యుత్త్వతతోవిప్రాన్విసర్జయేత్ . తతస్సకనకం సవిశస్సస్పృహ్యతో విప్యచద్విజాక . ప్రగమ్యైశ్వర్యా
భ్యవ్యకస్త్రిస్తామాన్మహాచక్రైః . ద్రవిజైరయథాశీర్షివిక్తైరుక్తబలేషుయా . వీనాంసకృతజభ్యోర్మం
దత్వాఘంజేతబంధుభిః . ఐహికాన్యపిచిహ్నీనతస్యేమానివిచింతయేత్ . కరాంఘ్రిం గురిమస్త్యారౌవిషధిక
ప్రహజాతయః . జహ్మదశనదంస్త్రాదాబాబల్యమపివేదనా . మాషకాస్తత్రుహికారః తిలకాః కంఠసంధ
మ . సదైవోద్విగ్నచిత్తత్వంద్రవ్యహః కరోద్భవమ్ . సృపహోరాగ్నినిజేపవాణిజ్యేషణతోవ్యయః . జన్మజా
త్యనుమంత్రాద్యంప్రాతపేక్వానిచింతనమ్ . తత్సర్వంప్రకృభాగ్జ్ఞాత్వానుధియాదైవవేదినా .

ఇత్యామవాతహరమ్.

—* తంత్రవాతహరమ్. *

తల్లక్షణంఆముర్వేజే . కృచ్చాదుచ్చ్యవసితస్త్రానవస్త్రిలితలాజనః . కపోతభివ కూజెచ్చ విసంజ్ఞః
సోపతంత్రకఇతి . తస్మిదానప్రతీకారో హేమద్రవాయుపురాణే . గురొరలికనిబకంధా దవతంత్రీభవేన్న
రః . అలికనిర్బంధోనిమిత్తంవినానిర్బంధః - వత్సైతస్యప్రతీకారం దానహేమాది సంయుమ్ . పలేనవాతద
ధానతదభాకధేనవాపునః . కారయేద్ధరిణంహేమంవాయోర్యాహనముత్తమం . శృంగవరజలేకార్యే

ర్వత్రయసమన్వితే || పర్వత్రయం అంగుల్యానేః || తంశులూపరిసంస్థాప్య బాహ్నువాంసినేవయత్ | ఆధకత్రి
తయం యద్వా తదధికం వాతసక్తితః || ఆధకస్వరూపంధాస్సప్రచరణేపరిధాహాయంజ్ఞయం || వాదేషుచత్వ
మథాప్యంకాంస్యపాతవతుష్టయమ్ || కాంస్యపాతవతుష్టయమితిసామాన్యేనాక్రావపివయోదధిస్యతత్కేద్రపూ
రితంస్వచ్ఛమంత్రతథితి || కంపవాతహాలే ఉక్తత్వాదత్రాపిషయ ఆవిశ్రాంతిం గ్రాహ్యం || పృథ్వీచంద్రోదయే
ప్యేవం || వాయురైవతమంత్రైశ్చ హిమంత్రత్రంప్రకల్పయేత్ || వాయురైవతమంత్రాఃవాతఆవాగభేదబం
అనానియభిశ్చితిసిభిరభ్యమిత్వాద్వాకికంపవాతహగోక్తాచిత్రాపి గ్రాహ్యః || సమిదాదిచయంహుత్వాకతమస్తో
త్రంరందిజ | ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞస్సర్వవిద్యానునివీతితః || ఎతద్దానప్రయోగజ్ఞోనేదపేదాంగసాదగః | తో
గ్నరీతానదిగ్భాగే ముఖంసంస్థాపయేత్సుధీః || నవరత్నానిచయూని అలాభేస్వగ్రాహేవతు | సక్షిపేన్ద్రుత్తి
కాంవాపిరోచనాంగుగ్గులంతథా || సక్తుభిద్యాగ్మజ్ఞేశ్వాపిశాంతికమప్రకల్పయేత్ | ఆహోహిష్టాదిభిమంజ్రై
హికరణ్యాదిభిరెవ || పవమానానువాకేన దెవస్యత్యేతిచైవహి | తతఃపీఠేసమాసీనఃసహిషీచత్రరావృతాః ||
వస్త్రేణచేష్టితంముఖం ఆచాయవతుగోద్విజాః | తతశ్చక్లాంబరధరో గంధశుక్లానులేపః || ఆచార్యేణస
మంపూజ్యహిరణ్యప్రకల్పయేత్ | వాయోశ్చితేనమంత్రేణ తల్లింగేరాధచావుః || తతస్తాంహరిణేందద్వా
త్ప్రీక్షుభాయఉదమ్మభిః | మంత్రేణానెనరిధిచా ఆచార్యాయాభక్తితః || వాయోదరసి భూతానామంత
స్త్వంబోకపావనః | ప్రాణోహనవ్యాహోదానసమానాద్యభిధానతః || అలికంయత్యృతందేవ పూర్వజన్మని
మాయత | త్వంవెస్సినర్వసేతద్ధిపరమాత్మానుతైవహి || వాహనస్యప్రదానేన అపతంత్రం వినాశయ | బ్రా
హ్మణానాచతుశ్చాంశ యథాశక్త్యాచదక్షిణా || ఆచార్యస్త్వహతంవాసోగృహీత్వాశుక్లమేవతు | తేనేన
స్వేయధాలింగమంగానివిమృశేత్సుధీః || అక్షిభ్యామనువాకేనయథాలింగేప్రయత్నతః | దధాగ్రముష్టినాచై
వదధాపింజలికైరపి | హిరణ్యరణాశ్శురయః ఆహోహిష్టేతివైపునః | పవమానానువాకేనఆసోఅస్తాత్త
నైరవ || అన్తైశ్చరూన్తైశ్చామయత్ బ్రాహ్మణైలాకపూజితైః | బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చాద్భృథావి
ధంతోసరకి || ఏవంకృత్వాశుచితరుపతంత్రాత్ప్రీమువ్యతే | ఆయురారోగ్యసంపన్నఃస్వస్థోభవతి మానవః ||
మహావృద్ధియశాప్యేమదానమేకత్కరోతయః | తత్తద్దోషైర్విముక్తానిగుణా భవతిసభో || *

ఇత్యంత గ్రహారంభరీతిదానమ్.

—* అథనేత్రపుష్పహరమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || జరాముఖాండజాక్షత్రీచాక్ మిథునీభావమాగతాక్ | క్షీచాక్ మదోన్మ
త్తాక్ || యద్భుజ్యాభిరమతః ప్రేయసిభిస్సమాగతాక్ | న్యయునస్తమవిద్యావాక్పతత్రీనసపత్రవాక్ || భ
యాద్వియజ్యతాం తేషాంకుశ్లబ్ధిమిర్భుజద్రవత్ | అకాలేవాప్రదేశేవాప్యల్పవందంసమియుజః || రతినక్రలి
తస్యేతిభావః - భయానినాద్యుత్పన్నస్వభూల్లింగక్షతిముఃపూః - ఇత్యాదిలక్షణాన్యుక్తాని || తస్యప్రతీకా
రణక్షో - సునాభ్యయమానేన సోవణారంభవృగాధిపమ్ || గరుడం || వైమూర్కమక్షియుగళంకతకత్వంమా
క్షికాశ్చత్రీ | తిలకోతోపరిస్థాప్య పూజయేద్వివిధాహాజ్ఞేః || తతోబ్రాహ్మణమామంత్ర్యోవేదవేదాంగ
పాతకమ్ | తస్మైతరంభవృగాధిశేందద్వాదానంవిధానవత్ || దానాంతేకితయేన్ద్రుత్రం ప్రయథః ప్రారంబిర్హి
తః || మంత్రమ్ | యర్కయామూర్ధధావేనకౌతుకావిష్టజేతహి | పశ్యతామిథునీధూతా కామూతాపక్షిదం

పదదెవిప్రమతత్వాపనుద్యన । ఇమాతస్మైశుభాకుంభాన పూజౌమధుసర్పిషా । సహిరణ్యమయా దత్తా
గృహాణవిధికోవిద । యన్తయాత్రివిధంమద్యంకుంభశఃప్రాజ్ఞేషైవితమ్ ॥ తేజోవైవర్ణ్యంతులంస్తాపధిగ
తంతుయత్ । ఘటయోస్తుప్రదానేన సర్వంతిస్మేప్రణశ్యతు ॥ ఏవమస్త్రితిసోమ్యుక్త్యాతదాదాయగృహాన్స్య
జేత్ । తతఃకాంస్యమయేపాత్రేసహిరణ్యేససజ్జిషి ॥ విలోక్యవదనంస్వంతదాజ్యంశేజఇతిప్రశేత్ । త
తోన్యావపిసద్విప్రాక తర్పయేన్నిజశక్తితః ॥ ధూమిద్రవిణవస్త్రాద్యైరత్నైర్నానావిధైరపి । ఏవంకృతవి
ధిస్తాత్యమువ్యతేరక్తపితృతః ॥ సపురాశ్యావదంతోధూవృరమేమూత్రకృచ్ఛవాక । తృతీయోరక్తపితృతో
జన్తవ్యకృతనిష్కృతిః ॥ అల్పచల్పతరంతేషాంలక్ష్మేహాపిప్రద్యతే । లక్ష్మేతదాహితంతస్యనక్తవ్యందైవ
వేదినా ॥ సింహాయంబరవద్ద్రుః పాదప్యస్తోరుసంధియ । హానిశ్యుల్పపటాదీనాం అగ్నిహోరాద్యపద్రవాత్ ॥
అధ్యైవోధ్వమయద్యహ్నిశస్తోత్రాతాద్వ్యోగోద్భవాః । ప్రయోజకానుమంత్రాద్యాగితక్తాస్తదనిషేధకాః ॥
పౌత్రవేశ్యాదయోజ్ఞయాబంధువస్తాద్యచాదికాః ॥

✽

ఇతిరక్తపితృహరవరుణదానమ్.

—✽ అథ శూలహరశివమూర్తిదానమ్ ✽—

సూర్యారుణసంవాదే ॥ సూలనదెహినోజంతూకవిధ్యతశ్శృణులక్షణం । నిష్కృతిశ్చాపియాతస్యస
హసౌల్లాఘకారిణీ । శూలవిధ్యోయథామూర్చమానచ్ఛేచ్ఛముమోహవ । మూర్చ్ఛామోహస్తధైవాస్య
శూలమూర్చ్ఛావిజాయతే ॥ శిరసోరారవంకాష్టమిత్యాదిహృదయార్యయః । యథాతస్యాభవన్పూర్వం
తథాకాపాభవంతహి ॥ కాలవేశాంగభాగాద్యం తద్యద్యాత్రచింతయేత్ । శూలద్రవ్యంవినిధాకర్యదై
వజ్ఞప్రవదేత్సుధీః । లక్షణైఃప్రశ్నభాద్వాపిథాతదపిశీత్యతే ॥ శూలవాహాభవెల్లాహశూలాదీఘూతి
సంతతః । నానారతిచిరస్థాయీమూర్చ్ఛామోహవిధాయకః । విశేషతోజ్వరచ్ఛదీభ్రమతృప్త్యారుచిప్రదః ।
భిషజాముపచారైశ్చసాతియత్నకృతైరపి । నశామ్యత్యవరోగశ్చభుక్తిద్విటాగ్రీధనఃకృశః । శూలకాశ్యమ
యంచిహ్నుంచైవవిచ్ఛాలినావదేత్ । శూలంవితస్త్రిమాత్రంసదైహినోస్యకదధయేత్ । జనప్ర్యాహేనవాప్యే
కప్యాశివంద్యిభృంగవాత్ । ప్రతిగృహ్యప్రయత్నైసప్రణమ్యేనంవిసజయేత్ । తతస్తుపరమాన్నైనభోజయే
త్తుశతంద్విజాక ॥ విప్రానన్యాంశ్చసంతప్యేదక్షిణాభిష్టశక్తితః । దీనాంధకృపజెఘ్యోన్నదత్వాభుంజీతబం
ధుభిః ॥ భవెన్నాతిచిరస్థాయీముహుశ్చామ్యతికుప్యతి । శూలకంటకనూచ్యగ్రసంభవేచిహ్నుమీరయేత్ ।
హృదయోత్రికపృష్ఠాదాసశూలాస్థాంగవదకః । సహసారంభకాలేతుతీవ్రస్సామ్యశ్శమంత్రజేత్ ॥ అచిరా
న్వాతవిణ్మూత్రప్రవృత్త్యాపిప్రశామ్యతి ॥ ఆటాపదాహకఫకృత్శ్వాసభాసారతిప్రదః । ప్రశ్నభాదవగంతవ్యా
శూలవ్యక్తిరథాపివా । రిపుభావగతేకూరేస్థిరేలాహం విచింతయేత్ ॥ చరెకంటకనూచీభిద్విదేహేకా
ష్టజగృహే । లక్షణైరితివవ్యాధేఃశూలస్యజ్ఞానకోవిదః । నిష్కృతింవిదధీతాథయథాశాస్త్రోపదేశతః । శుభ
శూసిసితేపత్యైవతేమానెమృతద్యుతా । తీర్థేవాస్వగృహేవాపి శుభదేశేసుసంస్కృతే । గౌమయేనోపసంలి
ప్త్యైష్టకంబలవిస్కృతే । తిలానామచలంకుర్యాద్రోజేనవిధికోవిదః । తస్మాత్తుపూర్వదిగ్భాగతావంతంతం
వలం । తత్రసంస్థాపయేత్ప్రాంతామ్రుంద్వాదశపాలికం ॥ తంధులాద్యతతస్తస్త్రికసౌవణంశుభల
క్షణం ॥ సువర్ణేనశివంకుర్యాత్ ఉమాదేహాధకధారిణం । తత్రతంపూజయేదైవంచైవైన్నుక్తైర్యధావిధి ।

యజుర్వేదవిదస్సమ్యక్ వెద విదాంగపారగాః | తత్తస్మిన్ గాత్రతస్మిన్ కపూదాక్షాణి వినిర్మితం | సోమణఃస్థా
పయోచ్చాంతం శూలైః స్త్రిన్నయోమయే | కాంటకరచిత్రాత్కాంతం కాష్ఠకైః తిరింశభు | ఊర్ధ్వకంఠవధో
మూలం మోక్షకాంగుళముచ్చితం | సప్తాంగులియతాశ్శాఖాః ర్తవ్యాద్వ్యంగుళాంతరాః | తత్రతత్సప్త
తిష్ఠాప్యశూజయేద్వివిధాహణైః | చందననాతిరక్తసంకేషంబరైర్తనానా | సుసంవెష్ట్యాదా యెద్భక్త్యావు
మైశ్శాఖాగ్రలంబితైః | తదగ్రప్రజపేత్సమ్యక్ శైవసూక్తికశికః | జుహుయాన్తర్తకాంశేన తిలాంస్త్రిమ
ధుంపుతాత్ | జపహోమాచితం సమ్యక్ శూలినేవివేదయత్ | శశోబ్రాహ్మణబుద్ధ్యా బ్రాహ్మణేశుః పక్షణైః
ప్రదత్తితవిధానేన వానాం తేమంత్రమీరయేత్ | యన్తయావిర్యతాజగ్రాంశూలనానాగసంపుతా | శూలవ్యా
ధిభయంఘోరం పాపమాప్తం సుదుస్సహం | మంత్రవస్త్రిసంలసంఖ్యాకాయేమయావిహితాస్తదా || తేభ్యో
ముచ్చ్యేయవిధివత్ శూలవాననచాయురా | అనఘోహమసానిత్రికాదెన్నప్రకంధరః | ఏవమస్తుత్తరభయః
త్వమేధేయపితృభ్యః | బ్రువన్మూలంతదాచాత్యులూశ్చస్వగృహంప్రణేత్ | తత్తస్మాంశాంభవీమూర్తకం
స్తండులాచలమూర్తకం | అభ్యర్చ్యకవిధిః ప్రాసంగం శ్రుత్వానికాహణైః | కృతాంజలి పుటానముః
ప్రాథమ్యే దేదిదముచ్చరత్ | భగవన్వివిధవ్యాధిమృత్యుభీతినాశిన | శరణంత్యాంప్రపన్నోస్త్రిపాహయామత్ర
శూలతః | బ్రాహ్మణాయమయాదత్తం శూలం తేప్రియమాయుధం | తేనైవదుష్కరంఘోరం మశూలంప్రపశ్య
తు | ఇతివిజ్ఞాన్యతీమూర్తకంప్రణేపత్వసతండులాం || ప్రదన్యాద్దేశికామైవప్రజ్ఞాయసుమేధసే || తదంతే
తకయేన్మంత్రం దైవజ్ఞేనానుమోదితం | భగవత్త్వత్ప్రసాదేనయన్తమాపూర్వసంచితం | విజ్ఞాతంవిధివద్దై
వవిధిరప్యస్య రాశకృత్ | విదితస్తదిమాంమూర్తకంశాంభవీంశుభలక్షణం | తుభ్యంసంప్రదదేవిద్యకృహణ
త్వంసదత్తిశాం | ఇహుంతాంప్రతిగృహ్యమిస్వస్తితేస్త్రితికీర్తయేత్ | దేశిశస్యపితౄశేతామాదాయసతం
డులాం | సమాపయేద్విధిశేషమన్యోర్మచసుస్తరిత్ | యజమానస్తతఃసర్వీస్పృష్ట్యామాపీత్యగమపి | వి
ప్రాశ్నప్రణేపత్కాఢత్వా తేభ్యోయథాయుచి | వాసాంసేఛనభాన్యాదిప్రణేపత్వవిసదాకయేత్ | సుభోద్యై
ర్వివిధైర్వైశ్చేమధురైశ్చధ్యాన్వితః | ఇష్టైశ్చ బంధుభిస్సాధకంస్వయం సుంజీతవాగ్గతః | జన్మజాత్యను
మంత్రాద్యైః తత్సర్వంప్రశ్నభాద్వదేత్ | ఐహికంలక్షణంచాపివక్తవ్యం దైవవేదినా | తేషు తేమతదంగమశూ
లాద్ధానితిరానపి | ప్రహస్యన్యాశస్త్రాదిదోషజాన్యకీర్తయేత్ | హస్తాంగుళితలగుప్తయాతేషు వివిధాయ
జః | జాయంతేవిషశస్త్రాగ్నిజురతాఃప్రత్యయావహః ||

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే శూలహరిం శివమూర్తిదానం.

—* అథశూల జీర్ణహరమ్ *

కర్తృవిపాక సంగ్రహే || నిదానమాహశాతాతపః || శూద్రస్యైవతుభుక్త్యాన్నమత్రతస్యద్విజస్యచ |
శూలవ్యాధిర్భవేన్నిత్యమజీర్ణాదతిషీతిః | అత్రైవనిష్కృతః కుర్యాదుపవాసత్రయంతథా | దద్యాత్పల
త్రయంరూప్యంబ్రాహ్మణాయసకాంచనం ||

ఇత్యజీర్ణ శూలహరమ్.

—* అథ శ్వాసనసహజాణి. *

తత్ర సూర్యుడుసంవాదే || ప్రేమస్నంకుర్వతస్సూతస్వామినోలక్షణం || యథాయథాశాసిత
నోహ్యవయాద్వ్యాపృతాత్పరా || ప్రేమ స్వేనమృతావాక్యైఃపరేషాంమర్మభేదతైః | తథాతథాస్వహృద
యంప్రియతేభ్యశమాధినా || తథా || తత్రైతాన్యపిచశ్వాసలక్షణానిభవంతిహి | తథాతస్యోధ్యతశ్వా
సశిషకువత్స్వనతేభ్యశమ్ || నప్తసఃజ్ఞోధ్యముచ్ఛ్వాసిత లోచనస్విన్నమస్తకః | భిన్నవాక్ దీర్ఘవదనోబద్ధవి
ణ్ముత్రనిగళాః || కరుణంభిశ్చనకదూరత్ శూయతేఃబహిశ్శ్చైః | ఎవంశుద్ధమతతాగ్రలన్యతిష్ఠితివి
చింతయత్ || కాలాంతరేనాథమృతేరుద్ధేలక్ష్మీకీర్తయేత్ | ఉత్సర్గస్తస్యచశ్వాసః కష్టేనాథః ప్రసర్వ
జేత్ || ఉపయ్యద్భాగితనయనా భిప్తస్వనహతద్యుతిః | రతిఃసలభతేశువ్యద్వత్ప్రేమికురుతేభ్యశమ్ | ముహు
మోహముప్రేత్యేషాం మహాయత్నేనశామ్యతి | యాశ్చమానేషుతేతత్రరుచిలక్ష్మ్యేతిచింతయేత్ || శ్వాసో
విచ్ఛిద్యతేతస్య శ్వాసతశ్చముహుముహుః | దఃఖాన్తోహుధావన్నోభవేత్స్వనక్షణే || చ్ఛిద్యంతేత
త్రమమాణివేదనాపిక్షణాంతరే | ముహురానర్థహేమాశ్చస్వేదమూర్ఛారవాదితః || మూత్రాశయేతిదా
హతోనప్తకాంతిఃకృతశ్చనక | రుద్ధరక్తేద్యుజ్జ్వల్యప్రలపన్నవేతనః || పాతయన్యతనాభిప్రా
నానాదుఃఖవిధాత్మభిః | శరీరంబిద్యతేతస్యరాగగ్నిదహనాదిభిః || రుద్ధాఃస్థావిఃధాఃరఃశ్వాసీనాంసూత
లక్షణైః | జ్ఞేయోదైవజ్ఞతోరథస్థానలక్ష్మీకీర్తయేత్ || కారాయామధవాగాగేగిరీవవనసంకటే | రు
ద్ధాప్రేర్యామనాపూర్వం తత్రతత్రాస్యతారుః || భవతిభువిభూతస్యసర్వకర్మవశాత్థగ | రుగ్గతాతత్రయ
త్రేషాంప్రసాదపిచయోమితామ్ || శిశూనామథవృద్ధానాం యూరాలక్ష్మ్యేపిచార్థే | ప్రశ్నభావగంత
వ్యస్తభియాదైవవేదినా || తేషాంసముపయ్యధానాంవిహావ్యాగృహశ్రయః | యోయథామృతిమాశన్నః స
తథాసావివద్యతే | క్షాత్తృశ్చత్కతత్రాద్యా బాంధవాయేవతద్విధాః | తద్దశాదుఃఖిరస్తస్వస్వామినోమృతి
మాత్మనుః | ఎవంపైవివిధాఃరక్తశ్వాసైవజ్ఞతోశుభాః | అత్రాకృతంసోధసామ్యుఃస్థామల్లాసకారిణీం
శుభేషామశుభేషామసూలగ్రహేషామ్ | సుఖధేనూతతేకుర్యాద్విధానంవిధికోవిదైః || ఆహూయవిభి
వర్షిప్రాగ్దైవజ్ఞాగ్దేవవాదినః | రాశింకుర్యాత్ప్రొక్షశుభాగ్ కృత్వాన్యకృష్ణాజినాపరి || ద్రోణిగిరిగు
హాకారాగ్మోడశాభకనమ్మితాగ్ | తస్మాగ్గ్రేవిన్యసేత్కుంభం కృష్ణం కృష్ణేన వాససా || బృధితంతిలసంపూ
ర్ణాంత్రవచనవచితమ్ | తస్యోపరిస్థానైకుంభం రిచితంద్వాదశాంగుళమ్ | రజితస్యపలేనాపితావ
త్యేమిశుశృంఖలా | స్తంభోపరిలసకుర్యాల్చకులం మోడశాంగుళమ్ | స్తంభమూలేతువిన్యస్యసువర్ణం
చలగుమ్మతమ్ | తతోబ్రాహ్మణమామంత్ర్యేవేదవేదాంగపారగమ్ || సుశుభ్యద్యతతోభక్త్యావస్త్రుస్త్రిదామధూ
షణ్తైః | సస్మైతత్ప్రవిధాగ్దద్వాదానిపానాపనత్రయే || మయాఃబద్ధతాస్తంభసాధవోవిమనాశిక్స
తాః | నానాదామమయైః పాదైశ్చిరుద్విప్రస్యజీహీషాయా || అంగులితతుల్యాని తేషామహమిహావలమ్ |
యోయంశేఖోజగత్ప్రాణోఽరుదోవిశ్వజీవనః || అవమేనేత్రితోదేవా సాధూనామశుభంబరగ్ | తతోయ
మత్ప్రణోఽథిఃశ్వాసాగ్గ్రేప్రొక్షమాచకః | మయాపాక్తస్యనాశాచుసుదకులంశుభాశ్చమ్ | స్తంభం
చయ్యాయుధాకారింప్రొక్షంవాశంప్రదేశసః || సకుంభుసహిర్యంవతిలాచలసమన్వితమ్ | శుభ్యం సంప్రద
శేదేవిష్ణురూపానునాధవే || యద్విత్తమారంతేషామసూనప్సునివంచయత్ | నాధవోయేమయాస్తంభే
నిగదైర్వానియంత్రితాః | తస్మాత్పాశ్చాత్ప్రముచ్యేయందానానైఃఖోజైః | అనఘాహమసానీతి ఉల్లాఖ
స్త్యత్రేసాదశః | ఏకేభ్యశ్వాసైఃపిచితైశ్చైత్యావశ్యభాః | సర్వంసద్ధనమాదాయయాన్నిజగృహం

ప్రతి || తతస్సోపివీజానన్యాకదక్షిణాభిప్రభాజయేత్ | భోజయేద్వివిదైరత్నైర్విస్తవ్యాభిలతేతయా ||
 పాంతుదానిధాకరంభృతానాంభృతేకారమ్ | సుఖాస్పదవకాచ్యాచ్యం చిత్రోదాసీవతాదికీ || ప్రక్ష
 భావవగంశవ్యం జత్సూత్యాదికంపురా | లక్ష్మ్యేహీకుశవఃవిద్యాత్పూరయేదిధావతా || పీడాపత్య
 కలత్రాదే రిష్టస్త్వేవయత స్రవః | పాచాంకుటిఘనల్యాసై కూర్పావణిబ.ధ.సీ || అస్తిభుగగ్నిసంస్స
 శాకవివిధాన్యాతివేదచాః | ప్రయోజకానుమంతాద్యం పవదేహ్యుర్వివత్సదా || నానావాలకయైస్తైపాం
 పీడాభవతిదారుతా || ఇతిసూర్యారుణసంవాదే శ్వసనభాగవారమ్.

—* అభినీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

హేమాద్రాయమః || కృసరంభోజమిత్యాశ్వకత్వాత్రిశంద్విజాక | దీప్తాగ్నిత్వశమయాశ్వ
 గజలోకంసగచ్ఛతి || ఇతిదీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

—* అభ దేహాభ్రమహరాణి *

వృద్ధగౌతమః || విభ్రామయశియోమూఢోహ్యవధాదిప్రయోగతః | భవణంకాయతేతస్యదేహిలోపివ
 దుశిసహం || వత్స్యమితత్ప్రకారంచానహూమాదికర్మతా || వ్యాఘ్రహరికనిష్టైస్తుత్రీభిద్వాభ్యావధాపి
 వా || ఎకేనవాస్వకత్వావాసూర్యపరికృతంశుభాం | కుర్వాద్విహస్తాంమూఢాతుపద్మద్వయసుభూషితాం |
 తథోపరిస్థితాం క్తనాసహసమలంకృతాం | కుంకుమనాంకీతాంసవ్యక్తరత్నమాల్యైరలంకృతాం | స్నాతాం
 సంవగవ్యనతామ్రపాత్రోపరిన్యసేత్ | పాత్రస్యచపరీమాణంబలానామప్తకంవిదుః | తదధికంవాతదధికంవా
 యథావిభవతోభవేత్ | పాత్రంతిలానామపరిన్యసేత్తథావిస్తృతే | ఎవంభూతాంతుతాంమూఢాంకాంతచార్యః
 పూజయేత్సః | గంధమాత్ర్యసన్సరభిరహంసశ్శుచిరిత్యదా || ఉపచారైష్టాడశభిరైవేవ్యంహయసంశ్
 సేత్ || అగ్నియాంవిశిహూమశ్శేతకవ్యశ్శుభమిప్సభిః | సమిధాద్యతిలైశ్చాపిమంత్రైరభిర్యథాక్రమం || చిత్రం
 దేవానాంతవృక్షునుమత్సంజాతవేదసం || యదస్యకర్మకృతేనీష్టకృద్ధోమయివ్యతే | అగ్నిరుత్తరదిగ్బాగ
 కలకస్తాపసంభవేత్ | అపిషేకాదికంసర్వంశాంతేకేనపురస్సరం || సుఖాసీనోపవిష్టస్యకతకవ్యంబాహుదై
 శ్శుభైః | ప్రణీతామోక్షపర్యంతంబ్రహ్మద్వాససమేవచ | తతస్సాతఃశునిఃకఃకఃశుక్లగుంధానుతేపనః | శు
 క్లమాత్ర్యశ్శోభితశ్చఅచార్యోత్రహ్యుదజ్జుభిః | ప్రాజ్ఞుభాయోపనిష్టామదద్యాత్ప్రతికృతంశుభాం | సహస్ర
 కేరణోదవఃఖగఃపూషాగభస్తీమాక | సర్వదేవయోబ్రహ్మజగచ్చక్షుఃత్రయీతనః | దోషధాదిప్రయోగేణ
 పురాయచ్చామిగుంకృతం | విసాదాంపాదమభ్యజ్యయత్కృతం భుజంమయా || ప్రతిమాయాప్రదాన
 తుష్టోదేవాబ్జుహస్పతిః | భ్రుణం దేహగంసత్వంవాసుదేనోవ్యపాహతు || దానమంతః || ఎవందత్వాతుశ
 ద్దానమాచార్యాయతిగక్రీతః | ఆసమంతాదనువ్రజ్యప్రణీపశ్శేతుమాపయేత్ || అశ్వభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చ
 ద్యాచ్చక్త్యాదదక్షిణాం | ఏవంచానంత్రరాప్రాక్తందత్వావత్యోకతిభక్తీతః | పూర్వకర్మవిపాకొద్ధంభ్రమం
 త్యక్త్యాసభిభవేత్ ||

ఇతి దేహాభ్రమహరాణి సూర్యమూర్తిదానం.

—* అభినీప్తాగ్నిత్వహరమ్. *

సూర్యారుణసంవాదే || శ్విత్రమేతన్నకుమ్మేమదుష్టకమకసుకీర్ణతమ్ | రాజత్యాదికృతేహాతుక
 శ్విత్రమేతత్ప్రజాయతే || తచ్చారుణంపద్మపత్రా భాసిగింశేతితివిధమ్- స్రీతీకారమాహ | మాఘేషధౌవా
 జైకాభేకార్తికేవయథావిధి | ఉపోషితఃపాకమాహ్నిం ప్రధాతేకమండలమ్ || కుర్వాద్వింధ్యాదలం

తత్ర శుక్లమాల్యాంబరావృతమ్ । పలేనాపిపరాధ్యాంవా విస్తవ్యాఫిబలేతుయా ॥ రజితస్యాపిశుద్ధస్సనిర్మితం
 స్థాపయేద్దిరా । నిర్మలంశశినోబింబంశక్లపుష్పానులేపవమ్ ॥ ఉదబ్జుఖంద్విజంశాంతముపవేశ్యాసనేశుభా త
 స్త్రైతస్వధివద్దద్యాదచలంశశిన-యతమ్ । తతోమంత్రమిమంబ్రూయాచ్ఛ్వేదీబ్రాహ్మణసంముఖః ॥ యస్త
 యాహరతాన్యస్యరాజతీంవికృతీంశుభామ్ । ది.యోవ్యాఫిరయంపాప్తశ్చైత్రసంజ్ఞోవిసిందితిః ॥ తస్యదుఃఖస్య
 నాశాయ పర్వతశ్శశినాయుతిః । దత్తోయమేవముద్యోపాపాదస్తాత్సుదారుణాత్ ॥ శతంశతార్థసథవాభో
 జయద్బ్రాహ్మణానథ । ధనధాన్యాదికందత్వా తేభ్యఃశ్రద్ధాసమస్తతః ॥ దీనాంభక్తపజేభ్యోన్నందత్వాభుం
 జీతబంధుభిః । ఏవంకృతవిధిస్సూతరశ్చిత్రాద్విముచ్యతే॥

ఇతిశ్విత్రవపుహారమ్— సపర్వతచంద్రమండలదానమ్.

—* అథవిచర్చికాహారమ్. *—

తత్రైవ ॥ విచర్చికేతివిఖ్యాతం మన్వంతల్లక్షణంశుక్రిణ ॥ కమలక్షణసంయుక్తం కీర్త్యమానంమయాన
 ఘ ॥ సశరఃస్వీయకార్యేషు పరస్యాదప్రసాదతః । వ్యవస్యతీంస్యసరభిమసంగంనయతేచ్ఛవమ్ ॥ జనురంత
 రమాసాద్య జాయతేస్యవిచర్చికా । విసోభికాఃప్రజాయంతేనానాహపారుజాకరాః ॥ ఈషచ్ఛాయారుణా
 భాసాస్వయంవైవణ్యకారకాః । కంఠూషత్యోసహదాహస్తవోదోషాకరాభ్యశమ్ ॥ అన్యాకులితచి
 త్తశ్చాత్తాభిరభ్యుతిః వేదినః । సమాహూయసమభ్యర్చ్య శంకరంవివిధార్హజైః । పశూనామధిపం దేవంమిథు
 ప్రమరఘాపహమ్ । స్నానదానజపాద్యేనకర్తృణాపరితోషయేత్ ॥ తతస్తువృషభంశాంతం శుభోవర్ణంమన్తా
 హరమ్ । అన్యంగమతివధిఃప్లుశరీరావయవందృఢమ్ ॥ స్నానయిత్యాసులిప్యాధవందనైఃపుష్పమాలయా । అ
 భ్యర్చ్యవస్త్రయైస్తేనసితేపపరివార్యతమ్ ॥ భూషయేద్భూషణైఃపేషుశృంగరూప్యఖురాదిభిః । ఘంటాం
 గళేసిబద్ధీయాత్ కింకిణీజాలసంభృతామ్ ॥ ఎవమభ్యర్చ్యవృషభంస్థాపయేదుత్తరాముఖమ్ । తస్యపూర్వవిభా
 గేతుసుశాంతాంశుభలక్షణామ్ ॥ స్థాప్యవత్సరీంశుభ్రాయధావృత్తాం విభూషయేత్ । పూజయేద్వృష
 వృత్తాంతువస్త్రస్రగ్ధామభూషణైః ॥ తతోవిచర్చికాశ్రాంతశ్చ ప్రాజ్ఞుభోవృషభంస్పృశత్ । కుశాగ్రేశశివం
 ధ్యాయత్కత్తిష్ఠేన్నియతమానసః । తతోవేదవిదోవిప్రాశ్చత్వారశ్శుభలక్షణాః ॥ ననుకాధ్యాయమారభ్యమానైకా
 దశకాంభిః । ప్రతిమంత్రంవిదధ్యుస్తైరుద్రన్యాసంవృషాంగకే ॥ న్వాసస్యవయనే భూమిశృంగేర్దక్షకుత్స్థ
 లే । స్కంధేపృష్ఠేతథాకుక్షౌపాశ్వయోరధసంధిమ ॥ ఎవంన్వాసవిధింకృత్వాపురరభ్యర్చ్యతంవృషమ్ । ఉ
 త్సృజేద్దోమవిధివత్సరస్కృత్యచవత్సకమ్ ॥ యథోక్తగుంఢంపన్నం యథాశక్తిసమధికతమ్ । అధ్యంగవిస్య
 స్తశివం రాద్రంరాద్రస్తుకర్తృణః । విచర్చికాభ్యుక్తవస్త్రనాశాయశుభలక్షణమ్ ॥ ముగూర్షుఃకర్తృణోముష్టా
 ద్వృషంగోమనముత్సృజేత్ । చ్యాహృత్యవియూస్తంత్రాత్ పుష్పంకృత్వాపిజేతే ॥ కుశాక్షతజలంపేత
 మంజలింగోఃకరేక్షిపేత్ । ఇగుంయువానామిత్యాదిమంత్రాగోత్రవణేజపేత్ ॥ తతఃప్రదక్షిణీకృత్యవిస్యజే
 త్తావరజ్యుభా । పుష్పసంక్షేపితంస్కంధేతతస్త్రవృషమంకయేత్ ॥ చతుర్వింశత్యనువ్రజ్యపదానివినివర్త్య
 చ । శివస్యాగ్రేసమాగత్య పూజయేత్తైచతాద్విజాత్ ॥ స్థానోత్సగజలాపాలైః ప్రమృజుస్తైతదంగకమ్ । అక్షి
 ణ్యామితిమంత్రైస్తుతేభ్యోదద్యాశ్చదక్షిణామ్ ॥ ఎవంకృతవిధిస్సూతరముఖ్యతేకృష్ణరోగతః । ఐహికంలక్ష్మత
 స్యేదంకార్యభింశోయతస్తతి ॥ నాతిప్రీతిశ్చభార్యాయానవాపత్యభవంశుభమ్ ॥

ఇతి సూర్యారుణసంవాదే విచర్చికాహారమ్.

—* అథ దారిద్ర్యహరమ్ *—

తస్మై నమః మోక్షాదాతామహావే ॥ వాయుపురాణే ॥ దరిద్రాచాయతేమత్యోగదానవిఘ్నంకరోతి
యః ॥ యోగ్యంకామతే మోక్షకర్తృకాతచ్ఛ్రీణవ్యమే ॥ పరాధానతదధానదాధాణంజేనవాపునః ॥ ధన
దస్యప్రశస్త్యంకుర్యాద్దేవతాయానుభవం ॥ ద్విఘ్నజాంవామనోపేతాంనయనానందకారిణీం ॥ శంఖఃద్యుతి
ధ్యానముక్తాంశాంవాత్సవోదాహరయోః ॥ శ్వేతసస్త్రిఃసంవేద్యతంమహాపరివీర్యసేత్ ॥ తంజలానాం
పరీమానుభవేద్రోణగతిస్తయం ॥ తదధానవాతదధానవావిస్తాత్యంవకారయేత్ ॥ శ్వేతమాత్యైస్తథాగం
స్త్రైవవిఘ్నకుపూజయిత్ ॥ ఆగ్నేయాగ్నిదిశిహూమస్తుసమిధాజ్జతిలైభావేత్ ॥ మంతోరాజాధిరాజా
యత్యోమోజ్యస్త్వేతింగతైః ॥ తిలపహమోవ్యాహృతిభిఃకణివ్యాధనకాక్షిభిః ॥ రాజాధిరాజాయ—మ
హారాజాయనమః ॥ ఏనంపూజాదామంత్రవిధిధామహా ॥ ఆచార్యస్సర్వశాస్త్రజ్ఞఃపితస్సర్వసమృద్ధిః ॥ మ
హాకులప్రసూతిశ్చక్షర్షజ్ఞస్సోవాగ్ధవేత్ ॥ కారయేదవశానాంతేనధుదస్యాపిభక్తితః ॥ తత్రైవశ్యేనమంత్రేణ
సదకామిరరోభవేత్ ॥ తిస్త్వైహూమంహుతమత్రైవద్యాత్యృతిమాంతుతాం ॥ మంత్రేనానెనవివత్సాన్విజ్ఞా
యహ్యుదజ్ఞుభిః ॥ దానమంత్రః ॥ పుత్రదాశాపతేదేవకుదేవనరవాహన ॥ పద్మశంఖనిధీరాంత్యంపరిశీలం
శవల్లభ ॥ అదానెనయథాప్రాప్తందారిద్ర్యంమమదుఃఖదం ॥ తస్మిన్సర్వతవదానెనపాపమాశునివాశయ ॥ ఏ
వంకుదేవదానంయఃకరోతివిధిపూర్వకం ॥ ధనదేవసమోమత్యేకఃతత్క్షణాదేవజాయతే ॥ అధాపరంకాతాతపీ
య్యో ॥ అనివెద్యసురాదిభ్యోఘంజానోజాయతేధనః ॥ సభోజయేత్సహస్రంతుశతంవాపిద్విజోతమా ॥

—* ఇతి దారిద్ర్యహరధనదయోదానం *—

అధాపరంకర్తృవిపాకసంగ్రహే ॥ రుణంవత్పాధికాంవృద్ధింసృష్టియాద్యశ్చసోభయం ॥ ఉత్పాదయతివా
స్యేపాంపాషాణేనప్రహరదః ॥ తిలప్రహరకత్రైవజాతొపిధనినాంకుతే ॥ ధనెనరహితఃప్రాయోదేశాంతరగ
తోభవేత్ ॥ మహాశైశీవహృద్రోహీసూచావకీభవెన్నరః ॥ అత్రప్రాయశ్చిత్తం ॥ కృచ్ఛంకృచ్ఛాతికృచ్ఛంవ
చాంద్రాయణమథాపరం ॥ కుర్యాదాజ్యవరుభ్యాంచహోమోవ్యాహృతిస్తథా ॥ యత్కించేదమిదంసూక్త
మయుశంవారుణంజపేత్ ॥ ఇత్స్య పరంధనరహితత్వాదిహరమ్.

—* అథ దుఃఖచిత్తహరమ్ *—

కర్తృవిపాకసముచ్చయే ॥ సర్వదాదుఃఖచిత్తస్సాన్యత్పరచిత్తవినాశకః ॥ చాంద్రాయణత్రయంకుర్యా
దుదుత్యంజాతవెదసం ॥ ఎతత్సూక్తంజపెన్నామతితయంతువిముచ్యతే ॥
ఇతి సర్వదుఃఖహరమ్.

—* అథ కార్యాసిద్ధిహరమ్ *—

కాతాతపీయ్యో ॥ తస్యకార్యాణ్యసిద్ధానిగజఘాతీభవెన్నరః ॥ ప్రసాదంకారయేత్తత్రగణనాభస్యభక్తి
తః ॥ అథవాగణనాభస్యమంత్రతపంజపెన్నరః ॥ దశాంశహోమకృత్సాన్యత్గణశాంతిపురస్సరం ॥
ఇతి సర్వకార్యాసిద్ధహరమ్

—* అథ దేశాంతరగతస్యాతికృచ్ఛహరమ్ *—

కర్తృవిపాకసముచ్చయే ॥ భయభీతమరతేద్యఃతుప్తిపాపాతురంభయాత్ ॥ తక్తస్యకార్యదాజంతుంకం
వనోపధవృత్తికః ॥ సిద్ధివృద్ధ్యాజీవితజాతొపిశ్రీమతాంకుతే ॥ దేశాదేశాంతరయాతిక్లేశయుక్తోభవత్సహ ॥

